

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ХӨГЖЛИЙН ТӨВ

World Health
Organization

Representative Office
for Mongolia

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2022

Энэхүү эмхэтгэлийн талаарх саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв

Шуудангийн хаяг: Монгол Улс, Улаанбаатар хот-210648, Ш/Х-187, Сүхбаатар Дүүрэг, 1-р хороо, Энхтайвны гудамж-13Б

Факс: 976-11-320633

Утас: 7011-1485

Цахим шуудан: admin@hdc.gov.mn

Цахим хуудас: www.hdc.gov.mn

Эрхэлсэн: Б.Нарантуяа, ЭМХТ-ийн захирал

Хянасан: Б.Доржмягмар, ЭММА-ны дарга

Эмхэтгэсэн: С.Даваажаргал, ЭММА-ны ахлах мэргэжилтэн
Б.Болдбаатар, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Д.Сумъяа, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Х.Дэлгэрмаа, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Б.Отгончимэг, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Л.Баянжаргал, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Б.Долгормаа, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Г.Ган-Эрдэнэ, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Д.Уранчимэг, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Н.Гантулга, ЭММА-ны ахлах мэргэжилтэн
М.Цолмон, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Б.Сарантуяа, ЭММА-ны мэргэжилтэн
Д.Бямбасүрэн, ДЗА-ны дарга
И.Ариунаа, ДЗА-ны ахлах мэргэжилтэн
П.Батчулуун, ЭЭЭШСҮАЗА-ны албаны дарга
Б.Алтантулга, ЭЭЭШСҮАЗА-ны ахлах мэргэжилтэн
Б.Түмэн-Өлзий, ГССҮТ, СТСА-ны дарга
Т.Ундармаа, ХСҮТ, СТСА-ны дарга
Ш.Соёлмөнх, ЦССҮТ, Статистикч

ГАРЧИГ

БҮЛЭГ 1. ХҮН АМ	19
1.1 ХҮН АМЫН НАС ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ	20
1.2 ХҮН АМ ЗҮЙН АЧААЛАЛ	22
1.3 ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ	22
1.5 ХҮН АМЫН ДУНДАЖ НАСЛАЛТ	24
БҮЛЭГ 2. ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТ БА БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ	
2.1 БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГҮҮД	28
2.2 ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ИНДЕКСЫН ОНОО	29
2.3 ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	30
2.3.1 ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.1.1)	30
2.3.2 ЭМНЭЛГИЙН АЖИЛТАН ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТ (ТХЗ 3.1.2)	31
2.3.3 ӨСВӨР НАСНЫ ОХИДЫН ТӨРӨЛТИЙН ТҮВШИН (ТХЗ 3.7.2)	32
2.3.4 ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.1)	33
2.3.5 НЯРАЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.2)	35
2.4 ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	36
2.4.1 ХДХВ-ИЙН ХАЛДВАРЛААГҮЙ 1000 ХҮН АМД НОГДОХ ХДХВ-ИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДЛЫН ТОО ТХЗ 3.3.1	36
2.4.2 СҮРЬЕЭГИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТОХИОЛДОЛ (ТХЗ 3.3.2)	37
2.5 ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН	38
2.5.1 30-70 НАСНЫ ХҮН АМЫН ДУНДАХ ЗҮРХ СУДАС, ХАВДАР, ЧИХРИЙН ШИЖИН, АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН АРХАГ ӨВЧНӨӨР НАС БАРАХ МАГАДЛАЛ (ТХЗ 3.4.1)	38
2.5.2 АМИА ХОРЛОЖ НАС БАРСАН ТОХИОЛДЛЫН ТҮВШИН (ТХЗ 3.4.2)	39
2.5.2 ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ (ТХЗ 3.6.1)	40
2.6 БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ	41
2.6.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХАМРАЛТЫН ХУВЬ (ТХЗ-ЫН 3.8.1)	41
БҮЛЭГ 3. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	44
3.1 ЭХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	44
3.1.1 ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ БА ТӨРӨХИЙН ӨМНӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	44
3.1.2 ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	46
3.1.3 ЖИРЭМСЭН, ТӨРӨЛТ, ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕИЙН ХҮНДРЭЛ	49
3.1.4 ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ	51
3.2 ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД	53
3.2.1 ТӨРӨЛТ	53
3.2.2 ХҮҮХДИЙН ӨВЧЛӨЛ	54
3.2.3 НЯЛХАС БОЛОН ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ	56
3.3 ҮР ХӨНДӨЛТ	57
3.4 ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА ХЭРЭГСЭЛ (ЖСАХ)	58

БҮЛЭГ 4. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	60
4.1. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА	60
4.2. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХЭВТҮҮЛЭН ЭМЧЛЭХ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРНЫ ХҮРТЭЭМЖ	61
4.3. ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	63
4.4. СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	67
4.5. НЭГДСЭН ЭМНЭЛЭГ, НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	71
4.6. БҮСИЙН ОНОШИЛГОО ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	77
4.7. ТӨРӨЛЖСӨН МЭРГЭШЛИЙН ЭМНЭЛЭГ, ТУСГАЙ МЭРГЭЖЛИЙН ТӨВҮҮДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	81
4.8. ХУВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	83
БҮЛЭГ 5. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ	88
5.1 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН НИЙТ АЖИЛЛАГЧИД	88
5.2 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧИД БАЙРШЛААР	89
5.3 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧДЫН ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨН	91
5.4 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧ	92
5.5 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧИЙН ХАРЬЦАА	96
БҮЛЭГ 6. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	104
6.1 БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ	104
6.2 ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	104
6.2 АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	105
6.2.1 САЛХИНЦЭЦЭГ	107
6.2.2 МЕНИНГОКОККТ ХАЛДВАР	108
6.2.3 СҮРЬЕЭ	109
6.2.4 ХҮҮХДИЙН СҮРЬЕЭГИЙН ӨВЧЛӨЛ	110
6.3 ГЭДЭСНИЙ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	111
6.3.1 ЦУСАН СУУЛГА ӨВЧИН	112
6.3.2 ВирусТ ГЕПАТИТ	113
6.4 БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	114
6.4.1 ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАР	114
6.4.2 ХДХВ/ДОХ-ЫН ХАЛДВАР	116
6.5 ЗООНОЗЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН	117
6.6 КОРОНАВирусТ ХАЛДВАР (КОВИД-19)	118
БҮЛЭГ 7. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН	120
7.1. ХҮН АМЫН АМБУЛАТОРЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	120
7.1.1 АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ	123
7.1.2 ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН	
7.1.3 ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН	129
7.1.4 ШЭЭС БЭЛГИЙН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН	132
7.2 ХОРТ ХАВДАР	134

7.2.1	ХОРТ ХАВДРЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	134
7.2.2	ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДАР	136
7.2.3	ХОРТ ХАВДРЫН ХЯНАЛТ	136
7.3	ОСОЛ ГЭМТЭЛ БА ЗАРИМ ГАДНЫ ШАЛТГААНЫ ҮР ДАГАВАР	138
7.3.1	ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	139
7.3.2	УНАЛТЫН ШАЛТГААНТ ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДОЛ /W00-W19/	142
7.3.3	ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ /V01-V99/	142
7.4	ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧДИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	145
7.5	МЭС ЗАСЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	148
	БҮЛЭГ 8. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ	152
8.1	ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН	152
8.2	ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ	155
8.3	ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	157
8.4	ОСОЛ ГЭМТЭЛ, ГАДНЫ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	159
8.4.1	ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	160
8.4.2	АМИА ХОРЛОЛТ	161
8.4.3	БУСАД ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	162
8.5	ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	163
8.6	АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	164
	БҮЛЭГ 9. ЦУС СЭЛБЭЛТ СУДЛАЛЫН САЛБАР ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	168
9.1	ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ХАНГАЛТ	168
9.2	ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ	170
9.3	ЦУСНЫ ЧАНАР, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ	171
	БҮЛЭГ 10. ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	174
10.1	ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	174
10.2	ТАРХИНЫ ҮХЭЛТЭЙ ДОНОРООС ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	175
10.3	ТАРХИНЫ ҮХЭЛТЭЙ ДОНОРООС ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГУУЛАХ ШААРДЛАГАТАЙ ИРГЭДИЙН ХҮЛЭЭХ ЖАГСААЛТ	177
10.4	ГАДААД УЛСАД ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	78
10.5	ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ОРОЛЦОЖ БУЙ ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТНИЙ СУРГАЛТ	179
	БҮЛЭГ 11. ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ, ЗАХИАЛГЫН “1800-0119” ДУУДЛАГЫН ТӨВИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	182
11.1	НИЙТ ХҮЛЭЭН АВСАН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ	183
11.2	ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ЗАХИАЛСАН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ	184
	БҮЛЭГ 12. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД 10 ЖИЛЭЭР	190-202
	БҮЛЭГ 13. СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	204-250
	БҮЛЭГ 14. ХАВСРАЛТ ХҮСНЭГТҮҮД	252-285

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1.1.	Хүн амын тоо, жилийн дундаж өсөлтийн хувь, сонгосон онуудаар	20
Зураг 1.2.	Хүн амын нас хүйсийн суварга, 2000, 2022 он	21
Зураг 1.3.	Хүн амын насны бүтэц, сонгосон оноор	21
Зураг 1.4.	Хүн ам зүйн ачаалал, сонгосон оноор	22
Зураг 1.5.	Хүн амын дундаж наслалт 2013-2022 он	24
Зураг 1.6.	Хүн амын дундаж наслалт, аймгаар, 2022 он	25
Зураг 1.7.	Дундаж наслалт, хүйсээр, сонгосон онуудаар	25
Зураг 2.1.	Төрөлтөөс тооцсон хүн амын дундаж наслалт, дэлхийн дундаж, бүс нутгийн дундажтай харьцуулхад 2019 он	30
Зураг 2.2.	ТХЗ 3.1.1 Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100 000 амьд төрөлтөд)	30
Зураг 2.3.	Эхийн эндэгдлийн түвшин, 100 000 амьд төрөлтөд, сонгосон онуудаар	31
Зураг 2.4.	Эрүүл мэндийн мэргэжлийн ажилтан эх барьсан төрөлтийн хувь (ТХЗ: 3.1.2)	31
Зураг 2.5.	Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад (ТХЗ 3.7.2)	32
Зураг 2.6.	Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, 15-19 насны 1000 охидод, 2013-2022 он	32
Зураг 2.7.	ТХЗ: 3.2.1 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад, 1000 амьд төрөлтөд	33
Зураг 2.8.	Нялхсын эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2013-2022 он	34
Зураг 2.9.	Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2013-2022 он	34
Зураг 2.10.	ТХЗ: 3.2.2 Нярайн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад	35
Зураг 2.11.	ТХЗ 3.3.1 ХДХВ-ийн халдварлаагүй 1000 хүн амд ногдох ХДХВ-ийн шинэ тохиолдлын тоо	36
Зураг 2.12.	ТХЗ 3.3.2 Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин /100 000 хүн амд/	37
Зураг 2.13.	ТХЗ 3.4.1 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барах магадлал, 2019 он	38
Зураг 2.14.	ТХЗ 3.4.2 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо)	39
Зураг 2.15.	ТХЗ 3.4.2 Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин (100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо)	39
Зураг 2.16.	ТХЗ 3.6.1 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин (100 000 хүнд ногдох зам тээврийн ослоор нас барсан хүний тоо)	40
Зураг 2.17.	Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	40
Зураг 2.18.	ТХЗ 3.8.1 Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувь	41
Зураг 3.1.	Цус багадалттай жирэмсэн эхчүүдийн эзлэх хувь, 2022 он	44
Зураг 3.2.	Жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтанд хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, аймгаар, 2022 он	45
Зураг 3.3.	1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2022 он	46
Зураг 3.4.	Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн хувь, аймгаар, 2022 он	46
Зураг 3.5.	Улаанбаатар хотод орон нутгаас ирж амаржсан эхчүүд, бодит тоо, 2022 он	47
Зураг 3.6.	Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, байршлаар, хувь, 2022 он	49
Зураг 3.7.	Жирэмсний хүндрэлд манас таталтын эзлэх хувь, аймгаар, 2022 он	49
Зураг 3.8.	Төрөх үеийн хүндрэлд төрөх хүчний сулралын эзлэх хувь, аймгаар, 2022 он	50
Зураг 3.9.	Төрсний дараах хүндрэлд цус алдалтын эзлэх хувь, аймгаар, 2022 он	50

Зураг 3.10. Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд, аймгаар, 2022 он	51
Зураг 3.11. Эхийн эндэгдэл бүсээр, 100 000 амьд төрөлтөд, 2022 он	52
Зураг 3.12. Амьгүй төрөлтийн түвшин 1000 нийт төрөлтөд, аймгаар 2022 он	53
Зураг 3.13. Нярай хүүхдийн өвчлөл амьд төрсөн хүүхдэд эзлэх хувиар, аймгаар 2022 он	54
Зураг 4.1. Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны тоо, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он	61
Зураг 4.2. Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, аймгаар, 2022 он	61
Зураг 4.3. Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, тасгаар, 2022 он	63
Зураг 4.4. Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дундаж ор хоног, аймгаар, 2022 он	63
Зураг 4.5. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоо, 2013-2022 он	64
Зураг 4.6. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн их эмчийн тоо, 2013-2022 он	64
Зураг 4.7. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн сувилагчийн тоо, 2013-2022 он	65
Зураг 4.8. Өрхийн хүн амын эрүүл мэндийн байдал, 2022 он	65
Зураг 4.9. Нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэг, нэг иргэний үзүүлсэн тоо, 2013-2022 он	65
Зураг 4.10. Өрхийн эрүүл мэндийн төвд хийгдсэн эмчийн үзлэгийн тоо /сая/	66
Зураг 4.11. Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь, 2013-2022 он	66
Зураг 4.12. Хүн амын эрүүл мэндийн байдал, 2022 он	67
Зураг 4.13. Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмч, сувилагчийн тоо, 2013-2022 он	68
Зураг 4.14. Стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он	68
Зураг 4.15. Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2022 он	69
Зураг 4.16. Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь, 2013-2022 он	69
Зураг 4.17. Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмчийн үзлэг, 2013-2022 он	70
Зураг 4.18. Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2013-2022 он	70
Зураг 4.19. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн их эмчийн тоо, 2013-2022 он	71
Зураг 4.20. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн сувилагчийн тоо, 2013-2022 он	71
Зураг 4.21. Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо, 2013-2022 он	72
Зураг 4.22. Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь, 2013-2022 он	72
Зураг 4.23. Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2013-2022 он	73
Зураг 4.24. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он	73
Зураг 4.25. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2022 он	73
Зураг 4.26. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн орны ашиглалтын хувь, тасгаар, 2022 он	74
Зураг 4.27. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн дундаж ор хоног, тасгаар, 2022 он	74
Зураг 4.28. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он	75
Зураг 4.29. Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2013-2022 он	75
Зураг 4.30. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2022 он	76
Зураг 4.31. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2022 он	76
Зураг 4.32. БОЭТ-ийн хүний нөөцийн үзүүлэлт, 2013-2022 он	77
Зураг 4.33. БОЭТ-ийн их эмч мэргэшлийн төрөл, хувиар, 2022 он	77
Зураг 4.34. БОЭТ-ийн сувилагч мэргэшлийн төрөл, хувь, 2022 он	78
Зураг 4.35. БОЭТ-ийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он	78
Зураг 4.36. БОЭТ-д хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь, дундаж ор хоног, тасгаар, 2022 он	79
Зураг 4.37. БОЭТ-ийн хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2013-2022 он	79

Зураг 4.38. Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2013-2022 он	80
Зураг 4.39. Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2013-2022 он	80
Зураг 4.40. Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүдийн их эмч, сувилагчийн тоо, 2013-2022 он	81
Зураг 4.41. Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо, (мянга), хөдөө орон нутгаас ирж эмчлүүлэгчдийн эзлэх хувь, 2013-2022 он	81
Зураг 4.42. Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн дундаж ор хоног, 2013-2022 он	82
Зураг 4.43. Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2013-2022 он	82
Зураг 4.44. Амбулаторид үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүнээр 2013-2022 он	82
Зураг 4.45. Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тоо, 2013-2022 он	83
Зураг 4.46. Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх орны тоо, 2013-2022 он	84
Зураг 4.47. Хувийн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2013-2022 он	84
Зураг 4.48. Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2013-2022 он	84
Зураг 5.1. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 2000, 2005, 2010, 2015-2022 он	88
Зураг 5.2. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлэгт эзлэх хувь, хүйсээр, 2022 он	88
Зураг 5.3. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлэгт эзлэх хувь, мэргэжлийн төрлөөр, 2022 он	89
Зураг 5.4. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2022 он	90
Зураг 5.5. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, аймгаар, 2022 он	90
Зураг 5.6. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, эмнэлгийн төрлөөр, 2022 он	91
Зураг 5.7. Их эмч, насны бүлэгт эзлэх хувь, хүйсээр, 2022 он	93
Зураг 5.8. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, сонгосон онуудаар	93
Зураг 5.9. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2000, 2005, 2010, 2015-2022 он	94
Зураг 5.10. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2000, 2005, 2010, 2015-2022 он	94
Зураг 5.11. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2022 он	95
Зураг 5.12. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, бүс нутгаар, 2017-2022 он	95
Зураг 5.13. 10 000 хүн амд ногдох сувилагч, бүс нутгаар, 2017-2022 он	96
Зураг 5.14. Эмч, сувилагчийн харьцаа, Ази-Номхон далайн бүсийн орнуудаар харьцуулснаар	96
Зураг 5.15. Эмч, сувилагчийн харьцаа, бүс нутгаар, 2022 он	97
Зураг 6.1. Халдварт өвчний бүтэц (хувиар), төрлөөр, 2022 он	104
Зураг 6.2. Халдварт өвчний тохиолдол (10 000 хүн амд), төрлөөр, 2013-2022 он	105
Зураг 6.3. Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүн амд), 2013-2022 он	105
Зураг 6.4. Амьсгалын замын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2022 он	106
Зураг 6.5. Амьсгалын замын халдварт өвчнүүд, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2017-2022 он	106
Зураг 6.6. Салхинцэцэг өвчин (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он	107
Зураг 6.7. Салхинцэцэг өвчлөл бүртгэгдсэн сараар (бодит тоо), 2022 он	108
Зураг 6.8. Менингококкт халдварын түвшин (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он	108
Зураг 6.9. Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он	109
Зураг 6.10. Сүрьеэгийн өвчлөл (10 000 хүн амд), бүсээр, 2013-2022 он	110
Зураг 6.11. Нийт сүрьеэ (бодит тоо), Хүүхдийн сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдол (бодит тоо, хувиар), 2013-2022 он	110
Зураг 6.12. Гэдэсний халдварт өвчлөл (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он	111
Зураг 6.13. Гэдэсний халдварт өвчлөл (10 000 хүн амд), бүсээр, 2013-2022 он	111
Зураг 6.14. Цусан суулга халдвар өвчлөл (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он	112
Зураг 6.15. Цусан суулга өвчлөлийн тохиолдол (бодит тоо), сараар, 2022 он	112
Зураг 6.16. Вируст гепатитын бүртгэгдсэн тохиолдол, төрлөөр, 2013-2022 он	113

Зураг 6.17. Вируст гепатитын бүтэц (хувиар), 2022 он	113
Зураг 6.18. Бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчлөл (10 000 хүн амд), мянган хүн, 2013-2022 он	114
Зураг 6.19. Бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчлөл (10 000 хүн амд), өвчлөлийн төрлөөр, 2013-2022 он	114
Зураг 6.20. Бэлгийн замаар дамжих халдвар (10 000 хүн амд), бүсээр, 2013-2022 он	115
Зураг 6.21. Нийт халдварт өвчлөлд бэлгийн замын халдварт өвчний эзлэх хувь, 2013-2022 он	115
Зураг 6.22. Бэлгийн замын халдварт өвчин (хувиар), төрлөөр, 2013-2022 он	116
Зураг 6.23. ХДХВ/ДОХ-ын халдварын тохиолдол (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он	117
Зураг 6.24. Зоонозын халдварт өвчний тохиолдол (10 000 хүн амд), 2013-2022 он	117
Зураг 6.25. Зоонозын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2022 он	118
Зураг 6.26. Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын тохиолдол (10 000 хүн амд), насны ангиллаар, хүйсээр, сараар, 2022 он	118
Зураг 7.1. Хүн амын өвчлөлийн тохиолдол, 10 000 мянган хүн амд	120
Зураг 7.2. Амбулаторт бүртгэгдсэн хүн амын нийт өвчлөл, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	120
Зураг 7.3. Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд 2013-2022 он	121
Зураг 7.4. Амьсгалын тогтолцооны өвчин, 10 000 хүн амд, байршлаар, 2013 -2022 он	123
Зураг 7.5. Амьсгалын тогтолцооны өвчин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	124
Зураг 7.6. Амьсгалын тогтолцооны өвчин, бүсээр, 10000 хүн амд ногдох, 2013, 2022 он	124
Зураг 7.7. Амьсгалын тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он	125
Зураг 7.8. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он	126
Зураг 7.9. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, байршлаар, 2013-2022 он	126
Зураг 7.10. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	127
Зураг 7.11. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, улс, хот, бүсээр, 10 000 хүн амд, 2013, 2022 он	127
Зураг 7.12. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он	128
Зураг 7.13. Зүрх, судасны тогтолцооны өвчлөлийн тохиолдлын түвшин, 10 000 хүн амд, байршлаар, 2013-2022 он	129
Зураг 7.14. Зүрх судасны тогтолцооны өвчний тохиолдлын түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	130
Зураг 7.15. Зүрх судасны өвчин, 10 000 хүн амд ногдохоор, бүсээр, 2013, 2022 он	130
Зураг 7.16. Зүрх судасны тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он	130
Зураг 7.17. Цусны даралт ихсэх өвчин, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он	131
Зураг 7.18. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний тохиолдлын түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	132
Зураг 7.19. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин, улс, хот, бүсээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он	132
Зураг 7.20. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он	133
Зураг 7.21. Хорт хавдрын өвчлөлийн бүтэц, 2022 он	135
Зураг 7.22. Зонхилох эхний 10 байрлалын хорт хавдар, өвчлөлийн түвшин,	

хүйсээр, 100 000 хүн амд, 2022 он	135
Зураг 7.23. Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар, 0-19 нас	136
Зураг 7.24. Хорт хавдрын хяналт, 2022 он	137
Зураг 7.25. Хорт хавдрын хяналт, амьдарч буй хугацаагаар, 2022 он	137
Зураг 7.26. Хорт хавдрын хяналтанд байгаа хүмүүсийн 5-аас дээш жил амьдарч байгаа хувь, зонхилох байрлалаар	137
Зураг 7.27. Осол гэмтлийн шинэ тохиолдол, 10 000 хүн амд, 2016-2022 он	138
Зураг 7.28. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, хүйсээр, 2022 он	138
Зураг 7.29. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, насны бүлэг, хүйсээр, 2022 он	139
Зураг 7.30. Согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ гэмтсэн байдал	139
Зураг 7.31. Гэмтсэн эрхтний байршил, хүйсээр, 2022 он	140
Зураг 7.32. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл бүртгэгдсэн сар, хувиар	140
Зураг 7.33. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, бүсээр, 10 000 хүн амд, 2022 он	141
Зураг 7.34. Осол гэмтэлд өртсөн байршил, хувиар, 2022 он	141
Зураг 7.35. Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл, насны бүлэг, хүйсээр, 2022 он	142
Зураг 7.36. Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл, согтууруулах ундаа хэрэглэсэн байдал, 10 000 хүн амд, 2019-2022 он	143
Зураг 7.37. Мэс заслын хагалгааны тоо, аймгаар, 2021, 2022 он	148
Зураг 7.38. Цочмог мухар олгойн мэс заслын хагалгааны тоо, аймгаар, 2022 он	150
Зураг 7.39. Цөсний замын мэс заслын хагалгаа, аймгаар, 2022 он	150
Зураг 8.1. Нас баралтын ерөнхий коэффициент, хүйсээр, 2013-2022 он	152
Зураг 8.2. Насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициент, хүйсээр, 2022 он	152
Зураг 8.3. Нас баралтын түвшний хүйсийн харьцаа, насны бүлгээр 2022 он	153
Зураг 8.4. Насны бүлэг дэх нас баралтын хувь, хүйсээр, 2022 он	153
Зураг 8.5. Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он	154
Зураг 8.6. Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн нас баралтын хувь, насны бүлгээр, 2022 он	154
Зураг 8.7. Зүрх судасны тогтолцооны эмгэгийн шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2022 он	156
Зураг 8.8. Зүрх судасны тогтолцооны эмгэгийн шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, хувь, 2022 он	156
Зураг 8.9. Зүрхний шигдээсээр нас баралтын түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	157
Зураг 8.10. Тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	157
Зураг 8.11. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	158
Зураг 8.12. Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	158
Зураг 8.13. Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт, 2013-2022 он	160
Зураг 8.14. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, 2013-2022 он	160
Зураг 8.15. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, 2022 он	161
Зураг 8.16. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, шалтгаанаар, 2013-2022 он	161
Зураг 8.17. Амиа хорлож нас барсан тохиолдол, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	161
Зураг 8.18. Архи, спиртэд санамсаргүй хордож нас барсан тохиолдол, хүйсээр, 2013-2022 он	162
Зураг 8.19. Нас баралтын бусад ослын шалтгаан, тоо, 2022 он	162
Зураг 8.20. Хоол боловсруулах өвчний шалтгаант нас баралт, 2013-2022 он	163

Зураг 8.21. Хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он	163
Зураг 8.22. Элэгний циррозын шалтгаант нас баралтын тоо, хүйсээр, 2013-2022 он	164
Зураг 8.23. Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын тохиолдол, хүйсээр 2013-2022 он	164
Зураг 8.24. Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он	165
Зураг 8.25. Уушгины хатгалгаа өвчний шалтгаант нас баралтын тохиолдол, 2013-2022 он	165
Зураг 9.1. Нийт цус цуглуулалтын тоо, 2018-2022 он	168
Зураг 9.2. Цус цуглуулалтын тоо, аймгаар 2022 он	169
Зураг 9.3. Цусны донорын төрөл, 2018-2022 он	169
Зураг 9.4. Цус сэлбэлтээр дамжих халдвар илрүүлэх шинжилгээгээр хасагдалтын хувь, 2018-2022 он	170
Зураг 9.5. Цусны донорын төрөл, 2018-2022 он	170
Зураг 9.6. Цус, цусан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлд шинэ технологийг нутагшуулах нь, 2021-2022 он	171
Зураг 10.1. Монгол улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох баг	175
Зураг 10.2. Нийт тархины үхэлтэй донор илрүүлэх үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох багийн тоо, 2018-2022 он	178
Зураг 10.3. Амьд болон тархины үхэлтэй донороос хийгдсэн эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс заслын тоо, 2006-2022 он	178
Зураг 10.4. Тархины үхэлтэй донорын үйл ажиллагааны тоон үзүүлэлт, 2018-2022 он	177
Зураг 10.5. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2022 он	178
Зураг 10.6. Элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2022 он, хувиар	178
Зураг 10.7. Гадаадад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд орохоор бүртгэн, тодорхойлолт авсан иргэдийн тоо, 2019-2022 он	179
Зураг 10.8. Гадаадад эрхтэн шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд явсан иргэдийн тоо, 2019-2022 он	179
Зураг 11.1. Дуудлагын чанарын үзүүлэлт: /2022 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар/	182
Зураг 11.2. Дуудлагын бүтцээр 2020-2022 он	183
Зураг 11.3. Нийт амжилттай дуудлага бүтцээр 2020-2022 он	184
Зураг 11.4. Эмчийн үзлэгийн цаг захиалгын бүтэц, 2020-2022 он	185
Зураг 11.5. Эмчийн үзлэгийн цаг товллол /Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төв/, 2020-2022 он	185
Зураг 11.6. Эмчийн үзлэгийн цаг товллол /Дүүргийн эрүүл мэндийн төв/, 2020-2022 он	186
Зураг 11.7. Эмчийн үзлэгийн цаг товллол /Аймгаар 2021, 2022 он/	186

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1.1.	Хүн амын тоо, хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд, аймаг, нийслэлээр, 2022 он	23
Хүснэгт 1.2.	Хүн амын дундаж наслалт, бүс, аймгаар, 2022 он	26
Хүснэгт 2.1.	ТХЗ-ын эрүүл мэндийн үзүүлэлтийн үнэлгээ, чиг хандлага	29
Хүснэгт 2.2.	Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, сонгосон онуудаар	33
Хүснэгт 2.3.	Нярайн болон перинаталь эндэгдлийн түвшин, сонгосон онуудаар	35
Хүснэгт 2.4.	Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин, 100 000 хүн амд, сонгосон онуудаар	37
Хүснэгт 2.5.	30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд	38
Хүснэгт 2.6.	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хүчин чадал, хүртээмжийн үзүүлэлт, сонгосон онуудаар	41
Хүснэгт 3.1.	Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувь, бүсээр, 2022 он	47
Хүснэгт 3.2.	Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент, 2022 он	48
Хүснэгт 3.3.	Төрөлт, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2022 он	48
Хүснэгт 3.4.	Эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд, насны ангиллаар, 2022 он	52
Хүснэгт 3.5.	Төрсөн хүүхдийн тоо, бүсээр, 2022 он	53
Хүснэгт 3.6.	Нярай хүүхдийн өвчлөл	54
Хүснэгт 3.7.	Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, хувь (Амбулатори) 2022 он	55
Хүснэгт 3.8.	Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, хувь (Стационар), 2022 он	55
Хүснэгт 3.9.	Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2022 он (Амбулатори)	56
Хүснэгт 3.10.	Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2022 он (Стационар)	56
Хүснэгт 3.11.	Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, нас, хүйсээр, 2022 он	57
Хүснэгт 3.12.	Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, хувиар (Улаанбаатар, Орон нутаг, 2022 он	57
Хүснэгт 3.13.	Үр хөндөлт, эмнэлгийн төрлөөр, 2022 он	58
Хүснэгт 3.14.	ЖСАХ хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүдийн тоо байршлаар, 2022 он	58
Хүснэгт 4.1.	Эрүүл мэндийн байгууллагын тоо, 2022 он	60
Хүснэгт 4.2.	Эрүүл мэндийн байгууллагын хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны эзлэх хувь, тасгаар, 2022 он	62
Хүснэгт 4.3.	Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2022 он	83
Хүснэгт 4.4.	Хувийн эмнэлгийн орны хүчин чадлын үзүүлэлт, 2022 он	85
Хүснэгт 5.1.	Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчдын тоо, сонгосон онуудаар	92
Хүснэгт 5.2.	Их эмч, сувилагчийн харьцаа, бүсээр, 2018-2022 он	97
Хүснэгт 5.3.	Их эмч, сувилагчийн хүртээмжийн үзүүлэлт, бүс, аймаг, нийслэлээр 2016-2022 он	98

Хүснэгт 5.4.	Их эмч, сувилагчийн харьцаа	99
Хүснэгт 5.5.	10 000 хүн амд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, аймаг, бүсээр, 2016-2022 он	100
Хүснэгт 5.6.	Их эмчийн тоо, аймаг, бүсээр, 2016-2022 он	101
Хүснэгт 6.1.	Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүн амд), төрлөөр, 2013-2022 он	106
Хүснэгт 7.1.	Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, байршлаар, дүнд эзлэх хувиар, сонгосон онуудаар	121
Хүснэгт 7.2.	Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, нас, хүйс, байршлаар, 10 000 хүн амд, 2022 он	122
Хүснэгт 7.3.	Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлд эзлэх хувь, хүйсээр, 2013, 2022 он	125
Хүснэгт 7.4.	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, дүнд эзлэх хувиар, 2013, 2022 он	128
Хүснэгт 7.5.	Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, дүнд эзлэх хувиар, 2013, 2022 он	131
Хүснэгт 7.6.	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчнүүд, дүнд эзлэх хувиар, 2013, 2022 он	133
Хүснэгт 7.7.	Зонхилох арван байрлалын хорт хавдрын өвчлөл, хүйсээр 2022 он	134
Хүснэгт 7.8.	Хорт хавдрын оношлогдох үеийн үе шат (TNM ангилал), хувиар, 2022 он	136
Хүснэгт 7.9.	Осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын шалтгаан, хувиар, 2018-2022 он	143
Хүснэгт 7.10.	Осол гэмтэл бүртгэгдсэн байдал аймгаар, тохиолдлын тоо, 2018-2022 он	144
Хүснэгт 7.13.	Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он	145
Хүснэгт 7.14.	Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 2022 он	146
Хүснэгт 7.15.	Зонхилон тохиолдох хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн бүтэц, хувиар, 2022 он	147
Хүснэгт 7.19.	Улаанбаатар хотын эмнэлгүүдэд хийгдсэн мэс заслын тоо, 2022 он	149
Хүснэгт 7.20.	Зонхилон хийгдсэн мэс засал, төрлөөр тоо, 2022 он	149
Хүснэгт 8.1.	Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан 10 000 хүн амд, 2022 он	155
Хүснэгт 8.2.	Хүн амын нас баралтын хэлбэр, сонгосон онуудаар	159
Хүснэгт 10.1.	Шилжүүлэн суулгасан бөөр, элэг, ясны чөмөгний үүдэл эсийн мэс засал, 1996, 2006-2022 он	174
Хүснэгт 10.2.	Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний амьдрах чадварын үр дүн, 2013-2022 он, хувиар	175
Хүснэгт 10.3.	Тархины үхэлтэй донорын үйл ажиллагааны тоон үзүүлэлт, 2018-2022 он	180
Хүснэгт 10.4.	Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах чиглэлээр сургалтад хамрагдсан эмч, мэргэжилтний тоо, 2018-2022 он	180
Хүснэгт 11.1.	Дуудлагын чанарын үзүүлэлт, 2022 он	182
Хүснэгт 11.2.	Дуудлагын бүтцээр, 2020-2022 он	183

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

ДЭМБ	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага
ДОХ	Дархлалын олдмол хомсдол
ХДХВ	Хүний дархлал, хомсдолын вирус
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
ӨОУА	Өвчний олон улсын ангилал
ҮОУА	Үйлдлийн олон улсын ангилал
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
ТХЗ	Тогтвортой хөгжлийн зорилго
БНЭМХ	Бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралт
ҮСХ	Үндэсний статистикийн хороо
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМХТ	Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв
СЭМТ	Сумын эрүүл мэндийн төв
ӨЭМТ	Өрхийн эрүүл мэндийн төв
БЦЖ	Сүрьеэгийн эсрэг вакцин
ТЕК	Төрөлтийн ерөнхий коэффициент
НБТК	Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент
ТНК	Төрөлтийн нийлбэр коэффициент
ТТК	Төрөлтийн тусгай коэффициент
НБЕК	Нас баралтын ерөнхий коэффициент

ӨМНӨХ ҮГ

Эрүүл мэндийн салбарын албан ёсны статистик мэдээ тайланд тулгуурлан 2022 оны эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтүүдийг олон улсын аргачлалын дагуу тооцон, дүгнэлт хийж эмхэтгэн та бүхэнд толилуулж байна.

Энэхүү эмхэтгэл нь жил бүр салбарын үндсэн үзүүлэлтүүдийг эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний шатлалаар, хүн амын өвчлөл болон нас баралтын тэргүүлэх шалтгаануудыг бүс нутгаар тооцон харуулдаг ба тус онд нийт 61 хүснэгт, 212 зураг, 50 газарзүйн байршлын дүрслэлээр илэрхийлэн та бүхний хүртээл болгож байна.

Тус төвөөс нэгтгэн гаргадаг мэдээллийг үндэслэн салбарын бодлогын судалгаа, шинжилгээ, нийгэм, эдийн засгийн тооцоолол, төсөв хийгддэг ба урт болон богино хугацааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг үнэлэх, дотоодын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг төлөвлөх, сайжруулах, бодлого боловсруулах зэрэгт өргөнөөр ашиглаж байна.

Эрүүл мэндийн яамнаас 2022 оныг “Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдлын жил” уриаг дэвшүүлэн ажилласан бөгөөд урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг үзлэг зохион байгуулагдаж, хүн амын дундах бүртгэгдсэн өвчлөлийн тохиолдол өмнөх онтой харьцуулахад 10 000 хүн ам тутамд 2224, эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 163-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Монгол улсад эмнэлгийн нэг оронд ногдох хүний тоо 113, нэг их эмчид ногдох хүний тоо 239 байгаа ба 10 000 хүн тутмын 3011 хүн давхардсан тоогоор хэвтүүлэн эмчлэх эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг авч, жилд 1 иргэн 6 удаа амбулаторийн тусламж үйлчилгээ авсан байгаа нь жилээс жилд тусламж үйлчилгээний хүртээмж өсөж байгааг харуулж байна.

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшнийг тодорхойлсноор 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшинг 2025 онд 9.0, эхийн эндэгдлийн түвшинг 100 000 амьд төрөлтөд 20.0, болгохоор тодорхойлсон ба 2022 оны байдлаар нялхын эндэгдлийн түвшин 12.4, эхийн эндэгдлийн түвшин 35.1 байна.

Бидний зүгээс мэдээлэл хэрэглэгчдийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцүүлэн статистик мэдээллийг нэгжийн түвшинд гаргах, түгээх, өргөжүүлэхийг эрмэлзэж буй бөгөөд энэхүү эмхэтгэлд тусгагдсан мэдээллүүдийг цаашид дэлгэрүүлэн, задаргаа байдлаар цахимаар авах www.1313.mn цахим хуудсыг ажиллуулж байна.

Эрүүл мэндийн салбарын албан ёсны статистик мэдээлэл болох сар, улирал, жилийн эмхэтгэл болон эрүүл мэндийн статистикийн мэдээллүүдэд та бүхэн өөрийн санал хүсэлтээ илгээн хамтран ажиллахад таатай байх ба салбарын бодлого боловсруулагчид, шийдвэр гаргагчид болон мэдээлэл хэрэглэгчдэд нотолгоонд тулгуурласан оновчтой шийдвэр гаргахад бидний энэхүү эмхэтгэл дэмжлэг үзүүлнэ гэдэгт гүнээ итгэлтэй байна.

ХҮНДЭТГЭСЭН,

ЗАХИРАЛ

Б.НАРАНТУЯА

ХУРААНГУЙ

2022 оны “Эрүүл мэндийн үзүүлэлт” нь нийт 14 бүлгээс бүрдэж байгаа ба эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүдийг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулан гаргасан.

Монгол улсын хүн ам 2022 онд 3 сая 457.5 мянга болж, өмнөх оныхоос 47.6 мянган хүн буюу 1.4 хувиар өссөн байна. Монгол улсад оршин суугаа хүн амын 69.1 хувь нь хот суурин газар, 30.9 хувь нь хөдөө амьдарч байна. Улаанбаатар хотод 1691.8 мянган хүн буюу нийт хүн амын 48.9 хувь нь харьяалагдан оршин сууж байна. Хүн амын 49.1 хувь нь эрэгтэйчүүд, 50.9 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа ба хүйсийн харьцаа буюу 100 эмэгтэйд ногдох эрэгтэйчүүдийн тоо 96 байна.

Өрхийн тоо 2022 оны байдлаар 941.5 мянга болж, 67.7 хувь нь хот сууринд, 32.3 хувь нь хөдөөд байна. Улаанбаатар хотод 431.0 мянган өрх, хангайн бүсэд 177.5, төвийн бүсэд 153.4, баруун бүсэд 110.1, зүүн бүсэд 69.5 мянган өрх байгаа бөгөөд улсын дунджаар нэг өрхөд 3.7 хүн ногдож байна.

Монгол Улсын хүн ам зүйн ачаалал 2022 онд хөдөлмөрийн насны 100 хүнд тэжээлгэгч 59.7 хүн ногдож байна. Хөгшрөлтийн индекс буюу 0-15 насны 100 хүүхдэд ногдох 65 ба түүнээс дээш настай хүний тоо 14.8 байна.

Манай улс хүн амын нягтралаараа дэлхийн бусад улс оронтой харьцуулахад хамгийн сийрэг суурьшилтай орнуудын тоонд ордог бөгөөд 2022 онд нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт 2.2 хүн ногдож байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад 0.7 хүнээр нэмэгдсэн байна.

Төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалт 2022 онд улсын хэмжээнд 71.0 болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1, өмнөх оноос 0.3 жилээр тус тус нэмэгдсэн байна. Хүйсээр харуулбал эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 76.5, эрэгтэйчүүдийнх 67.1 жил байгаа бөгөөд эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 9.4 жил байна.

Эхийн эндэгдэл 2022 онд нийт 23 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 100 000 амьд төрөлтөд харьцуулахад 35.1 болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 3.4, өмнөх онтой харьцуулахад 59.8-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтийг өмнөх 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 42.5-оор буурсан үзүүлэлттэй байна.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 2013 онд 20 байсан бол 2022 онд 15.5, нялхсын эндэгдэл 14.6-оос 12.4 болж тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. 2013 онд нярайн эндэгдлийн түвшин 9.7 байсан бол 2022 онд 8.2 болж 1.5-оор буурсан байна. Нярайн эндэгдэлд эрт нярайн эндэгдлийн эзлэх хувь хамгийн өндөр 71.3 хувийг эзэлж байгаа нь 2011 онтой харьцуулахад 9.8 хувиар буурсан байна.

2022 онд статистик тайлан ирүүлсэн 4 652 эрүүл мэндийн байгууллагаас хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг 14, тусгай мэргэжлийн төв 3, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв 5, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг 16, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг 4, дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв 10, хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг 6, сумын эрүүл мэндийн төв 308, өрхийн эрүүл мэндийн төв 207, хувийн ортой эмнэлэг 215, хувийн клиник 1458 байна.

Улсын хэмжээнд 2022 онд хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний 29 629 эмнэлгийн ор ашигласан бөгөөд сүүлийн 10 жилийн дунджаас 4 471-ээр нэмэгдсэн байна. Үүнээс 75.2 хувь нь төрийн өмчит эрүүл мэндийн байгууллагуудад, 24.8 хувь нь хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор байна.

2022 оны байдлаар эрүүл мэндийн салбарт нийт 63.3 мянган ажиллагчид Монгол улсад оршин суугаа 3.368.6 мянган хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. 2013 онтой харьцуулахад нийт ажиллагчдын тоо 18.3 мянгаар буюу 10 000 хүн амд 28.1-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 10.8-оор тус тус нэмэгдсэн байна. Нийт ажиллагчидаас 92.5 хувь нь эрүүл мэндийн салбарын, 7.5 хувь нь бусад салбарын эрүүл мэндийн ажиллагчид эзэлж байна.

Эрүүл мэндийн ажиллагчдын дийлэнх нь буюу 51935 (82.0%) нь эмэгтэйчүүд, 11405 (18.0%) нь эрэгтэйчүүд байгаа ба насны бүлгээр авч үзвэл нийт ажиллагчдын 23.4 хувийг 30 хүртэлх насны, 32.3 хувийг 30-39 насны, 21.1 хувийг 40-49 насны, 11.7 хувийг 50-54 насны, 6.6 хувийг 55-59 насны, 4.8 хувийг 60-аас дээш насныхан эзэлж байна.

2022 оны байдлаар манай улсад эмч, сувилагчийн харьцаа улсын түвшинд 1:1.0, Улаанбаатар хотод 1:0.8, аймгийн түвшинд 1:1.3 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад улсын дүнгээр 0.1-ээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Эмч, сувилагчийн харьцаа аймаг бүсүүдээр ялгаатай байгаа ба хангай, баруун, зүүн бүсийн аймгуудад 1:1.4 байгаа бол төвийн бүсийн аймгуудад 1:1.2 байна.

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар 29 төрлийн 325.3 мянган халдварт өвчлөлийн тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10 000 хүн ам тутамд 973.9 байна. Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ийн 302 018 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчлөлийн дотор 92.8 хувийг эзэлж байна. 2022 онд улсын хэмжээнд хүн амын өвчлөлийн тохиолдол 3.6 саяд (давхардсан тоогоор) хүрч, 2013 оноос 1515,1 мянгаар, өмнөх оноос 791.8 мянгаар тус тус нэмэгдсэн байна.

Улсын хэмжээнд 2022 онд 10 000 хүнд ногдох амбулаторийн өвчлөлийн түвшин (давхардсан тоогоор) 10 690.1 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1840.8-оор, өмнөх оноос 2224-оор тус тус нэмэгдсэн байна. Тухайн онд 10 000 эрэгтэйд 7054.8, эмэгтэйд 10596.0 бүртгэгдсэн байна.

Монгол Улсын хүн амын дунд 2022 онд 6885 хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн ба зонхилон байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд элэгний хорт хавдар 33.2%, ходоодны хорт хавдар 17.1%, уушги гуурсан хоолой хорт хавдар 7.6%, улаан хоолой 5.0%, умайн хүзүүний хорт хавдар 4.6% эзэлж байгаа ба нийт хорт хавдрын 67.5%-ийг дээрх хорт хавдрууд эзэлж байна. 2022 онд хорт хавдрын өвчлөлийн улмаас 26347 хяналтад байгаагийн 525 0-19 (2.0 хувь) насны хүүхэд байна. Хорт хавдрын хяналтад байгаа хүмүүсийн 43 хувь нь 5 ба түүнээс дээш жил амьдарч байна.

Хүн амын нас баралт 2022 онд 17.9 мянга болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1039 хүн (5.7%)-ээр нэмэгдэж, өмнөх оноос 1950 (10.8%) хүнээр буурсан. Нас баралтын ерөнхий коэффициент 2022 онд 5.4 байгаа бөгөөд 1000 эрэгтэй хүн амд 6.9, эмэгтэй хүн амд 3.9 тус тус байна.

Манай улсад эс, эд, эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс заслыг Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэгт бөөр, элэг, ясны чөмөг үүдэл эс, судас, шөрмөс, Хавдар судлалын үндэсний төвд элэг шилжүүлэн суулгас мэс засал, Гэгээн мэлмий эмнэлэгт нүдний эвэрлэг мөн Үр шилжүүлэн суулгах эмчилгээг Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, CLWH, RMC, Өжинмед, Юнимед эмнэлгүүд тус тус амжилттай хийж байна.

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал 292, элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал 260, ясны чөмөг үүдэл эс 31, нүдний эвэрлэг 24, арьс шилжүүлэн суулгах мэс засал 800, шөрмөс шилжүүлэн суулгах мэс засал нийт 150 эмчилгээг тус тус амжилттай хийгээд байна.

БҮЛЭГ 1

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМ

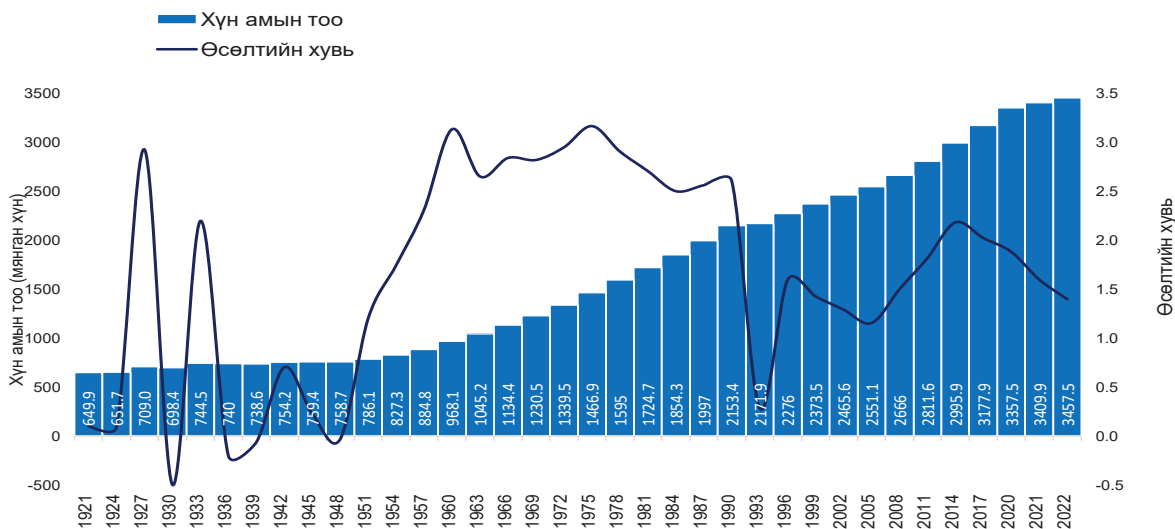
БҮЛЭГ 1. ХҮН АМ

Монгол улсын хүн ам 1921 онд 649.9 мянга байсан бол 1962 онд 1 сая хүн амтай болсон. 1988 онд 2 сая дахь иргэнээ өлгийдөн авсан бол 2015 онд 3 сая болсон байна.

Монгол улсын хүн ам 2022 онд 3 сая 457.5 мянга болж, өмнөх оныхоос 47.6 мянган хүн буюу 1.4 хувиар өссөн байна. Монгол улсад оршин суугаа хүн амын 69.1 хувь нь хот суурин газар, 30.9 хувь нь хөдөө амьдарч байна. Улаанбаатар хотод 1691.8 мянган хүн буюу нийт хүн амын 48.9 хувь нь харьяалагдан оршин сууж байна. Хүн амын 49.1 хувь нь эрэгтэйчүүд, 50.9 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа ба хүйсийн харьцаа буюу 100 эмэгтэйд ногдох эрэгтэйчүүдийн тоо 96 байна. Насны бүтцээр авч үзвэл 15 хүртэлх насны хүүхэд 32.0 хувийг, 15-64 насны хүн ам 63.4 хувийг, 65-аас дээш насны хүн ам 4.7 хувийг тус тус эзэлж байна.

Өрхийн тоо 2022 оны байдлаар 941.5 мянга болж, 67.7 хувь нь хот сууринд, 32.3 хувь нь хөдөөд байна. Улаанбаатар хотод 431.0 мянган өрх, хангайн бүсэд 177.5, төвийн бүсэд 153.4, баруун бүсэд 110.1, зүүн бүсэд 69.5 мянган өрх байгаа бөгөөд улсын дунджаар нэг өрхөд 3.7 хүн ногдож байна.

Зураг 1.1. Хүн амын тоо, жилийн дундаж өсөлтийн хувь, сонгосон онуудаар

Эх үүсвэр: Статистикийн мэдээллийн сан- www.1212.mn

Хүн амын өсөлтийн хувь 1927, 1960, 1975 онуудад хамгийн өндөр байсан ба сүүлийн жилүүдэд 2008 оноос 2014 онуудад жигд өсөх хандлагатай байсан. Харин 2015 оноос буурч байгаа бөгөөд 2022 оны байдлаар 1.4 байгаа нь өмнөх оноос 0.2 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. (Зураг 1.1)

1.1. ХҮН АМЫН НАС ХҮЙСИЙН БҮТЭЦ

Нас, хүйсийн бүтэц нь хүн ам зүйн хамгийн чухал үзүүлэлтүүдийн нэг юм. Улс орнуудын хүн амын нас, хүйсийн бүтэц өөр хоорондоо харилцан адилгүй байдаг ба нийгэм, эдийн засгийн өнөөгийн болон ирээдүйн асуудалд ихээхэн хэмжээний нөлөө үзүүлдэг.

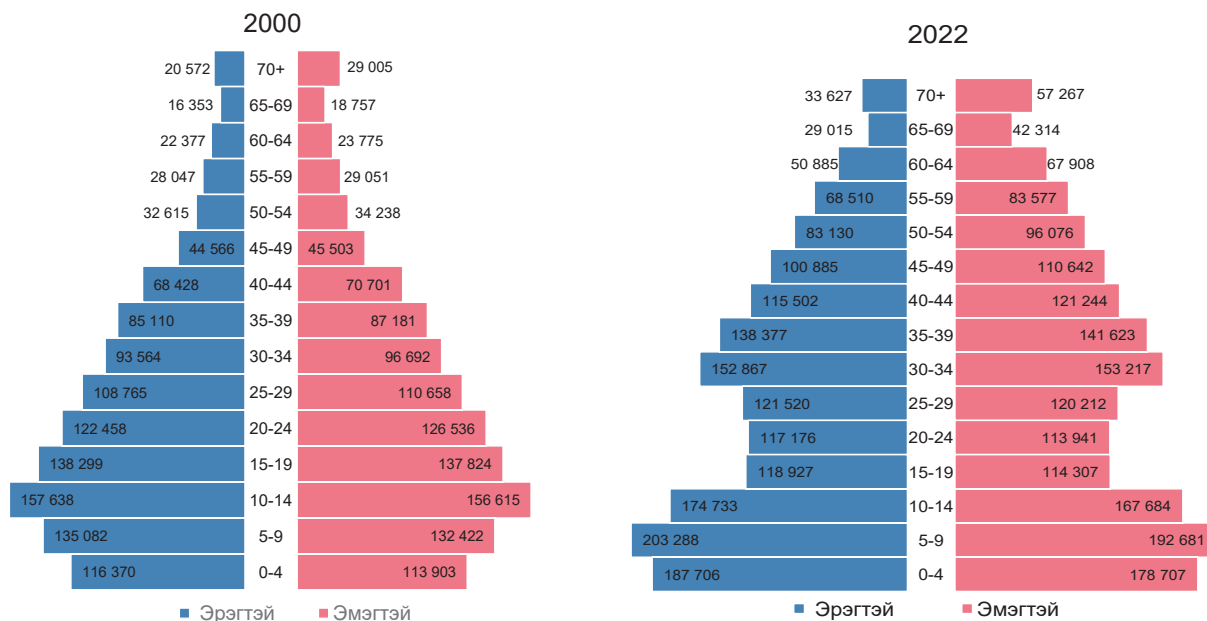
Хүн амын насны бүтцийг судлах нь тухайн улсын хүн ам зүйн түүхэн замналыг харах, одоогийн үйл явцыг үнэлж дүгнэх, цаашдын чиг хандлагыг тодорхойлох бололцоо олгодог ороо ихээхэн ач холбогдолтой юм. Ингэснээрээ хүн амын нас, хүйсийн бүтцийн өөрчлөлтийн чиг хандлагыг харгалзан улс орныхоо нийгэм, эдийн засгийн урт, богино

хугацааны бодлого хөтөлбөр боловсруулах үндэслэл болдог. Хүн амын төрөлт, нас баралтын түвшнээс хамааран тухайн улсын хүн амын насны бүтэц өөрчлөгдөж байдаг. Хүн амын хэдэн хувь нь хүүхэд залуучууд, идэр насныхан, эсвэл хөгшчүүд байгаагаас хамааран үе үеийн нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн хандлагад нөлөөлдөг.

Зураг 1.2. Хүн амын нас хүйсийн суварга, 2000, 2022 он

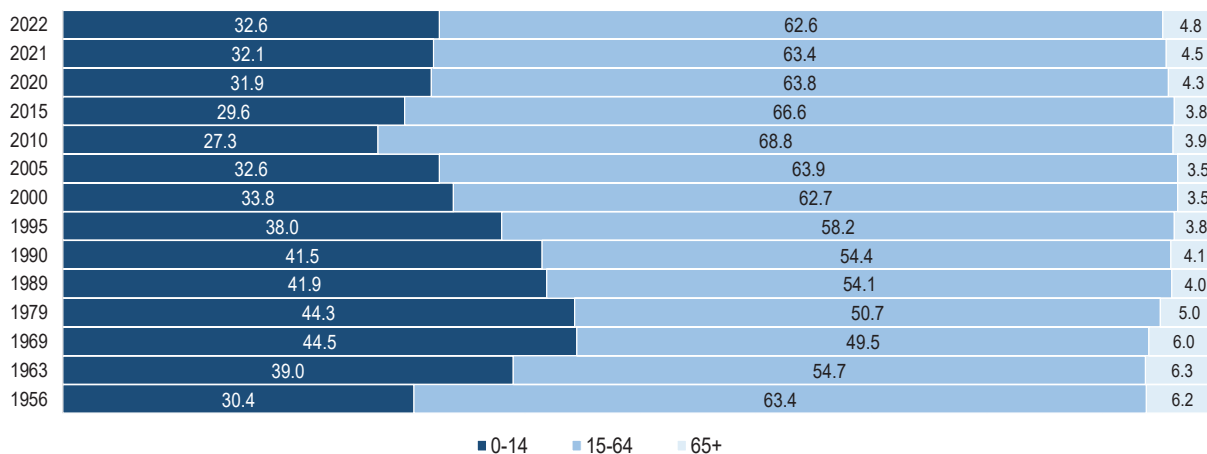

Эх үүсвэр: Статистикийн мэдээллийн сан www.1212.mn

2022 оны хүн амын нас, хүйсийн суваргаас харахад, 15-29 насны бүлгийн хүн амын хэсгээр нарийссан байгаа нь 1990 оноос хойш төрөлтийн түвшин эрс буурч байсныг харуулж байна. Дээрх суваргад хөдөлмөрийн насны хүн ам буюу 30-39 насны бүлгийн хүн ам харьцангуй их харагдаж байгаа хэдий ч цаашид хөдөлмөрийн насны хүн амын эзлэх хувь буурах хандлагатай байгааг харж болно.

1960 аад оны дунд, сүүл үед 15 хүртэлх насны хүүхэд хүн амын бараг тэн хагасыг эзэлж байсан бөгөөд 1969 онд нийт хүн амын 44.5 хувийг 15 хүртэлх насны хүүхдүүд эзэлж байсан бол 2022 оны байдлаар 32.6 хувийг эзэлж байна.

Зураг 1.3. Хүн амын насны бүтэц, сонгосон оноор

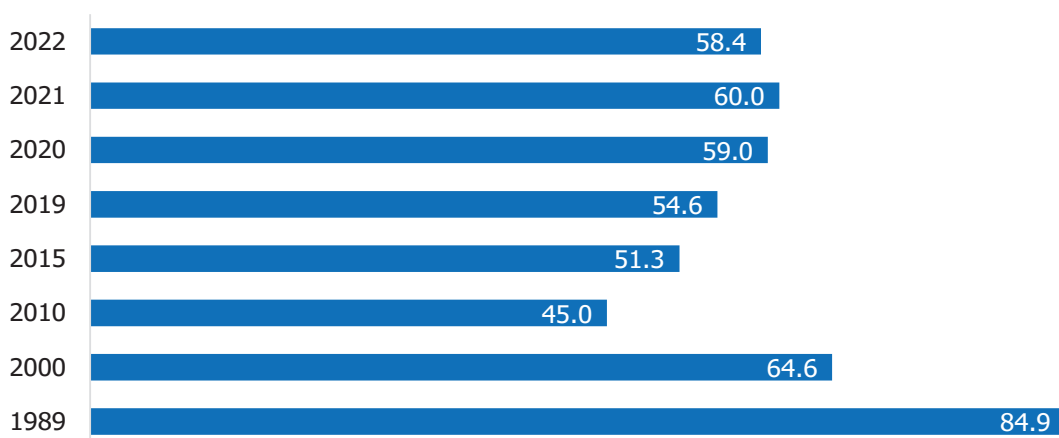

Эх үүсвэр: Статистикийн мэдээллийн сан- www.1212.mn

1.2. ХҮН АМ ЗҮЙН АЧААЛАЛ

Манай улсын хүн амын төрөлтийн түвшин 1970-1989 онд өндөр байснаас шалтгаалан хүн ам зүйн ачаалал өндөр байжээ. Тэгвэл 2022 онд хөдөлмөрийн насны хүн амын эзлэх хувь харьцангуй их байгаа тул хүн ам зүйн ачаалал 1990 оны үетэй харьцуулахад буурсан байна. Амьдралд энэ үзүүлэлт тооцооноос нэлээд илүү байдаг. Тухайлбал, хөдөлмөрийн насанд байгаа үедээ 15-24 насныхан ихэнх нь боловсролоо ахиулах, мэргэжил эзэмшихээр суралцдаг учраас тэжээлгэгч байдаг. Мөн хөдөлмөрийн насанд байгаа боловч тухайн үед ажил эрхлээгүй жирэмсэн, бага насны хүүхэд болон өндөр настанг асран хамгаалагч, хөгжлийн бэрхшээлтэй, ажиллах чадваргүй эсвэл ажилгүйчүүд гэх мэт тэжээлгэгчдийн тоо өсдөг. Монгол Улсын хүн ам зүйн ачаалал 1990-ээд оны эхээр хөдөлмөрийн насны 100 хүнд тэжээлгэгч 85 ногдож байсан бол 2000 оноос буурах хандлагатай харагдаж байна. (Зураг 1.4)

Зураг 1.4. Хүн ам зүйн ачаалал, сонгосон оноор

Эх үүсвэр: Статистикийн мэдээллийн сан- www.1212.mn

Монгол Улсын хүн ам зүйн ачаалал 2022 онд хөдөлмөрийн насны 100 хүнд тэжээлгэгч 58.4 хүн ногдож байна. Хөгшрөлтийн индекс буюу 0-15 насны 100 хүүхдэд ногдох 65 ба түүнээс дээш настай хүний тоо 14.7 байна.

Хүн амын хүйсийн харьцаа Төв (108.1), Өмнөговь (107.8), Дорнод (106.9), Хэнтий (105.5), Булган (105.5), Дундговь (105.2), Дорноговь (104.8), Сэлэнгэ (103.7), Сүхбаатар (103.7), Увс (102.1), Архангай (102.3), Завхан (101.0), Говьсүмбэр (101.0), Өвөрхангай (101.5) аймагт 100 эмэгтэйд 100-аас дээш эрэгтэй ногдож байгаа бол Улаанбаатар хот (93.5), Орхон (97.1), Дархан-Уул (97.7) аймгуудад 100 эмэгтэйд 100-гаас цөөн эрэгтэй ногдож байна.

1.3. ХҮН АМЫН НЯГТРАЛ

Манай улс хүн амын нягтралаараа дэлхийн бусад улс оронтой харьцуулахад хамгийн сийрэг суурьшилтай орнуудын тоонд ордог бөгөөд 2022 онд нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт 2.2 хүн ногдож байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад 0.7 хүнээр нэмэгдсэн байна.

Монгол улсын хэмжээнд нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт ногдох хүн ам буюу хүн амын нягтрал хамгийн өндөр нь Улаанбаатар, Орхон аймгууд байгаа бөгөөд 2022 онд Улаанбаатар хотод 360.0 байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад 2 дахин буюу 191 хүнээр

нэмэгдсэн ба өмнөх онтой харьцуулахад 11 хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна. Орхон аймагт хүн амын нягтрал 2000 онд 95.6 байсан бол 2022 оны байдлаар 136.4 болж 40.8 хүнээр, өмнөх оноос 0.5 хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна.

Аймаг, нийслэлээр авч үзвэл Улаанбаатар хот нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн дөнгөж 0.3 хувийг эзэлдэг бол хүн амын нягтралаар хамгийн өндөр 360.0 байна. Аймгуудын хүн амын нягтрал газар нутгийн хэмжээ, хүн амын тооноос шалтгаалан харилцан адилгүй, тухайлбал Орхон, Дархан-Уул аймаг нь бусад аймгуудаас өндөр 32.7-136.4, Говь-Алтай, Өмнөговь, Дорноговь, Дундговь, Дорнод, Баянхонгор, Сүхбаатар, Завхан аймгуудад хамгийн бага 0.4-0.9 буюу нэг хүрэхгүй хүн ногдож байна. Бусад аймагт 1.0-3.3 байна

Хүснэгт 1.1. Хүн амын тоо, хүн ам зүйн зарим үзүүлэлтүүд, аймаг, нийслэлээр, 2022 он

Аймаг, нийслэл	Хүн амын тоо	Хүн ам зүйн ачаалал	Үүнээс:		Хөгшрөлтийн индекс	Хүйсийн харьцаа
			Хүүхэд	Хөгшид		
Улсын дүн	3457548	58.4	51.5	6.8	14.7	96.3
Баруун бүс	418707	59.2	53.2	6.0	13.3	101.6
Баян-Өлгий	114776	54.5	58.4	5.5	10.4	100.9
Говь-Алтай	57098	53.3	46.9	6.4	15.3	101.8
Завхан	71798	63.9	47.4	7.1	16.9	101.0
Увс	83964	60.7	54.7	5.5	11.4	102.1
Ховд	91071	60.2	54.7	6.0	12.3	102.4
Хангайн бүс	603427	56.3	49.4	6.9	15.9	100.7
Архангай	93149	55.9	49.2	7.2	16.1	102.3
Баянхонгор	88397	57.0	51.9	6.2	13.3	100.0
Булган	61161	54.0	45.8	8.2	20.5	105.5
Орхон	109125	58.0	49.3	6.6	15.2	97.1
Өвөрхангай	114962	56.4	49.8	7.2	15.9	101.5
Хөвсгөл	136633	56.0	49.5	6.4	14.6	100.4
Төвийн бүс	515771	57.2	49.9	7.2	15.8	103.9
Говьсүмбэр	18007	57.9	57.3	6.0	11.9	101.0
Дархан-Уул	107932	63.3	50.5	7.6	16.8	97.7
Дорноговь	71129	54.7	49.7	6.0	13.6	104.8
Дундговь	46387	55.6	48.0	8.4	19.5	105.2
Өмнөговь	72937	58.1	53.1	5.9	12.4	107.8
Сэлэнгэ	107341	59.0	47.5	7.2	16.9	103.7
Төв	92038	56.4	49.4	8.5	19.2	108.1
Зүүн бүс	227877	58.5	51.6	6.9	15.0	105.5
Дорнод	83704	59.8	53.1	6.8	14.5	106.9
Сүхбаатар	65214	58.3	51.8	6.5	14.2	103.7
Хэнтий	78959	57.2	49.9	7.3	16.3	105.5
Улаанбаатар	1691766	59.3	52.4	6.9	14.7	93.5

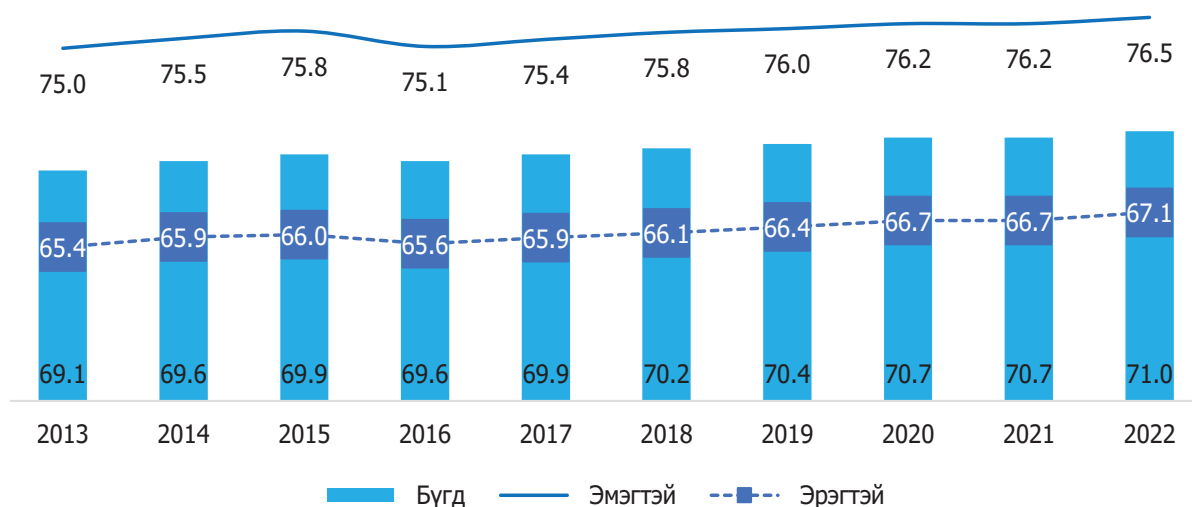
Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

1.5. ХҮН АМЫН ДУНДАЖ НАСЛАЛТ

Хүний амьдрах хугацааг тодорхойлох гол хэмжүүр нь “ДУНДАЖ НАСЛАЛТ” юм. Төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалт 2022 онд улсын хэмжээнд 71.0 болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1, өмнөх оноос 0.3 жилээр тус тус нэмэгдсэн байна. Хүйсээр харуулбал эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 76.5, эрэгтэйчүүдийнх 67.1 жил байгаа бөгөөд эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 9.4 жил байна.

Дундаж наслалт нь таамаглах хэмжигдэхүүн бөгөөд насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициентийг үндэслэн тооцсон тухайн хүний цаашид амьдрах дундаж хугацаагаар тодорхойлогддог. Дундаж наслалт нь хүйс, одоогийн нас, амьдралын хэв маяг зэргээс шалтгаалан ялгаатай байдаг. Монгол хүний дундаж наслалт 1965 онд 65.5 байсан бол 2022 онд 70.7 болж сүүлийн 50 жилийн хугацаанд 5 жилээр нэмэгдсэн байна.

Зураг 1.5. Хүн амын дундаж наслалт, 2013-2022 он

Эх үүсвэр: Статистикийн мэдээллийн сан- www.1212.mn

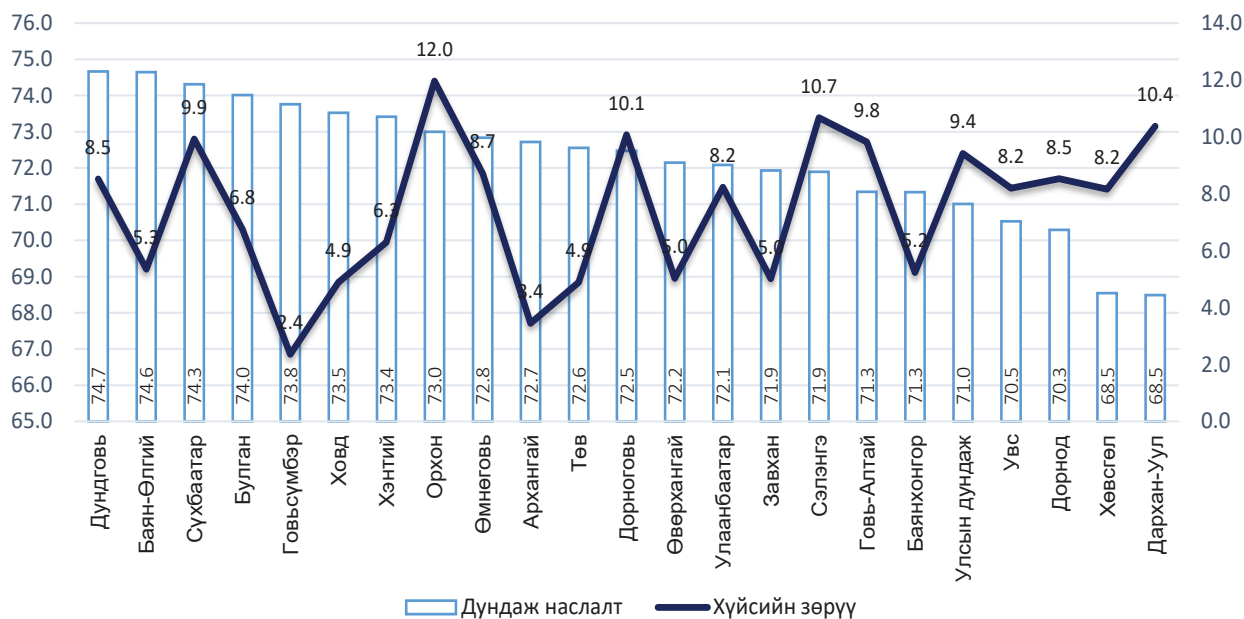
Хүн амын төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалтыг аймгуудаар авч үзвэл Дундговь аймагт хамгийн өндөр буюу 74.7 байна. Аймгуудыг улсын дундаж үзүүлэлттэй харьцуулахад Увс, Дорнод, Хөвсгөл, Дархан-Уул аймагт улсын дунджаас 0.5-2.5 жилээр бага, бусад аймгуудад 0.3-3.7 жилээр өндөр байна. Дундаж наслалт аймгийн түвшинд ялгаатай байгаа нь тухайн аймгийн хүн амын нас баралтын түвшин, тэр дундаа нялхсын эндэгдэлтэй холбоотой юм.

Дундаж наслалтын хүйсийн зөрүүг аймаг, нийслэлээр харуулбал, 2022 оны байдлаар Орхон аймагт хамгийн их 12.0 байгаа нь улсын дунджаас 2.6-оор их байна. Мөн Сэлэнгэ, Дорноговь, Дархан-Уул, Сүхбаатар аймагт улсын дунджаас 0.5-1.3-аар их, хамгийн бага нь Говьсүмбэр аймагт 2.4 буюу улсын дунджаас 7-оор бага байна.

Эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс илүү урт наслах хандлага аль ч улсад байсаар ирсэн бөгөөд энэ нь эрүүл мэнд, нас баралт, нийгэм, эдийн засаг, тэгш бус байдал, эрүүл мэндийн систем, улс төр, байгаль орчин, газарзүйн байршил зэрэг олон хүчин нөлөөлдөг байна. Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 2019 оны байдлаар дэлхийн дундаж 5.1 байхад манай улс дэлхийн дунджаас 1.8 дахин өндөр байгаа нь зөрүү хамгийн их орнуудын тоонд орж байна.

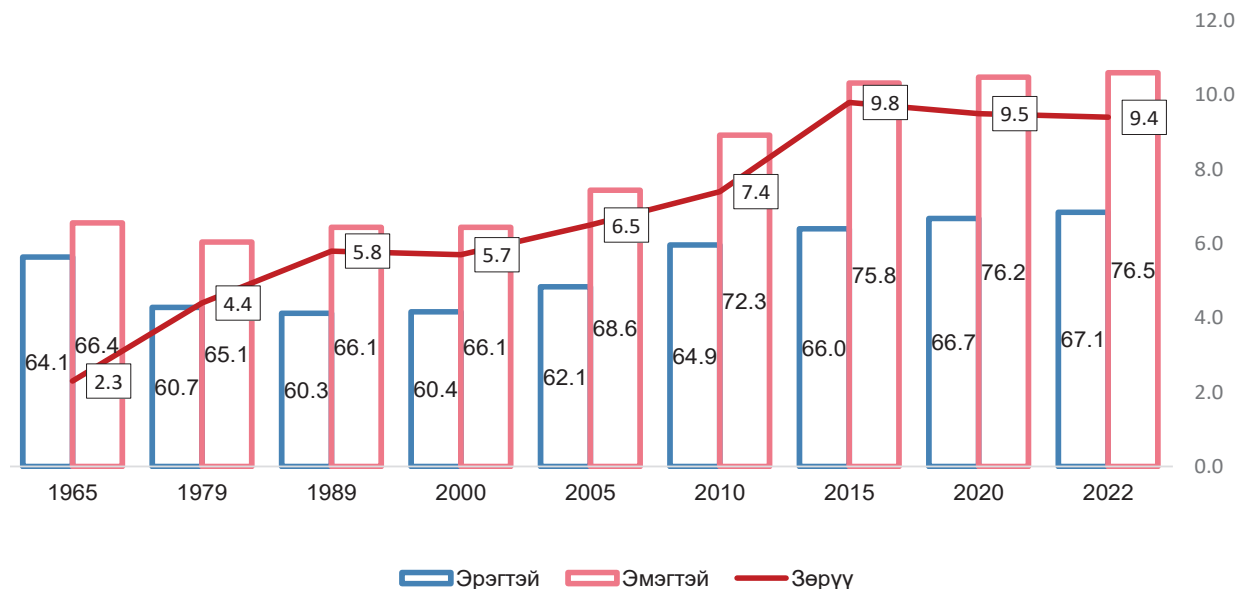

Зураг 1.6. Хүн амын дундаж наслалт, аймгаар, 2022 он

Монгол эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 1965 онд 2.3 байсан бол 2022 онд 9.4 жил болж 55 жилийн хугацаанд 7.1 жилээр нэмэгдсэн байна.

Зураг 1.7. Дундаж наслалт, хүйсээр, сонгосон онуудаар

Эх үүсвэр: Үндэсний статистикийн хороо

2022 оны байдлаар дундаж наслалт аймаг, бүсүүдээр ялгаатай байгаа ба Баруун бүсийн аймгуудаас Увс (70.5), Төвийн бүсийн аймгуудаас Дархан-Уул (68.5), Зүүн бүсийн аймгуудаас Дорнод (70.3) аймгууд дундаж наслалтаараа улсын дундаж үзүүлэлтээс доогуур байна.

Хүснэгт 1.2. Хүн амын дундаж наслалт, бүс, аймгаар, 2022 он

Аймаг, нийслэл	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Улсын дундаж	71.0	67.1	76.5
Баруун бүс			
Баян-Өлгий	74.6	71.6	77.0
Говь-Алтай	71.3	66.1	76.0
Завхан	71.9	69.4	74.4
Увс	70.5	65.9	74.1
Ховд	73.5	70.6	75.5
Хангайн бүс			
Архангай	72.7	70.4	73.9
Баянхонгор	71.3	68.1	73.3
Булган	74.0	69.7	76.5
Орхон	73.0	71.7	83.7
Өвөрхангай	72.2	69.7	74.8
Хөвсгөл	68.5	65.3	73.4
Төвийн бүс			
Говьсүмбэр	73.8	73.3	75.7
Дархан-Уул	68.5	64.1	74.4
Дорноговь	72.5	68.0	78.1
Дундговь	74.7	71.2	79.7
Өмнөговь	72.8	68.8	77.5
Сэлэнгэ	71.9	67.5	78.2
Төв	72.6	70.3	75.2
Зүүн бүс			
Дорнод	70.3	66.2	74.7
Сүхбаатар	74.3	69.2	79.2
Хэнтий	73.4	70.6	76.9
Улаанбаатар	72.1	67.3	75.5

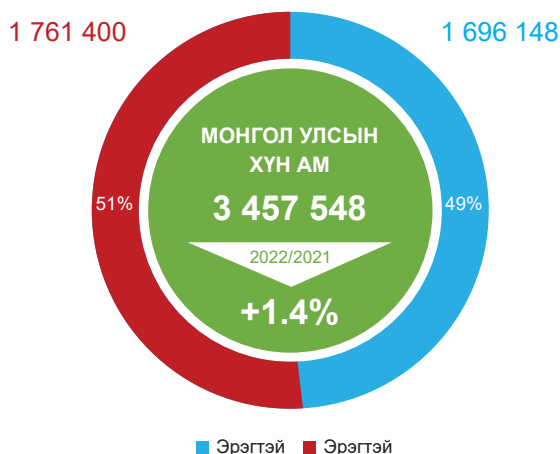

БҮЛЭГ 2

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН
ЗОРИЛТЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД 2022 ОН

БҮЛЭГ 2. ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТ БА БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ

Газар нутгийн хэмжээ (1 000 км²)
1.567 Хүн амын тоо

Хүн амын нягтрал Нэг хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэрт ногдох хүний тоо - 2.2

Төрөлтийн нийлбэр коэффициент 2.7
Нас баралтын нийлбэр коэффициент 5.4
Төрөлтийн ерөнхий коэффициент 19.5
Насанд хүрэгчдийн бичиг үсэг тайлагдалт /хувь/ 97.8

2.1. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГҮҮД

1. Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого (Монгол Улсын Их хурлын 2020 оны 52-р тогтоол)

Зорилт 2.2 Эрүүл дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшүүлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлнэ.

Урт хугацааны хөгжлийн бодлогын I үе шат нь 2020-2030 онд хэрэгжүүлэхээр “Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй тогтолцооны шинэчлэлийн үе” гэж нэрлэн дараах үндсэн 4 чиглэлийг баталсан байна.

1. Иргэн, гэр бүл, ажил олгогчийн оролцоонд тулгуурласан нийгмийн эрүүл мэндийн/нийтийн эрүүл мэнд/ тусламж үйлчилгээний үндэсний тогтолцоо бүрдүүлэх
2. Нотолгоонд суурилсан орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний техник, технологийн дэвшлийг нэвтрүүлж, Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, гүйцэтгэлд тулгуурласан санхүүжилт, даатгалын тогтолцоо бүрдүүлэх
3. Эрүүл мэндийн салбарт цахим үйлчилгээг өргөжүүлэн үндэсний эрүүл мэндийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх
4. Эрүүл мэндийн хүний нөөцийн хангалт, ур чадвар нийгмийн хамгааллыг сайжруулах

2. “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл” (Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 23 дугаар тогтоолоор)

Зорилт 2.2 Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй, үр дүнтэй тогтолцооны шинэчлэл хийнэ.

3. “Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого” (Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 24 дүгээр тогтоол)

Зорилго: Хүн амд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тэдний эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурлан аливаа өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, нотолгоонд суурилсан оношилгоо, эмчилгээний шинэ технологийг нэвтрүүлэх, эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийн зохистой тогтолцоог бүрдүүлэх замаар тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулан монгол хүний дундаж наслалтыг уртасгахад оршино.

2.2. ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛТЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ИНДЕКСИЙН ОНОО

Нэгдсэн үндэстний байгууллага болон Дэлхийн банкнаас гишүүн орнуудын Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хэрэгжилтийг жил бүр үнэлж, үнэлгээний индексийг тооцон гаргадаг. НҮБ-ын гишүүн 193 орноос 2022 онд Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хэрэгжилтийн индексийг 163 улсын гүйцэтгэлийн оноог тооцоолж мэдээлсэн. Үүнээс Финланд 86.51 оноотойгоор тэргүүлж байгаа бол Денмарк 85.63, Швед улс 85.19, оноотойгоор удаах байруудад орсон ба Монгол улс ТХЗ-ын гүйцэтгэлийн индекс 63.51 оноотойгоор 109 дүгээрт жагссан байна.

Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж үзүүлэлт 65.9 байгаа ба манай улс бүсийн дунджаас 2.4 оноогоор бага байна. Уг гүйцэтгэлтийн индекс ТХЗ-ын үзүүлэлт тус бүрийн зорилтыг амжилттай биелүүлсэн, гүйцэтгэл дунд зэрэг ч сайжирч байгаа, хэрэгжилт зогсонги байдалд байгаа, зорилтын хэрэгжилт буурч байгаа, мэдээлэл байхгүй гэж ангилж үздэг бөгөөд Монгол Улсын эрүүл мэндийн зорилтын хэрэгжилтийн гүйцэтгэл дунд зэрэг ч сайжирч байгаа гэсэн үнэлгээтэй байна. **Эх үүсвэр: www.sdgindeх.org**

Хүснэгт 2.1. ТХЗ-ын эрүүл мэндийн үзүүлэлтийн үнэлгээ, чиг хандлага

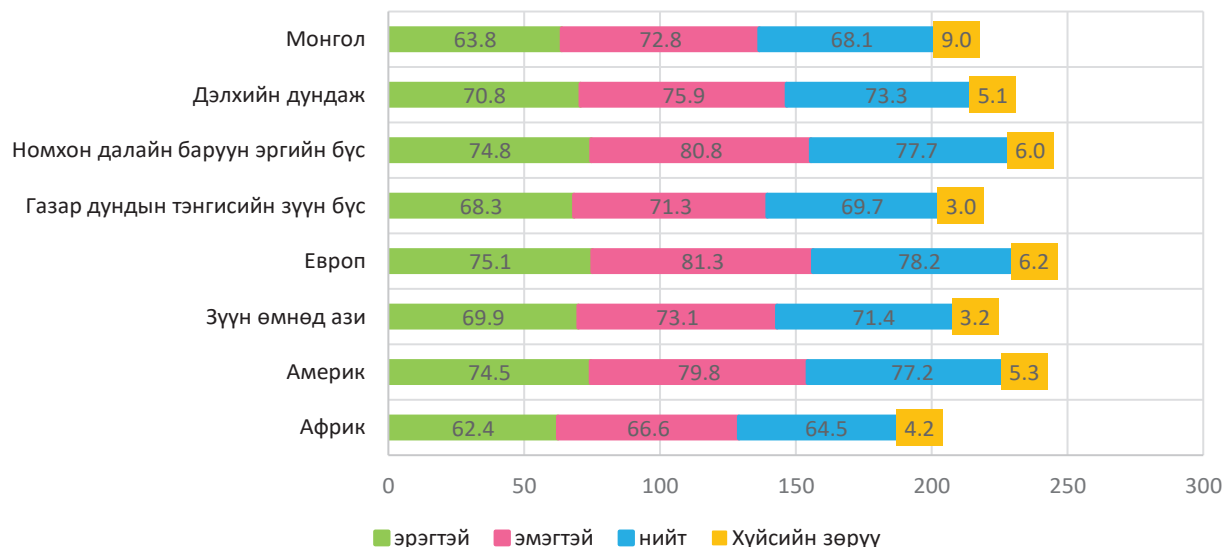
Тогтвортой хөгжлийн зорилтын эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд	Үзүүлэлт	Хугацаа	Үнэлгээ	Чиг хандлага
3.1.1 Эхийн эндэгдлийн харьцаа (100 000 амьд төрөлтөд)	45	2017	●	▲
3.2.2 Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	7.9	2020	●	▲
3.2.1 Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	15.4	2020	●	▲
3.3.2 Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин (100 000 хүнд ногдох)	437	2020	●	▼
3.3.1 Халдваргүй 1000 хүнд ногдох тухайн жилд ХДХВ-ийн халдвар авсан хүний тоо	0.0	2020	●	▲
3.4.1 30-70 насны Зүрх судасны өвчин, хорт хавдар, чихрийн шижин болон амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барах магадлал (%)	35.0	2019	●	▶
3.6.1 Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин (10 000 хүнд ногдох)	21	2019	●	▼
Төрөлтөөс тооцсон хүн амын дундаж наслалт	68.1	2019	●	▶
3.7.2 Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин (15-19 насны 1000 охидод)	30.5	2019	●	▶
3.1.2 Эмнэлгийн мэргэжилтний эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь	99.3	2018	●	●
3.8.1 Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувь	63	2019	●	▶

Эх үүсвэр: www.sdgindeх.org

Тайлбар: Чиг хандлагыг дараах байдлаар тодорхойлсон.

▼	оноо буурч байгаа, сайжруулах шаардлагатай
▶	2030 он гэхэд ТХЗ-д хүрэхэд шаардагдах өсөлтийн хурд 50%-иас бага байна.
▶	Оноо 50%-иас дээш өсөлттэй байгаа хэдий ч 2030 он гэхэд ТХЗ-д хүрэхэд хангалтгүй байна
▲	2030 он гэхэд ТХЗ-д хүрэхэд хангалттай хүрэх боломжтой

Зураг 2.1. Төрөлтөөс тооцсон хүн амын дундаж наслалт, дэлхийн дундаж, бүс нутгийн дундажтай харьцуулахад, 2019 он

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2021: Annex 2

2.3. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

2.3.1 ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.1.1)

Тогтвортой хөгжлийн зорилтын 3.1.1 -д “2030 онд 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 70 болгох” зорилт тавьсан. Монгол Улсын “Алсын хараа-2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшинд тодорхойлсноор 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 2025 онд 20.0, 2030 онд 15.0, 2050 онд 5.0 болгон бууруулах зорилтыг дэвшүүлсэн.

Эхийн эндэгдлийн түвшин 2013 онд 100 000 амьд төрөлтөд 42.6 байсан бол сүүлийн жилүүдэд тууштай буурч 2015 онд 26.0 болж хамгийн бага түвшинд хүрсэн хэдий ч 2021 онд Коронавируст халдварын дэгдэлтийн улмаас 94.9 болж нэмэгдсэн.

Зураг 2.2. Эхийн эндэгдлийн харьцаа, 100 000 амьд төрөлтөд (ТХЗ 3.1.1)

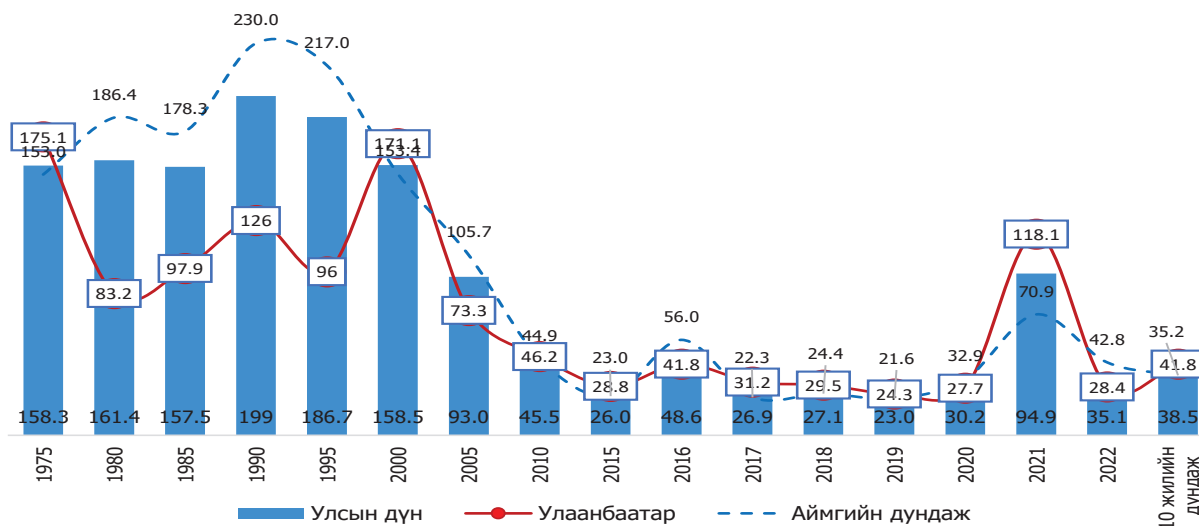
Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-1

2022 онд эхийн эндэгдлийн 23 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 100 000 амьд төрөлтөд харьцуулахад 35.1 болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 3.4, өмнөх онтой харьцуулахад 59.8-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтийг өмнөх 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин 42.5-оор буурсан үзүүлэлттэй байна. Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж үзүүлэлттэй харьцуулахад бага байгаа хэдий ч 2025 онд хүрэх түвшинг тодорхойлсон зорилтоос 15.1-оор өндөр байна.

Зураг 2.3. Эхийн эндэгдлийн түвшин, 100 000 амьд төрөлтөд, сонгосон онуудаар

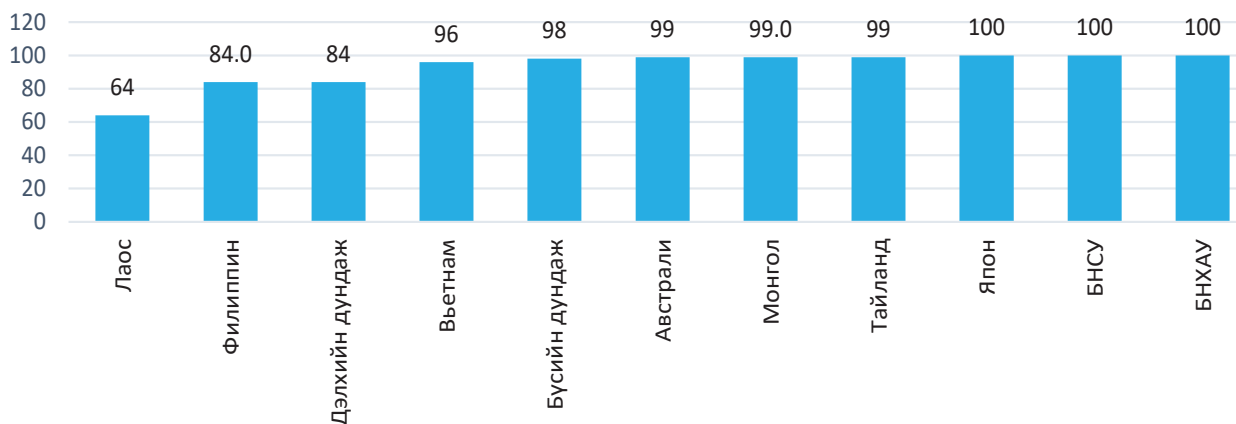

2.3.2. ЭМНЭЛГИЙН АЖИЛТАН ЭХ БАРЬСАН ТӨРӨЛТ (ТХЗ 3.1.2)

Эмнэлгийн мэргэжлийн ажилтан эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь 2022 онд 99.9 байгаа ба энэ үзүүлэлт сүүлийн 10 жилийн хугацаанд тогтвортой байна. Дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад дээгүүр үзүүлэлттэй байна.

2022 онд төрсөн эхчүүдийн 99.7 хувь нь эмнэлэгт, 0.3 хувь нь гэртээ төрсөн байна. Гэртээ төрсөн 210 тохиолдлын 69 нь эмнэлгийн тусламжгүй буюу эмчлэх, сувилах, эх барих эмнэлгийн зөвшөөрөл бүхий эмнэлгийн мэргэжилтэн төрөх үед байгаагүй бөгөөд энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 11 тохиолдлоор буюу 15.9 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна

Зураг 2.4. Эрүүл мэндийн мэргэжлийн ажилтан эх барьсан төрөлтийн хувь (ТХЗ: 3.1.2)

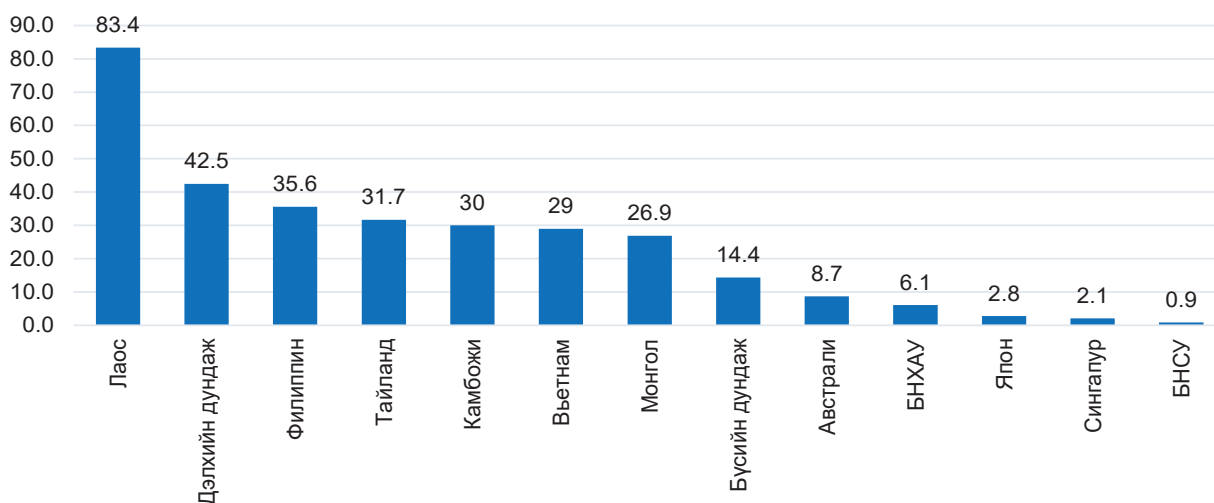

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-1

2.3.3. ӨСВӨР НАСНЫ ОХИДЫН ТӨРӨЛТИЙН ТҮВШИН (ТХЗ 3.7.2)

Монгол улсын өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин 2020 оны ДЭМБ-ын статистикаар тухайн насны 1000 охидод харьцуулахад 26.9 байгаа нь дэлхийн дундаж (42.5)-аас 15.6-оор доогуур байгаа хэдий ч Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (14.4)- аас 12.5-оор өндөр үзүүлэлттэй байна.

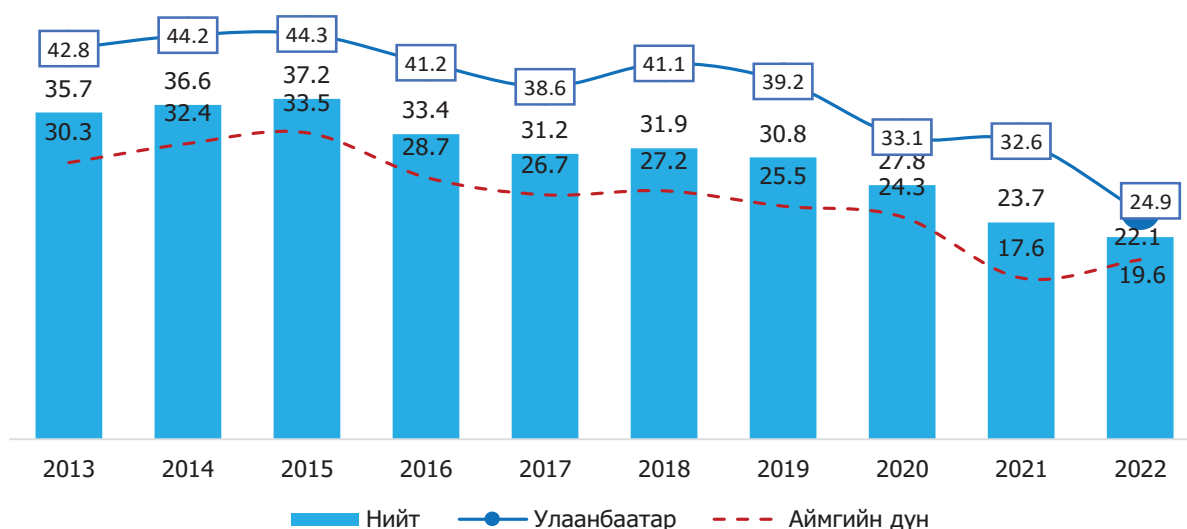
Зураг 2.5. Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад (ТХЗ 3.7.2)

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-2

Эрүүл мэндийн статистикаар өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин 2022 онд тухайн насны 1000 эмэгтэйд харьцуулахад 22.1 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 8.4, өмнөх онтой харьцуулахад 3.8-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. 2013 оны байдлаар нийт төрсөн эхчүүдийн 5.5 хувийг өсвөр насны охидын төрөлт эзэлж байсан бол 2022 онд 3.7 хувь болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.8 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2.6. Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин, 15-19 насны 1000 охидод, 2013-2022 он

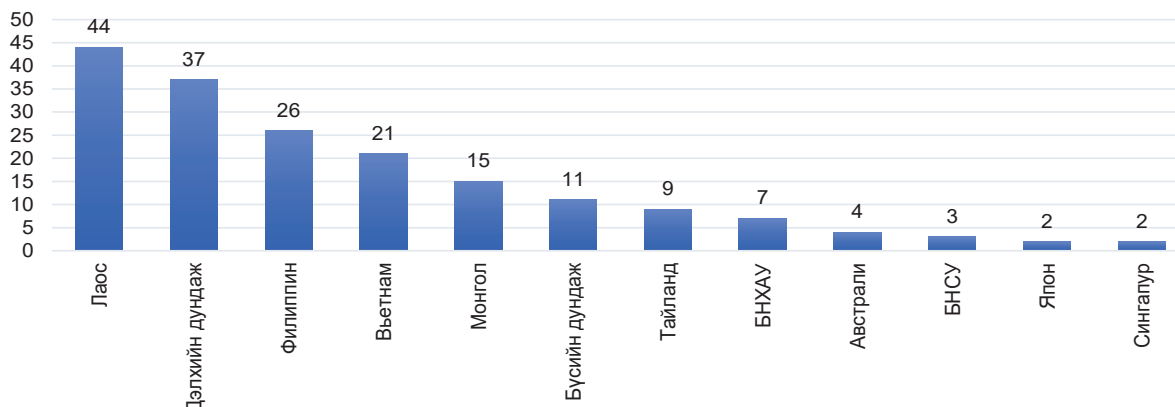

2.3.4. ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.1)

Тогтвортой хөгжлийн зорилтын 3.2-д “2030 он гэхэд нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн сэргийлж болох эндэгдлийг зогсоох, бүх улс орнууд нярайн эндэгдлийг 1000 амьд төрөлтөд 12-оос доош, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшинг 1000 амьд төрөлтөд 25-аас доош” болгон бууруулах зорилтыг дэвшүүлсэн. ДЭМБ-ын 2020 оны статистикаар тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 1000 амьд төрөлтөд 15 байгаа нь дэлхийн дундаж (37)-аас 22-оор бага, номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (11.0)-аас 4-оор өндөр байна.

Зураг 2.7. Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад, 1000 амьд төрөлтөд (ТХЗ: 3.2.1)

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-1

Монгол Улсын “Алсын хараа-2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшинд “1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшинг 2025 онд 9.0, 2030 онд 8.0, 2050 онд 2.3” болгон бууруулах зорилтыг дэвшүүлсэн.

Хүснэгт 2.2. Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, сонгосон онуудаар

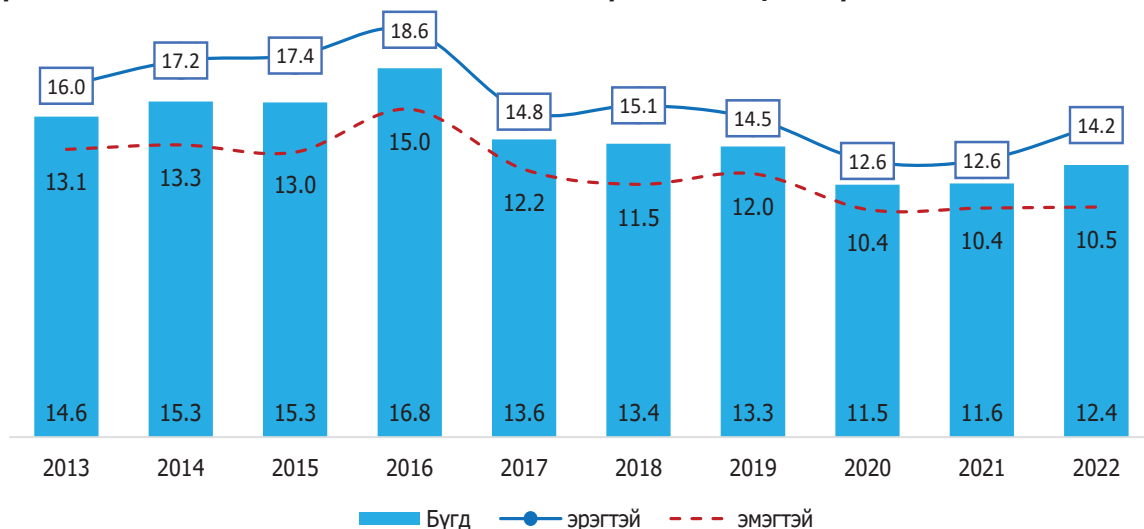
Үзүүлэлт	1990	2000	2010	2015	2020	2021	2022	2025*
Нялхсын эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/								
Хүйс								
Эрэгтэй	-	-	21.3	17.4	12.6	12.6	14.2	
Эмэгтэй	-	-	17.3	13.0	10.4	10.4	10.5	
Байршил								
Улсын дундаж	63.4	31.23	19.4	15.3	13.7	11.6	12.4	9.0a
УБ хот	70.3	32.8	16.1	14.7	13.2	11.1	12.5	-
Аймгийн дундаж	62.5	30.8	22.1	15.9	14.3	12.0	12.3	-
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/								
Хүйс								
Эрэгтэй	-	-	26.4	20.7	17.7	15.0	18.1	
Эмэгтэй	-	-	22.7	15.7	14.5	12.7	12.9	
Байршил								
Улсын дундаж	87.5	42.4	24.6	18.3	14.0	13.9	15.5	
УБ хот	99.9	42.4	20.6	17.3	13.4	13.1	14.9	-
Аймгийн дундаж	94.4	42.5	28.0	19.2	14.6	14.7	16.2	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоол, “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшин

Эрүүл мэндийн статистикаар 2022 онд нялхсын эндэгдэл 814 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 12.4 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.5-оор буурсан хэдий ч өмнөх оноос 0.8-оор өссөн байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлт (13.9)-ийг өмнөх 10 жилийн дундаж (21.1) тай харьцуулахад 7.2-оор буурсан үзүүлэлттэй байна.

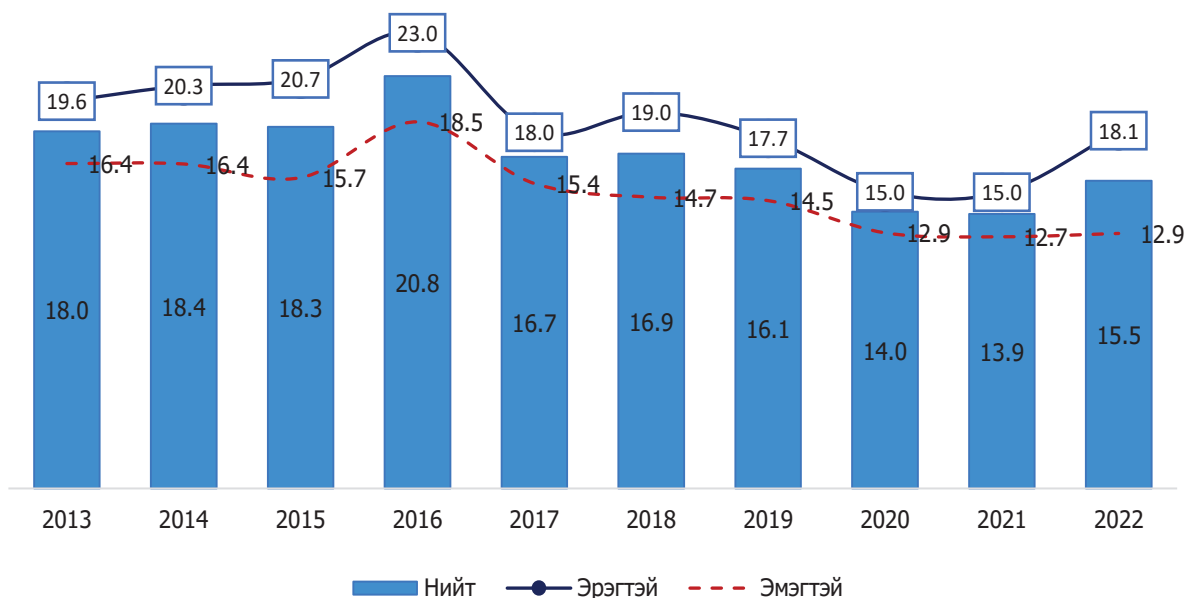
Нялхсын эндэгдлийн 62.7 хувийг нярайн эндэгдэл эзэлж байгаа бөгөөд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нярайн эндэгдэл 7.8 байна.

Зураг 2.8. Нялхсын эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2013-2022 он

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин 1019 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 15.5 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.3-оор буурсан хэдий ч өмнөх оноос 1.6-аар өссөн байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлт (16.9)-ийг өмнөх 10 жилийн дундаж (24.3) тай харьцуулахад 7.4-оор буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2.9. Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд, хүйсээр, 2013-2022 он

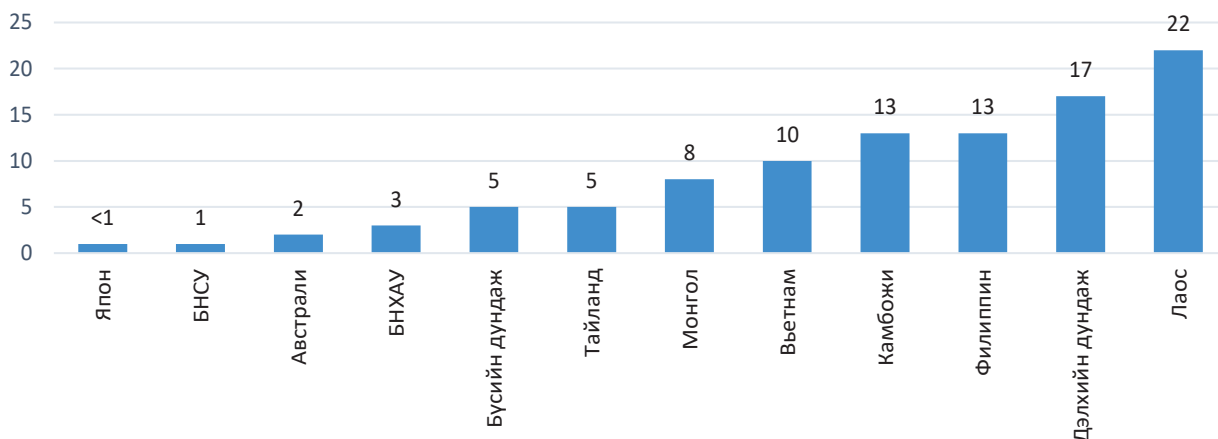

2.3.5. НЯРАЙН ЭНДЭГДЭЛ (ТХЗ 3.2.2)

Тогтвортой хөгжлийн зорилтод 2030 он гэхэд бүх улс орнууд нярайн эндэгдлийг 1000 амьд төрөлтөд 12-оос доош болгон бууруулах зорилт тавьсан. Нярайн эндэгдлийн түвшин 2020 оны ДЭМБ-ын статистикаар 1000 амьд төрөлтөд харьцуулахад 8 байгаа нь дэлхийн дундаж (17)-аас 9.8-оор бага, харин номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (5)-аас 2.8-оор өндөр байна.

Зураг 2.10. Нярайн эндэгдлийн түвшин, дэлхийн болон бүсийн дундажтай харьцуулахад (ТХЗ: 3.2.2)

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-1

Монгол улсын хувьд 2013 онд нярайн эндэгдлийн түвшин 9.7 байсан бол 2022 онд 7.8 болж 0.4-өөр буурсан байна. Нярайн эндэгдэл дотор эрт нярайн эндэгдлийн эзлэх хувь хамгийн өндөр 62.7 хувийг эзэлж байгаа нь 2011 онтой харьцуулахад 9.8 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 2.3. Нярайн болон перинаталь эндэгдлийн түвшин, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Нярайн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд/										
Аймгийн дундаж	9.6	9.5	9.9	9.1	8.5	8.1	8.3	7.8	8.6	7.7
Улаанбаатар хот	9.7	10.4	10.4	9.3	8.9	9.2	8.0	8.3	7.9	7.8
Улсын дундаж	9.7	10.0	10.2	9.2	8.7	8.7	8.6	7.3	8.2	7.8
Эрэгтэй	10.6	11.2	11.6	10.5	9.8	9.9	9.4	8.7	8.9	9.3
Эмэгтэй	8.6	8.8	8.7	7.8	7.6	7.3	7.1	6.9	7.5	6.2
Амьгүй төрөлт /1000 нийт төрөлтөд/										
Аймгийн дундаж	6.9	6.6	5.8	5.9	5.5	4.7	4.4	5.3	5.1	4.8
Улаанбаатар хот	6.5	6.2	7.8	6.5	6.6	6.4	5.9	5.5	5.9	5.7
Улсын дундаж	6.7	6.4	6.8	6.2	6.0	5.6	5.2	5.4	5.5	5.3
Перинаталь эндэгдэл /1000 нийт төрөлтөд/										
Аймгийн дундаж	14.4	14.3	13.5	12.6	11.9	10.8	10.6	10.4	11.3	10.2
Улаанбаатар хот	14.3	14.7	15.6	13.2	12.9	12.8	11.4	11.6	12.2	11.4
Улсын дундаж	14.4	14.5	14.6	12.9	12.4	11.9	11.0	11.1	11.8	10.8

2.4 ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Халдварт өвчин гэдэг нь өвөрмөц үүсгэгчээр үүсэж, цаашаа халдвар тараадаг, үечилсэн явцтай, өвөрмөц дархлал тогтдог өргөн хүрээний бүлэг өвчин юм. Халдварт өвчнүүдийн гаралтад хотжилт, хүн амын хурдацтай өсөлт, антибиотикийн буруу хэрэглээ, нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ хангалтгүй байх, хүний буруутай үйл ажиллагаа, хүрээлэн буй орчны тэнцэл алдагдах, уур амьсгалын өөрчлөлт, зэрэг олон хүчин зүйлс нөлөөлнө. Халдварт өвчнийг хянах, урьдчилан сэргийлэх, бүр мөсөн устгах зэрэгт нянгийн эсрэг эм, вакциныг боловсруулж эрүүл ахуй, ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах зэргээр томоохон дэвшил гарсан.

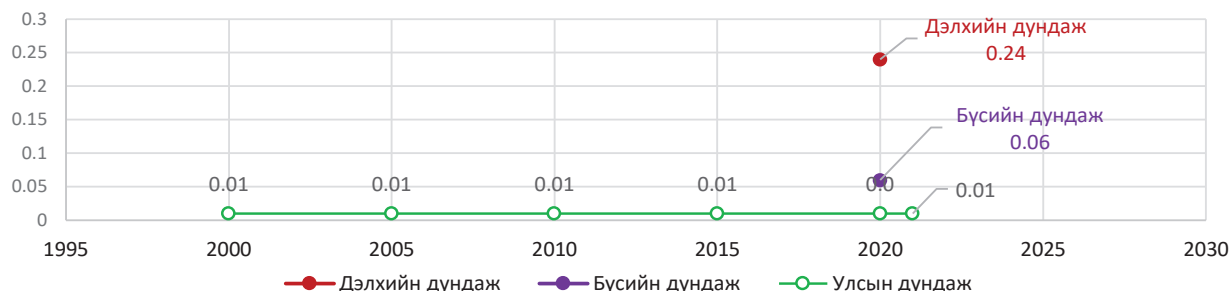
2.4.1. ХДХВ-ИЙН ХАЛДВАРЛААГҮЙ 1000 ХҮН АМД НОГДОХ ХДХВ-ИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДЛЫН ТОО (ТХЗ 3.3.1)

Бэлгийн замаар халдварлах өвчнүүд дунд хүний дарлал хомсдолын вирус ХДХВ/ДОХ нь анх 1981 онд бүртгэгдсэнээс хойш дэлхий нийтийг хамарсан халдварт өвчин болоод байгаа бөгөөд эпидемик халдвар болсноосоо хойш 75 сая хүн ХДХВ-ын халдвар авч, 32 сая хүн нас барсан байна. 2018 оны эцэс гэхэд 37.9 сая хүн (32.7-44 сая) ХДХВ/ДОХ-ын халдварыг тээж яваа гэсэн тооцоо гараад байна.

Манай улсын хувьд ХДХВ/ДОХ бага тархалттай орны тоонд ордог хэдий ч БЗДХ-ын тархалт өндөр, эрсдэлт бүлэг болон нийт хүн амын дунд бэлгэвчийн хэрэглээ бага, ХДХВ-ийн халдвар хамгийн хурдацтай тархаж буй хоёр том гүрний дунд оршдог, хилээр зорчих хөдөлгөөн ихтэй зэрэг шалтгаануудын улмаас ХДХВ-ийн халдвар тархах эрсдэл өндөртэй оронд тооцогддог байна

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын 2020 оны тооцооллоор Номхон далайн баруун бүсийн орнуудын шинэ ХДХВ-ийн халдварын түвшин 0.06 байгаа нь дэлхийн дунджаас 0.13-оор доогуур байгаа бөгөөд Монгол улсын хүн амын халдварлаагүй 1000 хүн амд ногдох өвчлөлийн түвшин 0.01 буюу дэлхийн дундажтай харьцуулахад 0.18, бүсийн дунджаас 0.05-оор тус тус бага байна.

Зураг 2.11. ХДХВ-ийн халдварлаагүй 1000 хүн амд ногдох ХДХВ-ийн шинэ тохиолдлын тоо (ТХЗ 3.3.1)

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2021: Annex

1992 онд Монгол улсад ХДХВ/ДОХ-ын анхны тохиолдол бүртгэгдсэнээс хойш 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 346 тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 19 тохиолдол нь шинээр бүртгэгдсэн байна. Бүртгэгдсэн 346-аас 51 тохиолдол нь нас барсан байна.

Нийт тохиолдлын 83.5% нь (289) эрэгтэйчүүд, 16.2% нь (56) эмэгтэйчүүд, 1 тохиолдол (0.3%) хүйс тодорхойгүй хүн байна. ХДХВ/ДОХ-ийн бүртгэгдсэн нийт тохиолдлууд бэлгийн замаар дамжсан ба цус цусан бүтээгдэхүүн, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ, эхээс хүүхдэд цусаар дамжсан халдварын тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

2.4.2. СҮРЬЕЭГИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТОХИОЛДОЛ (ТХЗ 3.3.2)

Монгол улс нь сүрьеэгийн халдварын тархалт өндөрт тооцогддог ба сүүлийн 10 жилийн дунджаар 3500 тохиолдол бүртгэгдэж, 2022 оны байдлаар 72.2% нь уушгины сүрьеэ эзэлж байна. 15 хүртэлх насны хүүхдүүдийн дунд сүүлийн 10 жилийн дунджаар 368 сүрьеэгийн тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

Монгол улсын хүн амын дундах сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин 2020 оны ДЭМБ-ын тооцооллоор номхон далайн баруун эргийн бүсийн орнуудтай харьцуулахад тархалтын түвшингээр дөрөвдүгээрт орж байгаа ба 100 000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин 437 байгаа нь дэлхийн дундаж (127)-аас 310, бүсийн дундаж (93)-аас 344-оор тус тус өндөр байна.

Зураг 2.12. Сүрьеэ өвчний тохиолдлын түвшин, 100 000 хүн амд (ТХЗ 3.3.2)

Эрүүл мэндийн статистикаар 2022 онд 100 000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшинг тооцоход 70.0 байна.

Сүүлийн 10 жилийн дунджаас 100 000 хүн ам тутамд 46.2, өмнөх онтой харьцуулахад 2.3-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-1

Хүснэгт 2.4. Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин, 100 000 хүн амд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	1996	2007	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин											
Улсын дундаж	146	168	154	144	134	122	111	114	104	72	70
УБ хот	189	217	189	184	174	162	145	145	139	96	88
Аймгийн дундаж	122	145	136	105	94	89	83	87	74	49	55
Хүйсээр											
Эрэгтэй			174.5	160.4	145.2	136.9	125.8	128.0	114.0	82.0	82.0
Эмэгтэй			145.5	128.3	122.5	107.6	96.1	99.6	93.4	62.7	59.3
Сүрьеэгийн нас баралтын түвшин											
Улсын дундаж	4.9	2.5	3.3	3.6	3.7	2.6	2.8	2.8	3.0	1.8	2.0
УБ хот	4.1	2.3	4.4	5.4	5.0	3.9	3.9	4.6	4.0	2.6	2.6
Аймгийн дундаж	2.4	2.6	2.5	2.0	2.5	1.5	1.9	1.3	2.1	1.0	1.4

Эрүүл мэндийн статистикаар 2022 онд бүртгэгдсэн сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын 2.8 хувь нь нас барсан байгаа нь 2010 онтой харьцуулахад 0.8 хувиар буурсан байна.

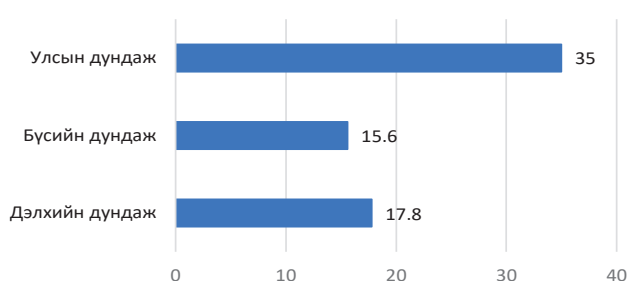
2.5. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН

2.5.1. 30-70 НАСНЫ ХҮН АМЫН ДУНДАХ ЗҮРХ СУДАС, ХАВДАР, ЧИХРИЙН ШИЖИН, АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН АРХАГ ӨВЧНӨӨР НАС БАРАХ МАГАДЛАЛ (ТХЗ 3.4.1)

ДЭМБ-ын зөвлөсөн аргачлалын дагуу ХБӨ-ний анхдагч болон завсрын эрсдэлт хүчин зүйлсээс өдөр бүр тогтмол тамхи татах, хоногт 5 нэгжээс бага жимс хүнсний ногоо хэрэглэх, хөдөлгөөний хомсдолтой, илүүдэл жин ба таргалалттай, артерийн даралт ихсэх зэрэг нийтлэг тохиолдох эрсдэлт хүчин зүйлс хавсран илрэх тохиолдлыг судалж, ХБӨ-өөр өвчлөх эрсдэлийн зэргийг тодорхойлж үнэлгээг өгөхөд аль нэг нь илрээгүй буюу ХБӨ-өөр өвчлөх эрсдэлгүй хүн ам 3.9, 3 ба түүнээс олон эрсдэлт хүчин зүйлс хавсран илэрсэн буюу ХБӨ-өөр өвчлөх өндөр эрсдэлтэй хүн амын үзүүлэлт 22.7 хувь байна.

Эх сурвалж: Халдварт бус өвчин, осол гэмтлийн шалтгаан, эрсдэлт хүчин зүйлсийн тархалтын үндэсний IV судалгаа, STEPS-2019

Зураг 2.13. 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барах магадлал, (ТХЗ 3.4.1) 2019 он

ДЭМБ-ын тооцооллоор Монгол улсын 30-70 насны хүн амын дундах халдварт бус өвчний дөрвөн гол өвчнөөр нас барах магадлал 35 байгаа нь дэлхийн дундаж (17.8)-аас 17.2, бүсийн дундаж (15.6)-аас 19.4-иар тус тус өндөр байна.

Эрүүл мэндийн статистикаар 2022 онд зүрх судасны өвчин, хавдар, чихрийн

шижин, амьсгалын замын архаг өвчнөөр нас барсан 30-70 насны шалтгаант нас баралтын 6364 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт нас баралтын 35.4 хувийг эзэлж байна. Эдгээр өвчлөлийн шалтгаант нас баралтын түвшин 2022 оны байдлаар тухайн насны 10 000 эрэгтэйд 61.9, эмэгтэйд 25.4 байна.

Хүснэгт 2.5. 30-70 насны хүн амын дундах зүрх судас, хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчин, тухайн насны 10 000 хүн амд

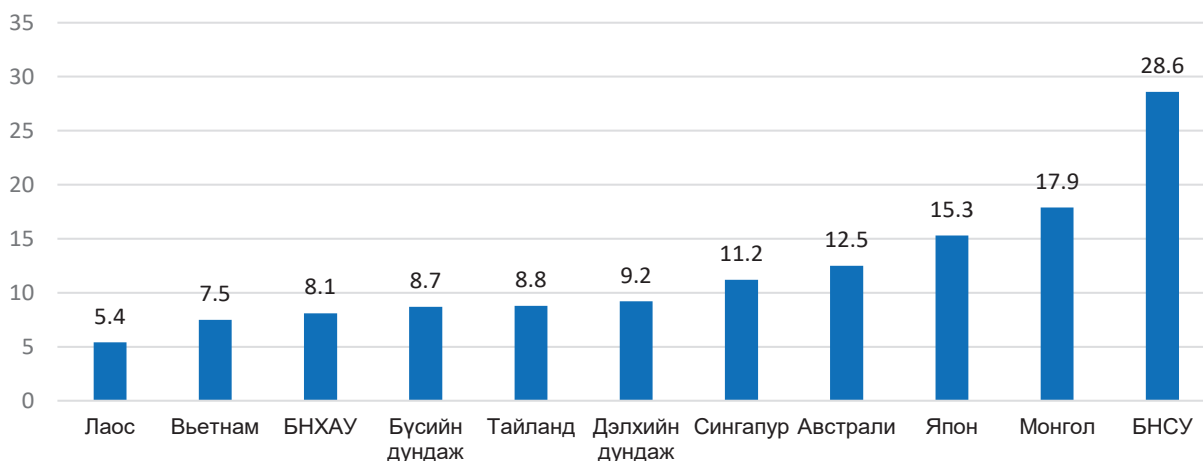
Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Зүрх судас, хорт хавдар, чихрийн шижин, амьсгалын замын архаг өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин								
нийт	48.5	48.6	48.3	45.0	45.2	41.2	43.1	42.9
эрэгтэй	63.6	64.7	64.4	60.9	62.1	57.3	59.6	61.9
эмэгтэй	34.7	33.7	33.3	30.2	29.5	26.4	27.8	25.4
Зүрх судасны өвчний нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
нийт	25.7	24.9	24.8	22.8	21.1	19.5	21.3	21.4
эрэгтэй	34.7	34.7	34.9	33.0	31.4	29.3	31.6	32.9
эмэгтэй	17.4	15.9	15.3	13.4	11.5	10.5	11.8	10.8
Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
нийт	21.1	21.8	21.3	19.9	21.5	19.4	18.7	18.4
эрэгтэй	26.4	27.5	26.7	24.9	27.1	25.0	24.2	24.7
эмэгтэй	16.2	16.4	16.4	15.3	16.3	14.2	13.6	12.5
Чихрийн шижин өвчний шалтгаант нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
нийт	0.8	0.9	1.1	0.9	1.4	1.3	1.8	1.5
эрэгтэй	1.1	1.0	1.3	1.1	1.7	1.6	2.0	1.8
эмэгтэй	0.6	0.9	1.0	0.8	1.0	1.1	1.6	1.2
Амьсгалын замын архаг өвчний шалтгаант нас баралт, тухайн насны 10 000 хүн амд харьцуулахад (30-70 нас)								
нийт	0.9	1.0	1.1	1.3	1.3	1.0	1.3	1.6
эрэгтэй	1.4	1.5	1.5	1.9	2.0	1.4	1.9	2.4
эмэгтэй	0.4	0.5	0.6	0.7	0.6	0.6	0.8	0.8

2.5.2. АМИА ХОРЛОЖ НАС БАРСАН ТОХИОЛДЛЫН ТҮВШИН (ТХЗ 3.4.2)

Монгол улсын хүн амын дундах амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин 100 000 хүн амд 2019 оны ДЭМБ-ын статистикаар 17.9 байгаа нь дэлхийн дундаж (9.2)-аас 8.7, Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (8.7)-аас 9.2-оор тус тус өндөр байна. 2019 оны байдлаар амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунд 2 дахь өндөр тархалттай орон болж байна.

Зураг 2.14. Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин, 100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо (ТХЗ 3.4.2)

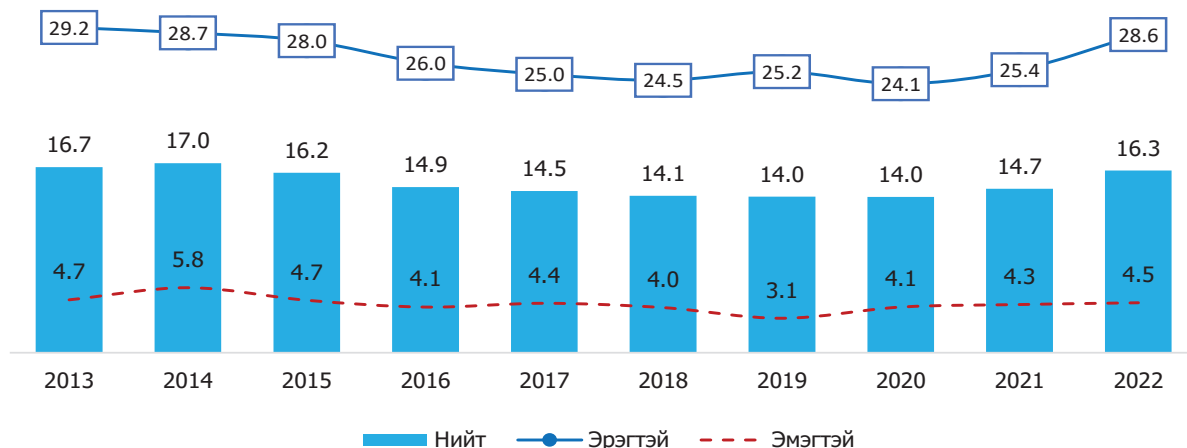

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex2-2

2022 оны эрүүл мэндийн статистикаар Монгол улсын хүн амын дундах амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин 100 000 хүн амд 16.3 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.1-оор, өмнөх оноос 1.6-оор тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

Нийт нас баралтад эзлэх амиа хорлолтын хувь бага хэдий ч насны бүлэгт эзлэх хувь харьцангуй ялгаатай байна. Тухайлбал, 2022 онд нас барсан 20-24 насны залуучуудын 28.9 хувь нь буюу 4 хүн тутмын 1, 25-29 насны залуучуудын 27.9 хувь буюу 4 хүн тутмын 1, 15-19 насныхны 23.9 хувь буюу мөн 4 хүн тутмын 1 нь амиа хорлон нас барсан байна.

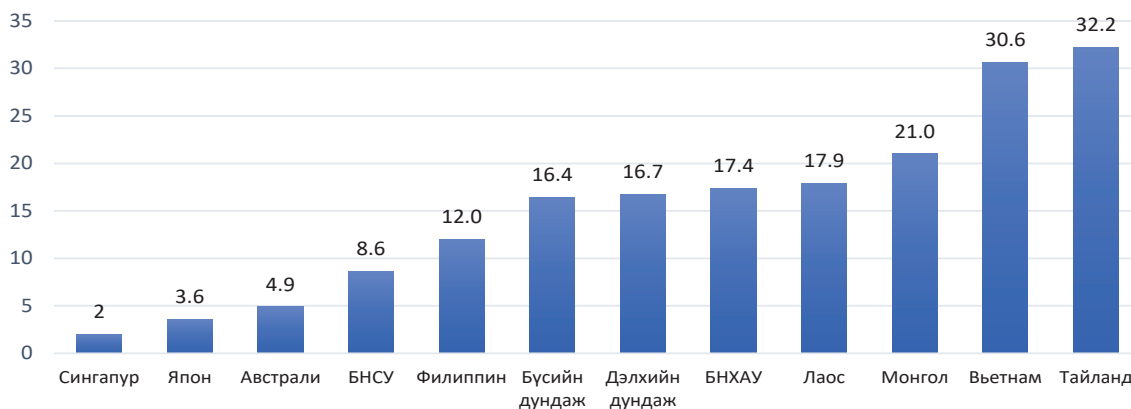
Зураг 2.15. Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин, 100 000 хүнд ногдох амиа хорлосон хүний тоо, (ТХЗ 3.4.2)

2.5.2. ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ (ТХЗ 3.6.1)

Монгол улсын хүн амын дундах зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин 100000 хүн амд 2019 оны ДЭМБ-ын статистикаар 21.0 байгаа нь дэлхийн дундаж (16.7)-аас 4.3, Номхон далайн баруун эргийн бүсийн дундаж (16.4)-аас 4.6-оор тус тус өндөр байна.

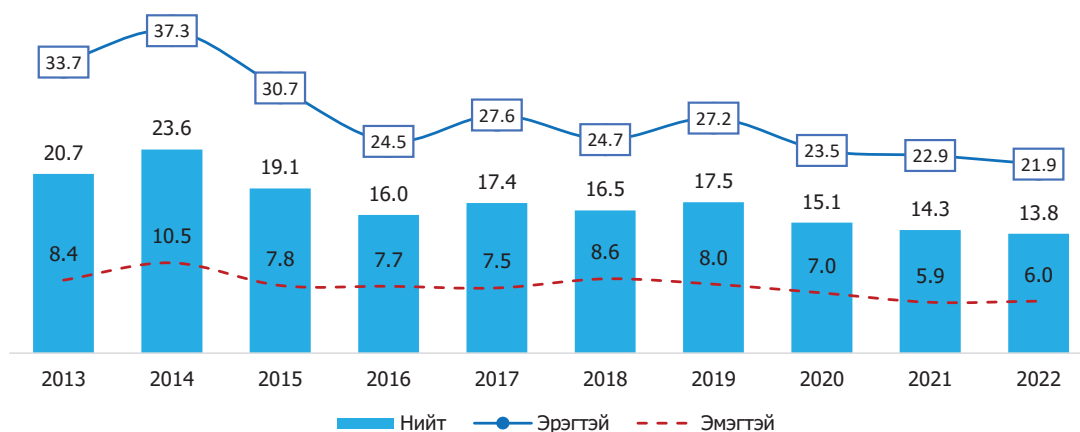
Зураг 2.16. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин (100 000 хүнд ногдох зам тээврийн ослоор нас барсан хүний тоо (ТХЗ 3.6.1))

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-2

Эрүүл мэндийн статистикаар 2022 онд 462 хүн зам тээврийн ослын нас баралтын тохиолдол бүртгэгдэж, 100 000 хүн амд ногдох баралтын түвшин 13.8 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундажас 3.6, өмнөх онтой харьцуулахад 0.5-аар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. Ослын шалтгаанаар харуулбал, бусад тээврийн осол 52.6%, мотоциклтой зорчигч зам тээврийн осолд орсон 24.7%, явган зорчигч зам тээврийн осолд орсон 22.3%-ийг тус тус эзэлж байна. Хүйсийн хувьд бусад тээврийн ослын улмаас нас барсан эрчүүд эмэгтэйчүүдээс 2.1 дахин их, явган зорчигч нас барсан тохиолдол 4.1 дахин их байгаа бол мотоциклтой зорчигч нас барсан тохиолдолд эрэгтэйчүүд 21 дахин илүү байна. 2022 онд зам тээврийн ослоор нас барсан тохиолдлыг насны ангиллаар харуулбал: 15 хүртэлх насны хүүхэд 15.8 хувь, 15-29 насныхан 15.2 хувийг эзэлж байгаа ба 30-39 насныхан 21.9 хувь, 40-49 насныхан 17.3 хувь, 50-59 насныхан 19.5 хувийг эзэлж байгаа нь насны ангилал дотроо өндөр үзүүлэлттэй байна.

Зураг 2.17. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин, 100 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

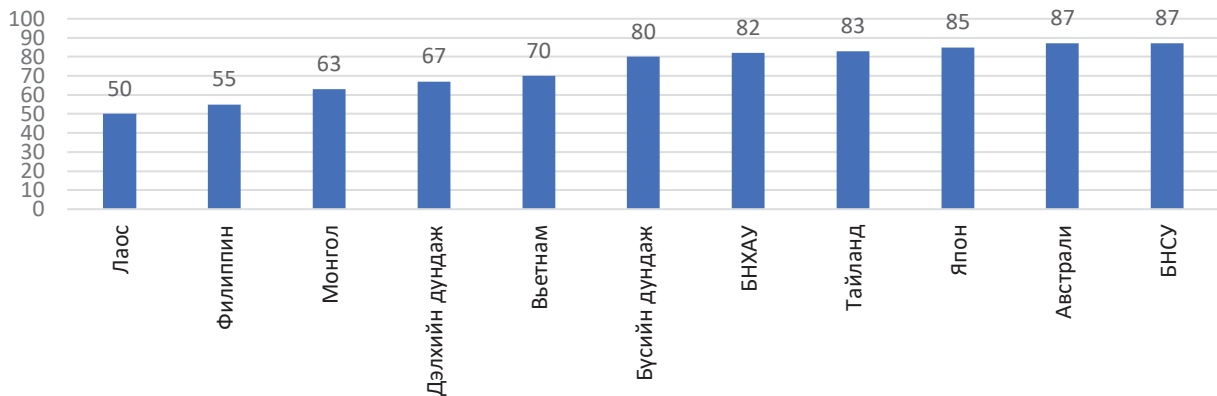
2.6. БҮХ НИЙТИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАМРАЛТ

2.6.1. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХАМРАЛТЫН ХУВЬ (ТХЗ-ЫН 3.8.1)

Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувийг нөхөн үржихүйн, эх, нярайн болон хүүхдийн эрүүл мэнд, халдварт өвчин, халдварт бус өвчин, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чадавх, хүртээмжийн 14 үндсэн үзүүлэлтийн геометр дунджаар тооцоолж гаргадаг.

Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувийг 2019 онд 63 хувь байгаа нь дэлхийн дундаж (67)-аас 4, бүсийн дундаж (80)-аас 17 хувиар тус тус бага байна.

Зураг 2.18. Эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний хамралтын хувь (ТХЗ 3.8.1)

Эх үүсвэр: World Health Statistics 2022: Annex 2-2

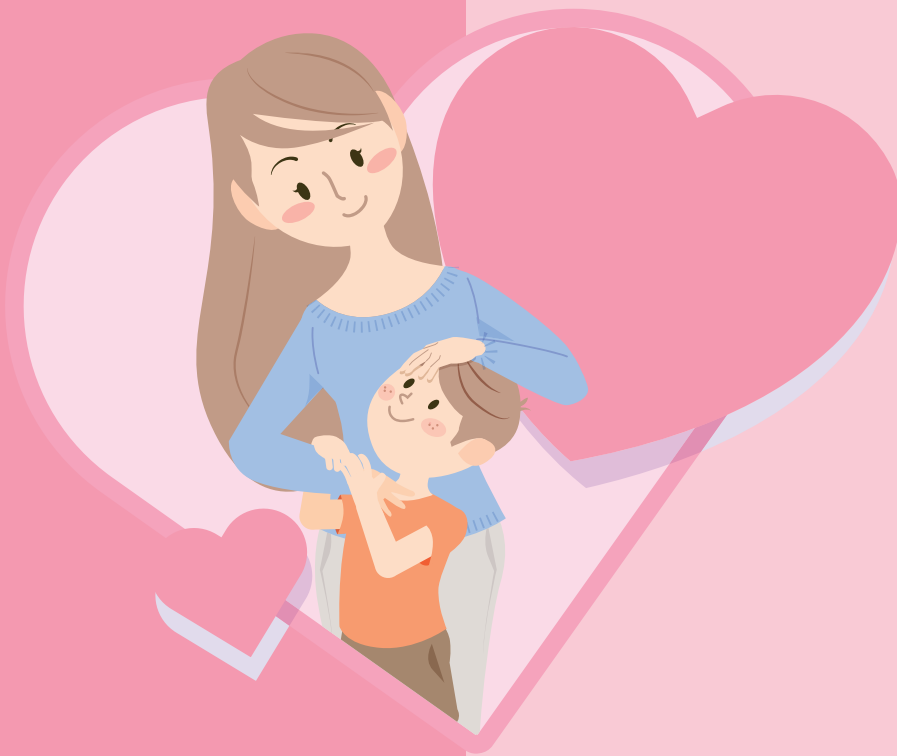
Монгол улсын хувьд эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай тусламж үйлчилгээний үзүүлэлтээс эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хүчин чадал, хүртээмжийн үзүүлэлт, нөхөн үржихүйн, эх, нярайн болон хүүхдийн эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд харьцангуй өндөр хувийг эзэлж байна.

Хүснэгт 2.6. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хүчин чадал, хүртээмжийн үзүүлэлт, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт		2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Хэвтүүлэн эмчлэх ор*	тоо	16283	16653	16317	19982	21163	22069	23056	23853	25249	33501	27811
	10 000 хүн амд	67.5	65.4	59.2	66.0	68.5	71.2	73.0	74.8	78.3	102.1	83.3
Их эмч	тоо	6498	6788	7497	9653	10000	10576	11169	11788	12431	12970	13983
	1000 хүн амд	2.8	2.8	2.8	3.2	3.3	3.4	3.5	3.7	3.9	3.9	4.2
Сэтгэцийн эмч	тоо	98	129	130	127	139	145	143	173	171	174	184
	100 000 хүн амд	4.1	5.2	4.9	4.3	4.6	4.7	4.5	5.4	5.3	5.3	5.5
Мэс заслын эмч	тоо	279	312	372	414	442	477	517	496	591	588	676
	100 000 хүн амд	11.6	12.2	13.5	13.7	14.3	15.4	16.4	15.5	18.3	17.9	20.2

*Хэвтүүлэн эмчлэх орны тоонд төрөх тасгийн орны тоог хасч тооцсон.

БҮЛЭГ 3

ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

БҮЛЭГ 3. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

3.1. ЭХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

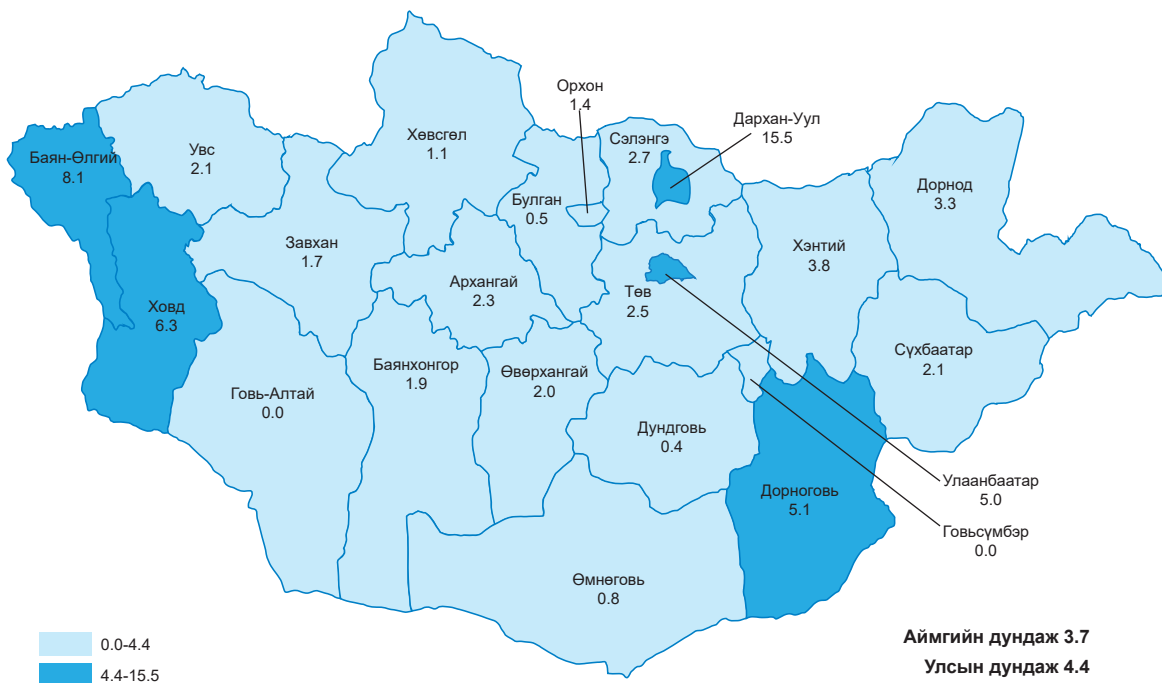
Монгол Улсын Эрүүл Мэндийн сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/760 дугаар тушаалаар “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээний төлөвлөгөөг баталсан. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх 2021-2024 онуудад Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг дэмжих, тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах замаар эх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг тогтвортой бууруулах зорилго тавьсан.

3.1.1. ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ БА ТӨРӨХИЙН ӨМНӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар 68009 жирэмсэн эмэгтэйчүүд шинээр хяналтад хамрагдсан бөгөөд 91.6 хувь нь жирэмсний эрт үедээ буюу эхний 3 сартайд, 7.8 хувь нь 4-6 сартайд, 0.6 хувь нь хожуу буюу 7 ба түүнээс дээш сартайдаа хяналтад хамрагджээ. Жирэмсний эрт үеийн хяналт Улаанбаатарт 91.7%, орон нутагт 91.5% байна. Өмнөх онтой харьцуулахад Улаанбаатарт 1.7, орон нутагт 0.3 хувиар тус тус өссөн байна.

Шинээр хяналтад хамрагдсан нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 97.1 хувь нь цусны ерөнхий шинжилгээнд хамрагдсанаас 4.4 хувь нь цус багадалттай байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 0.4 хувиар өссөн байна. Шинжилгээгээр Баян-Өлгий, Дархан-Уул, Дорноговь, Ховд аймаг болон Улаанбаатарт цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь улсын дүнгээс 0.7-11.1 хувиар их байна.

Зураг 3.1. Цус багадалттай жирэмсэн эхчүүдийн эзлэх хувь, 2022 он

Шинээр хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дунд тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд 98.1 хувь хамрагдсанаас 1.4 хувьд нь тэмбүү өвчин илэрсэн ба энэ үзүүлэлт Архангай 5.6, Говьсүмбэр 2.1, Хөвсгөл 1.7, Улаанбаатар 1.6 хувь байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 0.2-4.2 хувиар их байна.

Заг хүйтэн илрүүлэх шинжилгээнд жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 91.9 хувь хамрагдсан нь өмнөх оноос 0.6 хувиар өссөн байна. Шинжилгээнд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 0.2 хувь нь заг хүйтэн өвчин илэрчээ. Хөвсгөл 2.6, Баянхонгор 0.9, Дорноговь 0.9, Завхан 0.6, Сүхбаатар 0.5 хувийг тус тус эзэлж байгаа нь улсын дүнгээс 0.3-2.4 хувиар их байна.

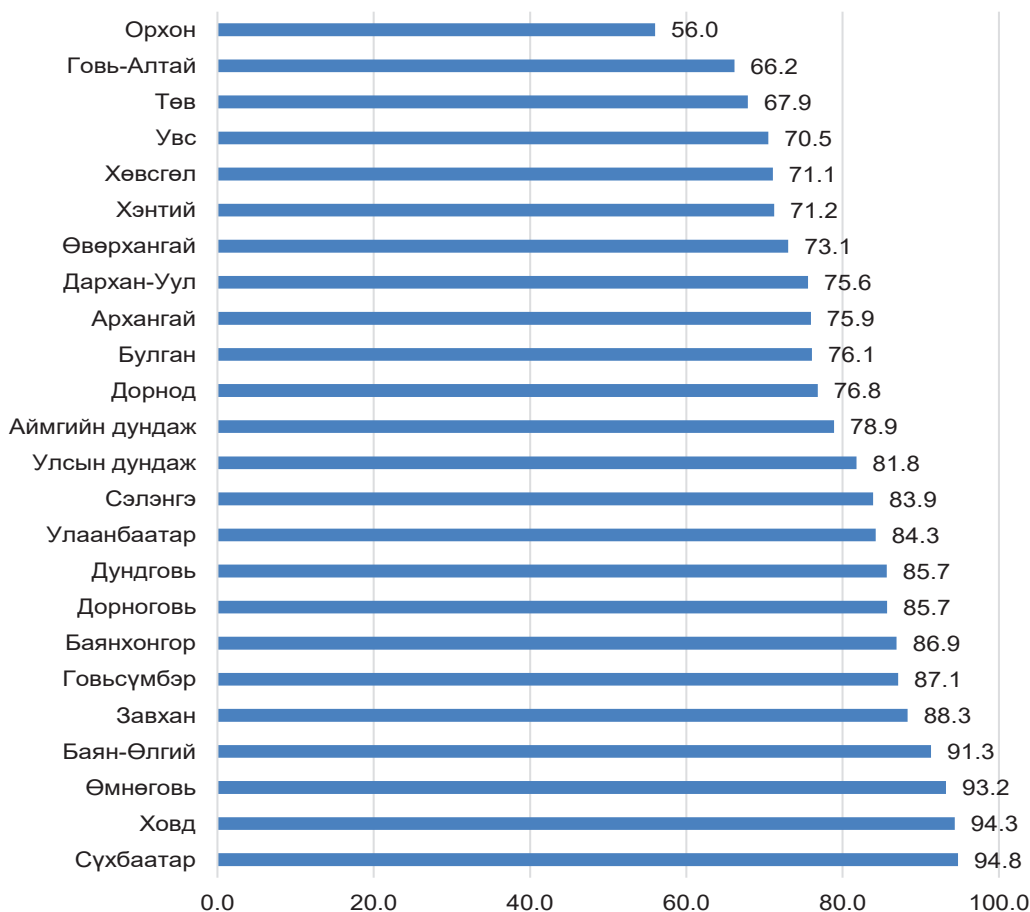
Трихомониаз илрүүлэх шинжилгээнд жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 92.1 хувь нь хамрагдсанаас 1.2 хувьд нь эерэг байна. Баянхонгор 7.3, Сүхбаатар 3.4, Төв 3.0, Булган 2.2, Дархан-Уул 1.9, Сэлэнгэ 1.9, хувийг тус тус эзэлж байгаа нь улсын дунджаас 0.7-6.1 хувиар их байна.

Хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 335 тохиолдол буюу 0.5 хувь нь идэвхтэй сүрьеэтэй байна.

Улсын хэмжээнд 2022 онд эхчүүдийн амрах байр 332 ажиллаж байгаагаас сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 309, аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 17, БОЭТ-д 5, бусад эмнэлэгт-1 тус тус байна.

Эхчүүдийн амрах байрны 92 буюу 27.7 хувь нь зориулалтын байранд, 239 буюу 72.0 хувь нь эмнэлэг дотор байрлаж нийт 44 635 ор хоног ашигласан ба дундаж ор хоног 6.4 байна. 2022 онд 2 байр шинээр баригдаж, 43 байранд засвар үйлчилгээ, 62 байранд тохижилт хийгдсэн байна. Нийт амарвал зохих эхчүүдийн 72.0 хувь нь амрах байранд амарсан байна.

Зураг 3.2. Жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, аймгаар, 2022 он

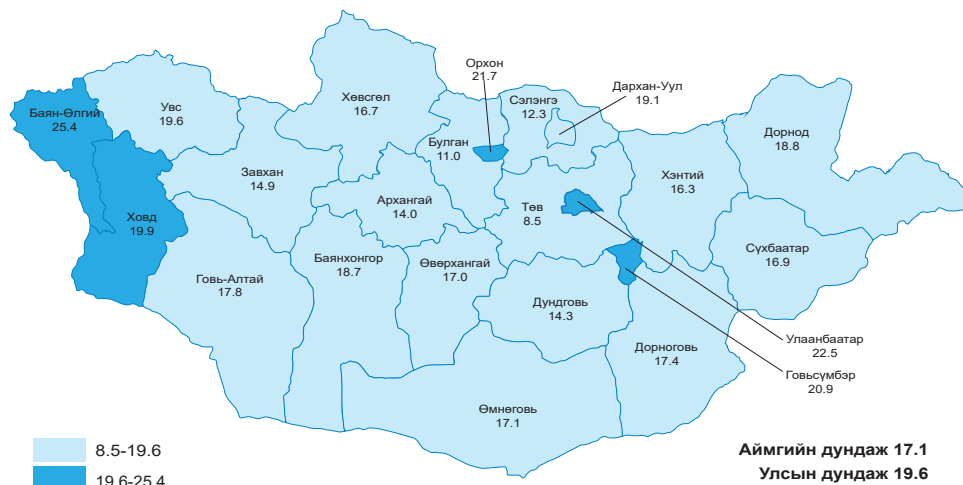

Нийт амаржсан эхчүүдийн 81.8 хувь нь жирэмсний хугацаанд эмчийн хяналтын үзлэгт 6 ба түүнээс дээш удаа хамрагдсан нь өмнөх оноос 5.8 хувиар өссөн байна.

3.1.2. ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Улсын хэмжээнд 2022 онд 65 098 эх амаржсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 6068 тохиолдлоор буюу 8.5 хувиар буурсан байна. Төрөлт Улаанбаатар болон бүх аймагт 92-1236 тохиолдлоор буурсан байна. 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин улсын дүнгээр 19.6 байгаа бол энэ үзүүлэлт Баян-Өлгий (25.4), Орхон (21.7), Говьсүмбэр (20.9), Ховд (19.9) аймгуудад улсын дунджаас өндөр байна.

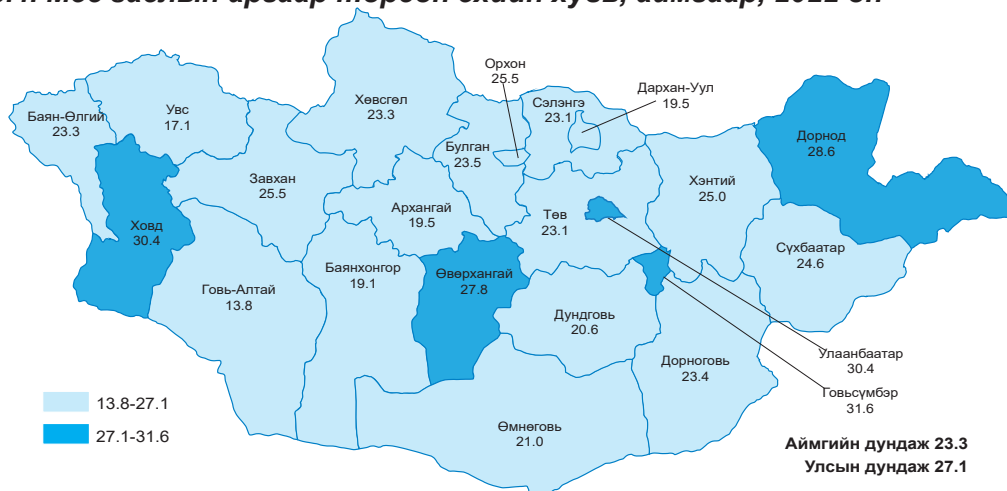
Зураг 3.3. 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин, аймгаар, 2022 он

Нийт төрөлтийн 42.1 хувь нь Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв болон амаржих газруудад, 28.1 хувь нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 12.4 хувь нь Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд, 5.8 хувь нь сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд, 2.0 хувь нь дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төвд, 3.5 хувь нь хувийн эмнэлэгт, 5.8 хувь нь бусад эмнэлэгт, 0.3 хувь нь гэрт байна. Төрсөн эхчүүдийн 26.0 хувь нь анхны төрөгч, 72.2 хувь нь 2-5 удаа төрсөн, 1.8 хувь нь 6 ба түүнээс дээш удаа төрсөн байна. Төрөлт хоорондын зай 35.5 хувь нь 1 жил, 17 хувь нь 2 жил, 47.5 хувь нь 3 ба түүнээс дээш жил байна.

Нийт төрөлтийн 99.9 хувийг эмнэлгийн мэргэжилтэн удирдан явуулсан байна. Насны хувьд 3.7 хувь нь 20 хүртэлх насны, 20.4 хувь нь 35-аас дээш насны төрөлт эзэлж байна. Төрөлтийн тусгай коэффициентийг тооцоход 2022 онд нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэй тутмын 79 нь хүүхэд төрүүлсэн байна

Зураг 3.4. Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн хувь, аймгаар, 2022 он

ДЭМБ-аас нийт төрөлтийн 15 хүртэлх хувийг мэс заслын аргаар төрүүлж болно гэж зөвлөдөг. Монгол улсад 2022 оны байдлаар 27.1 хувь байгаа нь тоог өмнөх онтой харьцуулахад 2020 тохиолдлоор буюу 10.2 хувиар буурсан байна.

Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувийг аймгийн дундажтай харьцуулахад Төвийн ба Баруун бүсэд 0.6-1.2 хувиар бага, Хангай болон Зүүн бүсэд 0.2-3.0 хувиар их байна. Улаанбаатарт улсын дунджаас 3.3 хувиар их байна.

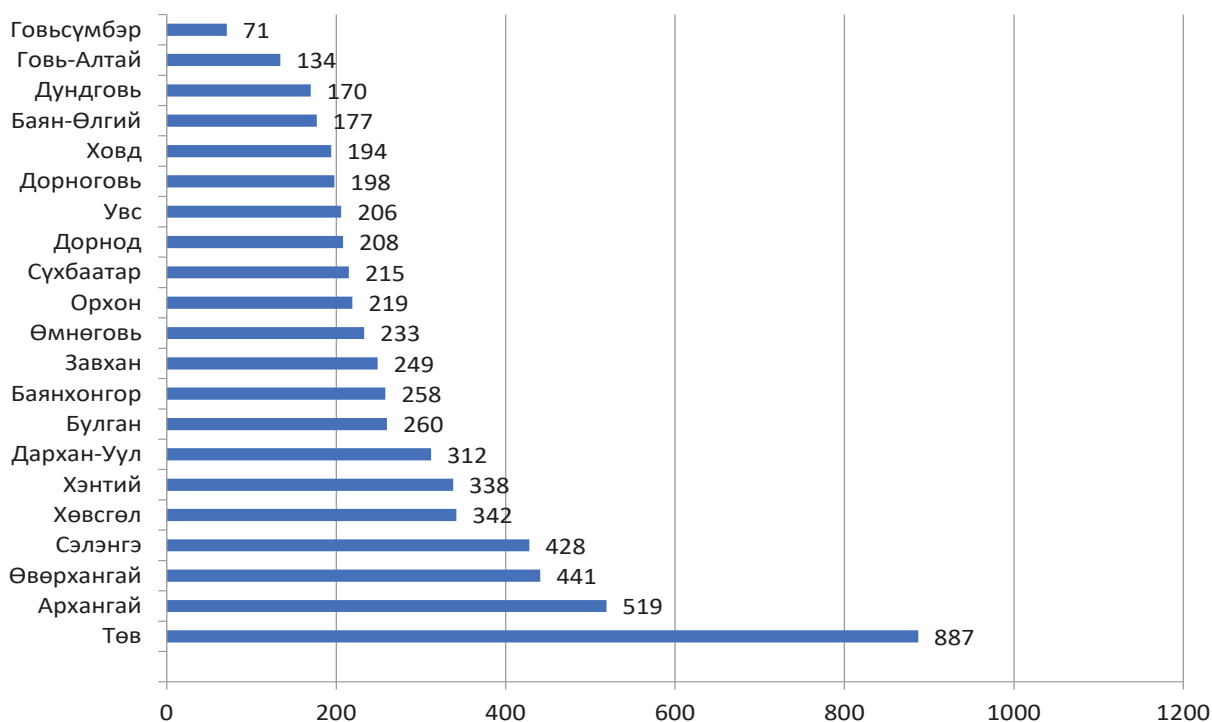
Хүснэгт 3.1. Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувь, бүсээр, 2022 он

	Төрсөн эх	Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн тоо	Мэс заслын аргаар төрсөн эхийн хувь
Баруун бүс	8340	1892	22.7
Хангайн бүс	10252	2409	23.5
Төвийн бүс	7658	1691	22.1
Зүүн бүс	3981	1048	26.3
Аймгийн дүн	30231	7040	23.3
Улаанбаатар	34867	10616	30.4
Улсын дүн	65098	17656	27.1

Гэрийн төрөлтийн 210 тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх онтой харьцуулахад 4 тохиолдлоор буюу 1.9 хувиар өссөн байна. Гэрийн төрөлтийн 57.6 хувь нь Улаанбаатарт бүртгэгдсэн ба өмнөх оноос 9.1 хувиар өссөн байна.

Эмнэлгийн тусламжгүй төрөлт 69 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 11 тохиолдлоор буюу 13.8 хувиар буурсан байна. Улаанбаатар хотын эмнэлгүүдэд орон нутгийн харьяат 6059 эх амаржсан нь өмнөх оноос 434 тохиолдлоор өссөн ба Улаанбаатарт бүртгэгдсэн төрөлтийн 17.3 хувийг эзэлж байна.

Зураг 3.5. Улаанбаатар хотод орон нутгаас ирж амаржсан эхчүүд, бодит тоо, 2022 он

Хүснэгт 3.2. Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент, 2022 он

Насны бүлэг	Тухайн насны эмэгтэйчүүдийн тоо	Тухайн насны бүлгийн эмэгтэйчүүдийн амьд төрүүлсэн хүүхдийн тоо	Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент
20 хүртэлх	169020	2403	14.2
20-24	109798	14129	128.7
25-29	115727	17902	154.7
30-34	145435	17736	122.0
35-39	131746	10605	80.5
40-өөс дээш	218277	2811	12.9

Төрөлтийн нийлбэр коэффициент 2.7 байгаа ба 20-24 насны 1000 эмэгтэй тутмын 128.7 нь, 25-29 насны 1000 эмэгтэй тутмын 154.7 нь, 30-34 насны 1000 эмэгтэй тутмын 122.0 нь хүүхэд төрүүлж байгаа нь насны бүлэг дотроо өндөр үзүүлэлттэй байна

Хүснэгт 3.3. Төрөлт, эмнэлгийн байгууллагын төрлөөр, 2022он

Аймаг, хот	Нийт төрөлт	Гэрийн төрөлт	БОЭТ	Аймаг дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт	Сум, тосгоны ЭМТ	Амаржих газар болон ЭХЭМҮТ-д	Хувийн эмнэлэгт	Бусад эмнэлэг
Архангай	1342	1	0	1129	212	0	0	0
Баян-Өлгий	2762	3	0	2432	327	0	0	0
Баянхонгор	1666	9	0	1575	82	0	0	0
Булган	677	3	0	551	123	0	0	0
Говь-Алтай	1037	7	0	982	48	0	0	0
Говьсүмбэр	380	2	0	377	1	0	0	0
Дархан-Уул	1985	8	0	1974	3	0	0	0
Дорноговь	1243	3	0	1010	230	0	0	0
Дорнод	1579	4	1523	0	52	0	0	0
Дундговь	676	3	0	637	36	0	0	0
Завхан	1086	4	0	670	412	0	0	0
Орхон	2287	5	2282	0	0	0	0	0
Өвөрхангай	1989	3	1580	0	406	0	0	0
Өмнөговь	1253	0	1117	0	136	0	0	0
Сүхбаатар	1112	2	0	1059	51	0	0	0
Сэлэнгэ	1330	5	0	650	675	0	0	0
Төв	791	3	0	691	97	0	0	0
Увс	1668	9	0	1486	173	0	0	0
Ховд	1787	3	1581	0	203	0	0	0
Хөвсгөл	2291	9	0	1994	288	0	0	0
Хэнтий	1290	3	0	1107	180	0	0	0
Аймгийн дүн	30231	89	8083	18324	3735	0	0	0
Улаанбаатар	34867	121	0	1299	4	27412	2291	3740
Улсын дүн	65098	210	8083	19623	3739	27412	2291	3740

2022 онд нийт амаржсан эхчүүдийн 91.2 хувь нь төрсний дараах өрхийн эмчийн хяналтад товллын дагуу үзүүлсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 1.3 хувиар буурсан байна.

3.1.3. ЖИРЭМСЭН, ТӨРӨЛТ, ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕИЙН ХҮНДРЭЛ

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл 2022 оны байдлаар 43 351 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 661 ногдож байна.

Нийт хүндрэлд :

- Жирэмсэн үеийн хүндрэл 41.2 хувь
- Төрөх үеийн хүндрэл 48.4 хувь
- Төрсний дараах үеийн хүндрэл 2.8 хувь
- Жирэмсэн, төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл 7.6 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 3.6. Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, байршлаар, хувь, 2022 он

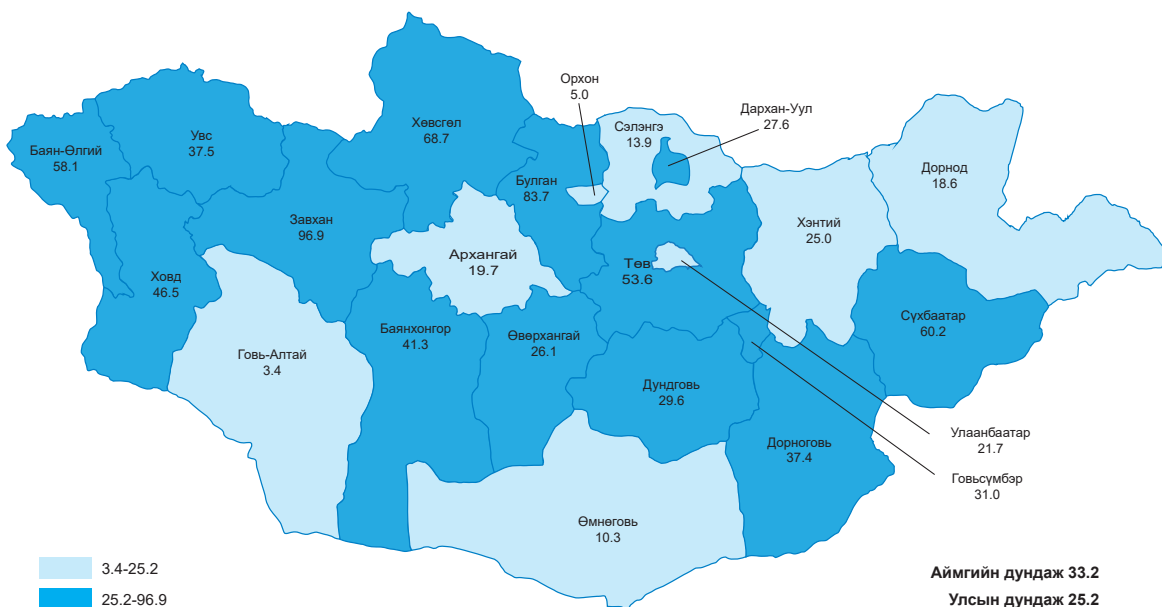

Төрөлхийн тэмбүүгийн нийт 20 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 1 тохиолдлоор өссөн байна.

Улаанбаатар хотод 13, Архангай 1, Говьсүмбэр 1, Дундговь 1, Орхон 1, Сэлэнгэ 1, Төв 1, Хөвсгөл аймагт 1 тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

Жирэмсэн эмэгтэйчүүдэд БЗДХ болон төрөлх тэмбүүгийн тохиолдол нэмэгдэж байгаа нь жирэмсэн эмэгтэйн тэмбүү өвчнийг эрт оношлох, эмчлэх журмын дагуу тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулах хэрэгтэйг харуулж байна.

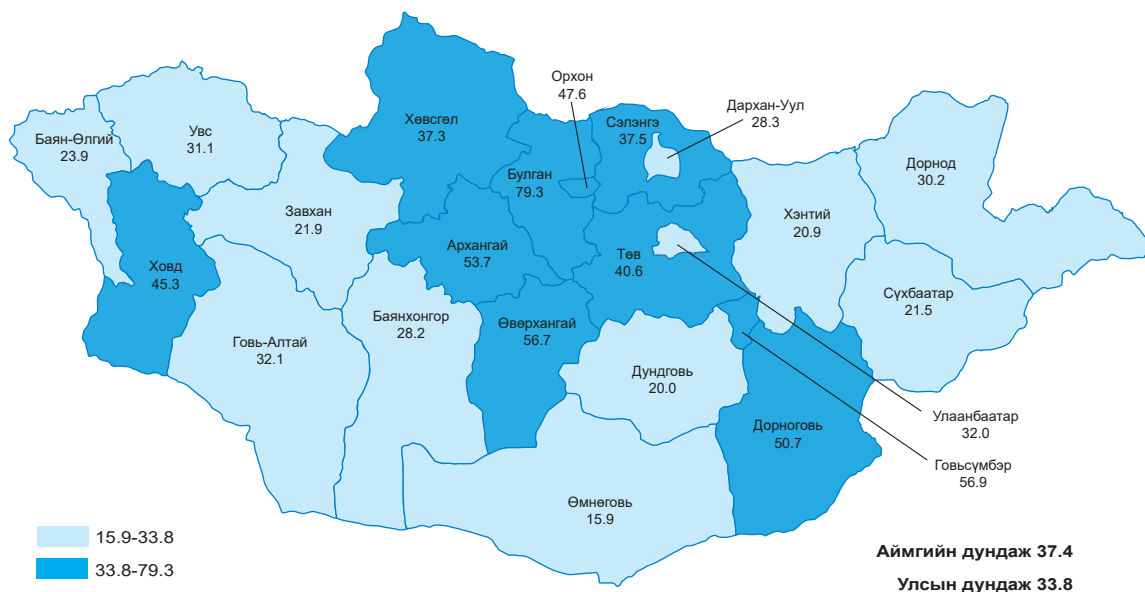
Зураг 3.7. Жирэмсний хүндрэлд манас таталтын эзлэх хувь, аймгаар, 2022 он

Жирэмсний хүндрэлд манас таталтын эзлэх хувь Завхан 96.9, Булган 83.7, Хөвсгөл 68.7, Сүхбаатар 60.2, Баян-Өлгий 58.1, Төв 53.6, Ховд 46.5, Баянхонгор 41.3, Увс 37.5, Дорноговь 37.4, Дундговь 29.6 байгаа нь улсын дунджаас 4.4-71.7 хувиар их бусад аймгуудад 0.2-21.8 хувиар бага байна.

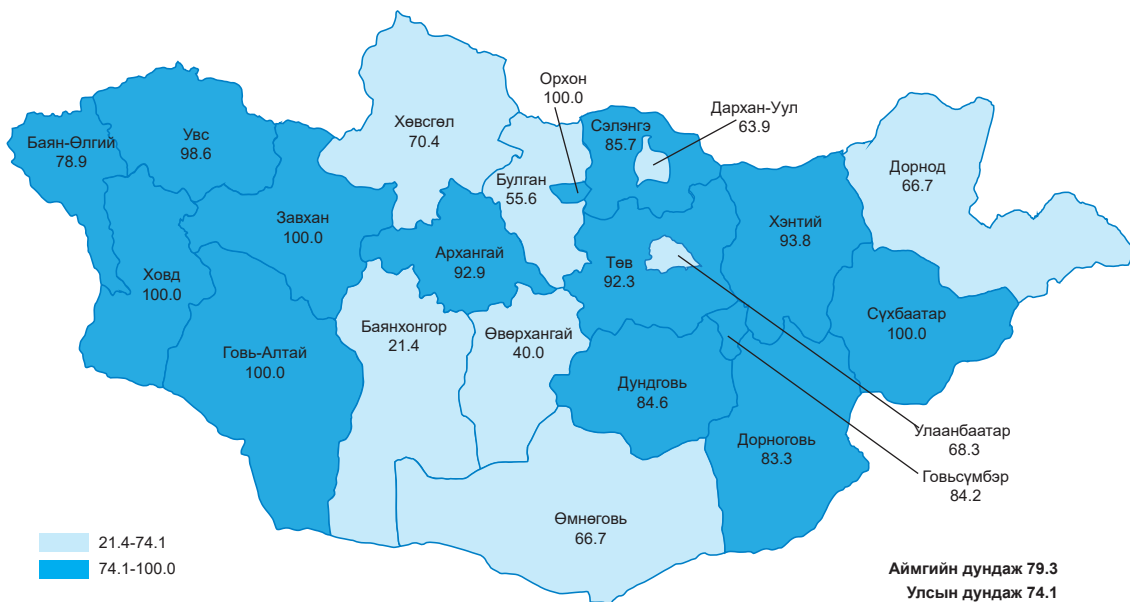
Жирэмсэн үеийн хүндрэлүүдээс манас таталтын урьтал 25.0 хувь, манас таталт 0.2 хувь, төрөх үеийн хүндрэлээс төрөх хүчний анхдагч болон хоёрдогч сулралт 33.8 хувь, төрсний дараах хүндрэлээс төрсний дараах үеийн цус алдалт 74.1 хувьтай тэргүүлж байна.

Зураг 3.8. Төрөх үеийн хүндрэлд төрөх хүчний сулралын эзлэх хувь, аймгаар, 2022 он

Төрөх үеийн хүндрэлд төрөх хүчний сулралын эзлэх хувь хамгийн өндөр нь Булган 79.3, хамгийн бага нь Өмнөговь аймаг 15.9 хувь тус тус байна.

Зураг 3.9. Төрсний дараах хүндрэлд цус алдалтын эзлэх хувь, аймгаар, 2022 он

Говь-Алтай, Ховд, Завхан, Сүхбаатар, Орхон аймгуудад төрсний дараах хүндрэлд зөвхөн цус алдалтын тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

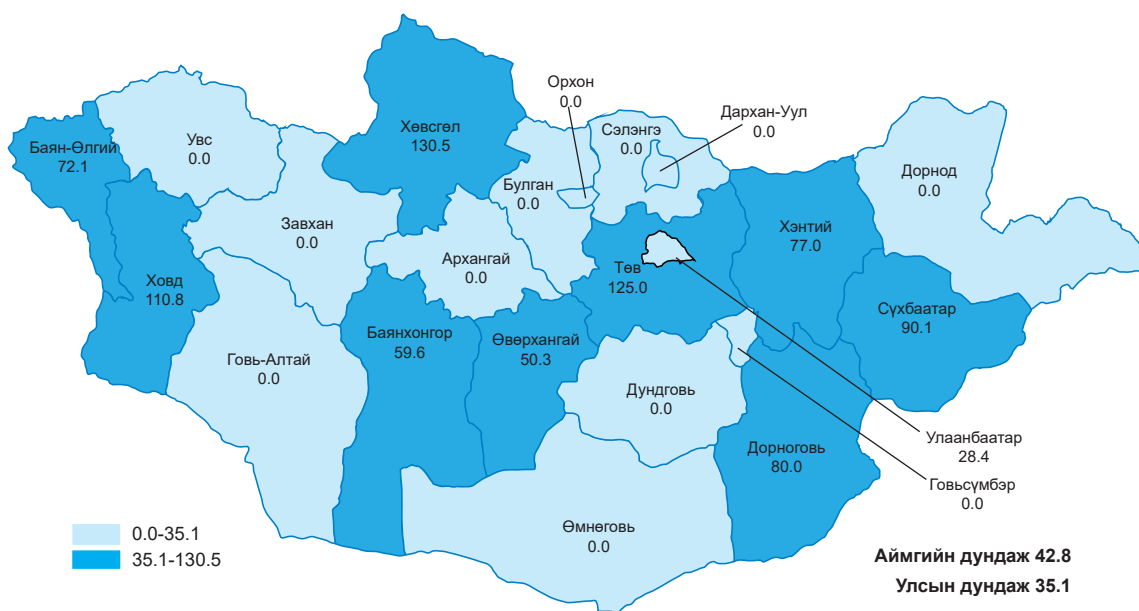
3.1.4. ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ

Тогтвортой хөгжлийн зорилтод 2030 онд 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 70 болгох зорилт тавьсан. Монгол Улсын хувьд “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, хүрэх түвшнийг тодорхойлсноор 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 2025 онд 20.0, 2030 онд 15.0, 2050 онд 5.0 болгохоор тодорхойлсон.

Эхийн эндэгдэл 2022 онд 23 тохиолдол бүртгэгдэж 100 000 амьд төрөлтөд 35.1 байна. Өмнөх оноос 45 тохиолдлоор, 100 000 амьд төрөлт тутамд 59.8 эндэгдлээр буурсан байна. Архангай, Булган, Говь-Алтай, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорнод, Дундговь, Завхан, Орхон, Өмнөговь, Сэлэнгэ, Увс зэрэг аймгуудад эхийн эндэгдлийн тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

Эхийн эндэгдлийн 91.3 хувь нь эмнэлэгт, 8.7 хувь нь гэртээ эндсэн байна. 100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшинг 2013 онтой харьцуулахад 2022 онд 7.5-оор буурсан байна.

Зураг 3.10. Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд, аймгаар, 2022 он

Эндсэн эхчүүдийг боловсролоор нь авч үзэхэд 8.8 хувь нь дээд, 56.5 хувь нь дунд болон мэргэжлийн, техникийн боловсролтой, 30.4 хувь нь бага ба суурь боловсролтой, 4.3 хувь нь боловсролгүй байжээ. Түүнчлэн 47.8 хувь нь ажил эрхэлдэг, 4.3 хувь нь малчин, 47.9 хувь нь ажил эрхэлдэггүй байсан байна.

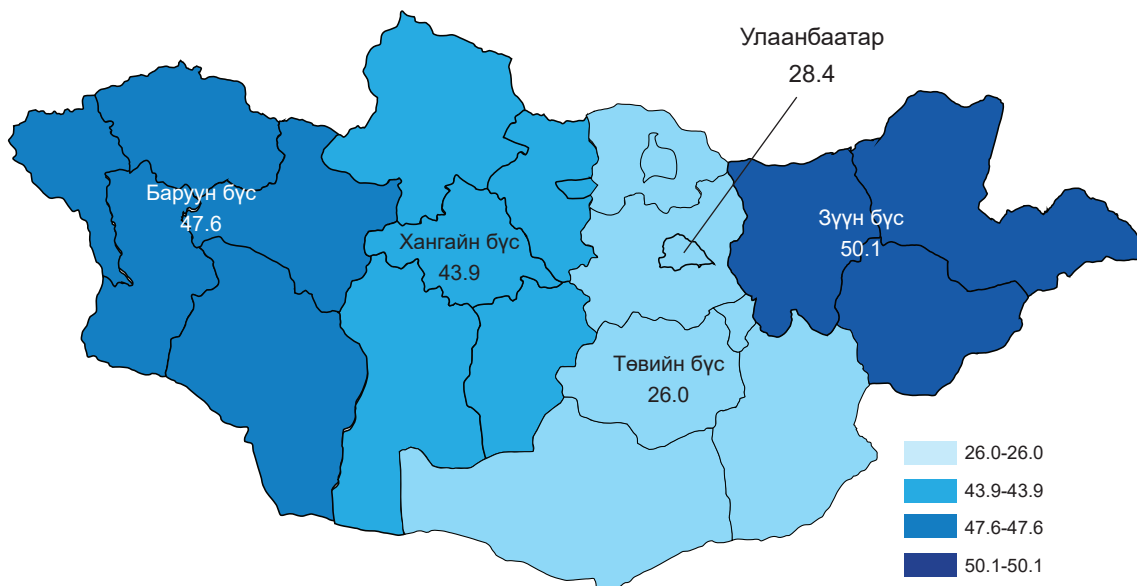
Эхийн эндэгдлийн бүртгэлийг эмнэлгийн төрлөөр нь авч үзвэл 17.4 хувь нь сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд, 30.5 хувь нь аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 4.3 хувь нь Амгалан амаржих газарт, 4.3 хувь нь Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвд, 8.7 хувь нь УНТЭ-т, 4.3 хувь нь УХТЭ-т, 13.2 хувь нь Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвд, 8.7 хувь нь ЭНЭҮТ-2-т, 4.3 хувь нь хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэгт, 4.3 хувь нь Шүүх шинжилгээний ерөнхий газарт тус тус байна.

Хүснэгт 3.4. Эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд, насны ангиллаар, 2022 он

Насны бүлэг	Эндсэн эхийн тоо	Эзлэх хувь	Амьд төрүүлсэн хүүхдийн тоо /насны бүлгээр/	100 000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдлийн түвшин /насны бүлгээр*
20 хүртлэх	1	4.4	2403	41.6
20-24	5	21.8	14129	35.4
25-29	3	13.0	17902	16.8
30-34	8	34.8	17736	45.1
35-39	3	13.0	10605	28.3
40-өөс дээш	3	13.0	2811	106.7

Эхийн эндэгдлийн түвшинг 100 000 амьд төрөлтөд насны бүлгээр авч үзэхэд 20 хүртэлх насанд 41.6, 30-34 насанд 45.1, 40-өөс дээш насанд 106.7 байгаа нь улсын дүнгээс 6.5-71.6-оор их байна.

Зураг 3.11. Эхийн эндэгдэл бүсээр, 100 000 амьд төрөлтөд, 2022 он

Эхийн эндэгдлийн түвшинг 100 000 амьд төрөлтөд бүс нутгаар авч үзвэл Хангай, Баруун, Зүүн бүсэд улсын дунджаас 8.8-15 тохиолдлоор их, харин Төвийн бүс болон Улаанбаатарт улсын дунджаас 6.7-9.1-оор бага байна. Харин өмнөх онтой харьцуулахад эхийн эндэгдэл 100 000 амьд төрөлтөд 13.8-59.3-оор буурсан байна.

3.2. ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

3.2.1. ТӨРӨЛТ

Шинээр төрсөн хүүхдийг нярай үед нь буюу төрсний дараах нэг сар хүртэлх хугацаанд нь хамрагдвал зохих эрүүл мэнд, нийгмийн үйлчилгээнд хамруулснаар амьдрах боломжийг нэмэгдүүлж, хэвийн өсөлт хөгжилтэй, эрүүл саруул өсөж торних үндэс болдог.

Улсын хэмжээнд 2022 онд төрөөд нэг цагийн дотор хөхөө амласан хүүхдийн хувь 96.0 байна. Энэ үзүүлэлт Улаанбаатарт улсын дунджаас 0.6 хувиар бага үзүүлэлттэй байна.

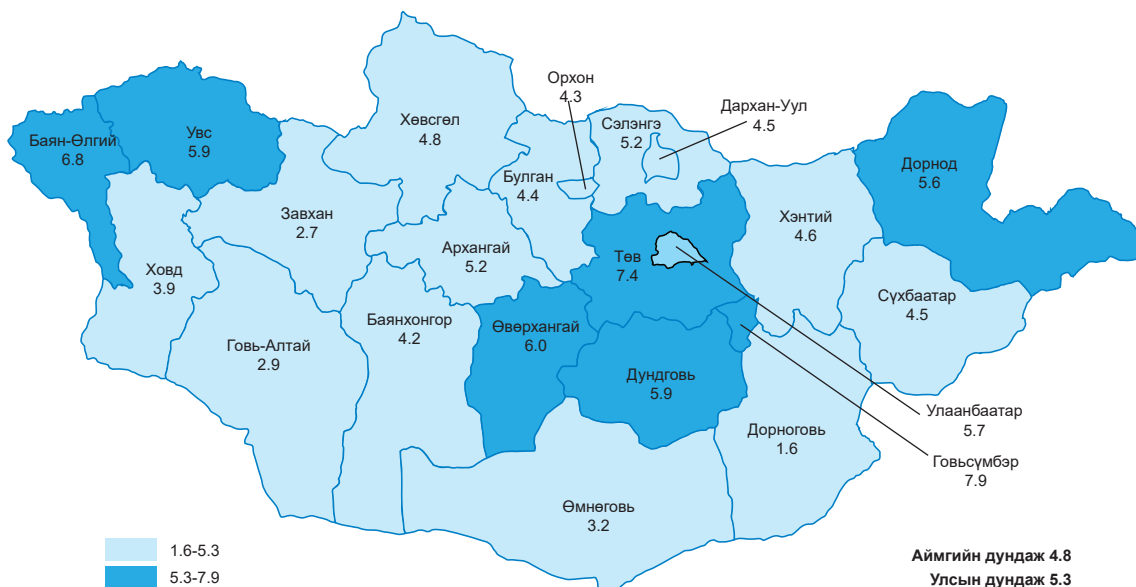
Хүснэгт 3.5. Төрсөн хүүхдийн тоо, бүсээр, 2022 он

Бүсээр	Амьд төрсөн хүүхэд					Амьгүй төрөлтийн түвшин /1000 нийт төрөлтөд/
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа /100-д/	Бага жинтэй хүүхдийн эзлэх хувь	
Баруун бүс	8397	4266	4131	103.3	4.6	6.2
Төвийн бүс	7703	3937	3766	104.5	3.5	4.9
Хангайн бүс	10293	5377	4916	109.4	4.3	4.2
Зүүн бүс	3996	2010	1986	101.2	3.5	5.7
Аймгийн дүн	30389	15590	14799	105.3	4.1	4.8
Улаанбаатар	35197	18070	17127	105.5	5.1	5.7
Улсын дүн	65586	33660	31926	105.4	4.6	5.3

Улсын хэмжээнд 65 586 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 6073 хүүхдээр буюу 8.5 хувиар буурсан байна. Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 4.6 хувь нь 2500 граммаас доош жинтэй төржээ. Амьд төрсөн хүүхдийн 1594 нь хоёр ихэр, 37 нь гурван ихэр хүүхэд байна.

Амьгүй төрөлтийн 349 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 1000 нийт төрөлтөд 5.3 байгаа ба өмнөх онтой харьцуулахад 48 тохиолдлоор буюу 12.1 хувиар буурсан байна.

Зураг 3.12. Амьгүй төрөлтийн түвшин 1000 нийт төрөлтөд, аймгаар, 2022 он

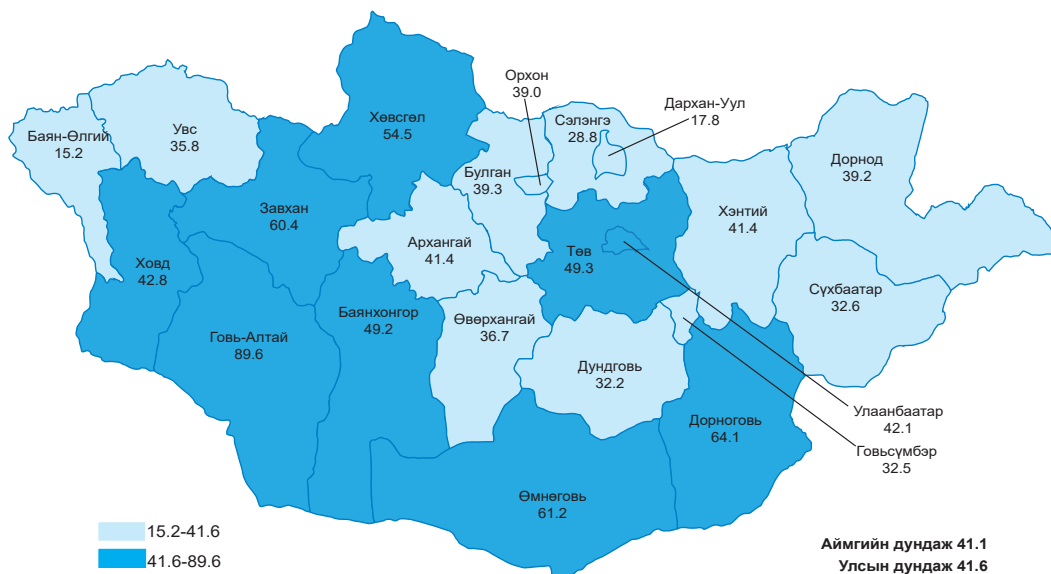

Амьгүй төрөлтийн түвшин Баян-Өлгий, Говьсүмбэр, Өвөрхангай, Төв, Дундговь, Дорнод аймагт 1000 нийт төрөлтөд 5.6-7.9 байгаа нь улсын дунджаас 0.3-2.6 тохиолдлоор өндөр байна. Төвийн бүсэд амьгүй төрөлтийн түвшин Говьсүмбэр аймагт 7.9 байгаа нь бүсийн дунджаас 3.0 тохиолдлоор өндөр үзүүлэлттэй байна. Хангай болон Төвийн бүсийн амьгүй төрөлтийн түвшин улсын дунджаас бага үзүүлэлттэй байна. Амьгүй төрөлтөд эрэгтэй хүүхдийн эзлэх хувь 53.6 байна. Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа 105.4 байна. Нийт амьд төрөлтийн 0.7 хувьд нь төрөлхийн гажгийн тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Төрөлхийн гажгийн тохиолдлын түвшин 1000 нийт төрөлтөд 7.1 ногдож байна.

3.2.2. ХҮҮХДИЙН ӨВЧЛӨЛ

Нярай хүүхдийн өвчлөлийн 27 303 тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд энэ нь амьд төрсөн хүүхдийн 41.6 хувийг эзэлж байна.

Зураг 3.13. Нярай хүүхдийн өвчлөл амьд төрсөн хүүхдэд эзлэх хувиар, аймгаар 2022 он

Хүснэгт 3.6. Нярай хүүхдийн өвчлөл

	Нярай хүүхдийн өвчлөл бүгд	Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	Халдварт ба шимэгчит өвчин		Амьсгалын тогтолцооны өвчин		Хоол шингээх эрхтний эмгэг			Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант эмгэг	Гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралт	Бусад өвчин
			Бүгд	Үүнээс: Төрөлх тэмбүү	Бүгд	Үүнээс: Уушгины хатгалгаа	Бүгд	Үүнээс: Халдварт бус суулгалт				
Аймгийн дүн	12494	9353	16	8	1480	570	127	60	3	0	1184	
Улаанбаатар	14809	12171	36	6	388	129	145	25	21	0	1244	
Улсын дүн	27303	21524	52	14	1868	699	272	85	24	0	2428	

Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг дотор төрөхөд ураг бүтэх 2.9 хувь, нярайн шарлалт 41.9 хувийг эзэлж байна. Амбулаторид бүртгэгдсэн нэг хүртэлх насны хүүхдэд төрөлхийн гажгийн 5934 тохиолдлоос зүрхний таславчийн төрөлхийн гажиг 30.2 хувь, түнхний төрөлхийн гажиг 25.1, сэтэрхий уруул ба тагнай 4.5 хувь, шээс ялгаруулах тогтолцооны төрөлхийн гажиг 8.7 хувь, цусны эргэлтийн тогтолцооны төрөлхийн гажиг 5.4 хувьтай тэргүүлж байна.

Хүснэгт 3.7. Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, хувь (Амбулатори) 2022 он

	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Улаанбаатар	Орон нутаг	Улаанбаатар	Орон нутаг
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	23.0	61.7	32.3	66.4
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	6.8	8.8	9.0	11.2
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	19.4	5.7	6.0	1.7
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	4.4	0.4	11.0	1.0
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	8.2	5.0	8.3	4.5
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	7.3	4.3	4.2	3.2
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	9.7	4.5	4.6	1.9

■ Тэргүүлэх шалтгаан   ■ Хоёрдугаар шалтгаан   ■ Гуравдугаар шалтгаан

Амбулаторид нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл Улаанбаатарт амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, перинаталь үеийн эмгэг, гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант өвчлөл харин орон нутагт амьсгалын тогтолцооны өвчин, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн дунд тохиолдох амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөс гүйлсэн булчирхайн үрэвсэл 16.3, цочмог бронхит 22.7, уушгины хатгалгаа 14.0 хувийг тус тус эзэлж байна. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн дийлэнх буюу 35.1 хувийг халдварт бус суулгалт өвчин эзэлж байна.

Хүснэгт 3.8. Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн шалтгаан, хувь (Стационар) 2022 он

	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Улаанбаатар	Орон нутаг	Улаанбаатар	Орон нутаг
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	53.0	65.1	63.7	73.0
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	11.8	7.8	10.5	7.0
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	18.0	13.4	6.2	5.3
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	1.2	0.8	1.9	1.6
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	1.2	1.2	1.8	1.8
Төрөлхийн гажиг	1.6	0.1	1.7	0.1
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	1.0	3.4	1.2	2.4

■ Тэргүүлэх шалтгаан ■ Хоёрдугаар шалтгаан ■ Гуравдугаар шалтгаан

Стационарт нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл Улаанбаатар болон орон нутагт амьсгалын тогтолцооны өвчин, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин, перинаталь үеийн эмгэг тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн дунд тохиолдох амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөс уушгины хатгалгаа 71.5, цочмог бронхит 15.7, цочмог төвөнхийн болон цагаан мөгөөрсөн хоолойн үрэвсэл 4.7 хувийг тус тус эзэлж байна. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн 80.7 хувийг халдварт бус суулгалт өвчин эзэлж байна.

Хүснэгт 3.9. Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2022 он (Амбулатори)

Тэргүүлэх шалтгаан	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	6176.7	2223.5	1383.1	1048.2
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1283.6	1714.7	1377.1	1378.8
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	172.3	68.1	36.5	93.5
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	726.6	483.8	717.7	779.4
Чих ба хөхлөг сэртэнгийн өвчин	307.7	249.1	190.0	138.4
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	662.4	434.8	527.4	668.0
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	270.3	263.0	287.1	491.4
Нүд ба түүний дайврын өвчин	273.4	266.0	269.2	242.6

■ Тэргүүлэх шалтгаан ■ Хоёрдугаар шалтгаан ■ Гуравдугаар шалтгаан

Амбулаторид өсвөр насны хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байна. 1-4 насны 10 000 хүүхдэд ногдох өвчлөлд цочмог бронхит, 5-9, 15-19 насны хүүхдийн өвчлөлд шүд цоорох, шүд ба дайврын эмгэг тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Хүснэгт 3.10. Хүүхэд, өсвөр үеийнхний өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, насны бүлгээр, тухайн насны 10 000 хүүхдэд, 2022 он (Стационар)

Тэргүүлэх шалтгаан	1-4 нас	5-9 нас	10-14 нас	15-19 нас
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	2329.3	330.2	173.6	147.9
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	267.1	96.9	108.5	128.3
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	74.5	26.5	17.5	25.1
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	71.9	50.3	66.7	75.4
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	46.7	43.8	57.3	88.2
Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	68.5	39.3	56.9	68.3

■ Тэргүүлэх шалтгаан ■ Хоёрдугаар шалтгаан ■ Гуравдугаар шалтгаан

Стационарт хүүхдийн өвчлөлд амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байна. 1-4 насны 10 000 хүүхдэд ногдох өвчлөлд халдварт бус суулгалт, уушгины хатгалгаа, 5-19 насанд мухар олгойн өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

3.2.3. НЯЛХАС БОЛОН ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ

Улсын хэмжээнд 2022 онд нялхсын эндэгдэл 814 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 12.4 болж байгаа нь өмнөх оноос 0.8-оор өссөн байна. Нялхсын эндэгдлийн 62.7 хувийг нярайн эндэгдэл эзэлж байгаа бөгөөд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нярайн эндэгдэл 7.8 байна. Нярайн эндэгдлийн нийт 510 тохиолдол бүртгэгдсэний 365 буюу 71.6 хувь нь нярайн эрт үед (амьдралын эхний 0-6 хоногт), 145 буюу 28.4 хувь нь нярайн хожуу үед (амьдралын эхний 7-28 хоногт) эндсэн байна. Нэг хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн 58.8 хувь нь эрэгтэй, 41.2 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна.

Харин тав хүртэлх насандаа 1019 хүүхэд эндсэн бөгөөд амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох түвшин 15.5 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 26 тохиолдлоор буюу амьд төрсөн 1000 хүүхдэд ногдох эндэгдэл 1.6 тохиолдлоор өссөн байна. 1000 амьд төрсөн эрэгтэй хүүхдэд 18.0, эмэгтэй хүүхдэд 12.8 байна.

Тав хүртэлх насны 1000 амьд төрөлтөд ногдох хүүхдийн эндэгдэл Төв (30.0), Булган (22.1), Баян-Өлгий (20.9), Ховд (20.5), Говь-Алтай (20.1), Архангай (18.6), Увс (18.5), Хөвсгөл (17.8), Өмнөговь (17.5), Өвөрхангай (16.6), Завхан (16.4), Хэнтий (16.2), Сэлэнгэ (15.7) аймгуудад улсын дунджаас 0.2-14.5 тохиолдлоор өндөр байна.

Хүснэгт 3.11. Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, нас, хүйсээр, 2022 он

	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Нярайн эрт үеийн эндэгдэл	222	143	365
Нярайн хожуу үеийн эндэгдэл	90	55	145
Нярайн эндэгдэл	312	198	510
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	608	411	1019
Амьд төрсөн хүүхдийн тоо	33660	31926	65586

Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэлд Улаанбаатар болон орон нутагт перинаталь үед үүссэн эмгэгүүд тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Хүснэгт 3.12. Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, хувиар (Улаанбаатар, Орон нутаг 2022 он

Тэргүүлэх шалтгаан	1 хүртэлх насны		5 хүртэлх насны	
	Улаанбаатар	Орон нутаг	Улаанбаатар	Орон нутаг
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	2.3	2.4	4.0	5.1
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	4.8	13.3	6.5	14.2
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	55.1	53.6	46.0	40.8
Төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	25.1	10.4	25.1	10.5
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	2.7	13.1	4.9	20.3

■ Тэргүүлэх шалтгаан ■ Хоёрдугаар шалтгаан ■ Гуравдугаар шалтгаан

Тав хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн 87.6 хувь нь өвчнөөр, 12.4 хувь нь осол, гэмтлийн улмаас эндсэн бөгөөд 75.5 хувь нь эмнэлэгт, 21.3 хувь нь гэртээ, 3.2 хувь нь бусад газар эндсэн байна.

3.3. ҮР ХӨНДӨЛТ

Ихэнх эмэгтэйчүүд хүсээгүй үедээ жирэмсэлснээс үр хөндүүлдэг. Хөгжиж буй орнуудад хүсээгүй жирэмслэлтийн 84 хувийг орчин үеийн ЖСАХ-ийн хангагдаагүй хэрэгцээтэй эмэгтэйчүүд эзэлдэг. Иймд үр хөндөлтийн хувь хэмжээ нь гэр бүл төлөвлөлтийн хөтөлбөрүүдийн үр ашгийг харуулах чухал үзүүлэлт болдог.

Үр хөндөлт 2022 онд 13 068 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 199.2, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд 15.7 үр хөндөлт ногдож байна. Үр хөндөлт өмнөх оноос 1025 тохиолдлоор буюу 8.5 хувиар, 1000 амьд төрөлт тутамд 31.1 тохиолдлоор тус тус өссөн байна. 1000 амьд төрөлтөд ногдох үр хөндөлт Өмнөговь (378.9), Дархан-Уул (287.6), Дорноговь (264.0) зэрэг аймгууд болон Улаанбаатарт (274.1) байгаа нь улсын дунджаас 64.8-179.7 тохиолдлоор өндөр байна. Мөн хувийн эмнэлэгт хийгдсэн үр хөндөлт өмнөх оноос 177 тохиолдлоор буюу 6.1 хувиар өссөн байна. Хожуу үеийн үр хөндөлтийн түвшин 1000 амьд төрөлтөд 8.5 байна.

Үр хөндөлт хийлгэж буй эмэгтэйчүүдийг насны бүлгээр авч үзэхэд 20-иос доош насных 4.8 хувь, 20-34 насных 64.0 хувь, 35-аас дээш насны эмэгтэйчүүд 31.2 хувийг тус тус эзэлж байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 20-иос доош насны үр хөндөлтийн түвшин 0.6 хувиар буурсан байна. Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 10.5 хувь нь төрөөгүй ба анх удаа үр хөндүүлсэн тоо өмнөх оноос 450 тохиолдлоор буюу 8.1 хувиар буурсан байна.

Үр хөндөлтийн хүндрэл нийт 5 тохиолдол бүртгэгдсэн ба үүнээс 40.0 хувийг умай агшилт суларч цус алдсан, 60.0 хувийг умай цоорсон хүндрэл тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 3.13. Үр хөндөлт, эмнэлгийн төрлөөр, 2022 он

№	Байршил	Бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	Эзлэх хувь
1	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	1487	11.4
2	Амаржих газрууд	5808	44.4
3	Дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв	86	0.7
5	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	821	6.3
6	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	1539	11.8
8	Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв	53	0.4

10	Хувийн эмнэлэг	2902	22.2
11	Бусад эмнэлэг	372	2.8
Бүгд		13068	100.0

3.4. ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА ХЭРЭГСЭЛ (ЖСАХ)

Жирэмслэхээс сэргийлэх арга, хэрэгслийг зөв зохистой хэрэглэх нь хэт эрт, хожуу жирэмслэхээс сэргийлэх, хэт ойрхон төрөхгүй, төрөлт хоорондын зайг төлөвлөх, нийт хүүхдийн тоог хязгаарлах зэрэг боломжийг олгодог учир эмэгтэйчүүд, хүүхдийн эрүүл мэндэд нэн чухал юм.

ЖСАХ-ийг дотор нь орчин үеийн болон уламжлалт гэж ангилдаг ба орчин үеийн аргад умайн гуурсан хоолой, эрэгтэй үрийн суваг боох, ерөндөг, тариа, суулгац, эм, эрэгтэй/эмэгтэй бэлгэвч, диафрагм, лаа, царцмаг болон яаралтай ууж хамгаалах эмийг ууж хамгаалах аргууд хамаардаг.

Эрүүл мэндийн статистикаар 2022 онд нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйн 515 нь, 15-49 насны эмэгтэйчүүдийн 51.6 хувь нь ямар нэг жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэдэг байна.

Жирэмслэхээс сэргийлэх аргын хэрэглээг төрлөөр нь авч үзэхэд бэлгэвч 25.2, ерөндөг 27.4, бэлдмэл (эм) 19.1, тариа 9.2, бусад 12.0, суулгац(норплант) 4.9, умайн гуурсан хоолойг боох 2.2 хувийг тус тус эзэлж байна. Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглэж байсан эмэгтэйчүүдийн 12.2 хувь хэрэглэхээ больж 0.6 хувь нь жирэмсэлсэн байна.

Хүснэгт 3.14. ЖСАХ хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүдийн тоо байршлаар, 2022 он

№	Байршил	ЖСАХ хэрэглэж байгаа эмэгтэйчүүдийн тоо	Эзлэх хувь
1	Өрхийн эрүүл мэндийн төв	280822	65.6
2	Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв	125194	29.2
3	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	2361	0.6
4	Хувийн эмнэлэг	17307	4.0
5	Бусад	2564	0.6
Бүгд		428248	100

БҮЛЭГ 4

ЭМНЭЛГИЙН
ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

БҮЛЭГ 4. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

4.1. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Монгол Улсын эрүүл мэндийн байгууллагын тогтолцоо нь нийгмийн эрүүл мэнд, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ, эм хангамж, анагаах ухааны боловсрол, эрдэм шинжилгээ, сургалтын үйл ажиллагаа хариуцсан төрийн болон хувийн хэвшил, холимог өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас бүрдэнэ.

“Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ” гэж өвчин эмгэг, гэмтэл бэртэл, хүний биеийн үйл ажиллагааны алдагдлыг орчин үеийн болон уламжлалт анагаах ухаанд тулгуурлан оношлох, эмчлэх, сувилах, хөнгөвчлөх, сэргээн засах цогц үйл ажиллагааг хэлнэ гэж “Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний тухай” хуулинд заасан.

Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ нь төрийн онцгой ивээлд нэгдсэн зохицуулалттай байж, тусламж үйлчилгээг үзүүлэхдээ төр, иргэн, хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг харилцан ашигтай, шударга, үйлчлүүлэгчээ дээдэлсэн тэгш хүртээмжтэй байхад чиглэнэ. Энэхүү бүлэгт эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний албан ёсны статистик мэдээллийг Эрүүл мэндийн байгууллагуудын шатлал тус бүрээр харьцуулан дүгнэсэн болно.

Хүснэгт 4.1. Эрүүл мэндийн байгууллагын тоо, 2022 он

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	Аймгийн дүн	Улаанбаатарын дүн	Улсын дүн
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	76	131	207
Тосгоны эрүүл мэндийн төв	15	4	19
Сумын эрүүл мэндийн төв	А зэрэглэл	-	53
	Б зэрэглэл	113	-
	В зэрэглэл	142	-
Сумын нэгдсэн эмнэлэг	6	-	6
Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	16	-	16
Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	-	4	4
Дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв, НЭМҮТ	-	10	10
Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	5	-	5
Тусгай мэргэжлийн төв	-	3	3
Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг	1	13	14
Амаржих газар	-	3	3
Түргэн тусламжийн төв	-	1	1
Клиник /хувийн/	475	983	1458
Ортой хувийн эмнэлэг	103	112	215
Сувилал	51	44	95
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага	84	54	138
Эмийн үйлдвэр	-	2	2
Эмийн сан	884	1137	2021
Тусгай эмнэлэг	22	6	28
Бусад	72	27	99
Нийт	2118	2534	4652

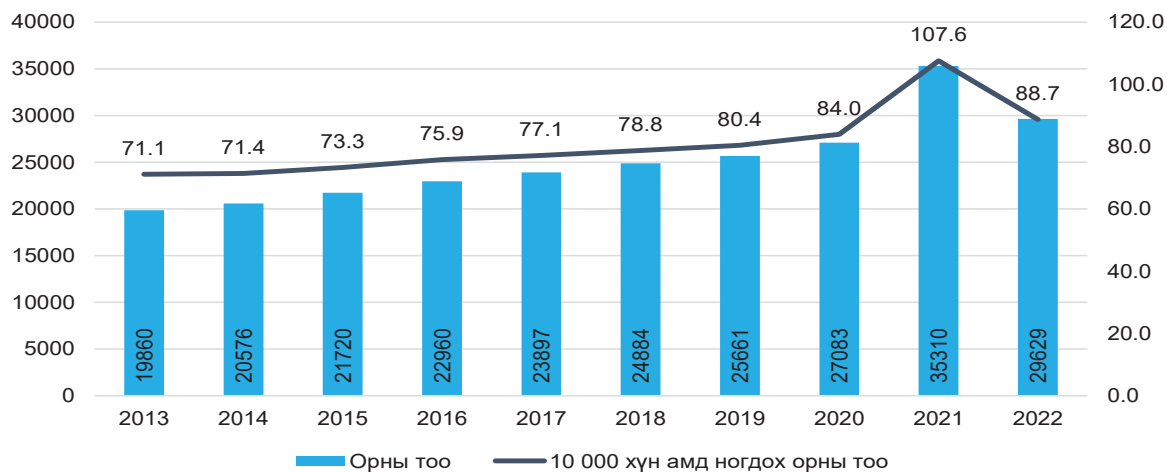
2022 онд статистик тайлан ирүүлсэн 4 652 эрүүл мэндийн байгууллагаас хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг 14, тусгай мэргэжлийн төв 3, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв 5, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг 16, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг 4, дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв 10, сумын нэгдсэн эмнэлэг 6, сумын эрүүл мэндийн төв 308, өрхийн эрүүл мэндийн төв 207, хувийн ортой эмнэлэг 215, хувийн клиник 1458 байна.

4.2. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХЭВТҮҮЛЭН ЭМЧЛЭХ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРНЫ ХҮРТЭЭМЖ

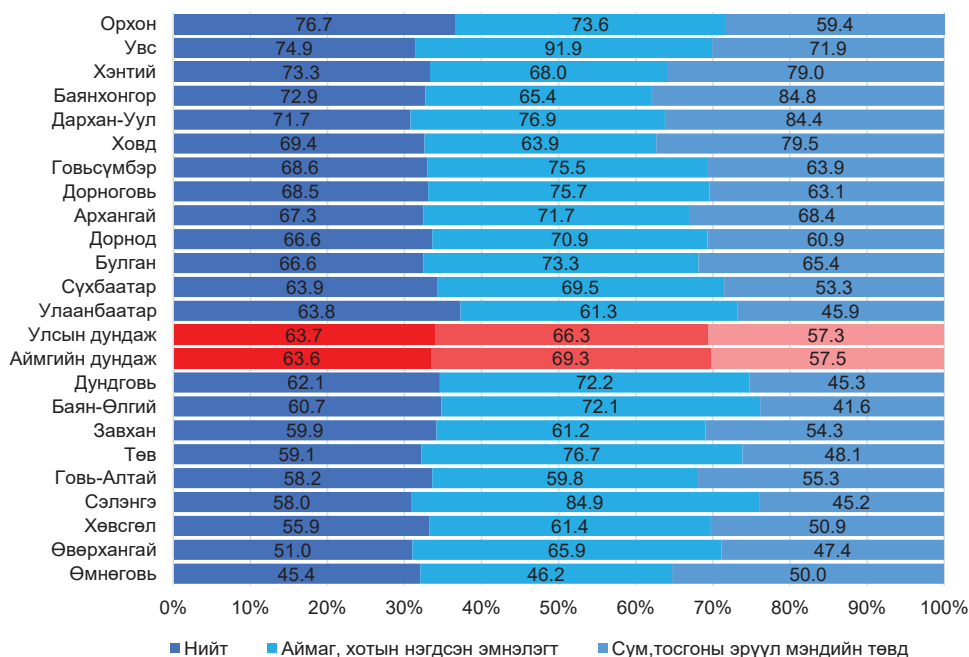
Улсын хэмжээнд 2022 онд хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний 29 629 эмнэлгийн ор ашигласан бөгөөд сүүлийн 10 жилийн дунджаас 4471-ээр нэмэгдсэн байна. Үүнээс 75.2 хувь нь төрийн өмчит эрүүл мэндийн байгууллагуудад, 24.8 хувь нь хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор байна.

Зураг 4.1. Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны тоо, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

Тайлант онд 10 000 хүн амд дунджаар 88.7 хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ногдож байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 7.9-оор нэмэгдсэн байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 18.9-оор буурсан нь коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын цартахлын тусламж үйлчилгээнд нэмэлтээр дэлгэн ашигласан орыг татан буулгасантай холбоотой байна.

Зураг 4.2. Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, аймгаар, 2022 он

Улсын хэмжээнд 2022 онд хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь улсын дундаж 63.7, эрүүл мэндийн байгууллагын төрлөөр авч үзвэл төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэгт 81.6, аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 71.5, бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвд 64.5, Улаанбаатар хотын дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт 61.3, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүдэд 57.3, хувийн эмнэлгүүдэд 51.4, бусад эмнэлгүүдэд 66.4 хувь тус тус байна.

Хүснэгт 4.2. Эрүүл мэндийн байгууллагын хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны эзлэх хувь, тасгаар, 2022 он

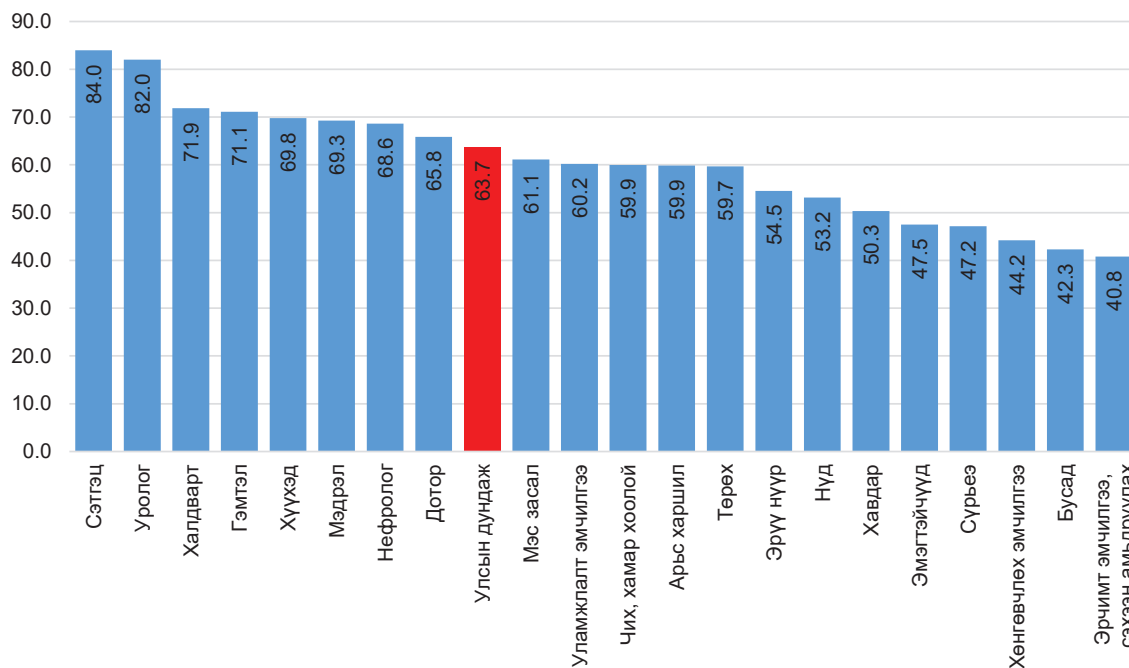
№	Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор тасгаар	Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв	Сум, тосгоны эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг	Бусад эмнэлэг	Бүгд
1	Дотор	10.2	13.8	16.1	25.9	45.0	57.8	16.4	31.1
2	Мэс засал	11.2	6.8	8.3	6.8	3.4	3.7	6.2	6.4
3	Төрөх	4.1	8.8	9.9	1.3	11.4	0.3	13.8	6.1
4	Эмэгтэйчүүд	7.7	6.5	6.1	0.6	3.3	3.0	5.1	4.4
5	Хүүхэд	11.1	13.7	14.0	23.7	22.7	3.1	13.2	13.3
6	Халдварт	8.0	5.7	4.6	22.8	10.1	0.3	0.0	6.7
7	Арьс харшил	2.8	2.7	2.3	0.1	0.0	0.9	0.9	1.3
8	Сүрьеэ	4.2	4.0	4.8	0.2	0.1	0.0	1.9	1.8
9	Мэдрэл	3.8	6.8	7.9	8.3	0.4	9.2	5.4	6.1
10	Сэтгэц	11.5	5.0	4.3	0.0	0.0	0.4	2.5	3.2
11	Гэмтэл	8.8	5.9	4.1	0.1	0.1	1.9	3.5	3.3
12	Нефролог	2.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	1.1	0.7
13	Уролог	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3
14	Эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах	3.2	1.8	1.8	2.8	0.2	0.5	1.8	1.6
15	Нүд	1.5	1.1	0.9	0.0	0.0	0.9	0.1	0.7
16	Чих, хамар хоолой	2.1	1.4	1.4	0.0	0.0	1.7	0.2	1.1
17	Эрүү нүүр	1.0	0.6	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
18	Хавдар	2.8	0.5	1.2	0.3	0.0	0.2	0.0	0.7
19	Уламжлалт эмчилгээ	0.7	4.4	4.7	2.3	0.9	11.5	16.1	6.1
20	Хөнгөвчлөх эмчилгээ	0.5	2.7	2.3	2.4	0.3	1.5	1.7	1.5
21	Бусад	0.7	7.9	4.3	2.4	2.1	2.4	10.0	3.5
22	Бүгд	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Улсын хэмжээнд эрүүл мэндийн байгууллагуудын хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний орны эзлэх хувийг тасгаар авч үзэхэд дотрын ор 31.1 хувь хамгийн өндөр, уролог, эрүү нүүрний ор хамгийн бага 0.3 хувь байгаа бол төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэгт сэтгэц 11.5 хувь, мэс засал 11.2 хувь, хүүхэд 11.1 хувь хамгийн өндөр, хөнгөвчлөх эмчилгээ 0.5 хувь хамгийн бага байна.

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв, сум, тосгоны эмнэлэг, хувийн эмнэлэг, бусад эмнэлгүүдэд дотрын ор хамгийн өндөр 13.8-57.8 хувь байна.

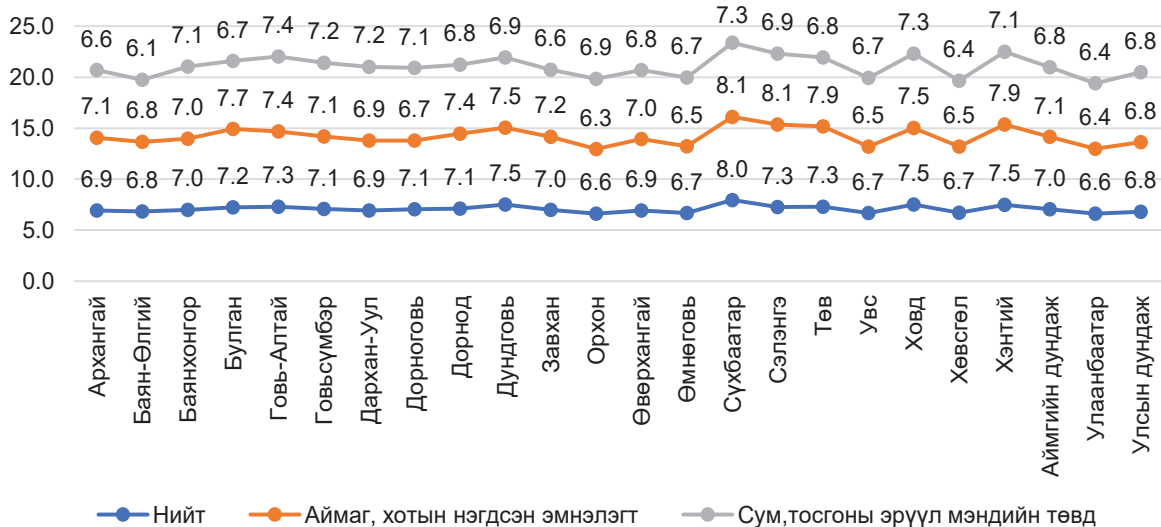

Зураг 4.3. Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь, тасгаар, 2022 он

Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь улсын дунджаас сэтгэц, уролог, халдварт, гэмтэл, хүүхэд, мэдрэл, нефролог, дотрын тасгуудад 2.1-20.3 хувиар өндөр байна.

Зураг 4.4. Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дундаж ор хоног, аймгаар, 2022 он

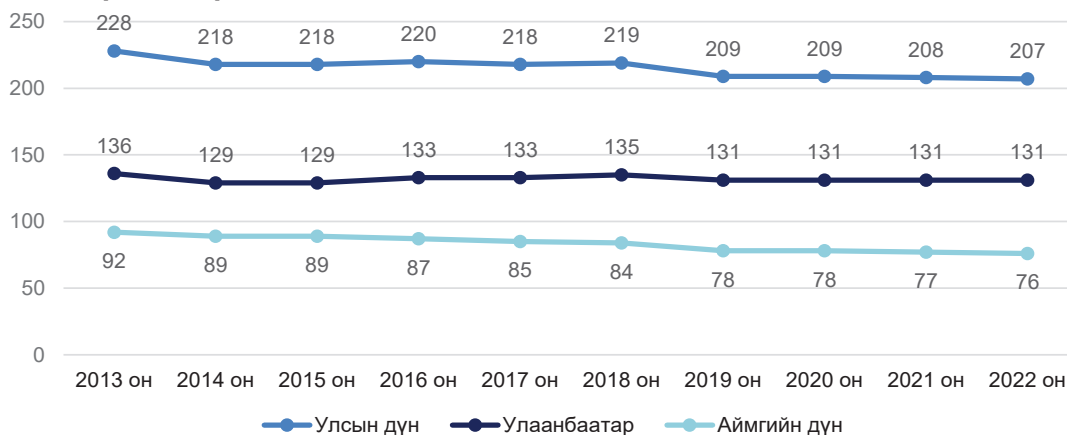
Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дундаж ор хоног улсын дундажаар 6.8, Улаанбаатарт 6.6, аймгийн дундажаар 7.0 байна.

4.3. ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Өрхийн эрүүл мэндийн төв нь хот, суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрээгээр гүйцэтгэх үндсэн чиг үүрэг бүхий сайн дурын үндсэн дээр бүртгүүлсэн хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага юм.

Өрх, сумын эрүүл мэндийн төвүүд нь хүн амд чиг үүргийн дагуу нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, үйлчлүүлэгчийн эрүүл мэндийн байдалд үнэлгээ өгөх, хянах, эрүүл мэндийг дэмжих, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх, оношлох, эмчлэх, сувилах, хөнгөвчлөх, сэргээн засах үйл ажиллагааг орчин үеийн болон уламжлалт анагаах ухаанд тулгуурлан үзүүлэх эмнэлгийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээг үзүүлэн ажилладаг. Монгол орны цаг уурын эрс тэс уур амьсгалын улмаас өвөл, хаврын улиралд амьсгалын замын өвчлөл нэмэгддэг нь өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн ажлын ачааллыг нэмэгдүүлдэг байна.

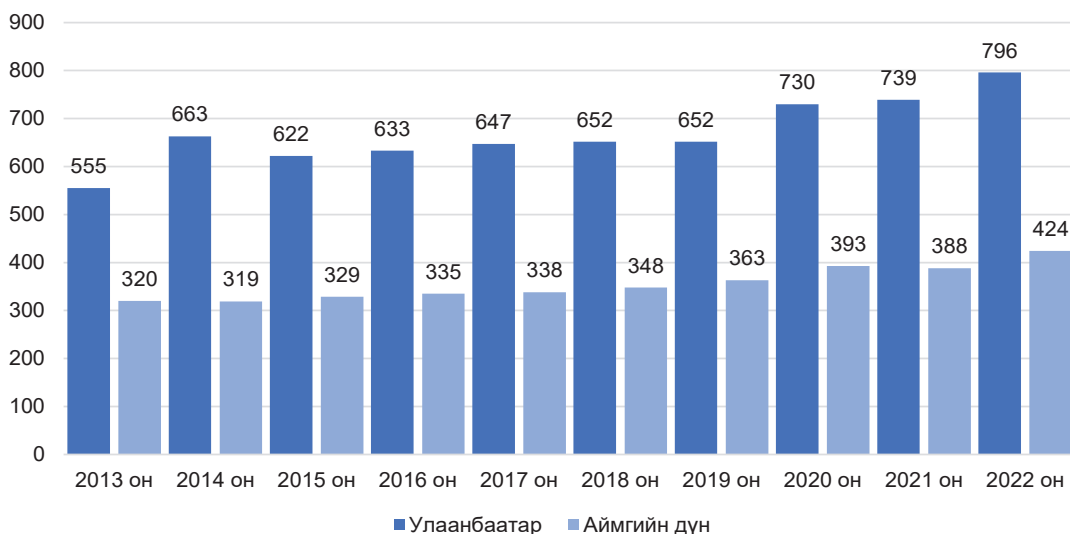
Зураг 4.5. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоо, 2013-2022 он

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар 207 өрхийн эрүүл мэндийн төв үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас Улаанбаатар хотод 131, орон нутагт 76 өрхийн эрүүл мэндийн төв эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна

Улсын хэмжээнд 2022 онд нийт 63340 эрүүл мэндийн ажиллагчид байгаагаас 3614 нь өрхийн эрүүл мэндийн төвд ажиллаж байна. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн нийт ажиллагчдын 1 220 буюу 33.8 хувь нь их эмч, 1 193 буюу 33.0 хувь нь сувилагч, 4.8 хувь нь нийгмийн эрүүл мэндийн мэргэжилтэн, 28.4 хувь бусад ажилчид байна. Их эмч сувилагчийн харьцаа өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд 1.0:1.0 байна.

Зураг 4.6. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн их эмчийн тоо, 2013-2022 он

Өрхийн эрүүл мэндийн төвд ажиллаж байгаа их эмчийн тоо сүүлийн 10 жилийн дунджаас 195-аар, өмнөх оноос 93-аар буюу 8.3 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

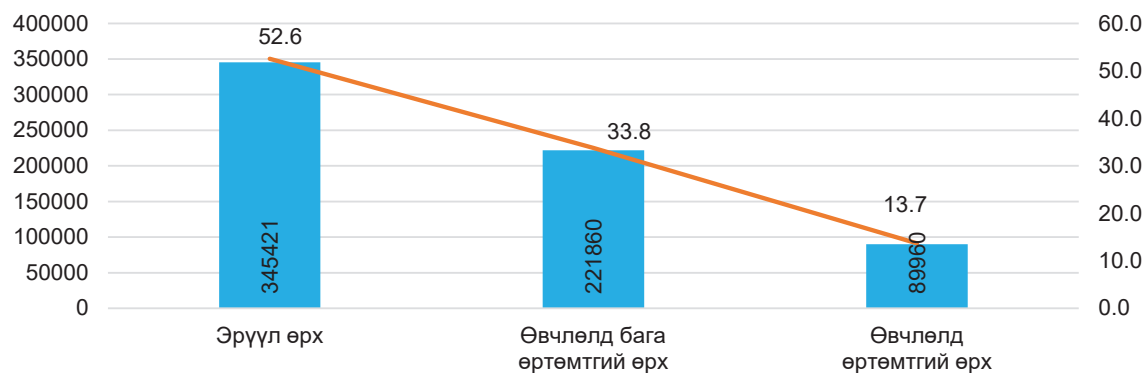

Зураг 4.7. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн сувилагчийн тоо, 2013-2022 он

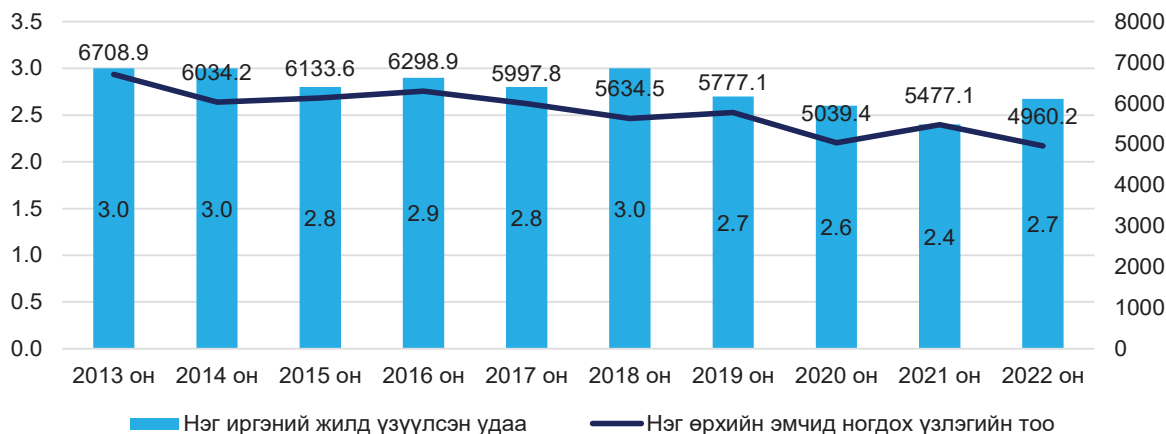
Өрхийн эрүүл мэндийн төвд ажиллаж байгаа сувилагчийн тоо сүүлийн 10 жилийн дунджаас 273-аар, өмнөх оноос 130-аар буюу 12.2 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 4.8. Өрхийн хүн амын эрүүл мэндийн байдал, 2022 он

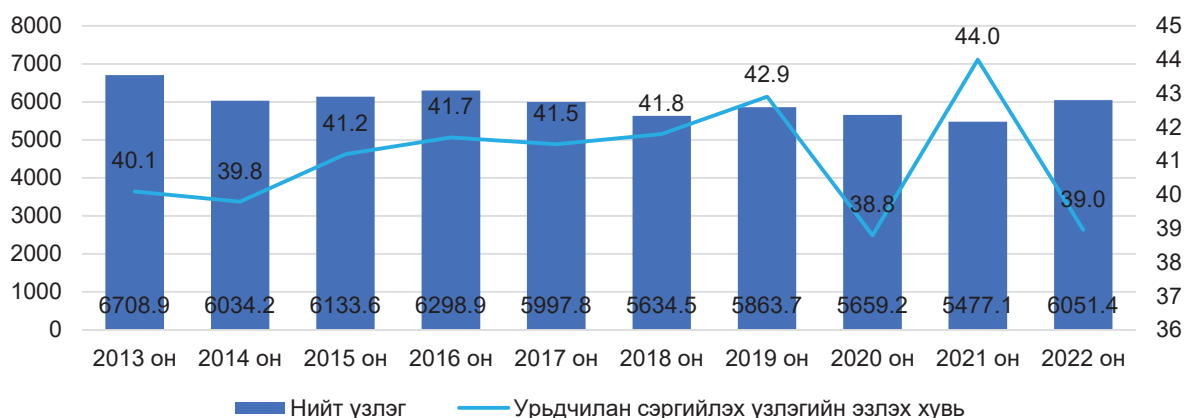
Улсын хэмжээнд өрхийн эрүүл мэндийн төв нь 657 241 өрхөд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаагаас 345 421 буюу 52.6 хувь нь эрүүл өрх, 221 860 буюу 33.8 хувь нь өвчлөлд бага өртөмтгий өрх, 89 960 буюу 13.7 хувийг өвчлөлд өртөмтгий өрх эзэлж байна.

Зураг 4.9. Нэг өрхийн эмчид ногдох үзлэг, нэг иргэний үзүүлсэн тоо, 2013-2022 он

Өрхийн эрүүл мэндийн төвд 2022 онд 6.0 сая үзлэг хийгдэж, нэг иргэн жилд дунджаар 2.7 удаа эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авсан байна. Нийт үзлэгийг 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 65.5 мянган үзлэгээр, өмнөх онтой харьцуулахад 574.3 мянгаар тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 4.10. Өрхийн эрүүл мэндийн төвд хийгдсэн эмчийн үзлэгийн тоо /сая/

Өрхийн эмчийн нийт үзлэгийн 39.0 хувь нь урьдчилан сэргийлэх үзлэг эзэлж байгаа ба байршлаар авч үзвэл Улаанбаатарт 44.1 хувь, орон нутагт 28.9 хувь байна.

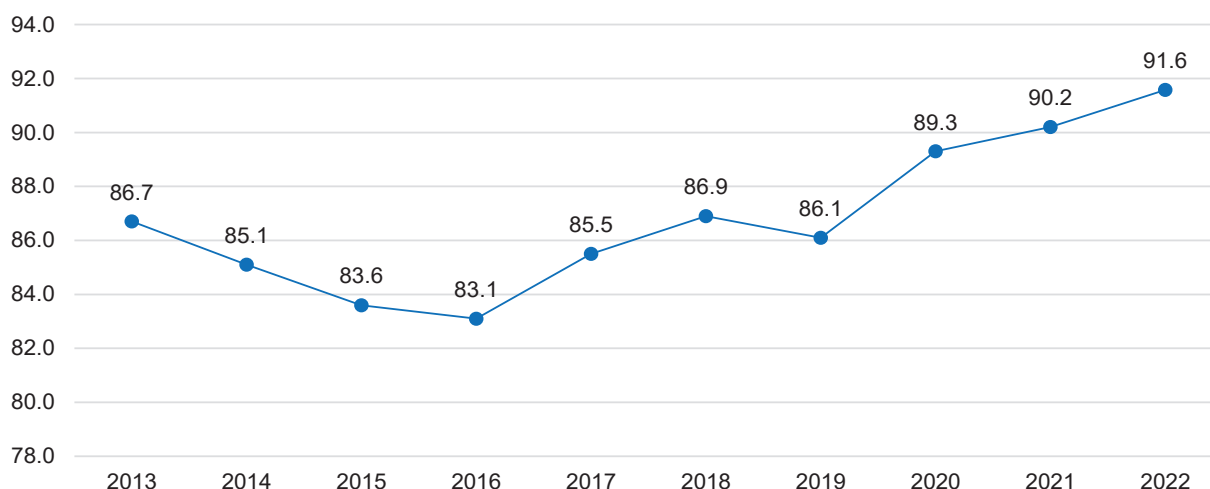
Нийт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 2.1 хувиар, өмнөх оноос 5.0 хувиар тус тус буурсан байна.

2022 оны байдлаар нэг хүртэлх насны хүүхдийн идэвхтэй хяналтын хамралтын хувь 80.8 байгаа ба энэ үзүүлэлт Улаанбаатарт 74.5, аймагт 94.5 байна.

Эрүүл мэндийн статистик мэдээгээр 2022 онд өрхийн эрүүл мэндийн төвийн хяналтад хамрагдсан тав хүртэлх насны хүүхдүүдийн 0.5 хувь нь туранхай, 0.2 хувь нь тураалтай, 0.3 хувь нь өсөлтийн хоцрогдолтой байсан ба өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан нь амьсгалын дээд замын цочмог халдвар 58.3 хувийг эзэлж байна.

2022 оны байдлаар өрхийн эрүүл мэндийн төвд жирэмсний хяналтад 49239 эмэгтэйчүүдийг шинээр хяналтад авсан ба үүнээс 91.6 хувь нь эрт үеийн хяналтад хамрагдсан байна. Жирэмсний хяналтад шинээр хамрагдсан эхчүүдийн тоо өмнөх оноос 2867-оор өссөн байна.

Зураг 4.11. Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь, 2013-2022 он

4.4. СУМ, ТОСГОНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь харьяа нутаг дэвсгэрийнхээ хүн амд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг орчин үеийн болон уламжлалт анагаах ухааны аргаар үзүүлэх бөгөөд сумын эрүүл мэндийн төв нь тухайн сумын хүн амын тоо, байршлаас хамааран багийн эмчийн салбартай байж болно.

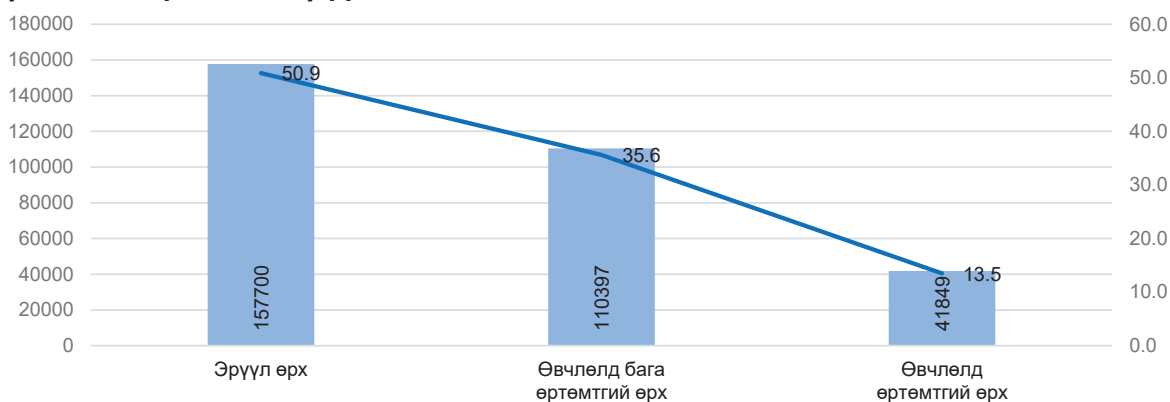
Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны А/540 дүгээр тушаалаар сумын эрүүл мэндийн төвүүдийг аймгийн төвөөс алслагдсан байдал, хүн амын тоо, аймгийн төв хүртэлх зорчих хугацаанаас хамааран А, Б, В гэсэн 3 зэрэглэлд ангилна.

Сумын эрүүл мэндийн төвийн А зэрэглэлд өөрийн сумын иргэдэд өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үзүүлэхээс гадна зэргэлдээх сумын хүн амд 4-өөс доошгүй үндсэн мэргэшлийн тусламж үйлчилгээг үзүүлэх чадавхи бүхий сумын эрүүл мэндийн төвүүд хамаарна.

Сумын эрүүл мэндийн төвийн Б зэрэглэлд улсын хилийн дагуу болон улсын чанартай автозам, төмөр зам дагуу байрласан, осол гэмтлийн онцгой бүс, уул уурхай, үйлдвэрлэл, аялал жуулчлал хөгжсөн бүс нутгийн сумын эрүүл мэндийн төвүүд хамаарна. Сумын эрүүл мэндийн төвийн А болон Б зэрэглэлд хамрагдаагүй бусад бүх сумын эрүүл мэндийн төвүүд В зэрэглэлд хамрагдана.

2022 оны байдлаар А зэрэглэлд хамаарах сумын эрүүл мэндийн төв 53, Б зэрэглэлийн 113, В зэрэглэлд хамрагдах сумын эрүүл мэндийн төв 142, сумын нэгдсэн эмнэлэг 6 байгаа бөгөөд тухайн оны үзүүлэлтэд сумын нэгдсэн эмнэлгийн үзүүлэлтийг оруулж тооцсон болно.

Зураг 4.12. Хүн амын эрүүл мэндийн байдал, 2022 он

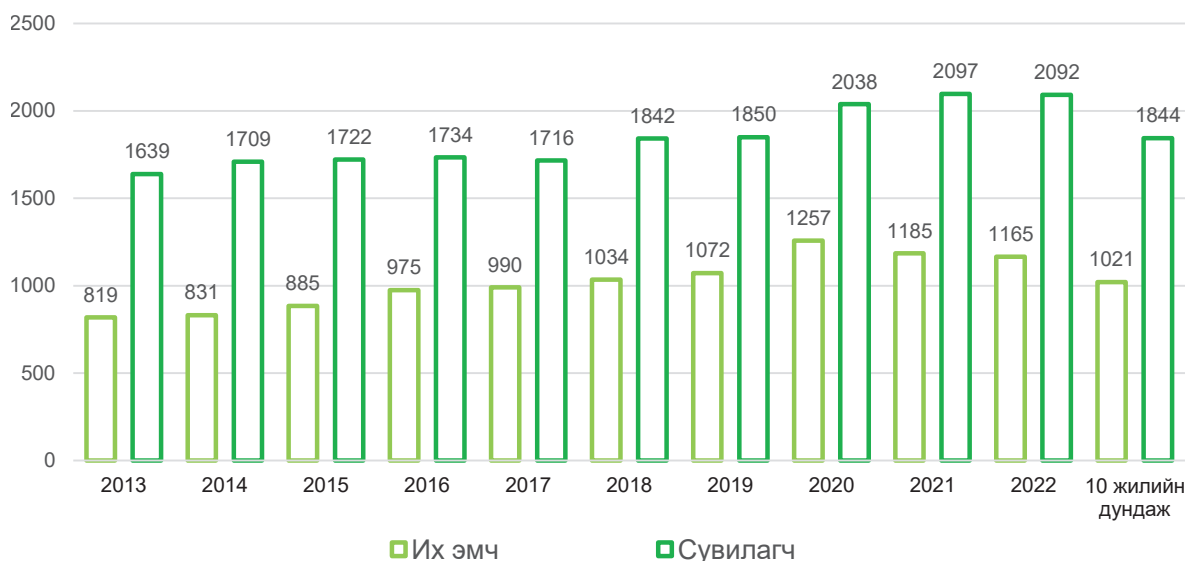

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар 337 сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, 309 946 өрхөд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаагаас 157 700 буюу 50.9 хувь нь эрүүл өрх, 110 397 буюу 35.6 хувь нь өвчлөлд бага өртөмтгий өрх, 41 849 буюу 13.5 хувь нь өвчлөлд өртөмтгий өрх байна.

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүд, сумын нэгдсэн эмнэлэгт нийт 8229 ажиллагчид хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. Үүнээс А зэрэглэлд хамаарах сумын эрүүл мэндийн төвд 20.9 хувь, Б зэрэглэлийн сумын эрүүл мэндийн төвд 31.4 хувь, В зэрэглэлд хамрагдах сумын эрүүл мэндийн төвд 34.6 хувь, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 4.6 хувь, сумын нэгдсэн эмнэлэгт 8.0 хувь, багийн эмчийн салбарт 0.5 хувь нь тус тус ажиллаж байна.

2022 оны байдлаар хүний их эмч 1165 буюу нийт ажиллагчдын 14.2 хувийг эзэлж байгаа ба сувилагч 2092 /25.4 хувь/, бага эмч 884 /10.7 хувь/, эх баригч 367 /4.5 хувь/, эм найруулагч 153 /1.9 хувь/ тус тус ажиллаж байна.

Зураг 4.13. Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмч, сувилагчийн тоо, 2013-2022 он

2022 оны байдлаар эмнэлгийн нийт орны 15.7 хувь нь сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв, сумын нэгдсэн эмнэлэгт ногдож байгаа бөгөөд өмнөх онд Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын цартахлын нөхцөл байдлын улмаас нэмэлтээр дэлгэсэн орыг татан буулгасанаар өмнөх оноос 3943 ороор буурсан байна.

Сумын эрүүл мэндийн төв болон сумын нэгдсэн эмнэлэгт жилд 142.2 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн байна. 2022 онд хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоог сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 17.5 мянгаар дээгүүр, өмнөх онтой харьцуулахад 29.4 мянгаар буурсан байна.

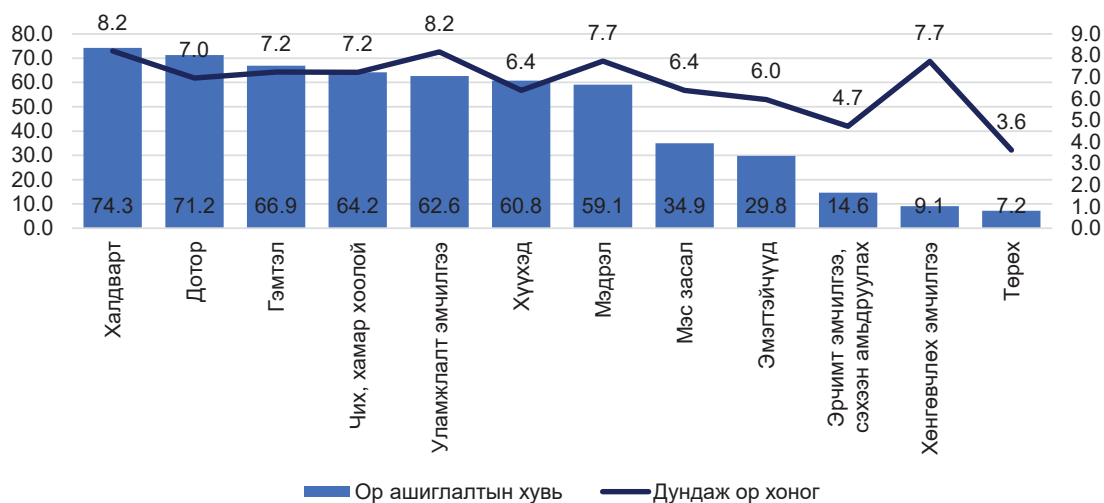
Зураг 4.14. Стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он

Ор ашиглалтын хувь халдварт, дотор, гэмтэл, чих хамар хоолой, уламжлалт, хүүхэд, мэдрэлийн тасагт 59.1-74.3 байна. Тус тасгуудад дундаж ор хоног 7.7-8.2 байна.

Зураг 4.15. Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2022 он

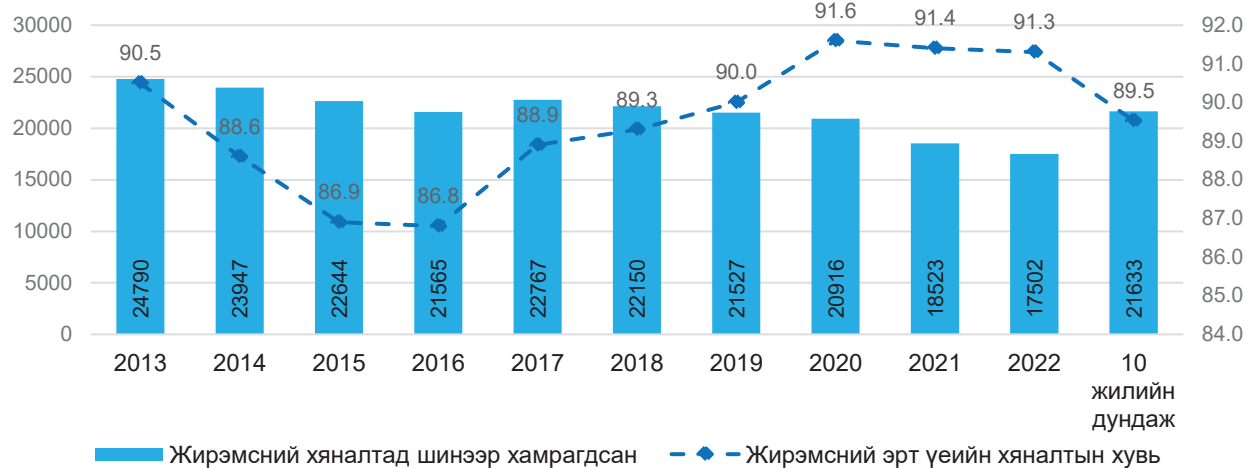

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүд нь хүн амын эрүүл мэндийг сайжруулах чиглэлээр Бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралт, Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үзэл баримтлалыг хэрэгжүүлэхэд гол үүрэг гүйцэтгэдэг. Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний багц нь эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, халдварт болон халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, хянах, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хяналт, хөнгөвчлөх тусламж, яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээ зэргээс бүрдэнэ.

Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв нь Эрүүл мэндийн сайдын 1993 оны А/180 тоот тушаалын дагуу тав хүртэлх насны хүүхэд, жирэмсэн эмэгтэйчүүд, өндөр настан болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрийн эргэлтээр үзүүлдэг. Мөн Эрүүл мэндийн сайдын 2016 оны А/147 тоот тушаалын дагуу эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээ үзүүлэгчид лавлагаа шатлалын нарийн мэргэжлийн эмч, ажилтнуудтай хамтран эрүүл мэндийн явуулын тусламж үйлчилгээг хүүхэд, насанд хүрэгчдийн дунд жилдээ нэг эсвэл хоёр жилдээ нэг удаа зохион байгуулан ажилладаг.

2022 онд сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн түвшинд жирэмсний эрт үеийн хяналт 91.3 хувь болж сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.8 хувиар дээгүүр байгаа хэдий ч өмнөх оноос 0.1 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4.16. Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь, 2013-2022 он

2022 оны байдлаар сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 2.2 сая үзлэг хийгдэж, нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо 2.1 байна. Эмчийн үзлэгийн тоог сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 10.8 мянгаар доогуур, өмнөх онтой харьцуулахад 543.4 мянгаар буурсан байна. Нийт үзлэгийн 43.9 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 11.6 хувийг идэвхтэй хяналт, 25.2 хувийг өвчний учир амбулаторийн үзлэг, 19.3 хувийг гэрийн үзлэг эзэлж байна.

Зураг 4.17. Сумын эрүүл мэндийн төвийн эмчийн үзлэг, 2013-2022 он

2022 онд сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд эхийн эндэгдлийн 5 тохиолдол бүртгэгдэж, 100000 амьд төрөлтөд 133.0 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтээс 66.9-оор дээгүүр, өмнөх онтой харьцуулахад 33.8-оор өссөн байна.

Нялхсын эндэгдлийн 133 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлт тутамд 35.4 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 23.0-оор өндөр байгаа хэдий ч сүүлийн 10 жилийн дундажаас 2.3-оор доогуур, өмнөх оноос 16.7-оор өссөн байна.

Зураг 4.18. Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2013-2022 он

2022 оны байдлаар сумын эрүүл мэндийн төв, сумын нэгдсэн эмнэлгийн хөгжлийн бэрхшээлийн хяналтад 42706 хүн байна. Хөгжлийн бэрхшээлийн төрлөөр харуулбал 32.0 хувь нь төрөлхийн, 54.5 хувь нь ердийн өвчин, 1.2 хувь мэргэжлээс шалтгаалах өвчин, 3.3 хувь нь зам тээврийн осол, 0.5 хувь нь үйлдвэрийн осол, 5.8 хувь нь ахуйн осол, 2.8 хувь нь бусад ослоос шалтгаанаар хөгжлийн бэрхшээлтэй болсон байна. Насны бүлгээр харахад 0-17 насны хүүхэд 9.1 хувь, хөдөлмөрийн насны иргэд 75.2 хувь, 15.7 хувь нь тэтгэврийн насныхан эзэлж байна. Нийт 15 ба түүнээс дээш насны 39629 хүн байгаагаас 26.2 хувь нь хөдөлмөр эрхэлдэг, 73.8 хувь хөдөлмөр эрхэлдэггүй байна.

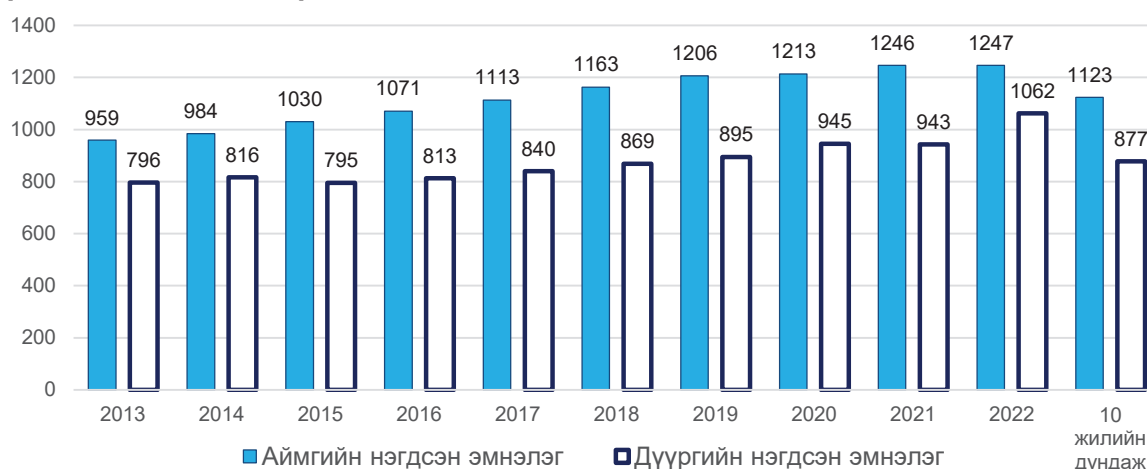
4.5. НЭГДСЭН ЭМНЭЛЭГ, НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Нэгдсэн эмнэлэг нь хүн амд 7-оос доошгүй чиглэл /дотор, хүүхэд, эх барих, эмэгтэйчүүд, ерөнхий мэс засал, шүд, мэдрэл, халдварт/-ээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх бөгөөд хүн амын байршил, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний эрэлт хэрэгцээг үндэслэн салбар амбулаторитой байж болно.

Нийгмийн эрүүл мэндийн төв нь нийгмийн эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлого, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, эрүүл мэндийг дэмжих орчин бүрдүүлэх үйл ажиллагааг аймаг, дүүргийн түвшинд зохион байгуулна.

2022 оны байдлаар 16 аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 1247 их эмч, 1887 сувилагч, нийтдээ 5363 эмч, ажиллагчид, Улаанбаатар хотын 14 дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, нийгмийн эрүүл мэндийн төвүүдэд 1062 их эмч, 1067 сувилагч, нийтдээ 3819 эмч, эмнэлгийн ажиллагчид байна.

Зураг 4.19. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн их эмчийн тоо, 2013-2022 он

2022 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 1887 сувилагч ажиллаж байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 116-аар өндөр, өмнөх оноос 34-өөр нэмэгдсэн байна. Эмч сувилагчийн харьцаа аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 1.0:1.5 байгаа бол дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 1.0:1.0 байна.

Зураг 4.20. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн сувилагчийн тоо, 2013-2022 он

Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо 2022 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 2.3 сая байгаа ба нийт эмчийн үзлэгийн 11.1 хувийг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 2.8 сая буюу нийт үзлэгийн 13.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн дийлэнх нь буюу 77.3 хувь нь өвчний учир ирж үзүүлсэн, 7.4 хувь нь идэвхтэй хяналтын үзлэг эзэлж байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвийн амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн дийлэнх нь буюу 67.2 хувь нь өвчний учир ирж үзүүлсэн, 10.6 хувь нь идэвхтэй хяналтын үзлэг, 0.2 хувийг гэрийн үзлэг эзэлж байна.

Зураг 4.21. Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо, 2013-2022 он

2022 оны байдлаар нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 15.3 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 13.0 хувиар доогуур, өмнөх оноос 5.6 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Мөн дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн түвшинд 22.0 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 13.9 хувиар доогуур, өмнөх оноос 3.7 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4.22. Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь, 2013-2022 он

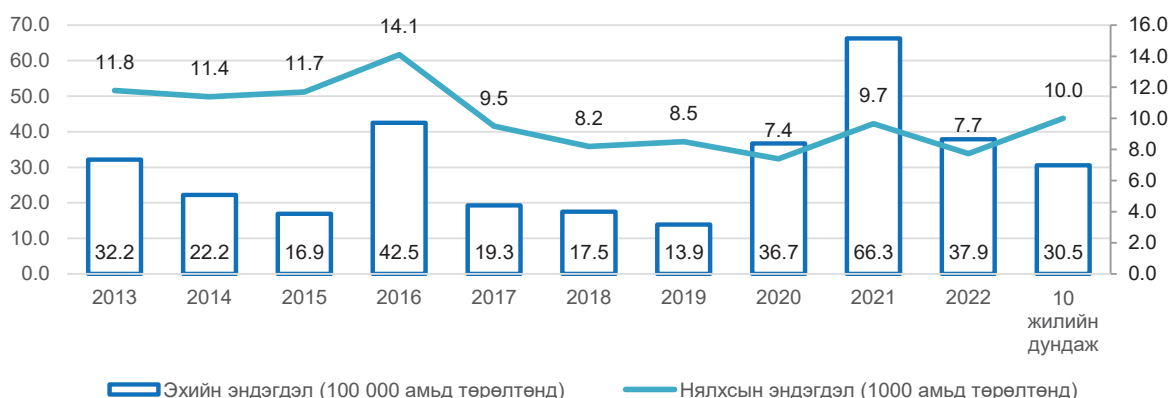
2022 оны байдлаар аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт эхийн эндэгдлийн 7 тохиолдол бүртгэгдэж, 100000 амьд төрөлтөд 37.9 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 7.3 дээгүүр, өмнөх онтой харьцуулахад 28.4-оор буурсан үзүүлэлттэй байна.

2022 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт нялхсын эндэгдлийн 143 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдлийн түвшин 7.7 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 1.9-оор буурч, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2.3-оор доогуур үзүүлэлттэй байна.

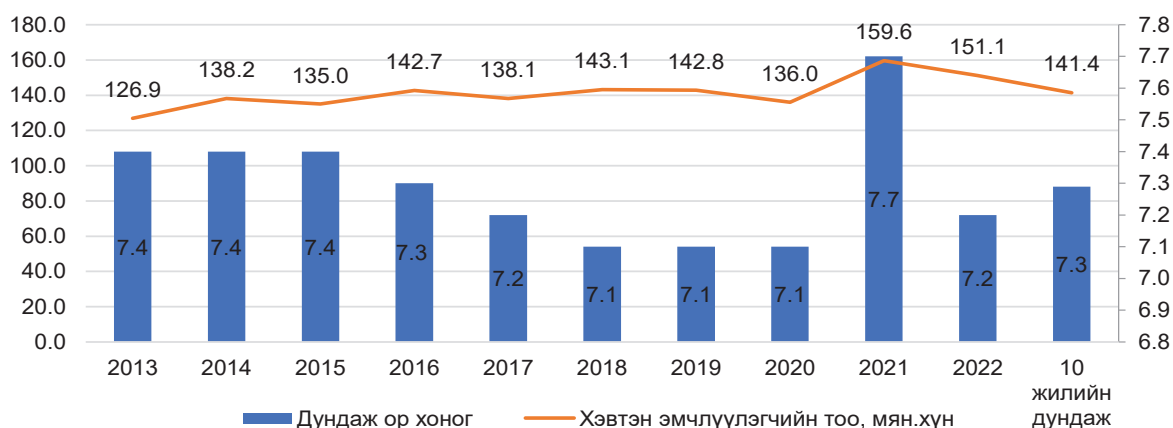
Зураг 4.23. Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2013-2022 он

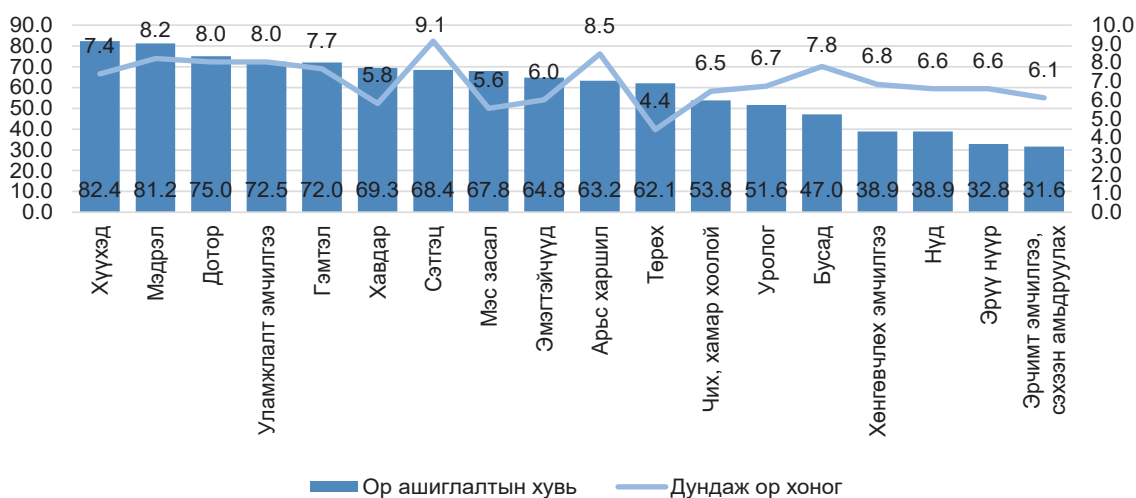
2022 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн орны тоо 4153 болж, нийт эмнэлгийн орны 14.0 хувийг эзэлж байна.

2022 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт нийт 151.1 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн ба нийт эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 14.9 хувийг эзэлж байна. 2022 онд ор ашиглалтын хувь 71.5 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 7.8 хувиар дээгүүр байна. Дундаж ор хоног 7.2 байгаа ба өмнөх онтой харьцуулахад 0.5-аар буурсан байна.

Зураг 4.24. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он

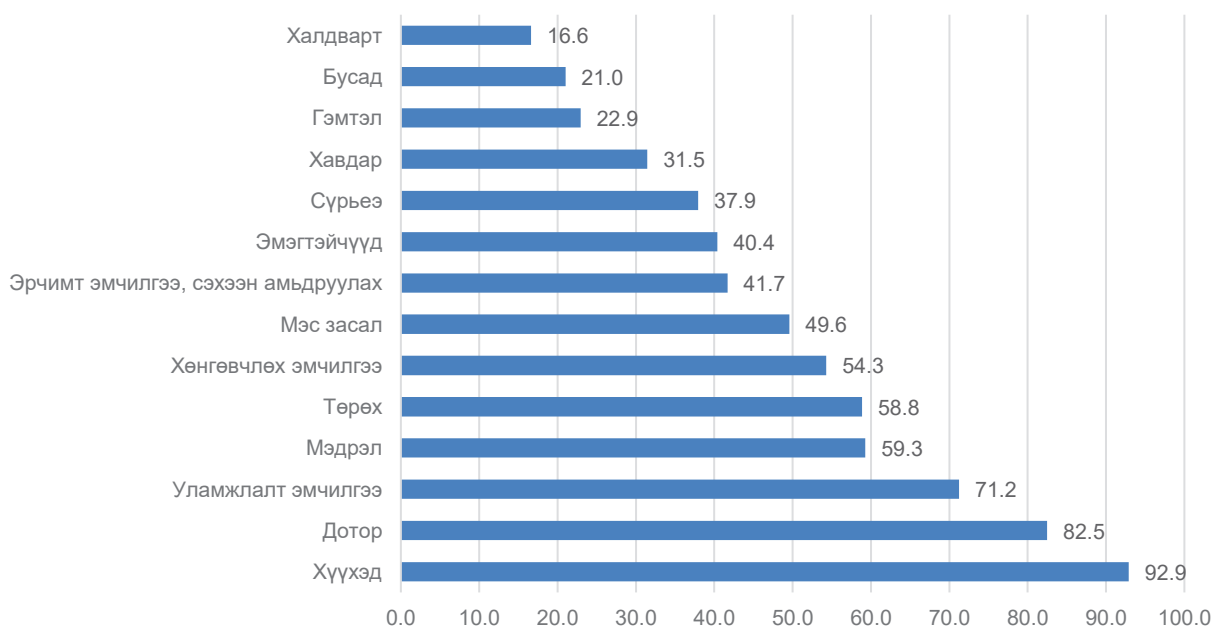
Зураг 4.25. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн ор ашиглалтын үзүүлэлт, тасгаар, 2022 он

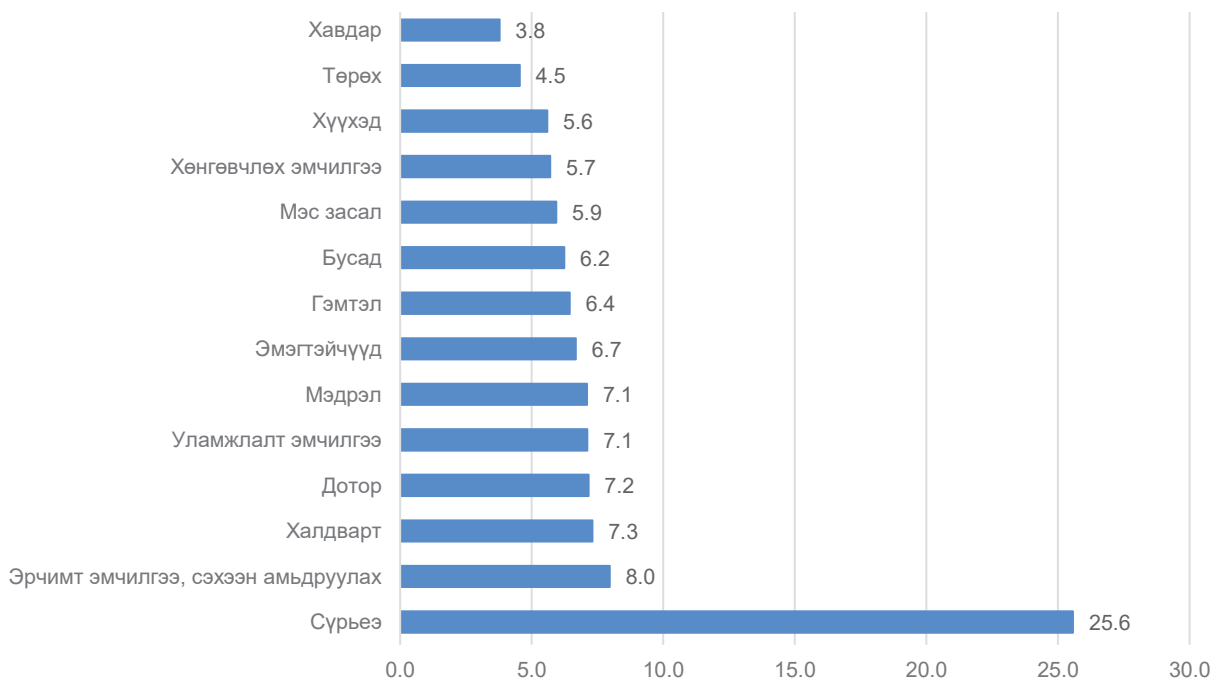
2022 онд дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдийн орны тоо 3555 болж, нийт эмнэлгийн орны 12.0 хувийг эзэлж байна. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт нийт 125.0 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн ба нийт эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 12.4 хувийг эзэлж байна.

2022 онд ор ашиглалтын хувь 61.3 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 2.4 хувиар доогуур байна. Дундаж ор хоног 6.4 байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.4-оор доогуур, өмнөх онтой харьцуулахад 0.9-оор буурсан байна.

Зураг 4.26. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн ор ашиглалтын хувь, тасгаар, 2022 он

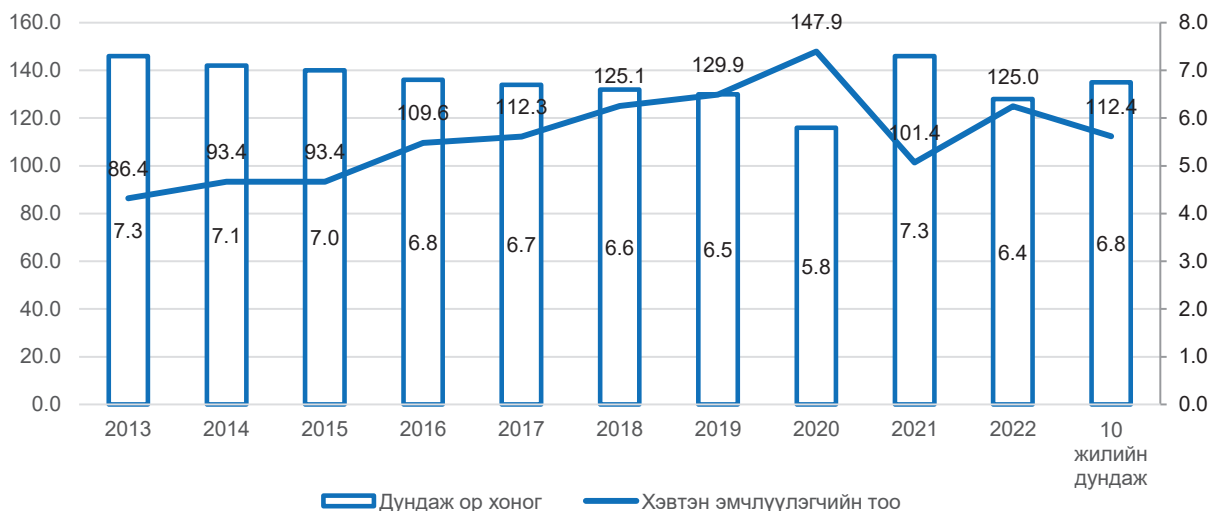

Зураг 4.27. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн дундаж ор хоног, тасгаар, 2022 он

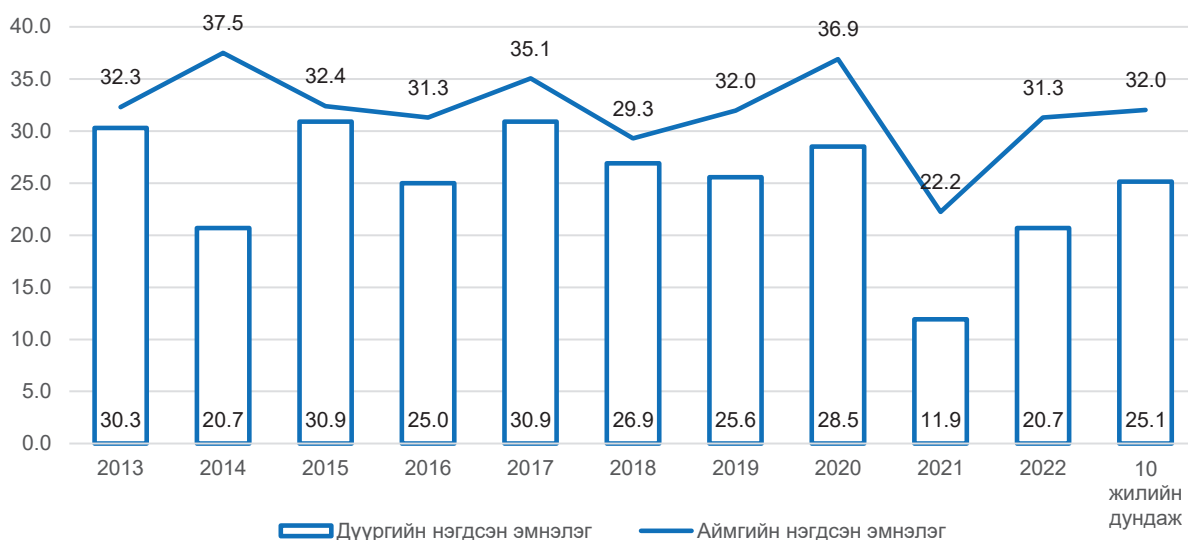
Зураг 4.28. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он

2022 онд аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд нас баралтын 893 тохиолдол бүртгэгдсэнээс хоног болоогүй нас баралтын эзлэх хувь 31.3 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтээс 0.7 хувиар доогуур, өмнөх онтой харьцуулахад 9.1 хувиар өссөн байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд 777 нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэнээс 20.7 хувь нь эмнэлэгт ирээд 24 цагийн дотор нас барсан ба энэ үзүүлэлт өмнөх онтой харьцуулахад 8.8 хувиар өсөж, сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтээс 4.4 хувиар доогуур үзүүлэлттэй байна.

Зураг 4.29. Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2013-2022 он

Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын тэргүүлэх шалтгаанд осол гэмтэл, зүрх-судас, хавдар, хоол боловсруулах, перинаталь үеийн эндэгдэл 74,1 хувийг эзэлж байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын тэргүүлэх шалтгаанд зүрх-судас, хавдар, осол гэмтэл, амьсгал, хоол боловсруулах тогтолцоо 84,6 хувийг эзэлж байна.

Зураг 4.30. Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2022 он

Зураг 4.31. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралт, шалтгаан, хувиар, 2022 он

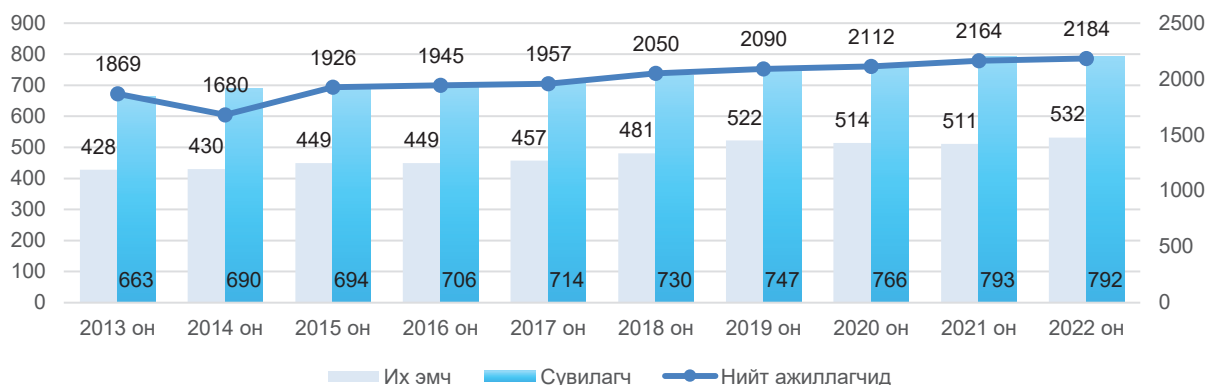

4.6. БҮСИЙН ОНОШИЛГОО ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

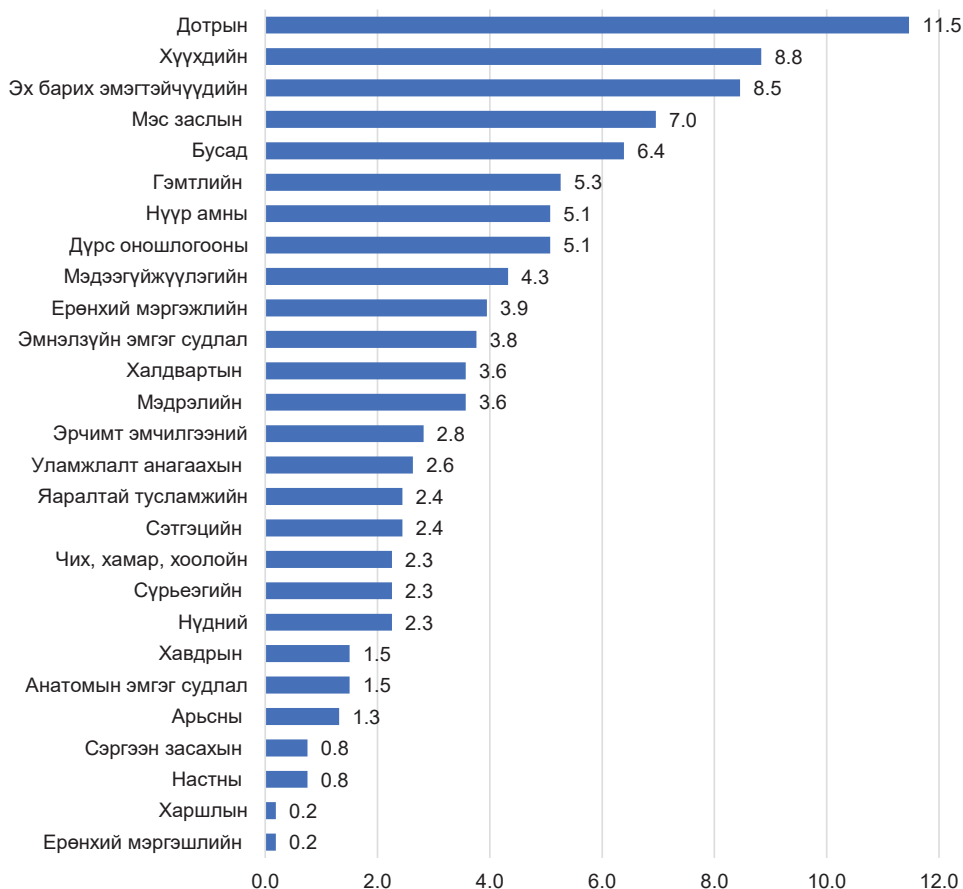
Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв нь бүс нутгийн хүн амд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, эрүүл мэндийн бусад байгууллагад мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх, сургалт зохион байгуулах чиг үүрэг бүхий эрүүл мэндийн байгууллага юм.

Зураг 4.32. БОЭТ-ийн хүний нөөцийн үзүүлэлт, 2013-2022 он

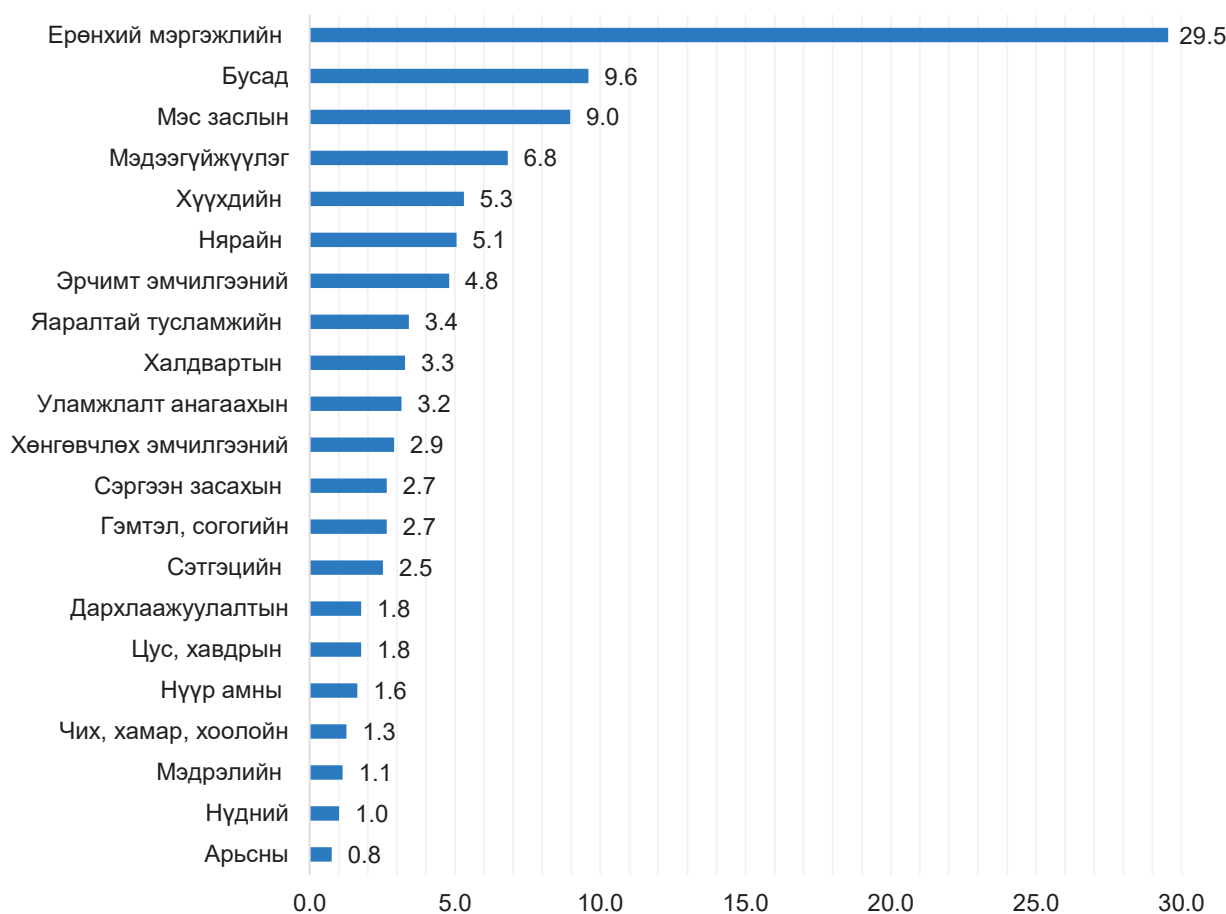
БОЭТ-д 2022 онд нийт 2 184 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байгаагаас их эмч 532 (24.4%), сувилагч 792 (36.3%), эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой ажилтан 300 (13.7%) тус тус ажиллаж байна. БОЭТ-ийн хүний нөөцийг 2013 онтой харьцуулбал нийт ажилчид 16.9, их эмч 24.3, сувилагч 19.5 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 4.33. БОЭТ-ийн их эмч мэргэшлийн төрөл, хувиар, 2022 он

БОЭТ-ийн нийт эмч нарын 11.5 хувийг дотрын, 8.8 хувийг хүүхдийн, 8.5 хувийг эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч эзэлж байна.

Зураг 4.34. БОЭТ-ийн сувилагч мэргэшлийн төрөл, хувь, 2022 он

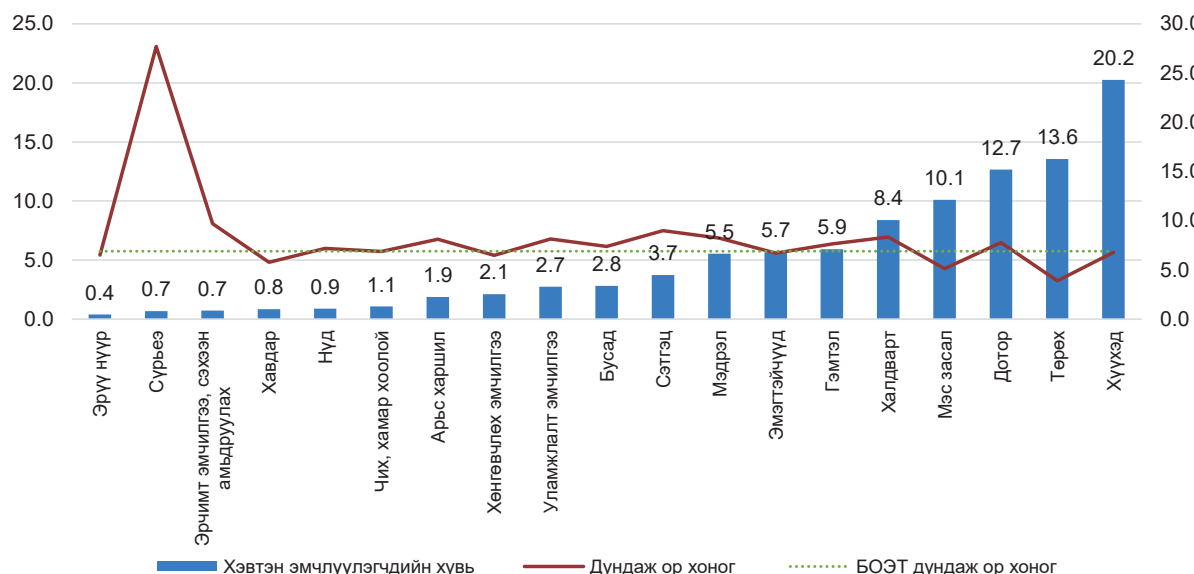
Зураг 4.35. БОЭТ-ийн стационарын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2022 онд 1 914 (6.5%) ор ашиглаж, өмнөх онтой харьцуулахад 332 (14.8%) ороор буурсан байна. Тухайн онд 65.0 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн ба нийт эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 6.4 хувийг эзэлж байна. БОЭТ-ийн ор ашиглалтын хувь 64.5 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 0.8 хувиар өндөр байна.

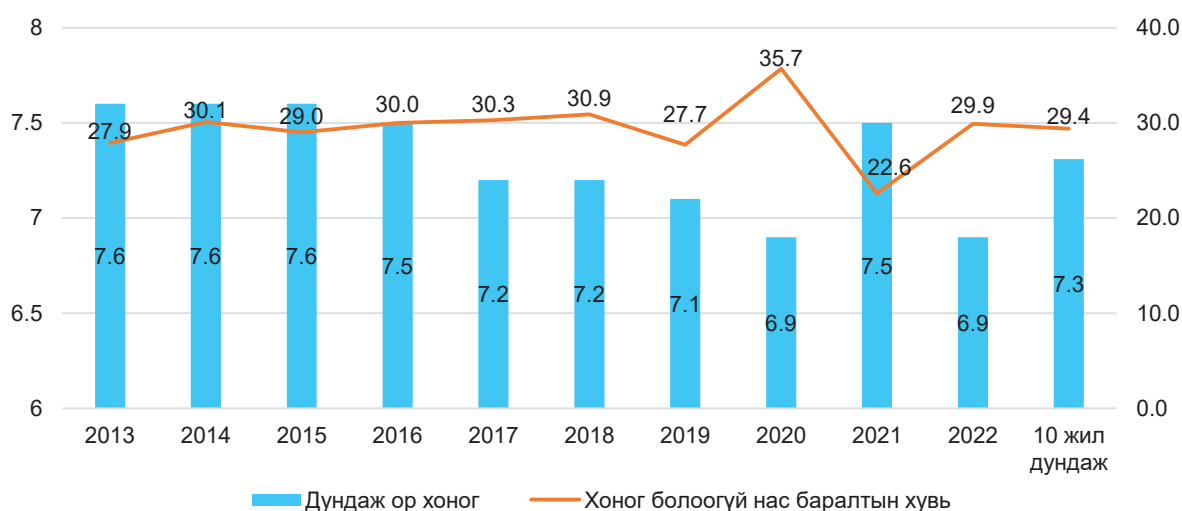
Зураг 4.36. БОЭТ-д хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь, дундаж ор хоног, тасгаар, 2022 он

БОЭТ-д 2022 онд хэвтэн эмчлүүлэгчдийн дийлэнх хувийг хүүхдийн тасаг 20.2, төрөх 13.6, дотор 12.7, мэс засал 10.1, халдвартын тасаг 8.4 хувийг эзэлж байна. 2022 оны БОЭТ-ийн дундаж ор хоног 6.9 байгаа ба сүрьеэ, эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах, сэтгэц, халдварт, мэдрэл, уламжлалт эмчилгээ, арьс харшил, дотор, гэмтэл, нүдний тасгийн дундаж ор хоног 0.3-20.8-аар их байна.

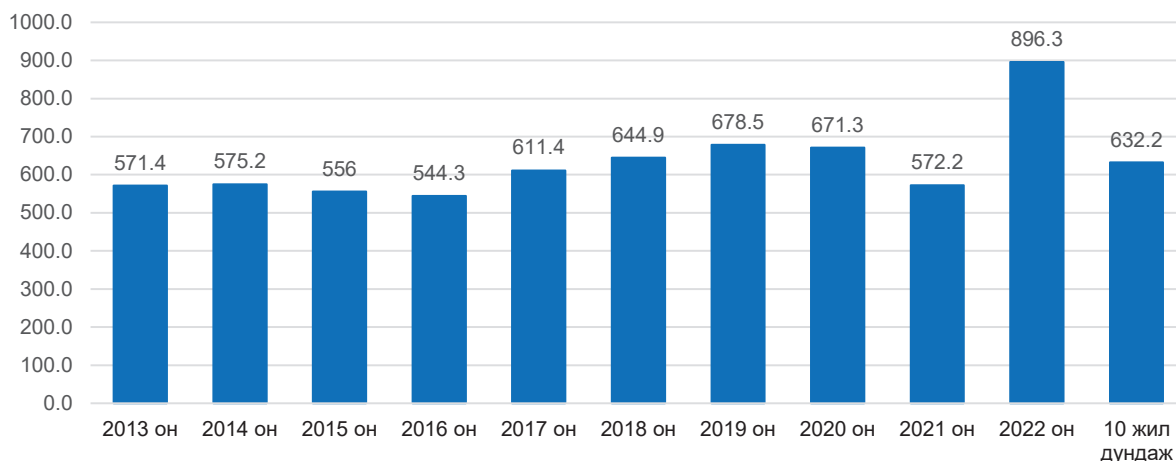
БОЭТ-үүдэд 10 260 (6.7%) мэс заслын тусламж үйлчилгээ үзүүлснээс 2314 (22.6%) кесар хагалгаагаар төрүүлэх, 1640 (16.0%) мухар олгойн мэс засал, 1128 (11.0%) цөсний хүүдийн, цөсний замд хийгдэх мэс заслууд, 1058 (10.3%) арьс арьсан доорх эдийг зүсэх, 923 (9.0%) хугарал мултралыг засах мэс заслууд тэргүүлж байна.

Зураг 4.37. БОЭТ-ийн хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2013-2022 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2022 онд нийт нас баралтын 367 (2.0%) тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд түүнээс 109 (29.9%) тохиолдол нь эмнэлэгт ирээд 24 цагийн дотор нас барсан байна. Үүнээс эмнэлгийн тусламж авснаас хойш 8-24 цагийн дотор 53 (48.6%) хувь нь нас барсан байна. Хоног болоогүй нас баралтын хувь 29.9 байгаа нь өмнөх оноос 7.3 хувиар өсөж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.5 хувиар их байна.

Зураг 4.38. Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2013-2022 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2022 онд амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо 896.3 (4.4%) мянга байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 264.1, өмнөх онтой харьцуулахад 324.1 мянгаар тус тус өссөн байна. Нийт үзлэгийн 78.4 хувийг амбулаторийн үзлэг, 14.1 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 7.5 хувийг идэвхтэй хяналтын үзлэг эзэлж байна. Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн 19.4 хувь нь бүсийн аймгуудаас буюу өвчтөн илгээх хуудсаар ирж үйлчлүүлсэн байна.

БОЭТ-ийн яаралтай тусламжийн тасгаар 73352 хүн үйлчлүүлсний 69.2 хувь нь 16 ба түүнээс дээш насныхан, 12.1 хувь нь 5-16 насныхан, 18.7 хувь нь 5 хүртэлх насны хүүхэд эзэлж байна. Яаралтай түргэн тусламжийн тасгаар үйлчлүүлсэн иргэдийн 88.2 хувь нь өөрөө ирж үйлчлүүлсэн бол, 7.6 хувь нь түргэн тусламжаар, 3.0 хувь нь бусад эмнэлгээс, 1.2 хувь нь амбулаториос ирсэн байна. БОЭТ-үүдийн яаралтай тусламжийн тасгаар үйлчлүүлэгчдийн 89.2 хувийг 1-3 цаг, 9.8 хувийг 3-12 цаг, 1.0 хувийг 24 цагаас дээш хугацаанд эмчилгээ, оношилгоог шийдвэрлэсэн байна.

Зураг 4.39. Эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 2013-2022 он

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүдэд 2022 онд 8155 нярай амьд төрсөн ба үүнээс 187 нь ихэр төрөлт, амьгүй төрөлтийн 34 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Амаржсан эхчүүдээс 2285 (28.3%) мэс заслын аргаар төрж, 46 тохиолдол нь эх барихын хавчуураар, 38 тохиолдолд эхсийг гардаж авсан байна. БОЭТ-д 2022 онд эхийн эндэгдлийн 1 тохиолдол бүртгэгдэж 100000 амьд төрөлтөд харьцуулахад 12.3 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 15.3-оор, өмнөх оноос 53.8-оор тус тус буурсан байна. Мөн нялхсын эндэгдлийн 68 тохиолдол бүртгэгдэж 1 000 амьд төрөлтөд 8.3 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.1-оор бага, өмнөх оноос 3.2-оор буурсан үзүүлэлттэй байна.

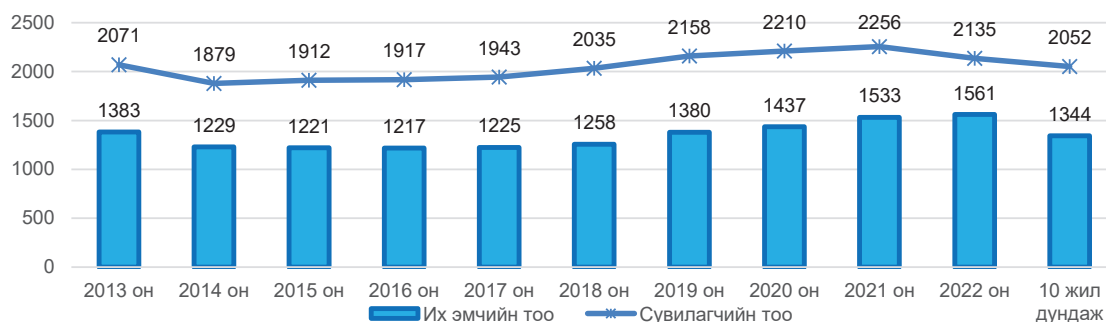

4.7. ТӨРӨЛЖСӨН МЭРГЭШЛИЙН ЭМНЭЛЭГ, ТУСГАЙ МЭРГЭЖЛИЙН ТӨВҮҮДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг нь улсын хэмжээнд төрөлжсөн мэргэшлээр эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх, сургалт, судалгааны ажил эрхлэх, эрүүл мэндийн бусад байгууллагыг лавлагаа мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажиллаж байна.

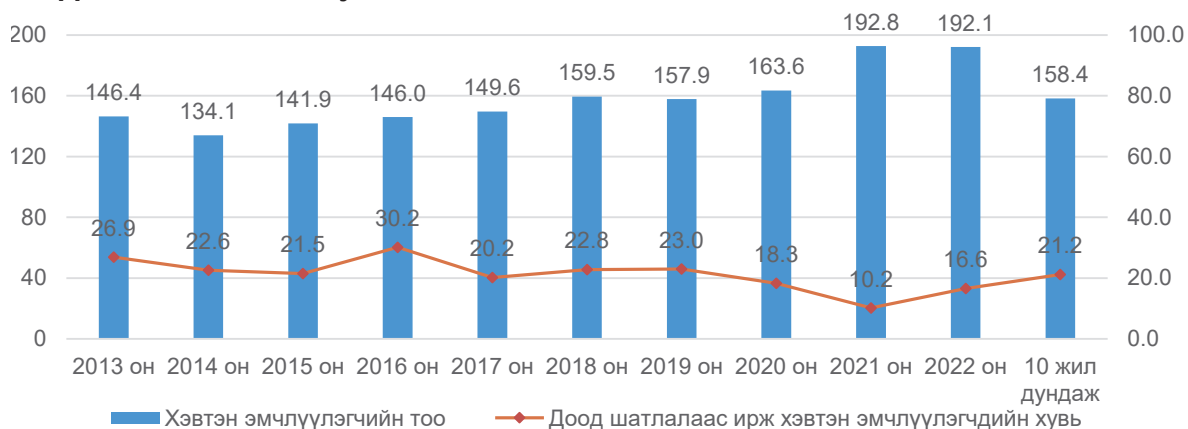
Тусгай мэргэжлийн төв нь улсын хэмжээнд тухайн мэргэжлээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр үзүүлэх, лавлагаа, сургалт, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил эрхлэн эрүүл мэндийн бусад байгууллагыг мэргэжил, арга зүйгээр хангаж ажиллаж байна.

Зураг 4.40. Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүдийн их эмч, сувилагчийн тоо, 2013-2022 он

Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгүүдэд 2022 онд нийт 7027 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд ажиллаж байгаагаас их эмч 1561 (22.2%), сувилагч 2135 (30.4%), эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой бусад ажилтан 691 (9.8%) тус тус ажиллаж байна.

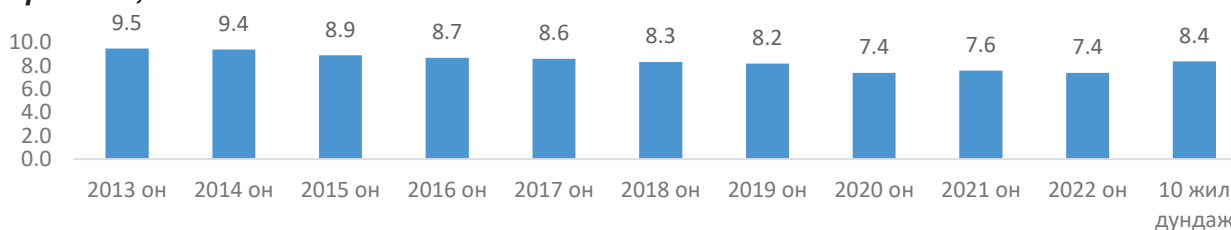
Зураг 4.41. Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо, (мянга), хөдөө орон нутгаас ирж эмчлүүлэгчдийн эзлэх хувь, 2013-2022 он

Нийт эмнэлгийн орны 4 795 (16.2%) нь төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд ногдож, тайланд онд 192.1 (19.0%) мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн нь сүүлийн 10 жилийн дундажаас 33.7 мянган хүнээр их, өмнөх онтой харьцуулахад 0.7 мянган хүнээр буурсан байна.

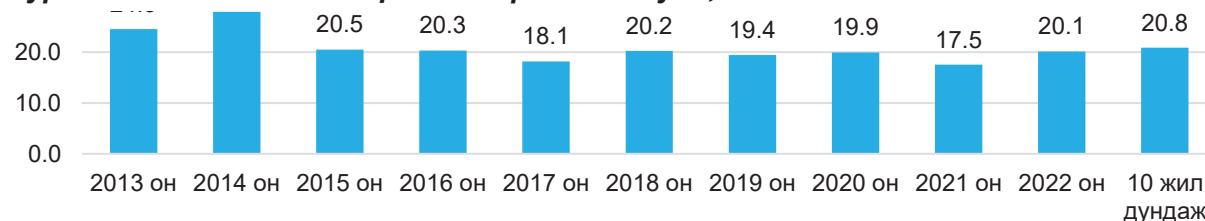
Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд сүүлийн 10 жилийн дундажаар 158.4 мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсний 21.2 хувийг хөдөө орон нутгаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчид эзэлж байна. 2022 онд хөдөө орон нутгаас ирж хэвтэн эмчлүүлэгчдийг 2013 онтой харьцуулбал 10.3 хувиар буурсан байна.

Зураг 4.42. Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн дундаж ор хоног, 2013-2022 он

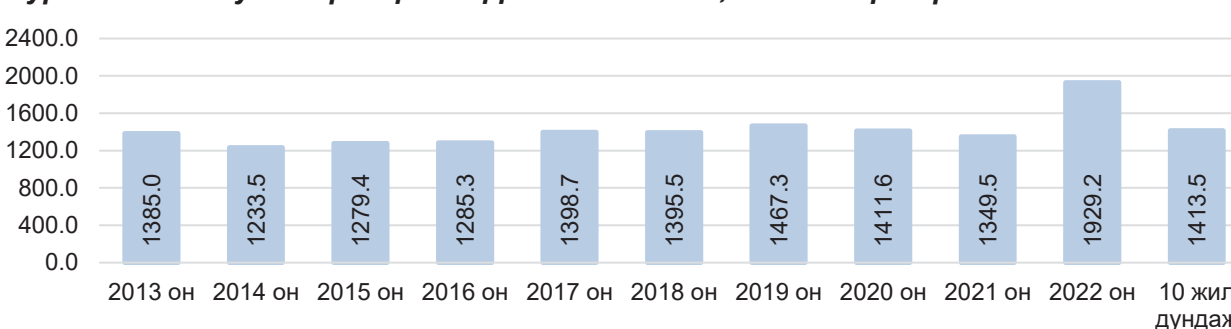
Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн ор ашиглалтын хувь 2022 онд 81.6 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 17.9 хувиар өндөр байна. Дундаж ор хоног 7.4 байгаа сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.0-ээр бага, өмнөх оноос 0.2-оор буурсан байна. Дундаж ор хоног тасаг бүрээр ялгаатай байгаа ба сэтгэцийн тасаг 19.9, эрчимт эмчилгээ, сэхээн амьдруулах тасаг 18.8, сүрьеэгийн тасагт 18.7, уламжлалт эмчилгээний тасагт 8.4, нефрологийн тасагт 8.2, хүүхдийн тасагт 8.0 байгаа нь улсын дунджаас 1.2-13.1-ээр өндөр байна.

Зураг 4.43. Хоног болоогүй нас баралтын хувь, 2013-2022 он

Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд 2022 онд нийт нас баралтын 2225 (12.4%) тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд үүнээс 447 тохиолдол нь эмнэлэгт ирээд 24 цагийн дотор нас барж, 214 (47.9%) тохиолдол нь эмнэлгийн тусламж авснаас хойш 8-24 цагийн дотор нас барсан байна. Хоног болоогүй нас баралт 20.1 хувь байгаа нь өмнөх оноос 2.6 хувиар өсөж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 0.7 хувиар бага байна.

Зураг 4.44. Амбулаторид үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүнээр 2013-2022 он

Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдэд 1 929.2 мянган (9.4%) эмчийн үзлэг хийгдсэн нь 2013 онтой харьцуулахад 544.2 мянган, өмнөх онтой харьцуулахад 579.7 мянган хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна. Нийт үзлэгийн 93.0 хувийг өвчний учир амбулаторийн үзлэг, 4.1 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 2.8 хувийг идэвхтэй хяналт, 0.1 хувийг дуудлагаар гэрийн үзлэг эзэлж байна. Нийт үйлчлүүлэгчдийн 10.9 хувь нь орон нутгаас илгээх хуудсаар ирж үйлчлүүлсэн байна.

Хүснэгт 4.3. Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2022 он

Эмнэлгүүдийн нэр	Амбулаторийн үзлэгийн тоо	Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчид	Дундаж ор хоног	Хоног болоогүй нас баралтын хувь
Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг	360 426	23042.5	5.8	17.8
Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг	168 513	14008.5	6.2	21.9
Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг	260 607	23824.5	6.5	20.6
Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	266 189	36388.5	6.3	21.4
Хавдар судлалын үндэсний төв	141 586	10726.5	6.0	23.1
Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв	77 326	15681.5	8.8	8.2
Гэмтэл согог судлалын үндэсний төв	254 268	18077.0	7.5	25.4
Арьсны өвчин судлалын үндэсний төв	94 554	4542.5	8.0	0.0
Сэтгэцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	73 999	10144.5	19.9	23.5
Хүүхдийн төв сувилал	614	1410.0	11.4	0.0
Уламжлалт анагаах ухаан технологийн хүрээлэн	18 524	6025.0	7.0	0.0
Монгол-Японы сургалтын эмнэлэг	133 778	4769.0	5.7	10.8
Шүүхийн шинжилгээний үндэсний хүрээлэн	17 558	0.0	0.0	0.0
Геронтологийн үндэсний төв	28 641	0.0	0.0	0.0
Эх, нярай, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв-2	37 332	29058.5	6.9	26.3

4.8. ХУВИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

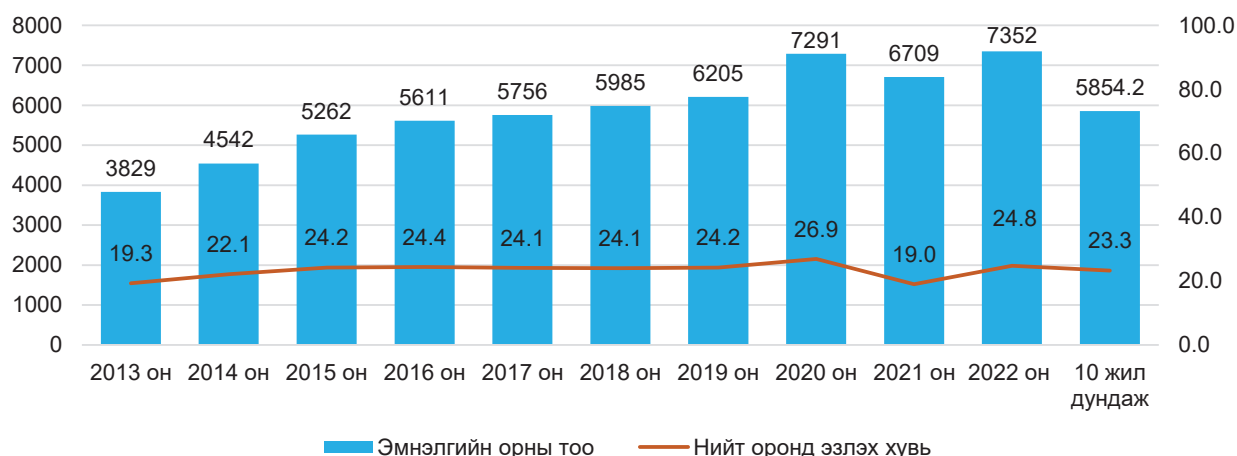
Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын 47.2%-г хувийн эмийн сан, 34.1%-г хувийн клиник, 11.4%-г эм ханган нийлүүлэх байгууллага, эмийн үйлдвэр, 5.0%-г ортой хувийн эмнэлэг, 2.3%-г сувилал, хөнгөвчлөх асаргаа сувилгааны төв эзэлж байна. Эдгээр хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад нийт 25.2 мянган ажиллагчид байгаагаас 31.9% нь хувийн клиникт, 26.9% нь ортой хувийн эмнэлэгт, 31.8% нь хувийн эмийн сан, эм ханган нийлүүлэх байгууллага, эмийн үйлдвэрт, 9.4% нь сувилал, хөнгөвчлөх асаргаа сувилгааны төвд тус тус ажиллаж байна.

Зураг 4.45. Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн тоо, 2013-2022 он

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар 215 ортой хувийн эмнэлэг, 1 458 хувийн клиник үйл ажиллагаа явуулж хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. Ортой хувийн эмнэлгийн тоо сүүлийн 10 жилийн дунджаас 12-оор буурч, хувийн клиник 220-оор нэмэгдсэн байна. Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийн 34.5 хувь нь хөдөө орон нутагт, 65.5 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж байна.

Зураг 4.46. Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх орны тоо, 2013-2022 он

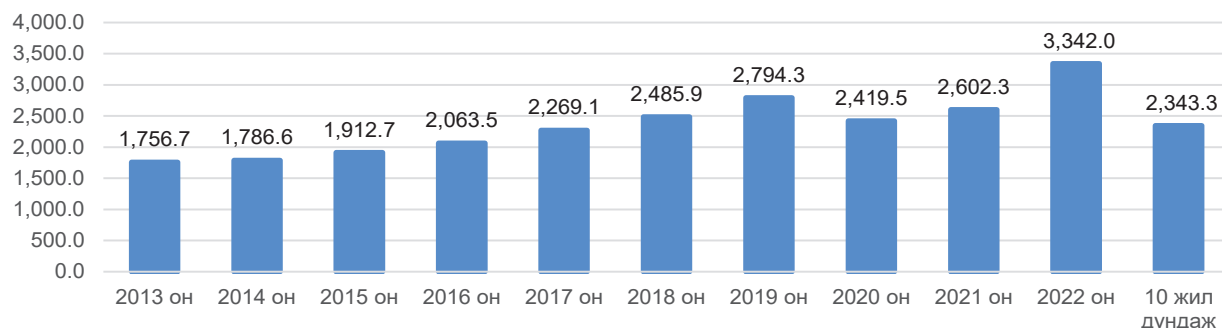
Хувийн хэвшлийн эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх орны тоо 2013 онд 3 829 байсан бол 2022 онд 7 352 болж 3.5 мянгаар нэмэгдсэн бөгөөд нийт эмнэлгийн орны 24.8 хувийг эзэлж байна.

Зураг 4.47. Хувийн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2013-2022 он

Хувийн эмнэлгүүдэд 218.9 (21.6%) мянган хүн хэвтэн эмчлүүлсэн нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 51.4 мянга, 2013 онтой харьцуулахад 97.5 мянган хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна. Тухайн онд ор ашиглалтын хувь 51.4 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 12.3 хувиар бага буюу орны ачаалал харьцангуй бага байгаа ч эмнэлэг тус бүрээр ялгаатай байна. Дундаж ор хоног 2013 онд 7.4 байсан бол 2022 онд 6.3 болж буурсан байна. Орны эргэлт 29.8 байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс 4.4-өөр бага байна.

Зураг 4.48. Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо, мянган хүн, 2013-2022 он

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдэд 2022 онд амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо 3 342.0 (16.4%) мянга байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 739.7, сүүлийн 10 жилийн дунджаас

998.7 мянган хүнээр тус тус нэмэгдсэн байна. Нийт үзлэгийн дийлэнх буюу 92.5 хувь нь өвчний учир амбулаторит ирж үйлчлүүлсэн байна.

Хүснэгт 4.4. Хувийн эмнэлгийн орны хүчин чадлын үзүүлэлт, 2022 он

Үзүүлэлт	Эмнэлгийн тоо		Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
5-8 ортой	6	2.8	303	0.1
9-12 ортой	25	11.6	7770	3.6
13-19 ортой	52	24.2	32916	15.0
20-25 ортой	43	20.0	36277.5	16.6
26-39 ортой	38	17.7	39553	18.1
40-49 ортой	20	9.3	28487.5	13.0
50 ба түүнээс дээш ортой	31	14.4	73557	33.6
Нийт дүн	215	100.0	218864	100.0

Хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийг орны хүчин чадлаар ангилж авч үзвэл тайлант онд 38.6 хувь нь 20-оос доош ортой, 37.7 хувь нь 20-40 ортой, 23.7 хувь нь 40-өөс дээш ортой эмнэлэг эзэлж байна. 2013 онтой харьцуулахад 20-оос доош ортой эмнэлгийн тоо 24.9 хувиар буурсан байна.

БҮЛЭГ 5

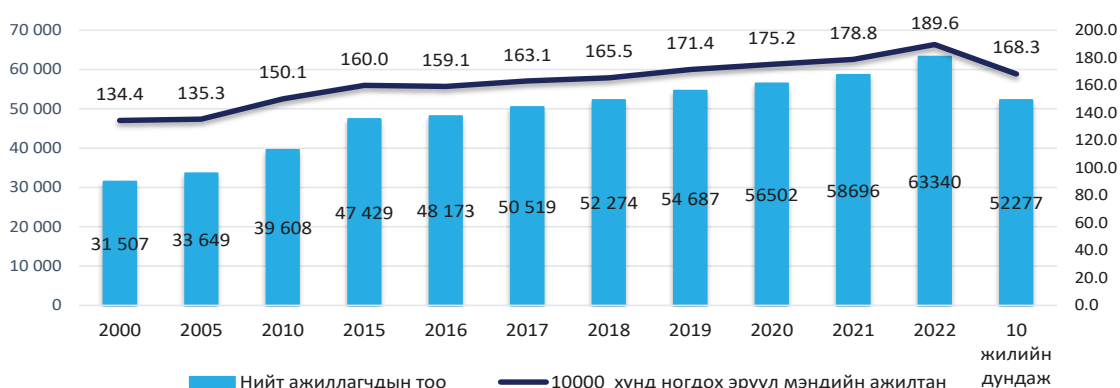
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ

БҮЛЭГ 5. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦ

5.1. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН НИЙТ АЖИЛЛАГЧИД

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар нийт 63.3 мянган ажиллагчид Монгол улсад оршин суугаа 3.368.6 мянган хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. 2013 онтой харьцуулахад нийт ажиллагчдын тоо 18.3 мянгаар буюу 10 000 хүн амд 28.1-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 10.8-оор тус тус нэмэгдсэн байна. Нийт ажиллагчдаас 92.5 хувь нь эрүүл мэндийн салбарын, 7.5 хувь нь бусад салбарын эрүүл мэндийн ажиллагчид эзэлж байна.

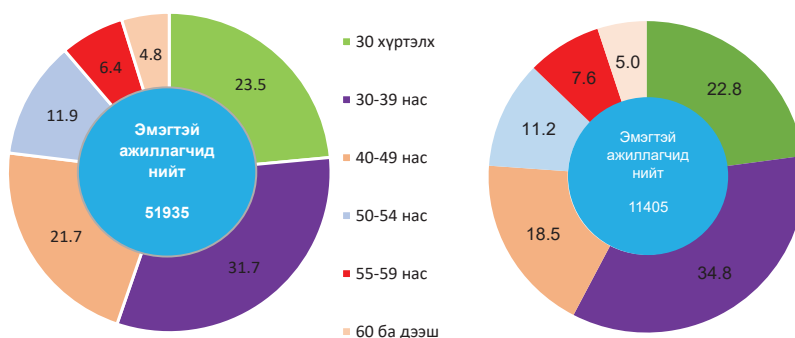
Зураг 5.1. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 2000, 2005, 2010, 2015-2022 он

Эрүүл мэндийн ажиллагчдын дийлэнх нь буюу 51935 (82.0%) нь эмэгтэйчүүд, 11405 (18.0%) нь эрэгтэйчүүд байгаа ба 2022 онд эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 2013 онтой харьцуулахад 1.7 хувиар нэмэгдсэн байна. Эрүүл мэндийн ажиллагчдыг хүйсээр харьцуулбал баруун бүсийн аймгуудад эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь улсын дунджаас харьцангуй бага буюу 75-81 хувь байна. Төв, Хангайн бүсийн аймгуудад эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь хамгийн өндөр байна.

Насны бүлгээр харуулбал нийт ажиллагчдын 23.4 хувийг 30 хүртэлх насны, 32.3 хувийг 30-39 насны, 21.1 хувийг 40-49 насны, 11.7 хувийг 50-54 насны, 6.6 хувийг 55-59 насны, 4.9 хувийг 60-аас дээш насныхан эзэлж байна. Насны бүлэгт эзлэх хувийг хүйсээр зураг 5.2-т харуулав.

Зураг 5.2. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлэгт эзлэх хувь, хүйсээр, 2022 он

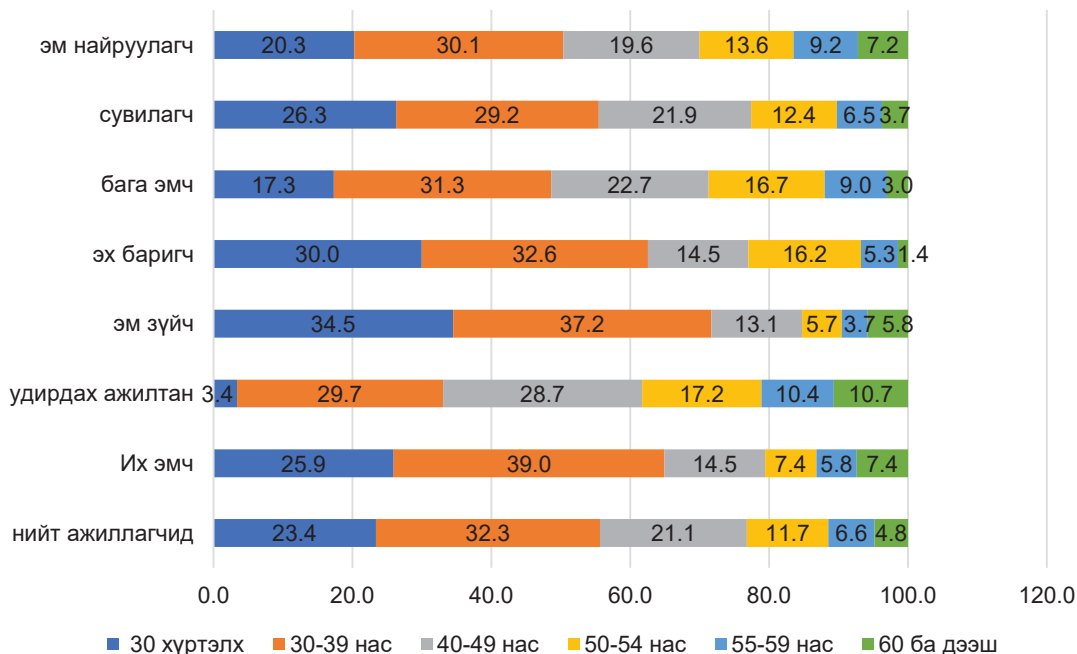

Мэргэжлийн төрөл бүрээр насны ангилал харилцан адилгүй байгаа бөгөөд эх баригч нарын 30.0 хувь, эмч зүйчид 34.5, сувилагч 26.3, их эмч нарын 25.9 хувь нь 30 хүртэлх насныхан эзэлж байна.

Зураг 5.3. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, насны бүлэгт эзлэх хувь, мэргэжлийн төрлөөр, 2022 он

Эрүүл мэндийн салбарын удирдах ажилтан 1479 буюу нийт ажиллагчдын 2.3 хувийг эзэлж байгаа ба насны бүлгээр харуулбал, 3.4 хувийг 30 хүртэлх насны, 29.7 хувийг 30-39 насны, 28.7 хувийг 40-49 насны, 17.2 хувийг 50-54 насны, 10.4 хувийг 55-59 насны, 10.7 хувийг 60-аас дээш насныхан эзэлж байна.

Удирдах ажилтнуудын 21.3 хувь магистрын зэрэгтэй ба үүнээс 2.8 хувь нь тухайн жилд зэрэг хамгаалсан ба 4.7 хувь нь докторын зэрэгтэй байна.

Эрүүл мэндийн ажиллагчдын 22.1 хувийг их эмч, 22.0 хувийг сувилагч, 5.9 хувийг эм зүйч, 3.5 хувийг эм найруулагч, 2.7 хувийг бага эмч, 2.2 лабораторийн техникч эзэлж байна.

Эрүүл мэндийн салбарт ажиллаж буй эмнэлгийн бус дээд мэргэжилтэн нийт ажиллагчдын 8.5 хувийг эзэлж байгаа ба мэдээллийн технологийн мэргэжилтэн, эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн инженер тус тус 0.4 хувийг эзэлж байгаа ба нийт ажиллагчдын 20.2 хувь нь тогооч, жолооч, үйлчлэгч зэрэг бусад ажилтнууд байна.

5.2. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧИД БАЙРШЛААР

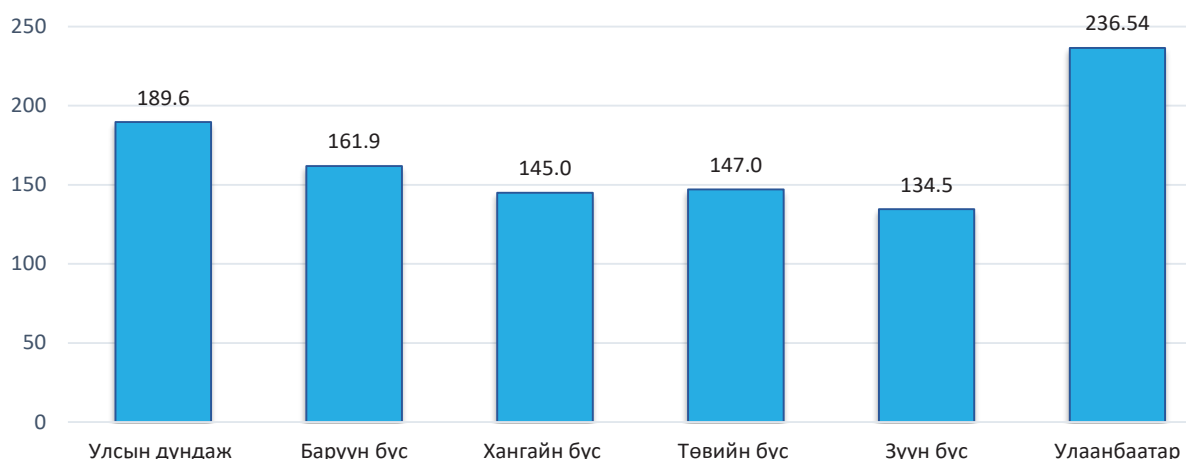
Эрүүл мэндийн ажиллагчдыг газарзүйн байршлаар харуулбал, нийт ажиллагчдын 58.5 хувь нь Улаанбаатар хотод байгаа ба Хангайн бүсийн аймгуудад 13.9 хувь, Төвийн бүсэд 12.0 хувь, Баруун бүсэд 10.7 хувь, Зүүн бүсийн аймгуудад 4.9 хувь нь тус тус ажиллаж байна.

2022 оны байдлаар 10 000 хүн амд ногдох эрүүл мэндийн ажиллагчид 189.6 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 21.3-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 10.8-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

10 000 хүн амд ногдох эрүүл мэндийн ажиллагчдын тоо Улаанбаатар хотод улсын дунджаас 46.9, Говь-Алтай аймагт 17.8-оор өндөр, бусад аймаг, бүсүүдэд улсын дунджаас 0.7-65.6-оор бага байна.

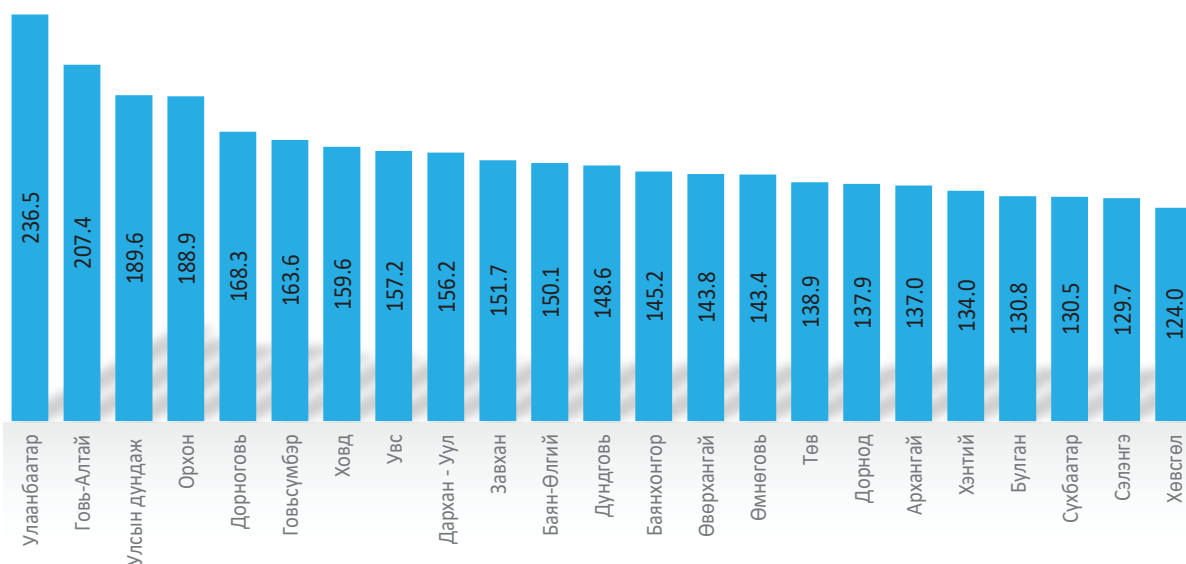
Нийт ажиллагчдын тоог бүсээр харьцуулбал, 10000 хүн амд ногдох ажиллагчид Баруун бүсэд хамгийн өндөр буюу 161.9, Төвийн бүсэд 147.0, Хангайн бүсэд 145.0 байгаа ба Зүүн бүсэд хамгийн бага буюу 134.5 байна.

Зураг 5.4. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2022 он

10 000 хүн амд ногдох эрүүл мэндийн ажиллагчдын тоог аймгуудаар харьцуулан харуулбал, Говь-Алтай аймагт улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр, бусад аймгуудад 10 000 хүн ам тутамд 124-188 эрүүл мэндийн ажиллагчид ногдож байна. Хөвсгөл, Сэлэнгэ, Сүхбаатар, Булган, Хэнтий, Архангай, Дорнод, Төв аймгуудад хамгийн бага буюу эрүүл мэндийн ажиллагчдын ачаалал өндөр байгаа нь харагдаж байна.

Зураг 5.5. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, 10 000 хүн амд, аймгаар, 2022 он

Нийт ажиллагчдын 38119 буюу 60.2 хувь нь төрийн өмчит эрүүл мэндийн байгууллагуудад, 25221 буюу 39.8 хувь нь хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад ажиллаж байна.

Эмнэлгийн төрлөөр харуулбал сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд нийт ажиллагчдын 13 хувь, хувийн клиникт 12.7 хувь, хувийн эмийн сан, эм ханган нийлүүлэх байгууллага, эмийн үйлдвэрт 12.7 хувь, Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, ортой хувийн эмнэлэгт тус тус 10.7 хувь, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 8.4 хувь, Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвд 6.0 хувь, Өрхийн эрүүл мэндийн төвд 5.7 хувь байгаа нь дийлэнх хувийг эзэлж байна.

Зураг 5.6. Эрүүл мэндийн ажиллагчид, эмнэлгийн төрлөөр, 2022 он

5.3. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН АЖИЛЛАГЧДЫН ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨН

Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчдын шилжилт хөдөлгөөний 2022 оны статистик тайлангаас харахад 17528 хүн шинээр нэмэгдэж орж ирсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 4818 хүнээр илүү байгаа ба үүнээс 1702 буюу 9.7 хувь нь тухайн онд сургууль төгсөөд ажилд орсон байна. Мөн 72.6 хувь нь шинээр ажилд орсон, 9.9 хувь нь эрүүл мэндийн байгууллага хооронд шилжиж ирсэн, 7.8 хувь нь жирэмсний болон хүүхэд асрах чөлөөнөөс ажилдаа орсон байна. Тухайн жилд шинээр ажилд орсон болон шилжин ажиллаж буй ажиллагчдаас 32 хувь нь тоног төхөөрөмжийн инженер, 34.5 хувь нь бусад дээд мэргэжилтэн, 33 хувь нь уламжлалт анагаахын эмч, 28.5 хувь нь шүдний эмч, 26.3 хувь нь сувилагч байна.

Тухайн оны шилжилт хөдөлгөөнөөр 12884 хүн хасагдсан байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 2368 хүнээр илүү байна. Ажлаас чөлөөлөгдсөн шалтгаанаар нь харуулбал, 56.8 хувь өөрийн хүсэлтээр ажлаас чөлөөлөгдсөн, 14.9 хувь нь жирэмсний болон хүүхэд асрах чөлөө авсан, 10.4 хувь нь эрүүл мэндийн байгууллага хооронд шилжсэн байна. 2022 онд эрүүл мэндийн ажиллагчдаас 1252 хүн өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон нь ажлаас чөлөөлөгдсөн хүний 9.7 хувийг эзэлж байна. Мөн 0.5 хувь нь нас барсан, 0.3 хувь нь хөдөлмөрийн чадвар алдалтын зэрэг тогтоолгосон ба 7.4 хувь нь бусад шалтгаанаар ажлаас чөлөөлөгдсөн байна.

Хүснэгт 5.1. Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчдын тоо, сонгосон онуудаар

Мэргэжил	1990	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
Нийт ажиллагчид	47 205	31507	33649	39608	47429	56502	58696	63340
Үүнээс: Эмэгтэй	37 482	25284	27556	32591	38737	46379	48163	51935
Удирдах ажилтан		0	290	616	871	1277	1320	1479
Эм зүйчид		648	787	1176	1504	2639	2913	3762
Их эмч-Бүгд	6 180	6498	6788	7497	9563	12431	12970	13983
Үүнээс: Эмэгтэй	4406	4999	5306	5919	7376	9518	9920	10761
Ерөнхий мэргэжлийн		858	692	736	2012	1973	2198	2398
Үндсэн ба төрөлжсөн мэргэжлийн:		5094	4977	5825	5833	7895	8006	10873
Дотрын	1041	971	701	749	951	1200	1313	1335
Хүүхдийн	1311	716	488	494	706	725	721	780
Мэс заслын ба гэмтэл, согог заслын	333	361	407	491	632	868	885	977
Мэдээгүйжүүлэлт, эрчимт эмчилгээний		146	193	254	252	453	489	542
Эх барих, эмэгтэйчүүд	403	475	528	608	721	862	876	923
Хавдарын	78	29	62	73	58	83	85	93
Мэдрэлийн	242	139	188	240	290	378	383	423
Сэтгэцийн		98	129	130	127	171	174	184
Нүдний	87	84	106	139	147	182	200	216
Чих, хамар, хоолойн	116	105	114	127	138	194	216	230
Арьс, харшлын	136	152	58	61	145	192	171	245
Халдвартын:	202	171	144	165	285	382	369	356
БЗДХ/ДОХ		0	70	69	82	76	85	81
Сүрьеэгийн	132	93	115	105	97	120	109	111
Сэргээн засахын	124	128	94	81	127	161	176	187
Эмгэг судлалын	84	91	114	76	91	67	66	72
Дүрс оношилгооны	104	89	205	270	416	420	449	482
Лабораторийн	219	192	177	264	308	227	250	265
Бусад мэргэжлийн		1054	1084	1429	439	342	387	408
Уламжлалт анагаахын		178	307	348	700	1015	1142	1277
Нүүр амны	293	368	522	588	1018	1548	1624	1833

5.4 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧ

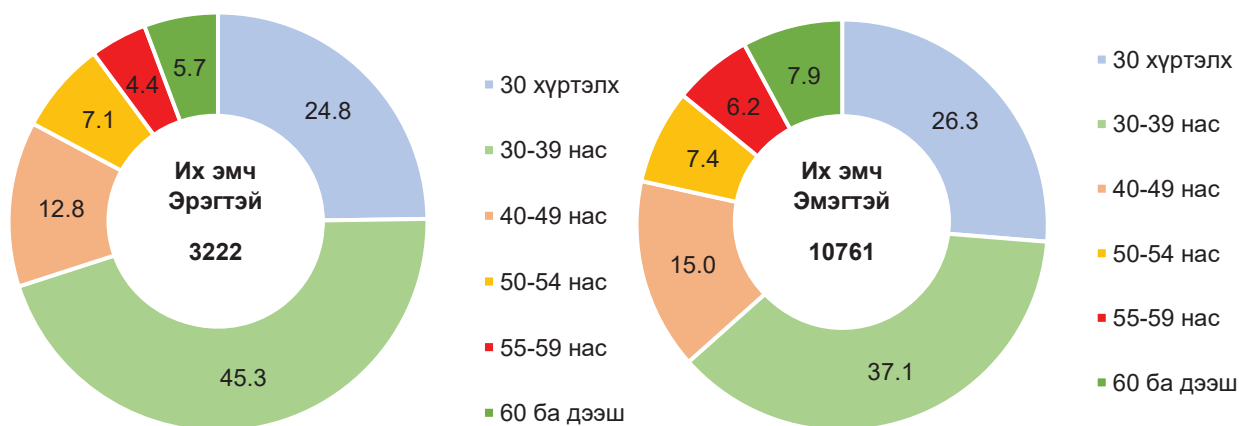
Монгол улсад оршин суугаа хүн амд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй эмчийн тоо 2022 онд 13983 буюу 10 000 хүн ам тутамд 41.9 их эмч ногдож байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлтэй харьцуулахад 2913 буюу 10 000 хүн амд 6.5, өмнөх онтой харьцуулахад 1013 эмчээр буюу 10 000 хүн амд ногдох эмчийн тоо 2.4-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Үүнээс хүний их эмч 10873 байгаагаас 78 хувь нь үндсэн ба төрөлжсөн мэргэжлийн чиглэлээр ажиллаж байна. Уламжлалт анагаахын эмч 1277, Нүүр амны эмч 1833 байна. Насны бүлгээр авч үзвэл нийт их эмчийн 25.9 хувийг 30 хүртэлх насны, 39.0 хувийг 30-39 насны, 14.5 хувийг 40-49 насны, 7.4 хувийг 50-54 насны, 5.8 хувийг 55-59 насны, 7.4 хувийг 60-аас дээш насны эмч нар эзэлж байна.

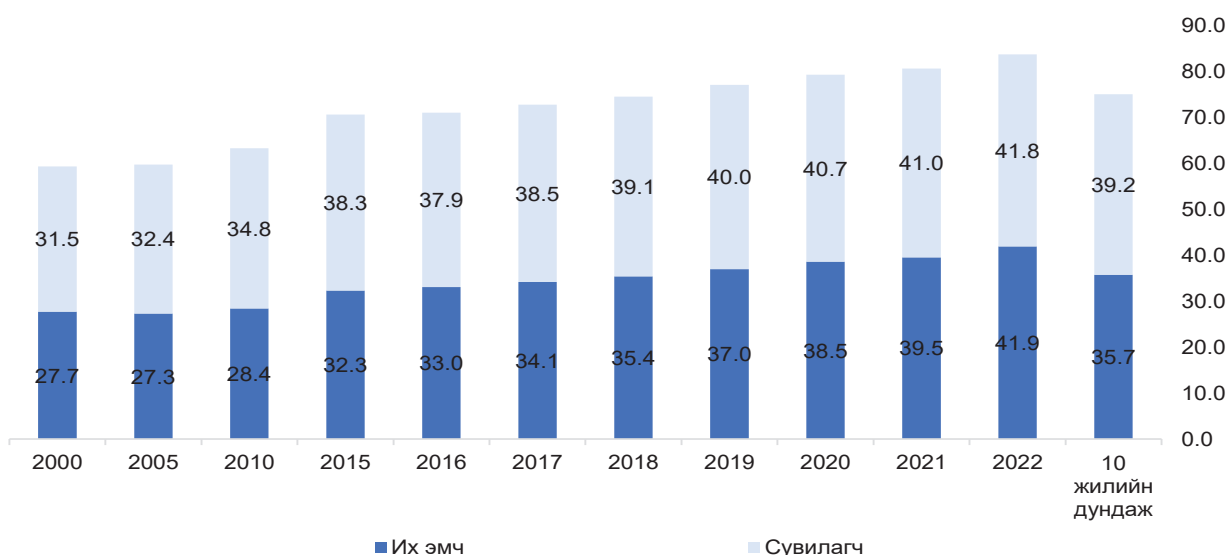
Их эмч нарын 2460 буюу 17.6 хувь магистрын зэрэгтэй ба үүнээс 390 нь тухайн жилд зэрэг хамгаалсан ба 1.6 хувь нь докторын зэрэгтэй байна. Мөн мэргэжлийн зэргээр харуулбал 13.0 хувь нь ахлах, 9.4 хувь нь тэргүүлэх, 2.4 хувь зөвлөх зэрэгтэй эмч байна.

Зураг 5.7. Их эмч, насны бүлэгт эзлэх хувь, хүйсээр, 2022 он

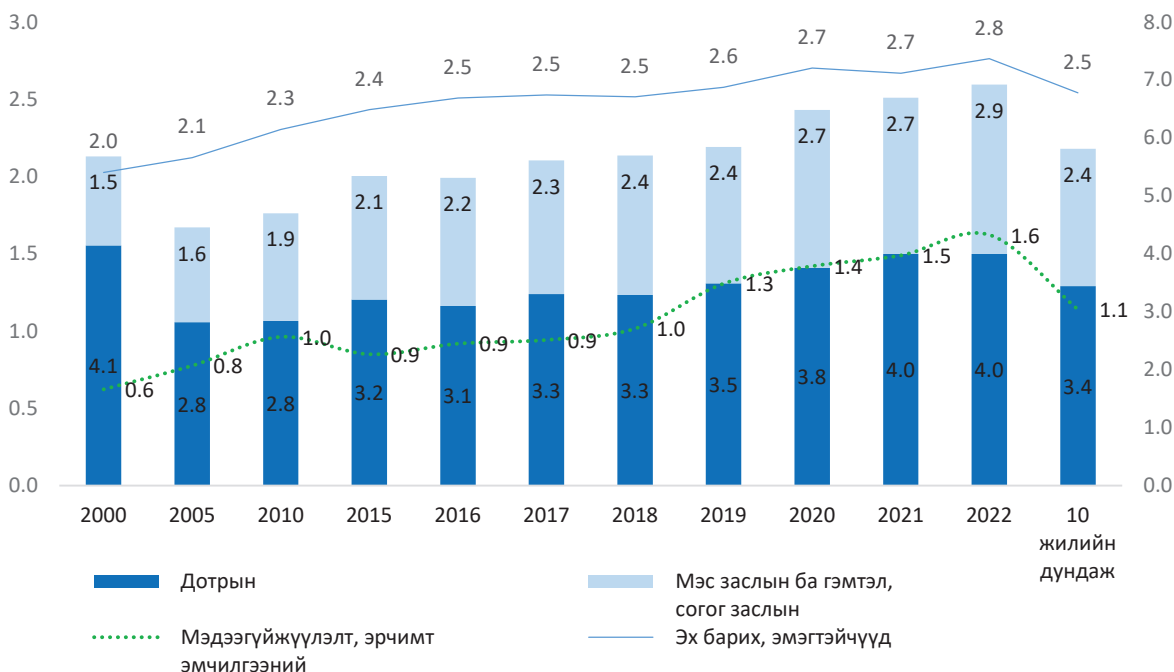
Зураг 5.8. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, сонгосон онуудаар

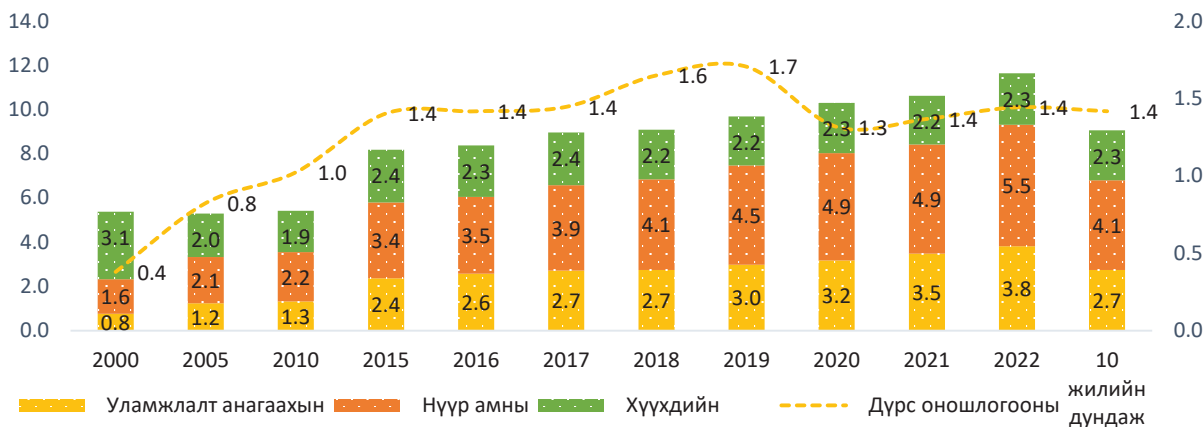
Их эмчийг мэргэшлийн төрлөөр нь харуулбал: 2000 онд 10 000 хүн амд ногдох дотрын эмч 4.1 байсан бол 2010 онд 2.8 болж буурсан хэдий ч сүүлийн жилүүдэд нэмэгдэж байгаа ба 2022 онд 4.0 болсон байна.

2022 онд 10 000 хүн амд ногдох мэс засал ба гэмтэл согог заслын эмч 2.9, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч 2.8 байгаа нь 2000 онтой харьцуулахад 1.4 ба 0.8-оор тус тус нэмэгдсэн байна. Мэдээгүйжүүлэлт, эрчимт эмчилгээний эмч 1.6 байгаа нь 2000 оноос 1.0, 2010 оноос 0.6-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 5.9. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2000, 2005, 2010, 2015-2022 он

Зураг 5.10. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2000, 2005, 2010, 2015-2022 он

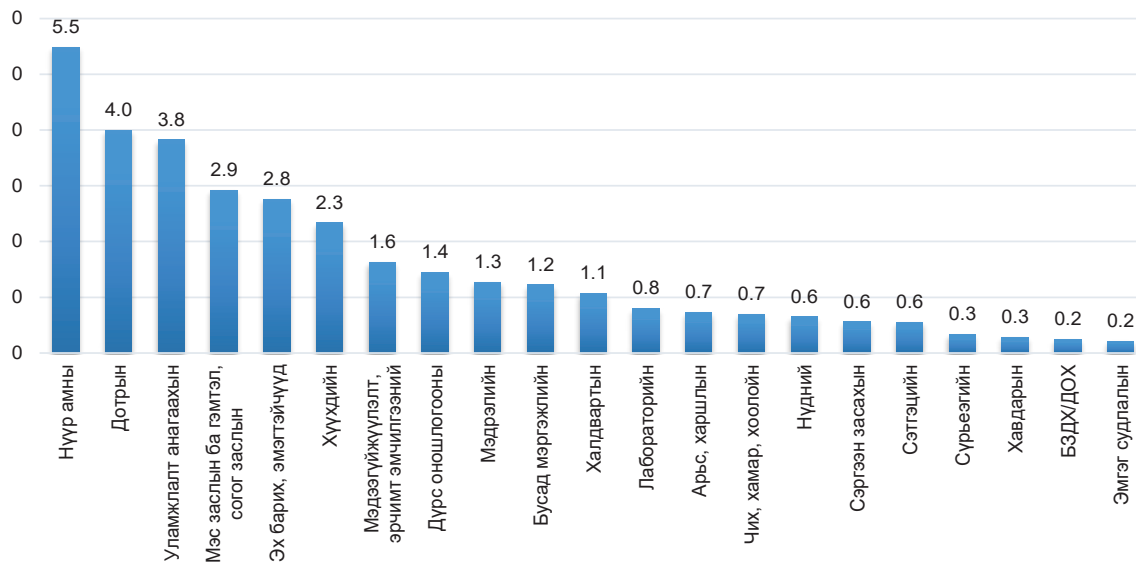
2022 оны байдлаар хүүхдийн эмч 780 ажиллаж байгаа нь 10 000 хүүхдэд 7.2 хүүхдийн эмч, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч 923 байгаа нөхөн үржихүйн насны 10 000 эмэгтэйд тооцоолж үзэхэд 11 эмч ногдож байна.

2022 оны байдлаар нийт 13947 сувилагч Монгол улсад оршин суугаа хүн амд сувилахуйн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа ба 10 000 хүн ам тутамд 41.8 сувилагч ногдож байна. Сүүлийн 10 жилийн дундаж үзүүлэлттэй харьцуулахад 1794 буюу 10 000 хүн амд 1.8, өмнөх онтой харьцуулахад 474 буюу 10 000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо 0.8-аар тус тус нэмэгдсэн байна. Нийт сувилагчийн 49.9 хувь нь бакалаврын, 41.9 хувь нь дипломын боловсролтой ба 8.2 хувь нь туслах сувилагч эзэлж байгаа ба 15.7 хувь нь ахлах зэрэгтэй, 8.8 хувь нь тэргүүлэх зэрэгтэй байна. Насны бүлгээр авч үзвэл 26.3 хувийг 30 хүртэлх насны, 29.2 хувийг 30-39 насны, 21.9 хувийг 40-49 насны, 12.4 хувийг 50-54 насны, 6.5

хувийг 55-59 насны, 3.7 хувийг 60-аас дээш насны сувилагч эзэлж байна.

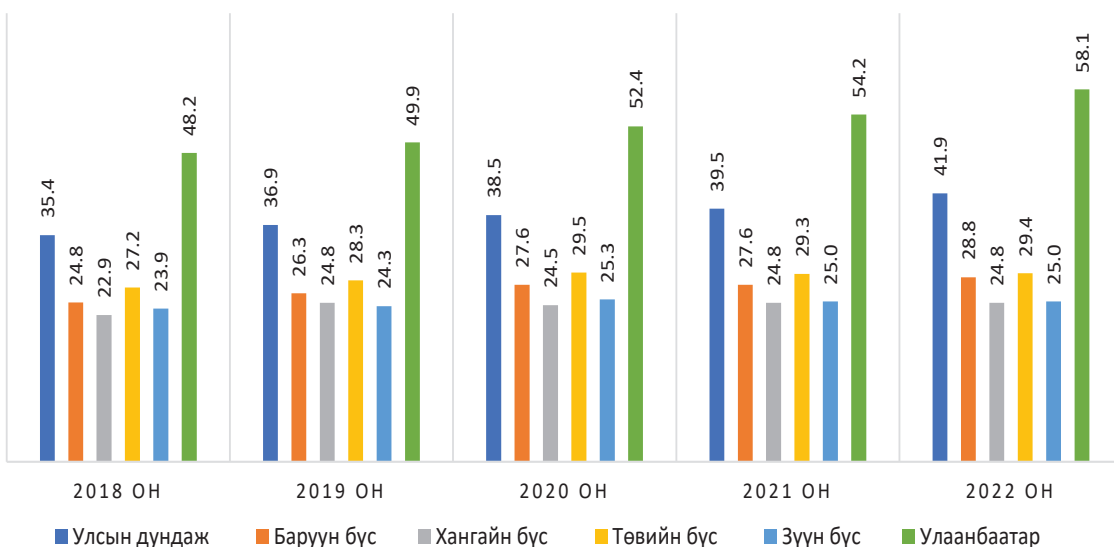
Зураг 5.11. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, мэргэшлийн төрлөөр, 2022 он

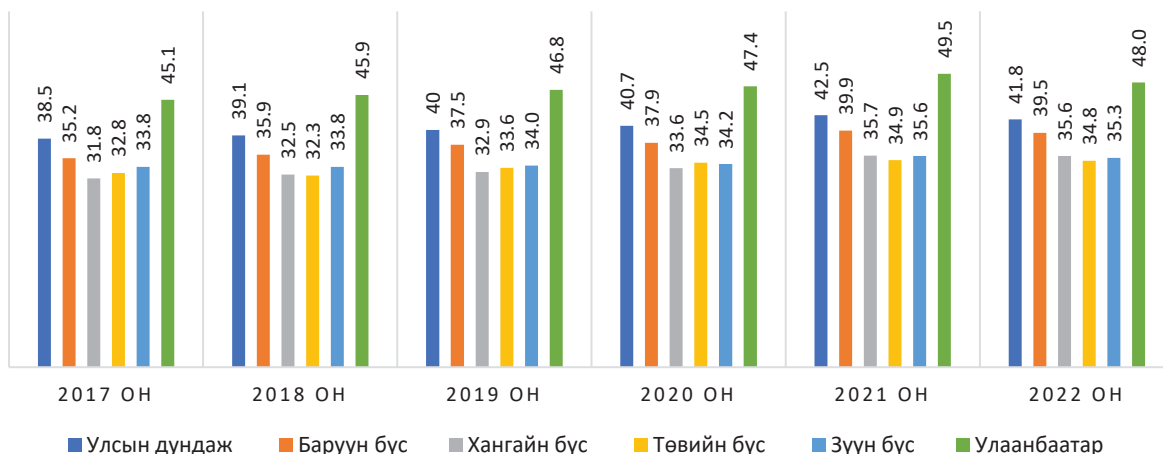
Эмч, сувилагчийг байршлаар авч үзэхэд орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох их эмч 27.5, сувилагч 36.3 байхад Улаанбаатар хотод эмч 58.1, сувилагч 48.0 байгаа нь хот суурин газар эмчийн нягтрал ихтэй байгаа нь харагдаж байна. Ялангуяа аймагт Улаанбаатар хоттой харьцуулахад мэс заслын эмч 2.8 дахин, гэмтэл, согог заслын эмч 2.3 дахин, дүрс оношилгоо, нүүр амны эмч 2.1-3.5 дахин тус тус бага байна.

Нийт эмч нарын 65.2 хувь нь Улаанбаатар хотод, 34.8 хувь нь аймаг, орон нутагт ажиллаж байна. 10 000 хүн амд ногдох их эмчийн тоо Улаанбаатар хотод 58.1 буюу улсын дунджаас 16.2-оор их байгаа ба Баруун бүсэд 28.8, Хангайн бүсэд 24.8, Төвийн бүсэд 29.4, Зүүн бүсэд 25.0 байна.

Зураг 5.12. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, бүс нутгаар, 2017-2022 он

Зураг 5.13. 10 000 хүн амд ногдох сувилагч, бүс нутгаар, 2017-2022 он

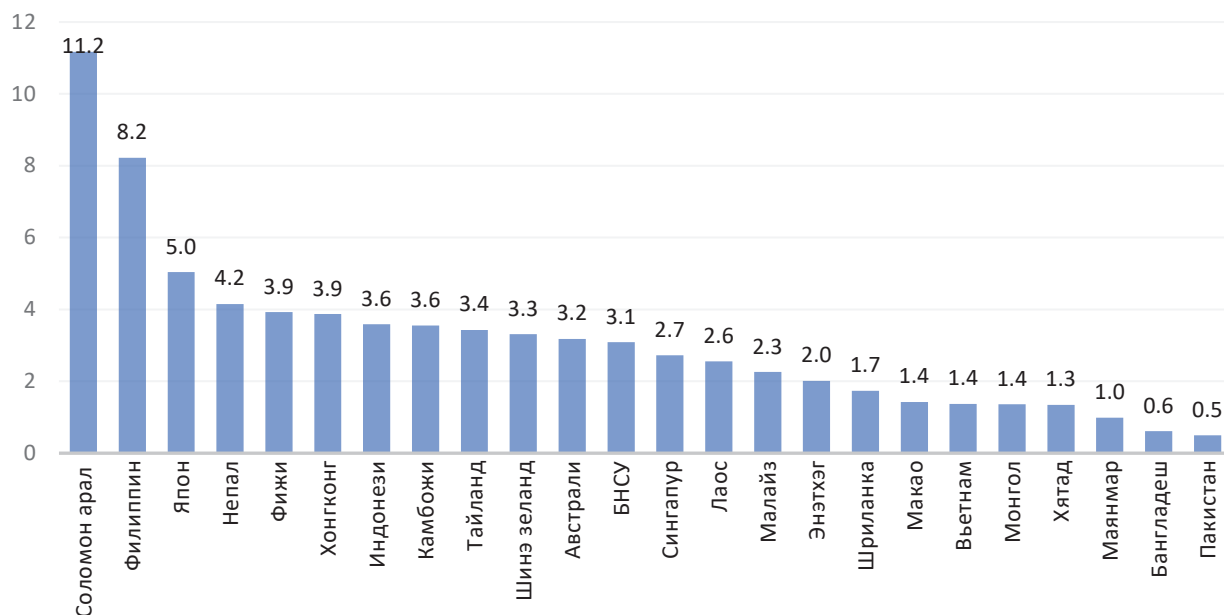

5.5 ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧИЙН ХАРЬЦАА

Ази-Номхон далайн бүсийн улс орнуудын хувьд 1000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо ихээхэн ялгаатай байгаа ба өндөр орлоготой орнуудад сувилагчийн тоо дунджаар 1000 хүн амд 10 сувилагч ногдож байгаа ба тухайлбал: Японд 12.2, Шинэ Зеландад 11.9, Австрали 11.7 байгаа ба Монгол улсын хувьд 2022 оны байдлаар 1000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо 4.2 байна.

Эмч сувилагчийн харьцаа Ази номхон далайн бүс нутгуудын улс орнуудад 2020 оны байдлаар зураг 5.14-д харуулав.

Зураг 5.14. Эмч, сувилагчийн харьцаа, Ази-Номхон далайн бүсийн орнуудаар харьцуулснаар

Эх сурвалж: OECD Health Statistics 2020; WHO GHO, 2020; National Data Sources (see Annex

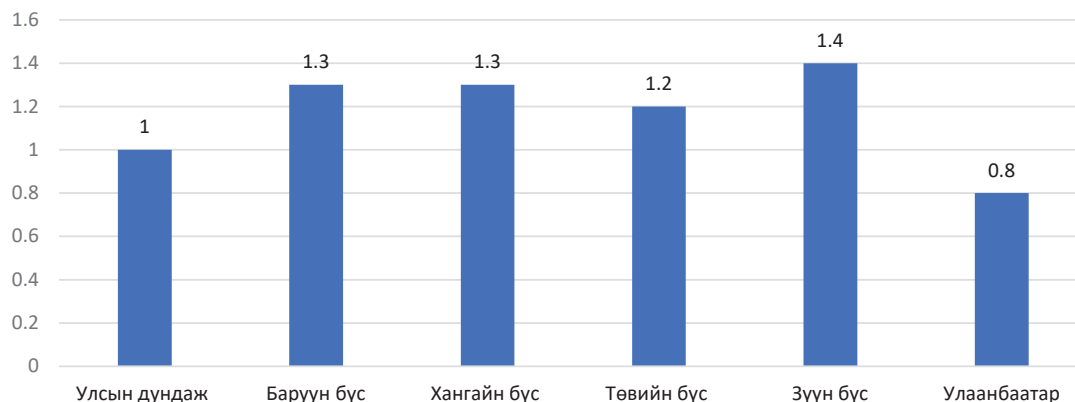

А).

2022 оны байдлаар манай улсад эмч, сувилагчийн харьцаа улсын түвшинд 1:1.0, Улаанбаатар хотод 1:0.8, аймгийн түвшинд 1:1.3 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад улсын дүнгээр 0.1-ээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Эмч, сувилагчийн харьцаа аймаг бүсүүдээр ялгаатай байгаа ба Хангай, Баруун бүсийн аймгуудад 1:1.3, Зүүн бүсийн аймгуудад 1:1.4 байгаа бол Төвийн бүсийн аймгуудад 1:1.2 байна.

Зураг 5.15. Эмч, сувилагчийн харьцаа, бүс нутгаар, 2022 он

Хүснэгт 5.2. Их эмч, сувилагчийн харьцаа, бүсээр, 2018-2022 он

Аймаг, нийслэл	2018 он		2019 он		2020 он		2021 он		2022 он	
	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч
Улсын дундаж	1.0	1.11	1.0	1.08	1.0	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0
Баруун бүс	1.0	1.44	1.0	1.43	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.3
Баян-Өлгий	1.0	1.54	1.0	1.52	1.0	1.5	1.0	1.5	1.0	1.4
Говь-Алтай	1.0	1.32	1.0	1.44	1.0	1.2	1.0	1.3	1.0	1.3
Завхан	1.0	1.58	1.0	1.57	1.0	1.5	1.0	1.5	1.0	1.6
Увс	1.0	1.57	1.0	1.49	1.0	1.6	1.0	1.5	1.0	1.4
Ховд	1.0	1.26	1.0	1.19	1.0	1.1	1.0	1.2	1.0	1.1
Хангайн бүс	1.0	1.42	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.3
Архангай	1.0	1.55	1.0	1.46	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.4
Баянхонгор	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.4	1.0	1.6	1.0	1.4
Булган	1.0	1.72	1.0	1.53	1.0	1.5	1.0	1.6	1.0	1.9
Орхон	1.0	1.27	1.0	1.11	1.0	1.2	1.0	1.1	1.0	1.0
Өвөрхангай	1.0	1.25	1.0	1.22	1.0	1.3	1.0	1.4	1.0	1.4
Хөвсгөл	1.0	1.53	1.0	1.44	1.0	1.6	1.0	1.5	1.0	1.5
Төвийн бүс	1.0	1.19	1.0	1.19	1.0	1.2	1.0	1.2	1.0	1.2
Говьсүмбэр	1.0	1.03	1.0	0.88	1.0	0.9	1.0	0.8	1.0	0.9
Дархан - Уул	1.0	1.35	1.0	1.57	1.0	1.4	1.0	1.5	1.0	1.4
Дорноговь	1.0	1.03	1.0	0.95	1.0	1.0	1.0	0.9	1.0	1.0
Дундговь	1.0	1.12	1.0	1.02	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0	1.2
Өмнөговь	1.0	0.95	1.0	0.84	1.0	0.9	1.0	0.8	1.0	0.8
Сэлэнгэ	1.0	1.30	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.3
Төв	1.0	1.34	1.0	1.39	1.0	1.2	1.0	1.3	1.0	1.3
Зүүн бүс	1.0	1.41	1.0	1.40	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.4
Дорнод	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.5	1.0	1.5	1.0	1.5
Сүхбаатар	1.0	1.41	1.0	1.51	1.0	1.4	1.0	1.5	1.0	1.5
Хэнтий	1.0	1.34	1.0	1.28	1.0	1.2	1.0	1.2	1.0	1.2
Улаанбаатар	1.0	0.95	1.0	0.94	1.0	0.9	1.0	0.9	1.0	0.8

Хүснэгт 5.3. Их эмч, сувилагчийн хүртээмжийн үзүүлэлт, бүс, аймаг, нийслэлээр 2016-2022 он

Аймаг, нийслэл	Нэг их эмчид ногдох хүний тоо											Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо										
	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он								
Улсын дундаж	309	293	283	271	259	253	239	269	259	256	250	246	244	248								
Баруун бүс	425	409	403	381	362	362	347	279	284	279	267	264	261	263								
Баян-Өлгий	539	495	482	436	411	401	380	325	318	313	288	278	274	279								
Говь-Алтай	319	305	300	313	282	284	277	223	225	227	217	227	219	219								
Завхан	386	395	408	399	395	395	409	251	263	258	254	259	260	260								
Увс	477	485	459	423	424	404	386	289	317	293	284	270	270	272								
Ховд	404	374	368	334	311	327	298	297	289	292	280	276	272	274								
Хангайн бүс	447	449	437	403	409	403	387	311	314	308	304	298	290	291								
Архангай	503	548	516	464	455	470	462	335	345	334	318	337	336	336								
Баянхонгор	485	461	435	414	437	462	426	289	294	295	288	304	297	297								
Булган	503	505	558	459	418	451	542	311	317	324	299	271	290	290								
Орхон	312	313	298	278	296	271	241	242	242	235	250	249	244	245								
Өвөрхангай	442	445	438	406	393	399	384	344	350	350	332	307	283	283								
Хөвсгөл	539	526	513	490	516	474	467	359	355	336	340	323	307	309								
Төвийн бүс	375	369	368	353	339	341	340	309	305	309	297	290	294	295								
Говьсүмбэр	322	301	277	264	311	251	266	270	256	268	300	341	306	307								
Дархан - Уул	357	368	380	366	336	338	321	273	281	282	233	232	227	228								
Дорноговь	295	304	285	280	259	268	278	291	265	276	295	260	286	287								
Дундговь	348	326	340	305	292	316	336	293	308	303	299	297	286	285								
Өмнөговь	343	342	342	306	300	293	301	345	369	358	366	344	376	383								
Сэлэнгэ	455	438	434	437	468	468	428	361	326	334	328	331	343	342								
Төв	457	430	437	437	382	395	405	309	317	326	315	307	301	301								
Зүүн бүс	427	415	418	412	395	400	400	289	296	296	294	292	286	288								
Дорнод	443	430	430	410	420	416	413	281	284	290	285	278	280	282								
Сүхбаатар	391	397	395	430	388	407	415	278	282	279	284	278	268	271								
Хэнтий	443	416	427	400	376	378	377	309	322	319	313	323	310	312								
Улаанбаатар	237	218	208	201	191	184	172	240	222	218	214	211	210	216								

Хүснэгт 5.4. Их эмч, сувилагчийн харьцаа

Аймаг, нийслэл	2016 он		2017 он		2018 он		2019 он		2020 он		2021 он		2022 он	
	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч	Их эмч	Сувилагч
Улсын дундаж	1.0	1.15	1.0	1.13	1.0	1.11	1.0	1.08	1.0	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0
Баруун бүс	1.0	1.52	1.0	1.44	1.0	1.44	1.0	1.43	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.3
Баян-Өлгий	1.0	1.66	1.0	1.56	1.0	1.54	1.0	1.52	1.0	1.5	1.0	1.5	1.0	1.4
Говь-Алтай	1.0	1.43	1.0	1.36	1.0	1.32	1.0	1.44	1.0	1.2	1.0	1.3	1.0	1.3
Завхан	1.0	1.54	1.0	1.50	1.0	1.58	1.0	1.57	1.0	1.5	1.0	1.5	1.0	1.6
Увс	1.0	1.65	1.0	1.53	1.0	1.57	1.0	1.49	1.0	1.6	1.0	1.5	1.0	1.4
Ховд	1.0	1.36	1.0	1.29	1.0	1.26	1.0	1.19	1.0	1.1	1.0	1.2	1.0	1.1
Хангайн бүс	1.0	1.44	1.0	1.43	1.0	1.42	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.3
Архангай	1.0	1.50	1.0	1.59	1.0	1.55	1.0	1.46	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.4
Баянхонгор	1.0	1.68	1.0	1.57	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.4	1.0	1.6	1.0	1.4
Булган	1.0	1.62	1.0	1.59	1.0	1.72	1.0	1.53	1.0	1.5	1.0	1.6	1.0	1.9
Орхон	1.0	1.29	1.0	1.29	1.0	1.27	1.0	1.11	1.0	1.2	1.0	1.1	1.0	1.0
Өвөрхангай	1.0	1.29	1.0	1.27	1.0	1.25	1.0	1.22	1.0	1.3	1.0	1.4	1.0	1.4
Хөвсгөл	1.0	1.50	1.0	1.48	1.0	1.53	1.0	1.44	1.0	1.6	1.0	1.5	1.0	1.5
Төвийн бүс	1.0	1.21	1.0	1.21	1.0	1.19	1.0	1.19	1.0	1.2	1.0	1.2	1.0	1.2
Говьсүмбэр	1.0	1.19	1.0	1.18	1.0	1.03	1.0	0.88	1.0	0.9	1.0	0.8	1.0	0.9
Дархан - Уул	1.0	1.31	1.0	1.31	1.0	1.35	1.0	1.57	1.0	1.4	1.0	1.5	1.0	1.4
Дорноговь	1.0	1.01	1.0	1.14	1.0	1.03	1.0	0.95	1.0	1.0	1.0	0.9	1.0	1.0
Дундговь	1.0	1.19	1.0	1.06	1.0	1.12	1.0	1.02	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0	1.2
Өмнөговь	1.0	0.99	1.0	0.93	1.0	0.95	1.0	0.84	1.0	0.9	1.0	0.8	1.0	0.8
Сэлэнгэ	1.0	1.26	1.0	1.34	1.0	1.30	1.0	1.33	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.3
Төв	1.0	1.48	1.0	1.35	1.0	1.34	1.0	1.39	1.0	1.2	1.0	1.3	1.0	1.3
Зүүн бүс	1.0	1.48	1.0	1.40	1.0	1.41	1.0	1.40	1.0	1.4	1.0	1.4	1.0	1.4
Дорнод	1.0	1.57	1.0	1.51	1.0	1.48	1.0	1.44	1.0	1.5	1.0	1.5	1.0	1.5
Сүхбаатар	1.0	1.41	1.0	1.41	1.0	1.41	1.0	1.51	1.0	1.4	1.0	1.5	1.0	1.5
Хэнтий	1.0	1.44	1.0	1.29	1.0	1.34	1.0	1.28	1.0	1.2	1.0	1.2	1.0	1.2
Улаанбаатар	1.0	0.99	1.0	0.98	1.0	0.95	1.0	0.94	1.0	0.9	1.0	0.9	1.0	0.8

Хүснэгт 5.5. 10 000 хүн амд ногдох их эмч, сувилагчийн тоо, аймаг, бүсээр, 2016-2022 он

Аймаг, нийслэл	10 000 хүн амд ногдох их эмч										10 000 хүн амд ногдох сувилагч									
	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он						
Улсын дундаж	32.4	34.1	35.4	36.9	38.5	39.5	41.9	37.2	38.5	39.1	40.0	40.7	42.5	41.8						
Баруун бүс	23.5	24.4	24.8	26.3	27.6	27.6	28.8	35.8	35.2	35.9	37.5	37.9	39.9	39.5						
Баян-Өлгий	18.6	20.2	20.7	22.9	24.3	24.9	26.3	30.7	31.5	31.9	34.8	35.9	37.7	37.0						
Говь-Алтай	31.4	32.8	33.4	32.0	35.4	35.2	36.1	44.9	44.5	44.1	46.1	44.0	46.3	46.3						
Завхан	25.9	25.3	24.5	25.1	25.3	25.3	24.5	39.9	38.1	38.7	39.4	38.6	38.5	38.5						
Увс	21.0	20.6	21.8	23.7	23.6	24.8	25.9	34.6	31.6	34.2	35.2	37.1	38.7	38.4						
Ховд	24.8	26.8	27.2	29.9	32.2	30.6	33.6	33.7	34.6	34.2	35.7	36.3	40.5	40.1						
Хангайн бүс	22.4	22.3	22.9	24.8	24.5	24.8	25.8	32.2	31.8	32.5	32.9	33.6	35.7	35.6						
Архангай	19.9	18.3	19.4	21.6	22.0	21.3	21.7	29.8	29.0	30.0	31.5	29.7	30.8	30.8						
Баянхонгор	20.6	21.7	23.0	24.2	22.9	21.6	23.5	34.6	34.0	33.9	34.7	32.9	33.7	33.6						
Булган	19.9	19.8	17.9	21.8	23.9	22.2	18.4	32.2	31.5	30.9	33.4	37.0	33.2	33.2						
Орхон	32.1	31.9	33.6	35.9	33.8	36.9	41.4	41.3	41.3	42.6	40.0	40.1	46.1	45.9						
Өвөрхангай	22.6	22.5	22.8	24.6	25.5	25.0	26.0	29.1	28.6	28.6	30.2	32.6	33.8	33.8						
Хөвсгөл	18.6	19.0	19.5	20.4	19.4	21.1	21.4	27.9	28.2	29.8	29.4	30.9	35.3	35.1						
Төвийн бүс	26.6	27.1	27.2	28.3	29.5	29.3	29.4	32.4	32.8	32.3	33.6	34.5	34.9	34.8						
Говьсүмбэр	31.1	33.2	36.1	37.9	32.2	39.8	37.6	37.1	39.0	37.3	33.3	29.3	32.1	32.0						
Дархан - Уул	28.0	27.2	26.3	27.3	29.7	29.6	31.2	36.6	35.6	35.5	43.0	43.1	45.1	44.9						
Дорноговь	33.9	32.9	35.1	35.7	38.6	37.3	36.0	34.3	37.7	36.3	33.9	38.4	36.4	36.3						
Дундговь	28.7	30.7	29.4	32.8	34.3	31.6	29.8	34.1	32.4	33.0	33.5	33.6	29.3	29.3						
Өмнөговь	29.1	29.2	29.2	32.7	33.3	34.1	33.2	29.0	27.1	27.9	27.3	29.1	27.6	27.1						
Сэлэнгэ	22.0	22.8	23.0	22.9	21.4	21.4	23.3	27.7	30.6	29.9	30.4	30.2	32.9	32.9						
Төв	21.9	23.3	22.9	22.9	26.2	25.3	24.7	32.4	31.5	30.7	31.8	32.6	33.7	33.8						
Зүүн бүс	23.4	24.1	23.9	24.3	25.3	25.0	25.0	34.5	33.8	33.8	34.0	34.2	35.6	35.3						
Дорнод	22.6	23.3	23.2	24.4	23.8	24.0	24.2	35.6	35.2	34.5	35.1	36.0	37.1	36.9						
Сүхбаатар	25.6	25.2	25.3	23.3	25.8	24.5	24.1	36.0	35.4	35.8	35.2	36.0	36.9	36.5						
Хэнтий	22.6	24.1	23.4	25.0	26.6	26.5	26.5	32.4	31.0	31.4	32.0	30.9	32.9	32.7						
Улаанбаатар	42.2	46.0	48.2	49.9	52.4	54.2	58.1	41.6	45.1	45.9	46.8	47.4	49.5	48.0						

Хүснэгт 5.6. Их эмчийн тоо, аймаг, бүсээр, 2016-2022 он

Аймаг, нийслэл	1990	1995	2000	2005	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Улсын дундаж	5875	5500	6498	6788	9563	10000	10576	11169	11788	12431	12970	13983
Баруун бүс	680	644	651	606	862	923	971	1004	1065	1126	1143	1203
Баян-Өлгий	146	121	132	141	166	186	203	213	238	255	267	287
Говь-Алтай	126	114	132	112	172	177	187	193	185	205	206	211
Завхан	153	139	115	103	161	182	181	178	182	184	186	180
Увс	133	147	145	129	169	170	169	181	197	197	210	221
Ховд	122	123	127	121	194	208	231	239	263	285	274	304
Хангайн бүс	848	886	919	901	1183	1297	1313	1367	1483	1470	1506	1572
Архангай	152	144	140	121	167	184	172	185	205	208	203	207
Баянхонгор	112	114	122	107	159	174	187	202	213	203	194	211
Булган	111	103	101	103	111	120	122	111	133	147	137	114
Орхон	147	178	232	232	267	325	325	344	373	354	390	440
Өвөрхангай	163	170	161	171	248	255	258	265	285	296	293	305
Хөвсгөл	163	177	163	167	231	239	249	260	274	262	289	295
Төвийн бүс	863	788	893	878	1220	1303	1347	1378	1438	1505	1512	1522
Говьсүмбэр	0	24	37	33	56	52	57	63	66	57	72	68
Дархан - Уул	229	244	249	228	263	284	274	271	282	306	308	326
Дорноговь	104	90	125	144	210	223	222	242	249	272	267	259
Дундговь	110	93	101	81	123	128	141	137	153	161	150	141
Өмнөговь	90	75	88	79	170	182	189	197	227	235	246	244
Сэлэнгэ	135	132	165	187	209	235	246	251	247	231	232	253
Төв	195	130	128	126	189	199	218	217	214	243	237	231
Зүүн бүс	359	332	355	330	464	491	516	525	539	568	570	574
Дорнод	129	133	139	123	169	174	183	188	200	197	202	205
Сүхбаатар	101	90	100	96	140	152	153	157	146	164	159	158
Хэнтий	129	109	116	111	155	165	180	180	193	207	209	211
Улаанбаатар	3125	2850	3680	4073	5834	5986	6429	6895	7263	7762	8239	9112

БҮЛЭГ 6

ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

БҮЛЭГ 6. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

6.1. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ

Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 11 дүгээр тогтоолоор халдварт өвчнийг тандах, сэргийлэх, дэгдэлтийн үеийн хариу арга хэмжээг уян хатан, чанартай, хүртээмжтэй, шуурхай зохион байгуулах чадавхыг бэхжүүлэхэд бусад салбарын оролцоог нэмэгдүүлэх, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах замаар халдварт өвчний тархалтыг бууруулах зорилгоор “Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах” үндэсний хөтөлбөрийг баталсан. Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/528 тушаалаар “Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх” арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлтэд 2022 онд цусан суулга өвчнийг 10 000 хүн амд 10, сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдлыг 100 000 хүн амд 100, төрөлхийн тэмбүүтэй төрсөн нярайн тоо (100 000 амьд төрөлтөнд) 50-с бага, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундах тэмбүү өвчний халдварын тархалтыг 1.5 хувиас бага болгох зорилт тавьсан байна.

Энэхүү зорилтыг 2022 оны байдлаар 10 000 хүн амд цусан суулга 5.2, 100 000 хүн амд сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдол 70.5, төрөлхийн тэмбүүтэй төрсөн нярайн тоо (100 000 амьд төрөлтөнд) 30.5, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн дундах тэмбүү өвчний халдварын тархалт 1.4 хувь байгаа нь зорилтот үзүүлэлтийг хангасан байна.

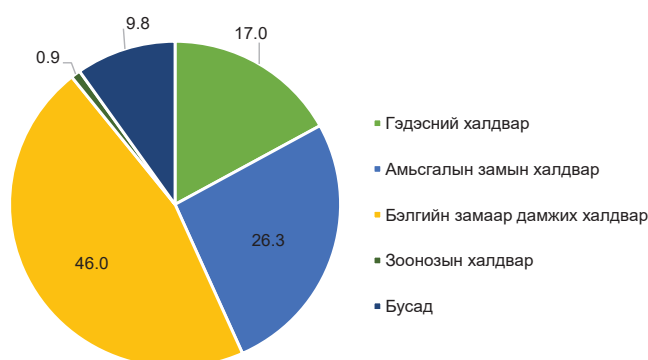
БНХАУ-ын Хубэй мужийн Ухань хотод голомтлон шинэ коронавируст халдвар анх гарч үүнээс хойш Монгол Улсад 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 864 427 бүртгэгдсэн байна. Цартахлаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, нийгмийн эрүүл мэндийг хамгаалах, хүний эрхэд тодорхой хязгаарлалт хийх, холбогдох шийдвэрийг шуурхай гаргах, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, зохион байгуулалтын асуудлыг шийдвэрлэх үүднээс “Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын цартахлаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах тухай” хууль баталсан. Мөн Эрүүл мэндийн яамнаас холбогдох тушаал, шийдвэр, зааврыг гарган бодлогоор ханган ажилласнаар цар тахлын үеийг даван туулсан.

6.1.2. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар 29 төрлийн 325.3 мянган халдварт өвчний тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10 000 хүн ам тутамд 973.9 байна. Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын 302018 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 92.8 хувийг эзэлж байна.

Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-аас бусад бүртгэгдсэн халдварт өвчнийг бүтцээр харуулбал:

Зураг 6.1. Халдварт өвчний бүтэц (хувиар), төрлөөр, 2022 он

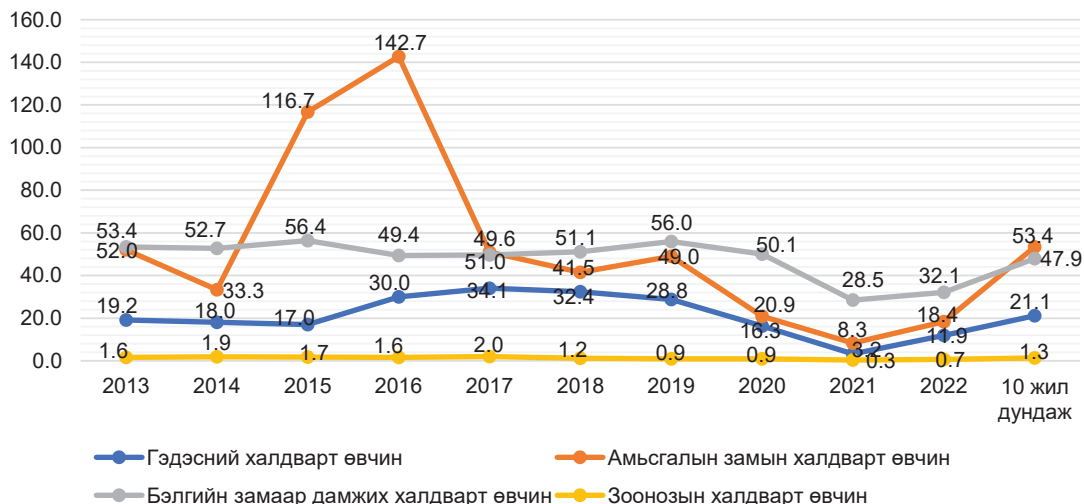
Халдварт өвчний бүтцийг харахад (Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-аас бусад) нийт халдварт өвчний 46.0 хувийг бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин эзэлж, өмнөх оноос 17.1 хувиар, бусад халдварт өвчин 0.7 хувиар тус тус буурсан байна. Өмнөх онтой харьцуулахад гэдэсний халдварт өвчин 9.8 хувь, амьсгалын замын халдварт өвчин 7.9 хувь, зоонозын халдварт өвчин 0.2 хувиар тус тус өссөн байна.

Халдварт өвчний төрлөөр 10 000 хүн амд тутамд сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулж үзэхэд амьсгалын замын халдварт өвчин 35.0-оор, бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 15.8-оор, гэдэсний халдварт өвчин 9.2-оор, зоонозын халдварт өвчин 0.6-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 6.2. Халдварт өвчний тохиолдол (10 000 хүн амд), төрлөөр, 2013-2022 он

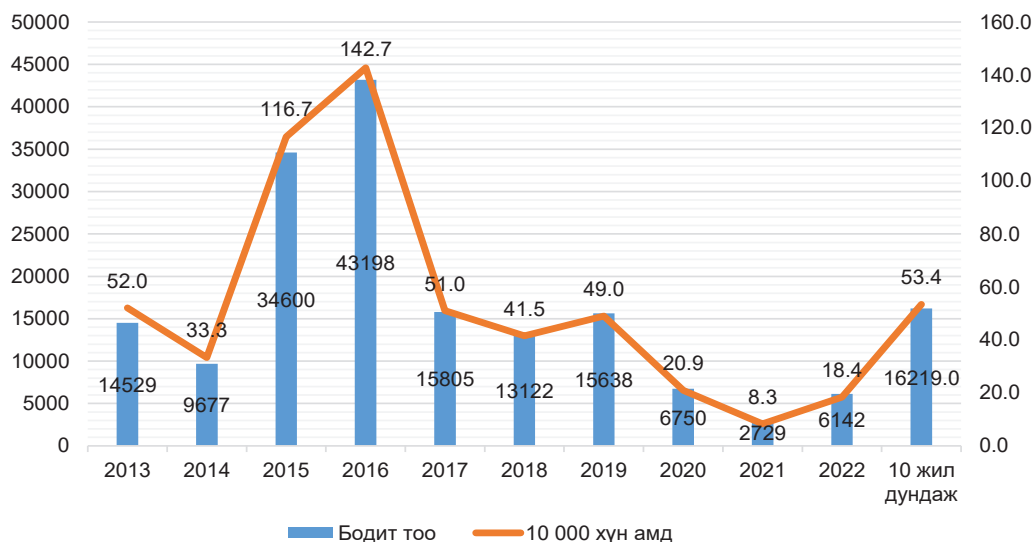

Өмнөх онтой харьцуулахад 10 000 хүн амд амьсгалын замын халдварт өвчин 10.1-оор, гэдэсний халдварт өвчин 8.7-оор, бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин 3.6-оор, зоонозын халдварт өвчин 0.4-оор тус тус өссөн байна. 2015, 2016 онуудад улаанбурхан өвчний дэгдэлтээр 53 737 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10 000 хүн амд амьсгалын замын халдварт өвчний тохиолдлыг эрс нэмэгдүүлсэн байна.

6.2. АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

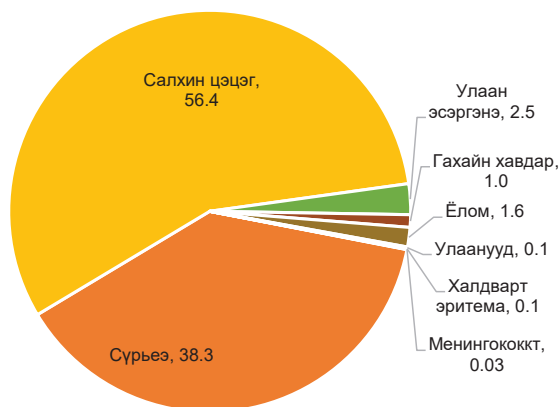
Амьсгалын замын халдварт өвчин 2022 онд сүрьеэ, салхинцэцэг, ёлом, улаан эсэргэнэ, гахайн хавдар, менингококкт халдвар, улаанууд, халдварт эритема зэрэг 8 төрлийн 6 142 (10 000 хүн амд 18.4) тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний 26.3 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6.3. Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүн амд), 2013-2022 он

Тайлант онд амьсгалын замын халдварт өвчин 10 000 хүн амд 18.4 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 35.0-оор бага байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 10 000 хүн амд 10.1-оор өндөр байгаагийн хамгийн их өсөлттэй нь салхинцэцэг 11.8 дахин өссөн байна.

Зураг 6.4. Амьсгалын замын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2022 он

Сүүлийн 10 жилийн дунджаар амьсгалын замаар дамжих халдварын дийлэнх хувийг улаанбурхан, салхин цэцэг, сүрьеэгийн тохиолдол эзэлж байна.

Тухайн онд амьсгалын замын халдварт өвчний 56.4 хувийг салхинцэцэг, 38.3 хувийг сүрьеэ, 2.5 хувийг улаан эсэргэнэ, 1.6 хувийг ёлом, 1.0 хувийг гахайн хавдар, 0.1 хувийг улаанууд, халдварт эритема, 0.03 хувийг менингококкт халдвар тус тус эзэлж байна.

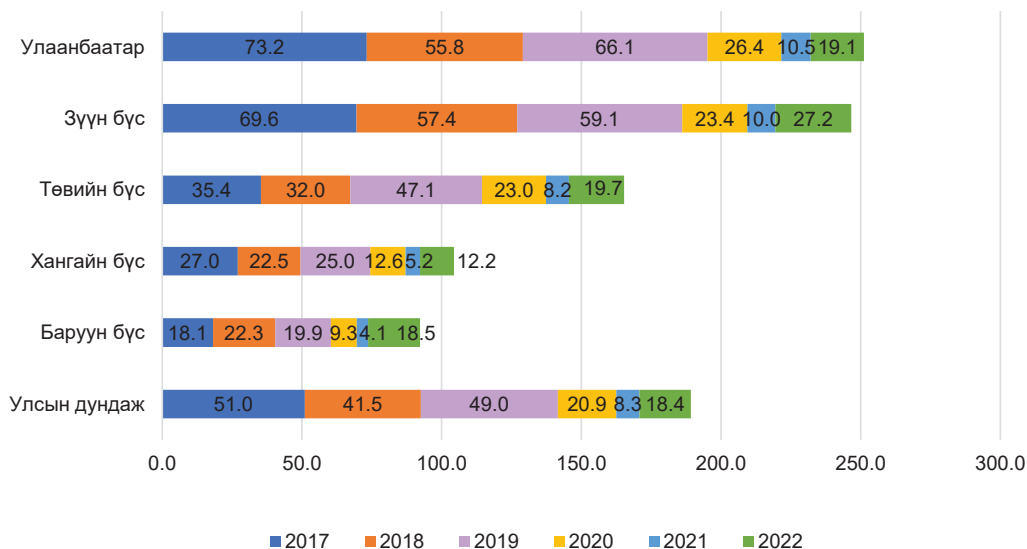
Хүснэгт 6.1. Амьсгалын замын халдварт өвчин (10 000 хүн амд), төрлөөр, 2013-2022 он

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Сүрьеэ	14.7	14.5	14.4	13.4	12.2	11.1	11.4	10.4	7.1	7.0
Менингококкт халдвар	0.14	0.05	0.04	0.03	0.04	0.04	0.06	0.02	0.01	0.01
Салхин цэцэг	16.7	16.1	19.0	22.6	31.1	25.7	33.4	8.9	0.9	10.4
Улаан бурхан	0.00	0.00	79.16	100.01	0.05	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00
Улаан эсэргэнэ	1.0	1.0	2.5	4.6	5.8	2.9	2.9	0.8	0.1	0.5
Гахайн хавдар	18.9	1.5	0.8	1.1	0.7	1.0	0.4	0.3	0.1	0.2
Ёлом	0.5	0.5	0.5	0.5	0.8	0.6	0.8	0.5	0.1	0.3
Халдварт эритема	0.05	0.05	0.14	0.34	0.29	0.15	0.11	0.02	0.00	0.01
Улаанууд	0.05	0.00	0.17	0.16	0.04	0.01	0.02	0.00	0.01	0.02
Нийт	52.0	33.6	116.7	142.7	51.0	41.5	49.0	20.9	8.3	18.4

2022 оноос сүүлийн 10 жилийн дунджаар гахайн хавдар 11.5, халдварт эритема 8.9, менингококкт халдвар 6.6, улаан эсэргэнэ 4.5, улаанууд 2, салхинцэцэг, ёлом 1.6, сүрьеэ 1.5 дахин тус тус өндөр байна.

Зураг 6.5. Амьсгалын замын халдварт өвчнүүд, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2017-2022 он

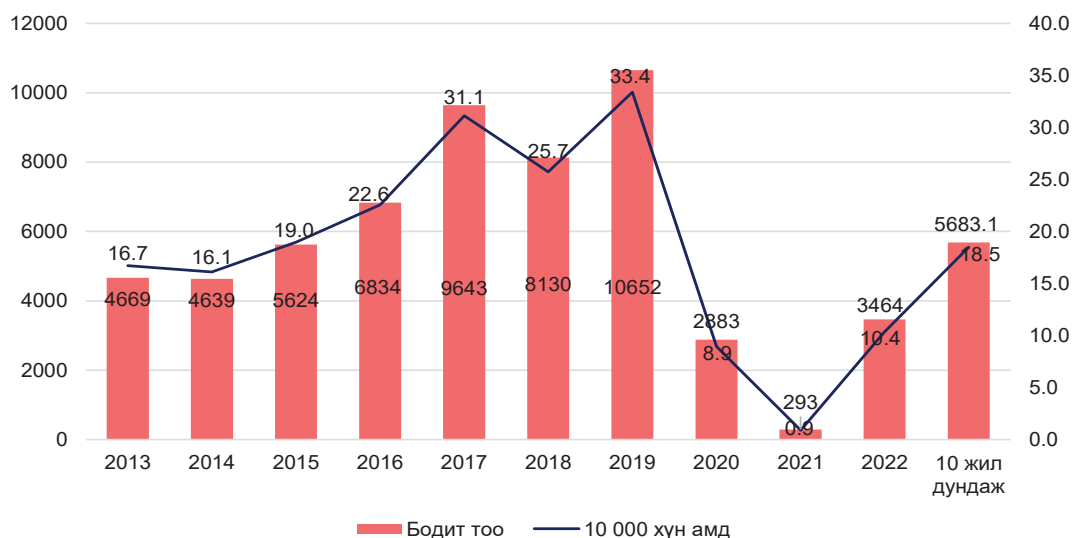

Сүүлийн 5 жилийн дунджаас (КОВИД-19-ын халдвар ороогүй) 2022 онд бүртгэгдсэн амьсгалын замын халдварт өвчин 10 000 хүн амд улсын хэмжээнд 15.9-оор буурсан боловч өмнөх оноос 10.1-оор өссөн байна.

6.2.1. САЛХИНЦЭЦЭГ

Тайлант онд салхинцэцгийн 3464 тохиолдол бүртгэгдэж 10 000 хүн амд 10.4 байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2219.1 тохиолдлоор буурч өмнөх оноос 3171 тохиолдлоор буюу 11.8 дахин тус тус өссөн байна. 2017-2019 онд жилд дунджаар 9 475 тохиолдол бүртгэгдсэн нь сүүлийн 10 жилд хамгийн өндөр үзүүлэлт байна.

Зураг 6.6. Салхинцэцэг өвчин (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он

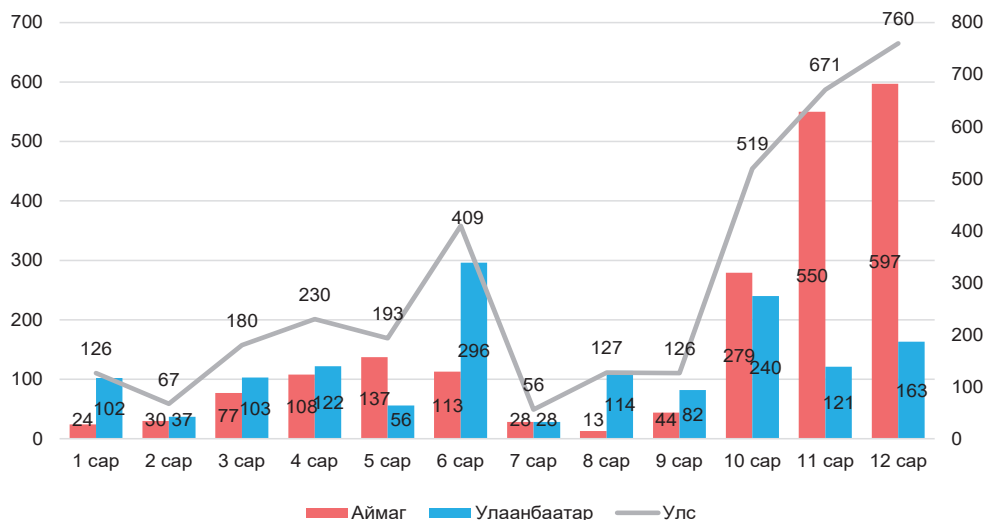

Салхинцэцгийн нийт тохиолдлын 50.5 хувь нь эрэгтэй, 49.5 хувь эмэгтэй буюу хүйсийн хувьд ялгаагүй, насны ангиллаар авч үзвэл 35.6 хувь нь 5 хүртэлх насны, 35.6 хувь нь 5-9 насны, 15.2 хувь нь 10-14 насны хүүхдүүд эзэлж байгаа нь нийт салхинцэцэг тохиолдлын 86.3 хувийг эзэлж байна.

Халдварт өвчний онош тогтоогдсон байдлаас харахад 3 379 тохиолдлыг эмнэлзүйн шинж тэмдгээр оношилж, 85 тохиолдол нь эмнэлзүй лабораторийн шинжилгээгээр давхар баталсан байна.

Нийгмийн байдлаар нь авч үзвэл нийт тохиолдлын 47.9 хувийг сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүд, 42.4 хувийг сургуулийн сурагчид, 3.0 хувийг оюутнууд тус тус байгаа нь нийт халдварын 93.3 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6.7. Салхинцэцэг өвчлөл бүртгэгдсэн сараар (бодит тоо), 2022 он

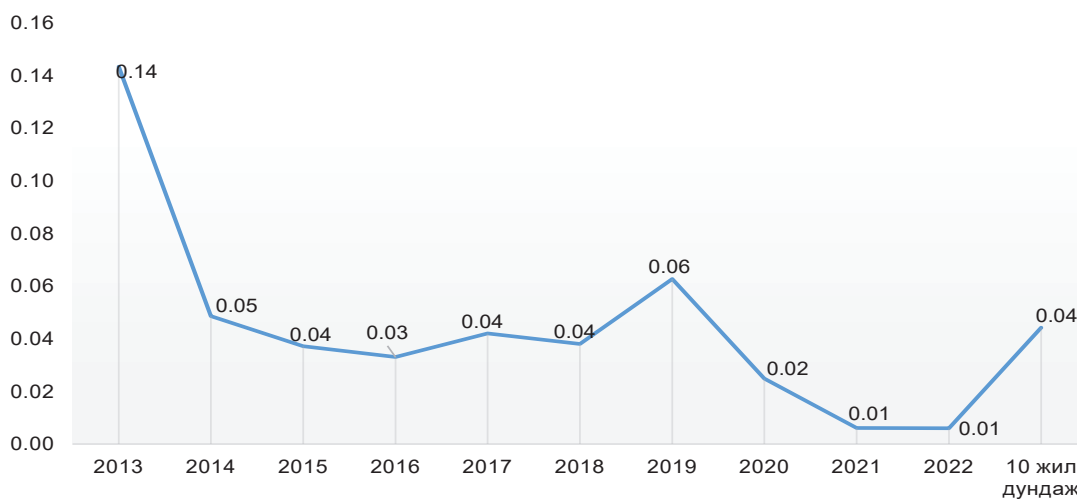

Улсын хэмжээнд сард дунджаар 288.7 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 6, 10, 11, 12 саруудад дунджаас өндөр бүртгэгдсэн байна. 10-12 сард орон нутагт халдварын тохиолдол өндөр бүртгэгдсэн. Салхинцэцгийн хүндрэлээр эндэгдэл бүртгэгдээгүй.

6.2.2. МЕНИНГОКОККТ ХАЛДВАР

Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн менингококкт халдварын өвчлөлийн хөдлөлзүйгээс харахад 1974, 1994 онд хүн амыг олноор хамарсан тархалт гарч, 10 000 хүн амд 14-19 тохиолдол бүртгэгдэж, 1995 оноос өвчлөл тууштай буурсан хэдий ч 2007 онд бага зэрэг нэмэгдэн 10 000 хүн амд 0.6 тохиолдол бүртгэгдэж байсан байна. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар 13 тохиолдол бүртгэгдсэн нь энэ оноос 6.5 дахин өндөр байна. Энэ онд 2 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 4 дүгээр сард Улаанбаатар, Архангай аймагт тус тус бүртгэгдсэн байна.

Зураг 6.8. Менингококкт халдварын түвшин (10 000 хүн амд), 2013-2022 он

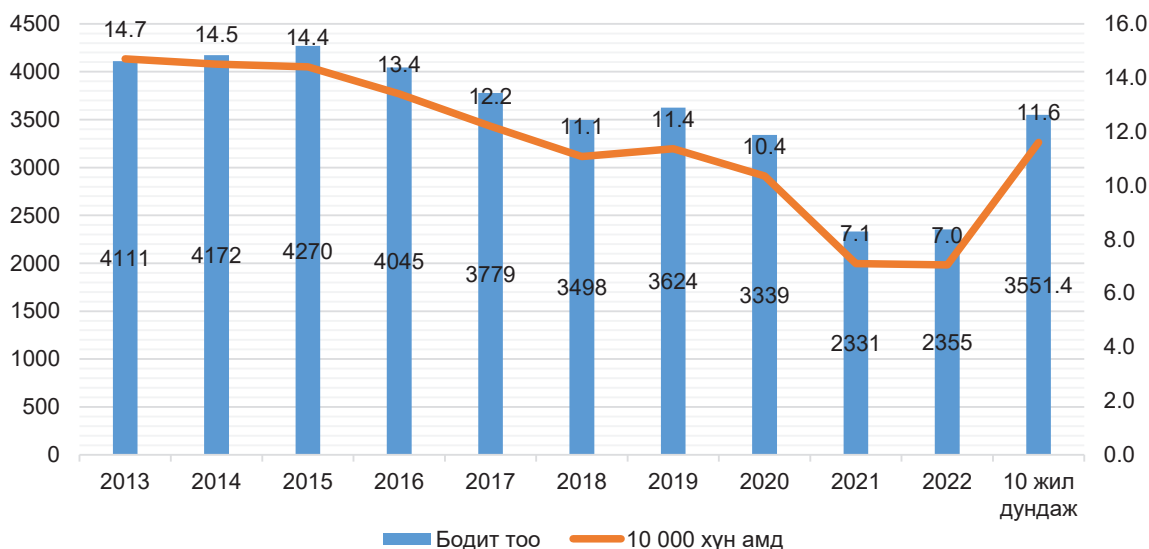

6.2.3. СҮРЬЕЭ

Монгол Улс нь ДЭМБ-ын Номхон далайн баруун эргийн бүсийн 37 орноос сүрьеэгийн халдвар өндөртэй орны тоонд ордог. Дэлхийн бусад улс орнуудын адил Монгол Улс 1996 оноос шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээний стратеги (ДОТС)-ийг нэвтрүүлснээр сүрьеэгийн шинээр илэрсэн тохиолдол 1996 оноос хойш тасралтгүй нэмэгдэж 2007 оноос буурах хандлага ажиглагдаж байна. “Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх” арга хэмжээний төлөвлөгөөг 2022 онд баталж, 100 000 хүн амд шинэ болон дахилтат сүрьеэг 100 ба түүнээс доош болгох зорилт тавьсан ба энэ онд улсын хэмжээнд 70.5 болж, 29.5-оор бага байна.

Энэ онд 2355 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд 7.0 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1196.4 (10 000 хүн амд 4.6) тохиолдлоор буурсан боловч өмнөх оноос 24 тохиолдлоор өссөн үзүүлэлттэй байна. Шинээр бүртгэгдсэн тохиолдлын 57.3 хувь нь эрэгтэй, 42.7 хувь эмэгтэй байгаа ба насны ангиллаар авч үзвэл 2.0 хувь нь 5 хүртэлх насны, 2.3 хувь нь 5-9 насны, 3.2 хувь нь 10-14 насны, 5.5 хувь нь 15-19 насны хүүхдүүд эзэлж байна. Ахмад настан 19.3 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6.9. Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он

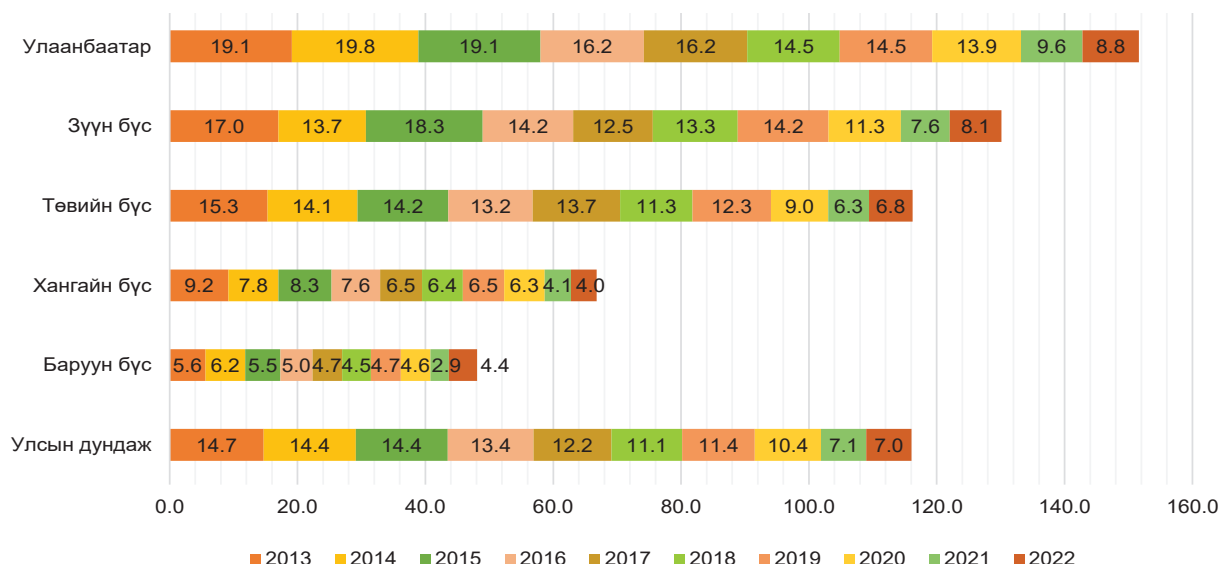

Эмчилгээ хяналтын өвчтөнөөс сүрьеэгээр нас барсан нийт 108 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх онтой харьцуулахад 28 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Өвчний бүтцээр нь үзвэл: Амьсгалын эрхтний сүрьеэгээр 58 (53.7%), амьсгалын бус эрхтний сүрьеэгээр 10 (9.3%), бусад эрхтэн тогтолцооны өвчнөөр 40 (37.0%) нь тус тус нас барсан байна.

Сүрьеэгийн өвчний тохиолдлыг байршлаар харуулбал: Баруун, Хангайн, Төвийн бүсийн аймгуудад 10 000 хүн амд ногдох тохиолдлын түвшин улсын дунджаас 0.2-3.0-оор бага байгаа бол зүүн бүсийн аймагт 1.1, Улаанбаатар хотод 1.8-оор өндөр байна. 2013 оноос Хангайн, Төвийн бүс 2.3 дахин, Улаанбаатар 2.2 дахин, Зүүн бүс 2.1 дахин, Баруун бүс 1.3 дахин тус тус буурсан байна.

Сүрьеэгийн шинэ тохиолдлын 1386 (58.9%) нь Улаанбаатар хотод, 969 (41.1%) нь орон нутагт бүртгэгдсэн ба 72.2% нь уушгины сүрьеэ, 27.8% нь уушгины бус эрхтний сүрьеэ байна.

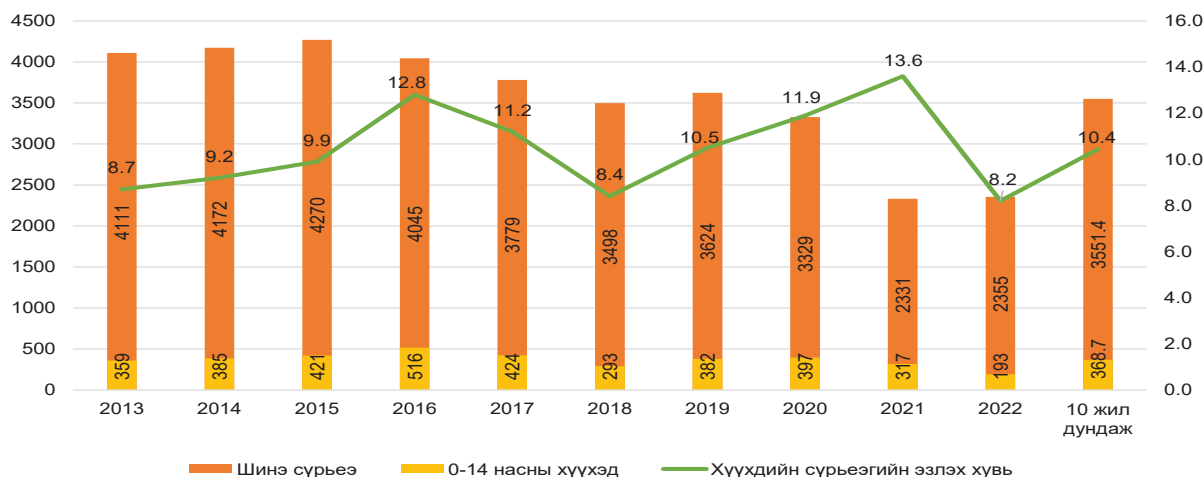
Зураг 6.10. Сүрьеэгийн өвчлөл (10 000 хүн амд), бүсээр, 2013-2022 он

6.2.4. ХҮҮХДИЙН СҮРЬЕЭГИЙН ӨВЧИН

Сүүлийн 10 жилийн дунджаар хүүхдийн сүрьеэгийн 368.7 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт сүрьеэгийн тохиолдлын 10.4%-ийг эзэлж байна. Тайлант онд хүүхдийн сүрьеэгийн 193 тохиолдол бүртгэгдсэн нь сүүлийн 10 жилд бүртгэгдсэн хамгийн бага тохиолдол буюу 10 000 хүн амд өмнөх оноос 5.4-оор, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2.2-оор тус тус буурсан байна.

Зураг 6.11. Нийт сүрьеэ (бодит тоо), Хүүхдийн сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдол (бодит тоо, хувиар), 2013-2022 он

2022 онд 15 хүртэлх насны 193 хүүхэд сүрьеэгээр өвчилсөн нь нийт тохиолдлын дотор 8.2%-г эзэлж байгаа ба өнгөрсөн оноос 1.6 дахин, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1.9 дахин тус тус буурсан байна. Үүнээс 77.7 хувь нь уушгины сүрьеэ өвчнөөр оношлогдсон байна.

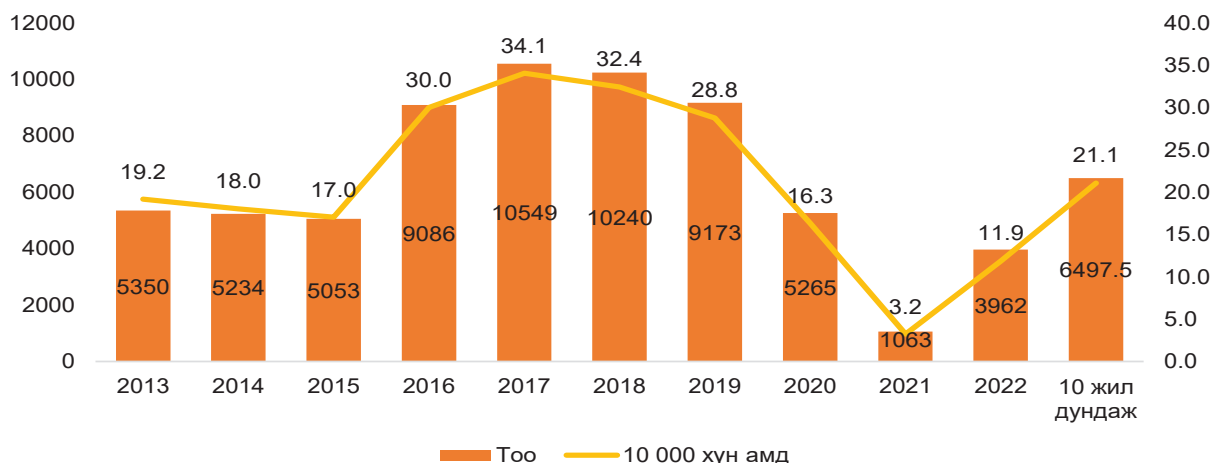
6.3. ГЭДЭСНИЙ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд сүүлийн 10 жилийн дунджаар гэдэсний халдварт өвчний 6497.5 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд 21.1 байна. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар гэдэсний халдварын дийлэнх хувийг цусан суулга, гар хөл амны өвчин, А вируст гепатитын тохиолдол

эзэлж байна. 2022 онд бүртгэгдсэн 3962 тохиолдлыг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 2535.5 тохиолдлоор буурсан байна.

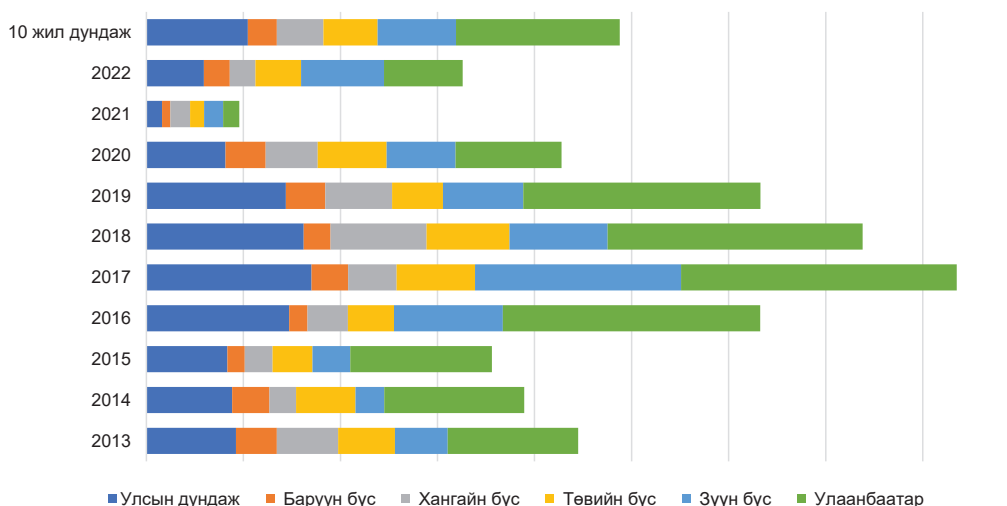
Зураг 6.12. Гэдэсний халдварт өвчлөл (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он

Улсын хэмжээнд 2022 онд гэдэсний халдварын 6 төрлийн (цусан суулга, хүнсний гаралтай бактерт хордлого, сальмонеллэзын халдвар, суулгалт халдвар, гар, хөл, амны өвчин, цочмог гепатит А) халдварт өвчин бүртгэгдэж, 10 000 хүн ам тутамд 11.9 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 8.7-оор өссөн үзүүлэлттэй байна. Гэдэсний халдварт өвчин нийт халдварт өвчний (Коронавирусын халдвар (КОВИД-19)-аас бусад) 17.0 хувийг эзэлж байна.

Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн нийт гэдэсний халдварын 46.6 хувь нь гар, хөл, амны өвчин, 43.5 хувь нь цусан суулга, 5.7 хувь нь сальмонеллэз, 2.0 хувь нь суулгалт халдвар, 1.7 хувь нь бактерийн гаралтай хоолны хордлого, 0.5 вируст гепатит А тус тус эзэлж байна. Гэдэсний халдварт өвчнийг бүс нутгаар харьцуулан харахад 10 000 хүн амд Улаанбаатар хот 4.3, зүүн бүс 5.3 тохиолдлоор улсын дунджаас тус тус өндөр байна. Баруун, Хангайн бүс 6.6 тохиолдлоор, Төвийн бүс 2.5 тохиолдлоор тус тус бага үзүүлэлттэй байна.

Зураг 6.13. Гэдэсний халдварт өвчлөл (10 000 хүн амд), бүсээр, 2013-2022 он

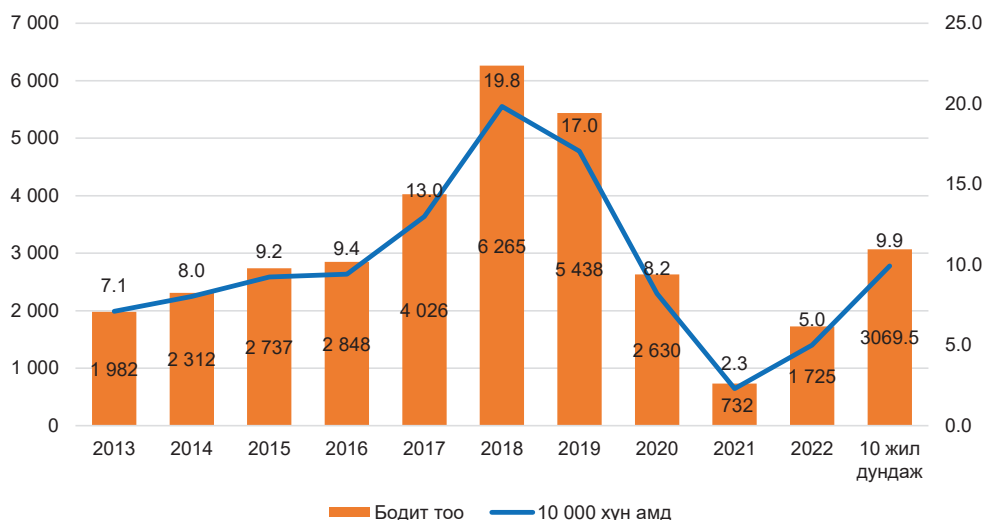

Сүүлийн 10 жилийн дунджаас 10 000 хүн амд Зүүн бүсэд 1.0-оор өссөн, Улаанбаатар 17.6-оор, Хангайн 4.3-оор, Төвийн 1.8-оор, Баруун 0.7-оор тус тус өссөн байна.

6.3.1. ЦУСАН СУУЛГА ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд 2022 онд цусан суулгын 1725 тохиолдол бүртгэгдэж 10 000 хүн амд 5.0 байгаа ба гэдэсний халдварт өвчний 43.5 хувийг эзэлж байна. Сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 1344.5 тохиолдол буюу 10 000 хүн амд 4.9-оор буурсан боловч өмнөх онтой харьцуулахад 993 тохиолдол, 10 000 хүн амд 2.7-оор өссөн байна.

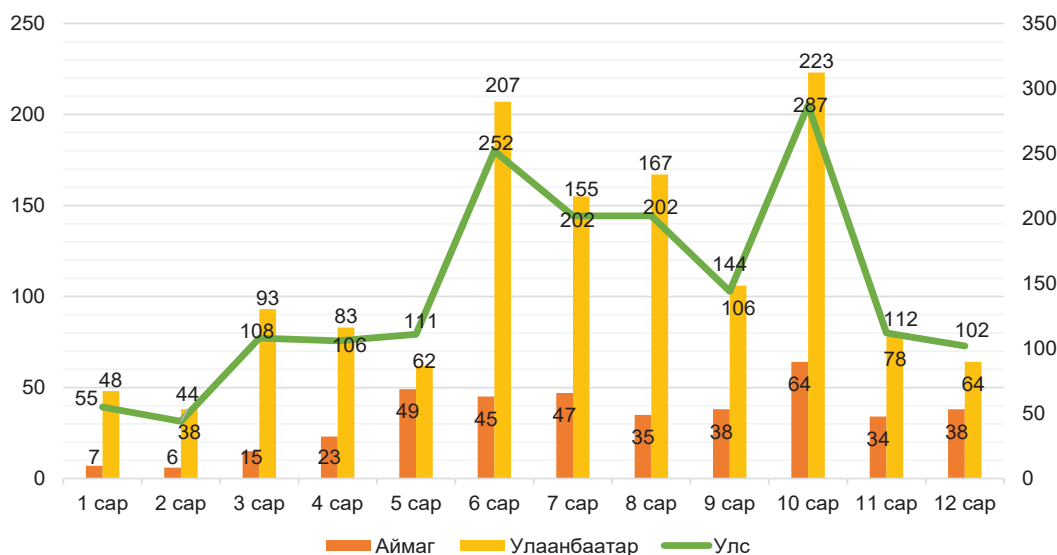
Зураг 6.14. Цусан суулга халдвар өвчлөл (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он

Цусан суулга өвчний 48.9 хувь нь эрэгтэй, 51.1 хувь эмэгтэй байгаа ба насны ангиллаар авч үзвэл 54.0 хувь нь 5 хүртэлх насны, 21.6 хувь нь 5-9 насны, 4.6 хувь нь 10-14 насны хүүхдүүд эзэлж байна.

Халдварт өвчний онош тогтоогдсон байдлаас харахад 308 тохиолдлыг эмнэлзүйн шинж тэмдгээр оношилж, 1417 тохиолдол нь эмнэлзүй лабораторийн шинжилгээгээр давхар баталсан байна. Нийгмийн байдлаар нь авч үзвэл нийт тохиолдлын 9.0 хувь нь 1 хүртэлх насны буюу гэртээ байдаг хүүхдүүд, 51.1 хувийг цэцэрлэгийн хүүхдүүд, 21.3 хувийг сургуулийн сурагчид эзэлж байгаа дийлэнх буюу 81.4 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6.15. Цусан суулга өвчлөлийн тохиолдол (бодит тоо), сараар, 2022 он

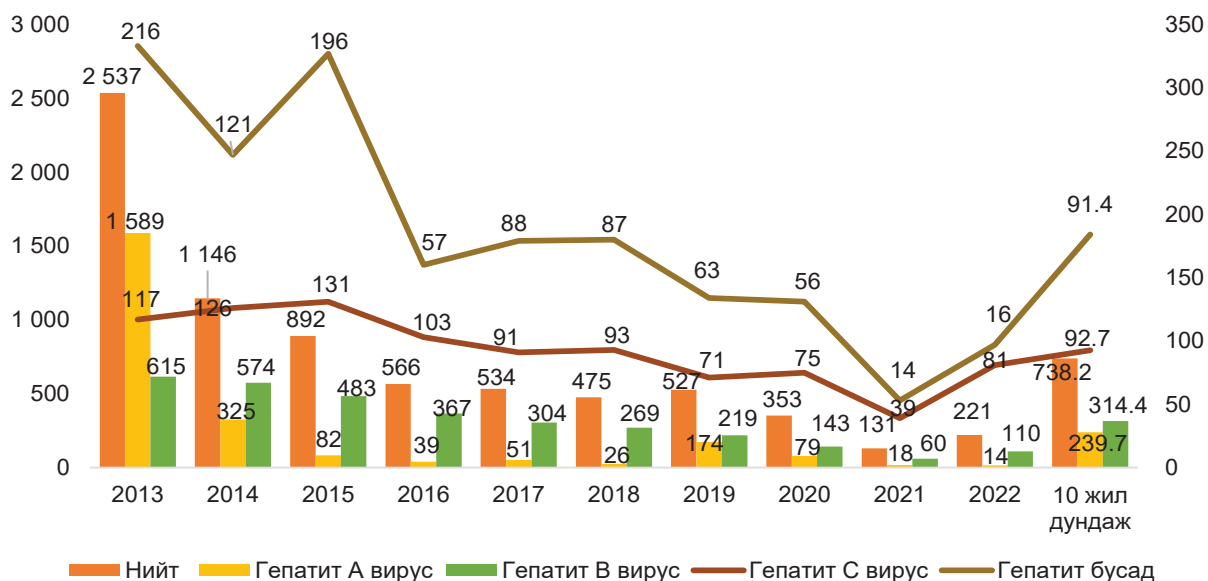

6.3.2. ГЕПАТИТ ВИРУС

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар гепатит вирусийн цочмог халдварын 221 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд 0.7 байна. Өнгөрсөн онтой харьцуулахад 90 тохиолдол, 10 000 хүн амд 0.3-оор өссөн байна.

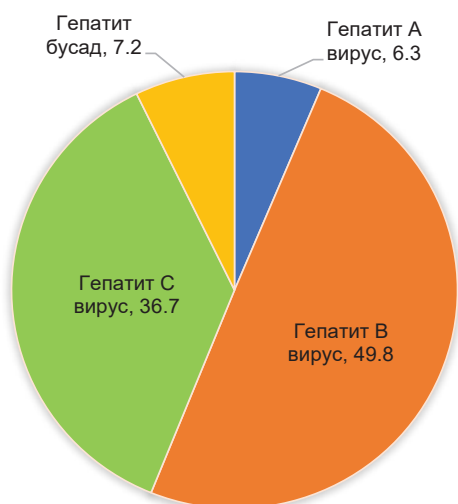
Зураг 6.16. Вируст гепатитын бүртгэгдсэн тохиолдол, төрлөөр, 2013-2022 он

Улсын хэмжээнд сүүлийн 10 жилд бүртгэгдсэн гепатит вирусийн цочмог халдвар нь 2011 онд хамгийн их буюу 10 000 хүн ам тутамд 52.8 ногдож, 2012 оноос өвчлөл тууштай буурч байна. Гепатит вирусийн цочмог халдварын хөдлөл зүй нь 2010 оны 12 дугаар сар, 2011 оны 11 дүгээр саруудад өвчлөл хамгийн их, оргил үедээ хүрч, 2013 оноос өвчлөл тууштай буурч байна.

Нийт гепатит вирусийн халдварын 6.3 хувийг гепатит А вирусийн халдвар, 49.8 хувийг гепатит В вирусийн халдвар, 36.7 хувийг гепатит С вирусийн халдвар, 7.2 хувийг гепатит бусад вирусийн халдвар тус тус эзэлж байна.

Зураг 6.17. Гепатит вирусын бүтэц (хувиар), 2022 он

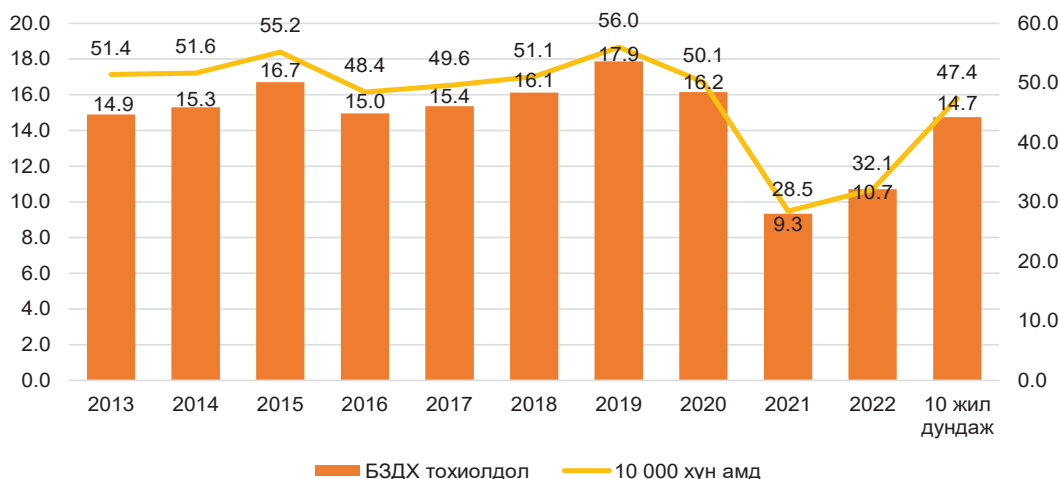
2022 онд бүртгэгдсэн тохиолдлын 48.9 хувь нь эрэгтэй, 51.1 хувь эмэгтэй байгаа ба насны ангиллаар авч үзвэл 25.8 хувь нь 20-29 насны, 43.9 хувь нь 30-39 насныхан эзэлж байна. Нийт өвчлөлийн 82.4 хувь нь амбулаторид оношлогдсон байна. Эндэгдэл тухайн онд 2 тохиолдол бүртгэгдсэн.

Нийгмийн байдлаар нь авч үзвэл нийт тохиолдлын 54.8 хувийг ажил эрхэлдэг, 15.8 хувийг ажил эрхэлдэггүй, 10.0 хувийг малчин, 5.0 хувийг оюутнууд дийлэнх хувийг эзэлж байна. Хавьтлын шинжилгээгээр өвчлөл илрээгүй байна.

6.4. БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Бэлгийн замаар дамжих халдварын тохиолдол сүүлийн 10 жилийн дунджаар 14 745 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд харьцуулахад 47.4 байна. 2022 онд нийт 10718 тохиолдол бүртгэгдсэн нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 4 027 тохиолдол буюу 10 000 хүн амд тутамд 15.3-оор бага, өмнөх онтой харьцуулахад 1 378 тохиолдол буюу 10 000 хүн амд 3.6-оор тус тус өссөн байна.

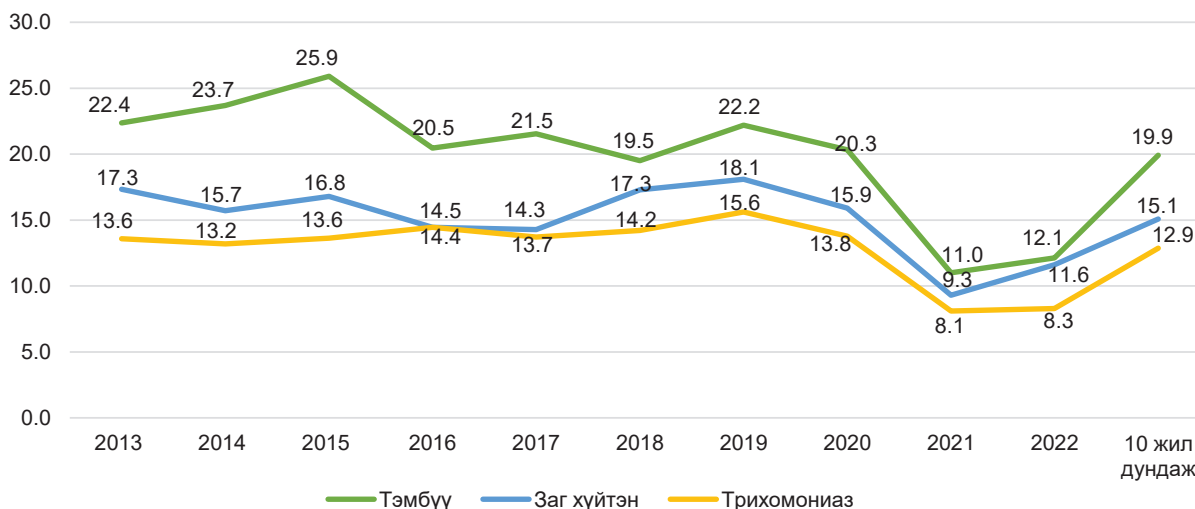
Зураг 6.18. Бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчлөл (10 000 хүн амд), мянган хүн, 2013-2022 он

6.4.1. ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАР

Тэмбүүгийн халдвар сүүлийн 10 жилийн дунджаар 6 116 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд 19.9 байна. Тэмбүүгийн халдварын 4052 тохиолдол 2022 онд бүртгэгдсэн нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 2064 буурсан боловч өмнөх оноос 435 тохиолдлоор өссөн үзүүлэлттэй байна. Энэ онд жирэмсний хяналтад шинээр 68 009 эмэгтэйчүүд хамрагдсанаас тэмбүү өвчний халдвар илрүүлэх шинжилгээг 98.1 хувьд нь хийсэн, үүнээс 1.4 хувьд нь тэмбүү өвчний халдвар илэрсэн байна. Энэ нь “Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх” арга хэмжээний хүрэх түвшнээс 0.1 пунктээр бага үзүүлэлттэй байна.

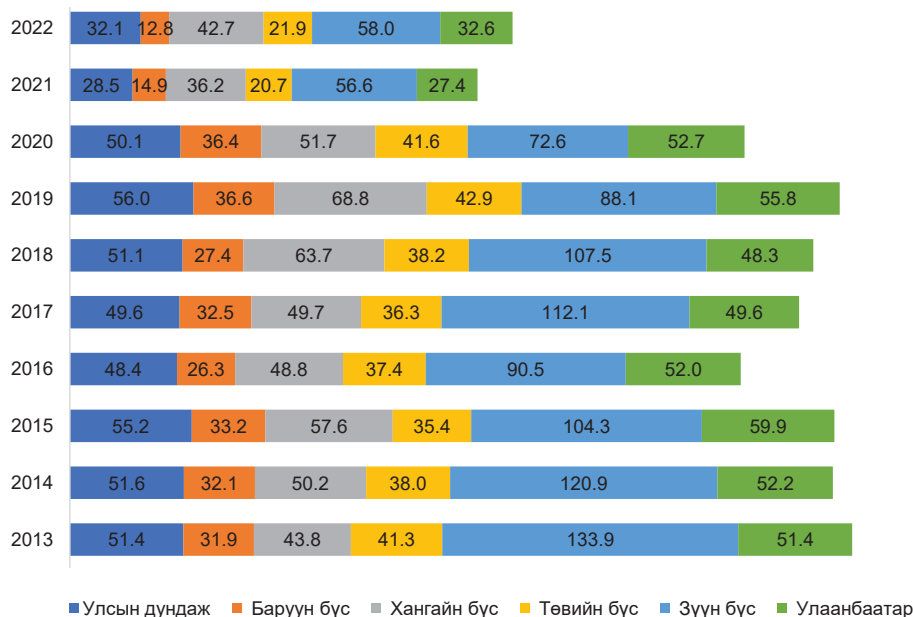
Зураг 6.19. Бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчлөл (10 000 хүн амд), өвчлөлийн төрлөөр, 2013-2022 он

10 000 хүн амд тутамд сүүлийн 10 жилийн дунджаас тэмбүү 7.8-оор, заг хүйтэн 3.5-оор, трихомониаз 4.6-оор тус тус буурсан байна. Өмнөх онтой харьцуулахад тэмбүү 1.1-оор, заг хүйтэн 2.3-оор, трихомониаз 0.2-оор тус тус өссөн.

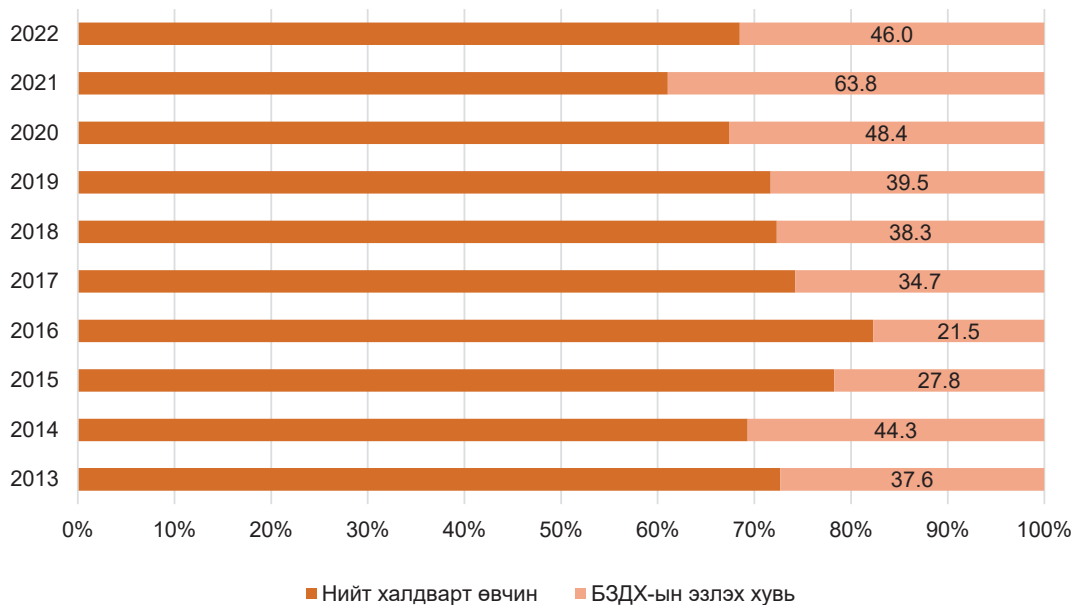
Зураг 6.20. Бэлгийн замаар дамжих халдвар (10 000 хүн амд), бүсээр, 2013-2022 он

Бүс нутгаар сүүлийн 10 жилийн байдлаар 10 000 хүн амд зүүн бүс 36.5-оор, Улаанбаатар, баруун бүс тус бүр 15.6-оор, төвийн бүс 13.4, хангайн бүс 8.6-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

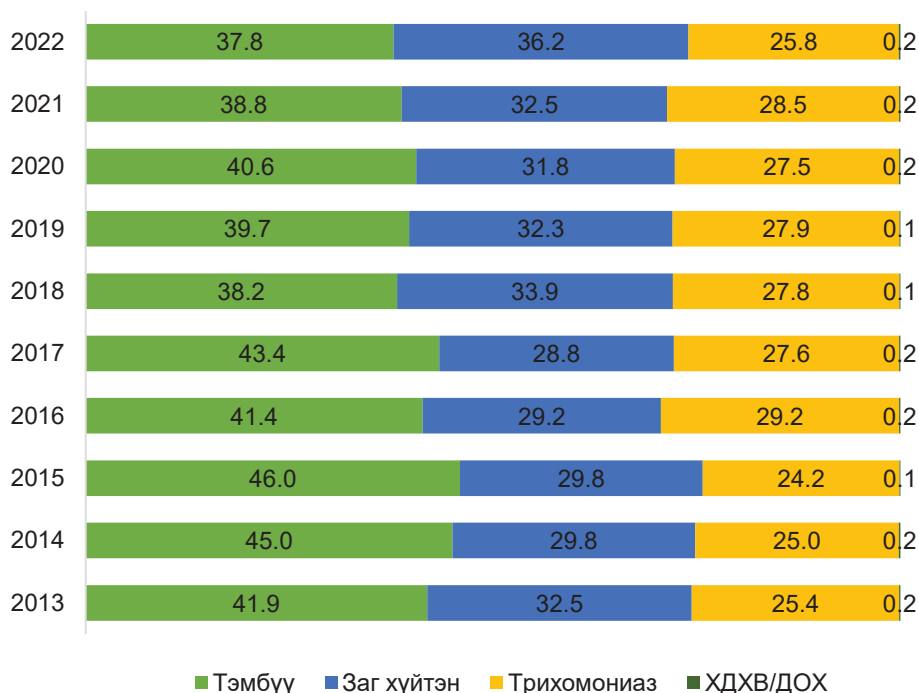
Сүүлийн 10 жилийн дунджаар нийт халдварт өвчинд (Коронавирусын халдвар (КОВИД-19)-аас бусад) бэлгийн замаар дамжих халдвар 38.5 хувь байгаа ба 2022 онд бэлгийн замаар дамжих халдварын эзлэх хувь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 7.5 пунктээр нэмэгдсэн, өмнөх оноос 15.4 пунктээр буурсан байна.

Зураг 6.21. Нийт халдварт өвчлөлд бэлгийн замын халдварт өвчний эзлэх хувь, 2013-2022 он

Бэлгийн замын халдварт өвчний төрлөөр, сүүлийн 10 жилийн байдлаар харвал 2011-2012 онд гоноккокт халдвар нийт бэлгийн замаар дамжих халдварын 36.9-38.4 хувийг эзэлж тэргүүлдэг байсан бол 2013-2022 онд тэмбүүгийн халдварын тохиолдол 37.8-46.0 хувийг эзэлж байна.

Зураг 6.22. Бэлгийн замын халдварт өвчин (хувиар), төрлөөр, 2013-2022 он

Сүүлийн 10 жилийн дунджаас тэмбүүгийн тохиолдол 3.5, трихомониаз 1.1 пунктээр тус тус буурсан бол, заг хүйтэн 4.5 пунктээр өссөн.

Улсын хэмжээнд 2022 онд төрөлхийн тэмбүүгийн 20 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 1 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Аймгуудад 7 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт тохиолдлын 35.0 хувийг эзэлж байна. Орон нутгаас Архангай, Говьсүмбэр, Дундговь, Сэлэнгэ, Хөвсгөл, Төв, Орхон аймгуудад тус бүр 1 тохиолдол, Улаанбаатар хотод 13 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

6.4.2. ХДХВ/ДОХ-ЫН ХАЛДВАР

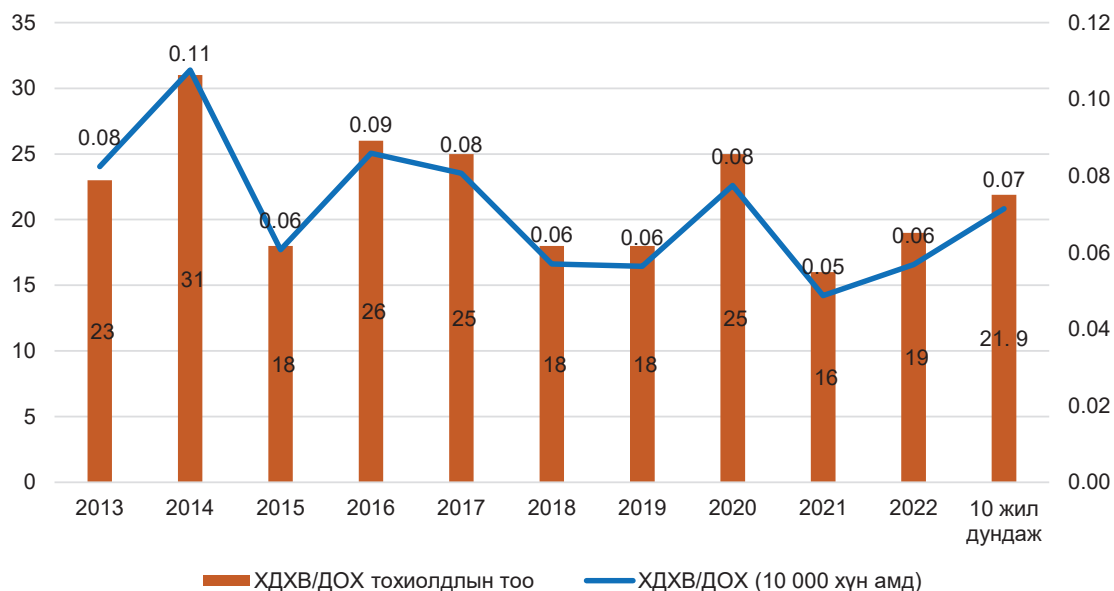
Монгол Улсын нийт хүн амын дунд Хүний дархлал хомсдолын вирусийн халдварын тархалтын түвшин 0.1 хувиас бага, эрсдэлт бүлгийн хүн амын дунд 5.0 хувиас бага байгаа нь нийт хүн амын дунд бага, эрсдэлт бүлгийн хүн амын дунд төвлөрсөн тархалттай орны тоонд орж байна.

Монгол Улсад 1992 онд ХДХВ/ДОХ-ын анхны тохиолдол бүртгэгдсэнээс хойш 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 346 тохиолдол бүртгэгдэж, үүнээс 19 тохиолдол нь 2022 онд шинээр бүртгэгдсэн байна. Бүртгэгдсэн 346 тохиолдлын 51 нь нас барсан байна.

Нийт халдварын 99.7 хувь бэлгийн замаар дамжсан халдварласан. 2022 оны байдлаар 20 халдвартай эхээс 31 хүүхэд төрүүлсний 11 давтан төрсөн бөгөөд бүх хүүхэд ХДХВ/ДОХ-ын халдваргүй мэндэлсэн. 15-49 насны хүмүүсийн дунд тархалт өндөр байна.

Зураг 6.23. ХДХВ/ДОХ-ын халдварын тохиолдол (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он

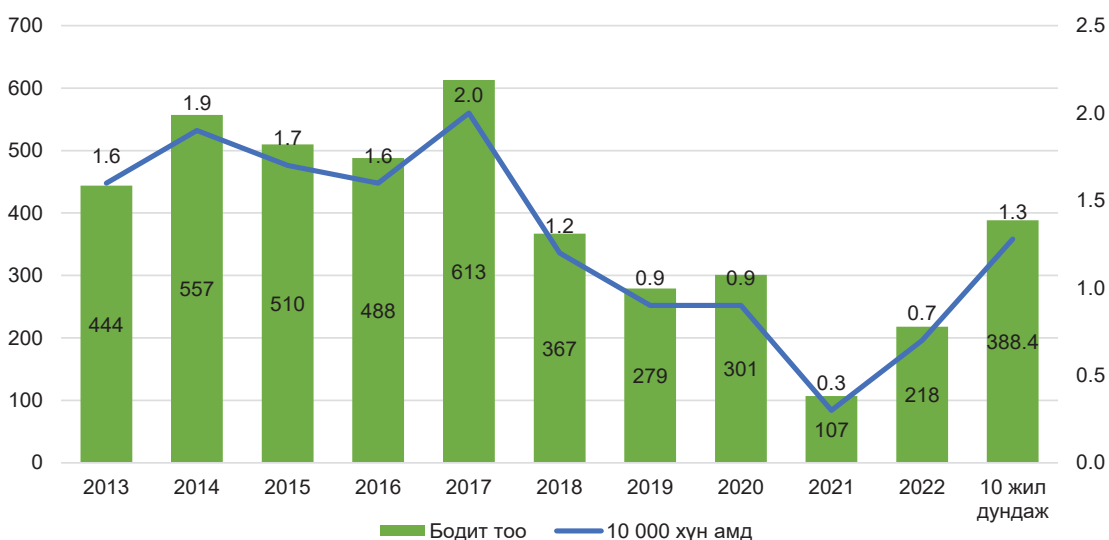
6.5. ЗООНОЗЫН ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Сүүлийн 10 жилийн дунджаар зоонозын халдварт өвчний 388 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт тохиолдлын 50.5%-ийг хачгаар дамжих халдварт өвчин эзэлж байна. Сүүлийн жилүүдэд тарваган тахал, боом, галзуугийн халдварын намжмал, хачгаар дамжих халдвар нэмэгдэж, хумхаа, корона, эбола, зика, денге чичрэг зэрэг өвчин бусад улсаас зөөвөрлөгдөн орж ирэх эрсдэл өндөр байна.

Боомын хүний өвчний тохиолдол сүүлийн жилүүдэд буурч, жилд 1-2 тохиолдол бүртгэгдэж байгаа бол хумхаа өвчний зөөвөрлөгдөн ирсэн тохиолдлууд бүртгэгдэж байна.

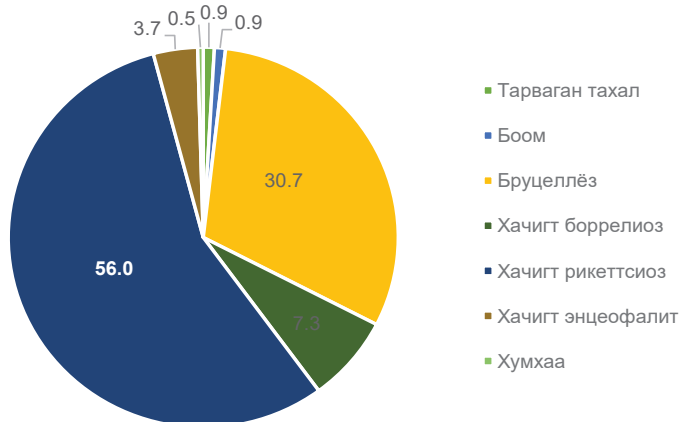
Улсын хэмжээнд 2022 онд зоонозын халдварт өвчний 218 тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд 0.7 байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дунджаас 170 тохиолдол буюу 10 000 хүн ам тутамд 0.6-оор буурсан байна.

Зураг 6.24. Зоонозын халдварт өвчний тохиолдол (бодит тоо, 10 000 хүн амд), 2013-2022 он

Улсын хэмжээнд 2022 онд бүртгэгдсэн зоонозын халдварт өвчний 56.0 хувь нь хачигт риккетсиоз, 30.7 хувь нь бруцеллез, 3.7 хувь нь хачигт энцефалит, 7.3 хувь нь хачигт боррелиоз, 0.9 хувь боом, тарваган тахал, 0.5 хувийг хумхаа тус тус эзэлж байна.

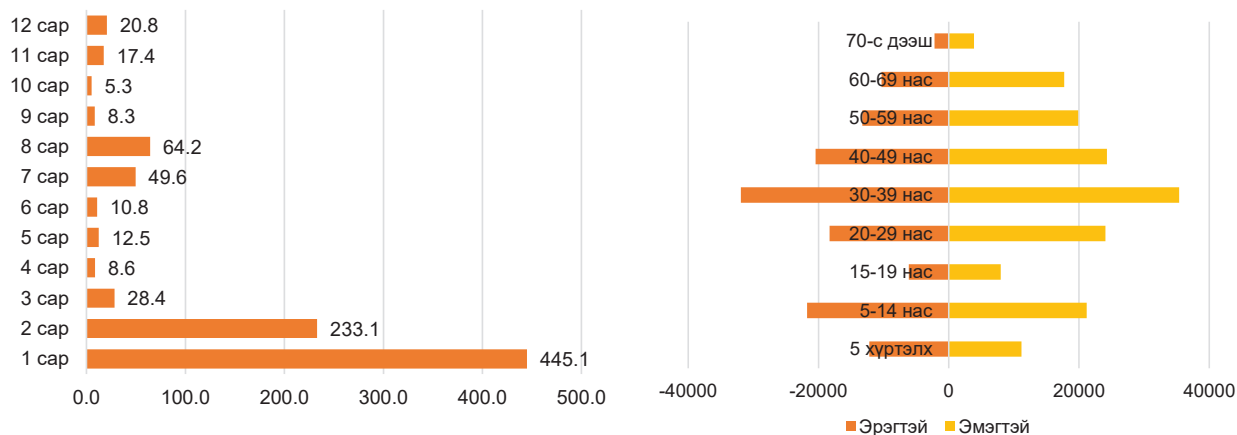
Зураг 6.25. Зоонозын халдварт өвчний бүтэц (хувиар), 2022 он

6.6. КОРОНАВИРУСТ ХАЛДВАР (КОВИД-19)

Улсын хэмжээнд 2022 онд Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын 302.0 мянган тохиолдол бүртгэгдэж, 10 000 хүн амд харьцуулахад 904.1 байгаа ба 10 000 эрэгтэй хүн амд 829.5, 10 000 эмэгтэй хүн амд 976.6 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Өмнөх оноос 285.2 мянган тохиолдлоор буюу 48.6 хувиар буурсан байна. Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын тохиолдлын 44.6 хувь нь эрэгтэйчүүд, 55.4 хувь нь эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа ба насны ангиллаар авч үзвэл 5 хүртэлх насны хүүхэд 7.9 хувь, 5-19 насны 19.1 хувь, 20-59 насныхан 61.8 хувь, 60-аас дээш насныхан 11.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 6.26. Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын тохиолдол (10 000 хүн амд), насны ангиллаар, хүйсээр, сараар, 2022 он

2022 онд бүртгэгдсэн Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын тохиолдлын тоо 1 дүгээр сард хамгийн өндөр буюу 10 000 хүн амд ногдох өвчний тохиолдол 445.1 байсан ба 2 дугаар сард 233.1, 7 дугаар сард 49.6, 8 дугаар сард 64.2 тохиолдол байгаа хамгийн өндөр бүртгэгдсэн байна.

БҮЛЭГ 7

ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

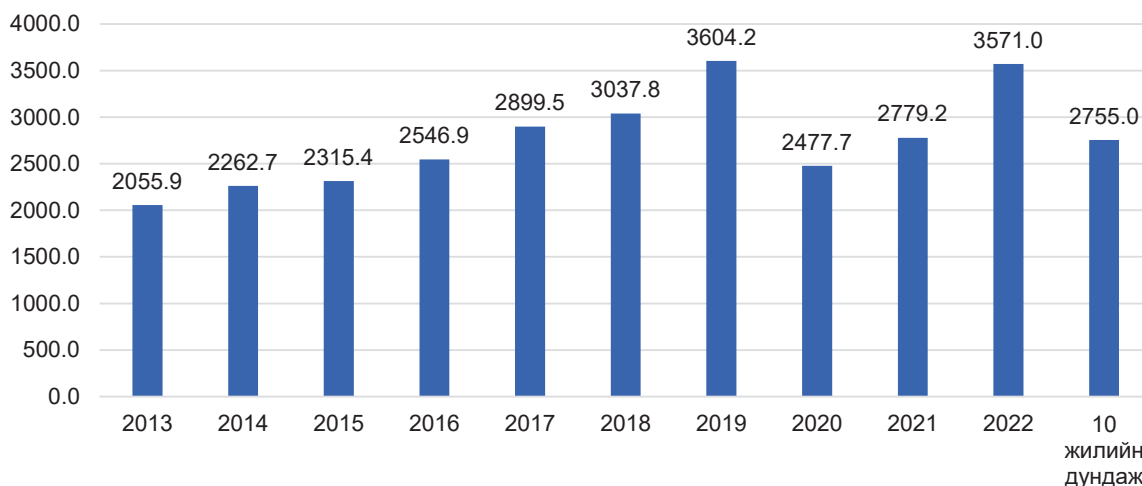
БҮЛЭГ 7. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

Халдварт бус өвчлөл нь хүн амын зан үйл, нийгмийн хүчин зүйлээс ихээхэн шалтгаалдаг бөгөөд урьдчилан сэргийлж, эрт үед нь илрүүлж эмчлэх боломжтой байдаг.

Манай улсын хүн амын өвчлөлийн хэв маягт 1990 оноос өмнө халдварт өвчин давамгайлж байсан бол 1990-ээд оноос эхлэн тархвар зүйн өөрчлөлт орж, хүн амын дунд халдварт бус өвчлөл, үүнээс шалтгаалсан нас баралт нэмэгдсээр байна.

Улсын хэмжээнд 2022 онд хүн амын өвчлөлийн тохиолдол 3.6 саяд (давхардсан тоогоор) хүрч, 2013 оноос 1515.1 мянгаар, өмнөх оноос 791.8 мянгаар тус тус нэмэгдсэн байна.

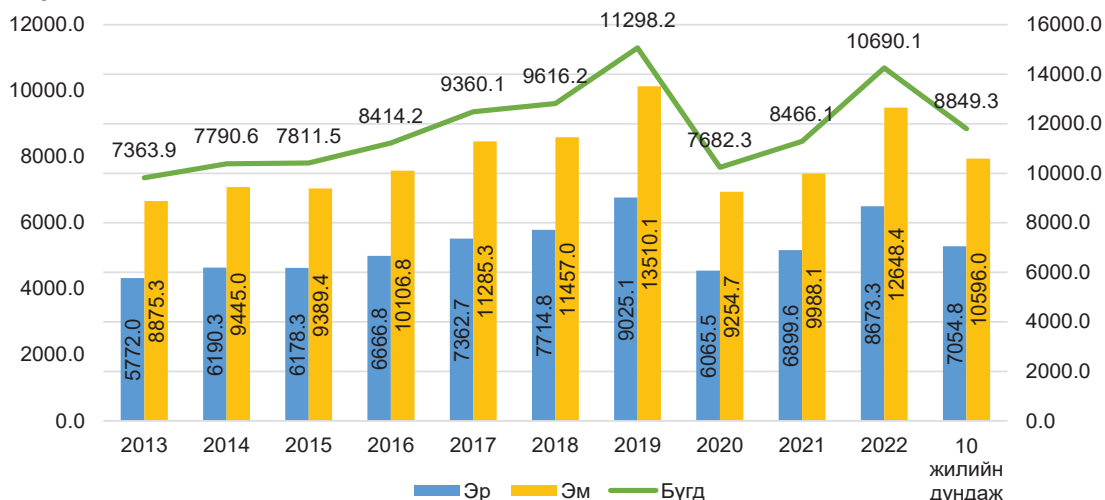
Зураг 7.1. Хүн амын өвчлөлийн тохиолдол, мянган хүн амд

7.1. ХҮН АМЫН АМБУЛАТОРИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

Улсын хэмжээнд 2022 онд 10 000 хүнд ногдох амбулаторийн өвчлөлийн түвшин (давхардсан тоогоор) 10 690.1 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1840.8-оор, өмнөх оноос 2224.0-оор тус тус нэмэгдсэн байна. Тухайн онд 10 000 эрэгтэйд 8673.3, эмэгтэйд 12648.4 бүртгэгдсэн байна.

Зураг 7.2. Амбулаторид бүртгэгдсэн хүн амын нийт өвчлөл, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

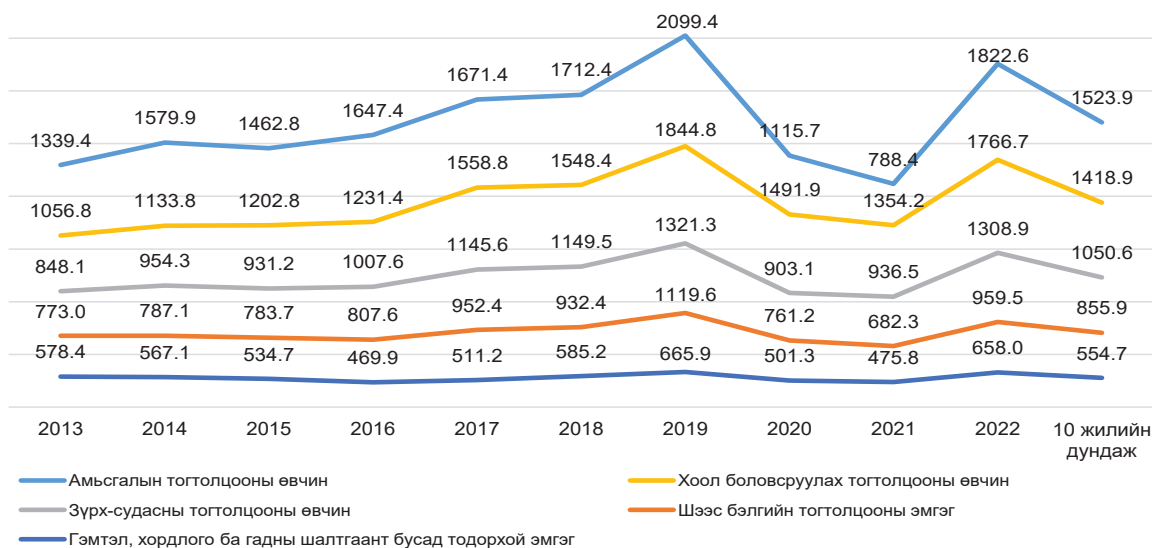

2022 оны байдлаар амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд:

Амьсгалын тогтолцооны өвчин	1822.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1766.7
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	1308.9
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	959.5
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	658.0

Зураг 7.3. Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

Хүснэгт 7.1. Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, байршлаар, дүнд эзлэх хувиар, сонгосон онуудаар

Улсын дундаж	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	18.9	20.7	19.1	20.0	17.9	17.8	18.6	13.8	9.3	17.0
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	14.9	14.9	15.7	14.9	16.7	16.1	16.3	17.8	16.0	16.5
Зүрх, судасны тогтолцооны өвчин	12.0	12.5	12.2	12.2	12.2	12.0	11.7	12.3	11.1	12.2
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	10.9	10.3	10.2	9.8	10.2	9.7	9.9	10.6	8.1	8.9
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	8.2	7.4	7.0	5.7	5.5	6.1	5.9	6.5	5.6	6.2
Бусад	37.2	35.8	36.5	36.9	36.8	38.3	37.6	39.0	49.9	40.1
Улаанбаатар	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	19.4	19.7	17.2	17.7	14.2	14.3	15.2	10.7	7.9	11.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	12.9	12.8	13.6	13.2	15.4	14.4	14.9	16.7	15.0	15.3
Зүрх, судасны тогтолцооны өвчин	9.7	11.2	10.6	10.8	10.8	10.0	10.4	10.6	9.8	10.5
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	8.2	8.5	8.9	8.6	9.3	8.7	9.3	9.8	7.4	8.8
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	11.7	10.5	10.3	8.3	8.0	9.4	9.1	8.7	9.1	10
Бусад	38.1	37.3	39.4	41.4	42.3	43.2	41.2	43.5	50.8	43.7

Тайлант онд хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгааныг байршлаар авч үзвэл: 10 000 хүн амд ногдох амьсгалын тогтолцооны өвчин Улаанбаатар 1331.6 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 617.3, орон нутагт 2256.9 байгаа нь 1404.6-оор тус тус нэмэгдсэн.

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин Улаанбаатарт 1759.6, орон нутагт 1772.9 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 397.2 ба 425.9-оор тус тус нэмэгдсэн.

Зүрх судасны тогтолцооны өвчин Улаанбаатарт 1206.1, орон нутагт 1399.8 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 315.8 ба 423.6-оор тус тус нэмэгдсэн.

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин Улаанбаатарт 1011.1, орон нутагт 913.9 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 341.0 ба 221.1-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг Улаанбаатарт 1145.1, орон нутагт 227.1 ногдож байгаа ба нь өмнөх онтой харьцуулахад 315.4 ба 56.2-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Хүснэгт 7.2. Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, нас, хүйс, байршлаар, 10 000 хүн амд, 2022 он

Үзүүлэлт	Нийт өвчлөл	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант тодорхой эмгэг
Хүйс						
Эрэгтэй	8673.3	1366.5	974.0	1736.4	511.4	791.0
Эмэгтэй	12648.4	2155.2	1634.1	1906.3	1394.7	528.8
Насны бүлэг						
Эрэгтэй						
20 хүртэлх	8394.9	1389.4	57.8	3160.6	292.8	790.5
20-44	6158.5	934.2	521.0	613.5	419.3	875.9
45-65	11750.1	1873.1	2768.2	862.9	835.9	668.1
65 ба түүнээс дээш	23032.8	3136.3	7173.4	1720.2	2353.3	555.1
Эмэгтэй						
20 хүртэлх	8262.0	1545.7	62.9	3050.4	320.1	494.4
20-44	11245.0	1889.3	867.6	1030.9	2072.2	518.4
45-65	19027.0	3233.5	4059.1	1356.5	1962.9	563.7
65 ба түүнээс дээш	26349.9	3772.2	8020.5	1704.0	2000.8	643.5
Байршил						
Хот	114671	1759.6	1206.1	1331.6	1011.1	1145.1
Хөдөө	10002.9	1772.9	1399.8	2256.9	913.9	227.1
Бүсээр						
Баруун	11144.7	2357.7	1704.8	1928.9	1116.7	283.3
Хангайн	9064.4	1490.5	1482.0	1907.2	955.8	204.8
Төв	10058.1	1620.4	1164.8	2642.0	795.7	224.3
Зүүн	10290.4	1802.4	1158.1	2911.3	701.2	190.6
Улсын дундаж	10690.1	1766.7	1308.9	1822.6	959.5	658.0

Хүн амын өвчлөлийг бүс нутгаар тэргүүлэх 3 шалтгааныг авч үзвэл:

Баруун бүсэд

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	2357.7
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	1928.9
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	1704.8

Хангайн бүсэд

Амьсгалын тогтолцооны өвчин	1907.2
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1490.5
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	1482.0

Төвийн болон зүүн бүсэд

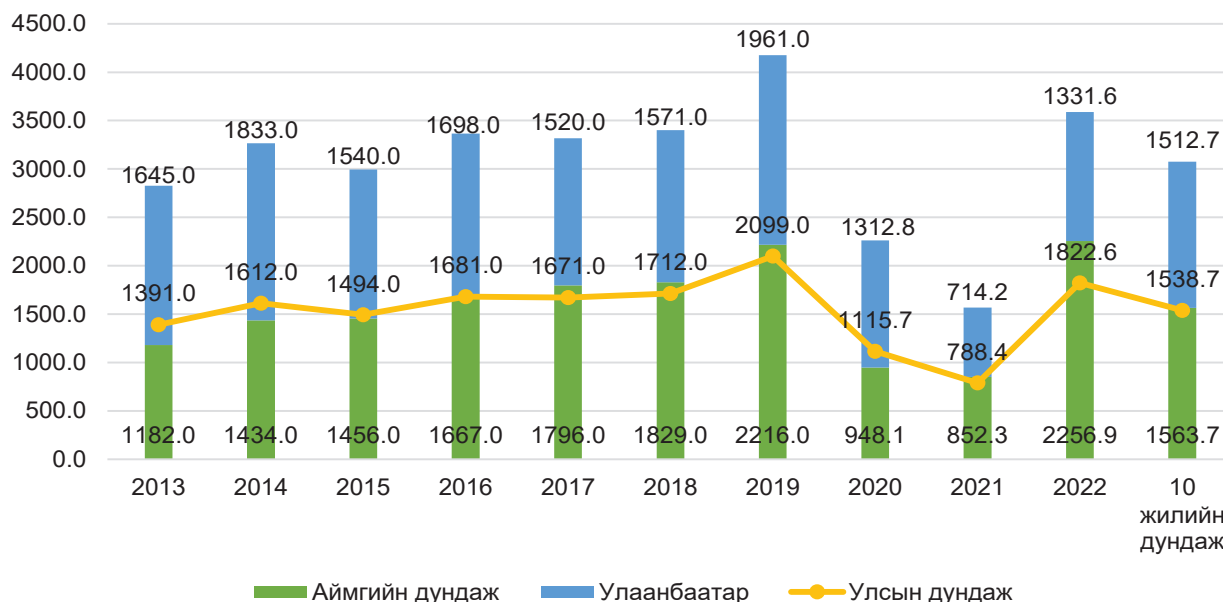
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	2642.0 ба 2911.3
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1620.4 ба 1802.4
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	1164.8 ба 1158.1 байна.

Мөн амьсгалын тогтолцооны өвчин баруун, хангайн, төвийн, зүүн бүсэд, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин баруун болон зүүн бүсэд, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин баруун бүсэд, зүрх судасны тогтолцооны өвчин баруун болон хангайн бүсэд улсын дундажтай харьцуулахад өндөр байна.

7.1.1. АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ

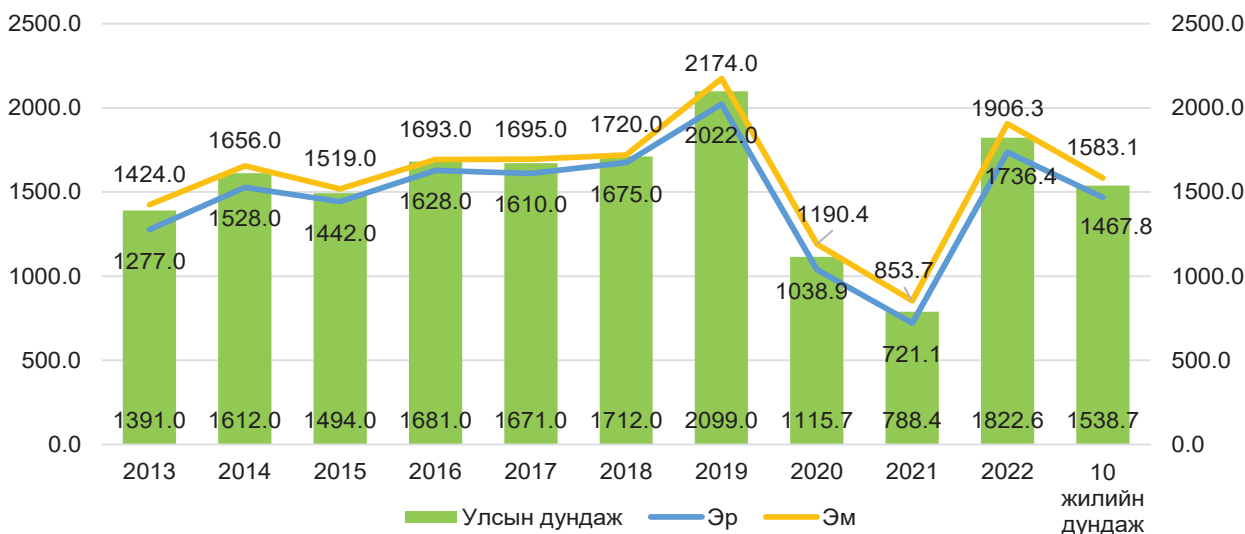
Улсын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 1822.6 болж, сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 283.9-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 1034.2-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 7.4. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, байршлаар, 2013-2022 он

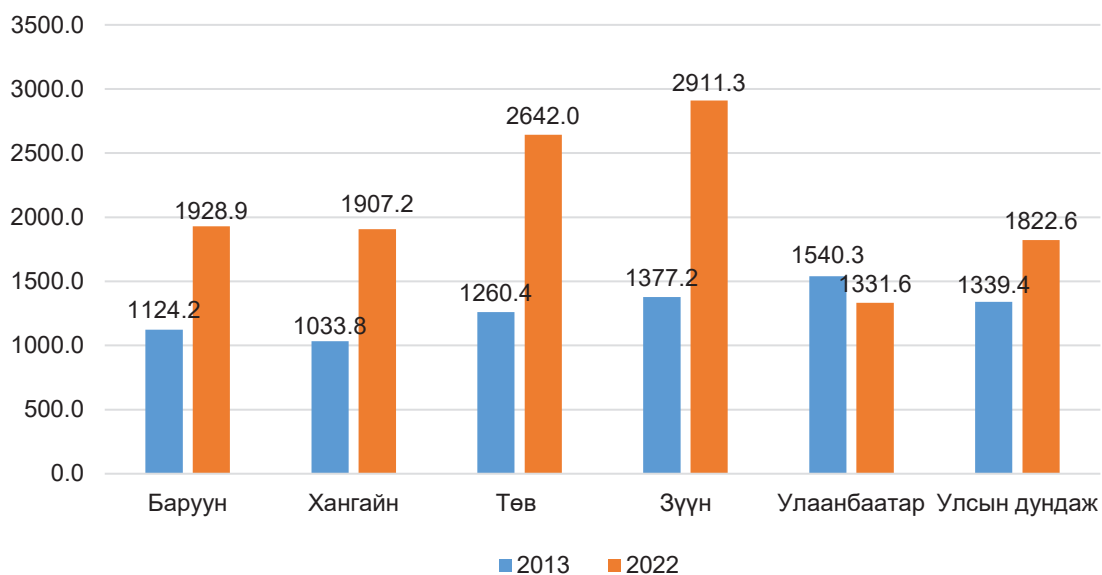
Байршлаар харуулбал орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох өвчлөл 2256.9 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 693.2-оор нэмэгдсэн ба харин Улаанбаатарт 1331.6 болж 181.1-оор буурсан байна.

Зураг 7.5. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг хүйсээр харуулбал, 10 000 эрэгтэйд 1736.4 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 268.6-оор, эмэгтэйд 1906.3 болж, 10 жилийн дунджаас 323.2-оор тус тус өссөн байна.

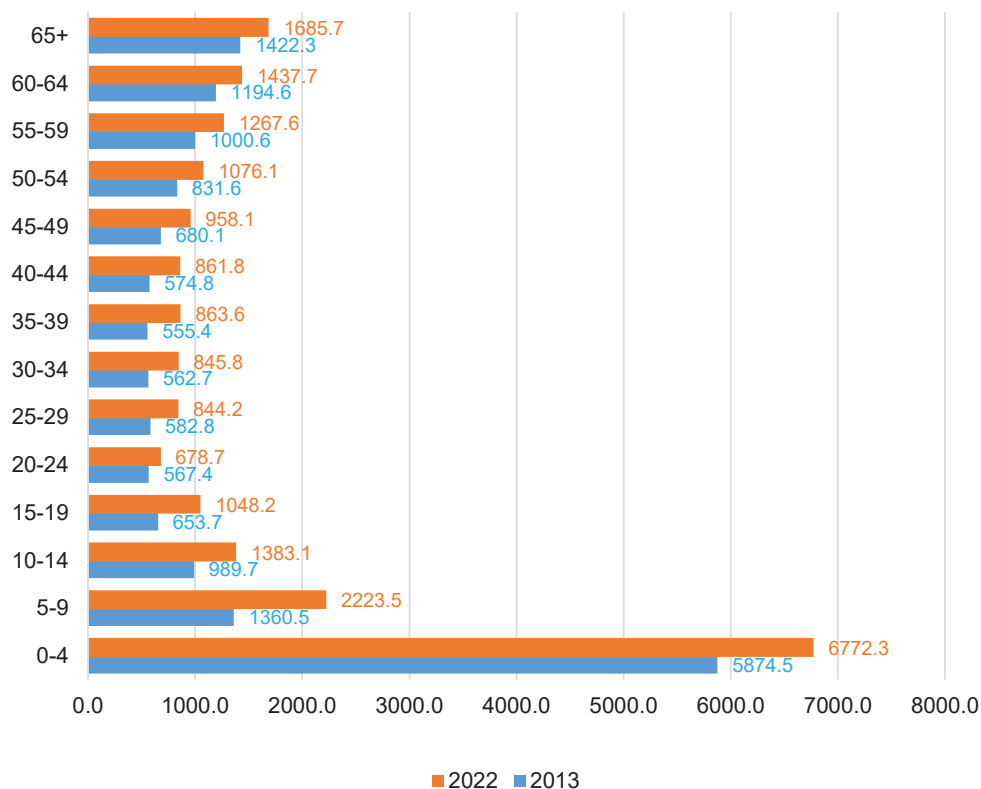
Зураг 7.6. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, бүсээр, 10 000 хүн амд ногдох, 2013, 2022 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг газарзүйн байршлаар нь харуулбал, 2022 оны байдлаар 10 000 хүн амд ногдох өвчлөл зүүн бүсэд хамгийн өндөр байна.

Зураг 7.7. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг 2013 онтой харьцуулахад бүх насанд жигд нэмэгдсэн байна. 2022 онд 5 хүртэлх насны хүүхдэд хамгийн өндөр буюу нийт өвчлөлийн 41.4 хувийг эзэлж байна. Насны бүлгээр өмнөх онтой харьцуулахад 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл 3.4 дахин, 65-аас дээш насны хүн амын өвчлөл 1.7 дахин нэмэгдсэн байна.

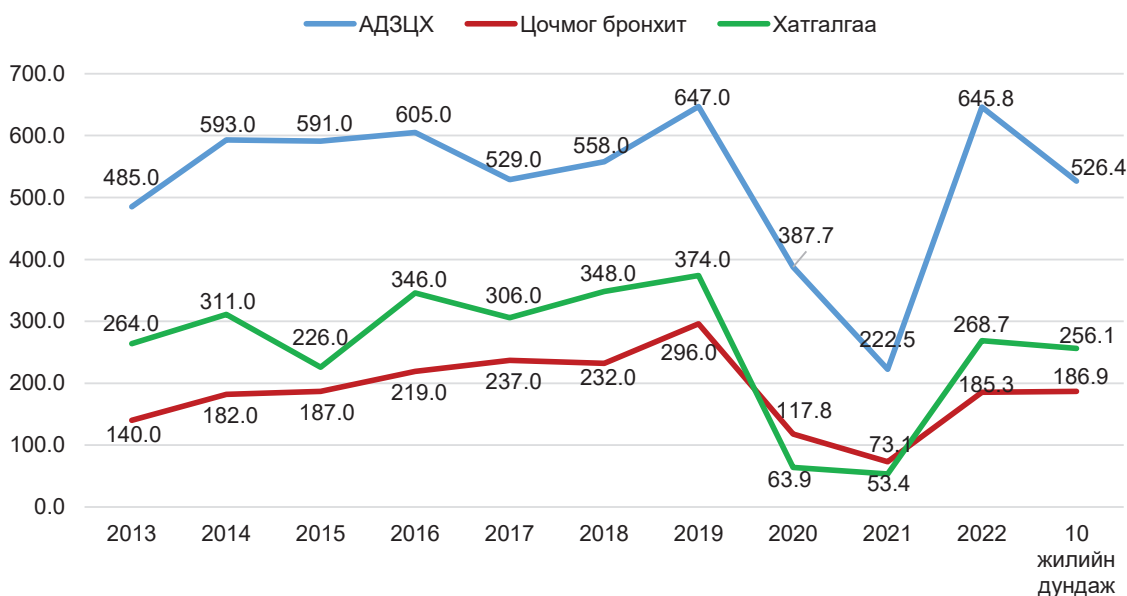
Хүснэгт 7.3. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлд эзлэх хувь, хүйсээр, 2013, 2022 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013			2022		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Амьсгалын дээд замын цочмог халдвар	35.2	34.6	34.9	36.7	34.6	35.6
Томуу, томуу төст	15.2	15.9	15.6	9.9	9.6	9.7
Уушгины хатгалгаа	20.2	17.9	19.0	10.6	9.8	10.2
Цочмог бронхит	11.0	9.3	10.1	16.1	13.5	14.7
Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин	5.7	6.2	6.0	7.6	10.0	8.9
Бусад	12.7	16.1	14.5	19.0	22.5	20.9

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлд амьсгалын дээд замын цочмог халдварууд 35.6 хувьтай тэргүүлж байгаа бөгөөд 2013 онтой харьцуулахад 0.7 хувиар нэмэгдсэн байна. 2022 оны байдлаар цочмог бронхит 14.7 хувь, уушгины хатгалгаа 10.2, томуу, томуу төст өвчин 9.7, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин 8.9 хувьтай тэргүүлж, бусад өвчлөл 20.9 хувийг эзэлж байна.

2013 онтой харьцуулбал, томуу, томуу төст өвчин 5.9 хувиар, уушгийн хатгалгаа 8.8 хувиар тус тус буурч, цочмог бронхит 4.6, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин 2.9 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна. Амьсгалын дээд замын цочмог халдвар, уушгины хатгалгаа эрэгтэйчүүдэд илүү бүртгэгдсэн байна.

Зураг 7.8. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

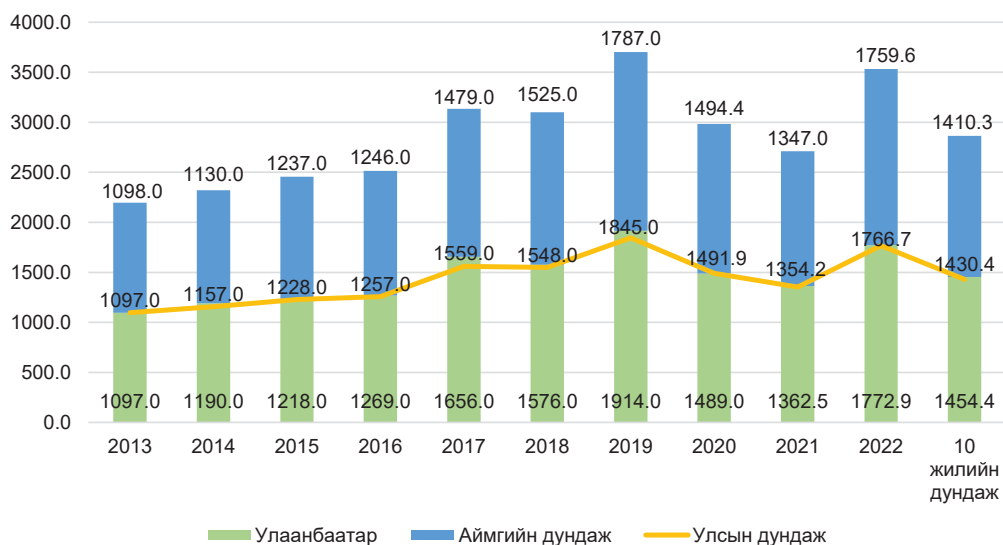

Амьсгалын дээд замын цочмог халдваруудыг сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 10 000 хүн ам тутамд 119.4-оор, уушгины хатгалгаа өвчин 12.6-оор тус тус өсөж, цочмог бронхит 1.6-оор буурсан ба өмнөх оноос амьсгалын дээд замын цочмог халдварууд 423.3-оор, уушгины хатгалгаа 215.3-оор, цочмог бронхит 112.2-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

7.1.2. ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 1766.7 болж, нийт өвчлөлийн 16.5 хувийг эзэлж байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 336.3-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 412.5-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

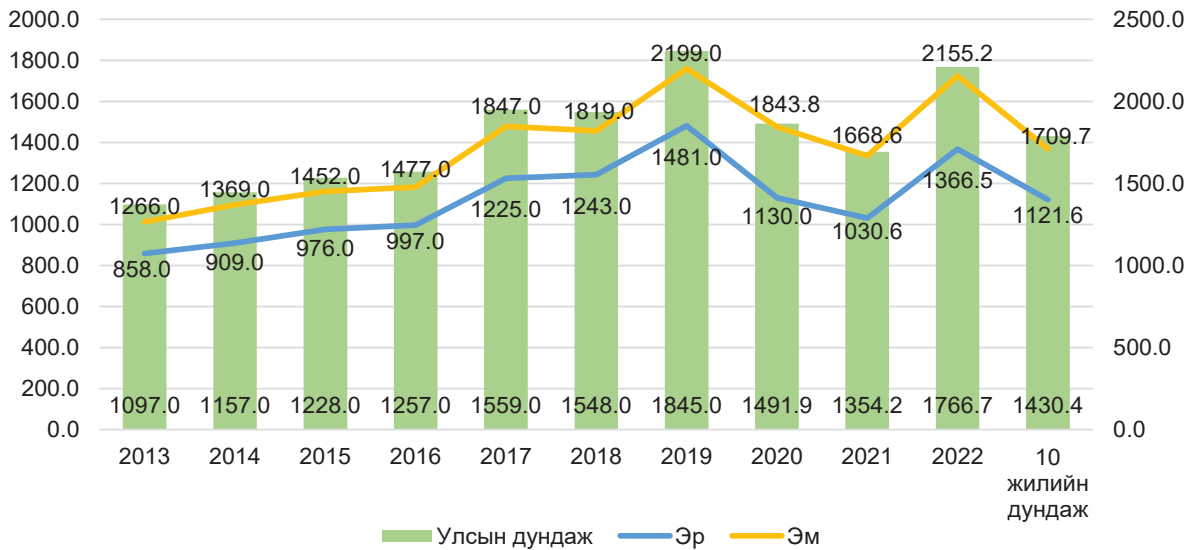
Зураг 7.9. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, байршлаар, 2013-2022 он

Байршлаар авч үзэхэд өмнөх онтой харьцуулахад Улаанбаатарт 410.4-оор, орон нутагт 412.6-оор тус тус өссөн байна.

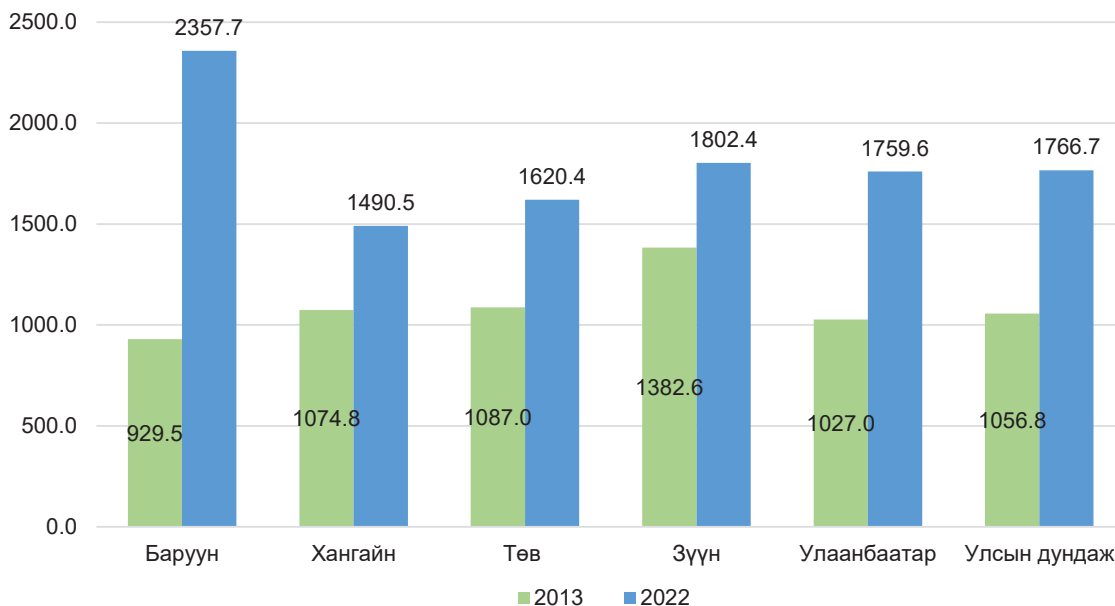

Зураг 7.10. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

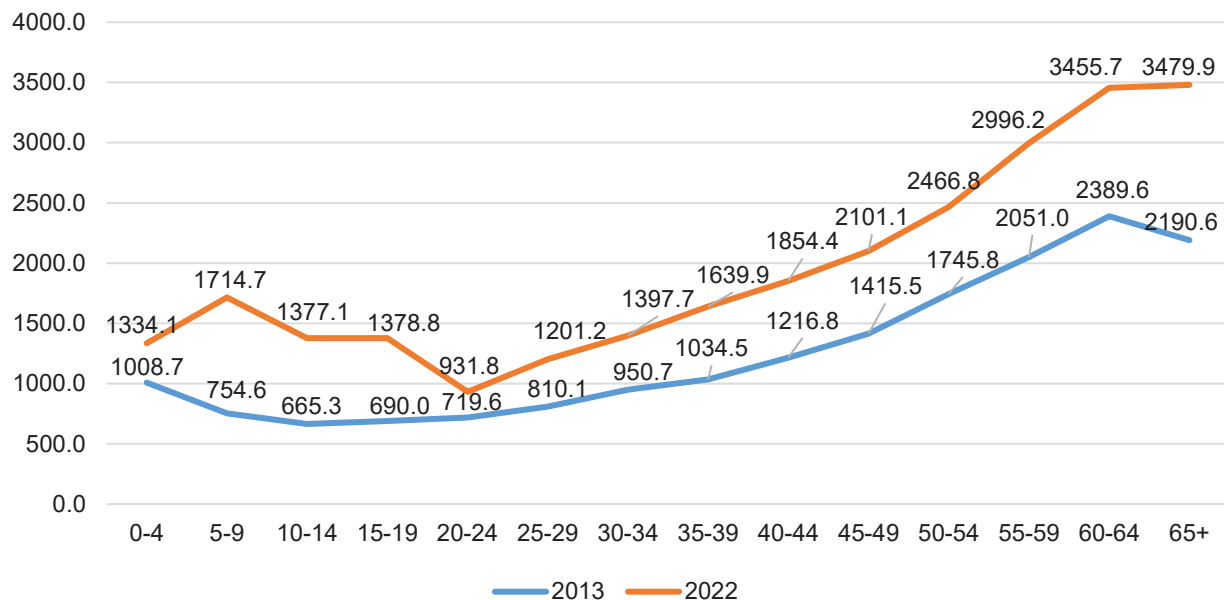
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 1366.5 болж 10 жилийн дунджаас 244.9-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 335.9-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Харин 10 000 эмэгтэй хүн амд 2155.2 болж 10 жилийн дунджаас 445.5-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 486.6-оор тус тус өндөр байна.

Зураг 7.11. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, бүсээр, 10 000 хүн амд, 2013, 2022 он

Баруун бүсийн аймгуудад 2022 оны байдлаар 10 000 хүн амд ногдох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл хамгийн өндөр 2357.7 ба 2013 онтой харьцуулахад 2.5 дахин өссөн бол зүүн бүсийн аймгуудын өвчлөлийн түвшин 1.3 дахин өссөн нь хамгийн бага өсөлттэй байна.

Зураг 7.12. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг насны бүлгээр 2013 болон 2022 оныг харьцуулан харвал бүх насны бүлэг дэх өвчлөл нэмэгдсэн ба 2022 онд 65-аас дээш насанд хамгийн их буюу 3479.9 болж, 2013 оноос 1289.3-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 1020.2-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 7.4. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, дүнд эзлэх хувиар, 2013, 2022 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013			2022		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Амны хөндий, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин	27.4	33.1	30.9	45.2	45.1	45.2
Улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин	17.8	19.2	18.7	18.0	21.3	20.0
Элэгний өвчин	16.7	13.8	14.9	9.3	8.0	8.5
Цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин	12.9	18.3	16.2	6.7	9.8	8.6
Халдварт бус энтерит ба колит	11.3	7.1	8.7	7.0	4.2	5.3
Мухар олгойн өвчин	7.0	5.5	6.1	1.3	1.0	1.1
Хоол боловсруулах тогтолцооны бусад өвчин	6.9	2.9	4.5	12.5	10.6	11.3

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2022 онд амны хөндий, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин 45.2 хувьтай тэргүүлсэн байна. Улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин 20.0 хувь, цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин 8.6 хувь, элэгний өвчин 8.5 хувь, халдварт бус энтерит ба колит 5.3 хувь, мухар олгойн өвчин 1.1 хувийг тус тус эзэлж байна.

2022 оны байдлаар амны хөндий, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин 2013 оноос 14.3 хувиар, улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин 1.3 хувиар тус тус нэмэгдэж, элэгний өвчин 6.4 хувиар, цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин 7.6 хувиар, халдварт бус энтерит ба колит 3.4 хувиар тус тус буурсан байна. Хүйсээр харвал 2022 онд мухар олгойн өвчин, халдварт бус энтерит ба колит, элэгний өвчин эрэгтэйд илүү хувийг эзэлж байна.

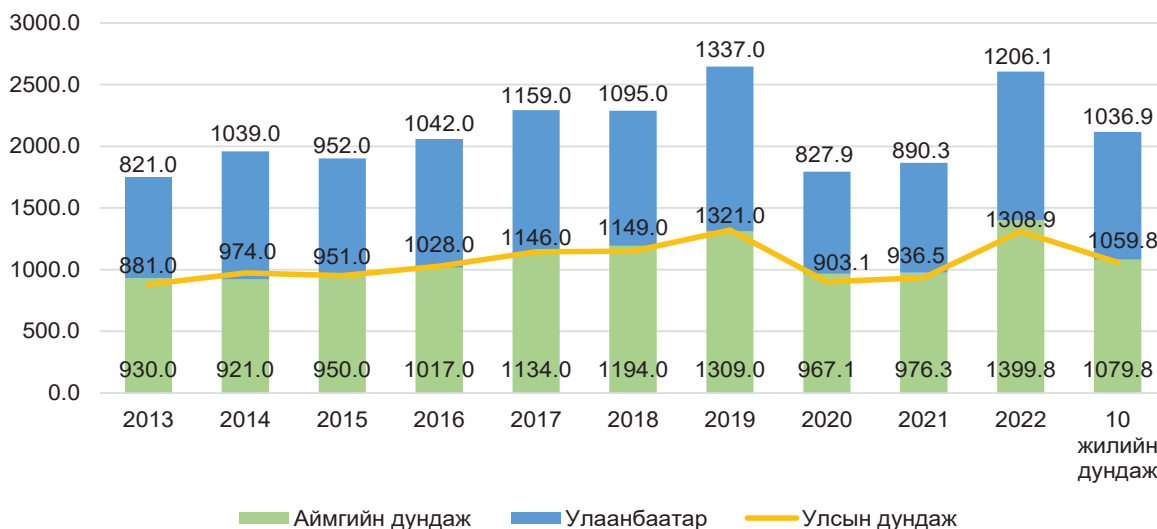

7.1.3. ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ

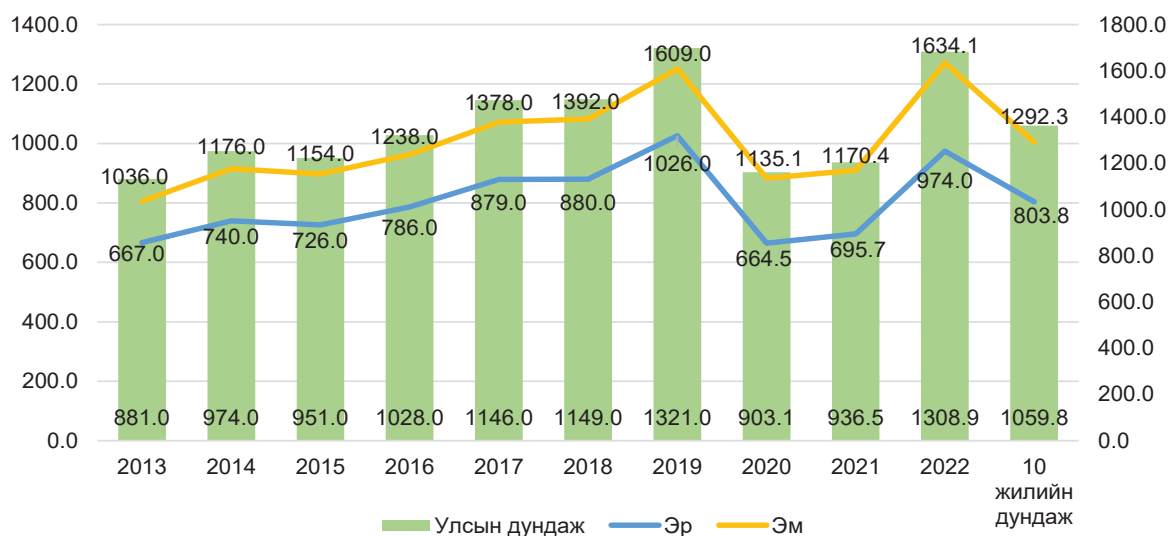
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин нийт өвчлөлийн 12.2 хувийг эзэлж, 2022 оны байдлаар 10000 хүн амд 1308.9 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 249.1-оор, өмнөх оноос 372.4-оор нэмэгдсэн байна.

Зураг 7.13. Зүрх, судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10 000 хүн амд, байршлаар, 2013-2022 он

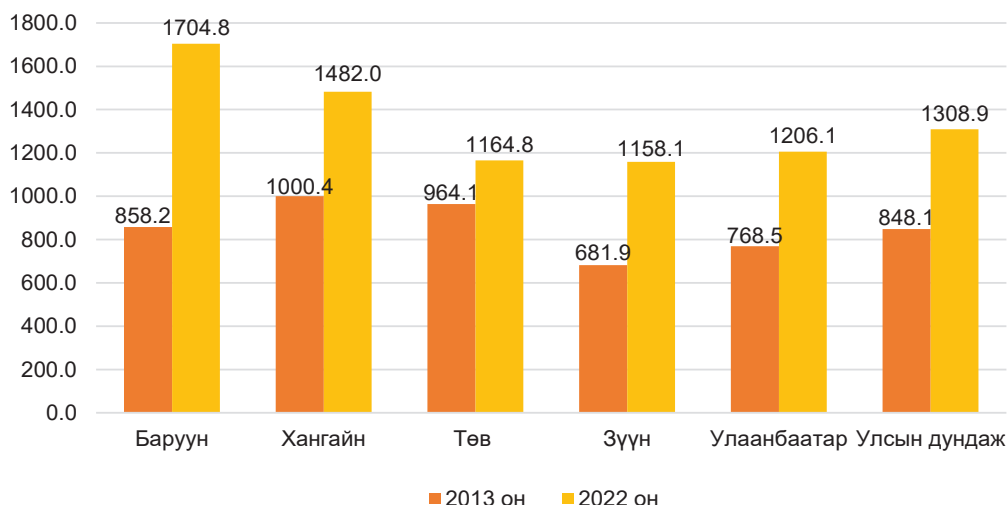
Байршлаар харуулбал орон нутагт 10 000 хүн амд ногдох өвчлөл 1399.8 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 320.0-оор, Улаанбаатарт 1206.1 болж, 169.2-оор тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Зураг 7.14. Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн тохиолдлын түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

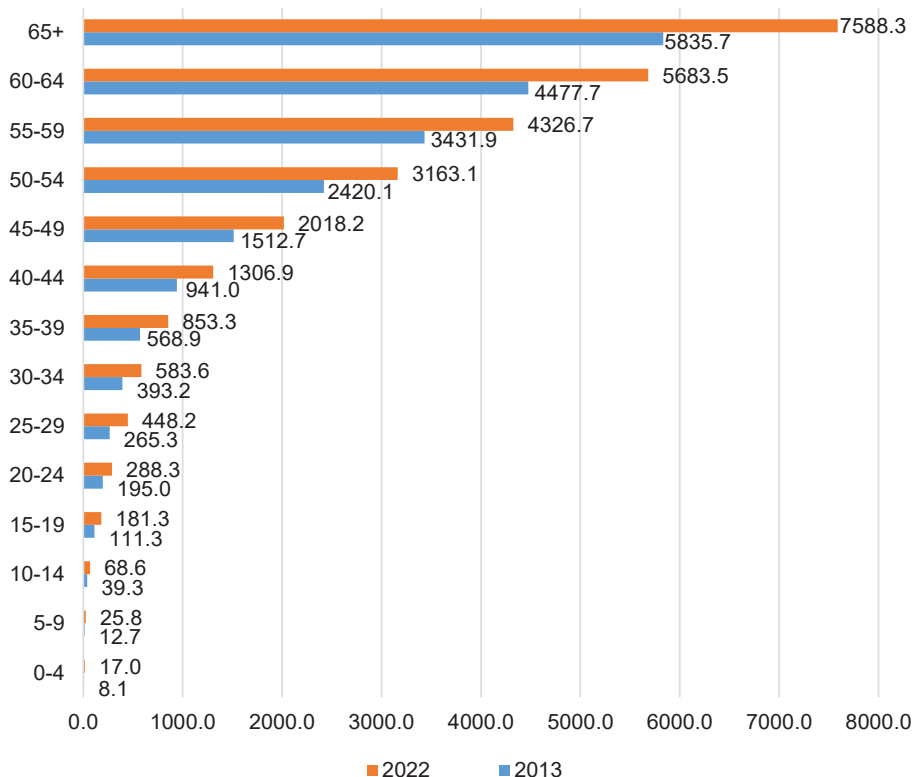
Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг хүйсээр харуулбал, 10 000 эрэгтэйд 974.0 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 170.2-оор, эмэгтэйд 1634.1 болж, 10 жилийн дунджаас 341.8-оор тус тус өссөн байна.

Зураг 7.15. Зүрх судасны өвчлөл, 10 000 хүн амд ногдохоор, бүсээр, 2013, 2022 он

Зүрх судасны өвчлөлийг газарзүйн байршлаар нь харахад 2022 оны байдлаар 10 000 хүн амд улсын дундаж (1308.9)-аас хангайн бүсэд 173.1 -оор, баруун бүсэд 395.9-оор тус тус өндөр ба төв болон зүүн бүс нь 144.1-150.8-оор бага байна. Харин Улаанбаатарт 1206.1 байгаа нь 2013 онтой харьцуулахад 437.6-оор нэмэгдсэн байна.

Зураг 7.16. Зүрх судасны тогтолцооны өвчин, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он

Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшинг насны бүлгээр 2013 болон 2022 оныг харьцуулан харвал бүх насны бүлэг дэх өвчлөл нэмэгдсэн ба 2022 онд 65-аас дээш насанд хамгийн их буюу 7588.3 болж, 2013 оноос 1752.6-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 2421.9-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн бүтцийг харахад 2022 онд цусны даралт ихсэх 50.0 хувь, зүрхний ишеми 20.0, тархины судасны өвчин 11.3, вен тунгалгийн судас ба зангилааны өвчин 6.5, хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчин 1.5, артери, артериол, хялгасан судасны өвчин 1.4, бусад өвчин 9.3 хувийг эзэлж байна.

Өвчлөлийн бүтцийг хүйсээр харвал хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчин, цусны даралт ихсэх өвчнүүд эмэгтэйд илүү, зүрхний ишемит өвчин, тархины судасны өвчин, артери, артериол, хялгасан судасны өвчин, вен, тунгалгийн судас ба зангилааны өвчнүүд, зүрх судасны бусад өвчин эрэгтэйд илүү хувийг эзэлж байна.

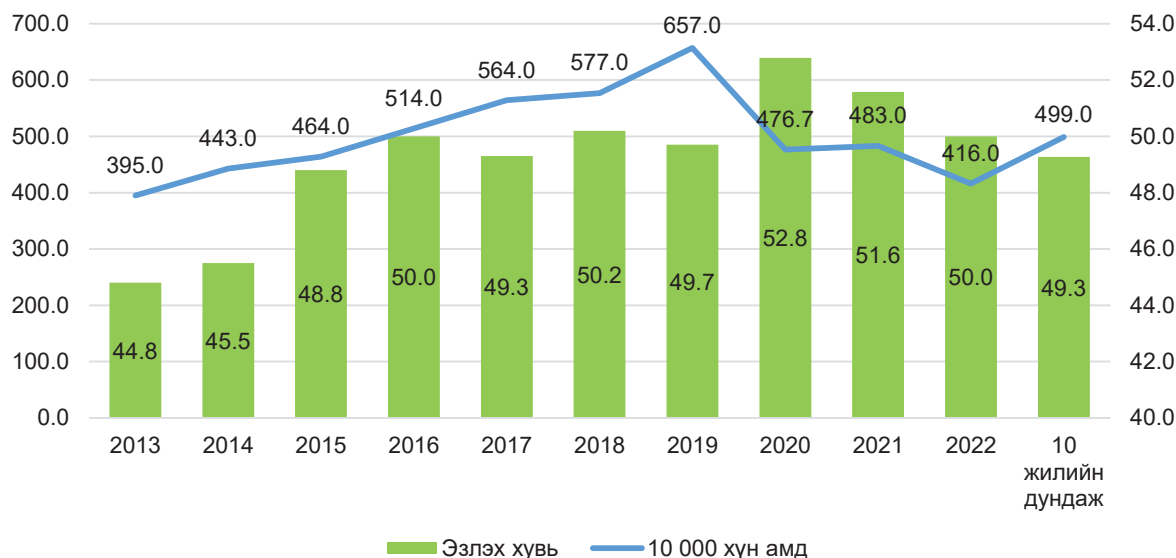
Хүснэгт 7.5. Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл, дүнд эзлэх хувиар, 2013, 2022 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013			2022		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Цусны даралт ихсэх	41.3	47.0	44.8	45.9	52.4	50.0
Зүрхний ишемит өвчин	26.5	22.1	23.7	22.7	18.5	20.0
Тархины судасны өвчин	12.8	7.8	9.7	11.7	11.1	11.3
Вен, тунгалгийн судас ба зангилааны өвчнүүд	5.5	3.7	4.4	7.1	6.2	6.5
Хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчнүүд	3.7	5.5	4.8	1.2	1.7	1.5
Артери, артериол, хялгасан судасны өвчин	1.7	1.8	1.7	1.4	1.2	1.4
Зүрх судасны бусад	8.6	12.2	10.8	10.0	8.9	9.3

Зүрх судасны тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2022 онд цусны даралт ихсэх өвчнүүд 50.0 хувь байгаа нь 2013 оноос 5.2 хувиар ихсэж, хүйсийн хувьд эрэгтэйчүүдийн өвчлөл 4.6 хувиар, эмэгтэйчүүдийн өвчлөл 5.4 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна. Харин зүрхний ишеми өвчин 20.0 хувь байгаа нь 2013 оноос 3.7 хувиар буурч, хүйсийн хувьд эрэгтэй эмэгтэйчүүд 3.6-3.8 хувиар тус тус буурсан байна.

Зүрх судасны тогтолцооны зонхилон тохиолдох зарим эмгэгийг харвал: Цусны даралт ихсэх өвчин зүрх судасны тогтолцооны өвчний дотор 2022 оны байдлаар 50.0 хувийг эзэлж, 10 000 хүн амд 416.0 байна.

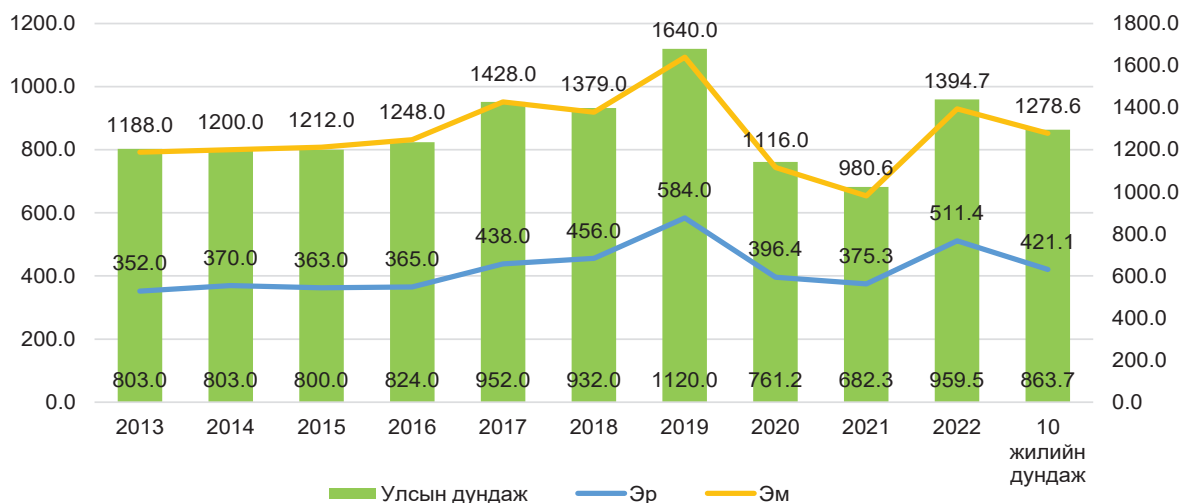
Зураг 7.17. Цусны даралт ихсэх өвчин, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

7.1.4. ШЭЭС БЭЛГИЙН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ

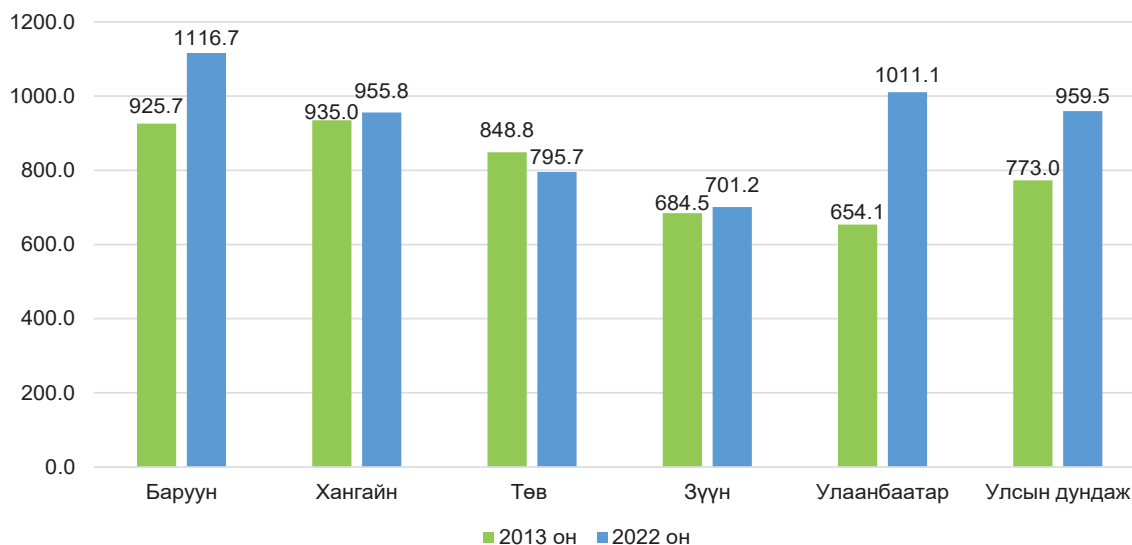
Улсын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл 959.5 болж, сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 95.8-оор, өмнөх онтой харьцуулахад 277.2-оор тус тус нэмэгдсэн байгаа бөгөөд хүн амын нийт өвчлөлийн 9.0 хувийг эзэлж байна.

Зураг 7.18. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөлийн түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

Эрэгтэйчүүдийн хувьд 10 000 хүн амд 511.4 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 90.3-оор, өмнөх оноос 136.1-оор нэмэгдсэн. Эмэгтэйчүүдийн хувьд 10 000 хүн амд 1394.7 болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 116.1-оор, өмнөх оноос 414.1-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

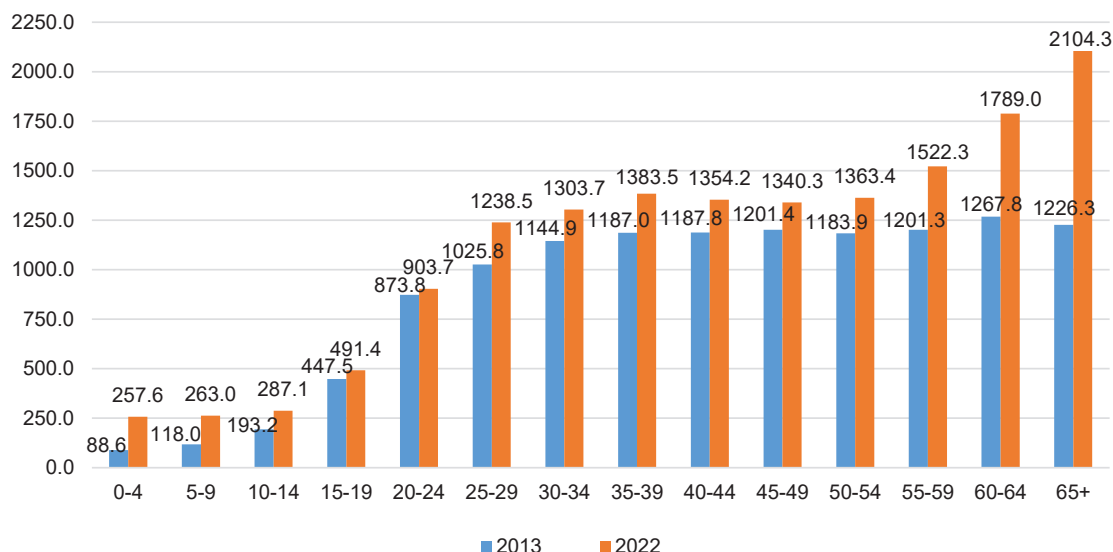
Зураг 7.19. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, бүсээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөлийг газарзүйн байршлаар нь харахад 2022 оны байдлаар 10 000 хүн амд, улсын дундаж (959.5)-аас баруун бүсэд 157.2-оор өндөр, хангайн бүсэд 3.7-оор улсын дунджаас доогуур байна. Харин төвийн болон зүүн бүсийн өвчлөл улсын дунджаас доогуур байгаа ба 10 000 хүн амд 2013 онтой харьцуулахад төвийн 53.1-оор буурч, зүүн бүсэд 16.7-оор нэмэгдсэн байна.

Зураг 7.20. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох, 2013, 2022 он

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний түвшинг насны бүлгээр 2013 онтой харьцуулахад 2022 онд бүх насанд нэмэгдсэн ба 65-аас дээш насанд хамгийн их буюу 2104.3, болж, 2013 оноос 878.0-оор, 2021 онтой харьцуулахад 583.8-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт 7.6. Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл, дүнд эзлэх хувиар, 2013, 2022 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013			2022		
	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд
Бөөрний сувганцрын өвчнүүд	68.4	52.0	55.6	42.0	42.9	42.6
Эмэгтэй аарцгийн эрхтний үрэвсэл	0.0	21.3	16.6	0.0	22.6	16.7
Эм бэлэг эрхтний үрэвсэлт бус өвчин	0.0	11.8	9.2	0.0	11.6	8.6
Түүдгэнцэрийн өвчнүүд	12.5	7.7	8.8	4.8	1.8	2.6
Хөхний өвчин	0.3	3.3	2.6	0.3	5.1	3.8
Цистит	1.5	2.3	2.1	2.0	4.3	3.7
Эр бэлэг эрхтний бусад өвчин	12.3	0.0	2.7	33.3	0.0	8.7
Шээс ялгаруулах бусад өвчин	1.6	0.5	0.7	9.4	8.6	8.8
Шээс чулуужих өвчин	1.5	0.6	0.8	3.4	1.4	1.9
Бөөрний дутмагшил	1.9	0.6	0.9	4.8	1.5	2.4

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2022 онд бөөрний сувганцрын өвчнүүд 42.6 хувьтай тэргүүлж байгаа ба эмэгтэй аарцгийн эрхтний үрэвсэлт өвчин 16.7, эм бэлэг эрхтний үрэвсэлт бус өвчин 8.6, шээс ялгаруулах тогтолцооны бусад өвчин 8.8, эр бэлэг эрхтний өвчнүүд 8.7, хөхний өвчин 3.8, бөөрний түүдгэнцэрийн өвчнүүд 2.6, бөөрний дутмагшил 2.4, шээс чулуужих өвчин 1.9, цистит 3.7 хувийг тус тус эзэлж байна.

2022 оны байдлаар бөөрний сувганцрын өвчнүүдийг 2013 онтой харьцуулахад 13.0, бөөрний түүдгэнцэрийн өвчнүүд 6.2 хувиар тус тус буурсан байна. Харин шээс чулуужих өвчин 1.1, бөөрний дутмагшил 1.5 хувиар тус тус нэмэгдсэн ба хүйсийн хувьд түүдгэнцэрийн өвчин эрэгтэйчүүдэд 2013 оноос 7.7, бөөрний сувганцрын өвчин 26.4 хувиар тус тус буурсан байна. 2022 оны байдлаар түүдгэнцэрийн өвчин болон шээс чулуужих, бөөрний дутмагшил эрэгтэйчүүдэд илүү бүртгэгдсэн байна.

7.2. ХОРТ ХАВДАР

ДЭМБ-ын статистик мэдээллээр 2020 онд 19.2 сая гаруй хүн хорт хавдраар өвдөж, 9.9 сая хүн хорт хавдрын шалтгааны улмаас нас баржээ. Монгол Улс дэлхийд хорт хавдрын нас баралт, элэгний хорт хавдрын өвчлөлөөр тэргүүлж байна.

ДЭМБ-ын статистик мэдээлэлд зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөлд хөх, түрүү булчирхай, уушги, бүдүүн шулуун гэдэс, умайн хүзүүний хорт хавдрууд байна.

Монгол Улсын хүн амын дунд 2022 онд 6885 хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн ба зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд элэгний хорт хавдар 33.2%, ходоодны хорт хавдар 17.2%, уушги гуурсан хоолой хорт хавдар 7.6%, улаан хоолой 5.0%, умайн хүзүүний хорт хавдар 4.6% эзэлж байгаа ба нийт хорт хавдрын 67.6%-ийг дээрх хорт хавдрууд эзэлж байна.

Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушгины гуурсан хоолой, улаан хоолой, бүдүүн, шулуун гэдэсний хавдар, эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, умайн хүзүү, хөх, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар зонхилох эхний 5 шалтгаан болж байна. Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин аль ч хүйсэд хамгийн өндөр буюу 100 000 эрэгтэй хүн амд 77.6 тохиолдол, эмэгтэй хүн амд 59.5 тохиолдол байна.

2022 онд бүртгэгдсэн зонхилох 10 байрлалын хавдрын 32.3% нь эрт үе шатандаа, 67.7% нь хожуу үе шатандаа оношлогджээ. Монгол Улсад 2022 онд 0-19 насны 143 хүүхдэд хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн байна. 0-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд лейкеми 36.4%, тархи мэдрэлийн 12.2%, яс мөгөөрсний 7.0%, миелома 5.6%, элэгний хорт хавдар 2.1%-ийг эзэлж байна.

Монгол Улсад 2022 онд хорт хавдрын өвчлөлийн улмаас 26347 хяналтад байгаагийн 525 нь 0-19 (2.0 хувь) насны хүүхэд байна. Хорт хавдрын хяналтад байгаа хүмүүсийн 42.4 хувь нь 5 ба түүнээс дээш жил амьдарч байна.

7.2.1. ХОРТ ХАВДРЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

2022 оны хорт хавдрын тайлангаар 6885 хорт хавдрын шинэ өвчлөл оношлогдсоны 3604 эрэгтэй, 3281 эмэгтэй байна. Үүнээс 58.4 хувь нь орон нутагт, 41.6 хувь нь Улаанбаатарт оношлогдсон байна. Элэгний хорт хавдраар 2286 тохиолдол шинээр оношлогдсоны 55.9 хувь нь эрэгтэй, 44.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа ба нийт хорт хавдрын 33.2%-ийг эзэлж байна

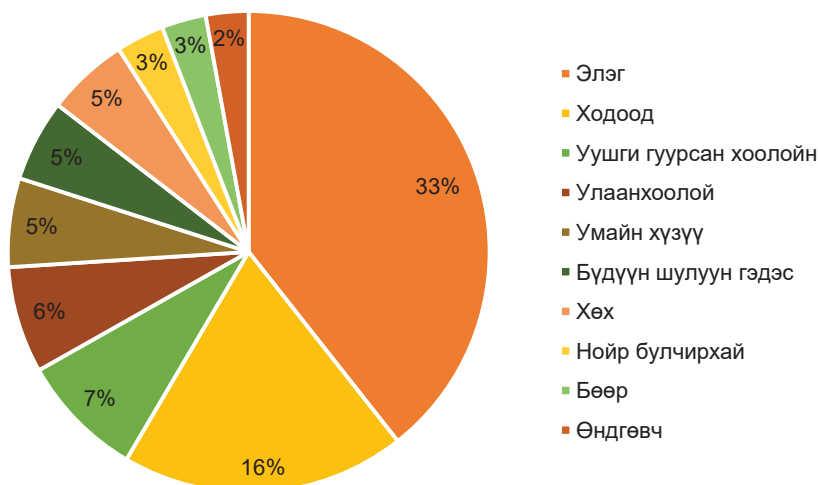
Хүснэгт 7.7. Зонхилох арван байрлалын хорт хавдрын өвчлөл, хүйсээр 2022 он

№	Хорт хавдар			Эрэгтэй			Эмэгтэй		
	Хорт хавдрын байрлал	Т/тоо*	Хувь	Хорт хавдрын байрлал	Т/тоо*	Хувь	Хорт хавдрын байрлал	Т/тоо*	Хувь
1	Элэг	2286	33.2	Элэг	1277	35.4	Элэг	1009	30.8
2	Ходоод	1181	17.2	Ходоод	797	22.1	Ходоод	384	11.7
3	Уушги, гуурсан хоолой	521	7.6	Уушги, гуурсан хоолой	400	11.1	Умайн хүзүү	318	9.7
4	Улаан хоолой	342	5.0	Улаан хоолой	194	5.4	Хөх	282	8.6
5	Умайн хүзүү	318	4.6	Бүдүүн шулуун гэдэс	144	4.0	Бүдүүн шулуун гэдэс	162	4.9
6	Бүдүүн шулуун гэдэс	306	4.4	Нойр булчирхай	125	3.5	Улаан хоолой	148	4.5
7	Хөх	283	4.1	Бөөр	111	3.1	Уушги гуурсан хоолой	121	3.7
8	Бөөр	232	3.4	Тархи, мэдрэл	71	2.0	Бөөр	121	3.7
9	Нойр булчирхай	224	3.3	Лейкеми	63	1.7	Өндгөвч	118	3.6
10	Өндгөвч	118	1.7	Түрүү булчирхай	51	1.4	Нойр булчирхай	99	3.0
Улсын дундаж		6885			3604			3281	

Эх үүсвэр: ХСҮТ

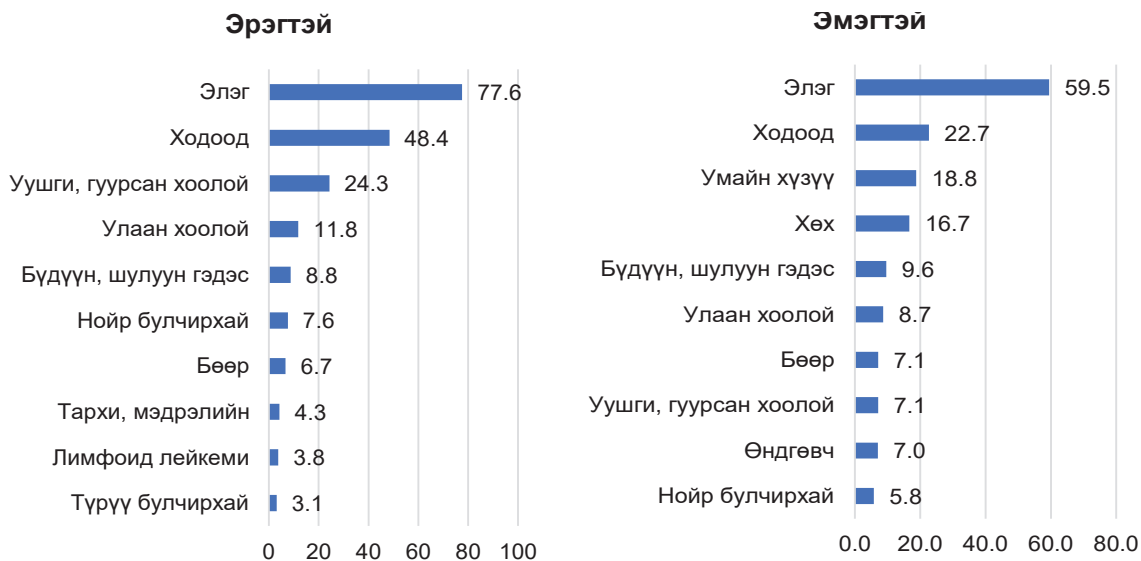
Зураг 7.21. Хорт хавдрын өвчлөлийн бүтэц, 2022 он

Эх үүсвэр: ХСҮТ

Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин 100 000 хүн амд 206.1 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт эрэгтэйчүүдэд 219.0, эмэгтэйчүүдэд 193.6 байна. Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин 100 000 эрэгтэй хүн амд 77.6 тохиолдол, 100 000 эмэгтэй хүн амд 59.5 тохиолдол ногдож байна.

Зураг 7.22. Зонхилох эхний 10 байрлалын хорт хавдар, өвчлөлийн түвшин, хүйсээр, 100 000 хүн амд, 2022 он

Эх үүсвэр: ХСҮТ

100 000 эрэгтэй хүн амд ногдох элэгний 77.8, ходоодны 48.4, уушгины 24.3, улаанхоолойн 11.8, бүдүүн шулуун гэдэсний 8.8 хорт хавдрын тохиолдол харин эмэгтэйд элэгний 59.5, ходоодны 22.7, умайн хүзүүний 18.8, хөхний 16.7, улаанхоолойн 8.7 хорт хавдрын тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

Хорт хавдар оношлогдох үеийн TNM үе шатаар:

Олон улсад цусны, булчирхай, тархи, мэдрэлийн гаралтай хорт хавдраас бусад байрлалын хорт хавдрыг TNM ангиллыг баримтлан үе шатыг тогтоодог. TNM ангиллын дагуу байран өмөн болон 1, 2-р үе шатыг эрт үеийн хорт хавдар, 3 ба 4 дүгээр үе шатыг хожуу үеийн

хавдар гэж тооцсон.

2022 онд бүртгэгдсэн зонхилон тохиолдох 10 хавдрын 32.3% нь эрт үе шатандаа, 67.7% нь хожуу үе шатандаа оношлогджээ. Зонхилох байрлалын хорт хавдруудаас уушги гуурсан хоолой (92.1%), нойр булчирхай (86.6%), улаан хоолойн (82.2%) хорт хавдрууд ихэвчлэн хожуу үе шатандаа оношлогдож байгаа бол бөөр (63%), хөх (54.4%), умайн хүзүүний (52.8%) хорт хавдрууд харьцангуй эрт үе шатандаа оношлогджээ.

Хүснэгт 7.8. Хорт хавдрын оношлогдох үеийн үе шат (TNM ангилал), хувиар, 2022 он

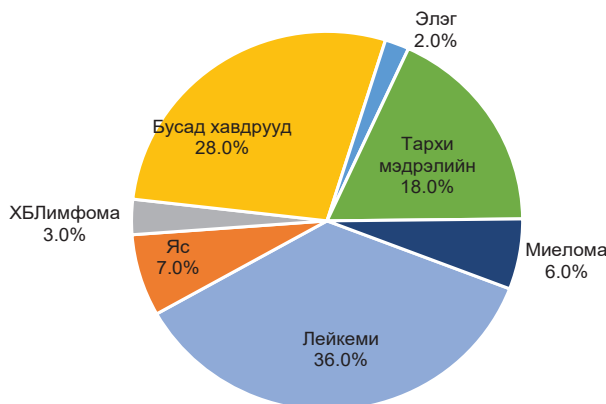
№	Хавдрын байрлал	Байран	I	II	III	IV
1	Элэг	0	3.6	24.2	38.4	33.8
2	Ходоод	0.7	6.4	18.6	41.9	32.3
3	Уушги, гуурсан хоолой	0	1.3	6.5	43.8	48.4
4	Улаан хоолой	0	4.1	13.7	53.8	28.4
5	Умайн хүзүү	6	12.3	34.6	37.4	9.7
6	Бүдүүн шулуун гэдэс	1	2.3	17.6	47.1	32
7	Хөх	3.9	12.7	37.8	34.6	11
8	Бөөр	0.4	33.9	28.6	25.1	11.9
9	Нойр булчирхай	0	0.9	12.5	36.6	50
10	Өндгөвч	2.5	8.5	28.8	37.3	22.9

Эх үүсвэр: ХСҮТ

7.2.2. ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДАР

Монгол улсад 2022 онд 0-19 насанд 143 хорт хавдрын шинэ өвчлөл бүртгэгдсэн байна. Үүний 53.1% (76) хөвгүүд, 46.9% (67) охид байна. 0-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд лейкеми тэргүүлж байгаа ба тархи мэдрэлийн, яс мөгөөрсний, миелома, элэг, ходжкины бус лимфома хавдрууд удаалж байна.

Зураг 7.23. Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар, 0-19 нас

Эх үүсвэр: ХСҮТ

7.2.3. ХОРТ ХАВДРЫН ХЯНАЛТ

Монгол улсад 2022 оны байдлаар 26 347 хүн хорт хавдрын улмаас эмчийн хяналтад байгаагийн 36.7% (9660) нь эрэгтэй, 63.3%(16687) нь эмэгтэйчүүд байна. 0-19 насны 525 хүүхэд хорт хавдрын улмаас хяналтад байгаагийн 302 (57.5%) эрэгтэй, 223(42.5%) охидууд байна.

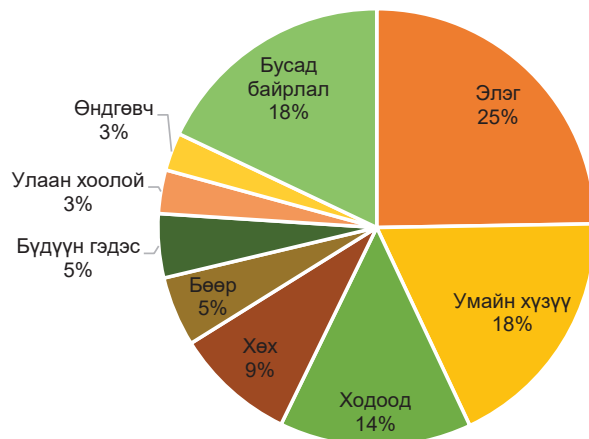
Хорт хавдрын хяналтад байгаа хүмүүсийн 45.5%-ийг хоол боловсруулах замын эрхтнүүдийн,

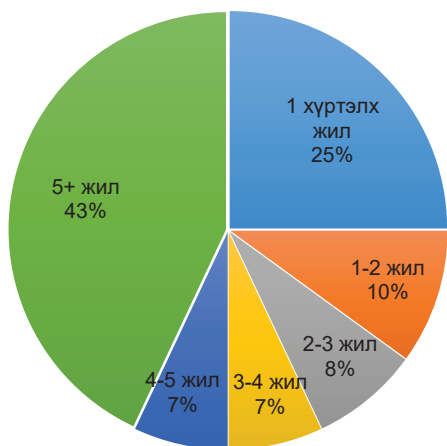
31%-ийг нөхөн үржихүйн эрхтнүүдийн хорт хавдрууд тус тус эзэлж байна. Элэгний хорт хавдар 23%, умайн хүзүүний хорт хавдар 17%, ходоодны хорт хавдар 13.2%-ийг эзэлж байна.

Зураг 7.24. Хорт хавдрын хяналт, 2022 он

Эх үүсвэр: ХСҮТ

Хорт хавдар анх оношлогдож хяналтад орсон хугацааг амьдарч буй жилээр тооцоход 1 хүртэл жил дотроо 25%, 1-2 жил 10%, 2-3 жил 8%, 3-4 жил 7%, 4-5 жил 7%, 5-аас дээш жил 43%-ийг тус тус эзэлж байна.

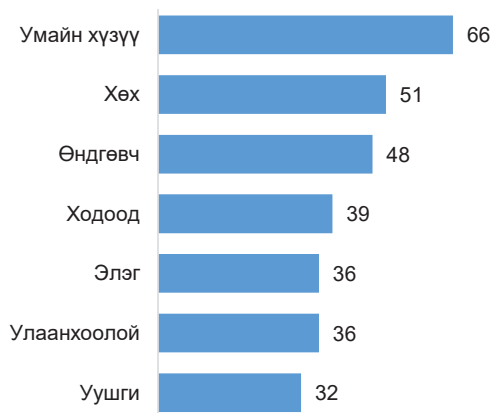

Зураг 7.25. Хорт хавдрын хяналт, амьдарч буй хугацаагаар, 2022 он

Хорт хавдрын хяналтад орсноос хойш 5 ба түүнээс дээш жил амьдарсан хувийг зонхилох байрлалын хорт хавдруудаар тооцоход умайн хүзүүний хорт хавдар 66%-тай байгаа нь бусад байрлалын хорт хавдруудаас өндөр үзүүлэлттэй байна.

Эх үүсвэр: ХСҮТ

Зураг 7.26. Хорт хавдрын хяналтанд байгаа хүмүүсийн 5-аас дээш жил амьдарч байгаа хувь, зонхилох байрлалаар

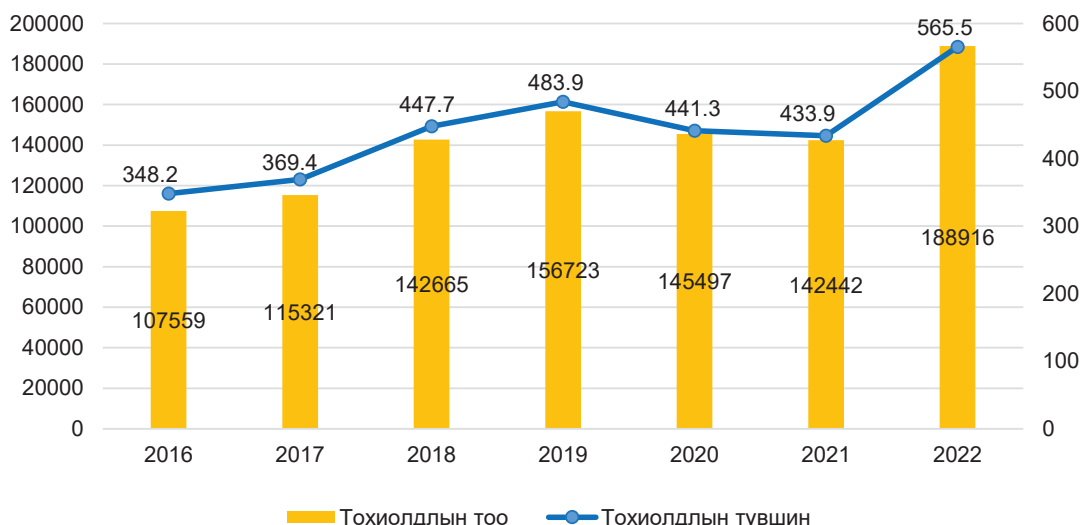

Эх үүсвэр: ХСҮТ

7.3. ОСОЛ ГЭМТЭЛ БА ЗАРИМ ГАДНЫ ШАЛТГААНЫ ҮР ДАГАВАР

Монгол улсын хэмжээнд 2022 онд 188 916 осол гэмтлийн шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10 000 хүн ам тутамд 565.5 ногдож байгаа ба өмнөх оноос 131.6 тохиолдлоор нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

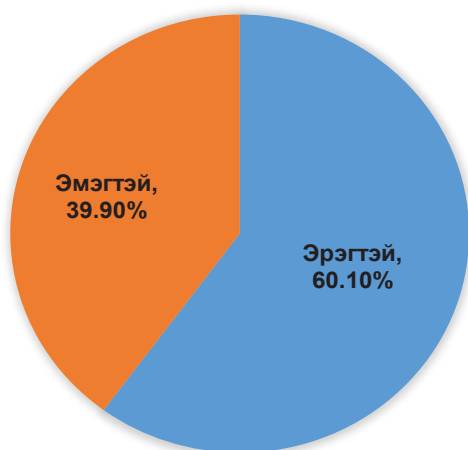
Зураг 7.27. Осол гэмтлийн шинэ тохиолдол, 10 000 хүн амд, 2016-2022 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ

2022 онд осол гэмтэлд өртсөн нийт тохиолдлын 60.1% нь эрэгтэй, 39.9% нь эмэгтэй байна. Өөрөөр хэлбэл осол гэмтлийн шалтгаант 10 шинэ тохиолдол тутмын 6 нь эрэгтэй, 4 нь эмэгтэй байна.

Зураг 7.28. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, хүйсээр, 2022 он

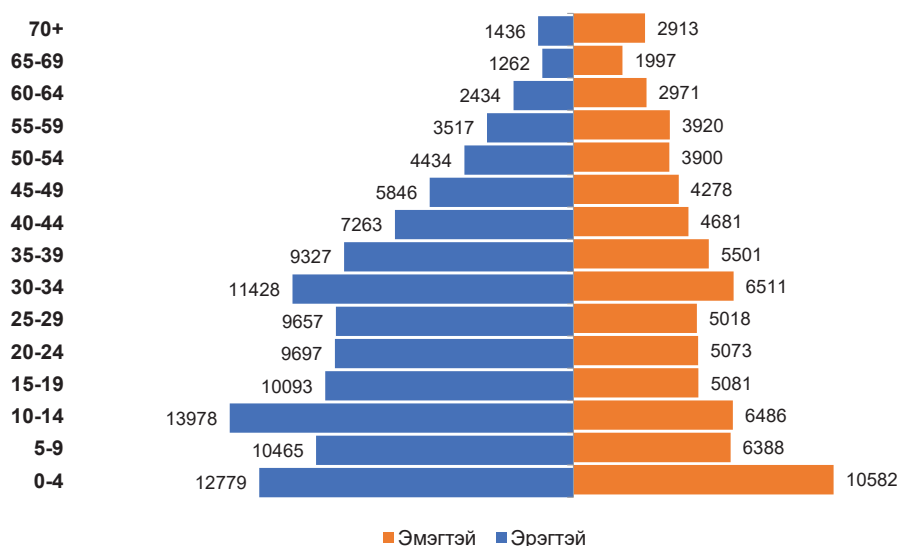

Эх үүсвэр: ГССҮТ

Осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын тоо эрэгтэй, эмэгтэй аль ч хүйсэд 5 хүртэлх насанд (эрэгтэй 11.2%, эмэгтэй 14.1%) хамгийн өндөр байгаа бол 65-69 насанд /1.1-2.7/ хамгийн бага бүртгэгдсэн байна

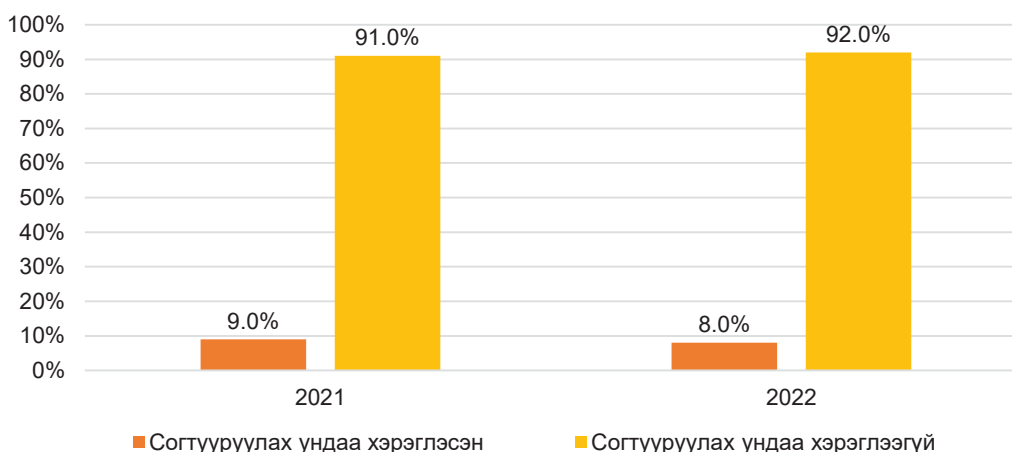
Зураг 7.29. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, насны бүлэг, хүйсээр, 2022 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ

2022 онд бүртгэгдсэн нийт осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын 8.0% нь согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ гэмтсэн бөгөөд энэ нь өмнөх оноос 1.0%-иар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Зураг 7.30. Согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ гэмтсэн байдал

Эх үүсвэр: ГССҮТ

7.3.1. ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

Осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын тэргүүлэх 5 шалтгаан:

1. Уналт W00-W19 /44.8%/
2. Амьгүй механик хүчинд өртөх W20-W49 /16.1%/
3. Зам тээврийн осол V00-V99 /11.2%/
4. Хүчирхийлэл X85-Y09 /9.2%/
5. Амьтай механик хүчинд өртөх W50-W64 /8.2%/

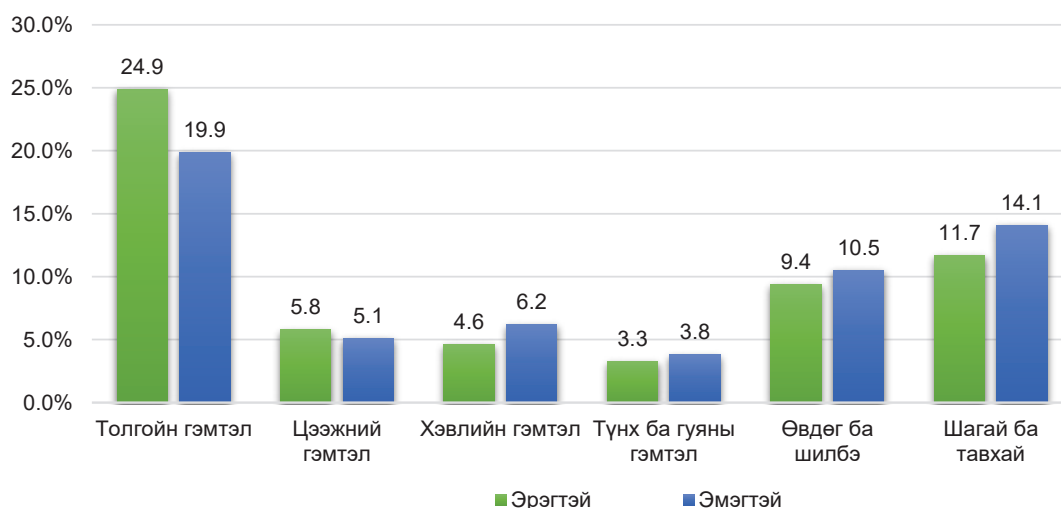
10 000 хүн амд ногдох осол гэмтлийн түвшин аль ч онд 5 хүртэлх насны хүүхдийн осол гэмтлийн түвшин өндөр, харин 30 наснаас хойш буурдаг зүй тогтол ажиглагдаж байна.

Хүйсийн хувьд эрэгтэйд 10000 хүнд ногдох осол гэмтэл 10-14 насанд хамгийн өндөр байгаа бол эмэгтэйд 0-4 насанд өндөр байна. 2022 онд бүртгэгдсэн нийт осол гэмтэлд өртсөн 23.0% нь толгойн гэмтлийн оноштой байна. Мөн 14.0% тохой ба шууны гэмтэл, 13.0% шагай ба тавхайн гэмтэл оноштой байна. Эрэгтэй эмэгтэй аль ч хүйсэд толгойн гэмтэл, шагай ба тавхайн гэмтэл болон өвдөг шилбэний гэмтэл тэргүүлж байна.

Эрэгтэйчүүдийн гэмтлийн 24.9 хувь, эмэгтэйчүүдийн гэмтлийн 19.9 хувийг толгойн гэмтэл эзэлж нэгдүгээрт орж байна. Эрэгтэйчүүдэд шагай ба тавхайн гэмтэл 11.7 хувь болон өвдөг ба шилбэний гэмтэл 9.4 хувь, эмэгтэйчүүдэд шагай тавхайн 14.1 өвдөг ба шилбэний гэмтэл 10.5 хувийг эзэлж тэргүүлж байна.

Осол гэмтлийн тэргүүлэх шалтгаан бүрд ямар эрхтэн илүү гэмтсэн байгааг авч үзэхэд зам тээврийн ослын үед гавал доторх гэмтэл, унаж гэмтэх үед зөөлөн эдийн гэмтэл, амьгүй болон амьтай механик хүчинд өртөх, хүчирхийллийн шалтгааны үед шархны онош тэргүүлсэн байна.

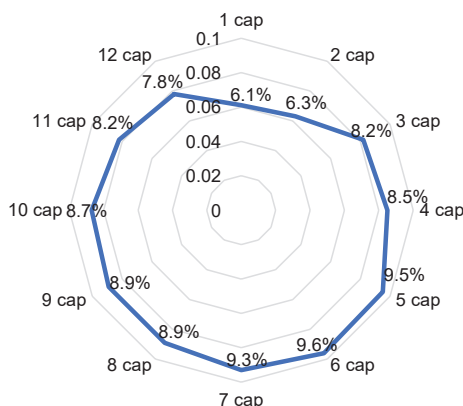
Зураг 7.31. Гэмтсэн эрхтний байршил, хүйсээр, 2022 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ

Осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын 27.8 % зун, 25.8 % намар, 20.2 % өвөл, 26.2% хаврын улиралд бүртгэгдсэн байна. 2022 онд осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл 5, 6-р саруудад хамгийн их /19.1%/, 1,2-р /12.4%/ саруудад хамгийн бага бүртгэгдсэн байна.

Зураг 7.32. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл бүртгэгдсэн сараар, хувиар

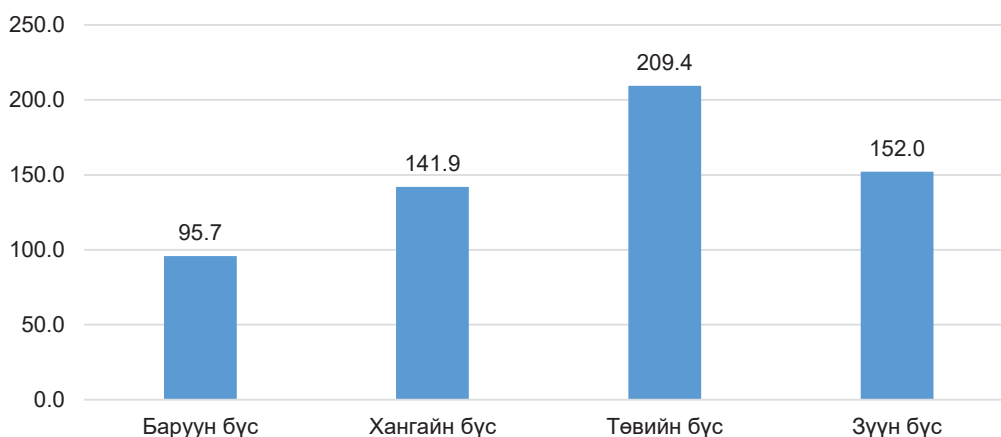
Эх үүсвэр: ГССҮТ

Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл Архангай, Булган, Говь-Алтай, Дундговь, Завхан, Сүхбаатар, Увс, Хөвсгөл аймгуудад тэргүүлэх шалтгаан болсон байгаа бол бусад аймгуудад уналтын шалтгаан тэргүүлжээ. Харин Өмнөговь аймагт амьгүй механик хүчинд өртөх гэмтэл их бүртгэгдсэн байна. 2022 онд осол гэмтлийн шинэ тохиолдол Дорноговь аймагт болон Төвийн бүсэд хамгийн их байсан байна.

Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл төвийн бүсэд хамгийн өндөр байгаа бол баруун бүсэд хамгийн бага байна.

Зураг 7.33. Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, бүсээр, 10 000 хүн амд, 2022 он

Осол гэмтэлд өртсөн нийт тохиолдлыг байршлаар харуулбал: 36.5% гэртээ, 30.9% гудамж замд гэмтсэн байна. Осол гэмтэлд өртсөн хүмүүсийн 91.1 хувь нь эрүүл мэндийн байгууллагад өөрөө ирж тусламж авсан ба 7.2 хувь түргэн тусламжаар, 1.7 хувь нь такси болон бусад хэлбэрээр эмнэлэгт ирж тусламж үйлчилгээ авсан байна.

Зураг 7.34. Осол гэмтэлд өртсөн байршил, хувиар, 2022 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ

7.3.2. УНАЛТЫН ШАЛТГААНТ ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДОЛ /W00-W19/

Улсын хэмжээнд 2022 онд уналтын шалтгаант 84 602 шинэ тохиолдол бүртгэгдэж, осол гэмтлийн өвчлөлийг тэргүүлсэн хэвээр байна. Уналтын шалтгаант өвчлөлийн 10 000 хүн амд ногдох тохиолдлын түвшин 255.4 байгаа ба өмнөх оноос 79.9 тохиолдлоор өссөн байна. Унаж гэмтсэний улмаас эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авсан үйлчлүүлэгчдийн 53.7%-ийг эрэгтэйчүүд, 46.3%-ийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна. Уналтын шалтгаант өвчлөлийг насны бүлгээр авч үзэхэд тохиолдлын тоогоор 0-4 насны хүүхдэд их буюу нийт тохиолдлын 12.7%-ийг эзэлсэн байна.

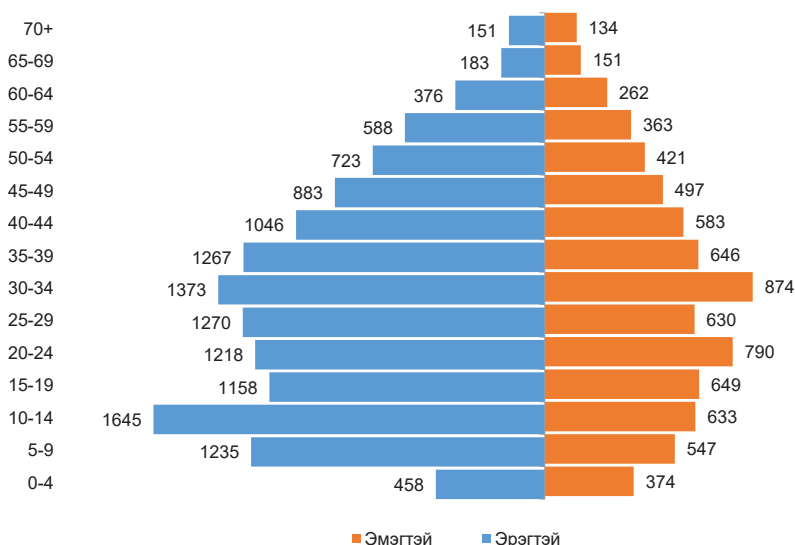
Бүх насны бүлэгт нэг түвшин дээр, халтирч тээглэж бүдэрч ойчих /W01/ төрлийн уналт тэргүүлсэн /55.5%/ байгаа бол тоглоомын талбайн хэрэгслээс ойчих гэмтэл 5-14 насанд 2-р шалтгаан болсон байна. Орноос унах гэмтэл 0-9 /3070/ насанд илүүтэй тохиолддог байна. Унаж гэмтсэн хүмүүсийн хамгийн их хувь нь шагай ба тавхайн /20.8%/, тохой ба шууны гэмтэл 18.0 байна. Нийт унаж гэмтсэн тохиолдлын 2.7% нь гэмтэх үедээ согтууруулах ундаа хэрэглэсэн байсан ба осол гарах үеийн байршлаар авч үзвэл 36.9% нь гэртээ, 28.4% нь гудамж замд .13.1% биеийн тамир, спортыг талбай дээр гэмтсэн байна. 2022 оны уналтын шалтгаант өвчлөлийн 89.8% нийслэлд 10.2% орон нутагт бүртгэгджээ. Нийслэлийн 10 000 хүн ам тутамд 484, орон нутагт 10 000 хүн амд 48.3 байна.

7.3.3. ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ /V01-V99/

2022 оны осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаануудын нэг зам тээврийн осол орсон байна. Өнгөрсөн онд зам тээврийн осолд өртсөний улмаас 21 128 хүн эрүүл мэндийн байгууллагаас тусламж үйлчилгээ авсан нь 10 000 хүн ам тутамд 63.2 байна.

2022 онд зам тээврийн осолд өртсөн иргэдийн 64.2% эрэгтэйчүүд, 35.8% эмэгтэйчүүд байна. Монгол Улсын 10 000 эрэгтэй тутмын 82.5, 10 000 эмэгтэй тутмын 44.6 нь зам тээврийн осолд өртөж байгаа бөгөөд эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс 1.8 дахин их байна. Зам тээврийн осолд өртөх тохиолдол эрэгтэйд 10-14 насанд, эмэгтэйд 30-34 насанд хамгийн их байна.

Зураг 7.35. Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл, насны бүлэг, хүйсээр, 2022 он

Эх үүсвэр: ГССҮТ

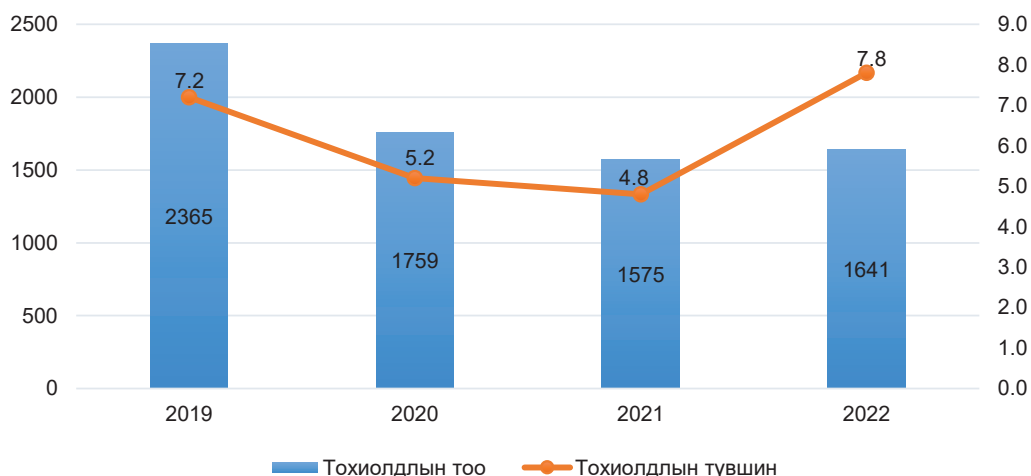
2022 онд ачааны машинтай явж байгаад гэмтсэн тохиолдлын 47.9%, суудлын машинтай явж байгаад гэмтсэн тохиолдлын 43.1% нь гэмтэл авах үедээ хамгаалах суудлын бүс

хэрэглээгүй байна.

Нийт тохиолдлын 7.8% нь согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ зам тээврийн осолд өртсөн байна. 2022 онд зам тээврийн осол 6, 7, 8 саруудад буюу зуны улиралд хамгийн их /35.4%/ тохиолдож байна.

Зураг 7.36. Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл, согтууруулах ундаа хэрэглэсэн байдал, 10 000 хүн амд, 2019-2022 он

Хүснэгт 7.9. Осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын шалтгаан, хувиар, 2018-2022 он

Осол гэмтлийн шалтгаан (ӨОУА-10 дагуу)	Гэмтсэн он, хувиар					Дундаж %
	2018	2019	2020	2021	2022	
Санамсаргүй осол гэмтэл						
Уналт /W00-W19/	39.2	41.2	41.6	42.0	44.8	41.8
Амьгүй механик хүчинд өртөх /W20-W49/	16.5	17.0	17.7	17.5	16.1	17.0
Зам тээврийн осол /V01-V99/	14.3	13.4	12.6	11.2	11.2	12.5
Амьд механик хүчинд өртөх /W50-W64/	6.0	6.9	7.1	7.7	8.2	7.2
Түлэгдэлт /W85-X19/	4.5	4.3	4.7	4.0	3.3	4.2
Тодорхойгүй осол /Y10-Y34/	4.3	2.9	3.4	3.5	3.2	3.5
Санамсаргүй хордох, хорт бодист өртөх /40-X49/	0.9	1.2	1.4	2.0	1.7	1.4
Байгалийн хүчинд өртөх /X30-X39/	0.6	0.6	0.4	0.4	0.4	0.5
Амьсгал боогдох /W75-W84/	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1
Бусад осол /X50-X59/	0.3	0.3	0.4	0.8	0.7	0.5
Хорт амьтан ургамалд өртөх /X20-X29/	0.1	0.1	0.1	0.1	0.7	0.2
Усанд унаж живэх /W65-W74/	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Хүчирхийлэл /X85-Y09/	12.4	11.2	9.6	9.7	9.2	10.4
Санаатайгаар өөртөө гэмтэл учруулах /X60-X84/	0.7	0.7	0.7	0.9	0.7	0.7

Эх үүсвэр: ГССҮТ

Эрэгтэйчүүдийн хувьд осол гэмтлийн шалтгаанд зам тээврийн осол 64.2%, амьгүй механик хүчинд өртөх гэмтэл 68.3% байгаа бөгөөд, мөн усанд живсэн тохиолдлын 80.3%, байгалийн хүчинд өртсөн тохиолдлын 81.2%, халдлагад өртсөн тохиолдлын 71.1% нь буюу 10 хүн тутмын 7-8 тохиолдлыг эзэлж байна.

Хүснэгт 7.10. Осол гэмтэл бүртгэгдсэн байдал аймгаар, тохиолдлын тоо, 2018-2022 он

Бүс, аймаг, нийслэл	Тохиолдлын тоо					5 жилийн нийт дүн
	2018	2019	2020	2021	2022	
Баруун бүс	4285	3883	4611	3736	4824	21339
Баян-Өлгий	737	553	792	720	776	3578
Говь-Алтай	1189	876	1279	1112	1001	5457
Завхан	1119	1049	987	768	1421	5344
Увс	652	664	843	755	903	3817
Ховд	588	741	710	381	723	3143
Хангайн бүс	7052	6722	7162	6496	8634	36066
Архангай	1613	1383	1904	1872	2535	9307
Баянхонгор	1026	1065	1281	1235	1184	5791
Булган	562	642	650	433	842	3129
Орхон	1060	968	857	872	895	4652
Өвөрхангай	1289	1041	1054	970	1352	5706
Хөвсгөл	1502	1623	1416	1114	1826	7481
Төвийн бүс	9752	11251	10160	8859	3492	43514
Говьсүмбэр	808	775	520	258	793	3154
Дархан-Уул	1222	1966	1587	1881	1439	8095
Дорноговь	3123	3473	2890	2233	1260	12979
Дундговь	670	932	869	604	10838	13913
Өмнөговь	1532	1358	1479	1287	560	6216
Сэлэнгэ	1369	1166	1132	979	3256	7902
Төв	1028	1581	1683	1617	1941	7850
Зүүн бүс	3691	2982	3382	3469	2040	15564
Дорнод	1307	1000	1251	1183	1225	5966
Сүхбаатар	871	571	682	577	591	3292
Хэнтий	1513	1411	1449	1709	1225	7307
Аймгийн дүн	24780	24838	25315	22560	27788	15564
Улаанбаатар	117885	131885	120182	119882	161128	581200
Улсын дундаж	142665	156723	145497	142442	188916	776243

Эх үүсвэр: ГССҮТ

7.4. ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧДИЙН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

2022 оны байдлаар хэвтэн эмчлүүлэх өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан 10 000 хүн амд:

Амьсгалын тогтолцооны өвчин	508.4
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	365.0
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	326.7
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	275.6
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	185.7

Хүснэгт 7.13. Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

Өвчлөлийн шалтгаан	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	10 жилийн дундаж
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	366.0	424.0	353.0	465.0	432.0	466.0	478.0	298.0	160.6	508.4	395.1
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	400.0	393.0	392.0	407.0	412.0	422.0	427.0	365.0	262.9	365.0	384.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	345.0	331.0	338.0	339.0	333.0	341.0	342.0	341.0	262.0	326.7	329.9
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	313.0	309.0	307.0	312.0	316.0	320.0	328.0	323.0	239.8	275.6	304.3
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	181.0	173.0	190.0	198.0	211.0	215.0	226.0	229.0	140.9	185.7	195.0

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 2022 онд 10 000 хүн амд 508.4 байгаа нь 10 жилийн дунджаас 113.3-оор, өнгөрсөн оноос 347.8-оор нэмэгдэж, зүрх-судасны тогтолцооны өвчин 365.0 байгаа нь 10 жилийн дунджаас 19.6-оор буурч, харин өнгөрсөн оноос 102.1-оор нэмэгдсэн байна.

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний хувьд 10 жилийн дунджаас 3.2-оор, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин 28.7-оор, мэдрэлийн тогтолцооны өвчин 9.3-оор тус тус буурч, эдгээр өвчлөлүүд нь өнгөрсөн оноос 35.8-64.7-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Эмнэлэгт хэвтэлтийн түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 2325.5, 10 000 эмэгтэй хүн амд 3677.2 ногдож, ойролцоогоор эмнэлэгт хэвтэж байгаа эмэгтэйчүүд нь эрэгтэйчүүдээс 1.5 дахин их байна. Байршилын хувьд авч үзвэл нийт өвчлөл 10 000 хүн амд баруун бүсэд бусад бүсүүдтэй харьцуулахад өндөр /2795.2/ байгаа хэдий ч улсын дунджаас 216.1-оор бага байна.

Хүснэгт 7.14. Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2022 он

Үзүүлэлт	Нийт өвчлөл	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	2325.5	538.6	310.5	301.4	146.0	140.2
Эмэгтэй	3677.2	479.1	418.0	351.2	401.4	229.9
Насны бүлэг						
Эрэгтэй						
20 хүртэлх	1846.0	1026.3	10.6	193.4	45.5	63.3
20-44	1474.4	127.6	147.3	26.0	129.2	130.9
45-65	3858.8	245.1	871.8	531.2	285.4	268.9
65 ба түүнээс дээш	9077.8	779.0	2626.4	822.4	771.7	472.3
Эмэгтэй						
20 хүртэлх	1676.6	880.8	10.1	168.0	59.1	61.4
20-44	3827.7	149.5	164.5	243.6	521.6	196.3
45-65	5114.7	265.3	962.8	649.7	647.6	462.2
65 ба түүнээс дээш	10441.8	645.4	2736.3	1139.1	974.6	697.8
Байршил						
Хот	3121.1	489.3	347.7	371.4	250.3	185.8
Хөдөө	2887.2	529.9	384.6	276.2	304.2	185.6
Бүсээр						
Баруун	2795.2	475.9	390.4	296.8	306.7	219.6
Хангайн	2518.5	416.6	393.1	233.0	297.8	132.1
Төв	2454.8	491.8	282.4	223.7	232.5	150.8
Зүүн	2429.9	541.7	238.9	225.0	206.8	178.6
Улсын дундаж	3011.3	508.4	365.0	326.7	275.6	185.7

Өвчлөлийн бүтцээр харуулбал, амьсгалын тогтолцооны өвчлөл зүүн бүсэд, хоол боловсруулах тогтолцоо болон зүрх судас, мэдрэл, шээс бэлгийн тогтолцооны өвчлөл Баруун бүсэд өндөр бүртгэгдсэн байна.

Хүснэгт 7.15. Зонхилон тохиолдох хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн бүтэц, хувиар, 2013-2022 он

Өвчний ангилал (ӨОУА-10)	Зонхилох шалтгаан	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	10 жилийн дундаж
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Бөөрний сувганцрын үрэвсэл (N10-N16)	66.1	64.1	63.6	63.0	63.1	62.9	63.1	59.3	63.1	57.4	62.6
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хатгалгаа (J12-J18)	46.1	51.3	44.0	52.4	49.1	51.8	51.4	43.9	37.9	58.3	48.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Элэгний эмгэг (K70-K77)	27.0	27.8	26.9	26.0	25.5	23.2	23.6	19.6	18.3	21.9	24.0
	Мухар олгойн өвчин (K35-K38)	14.1	13.5	13.1	12.6	12.2	11.3	11.1	10.7	12.8	10.3	12.2
	Цэсний хүүдийн өвчнүүд (K80-K81)	14.6	13.6	13.2	13.4	13.5	14.3	13.8	14.9	14.4	14.5	14.0
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Даралт ихсэх өвчнүүд (I10-I15)	37.6	38.5	40.2	39.7	40.1	40.2	41.3	34.9	24.6	27.4	36.5
	Зүрхний ишеми өвчнүүд (I20, I23-I25)	26.7	24.6	23.6	24.3	24.1	23.3	22.5	24.4	31.3	21.6	24.6
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэг (G50-G59)	33.8	27.7	34.8	36.4	37.2	38.9	40.4	40.7	31.9	29.4	35.1
	Эпилепси (G40-G41)	11.4	11.4	11.1	10.6	9.5	9.5	7.9	6.9	8.6	8.0	9.5

2022 оны байдлаар эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгааны дотор зонхилж буй өвчлөлийг авч үзвэл: шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 57.4 хувийг бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчин, амьсгалын тогтолцооны өвчний дотор уушгины хатгалгааны улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 58.3 хувийг, хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор элэгний эмгэг 21.9 хувийг, зүрх судасны тогтолцооны өвчний дотор даралт ихсэх өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 27.4 хувийг, зүрхний ишеми өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 21.6 хувийг тус тус эзэлж эдгээр өвчнүүд хүн амын дунд зонхилон тохиолдож байна.

Уушгиний хатгалгаа өвчин 2013 онд амьсгалын тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 46.1 хувийг эзэлж байсан бол 2015 онд 44.0 хувь болж буурч, 2021 онтой харьцуулахад 2022 онд 20.4 хувиар ихэссэн байна.

2013 онд хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор 27.0 хувийг элэгний эмгэг, 14.6 хувийг цэсний өвчнүүд эзэлж байсан бол 2022 онд элэгний эмгэг 21.9 хувь, цэсний хүүдийн өвчнүүд 14.5 болж буурсан байна.

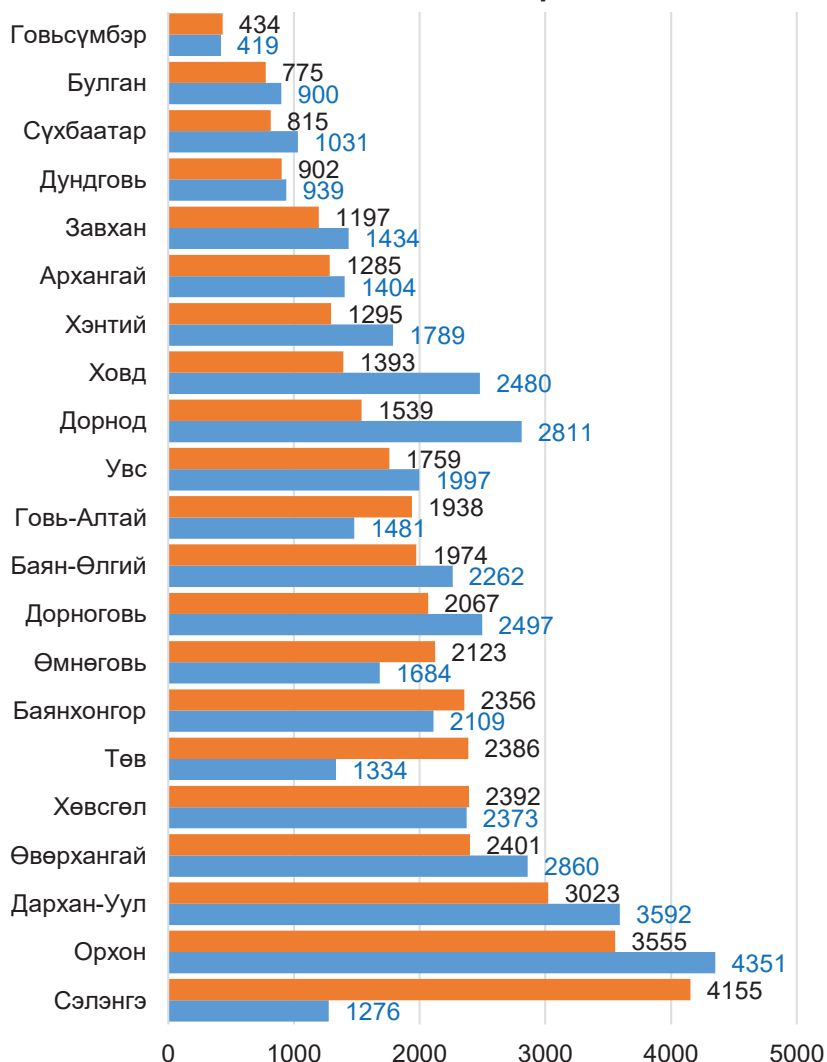
Даралт ихсэх өвчин нь 2013 онд зүрх-судасны тогтолцооны өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 37.6 хувийг эзэлж байсан бол 2022 онд 27.4 болж буурсан байна.

7.6. МЭС ЗАСЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Улсын хэмжээнд 2022 онд 152 712 өвчтөнд мэс засал хийгдсэн бөгөөд 73.1 хувь нь Улаанбаатарт, 26.9 хувь нь хөдөө орон нутагт хийгджээ.

Нийт мэс заслын 11.3 хувь нь дурангийн мэс засал, 0.3 хувь нь давтан мэс засал байна. Мэс заслын дараах хүндрэлийн хувь 0.2, нас баралтын хувь 0.3 байна.

Зураг 7.38. Мэс заслын хагалгааны тоо, аймгаар, 2021, 2022 он

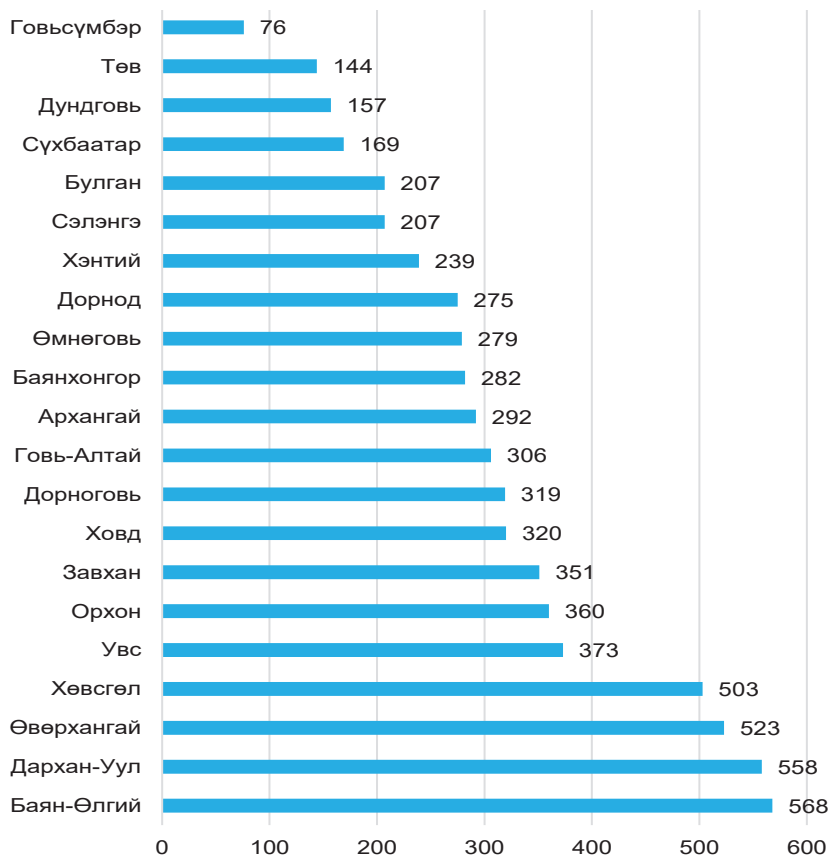
Хүснэгт 7.19. Улаанбаатар хотын эмнэлгүүдэд хийгдсэн мэс заслын тоо, 2022 он

Эрүүл мэндийн байгууллага	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Үүнээс		Мэс заслын дараах хүндрэл		Нас барсан	
		Дурангийн мэс засал	Давтан хагалгаа	Бүгд	Үүнээс: 15 хүртэлх нас	Бүгд	Үүнээс: 15 хүртэлх нас
Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг	14291	4427	147	52	0	80	0
Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг	5679	2735	71	57	0	43	0
Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг	9337	192	18	27	0	45	4
Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	13716	209	54	32	12	2	2
Хавдар судлалын үндэсний төв	3722	111	29	146	0	17	0
Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв	773	0	21	0	0	0	0
Гэмтэл согог судлалын үндэсний төв	12767	353	19	10	0	241	4
Монгол Японы эмнэлэг	2463	844	0	0	0	0	0
Амаржих газар	7775	243	0	5	0	0	0
Эх, нярай, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв-2	1539	44	1	0	0	0	0
НЭМГ-ын харьяа улсын болон хувийн эмнэлгүүд	20009	1662	24	49	2	0	0
ЭМЯ-ны харьяа хувийн эмнэлгүүд	19618	3776	7	12	0	1	0
Улсын дундаж	111689	14596	391	390	14	429	10

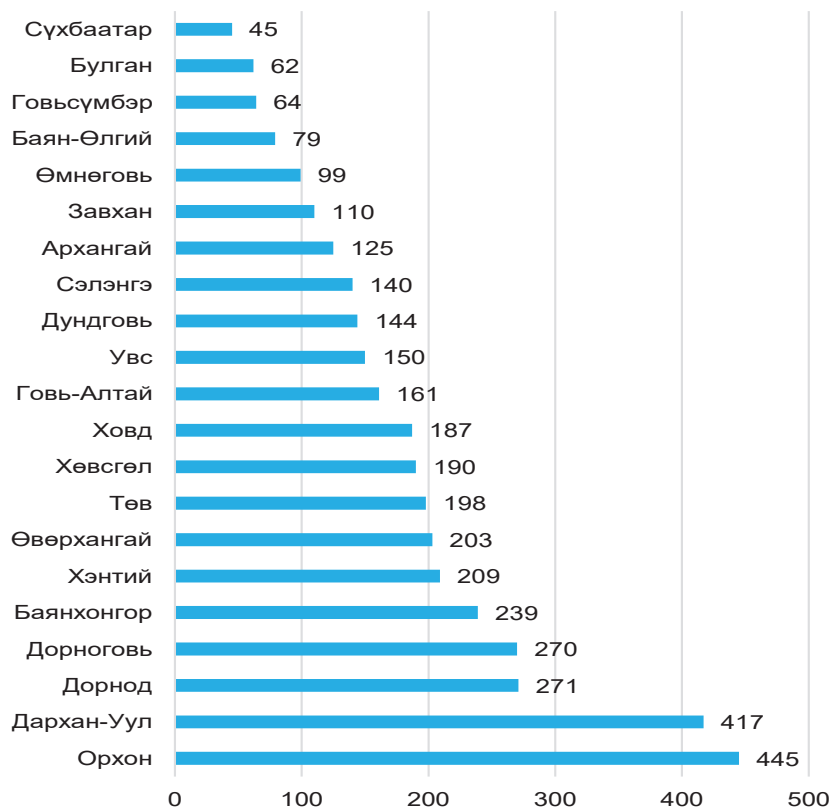
Хүснэгт 7.20. Зонхилон хийгдсэн мэс засал, төрлөөр тоо, 2022 он

Мэс заслын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Үүнээс		Мэс заслын дараах хүндрэл		Нас барсан	
		Дурангийн мэс засал	Давтан хагалгаа	Бүгд	Үүнээс: 15 хүртэлх нас	Бүгд	Үүнээс: 15 хүртэлх нас
Мэдрэлийн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	2908	10	24	12	1	132	5
Дотоод шүүрлийн булчирхайн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	830	1	3	3	0	1	0
Нүдэнд хийгдэх мэс заслууд	12954	1306	0	1	0	0	0
Чихэнд хийгдэх мэс заслууд	2159	42	2	0	0	0	0
Хамар, ам, залгиурт хийгдэх мэс заслууд	11158	1038	7	4	1	4	0
Амьсгалын эрхтэн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	1456	90	18	10	3	29	0
Зүрх судасны тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	6267	601	10	18	0	37	1
Цус болон тунгалгийн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	356	0	0	1	0	6	0
Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	40239	10023	308	283	15	161	3
Шээсний замд хийгдэх хагалгаанууд	3323	1518	15	8	2	7	0
Эр бэлэг эрхтэнд хийгдэх мэс заслууд	3495	521	15	3	1	1	0
Эм бэлэг эрхтэнд хийгдэх мэс заслууд	17694	1035	32	28	0	3	0
Эх барихын ажилбарууд	18006	1	20	19	0	0	0
Яс, булчингийн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	20969	1080	46	38	1	36	2
Гадна эрхтэн тогтолцоонд хийгдэх мэс заслууд	10898	30	24	22	2	43	1
Бүгд	152712	17296	524	450	26	460	12

Зураг 7.39. Цочмог мухар олгойн мэс заслын хагалгааны тоо, аймгаар, 2022 он

Зураг 7.40. Цэсний замын мэс заслын хагалгааны тоо, аймгаар, 2022 он

БҮЛЭГ 8

ХҮН АМЫН
НАС БАРАЛТ

БҮЛЭГ 8. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

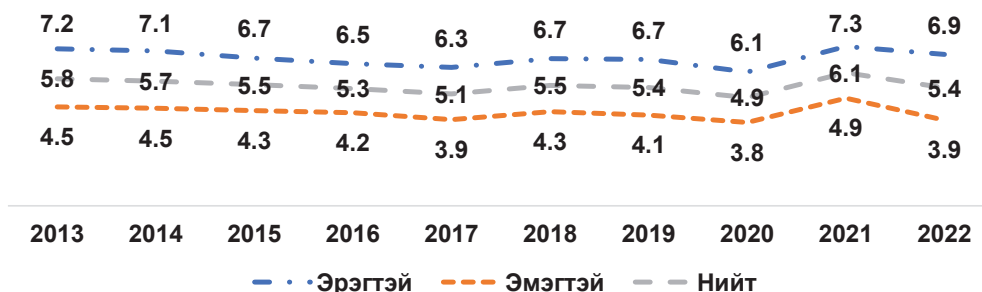
Монгол улсад хүн амын өвчлөл, эндэгдлийн шалтгаанд 1990 оноос өмнө амьсгалын тогтолцооны өвчин тэргүүлж байсан бол 1990 оноос хойш зүрх судасны шалтгаант өвчин тогтмол тэргүүлэн улмаар өсөх хандлагатай болсон. Зүрх судасны өвчний шалтгаант нас баралт 1950-иад онд 7.1 хувь, 1985 онд 23.4 хувь, 1995 оноос 30.8 хувийг эзэлж байсан ба 2022 оны байдлаар 32.5 хувь байна. Зүрх судасны өвчний шалтгаант нас баралтын дийлэнх хувийг артерийн даралт ихсэлт, зүрхний шигдээс, тархины цус харвалт эзэлж байна.

8.1. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН

Монгол Улсад сүүлийн 10 жилийн дунджаар 16.9 мянган нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэнээс 60.5 хувь нь эрэгтэйчүүд, 39.5 хувь нь эмэгтэйчүүд байгаа бөгөөд шалтгаанаар авч үзвэл зүрх судасны тогтолцооны өвчин (33.3%), хавдар (24.5%), осол гэмтэл, гадны шалтгаан (16.5%) зонхилж байна. Нас баралтад эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь өссөөр байна.

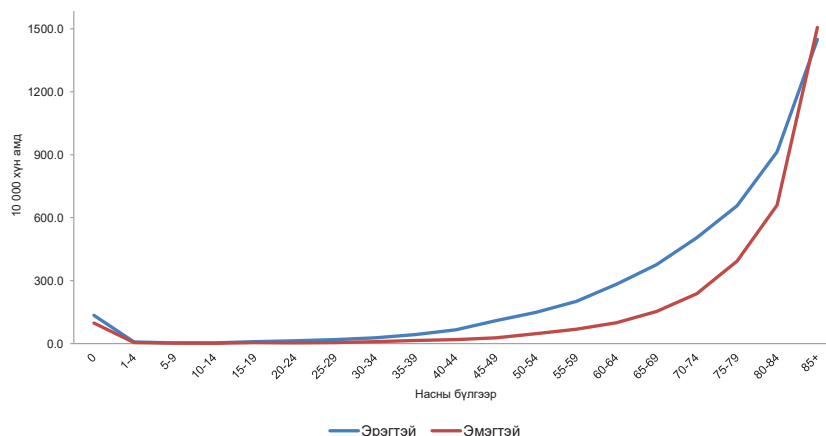
Хүн амын нас баралт 2022 онд 17.9 мянга болж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 1039 хүн (6.1%)-ээр нэмэгдэж, өмнөх оноос 1950 (9.8%) хүнээр буурсан. Нас баралтын ерөнхий коэффициент 2022 онд 5.4 байгаа бөгөөд 1000 эрэгтэй хүн амд 6.9, эмэгтэй хүн амд 3.9 тус тус байна.

Зураг 8.1. Нас баралтын ерөнхий коэффициент, хүйсээр, 2013-2022 он

Нас баралтын өөр нэг үзүүлэлт нь насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициент (НБНБК) бөгөөд хүйс тус бүрээр НБНБК-ийн дүрслэлийг 2022 оны байдлаар үзүүллээ. Манай улсын хувьд нялхсын эндэгдэл өндөр биш тул доорх дүрслэл нь “J” хэлбэртэй байгааг харж болно. Мөн бүх насны бүлэг дээр эрэгтэйчүүдийн нас баралтын коэффициент өндөр байна.

Зураг 8.2. Насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициент, хүйсээр, 2022 он

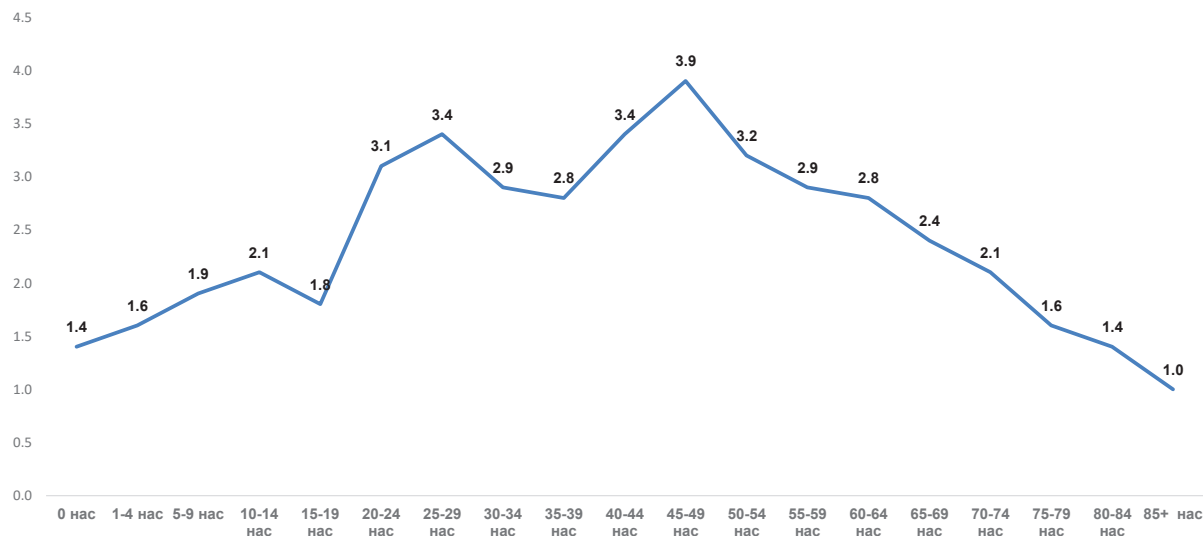

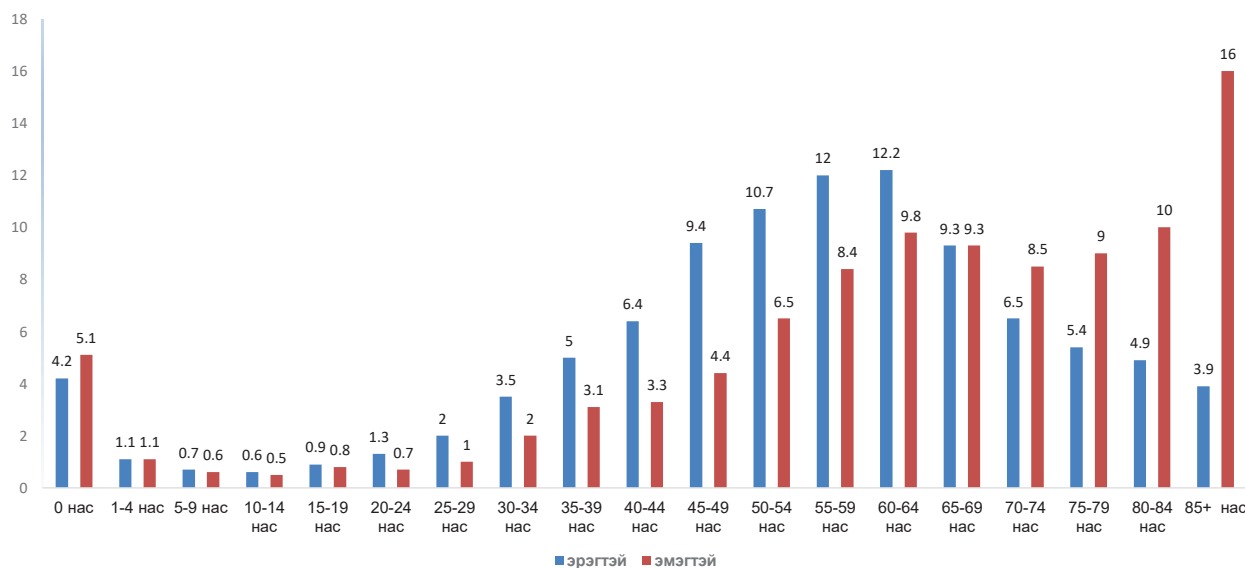
Нас баралтын түвшний хүйсийн харьцааг 2022 оны байдлаар насны бүлэг тус бүрээр харахад 45-49 насанд хамгийн өндөр буюу 3.9 байна. Тайлангийн жилд 45-49 насны бүлэгт нийт 1358 тохиолдол бүртгэгдсэнээс 1068 эрэгтэй, 290 эмэгтэй байна. Тухайн насны 10 000 эрэгтэй хүн амд харьцуулахад 108.9, эмэгтэй хүн амд 27.8 байгаа бөгөөд эрэгтэйчүүдийн нас баралтын шалтгаанд гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад эмгэг хамгийн өндөр хувийг эзэлж байна.

Зураг 8.3. Нас баралтын түвшний хүйсийн харьцаа, насны бүлгээр, 2022 он

Мөн 25-29 болон 40-44 насанд хүйсийн харьцаа тус бүр 3.4 байгаа нь тухайн насны эрэгтэйчүүдийн нас баралт эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад бусад насны бүлгээс хамгийн өндөр байна. Нас баралтын шалтгаанаар авч үзвэл тухайн насны бүлгийн эрэгтэйчүүд зүрх судасны тогтолцооны өвчин, осол гэмтэл, гадны шалтгаан, эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 4 дахин их байгаа ба хамгийн түгээмэл шалтгаан нь архины хордлого, амиа хорлолт, зам тээврийн осол байна. Мөн 40-49 насны эрэгтэйчүүдийн зүрх судасны өвчний улмаас нас барах тохиолдол эмэгтэйчүүдтэй харьцуулахад 3 дахин өндөр байгаа ба зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт хамгийн түгээмэл шалтгаан болж байна.

Зураг 8.4. Нас бүлэг дэх нас баралтын хувь, хүйсээр, 2022 он

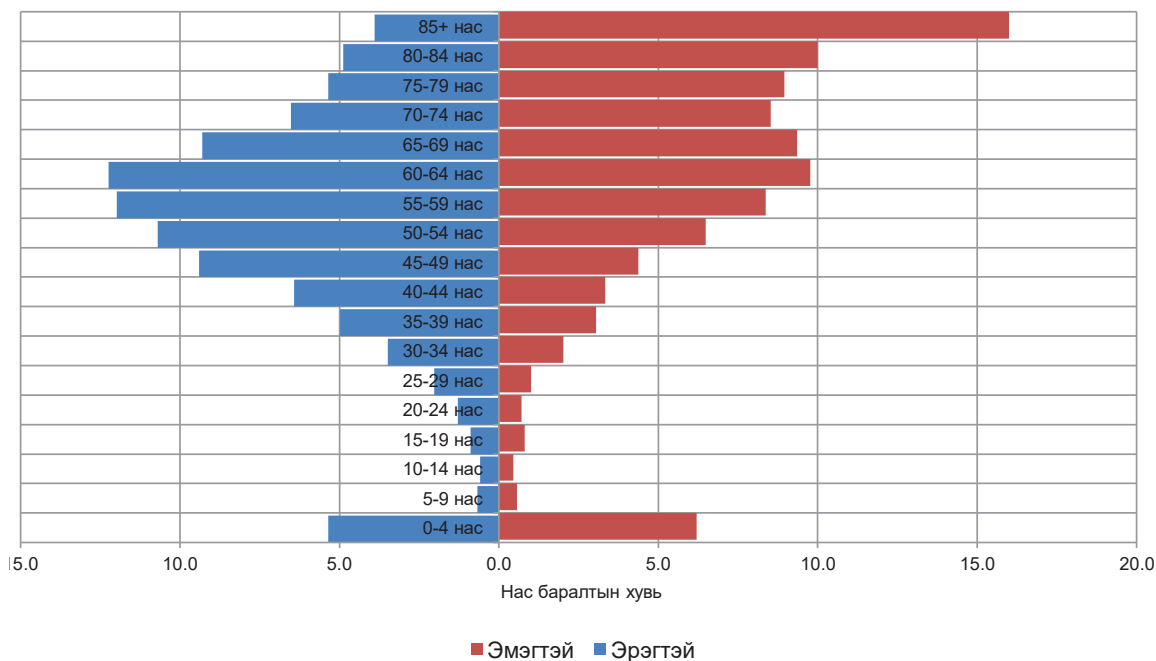
Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт 10 000 хүн амд 17.5, хавдар 12.8, осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт 10.1, хоол боловсруулах тогтолцооны эмгэг 3.7, амьсгалын тогтолцооны эмгэгийн шалтгаант нас баралт 2.7 байгаа нь тэргүүлэх 5 шалтгаан болж байна.

Зураг 8.5. Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

Нас баралтыг насны бүлэгт эзлэх хувиар харвал нас барсан эрэгтэйчүүдийн 42.2%, эмэгтэйчүүдийн 70.9% нь тэтгэврийн насандаа нас барсан байна. Эрэгтэйчүүдийн 50.2%, эмэгтэйчүүдийн 20.9% нь хөдөлмөрийн насандаа нас барсан байна. Хөдөлмөрийн насны эрэгтэйчүүдийн нас баралт эмэгтэйгээс 2.4 дахин илүү байна.

Зураг 8.6. Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн нас баралтын хувь, насны бүлгээр, 2022 он

Хүснэгт 8.1. Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх 5 шалтгаан 10 000 хүн амд, 2022 он

Үзүүлэлт	Нийт нас баралт	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Осол гэмтэл, гадны шалтгаант	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
Хүйс						
Эрэгтэй	69.0	21.3	15.2	16.6	4.3	3.4
Эмэгтэй	39.1	13.8	10.4	3.7	3.1	1.9
Насны бүлэг						
Эрэгтэй						
20 хүртэлх	14.7	0.3	0.5	3.9	0.3	1.1
20-44	33.5	5.5	2.3	19.4	2.9	1.0
45-65	170.0	54.2	44.0	39.3	12.5	7.0
65 ба түүнээс дээш	556.5	252.7	169.9	23.2	23.5	37.4
Эмэгтэй						
20 хүртэлх	8.3	0.2	0.3	1.5	0.2	0.8
20-44	10.9	1.6	1.8	4.1	1.2	0.5
45-65	56.3	16.2	10.7	7.1	6.2	2.0
65 ба түүнээс дээш	364.3	174.0	104.3	4.6	23.7	18.4
Байршил						
Хот	58.9	15.9	13.0	13.3	4.6	3.3
Хөдөө	49.4	18.9	12.6	7.2	2.9	2.1
Бүсээр						
Баруун	46.7	18.6	12.0	5.4	2.7	1.2
Хангайн	52.0	20.9	12.9	8.0	2.7	2.0
Төв	50.2	19.1	12.3	8.1	2.9	2.9
Зүүн	45.5	14.2	13.6	6.2	3.6	2.1
Улсын дундаж	53.8	17.5	12.8	10.1	3.7	2.7

8.2. ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас жил бүр 5500-6000 хүн нас барж байгаа бөгөөд хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон хэвээр байна.

Хүн амын нас баралтын нэгдүгээр шалтгаан болох зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн 60.0% эрэгтэйчүүд, 40.0% нь эмэгтэйчүүд байна.

Зүрх судасны тогтолцооны өвчнөөс зүрхний ишемит өвчин, тархины цус харвалт, бусад зүрх судасны тогтолцооны өвчин, зүрхний шигдээс дийлэнх хувийг эзэлж байна. Эдгээр нийтлэг өвчин тус бүрт эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс харьцангуй их байна.

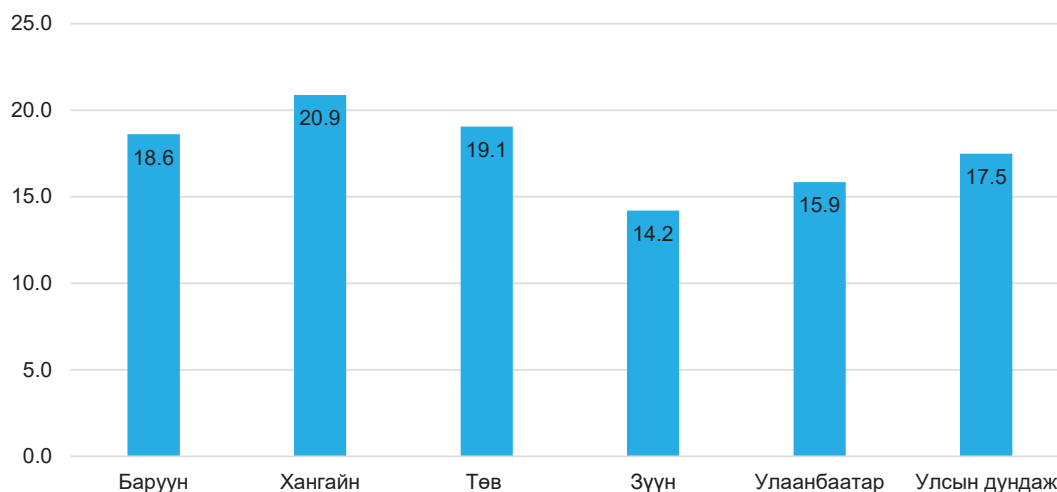
Нас барсан хүмүүсийн насны хувьд эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс илүү залуу насандаа нас барсан нь эрэгтэйчүүдийн дийлэнх нь 45-с дээш настай, эмэгтэйчүүдийн дийлэнх нь 60-с дээш настай байгаагаас харагдаж байна. Эрэгтэйчүүдийн 55.4%, эмэгтэйчүүдийн 18.8% нь хөдөлмөр эрхлэх насандаа зүрх судасны тогтолцооны өвчний улмаас нас барсан байна.

Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн

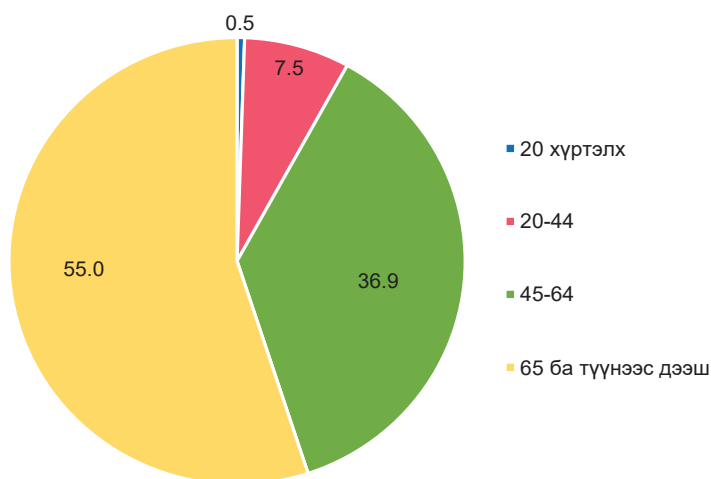
амд 21.3, 10 000 эмэгтэй хүн амд 13.8 ногдож байна. Зүрх судасны тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын түвшин Хангайн бүсийн аймгуудад 10 000 хүн ам тутамд 20.9, Баруун бүсийн аймгуудад 18.6, Төвийн бүсэд 19.1 байгаа нь улсын дунджаас өндөр харин Зүүн бүсийн аймгууд болон Улаанбаатарт улсын дунджаас бага байна.

Хөвсгөл (20.9), Булган (26.0), Дундговь (20.7), Баян-Өлгий (21.7), Архангай (20.6), Өвөрхангай (21.6), Төв (20.8) байгаа нь улсын дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна.

Зураг 8.7. Зүрх судасны тогтолцооны эмгэгийн шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, бүсээр, 2022 он

Зураг 8.8. Зүрх судасны тогтолцооны эмгэгийн шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, хувь, 2022 он

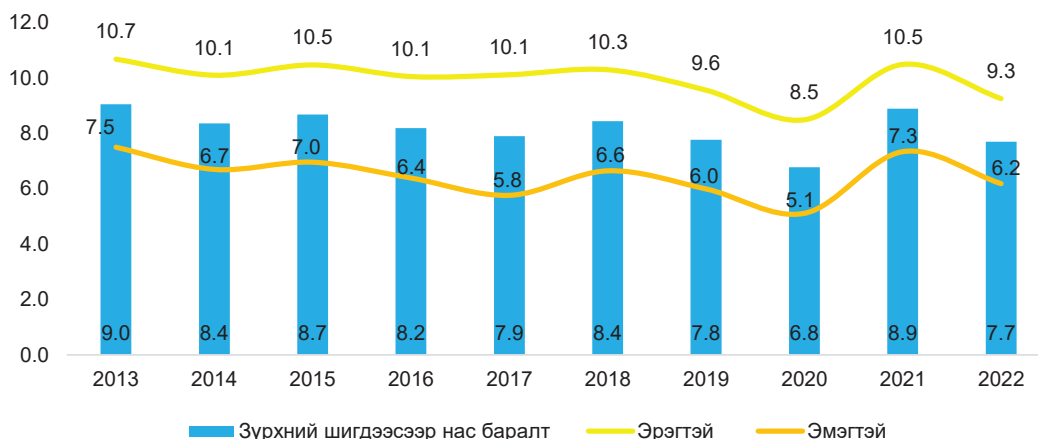

Зүрх судасны тогтолцооны өвчнөөр нас барсан хүмүүсийн 91.9 хувийг 45 ба түүнээс дээш насныхан эзэлж байна. Зүрх судасны тогтолцооны өвчний дотор зүрхний шигдээс 44.0 хувь, тархинд цус харвах өвчин 22.8 хувийг эзэлж байна. Зүрх судасны тогтолцооны өвчний нас баралтыг байршлаар харвал Улаанбаатарт 42.5 хувь нь бүртгэгдсэн байна.

Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсон зүрх судасны тогтолцооны өвчний 44.0 хувийг зүрхний шигдээс өвчний шалтгаант нас баралт эзэлж байгаа ба нийт 2571 хүн нас барсан нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 46 тохиолдлоор нэмэгдэж, өмнөх оноос 348 тохиолдлоор буурсан байна. 10 000 эрэгтэй хүн амд 9.3, эмэгтэй хүн амд 6.2 байгаа нь эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс 1.5 дахин их байна.

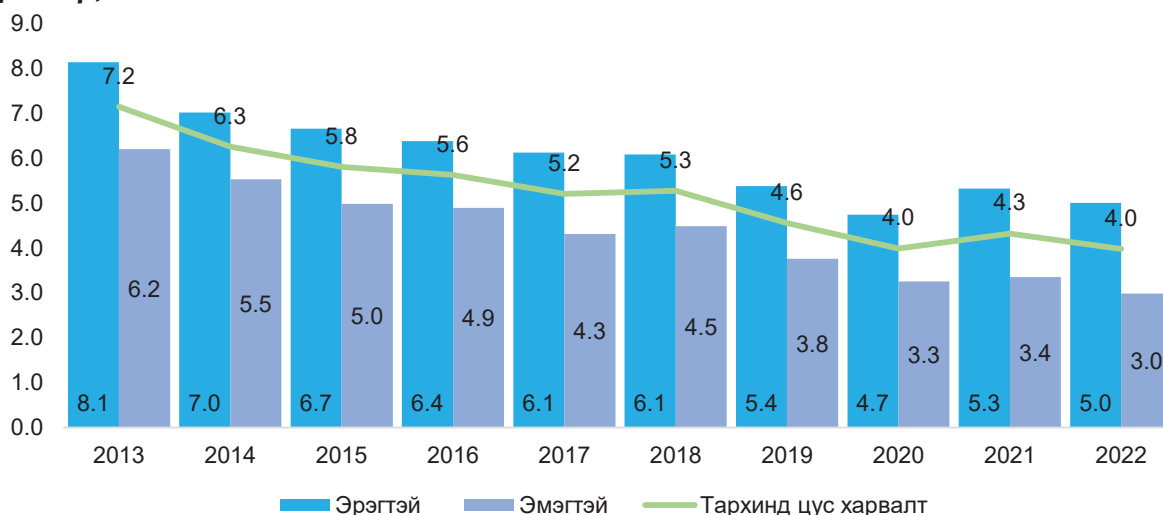

Зураг 8.9. Зүрхний шигдээсээр нас баралтын түвшин, 10000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

Зүрх судасны өвчний шалтгаант нас баралтын дийлэнх хувийг тархинд цус харвалт, зүрхний шигдээс эзэлж байгаа бөгөөд 2013 онд тархинд цус харвалт 35.1%, зүрхний шигдээс 44.5%-ийг эзэлж байсан бол 2022 онд тархинд цус харвалт 22.8%, зүрхний шигдээс 44.0%-ийг эзэлж байна.

Зураг 8.10. Тархинд цус харвалтын шалтгаант нас баралт, 10000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

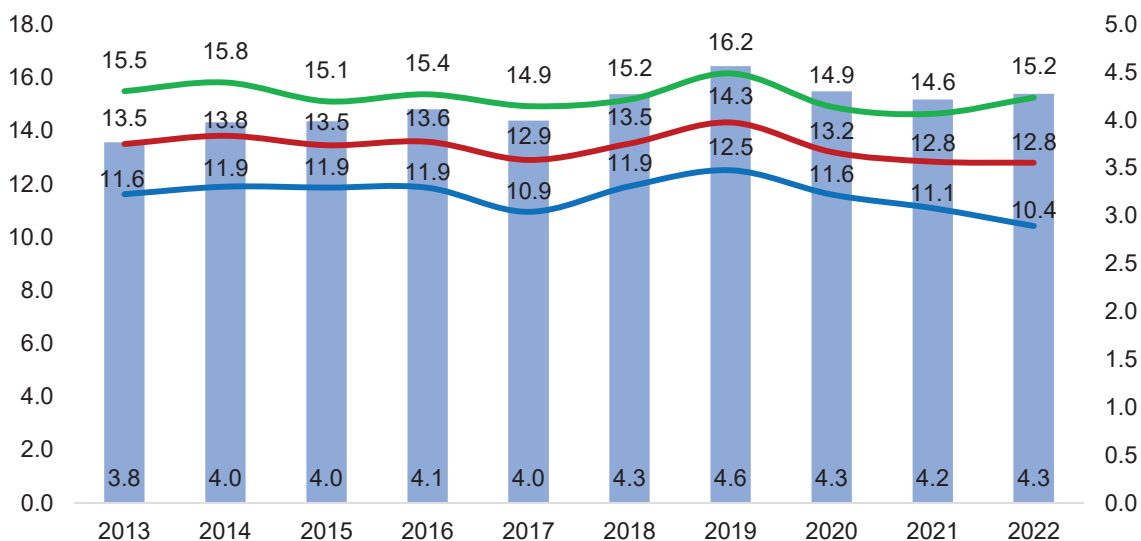

8.3. ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Хавдраас шалтгаалсан нас баралт 1990 оноос хойш нас баралтын 2 дахь шалтгаан болсоор байгаа бөгөөд нас барагчдыг хүйсээр авч үзэхэд 58.7 хувь нь эрэгтэйчүүд байгаа нь эмэгтэйчүүдээс илүү өвчилж, нас барж байна. Насны хувьд 40-өөс дээш насныхан 96.0 хувийг эзэлж байна.

Хавдрын шалтгаант нас баралт 2022 онд нийт нас баралтын 23.7 хувийг эзэлж, нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 15.2, 10 000 эмэгтэй хүн амд 10.4 байна. Нас баралт хүйсийн хувьд 58.7% нь эрэгтэй, 41.3% нь эмэгтэй байгаа нь эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс 1.4 дахин их байна. Хавдрын төрлийн хувьд дийлэнх нь элэг ба элгэн дэх цөсний сувгийн хорт хавдар, ходоодны хорт хавдар болон амьсгуурсны (bronхын) ба уушгины хорт хавдраас болж нас барсан байна.

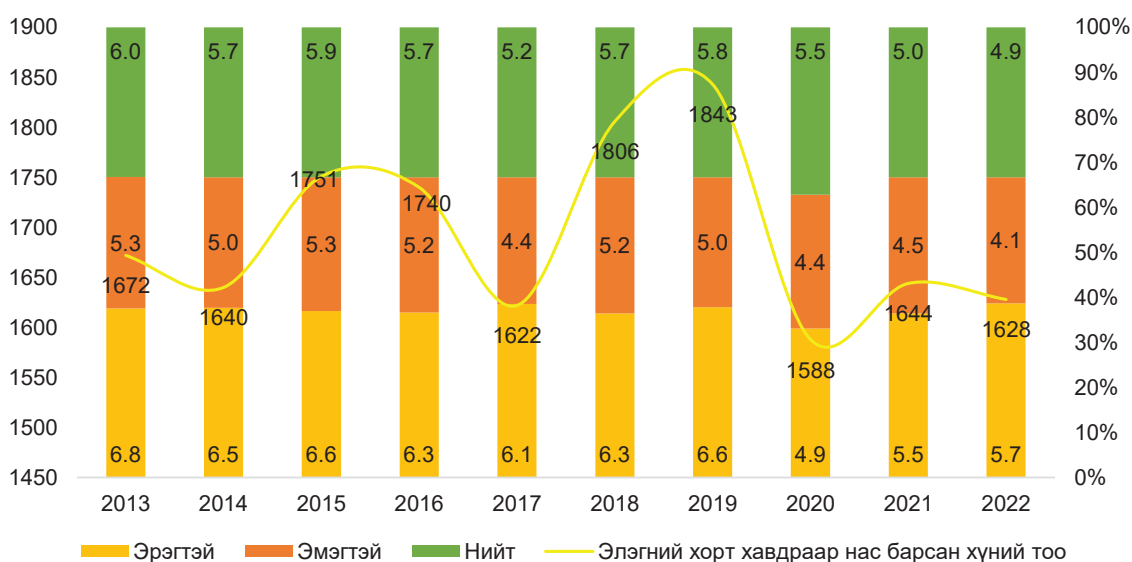
Зураг 8.11. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушги, гуурсан хоолой, улаан хоолой, бүдүүн шулуун гэдэс, харин эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, умайн хүзүү, улаан хоолой, уушги, гуурсан хоолойн хорт хавдрын нас баралт тэргүүлэх 5 шалтгаан болж байна.

Элэгний өвчлөл өндөр байгаа нь эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн элэгний хорт хавдрын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна.

Зураг 8.12. Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

8.4. ОСОЛ ГЭМТЭЛ, ГАДНЫ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт нь монгол хүний нас баралтын 3 дахь шалтгаан болсоор байгаа бөгөөд 2022 оны байдлаар нийт нас баралтын 18.7 хувийг эзэлж байна. Зам тээврийн осол, амиа хорлолт, үйлдвэрлэлийн осол, бусдад хорлогдсон, бусад осол, тодорхой бус гэсэн шалтгаануудаар эрэгтэй хүмүүсийн нас баралт эмэгтэйгээс харьцангуй их байна.

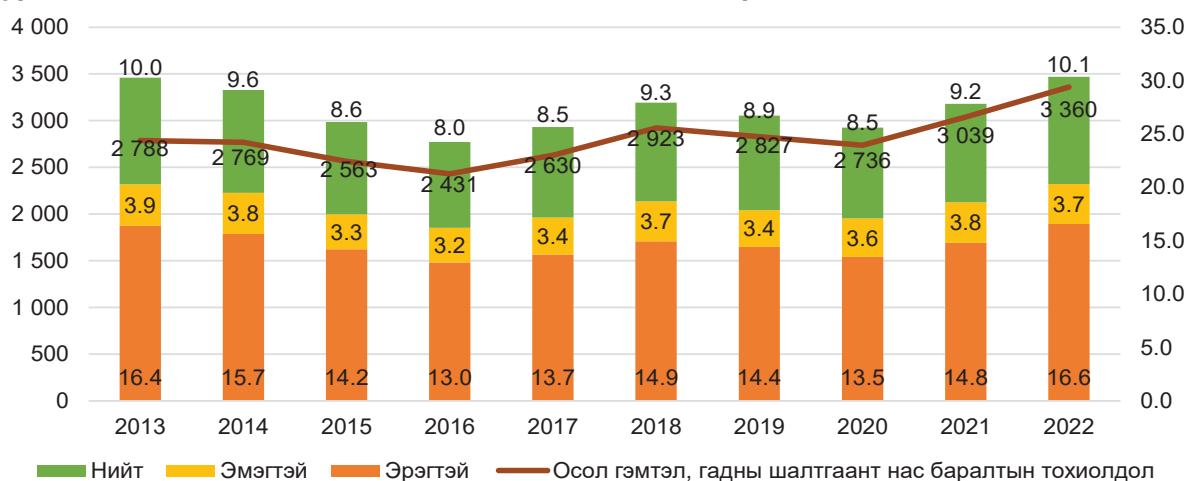

Хүснэгт 8.2. Хүн амын нас баралтын хэлбэр, сонгосон онуудаар

Хэлбэр	Хэмжих нэгж	2005		2010		2015		2020		2021		2022	
		Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Өвчлөл	Тоо	7158	5484	8112	6376	7752	6059	7561	5625	9360	7542	8584	5987
	Хувь	73.5	84.9	81.6	97.2	78.9	92.5	77.9	90.5	79.6	92.3	75.6	90.4
Бусад осол	Тоо	1051	243	1120	301	914	243	1,112	345	1,337	417	1604	409
	Хувь	10.8	3.8	11.3	4.6	9.3	3.7	11.5	5.5	11.4	5.1	14.1	6.2
Зам тээврийн осол	Тоо	427	116	375	116	447	118	373	114	370	98	360	102
	Хувь	4.4	1.8	3.8	1.8	4.6	1.8	3.8	1.8	3.1	1.2	3.2	1.5
Амиа хорлосон	Тоо	379	70	384	75	408	71	384	67	411	72	470	76
	Хувь	3.9	1.1	3.9	1.1	4.2	1.1	4.0	1.1	3.5	0.9	4.1	1.1
Бусдад хорлогдсон	Тоо	300	66	225	63	197	44	164	44	172	31	166	32
	Хувь	3.1	1.0	2.3	1.0	2.0	0.7	1.7	0.7	1.5	0.4	1.5	0.5
Тодорхой бус	Тоо	110	14	74	16	65	13	93	20	98	14	97	15
	Хувь	1.1	0.2	0.7	0.2	0.7	0.2	1.0	0.3	0.8	0.2	0.9	0.2
Үйлдвэрийн осол	Тоо	42	9	35	4	39	4	18	2	9	0	20	0
	Хувь	0.4	0.1	0.4	0.1	0.4	0.1	0.2	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0

Улсын хэмжээнд 2022 онд 10-35 насны хүүхэд, залуучуудын нас баралтын шалтгааны 60 хувиас илүү нь осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт эзэлж байгаа ба үүнээс 15-19 насныхны 59 хувь нь осол гэмтэл, гадны шалтгааны улмаас амиа алдсан байна. Мөн 10-14 насны хүүхдүүдийн 65 хувь, 20-24 насны залуучуудын 75 хувь, 25-29 насны залуучуудын 72 хувь нь гадны шалтгааны улмаас амь насаа алдсан байна.

Зураг 8.13. Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт, 2013-2022 он

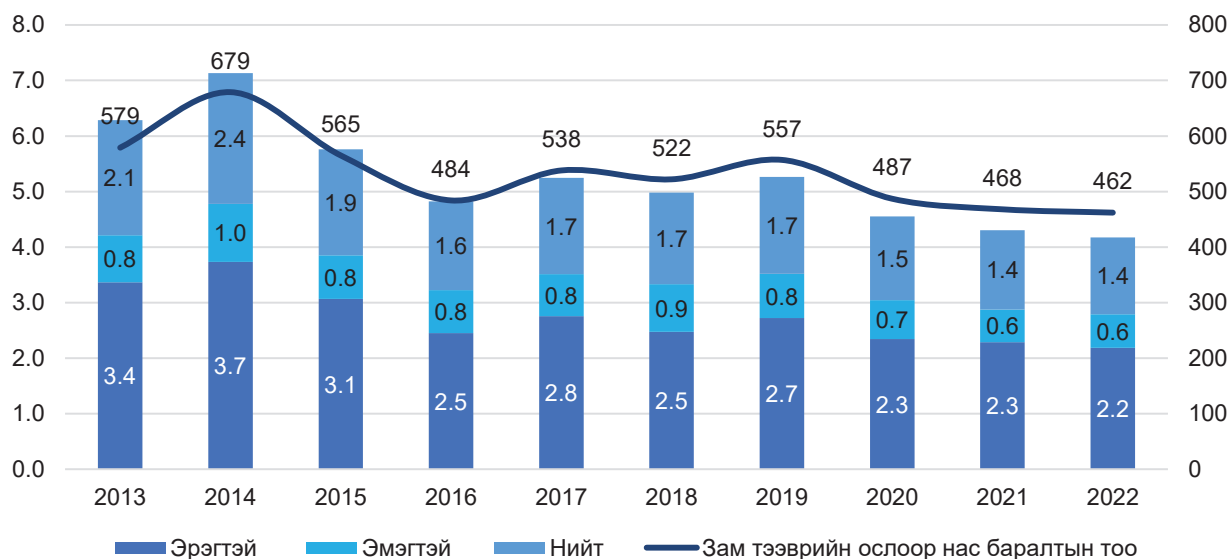

8.4.1. ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт 13.7 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд сүүлийн 10 жилийн дунджаар 534 хүн нас барсан байна.

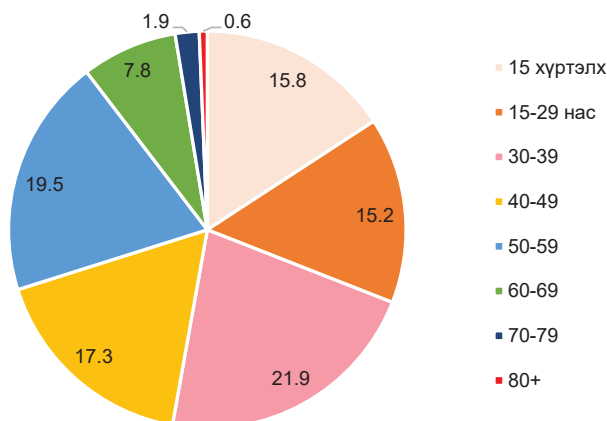
Зам тээврийн ослоор 2022 онд 462 хүн нас барсан нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 72, өмнөх оноос 6 тохиолдлоор тус тус буурсан байна. Эрэгтэйчүүдийн зам тээврийн осолд өртөж амь насаа алдах явдал эмэгтэйчүүдээс 3.5 дахин их байна.

Зураг 8.14. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, 2013-2022 он

Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтад бусад тээврийн осол 52.6%, мотоциклтой зорчигч зам тээврийн осолд орсон 24.7%, явган зорчигч зам тээврийн осолд орсон 22.3%-ийг тус тус эзэлж байна. Хүйсийн хувьд бусад тээврийн ослын улмаас нас барсан эрчүүд эмэгтэйчүүдээс 2.1 дахин их, явган зорчигч нас барсан тохиолдол 4.1 дахин их байгаа бол мотоциклтой зорчигч нас барсан тохиолдолд эрэгтэйчүүд 21 дахин илүү байна.

Зураг 8.15. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, 2022 он

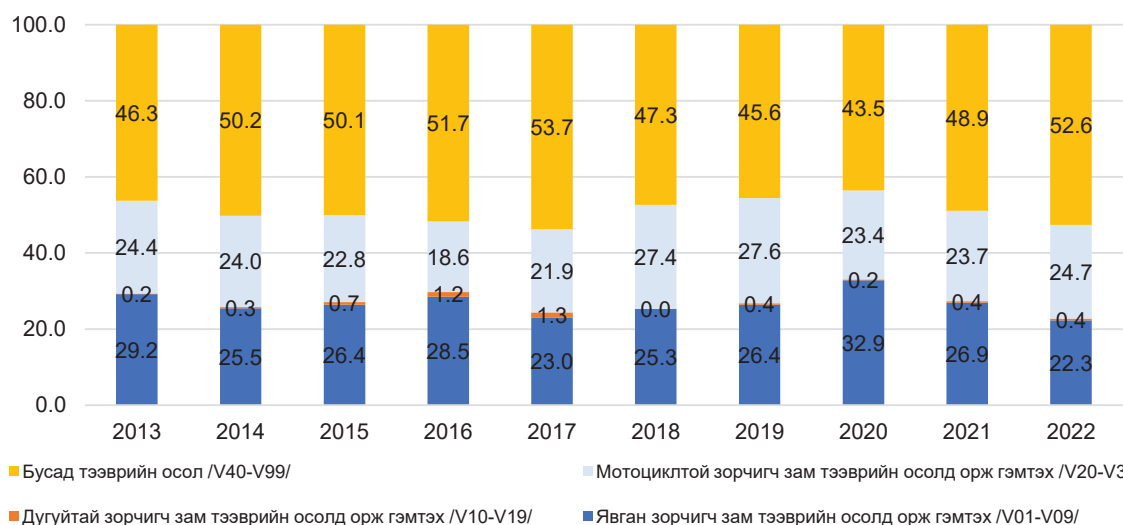

2022 онд зам тээврийн ослоор нас барсан тохиолдлыг насны ангиллаар харуулбал: 15 хүртэлх насны хүүхэд 15.8 хувь, 15-29 насныхан 15.2 хувийг эзэлж байгаа ба 30-39 насныхан 21.9 хувь, 40-49 насныхан 17.3 хувь, 50-59 насныхан 19.5 хувийг эзэлж байгаа нь насны ангилал дотроо өндөр үзүүлэлттэй байна.

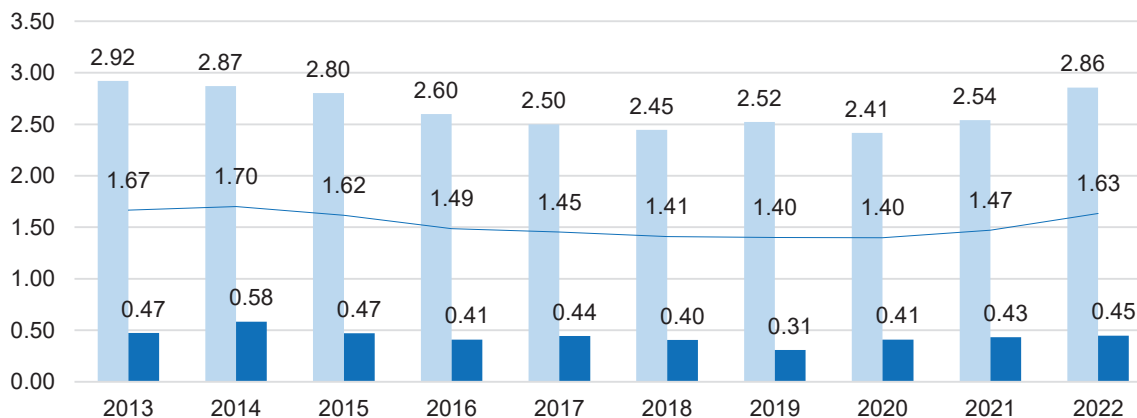
Зураг 8.16. Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, шалтгаанаар, 2013-2022 он

8.4.2. АМИА ХОРЛОЛТ

Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын тоо 2022 онд 546 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дунджаас 75, өмнөх онтой харьцуулахад 63 тохиолдлоор тус тус нэмэгдсэн байна. 10 000 хүн амд харьцуулахад 1.6 байна.

Зураг 8.17. Амиа хорлож нас барсан тохиолдол, 10 000 хүн амд, хүйсээр 2013-2022 он

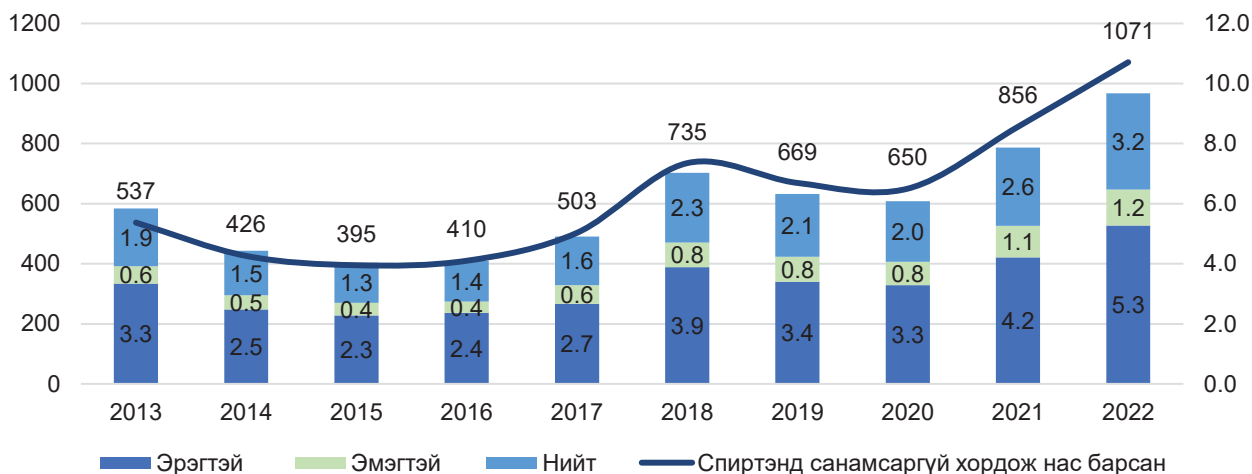
8.4.3. БУСАД ОСЛЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Бусад ослын шалтгаант нас баралтаас архины хордлогын шалтгаант нас баралт 53 хувийг эзэлж байгаа ба ус, гал, байгалийн хүчинд өртсөн осол 18.2 хувийг эзэлж байна.

Бусад осолд спиртэд хордох, байгалийн хүчинд өртөх, усанд живэх, амьсгал боох бусад аюултай осол, хий, ууранд санамсаргүй хордох, өртөх, барилга байгууламжаас унах, бусад өндрөөс унах, амьгүй механик хүчинд өртөх зэрэг ослууд орж байна.

Эдгээр эрсдэлт ослуудын бүх төрөлд эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс харьцангуй их өртсөн байгаагаас спиртэд хордох, байгалийн хүчинд өртөх, амьгүй механик хүчинд өртөх гэсэн төрлүүдэд хамгийн их буюу эрэгтэйчүүд 80-90%-ийг эзэлж байна.

Зураг 8.18. Архи, спиртэд санамсаргүй хордож нас барсан тохиолдол, хүйсээр, 2013-2022 он

Зураг 8.19. Нас баралтын бусад ослын шалтгаан, тоо, 2022 он

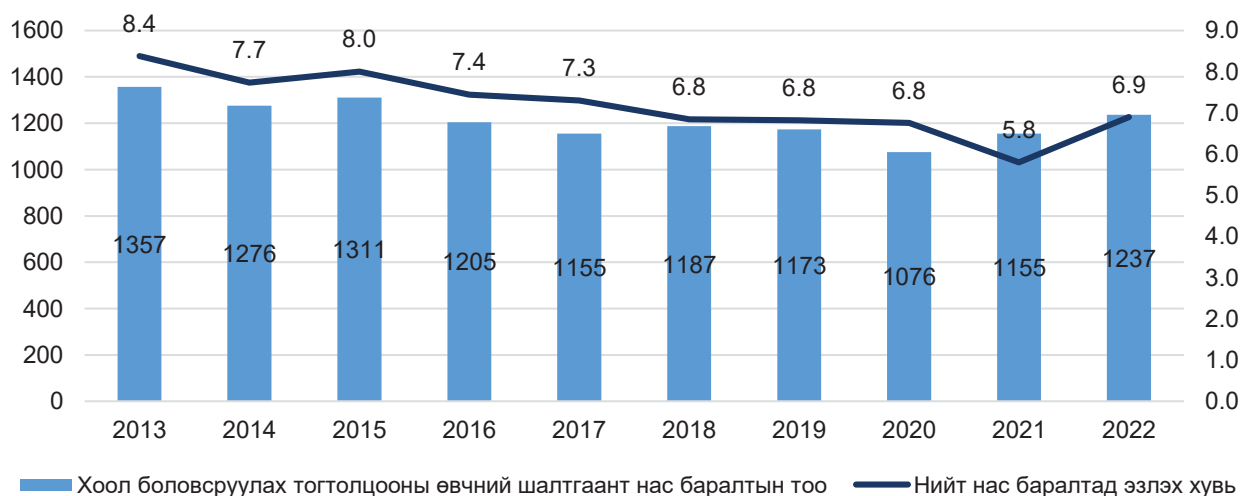

8.5. ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт 2013 онд нийт нас баралтын 8.4 хувийг эзэлж байсан бол 2022 онд 1237 тохиолдол буюу 6.9 хувийг эзэлж байна. Сүүлийн 10 жилийн дунджаар 1212 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 2022 онд сүүлийн 10 жилийн дунджаас 25, өмнөх оноос 82 тохиолдлоор тус тус нэмэгдсэн байна.

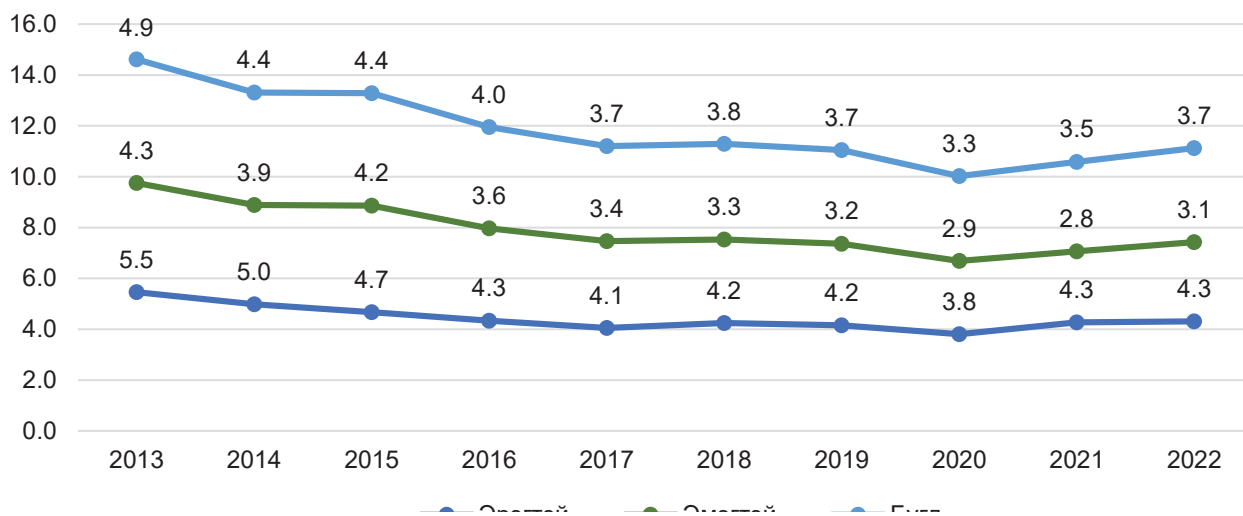

Зураг 8.20. Хоол боловсруулах өвчний шалтгаант нас баралт, 2013-2022 он

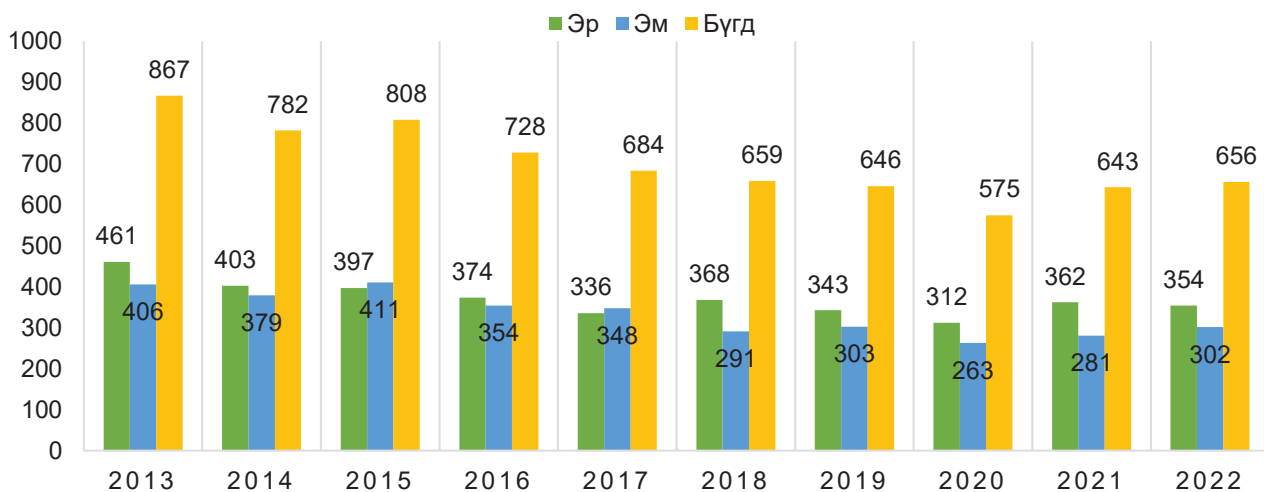
Хүн амын нас баралтын дөрөвдүгээр тэргүүлэх шалтгаан болох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний улмаас нас барсан хүмүүсийн 57.3% эрэгтэйчүүд, 42.7% нь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 8.21. Хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

Хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант нас баралтын 53.0 хувийг элэгний цирроз ба фиброзын шалтгаант нас баралт эзэлж байна. Насны ангиллаар харуулбал, 45-60 насныхан 57 хувь буюу дийлэнх хувийг эзэлж, эрэгтэйчүүд эмэгтэйчүүдээс харьцангуй их байна.

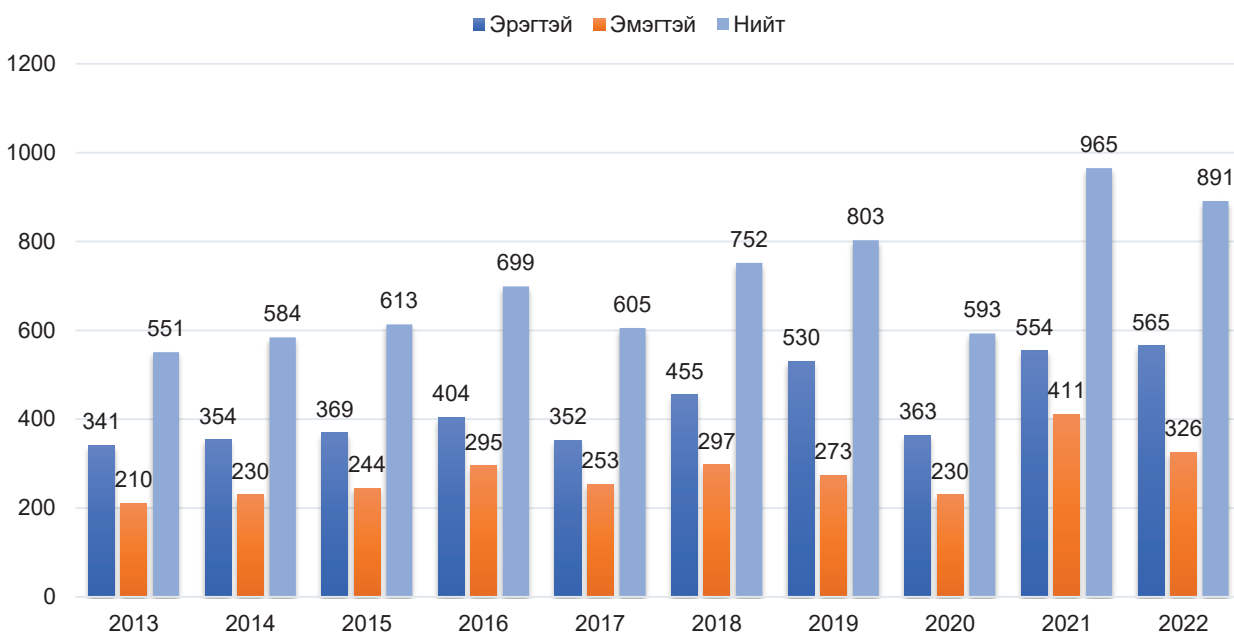
Зураг 8.22. Элэгний циррозын шалтгаант нас баралтын тоо, хүйсээр, 2013-2022 он

8.6. АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧНИЙ ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

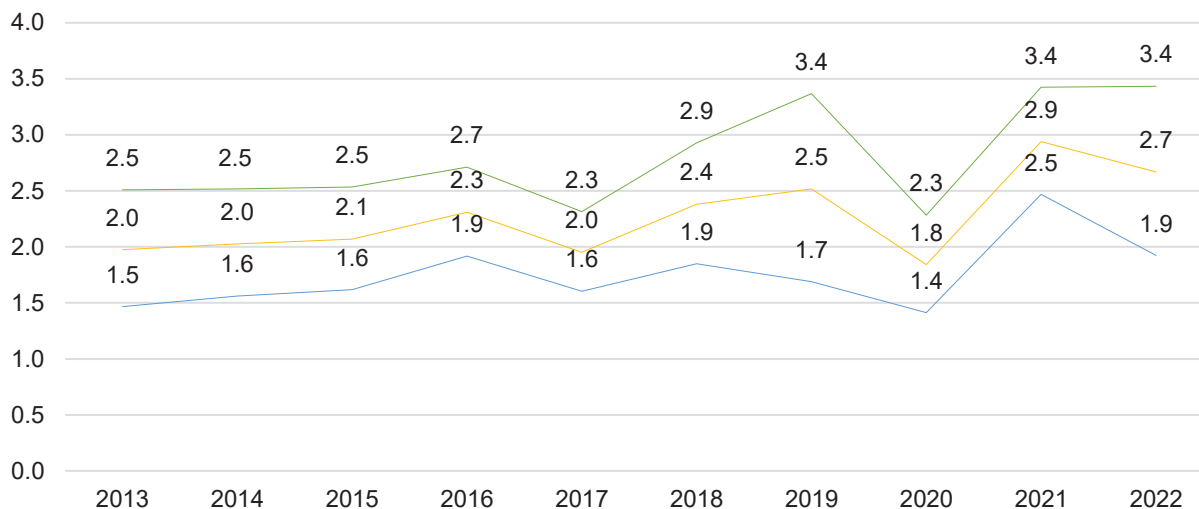
Улсын хэмжээнд 2022 онд амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын 891 тохиолдол бүртгэгдэж, сүүлийн 10 жилийн дунджаас 185 тохиолдлоор нэмэгдэж, өмнөх оноос 74 тохиолдлоор буурсан байна. Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын 63.4 хувь нь эрэгтэй, 36.6 хувь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 8.23. Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын тохиолдол, хүйсээр 2013-2022 он

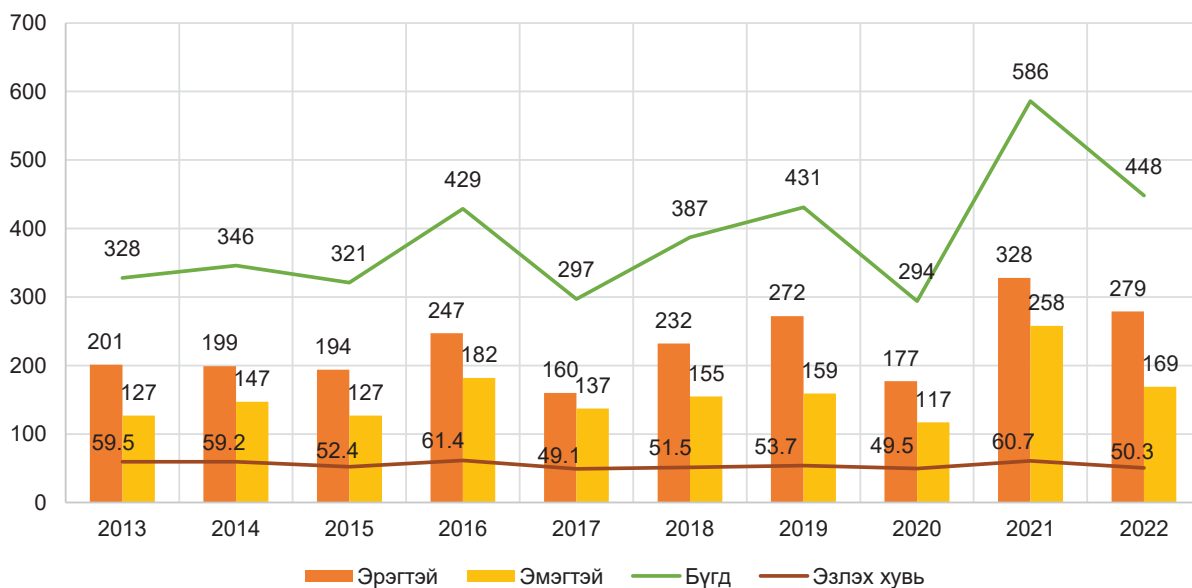

Зураг 8.24. Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтыг 10 000 хүн амд харьцуулахад 2013 онд 2.0 байсан бол 2022 онд 2.7 болж нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. 2022 оны байдлаар уушгины хатгалгаа өвчний шалтгаант нас баралт нийт амьсгалын тогтолцооны өвчний шалтгаант нас баралтын 50.3 хувийг эзэлж байна.

Зураг 8.25. Уушгины хатгалгаа өвчний шалтгаант нас баралтын тохиолдол, 2013-2022 он

БҮЛЭГ 9

ЦУС СУДЛАЛЫН САЛБАРЫН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ҮЗҮҮЛЭЛТ

БҮЛЭГ 9. ЦУС СЭЛБЭЛТ СУДЛАЛЫН САЛБАР ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Цус сэлбэлт судлалын салбарт шинэ технологийг нэвтрүүлж нутагшуулснаар үйл ажиллагааны чанар хүртээмж жилээс жилд сайжирч байна. Тухайлбал сүүлийн 10 жилд улсын хэмжээнд нийт цус цуглуулалт 73.1 хувиар, цус цусан бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2.1 дахин, цус цусан бүтээгдэхүүн (ЦЦБ)-ий хадгалалтын хүчин чадал 5 дахин тус тус нэмэгдсэн ба цус сэлбэлтээр дамжих халдварын хасагдалт 8.9 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Өндөр хөгжилтэй орнуудад ЦЦБ-ий 75 хувийг 65-аас дээш насны хүн амд хэрэглэдэг, бага, дунд орлоготой орнуудад 52 хувийг нь 0-5 насны хүүхдэд хэрэглэдэг дэлхийн статистик байдаг бол манай улсын хувьд 50.5 хувь нь 36-65 нас буюу ид хөдөлмөрийн насны хүмүүс байна.

Монгол улсад 2021 оны байдлаар нийт цусны донорын 74 хувь нь 40 хүртэл насны иргэд байгаа бөгөөд хүн амын суваргын хэтийн төлөвөөр идэвхтэй донор /24-45 нас/-ын хүн амын тоонд эзлэх хувь 2 дахин буурахаар байгаа бөгөөд дунджаар 20 орчим жил үргэлжлэх цонх үеийн цус, цусан бүтээгдэхүүний нөөц, хангамжийн тасралтгүй байдлыг хангах нь бидний өмнө тулгамдсан гол асуудал болохоор байна. Бидний хийсэн тооцооллоор 2035 он хүртэл цус, цусан бүтээгдэхүүний захиалга, хэрэглээ жил бүр нэмэгдэх хандлагатай байна.

ДЭМБ-ын “Аюулгүй, үр дүнтэй, чанарын баталгаатай ЦЦБ-ийг бүх нийтэд хүртээмжтэй болгох үйл ажиллагааны хүрээ 2020-2023”, Монгол Улсын хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, Монгол Улсын хөгжлийн 2022 жилийн төлөвлөгөө зэрэг бодлогын баримт бичигт дэвшүүлсэн зорилго, зорилтод нийцүүлэн “Цус сэлбэлт судлалын үндэсний төвийн 2023-2026 оны стратеги төлөвлөгөө”-г батлууллаа.

ЦССҮТ нь Улаанбаатар хотын хэмжээнд алслагдсан 2 дүүргийг оролцуулан нийт цус цуглуулах 5 суурин төв, орон нутагт 21 аймаг, 3 суманд нийт 24 Цусны салбар төв байгаа бөгөөд улсын хэмжээнд цус, цусан бүтээгдэхүүний нөөц, аюулгүй байдлыг ханган ажиллаж байна.

9.1 ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ХАНГАЛТ

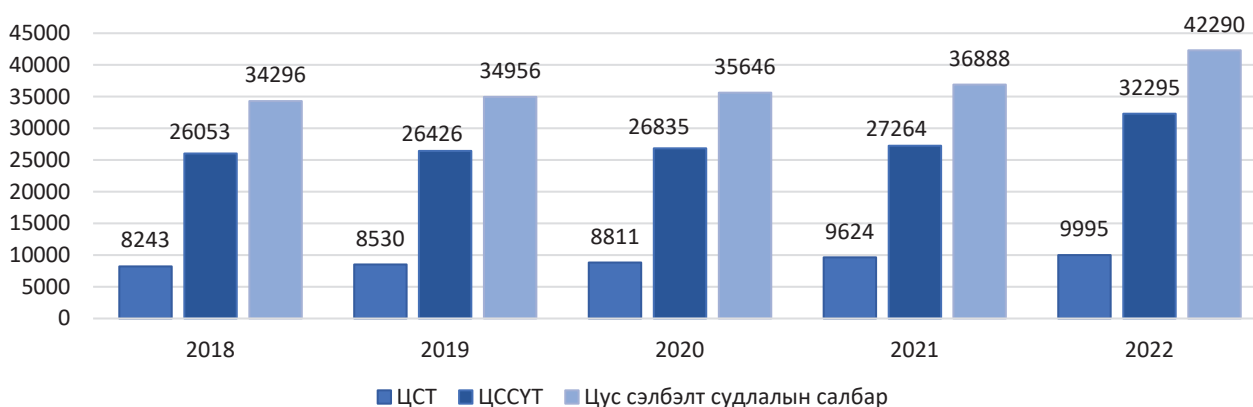
Монгол улсын Цус сэлбэлт судлалын салбар нь 2022 онд улсын хэмжээнд эрүүл мэндийн байгууллагуудыг аюулгүй, чанартай цус, цусан бүтээгдэхүүнээр 100 хувь ханган ажиллалаа.

Сүүлийн 5 жилийн байдлаар улсын хэмжээнд нийт цус цуглуулалтын тоо 2018 онд 34296 байсан бол 2022 онд 42290 болж 23.3 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Нийт цус цуглуулалтын 32295 (76.3%) нь ЦССҮТ-д, 9995 (23.7%) нь Цусны салбар төвүүдэд тус тус цуглуулагдсан байна. (Зураг 1).

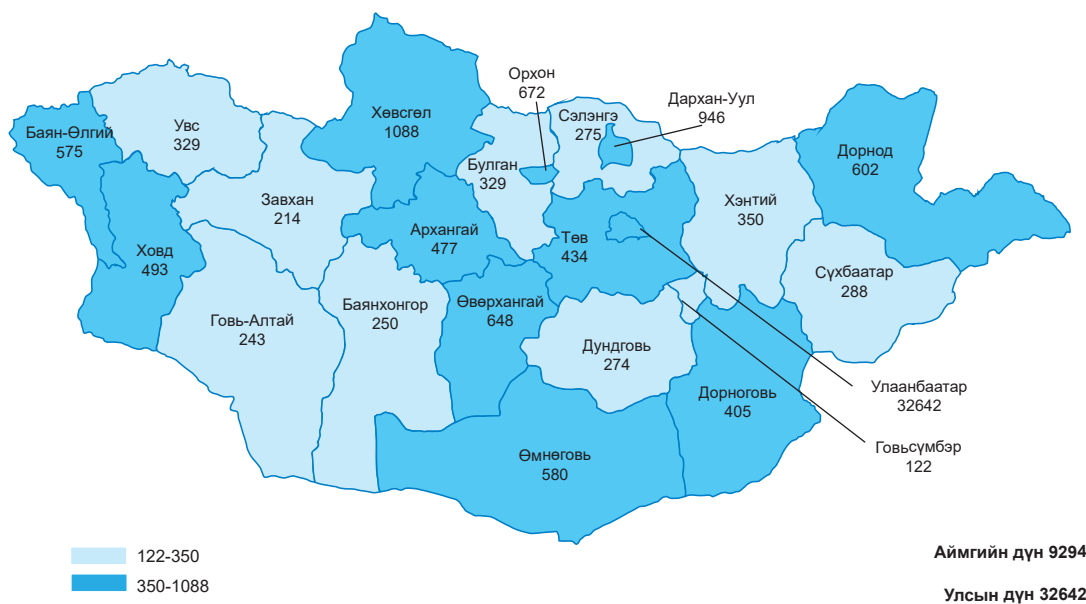

Зураг 9.1. Нийт цус цуглуулалтын тоо, 2018-2022 он

Газарзүйн байршлаар нь авч үзвэл 2022 оны байдлаар цус цуглуулалтын тоо Хөвсгөл (1088), Дархан-Уул (946), Орхон (672), Өвөрхангай (648) аймгуудад харьцангуй өндөр байсан бол Говь-Алтай (243), Завхан (214), Говьсүмбэр (122) аймгуудад бусад аймгуудын үзүүлэлтээс харьцангуй бага байна. (Зураг 2).

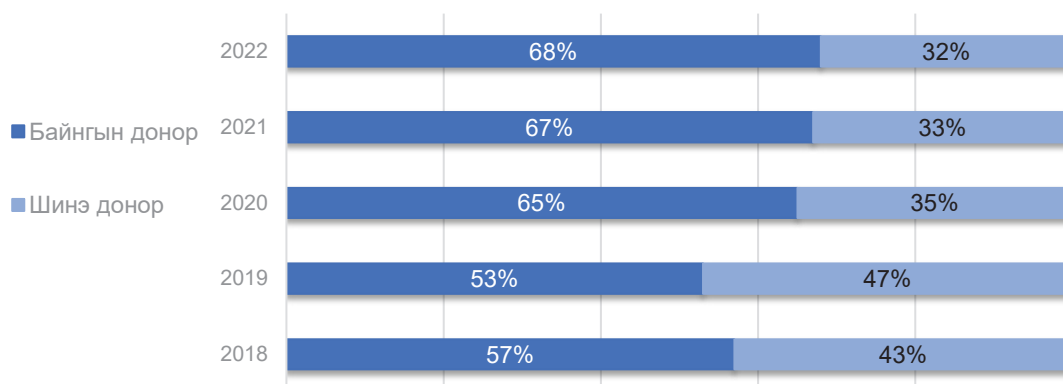
Зураг 9.2. Цус цуглуулалтын тоо, аймгаар 2022 он

Сүүлийн жилүүдэд улсын хэмжээнд цусны донор хадгалалт, алдаршуулалтын арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлсний үр дүнд нийт доноруудын дунд байнгын донорын эзлэх хувь нэмэгдэж байна. Байнгын доноруудын эзлэх хувь нэмэгдэх нь цус, цусан бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдлыг хангах, тасралтгүй нөөц бүрдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой юм.

Донорын төрлөөр нь авч үзвэл 2018 онд нийт цусны доноруудын дунд байнгын донорын эзлэх хувь 57 байсан бол 2022 онд 68 хувь болж 11 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна (Зураг 3).

Зураг 9.3. Цусны донорын төрөл, 2018-2022 он

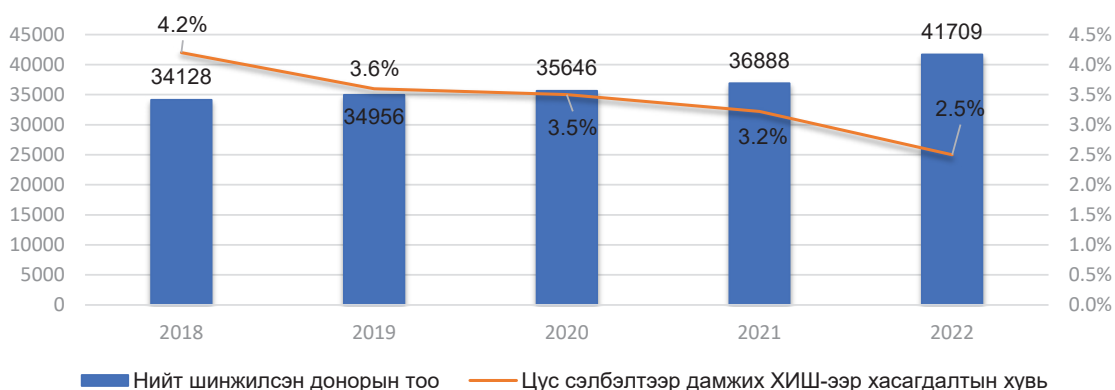

Мөн нийт цус цуглуулалтын 70.3 хувийг суурин хэлбэрээр, 29.7 хувийг явуулын хэлбэрээр тус тус цуглуулсан байна. Суурин хэлбэрээр цус цуглуулалт 2020 онд 68.2%, 2021 онд 72.5% байсан бол 2022 онд 70.3% болж буурсан байна.

Цус цуглуулалтыг насны бүлгээр нь авч үзвэл 18-24 насныхан 27.5%, 25-44 насныхан 48.5%, 45-с дээш насны донорууд 24%-ийг тус тус эзэлж байна. Нийт цусны доноруудын 54.0 хувийг эрэгтэйчүүд, 46.0 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа ба эрэгтэй доноруудын идэвх өмнө жилээс 0.3 хувиар нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

Цусаа өгсөн доноруудын сорьцод цус сэлбэлтээр дамжих 4 төрлийн халдвар илрүүлэх шинжилгээг 100 хувь хийдэг бөгөөд цус сэлбэлтээр дамжих халдвар илрүүлэх шинжилгээгээр хасагдалтын хувь жил бүр тогтмол буурч байна. 2018 онд цус сэлбэлтээр дамжих халдвар илрүүлэх шинжилгээгээр хасагдалтын хувь 4.2 хувь байсан бол 2022 онд 2.5 хувь болж 1.7 дахин буурсан үзүүлэлттэй байна (Зураг 4).

Зураг 9.4. Цус сэлбэлтээр дамжих халдвар илрүүлэх шинжилгээгээр хасагдалтын хувь, 2018-2022 он

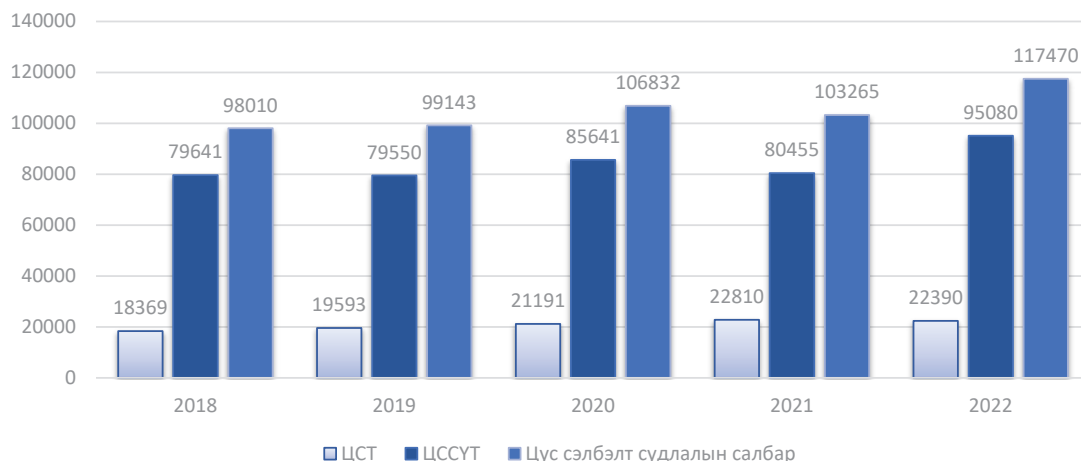
9.2. ЦУС, ЦУСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

ЦССҮТ нь 2015 онд 15 нэр төрлийн цус, цусан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж байсан бол техник, технологийн шинэчлэлтийг үе шаттайгаар нэвтрүүлсний үр дүнд 2020 онд 34 нэр төрөл, 2021 онд нэмж SARS-COV-2 эсрэг бие агуулсан сийвэн, SARS-COV-2 эсрэг бие агуулсан эмгэг төрүүлэгчийг идэвхгүйжүүлсэн сийвэн үйлдвэрлэж эхэлснээр цус, цусан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 36 нэр төрөл болж нэмэгдсэн байна.

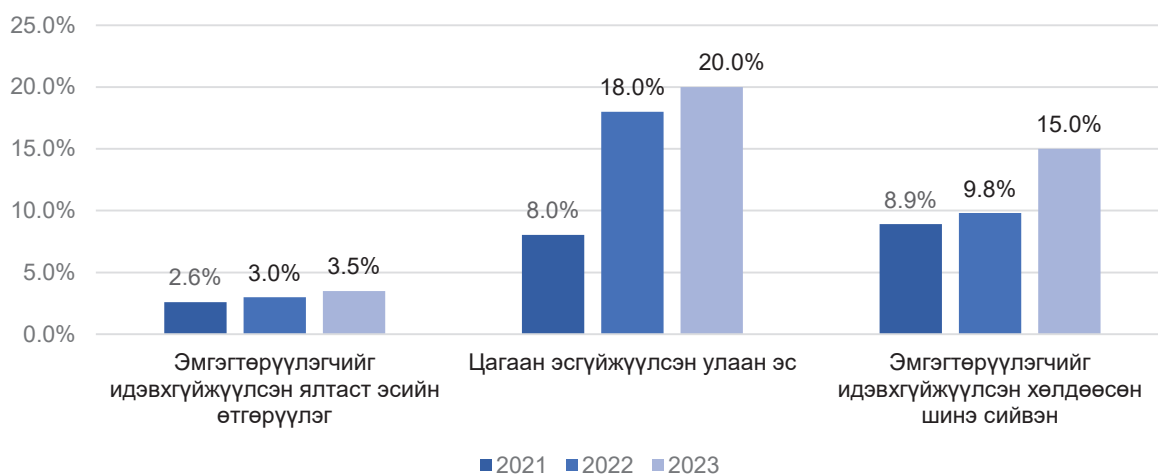
Улсын хэмжээнд цус, цусан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг сүүлийн 5 жилийн байдлаар нь авч үзвэл 2018 онд 98010 нэгж цус, цусан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж байсан бол 2022 онд 117470 нэгж цус, цусан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, нийт үйлдвэрлэл 19.8 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Үүнээс: ЦССҮТ-д 95080 нэгж (81%), Цусны салбар төвүүдэд 22390 (19%) нэгж бүтээгдэхүүнийг тус тус үйлдвэрлэсэн байна (Зураг 5).

Зураг 9.5. Цусны донорын төрөл, 2018-2021 он

Мөн түүнчлэн цус, цусан бүтээгдэхүүнийг рентген туяагаар шарах технологи, улаан эсийг хөлдөөж хадгалах технологи, бүтээгдэхүүний эмгэг төрүүлэгчийг идэвхгүйжүүлэх технологи зэрэг орчин үеийн шинэ технологийг үйл ажиллагаандаа нутагшуулсантай холбоотойгоор цаашид цагаан эсгүйжүүлсэн улаан эсийн бүтээгдэхүүн, эмгэг төрүүлэгчийг идэвхгүйжүүлсэн ялтаст эсийн өтгөрүүлэг, эмгэг төрүүлэгчийг идэвхгүйжүүлсэн хөлдөөсөн шинэ сийвэнгийн үйлдвэрлэлд эзлэх хувийг 2023 онд нэмэгдүүлэн ажиллахыг зорьж байна. (Зураг 6)

Зураг 9.6. Цус, цусан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлд шинэ технологийг нутагшуулах нь, 2021-2023 он

9.3. ЦУСНЫ ЧАНАР, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

ЦССҮТ нь бүх үйл ажиллагаандаа Чанарын менежментийн тогтолцооны MNS ISO 9001:2016 олон улсын стандартын шаардлагыг бүрэн хэрэгжүүлж, хөндлөнгийн байгууллагаар 2020 онд давтан баталгаажуулалт хийлгэн 3 жилээр сунгуулсан бол 2022 онд магадлах аудитад хамрагдаж стандартын шаардлагыг үргэлжлүүлэн хангаж байна гэж дүгнэгдлээ.

Мөн лабораторийн чанар ба чадавхад тавигдах шаардлага MNS ISO 15189:2015 стандартын давтан баталгаажуулалтад амжилттай хамрагдаж, Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо-шаардлага OHSAS 18001:2012 стандартаас MNS ISO 45001:2018 стандартад шилжиж үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн.

БҮЛЭГ 10

ЭРХТЭН, ЭД, ЭС, ШИЛЖҮҮЛЭН
СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ҮЗҮҮЛЭЛТ

БҮЛЭГ 10. ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Монгол Улсын Донорын тухай хууль анх 2000 онд батлагдан 2012 болон 2018 онд шинэчлэгдэн батлагдаж, 2022 онд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан. Шинэчлэгдэн батлагдсаны дагуу Эрүүл Мэндийн Хөгжлийн Төвийн Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба 6 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байна.

Тус алба нь Эрүүл мэндийн сайдын 2018 болон 2019 оны тушаалаар батлагдсан зохицуулах журмууд болон бөөр, элэг, ясны чөмөг, нойр булчирхай шилжүүлэн суулгах заавар, аргачлалын дагуу эс, эд, эрхтэн шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг нэгдсэн зохион байгуулалт, арга зүйгээр ханган ажиллаж байна.

10.1. ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Манай улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслыг дараах эрүүл мэндийн байгууллагууд гүйцэтгэж байна. Үүнд:

- Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэгт бөөр, элэг, ясны чөмөг үүдэл эс, судас, шөрмөс шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ,
- Хавдар судлалын үндэсний төвд элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ
- Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвд элэг болон үр шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ,
- “Гэгээн мэлмий” эмнэлэгт нүдний эвэрлэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ
- “CLWH” үр шилжүүлэн суулгах төвд үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ
- “RMC” үр шилжүүлэн суулгах төвд үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ
- “Өөжинмед” үр шилжүүлэн суулгах төвд үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ
- “Юнимэд интернэйшнл” эмнэлэгт үр шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ
- “Эрүүл дөрвөн улирал” эмнэлэгт үүдэл эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ

Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэгт нойр булчирхай шилжүүлэн суулгах баг болон Улсын гуравдугаар төв эмнэлэгтэй хамтарсан Зүрх шилжүүлэн суулгах үндэсний баг тус тус байгуулагдан бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна.

Хүснэгт 10.1. Шилжүүлэн суулгасан бөөр, элэг, ясны чөмөгний үүдэл эсийн мэс засал /хувиар/, 2013-2022 он

Үзүүлэлт		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Элэг	УНТЭ	Амьд донор	2.3	2.9	3.4	4.1	5.2	13.2	12.6	11.5	16.1	24.7
		Амьгүй донор	-	-	-	15.4	0	0	30.8	23.0	23.0	7.8
	ХСҮТ	Амьд донор	-	-	-	-	-	11.1	14.3	12.7	14.3	47.6
		Амьгүй донор	-	-	-	-	-	-	40.0	10.0	40.0	10.0
Бөөр	УНТЭ	Амьд донор	4.9	7.2	6	6.4	7.2	9.2	7.2	9.2	5.6	14.5
		Амьгүй донор	-	-	-	9.30	-	4.60	25.60	14.00	18.60	9.30
Ясны чөмөг, үүдэл эс	УНТЭ-	Ауто	-	3.5	3.5	6.9	10.3	24.1	20.7	13.8	0	17.2
		Алло	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.0

1996-2022 оны жилийн эцсийн байдлаар Монгол улсад нийт 756 эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээ хийгдсэн. Үүнээс 73.0 хувийг эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс засал, 4.0 хувийг ясны чөмөг, үүдэл эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээ, 23.0 хувийг нүдний эвэрлэг болон шөрмөс шилжүүлэн суулгах мэс засал эзэлж байна. Эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс заслын 61.0 хувийг бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал, 39.0 хувийг элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал эзэлж байна.

Олон улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын тусламж, үйлчилгээний үр дүнг амьдарсан хугацаа буюу амьдрах чадварыг 1 жил, 3 жил, 5 жил, 10 жилээр хэмждэг. Манай орны хувьд амьдрах чадвар, эмчилгээний үр дүн нь Дэлхийн дунджаас илүү үр дүнтэй, өндөр хөгжилтэй орнуудын үр дүнтэй ижил түвшинд байгаа болно.

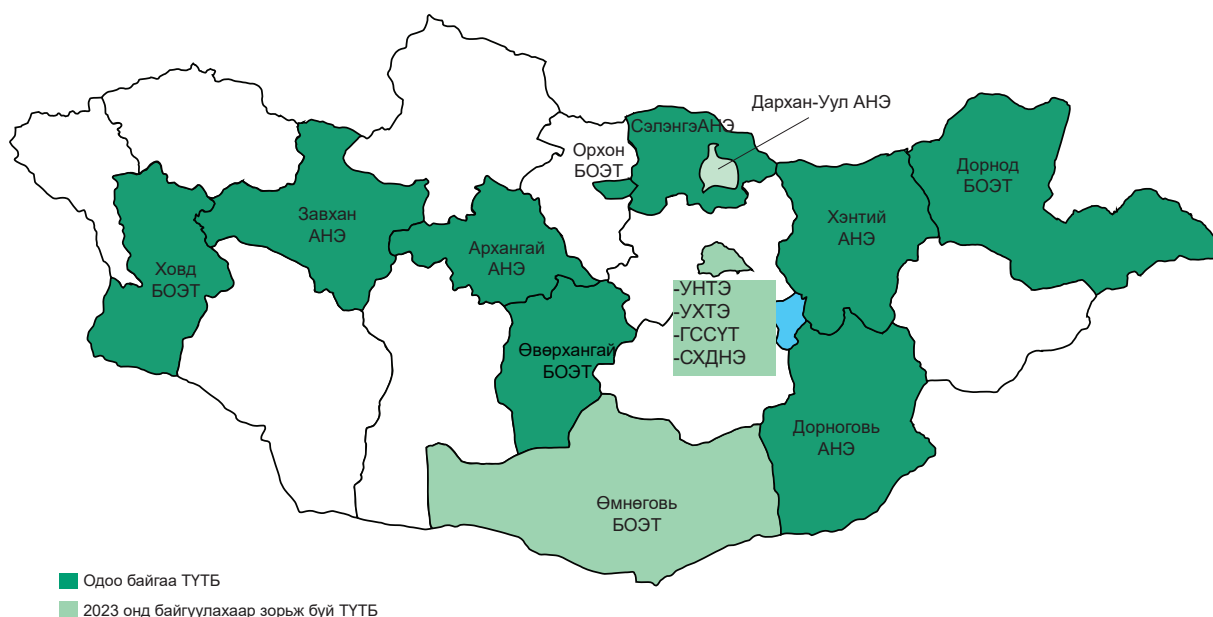
Хүснэгт 10.2. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний амьдрах чадварын үр дүн, 1996-2022 он, хувиар

Эмнэлгийн нэр	Эрхтэн, эд, эс	1 жил	3 жил	10 жил
Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг	Элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал	91.9	90.9	-
	Бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал	98.2	90.4	75.2
	Ясны чөмөг, үүдэл эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээ	100.0	100.0	-
Хавдар судлалын үндэсний төв	Элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал	90.1	84.7	-

10.2. ТАРХИНЫ ҮХЭЛТЭЙ ДОНОРООС ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

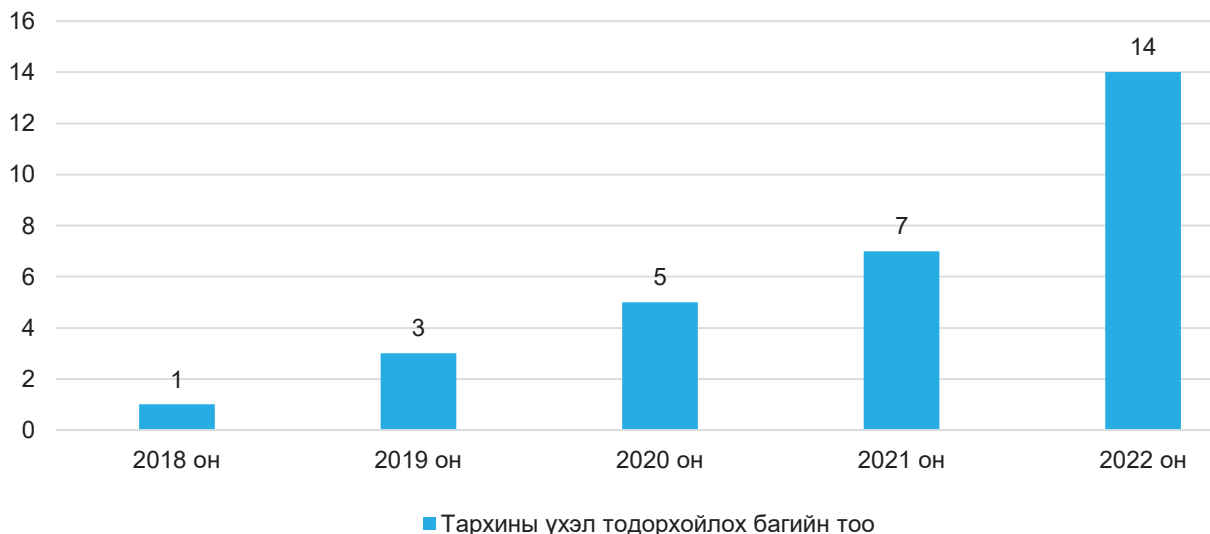
Монгол улсад 2008 оноос тархины үхэлтэй донорын илрүүлэг, менежмент, эрхтэн шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаа хийгдэж байна. Тархины үхлийг тодорхойлох үйл явц MNS4621:2008 стандартын дагуу явагддаг. Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба байгуулагдсанаар 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 14 эрүүл мэндийн байгууллагад Тархины үхэл тодорхойлох баг энэхүү үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байна.

Зураг 10.1. Монгол улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох баг

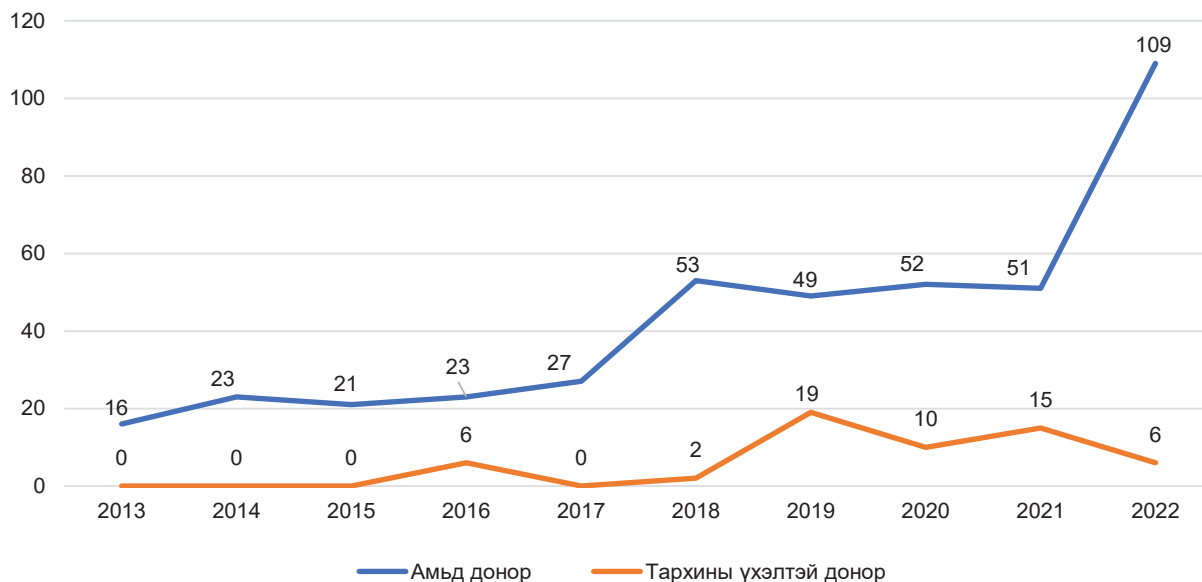

2018 онд Тархины үхэл тодорхойлох анхны баг байгуулагдан 2019 онд 3, 2020 онд 5, 2021 онд 7 баг ажиллаж байсан бол 2022 онд Тархины үхэл тодорхойлох баг 2 дахин нэмэгдсэн байна. Эдгээр багийн дунджийг авч үзэхэд нэг Тархины үхэл тодорхойлох багт дунджаар 9.7 эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байна. Үүнээс хамгийн их буюу 15 эмнэлгийн мэргэжилтний бүрэлдэхүүнтэй Тархины үхэл тодорхойлох баг Улсын гуравдугаар төв эмнэлэгт ажиллаж байгаа бол хамгийн бага буюу 5 эмнэлгийн мэргэжилтний бүрэлдэхүүнтэй Тархины үхэл тодорхойлох баг Дорнод аймгийн Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд ажиллаж байна.

Зураг 10.2. Нийт тархины үхэлтэй донор илрүүлэх үйл ажиллагаа явуулж буй Тархины үхэл тодорхойлох багийн тоо, 2018-2022 он

Зураг 10.3. Амьд болон тархины үхэлтэй донороос хийгдсэн эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс заслын тоо, 2013-2022 он

Эрүүл мэндийн сайдын 2018 оны А/504 дүгээр тушаалын дагуу Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба нь Тархины үхэл тодорхойлох багаар тархины үхэл нь батлагдсан тархины үхэлтэй боломжит донорын гэр бүлтэй уулзалт зохион байгуулан донор болох хүсэлтийг тавьдаг. Тархины үхэлтэй донорын зөвшөөрлийг гэр бүлийн 3 гишүүнээс авдаг.

2018 оноос хойш нийт 410 илрүүлэлт хийгдсэнээс 223 тархины үхэлтэй боломжит донор илрүүлэн, 53 гэр бүлтэй уулзалт хийж, 27 (51.0 хувь) гэр бүлээс зөвшөөрөл авсан. Үүнээс 24 нь бодит донор болж нийт 31 бөөр, 21 элэг амжилттай шилжүүлэн суулгаж 52 хүний амь насыг аварсан. Мөн 150 хүнд шөрмөс шилжүүлэн суулгаж амьдралын чанарыг сайжруулсан болно.

Хүснэгт 10.3. Тархины үхэлтэй донорын үйл ажиллагааны тоон үзүүлэлт, 2018-2022 он

№	Үйл ажиллагааны хэлбэр	2018	2019	2020	2021	2022
1	Донор эмнэлгүүдээс мэдээлэл авсан тоо	132	1077	990	1128	725
2	Донор эмнэлэгт очиж ажилласан тоо	10	152	90	78	80
3	Тархины үхэлтэй боломжит донор илрүүлсэн тоо	3	69	41	50	60
4	Шалгуурт тэнцээгүй боломжит донорын тоо	37	39	29	30	35
5	Шалгуурт тэнцсэн боломжит донорын тоо	1	18	10	11	13
6	Гэр бүлтэй уулзалт зохион байгуулсан тоо	1	18	10	11	13
7	Татгалзсан гэр бүлийн тоо	0	10	6	5	5
8	Зөвшөөрсөн гэр бүлийн тоо	1	8	6	8	4
9	Бодит донорын тоо	1	8	5	7	3
10	Суулгасан тоо	2	19	10	15	6

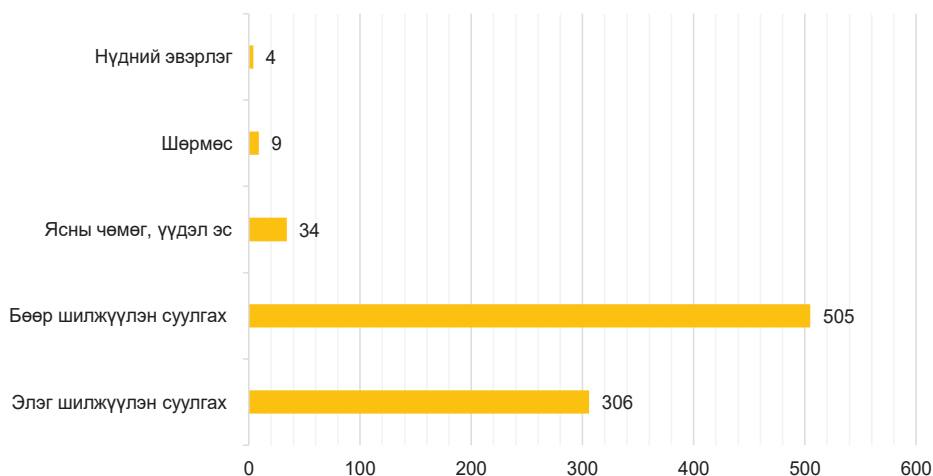
10.3. ТАРХИНЫ ҮХЭЛТЭЙ ДОНОРООС ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГУУЛАХ ШААРДЛАГАТАЙ ИРГЭДИЙН ХҮЛЭЭХ ЖАГСААЛТ

Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааны нэгдсэн бүртгэл мэдээллийн санд улсын хэмжээгээр эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаа хийж буй эрүүл мэндийн байгууллагын тоо мэдээллийг оруулан нэгдсэн дүнг хянан, удирдан зохицуулдаг.

2022 оны эхэнд тархины үхэлтэй донороос эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгуулах шаардлагатай иргэдийн хүлээх жагсаалтад 910 иргэн байсан бөгөөд шинээр 131 иргэн бүртгүүлсэн байна. Үүнээс 10.5 хувь нь эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээг амьд болон тархины үхэлтэй донороос хийгдэж хүлээх жагсаалтаас хасагдсан бөгөөд энэ хугацаанд 7.0 хувь нь нас барсан байна. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар хүлээх жагсаалтад нийт 858 иргэн байна.

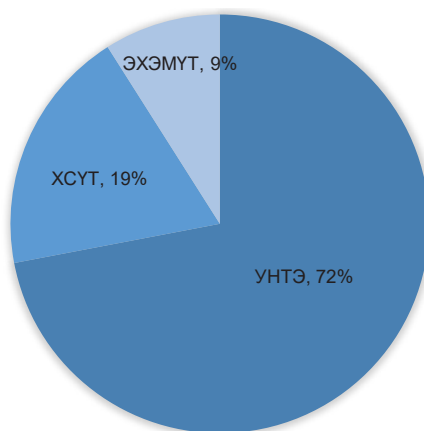
Эдгээр иргэдийг өвчний шалтгаанаар авч үзэхэд хүн амын өвчлөлийн дөрөвдүгээр шалтгаан болсон шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний улмаас бөөр шилжүүлэн суулгах мэс засал хийлгэх шаардлагатай болсон иргэд 58.8 хувь, элэгний вируст гепатит өвчлөл улмаас үүссэн элэгний хатуурал, элэгний хавдар, цэсний ерөнхий сувгийн төрөлхийн битүүрэл шалтгаант элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал шаардлагатай иргэд 35.6 хувь, цусны хорт хавдар өвчний улмаас ясны чөмөг, үүдэл эс шилжүүлэн суулгах шаардлагатай иргэд 4.0 хувь, шөрмөс шилжүүлэн суулгуулах шаардлагатай иргэд 1.0 хувь, нүдний эвэрлэг шилжүүлэн суулгуулах шаардлагатай иргэд 0.6 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 10.4. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2022 он

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар Тархины үхэлтэй донороос элэг шилжүүлэн суулгах мэс засал хийлгэхээр хүлээх жагсаалтад бүртгүүлсэн 306 үйлчлүүлэгч байгаа бөгөөд гепатит В, С халдварын улмаас элэгний хатуурлын шалтгаантай өвчлөл 71.8 хувь, мөн элэгний анхдагч хавдар 18.7 хувь, хүүхдийн цэсний ерөнхий сувгийн төрөлхийн битүүрэл 9.5 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 10.5. Элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслын хүлээх жагсаалтад байгаа хүний тоо, 2022 он, хувиар

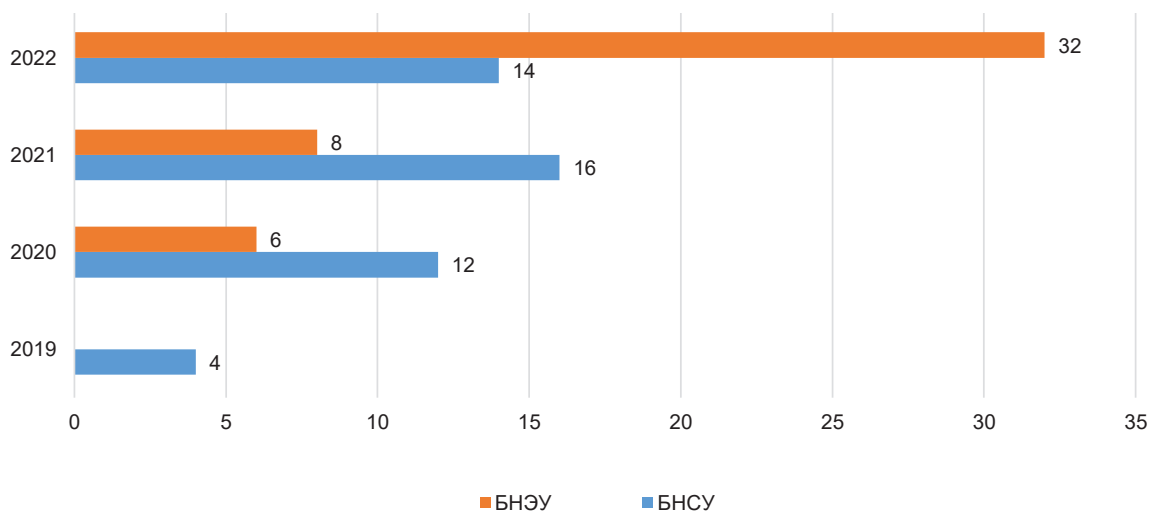
10.4. ГАДААД УЛСАД ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Эс, эд, эрхтнийг шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг зохицуулах алба нь гадаад улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд явах гэж буй иргэдийн донорын хамаарлыг шалган, бүртгэн тухай улсын элчин сайдын яаманд тодорхойлолт хүргүүлдэг.

2022 онд нийт 46 иргэн гадаад улсад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд орохоор тодорхойлолт авсан бөгөөд үүнээс 69.5 хувь нь БНЭУ, 30.5 хувь нь БНСУ-д эмчилгээнд орохоор тодорхойлолт авсан байна.

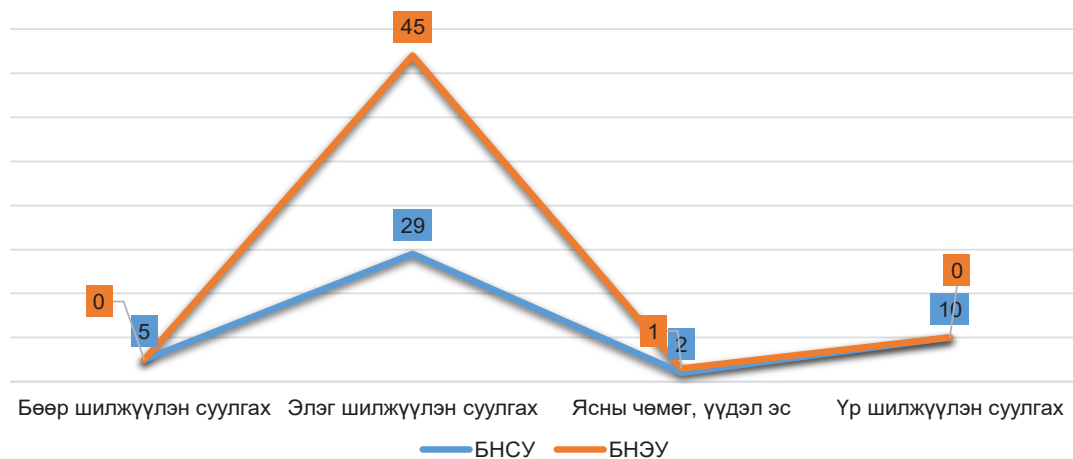

Зураг 10.6. Гадаадад эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд орохоор бүртгэн, тодорхойлолт авсан иргэдийн тоо, 2019-2022 он

2019-2022 оны хооронд нийт 92 иргэн БНСУ, БНЭУ-д эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээг хийлгэхээр тодорхойлолт авсан бөгөөд үүнээс хамгийн их буюу 80.4 хувь нь элэг шилжүүлэн суулгах мэс заслыг гадаадад хийлгэхээр тодорхойлолт авсан байна.

Зураг 10.7. Гадаадад эрхтэн шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд явсан иргэдийн тоо, 2019-2022 он

10.5. ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ОРОЛЦОЖ БҮЙ ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТНИЙ СУРГАЛТ

Эс, эд, эрхтэн шилжүүлэн суулгах эмчилгээний талаар сургалтыг Эрхтэн шилжүүлэн суулгах дэлхийн холбоо, БНСУ, БНТУ, Испани, Австрали, Франц, АНУ-ын нийгэмлэг холбоотой хамтран тогтмол зохион байгуулан эмч мэргэжилтний ур чадварыг нэмэгдүүлэн, судалгаа шинжилгээний ажлыг хамтран хийж байна.

Хүснэгт 10.4. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах чиглэлээр сургалтад хамрагдсан эмч, мэргэжилтний тоо, 2018-2022 он

Үзүүлэлт	2018	2019	2020	2021	2022
Гадаад сургалт	35	23	4	26	36
Дотоод сургалт	400	2020	600	250	650
Нийт	435	2043	604	276	686

2018 онд эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах чиглэлээр сургалтад нийт 435 хүн, 2019 онд 2043 хүн хамрагдсан. 2020, 2021 оны хувьд Ковид-19 цар тахлын хөл хорио, эмч нар дайчлагдан ажиллаж байсан тул сургалт цөөн явагдаж 2019 оноос оролцогчийн тоо буурсан. 2022 онд дэлхий нийтээр хөл хорио цуцлагдан хэвийн төлөвт шилжсэн учир олон улсын сургалт, семинарын үйл ажиллагаа эргэн сэргэснээр 2022 онд нийт 36 эмнэлгийн мэргэжилтэн 3 хоногоос 30 хоногийн хугацаатай сургалтад хамрагдсан. Гадаад сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтнүүд тухайн онд шинээр гарсан оношилгоо эмчилгээний шинэ технологи, менежмент суралцан мэдлэг, ур чадвараа нэмэгдүүлснээр эмнэл зүйн үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг сайжруулахад чухал үүрэгтэй байдаг.

Дотоод сургалтаар 2018 оноос 2022 онд эрүүл мэндийн байгууллагын эмнэлгийн мэргэжилтэн, анагаах ухааны их дээд сургуулийн оюутанд зориулан “Донор, эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаа”-ны талаар цогц ойлголтыг өгөн олон нийтэд таниулан сурталчлах чиглэлээр хамтран ажиллаж ирсэн. Энэ хугацаанд нийт 30 гаруй байгууллагын 3920 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, анагаах ухааны их, дээд сургуулийн оюутан сургалтад хамрагдсан байна.

1800-0119
ДУУДЛАГЫН УТАС

БҮЛЭГ II

**ДУУДЛАГА ЗОХИЦУУЛАХ
АЛБАНЫ ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН
ЦАГ ТОВЛОЛЫН "1800-0119"
ТУСГАЙ ДУГААРЫН ДУУДЛАГЫН
УТАСНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**

БҮЛЭГ 11. ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ТОВЛОЛЫН “1800-0119” ДУУДЛАГЫН УТАСНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн Дуудлага зохицуулах албаны “1800-0119” дуудлагын утас нь нийслэлийн дүүргийн эрүүл мэндийн төв, улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төвүүдийн амбулаториор тусламж үйлчилгээ үзүүлэх эмчийн үзлэгийн цаг товлолын үйлчилгээг иргэдэд чирэгдэлгүй, шуурхай үзүүлэх зорилгоор 2020 оны 09 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн үйл ажиллагаа явуулж ирсэн.

Дуудлагын утас нь тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төв, дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүдийн ажлын дадлага, туршлагатай 30 цахим бүртгэгч (дуудлагын ажилтан) нарын бүрэлдэхүүнтэйгээр өдөрт дунджаар 3500-6000 орчим дуудлага хүлээн авдаг бөгөөд дуудлагын ажилтан бүр өдөрт 200-300 дуудлага хүлээн авч байна.

Иргэдийн дуудлагыг түргэн шуурхай хүлээн авч үйлчилснийг хэмжих чанарын үзүүлэлтийг 80 ба түүнээс дээш хувь байхаар зорилт тавьж ажилласан ба 2022 оны байдлаар 85.7 хувийн гүйцэтгэлтэй үйлчилгээ үзүүлэн ажиллалаа.

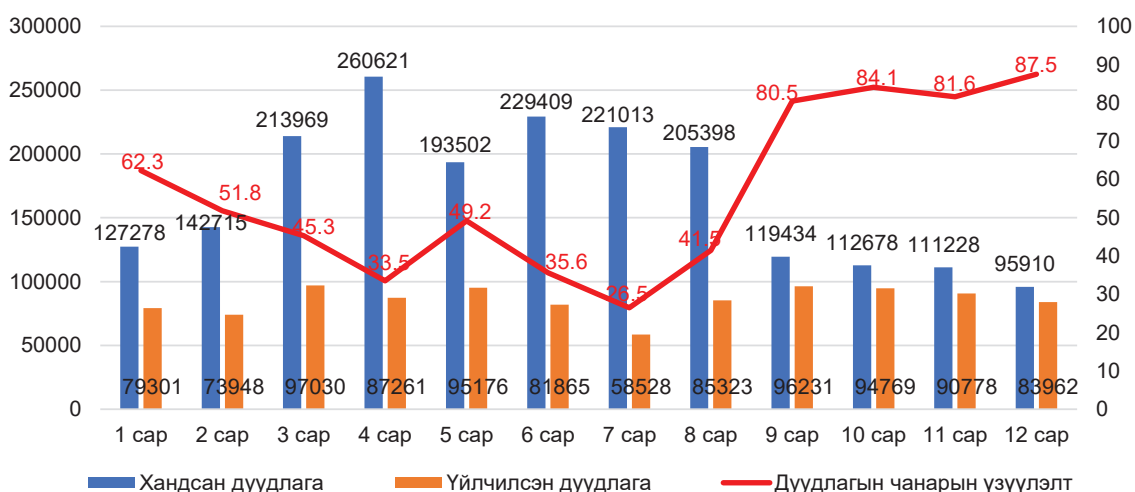
Хүснэгт 11.1. Дуудлагын чанарын үзүүлэлт, 2022 он

Дуудлагын чанарын үзүүлэлтүүд /нийт өдрүүдээр/		Зорилт	Гүйцэтгэл
Чанарын стандарт	$Eff = \frac{\text{Үйлчилсэн дуудлага}}{\text{Хандсан дуудлага}} \times 100\%$	≥80%	85.7%
Үйлчилгээний стандарт	$SL = \frac{20 \text{ секундэд авсан дуудлага}}{\text{Үйлчилсэн дуудлага}} \times 100\%$	≥80%	-

Чанарын стандарт нь нийт хүлээн авсан дуудлагын хэдэн хувьд нь хариу өгч ажилласан чанарын үзүүлэлтийг илтгэнэ.

Үйлчилгээний стандарт нь нэгж дуудлагыг 20 секунд дотор авч, иргэдэд хүлээгдэлгүй үйлчилсэн байдлыг илтгэнэ.

Зураг 11.1. Дуудлагын чанарын үзүүлэлт: /2022 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар/

11.1. НИЙТ ХҮЛЭЭН АВСАН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ

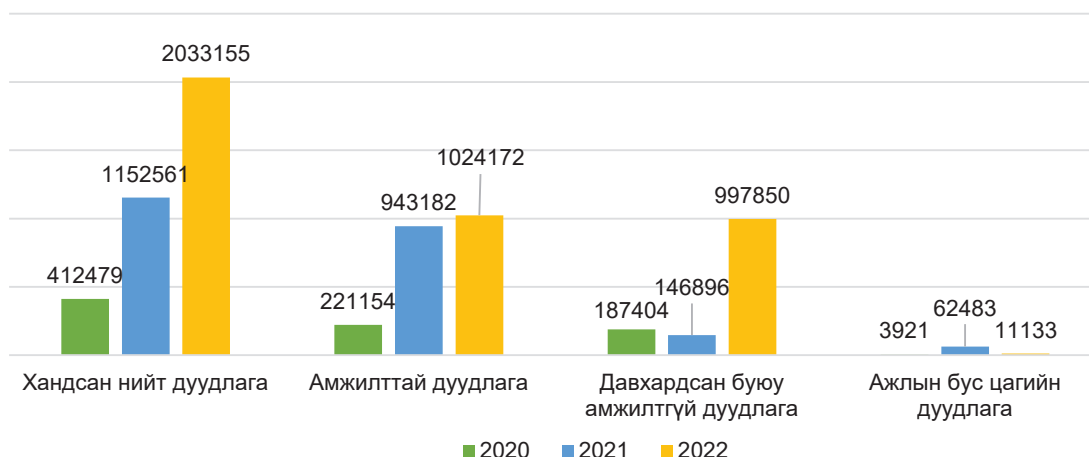
Эрүүл мэндийн сайдын 2020 оны 10 дугаар сарын 16-ны өдрийн “Журам батлах тухай” А/478 дугаар тушаалын дагуу 2022 онд Дуудлага зохицуулах алба нь “1800-0119” тусгай дугаарын утсаар “Эмчийн үзлэгийн цаг товлох” үйлчилгээг өргөжүүлэх ажлын хүрээнд 17 эрүүл мэндийн байгууллагад нэвтрүүлэн, сурталчилсан.

Тус алба нь нийт 37 эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран ажиллаж байна.

- Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төв /7/,
- Дүүргийн Эрүүл мэндийн төв, Нэгдсэн эмнэлэг /8/,
- Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, БОЭТ /20/,
- Хөдөөгийн Нэгдсэн эмнэлэг /2/

2022 оны байдлаар дуудлагын утсанд нийт 2033155 дуудлага хандсан байна. Нийт хандсан дуудлагаас амжилттай үйлчилсэн дуудлага 1024172 (50.4%), ажлын бус цагийн дуудлага 11133 (0.5 %), давхардсан буюу амжилтгүй дуудлага 997850 (49.1%) эзэлж байна.

Зураг 11.2. Дуудлагын бүтцээр, 2020-2022 он

Дуудлагын бүтцийг 2021 онтой харьцуулахад нийт хандсан дуудлага 43.3%, амжилттай дуудлага 8.1%, давхардсан буюу амжилтгүй дуудлага 85.3%-иар тус тус өссөн үзүүлэлтэй байна.

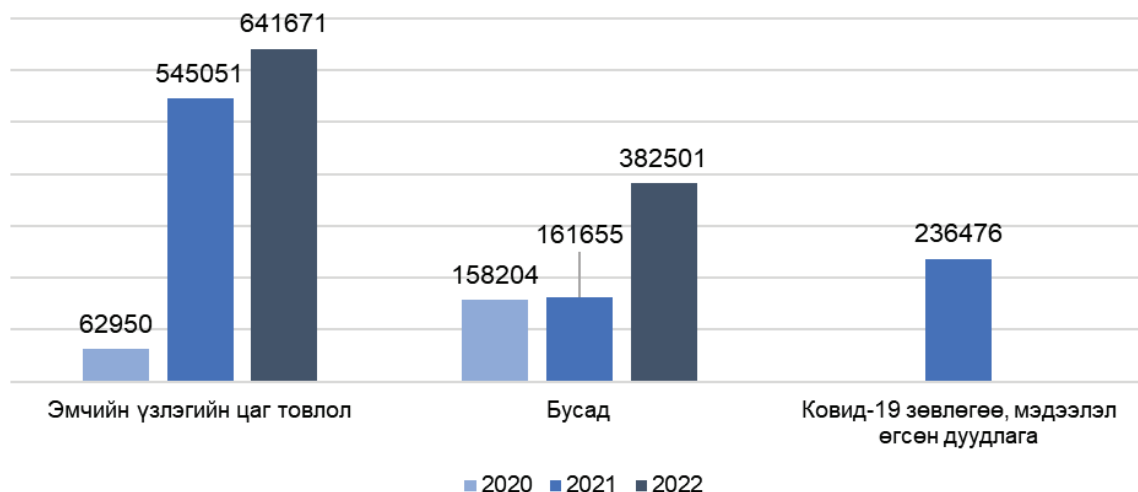
Хүснэгт 11.2. Дуудлагын бүтцээр, 2020 - 2022 он

Дуудлагын төрөл	2020	2021	2022
Нийт хандсан дуудлага:	412479	1152561	2033155
Амжилттай дуудлага	221154 /53.6%/	943182 /81.8%/	1024172 /50.4%/
Давхардсан буюу амжилтгүй дуудлага	187404 /45.4%/	146896 /12.8%/	997850 /49.1%/
Ажлын бус цагийн дуудлага	3921 /1.0%/	62483 /5.4%/	11133 /0.5%/

2022 онд нийт хандсан дуудлагаас амжилттай 1024172 дуудлагыг бүтцээр задлаж харуулбал:

- Эмчийн үзлэгийн цаг товлол 641671(62.75%),
- Бусад дуудлага 382501 (37.3%) тус тус эзэлж байна.

Зураг 11.3. Нийт амжилттай дуудлага бүтцээр, 2020-2022 он

11.2. ЭМЧИЙН ҮЗЛЭГИЙН ЦАГ ТОВЛОСОН ДУУДЛАГЫН БҮТЭЦ

“Үйлчлүүлэгч эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ авахад хүлээж буй цаг хугацаа нь эрүүл мэндийн тогтолцооны хэрэгцээг хангаж чадаж байгаа эсэхийг хэмжих үндсэн шалгууруудын нэг” гэж ДЭМБ-аас тодорхойлсон байдаг. 2017 онд хийгдсэн “Амбулаторийн тусламж үйлчилгээний хүлээгдэл, түүнд нөлөөлж буй зарим хүчин зүйлсийн судалгаа”-нд өвчлөлийн тархалт их, нэг эмч нормативаас илүү үйлчлүүлэгч үзэх болон үзлэг их хийгдэж байгаа нь лавлагаа шатлалын зарим эмнэлгүүдэд хүлээгдэл үүсгэх гол хүчин зүйл болж байна гэсэн үр дүн гарсан байна.

Нийслэлийн тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төв эмнэлэг, дүүргийн ЭМТ, нэгдсэн эмнэлгээр үйлчлүүлэгч нь 3 төрлөөр буюу өөрөө биеэр ирэх, “1800-0119” дуудлагын утсанд хандах, давтан үзлэг бол шууд эмчээс үйлчилгээний цаг авах гэсэн хэлбэрээр амбулаторийн эмчийн үзлэгт хамрагдаж байна.

ЭМХТ-ийн Эрүүл мэндийн эдийн засаг, бодлогын судалгааны албанаас хийсэн “Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын харьяа Дүүргийн Эрүүл мэндийн төвүүдийн амбулаторийн үзлэгийн цаг товлох үйлчилгээний хэрэгжилт, одоогийн байдал” 2021 он судалгаанд дүүргийн амбулаторийн нийт үзлэгийн дотор “1800-0119” дуудлагын утсаар цаг товлосон үйлчилгээ 26.9-44.4 хувийг олгож байна гэсэн дүн гарсан нь энэ хэмжээгээр өглөө эртлэн эмнэлэгт өөрийн биеэр дугаарлан цаг авах, цаг дууссан үед дараа өдөр дахин дугаарлах иргэдийн тоо буурсан нь ковид-19 халдварын эрсдлийн үед үр дүнтэй үйл ажиллагаа болсон.

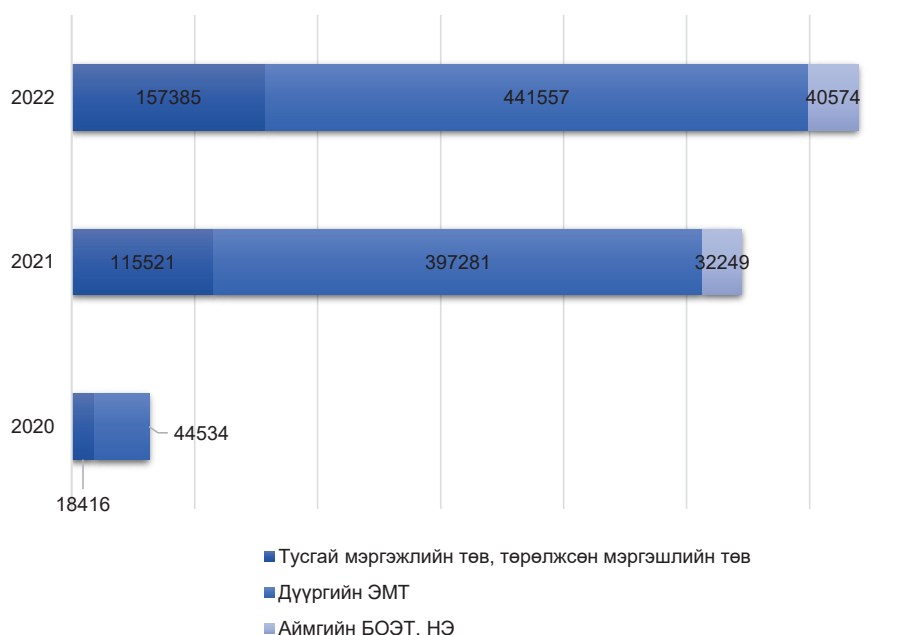

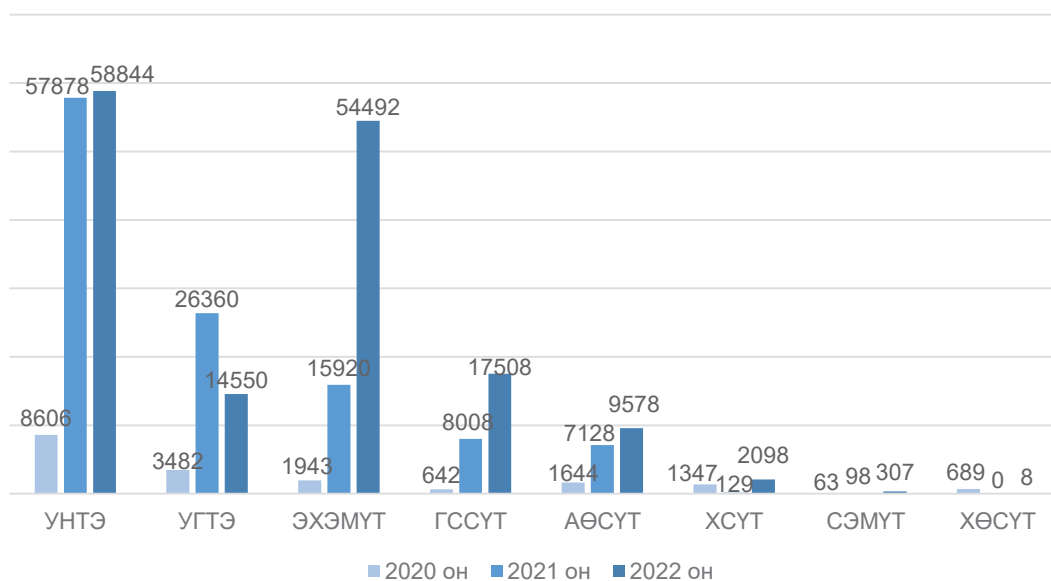
1800-0119 тусгай дугаарын “Эмчийн үзлэгийн цаг товлол” дуудлагын утас нь нийт 641671 эмчийн үзлэгийн цаг товлолыг олгосон байна.

Үүнийг задалбал: Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төв 157385 (24.5%), дүүргийн эрүүл мэндийн төв 441557 (69.2%), аймгийн БОЭТ, нэгдсэн эмнэлэг 40574 (6.3%) эзэлж байна.

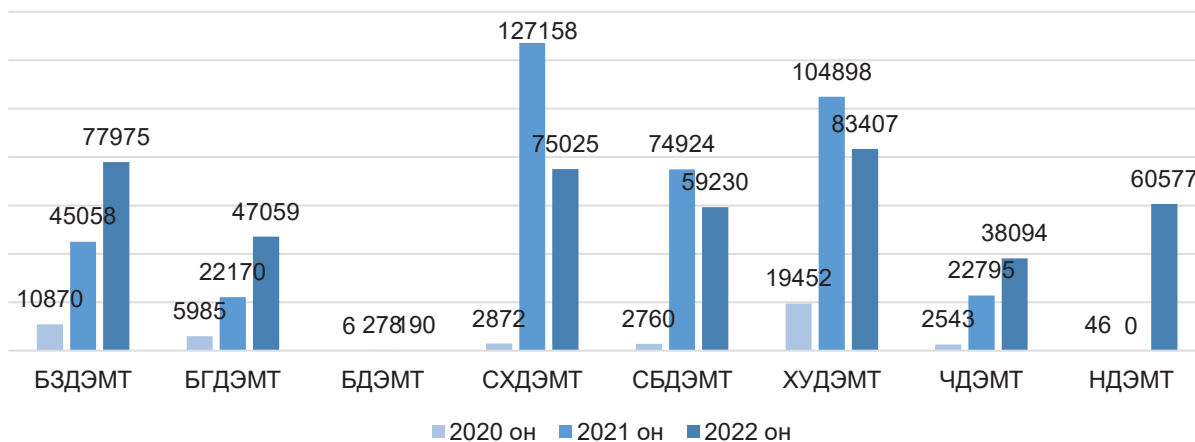
Зураг 11.4. Эмчийн үзлэгийн цаг товлолын бүтэц, 2020-2022 он

Зураг 11.5. Эмчийн үзлэгийн цаг товлол /Тусгай мэргэжлийн төв, төрөлжсөн мэргэшлийн төв/, 2020-2022 он

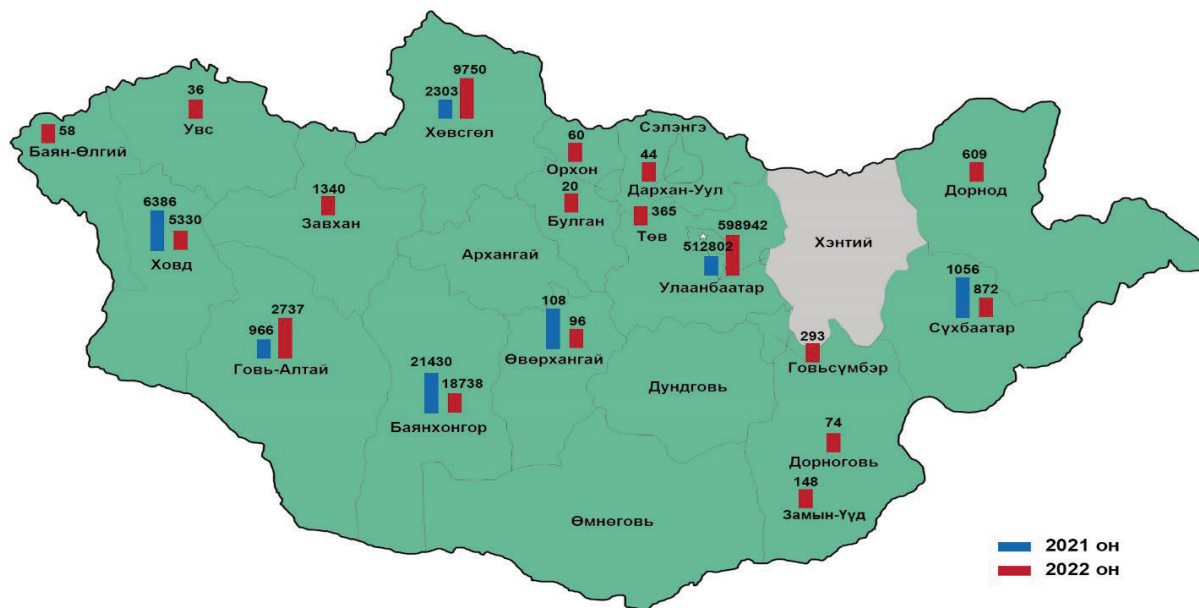

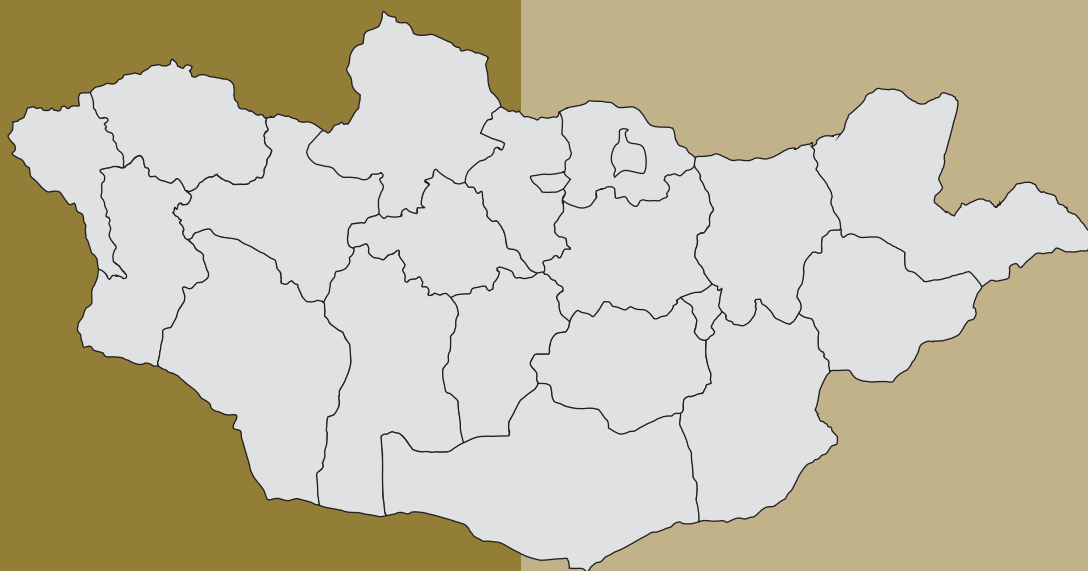
Зураг 11.6. Эмчийн үзлэгийн цаг товлол /Дүүргийн эрүүл мэндийн төв/, 2020-2022 он

Дуудлага зохицуулах алба нь 2022 онд 1800-0119 тусгай дугаарын утасны “Эмчийн үзлэгийн цаг товлол” дуудлагын үйлчилгээг аймгийн нэгдсэн эмнэлэг /Архангай, Баян-Өлгий, Дундговь, Сэлэнгэ, Завхан, Дархан-Уул, Булган, Говьсүмбэр, Дорноговь, Төв, Увс/, БОЭТ /Өмнөговь, Орхон, Дорнод/, хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг /Сэлэнгэ аймгийн Мандал сум, Дорноговь аймгийн Замын-Үүд/, алслагдсан дүүрэг /Налайх/ зэрэг нийт 17 байгууллагад нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Зураг 11.7. Эмчийн үзлэгийн цаг товлол /Аймгаар 2021, 2022 он/

БҮЛЭГ 12

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД,
СҮҮЛИЙН 10 ЖИЛЭЭР

Төрсөн эх /бодит тоо/

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	2101	2170	2037	1951	1890	1737	1698	1628	1642	1342
2	Баян-Өлгий	2783	2801	2761	2838	2844	2913	2971	2849	2923	2762
3	Баянхонгор	2308	2174	2125	1960	1997	2066	2089	2044	1844	1666
4	Булган	1023	999	985	868	825	778	752	760	836	677
5	Говь-Алтай	1376	1265	1284	1176	1216	1277	1355	1395	1289	1037
6	Говьсүмбэр	478	488	442	446	416	471	427	435	472	380
7	Дархан-Уул	2680	2843	2628	2476	2249	2397	2370	2238	2170	1985
8	Дорноговь	1502	1483	1534	1426	1318	1365	1351	1455	1444	1243
9	Дорнод	1972	1982	1958	2067	1922	1948	1919	1988	1783	1579
10	Дундговь	890	947	996	955	878	904	943	889	855	676
11	Завхан	1501	1612	1628	1413	1321	1431	1357	1361	1322	1086
12	Орхон	2891	2826	2680	2598	2566	2731	2623	2547	2502	2287
13	Өвөрхангай	2779	2742	2741	2664	2417	2404	2586	2421	2202	1989
14	Өмнөговь	1536	1439	1509	1401	1297	1536	1638	1677	1633	1253
15	Сүхбаатар	1217	1329	1395	1251	1275	1300	1291	1337	1365	1112
16	Сэлэнгэ	1924	2024	1945	1826	1712	1705	1772	1641	1615	1330
17	Төв	1238	1325	1279	1226	1192	1141	1101	1072	1130	791
18	Увс	1994	2110	1996	2027	2029	1896	1892	2016	1859	1668
19	Ховд	2364	2306	2312	2208	2196	2349	2271	2263	2016	1787
20	Хөвсгөл	3297	3306	3119	2963	2767	2880	2817	2726	2650	2291
21	Хэнтий	1611	1630	1633	1638	1442	1456	1555	1574	1511	1290
22	Аймгийн дүн	39465	39801	38987	37378	35769	36685	36778	36316	35063	30231
23	Улаанбаатар	39906	41427	41447	40425	38115	40373	40823	39378	36103	34867
24	Улсын дүн	79371	81228	80434	77803	73884	77058	77601	75694	71166	65098

Амьд төрсөн хүүхэд / бодит тоо /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	2115	2180	2051	1957	1902	1738	1708	1639	1650	1342
2	Баян-Өлгий	2762	2789	2770	2831	2849	2919	2990	2864	2927	2774
3	Баянхонгор	2316	2183	2133	1966	2001	2074	2104	2051	1858	1677
4	Булган	1024	1008	991	871	835	785	763	760	842	679
5	Говь-Алтай	1387	1265	1293	1176	1221	1286	1368	1406	1296	1043
6	Говьсүмбэр	479	491	446	450	418	470	429	441	478	378
7	Дархан-Уул	2698	2855	2644	2486	2260	2408	2390	2246	2194	2003
8	Дорноговь	1509	1488	1549	1436	1325	1371	1358	1461	1458	1250
9	Дорнод	1984	1984	1970	2076	1934	1957	1927	2005	1790	1588
10	Дундговь	890	948	1001	953	881	912	952	896	855	676
11	Завхан	1512	1615	1631	1421	1329	1431	1364	1371	1330	1097
12	Орхон	2911	2831	2696	2621	2579	2751	2648	2555	2517	2309
13	Өвөрхангай	2783	2757	2755	2675	2428	2403	2605	2428	2206	1987
14	Өмнөговь	1544	1441	1505	1409	1301	1552	1646	1680	1639	1259
15	Сүхбаатар	1224	1330	1395	1262	1275	1307	1291	1345	1376	1110
16	Сэлэнгэ	1934	2029	1956	1836	1720	1706	1780	1655	1624	1337
17	Төв	1240	1334	1274	1218	1197	1147	1102	1074	1129	800
18	Увс	1999	2127	2009	2040	2036	1912	1910	2024	1859	1678
19	Ховд	2372	2320	2313	2220	2212	2355	2281	2274	2035	1805
20	Хөвсгөл	3295	3317	3128	2965	2775	2881	2834	2728	2656	2299
21	Хэнтий	1615	1637	1634	1638	1446	1460	1567	1579	1524	1298
22	Аймгийн дүн	39593	39929	39144	37507	35924	36825	37017	36482	35243	30389
23	Улаанбаатар	40187	41786	41731	40687	38404	40703	41206	39779	36416	35197
24	Улсын дүн	79780	81715	80875	78194	74328	77528	78223	76261	71659	65586

ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ /100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД/

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	0.0	45.9	0.0	102.2	0.0	115.1	58.5	122.0	242.4	0.0
2	Баян-Өлгий	144.8	35.9	72.2	35.3	35.1	0.0	0.0	174.6	68.3	72.1
3	Баянхонгор	0.0	137.4	46.9	101.7	0.0	0.0	0.0	0.0	53.8	59.6
4	Булган	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5	Говь-Алтай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
6	Говьсүмбэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
7	Дархан-Уул	37.1	0.0	0.0	40.2	0.0	83.1	0.0	0.0	136.7	0.0
8	Дорноговь	66.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	68.4	68.6	80.0
9	Дорнод	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	51.9	0.0	167.6	0.0
10	Дундговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
11	Завхан	66.1	0.0	0.0	0.0	150.5	0.0	0.0	0.0	75.2	0.0
12	Орхон	0.0	35.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	39.7	0.0
13	Өвөрхангай	35.9	0.0	36.3	74.8	0.0	0.0	38.4	41.2	45.3	50.3
14	Өмнөговь	0.0	69.4	66.4	212.9	76.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15	Сүхбаатар	0.0	0.0	0.0	158.5	78.4	0.0	77.5	0.0	0.0	90.1
16	Сэлэнгэ	0.0	0.0	51.1	108.9	0.0	58.6	56.2	0.0	123.2	0.0
17	Төв	0.0	0.0	78.5	82.1	0.0	0.0	0.0	0.0	177.1	125.0
18	Увс	0.0	0.0	0.0	0.0	49.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
19	Ховд	84.3	86.2	0.0	90.1	45.2	127.4	43.8	44.0	147.4	110.8
20	Хөвсгөл	91.0	30.1	32.0	101.2	0.0	34.7	70.6	73.3	37.7	130.5
21	Хэнтий	0.0	0.0	61.2	0.0	69.2	0.0	0.0	0.0	0.0	77.0
22	Аймгийн дундаж	32.8	25.0	23.0	56.0	22.3	24.4	21.6	32.9	70.9	42.8
23	Улаанбаатар	52.3	35.9	28.8	41.8	31.2	29.5	24.3	27.7	118.1	28.4
24	Улсын дундаж	42.6	30.6	26.0	48.6	26.9	27.1	23.0	30.2	94.9	35.1

Нялхсын эндэгдэл / 1000 амьд төрөлтөд /

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Аймаг, Хот										
1 Архангай	18.4	13.3	14.1	18.9	16.8	19.6	15.2	13.4	9.7	13.4
2 Баян-Өлгий	17.4	23.7	24.9	27.9	13.3	17.8	20.7	16.4	16.4	14.4
3 Баянхонгор	18.1	15.1	14.1	23.9	15.5	11.6	12.8	8.8	8.6	9.5
4 Булган	17.6	20.8	17.2	13.8	10.8	16.6	18.3	14.5	14.3	14.7
5 Говь-Алтай	25.2	24.5	13.1	16.2	16.4	16.3	14.6	8.5	17.7	13.4
6 Говьсүмбэр	14.6	6.1	13.5	15.6	7.2	2.1	11.7	6.8	2.1	10.6
7 Дархан-Уул	8.2	7.0	10.2	12.5	10.6	10.8	7.5	9.3	9.6	10.5
8 Дорноговь	15.2	13.4	12.3	14.6	12.8	11.7	7.4	8.9	8.9	9.6
9 Дорнод	13.1	9.6	7.6	11.1	13.4	4.1	7.3	15.5	7.8	8.2
10 Дундговь	10.1	16.9	7.0	16.8	9.1	7.7	7.4	7.8	14.0	11.8
11 Завхан	17.9	23.5	25.8	15.5	16.6	13.3	16.1	13.9	19.5	11.9
12 Орхон	11.3	14.5	12.2	12.6	5.0	6.5	8.3	8.6	12.3	6.5
13 Өвөрхангай	14.7	12.7	14.2	20.6	16.1	15.0	14.6	8.2	10.9	14.6
14 Өмнөговь	16.8	20.1	16.6	19.2	16.1	14.8	21.3	11.9	11.0	15.1
15 Сүхбаатар	15.5	20.3	18.6	22.2	17.3	10.7	10.1	7.4	5.1	8.1
16 Сэлэнгэ	7.8	6.4	8.2	14.7	11.0	10.6	9.6	8.5	10.5	9.7
17 Төв	13.7	16.5	13.3	20.5	10.0	18.3	15.4	11.2	15.1	21.3
18 Увс	17.0	18.8	20.4	21.6	18.7	14.1	13.6	13.8	10.2	13.7
19 Ховд	14.3	19.4	20.8	18.9	16.7	14.9	18.0	11.9	18.2	15.5
20 Хөвсгөл	23.1	16.0	22.4	28.3	22.0	18.0	18.0	13.6	13.6	16.1
21 Хэнтий	18.0	15.3	17.1	15.3	19.4	11.6	16.0	8.2	9.8	12.3
22 Аймгийн дундаж	15.7	15.7	15.9	18.8	14.5	13.1	13.8	11.2	12.0	12.3
23 Улаанбаатар	13.6	15.0	14.7	15.0	12.7	13.6	12.9	11.8	11.1	12.5
24 Улсын дундаж	14.6	15.3	15.3	16.8	13.6	13.4	13.3	11.5	11.6	12.4

Перинаталь эндэгдэл /1000 нийт төрөлтөд/

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	15.1	13.2	9.7	12.7	10.5	13.2	7.0	7.9	7.2	11.9
2	Баян-Өлгий	22.8	18.5	16.9	16.8	13.2	12.2	11.0	10.8	14.2	11.5
3	Баянхонгор	15.8	17.7	14.0	10.6	11.4	9.1	9.5	9.2	6.4	7.7
4	Булган	12.6	13.8	16.1	12.5	7.2	16.5	14.3	17.0	10.7	11.7
5	Говь-Алтай	18.0	22.7	9.2	15.2	14.7	13.1	12.4	9.9	15.3	8.6
6	Говьсүмбэр	12.5	8.1	8.9	6.6	4.8	2.1	13.9	0.0	4.2	10.5
7	Дархан-Уул	9.6	7.7	9.4	8.4	9.3	9.9	10.0	11.1	9.5	11.4
8	Дорноговь	15.2	10.7	9.7	11.1	14.3	11.6	8.1	9.5	5.5	4.8
9	Дорнод	12.0	13.5	8.6	10.1	13.3	6.6	7.2	7.5	13.3	10.6
10	Дундговь	8.9	13.6	4.0	16.7	9.0	5.5	8.4	5.6	9.3	13.2
11	Завхан	12.5	14.8	17.6	10.5	16.5	9.1	15.3	9.4	15.7	5.5
12	Орхон	14.0	14.4	13.3	11.4	8.9	8.3	8.3	8.6	13.4	8.2
13	Өвөрхангай	12.9	12.6	11.6	10.8	11.1	12.8	9.6	8.2	9.0	13.5
14	Өмнөговь	16.1	18.6	17.1	13.4	14.5	12.2	18.2	11.8	12.7	11.9
15	Сүхбаатар	10.6	13.4	16.4	13.4	11.7	9.1	9.2	10.3	7.2	7.2
16	Сэлэнгэ	7.2	9.3	8.1	7.1	7.0	7.6	10.6	12.0	10.4	6.7
17	Төв	16.0	9.7	18.6	21.1	9.2	10.4	18.0	8.3	19.3	13.6
18	Увс	16.4	15.9	14.9	14.1	15.6	9.4	8.9	12.2	13.9	12.4
19	Ховд	16.7	15.5	19.3	15.2	15.7	14.3	10.9	9.6	12.2	9.9
20	Хөвсгөл	17.1	17.3	18.1	16.8	12.9	14.2	11.2	13.5	14.2	10.8
21	Хэнтий	12.3	15.8	12.8	8.5	11.0	10.9	8.9	6.9	7.9	10.7
22	Аймгийн дундаж	14.4	14.3	13.4	12.6	11.9	10.8	10.6	9.9	11.4	10.2
23	Улаанбаатар	14.3	14.7	15.6	13.2	12.9	12.8	11.4	12.2	12.1	11.4
24	Улсын дундаж	14.4	14.5	14.6	12.9	12.4	11.9	11.0	11.1	11.8	10.8

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл / 1000 амьд төрөлтөд /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	22.7	18.3	18.0	27.6	20.5	25.3	21.7	18.9	13.3	18.6
2	Баян-Өлгий	23.9	26.5	31.4	32.1	17.9	25.0	25.1	19.9	18.4	20.9
3	Баянхонгор	20.7	19.7	18.3	30.0	18.0	18.8	17.6	13.2	11.3	12.5
4	Булган	20.5	23.8	19.2	16.1	13.2	22.9	21.0	15.8	14.3	22.1
5	Говь-Алтай	30.3	26.9	15.5	20.4	19.7	19.4	19.0	9.2	21.6	20.1
6	Говьсүмбэр	14.6	6.1	15.7	20.0	14.4	6.4	11.7	11.3	2.1	13.2
7	Дархан-Уул	10.7	8.4	12.1	15.3	12.8	13.7	9.6	12.5	10.9	13.5
8	Дорноговь	21.9	19.5	12.3	16.7	13.6	16.0	12.5	10.3	12.3	13.6
9	Дорнод	19.2	13.1	10.2	15.4	18.1	6.6	10.4	19.5	10.1	12.0
10	Дундговь	14.6	20.0	10.0	21.0	15.9	13.2	9.5	10.0	15.2	11.8
11	Завхан	21.2	26.6	28.2	19.0	17.3	20.3	21.3	19.0	24.8	16.4
12	Орхон	13.4	16.2	15.2	14.5	5.4	9.5	10.6	10.2	13.9	6.9
13	Өвөрхангай	19.4	16.0	18.9	28.4	20.2	19.1	17.7	9.9	13.1	16.6
14	Өмнөговь	19.4	26.4	19.9	24.1	20.0	16.1	24.9	14.3	12.2	17.5
15	Сүхбаатар	21.2	24.8	22.9	27.7	20.4	16.1	13.2	12.6	5.8	11.7
16	Сэлэнгэ	11.4	8.9	11.8	19.1	15.1	12.3	12.4	12.7	14.8	15.7
17	Төв	14.5	17.2	17.3	30.4	17.5	26.2	20.9	20.5	21.3	30.0
18	Увс	20.0	23.0	23.4	27.0	22.1	19.9	17.8	15.8	11.8	18.5
19	Ховд	17.7	24.1	23.3	23.4	22.2	19.1	21.5	15.4	21.1	20.5
20	Хөвсгөл	28.8	19.3	27.5	32.4	26.3	23.6	22.6	17.2	18.1	17.8
21	Хэнтий	23.5	18.3	18.4	23.2	24.9	15.1	20.4	13.3	13.1	16.2
22	Аймгийн дундаж	19.7	19.0	19.2	23.7	18.1	17.7	17.6	14.6	14.7	16.2
23	Улаанбаатар	16.3	17.8	17.3	18.2	15.4	16.1	14.9	13.4	13.1	14.9
24	Улсын дундаж	18.0	18.4	18.3	20.8	16.7	16.9	16.1	14.0	13.9	15.5

Халдварт өвчин / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	82.0	62.6	64.1	159.7	53.3	61.2	55.6	37.7	1371.8	594.6
2	Баян-Өлгий	45.5	40.7	65.5	61.8	33.1	30.5	38.9	29.4	1074.1	218.1
3	Баянхонгор	126.4	142.5	183.1	268.8	134.3	167.2	183.1	149.8	2070.0	912.8
4	Булган	90.9	73.4	68.5	125.5	80.0	56.6	88.7	85.6	1967.2	515.8
5	Говь-Алтай	49.2	88.1	75.8	171.7	140.0	83.8	71.2	49.9	2258.5	1147.4
6	Говьсүмбэр	137.2	106.1	74.5	176.7	141.6	150.7	95.4	40.1	3097.3	1447.2
7	Дархан-Уул	96.2	101.0	77.3	313.8	93.0	114.2	148.0	96.4	1268.0	229.6
8	Дорноговь	172.5	134.6	139.8	266.9	105.3	108.1	160.6	129.6	2883.2	1282.8
9	Дорнод	421.7	334.5	337.8	337.1	381.2	354.5	268.6	194.8	2398.4	1029.4
10	Дундговь	80.7	91.0	125.3	144.7	110.5	89.0	87.3	65.6	2650.0	772.2
11	Завхан	107.9	66.7	75.2	112.8	65.4	63.6	97.8	88.2	1656.4	926.5
12	Орхон	74.0	68.5	104.2	138.6	66.8	84.9	87.8	62.8	1138.0	457.2
13	Өвөрхангай	105.5	57.7	81.2	196.0	99.2	88.0	77.3	48.9	1511.7	498.7
14	Өмнөговь	91.8	82.7	155.9	158.6	115.8	96.8	106.3	127.8	2502.9	2728.4
15	Сүхбаатар	182.2	102.4	142.5	218.3	216.1	110.9	154.5	80.0	2230.0	819.5
16	Сэлэнгэ	83.7	81.7	84.9	174.0	72.9	73.5	67.6	90.4	1431.8	742.1
17	Төв	81.0	57.0	136.6	133.5	88.9	70.4	76.6	60.6	1778.8	853.6
18	Увс	63.7	64.8	109.8	88.3	88.0	74.3	75.3	73.3	1740.8	633.1
19	Ховд	93.3	71.8	102.7	146.0	61.8	72.8	85.7	61.8	2241.4	943.2
20	Хөвсгөл	144.9	120.1	151.2	172.8	119.5	184.4	170.0	102.7	1427.5	403.3
21	Хэнтий	132.1	98.8	142.0	157.4	95.0	84.3	69.0	57.0	1901.5	632.3
22	Аймгийн дундаж	114.3	95.4	118.7	177.5	106.8	105.1	108.4	83.3	1795.9	768.7
23	Улаанбаатар	158.0	136.0	295.9	287.7	190.2	164.4	181.5	127.2	1706.6	1206.0
24	Улсын дундаж	132.7	114.4	200.5	227.8	144.9	132.4	141.8	103.5	1754.6	973.9

Эрүүл мэндийн байгууллагын ажиллагчид / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	137.3	134.3	135.6	134.7	129.9	132.4	135.2	135.7	132.8	137.0
2	Баян-Өлгий	124.1	123.9	122.1	121.5	125.1	128.4	139.3	143.9	146.5	150.1
3	Баянхонгор	151.9	146.5	139.8	138.2	135.7	136.7	145.9	139.7	137.3	145.2
4	Булган	141.4	138.1	127.5	126.8	125.3	123.1	134.4	143.1	133.2	130.8
5	Говь-Алтай	203.5	195.9	190.5	195.9	192.8	189.4	190.6	196.7	198.7	207.4
6	Говьсүмбэр	175.2	168.5	160.2	148.3	152.6	159.9	155.7	156.8	168.7	163.6
7	Дархан-Уул	131.5	131.8	136.7	138.6	137.8	135.1	133.0	141.8	152.6	156.2
8	Дорноговь	157.0	149.9	150.6	158.2	165.4	167.0	158.0	172.5	168.1	168.3
9	Дорнод	142.4	139.6	136.3	132.7	131.0	129.9	129.8	131.2	134.5	137.9
10	Дундговь	185.3	169.9	157.9	156.7	154.3	152.8	156.8	152.2	157.4	148.6
11	Завхан	182.8	177.4	168.1	158.3	155.7	154.1	157.6	156.1	155.7	151.7
12	Орхон	137.5	135.3	133.0	150.3	148.7	155.3	157.3	161.6	173.0	188.9
13	Өвөрхангай	126.4	125.0	123.6	123.6	125.4	124.7	131.8	137.4	141.3	143.8
14	Өмнөговь	110.2	118.7	128.1	132.0	126.5	136.8	141.7	138.9	141.8	143.4
15	Сүхбаатар	151.2	136.7	136.2	133.6	128.9	129.7	129.6	132.9	131.5	130.5
16	Сэлэнгэ	116.7	112.6	112.6	116.9	121.8	119.2	126.0	117.0	116.4	129.7
17	Төв	141.6	145.3	135.2	139.5	143.4	139.4	140.4	147.0	146.3	138.9
18	Увс	146.0	148.5	146.4	141.2	133.8	137.8	141.1	144.6	146.9	157.2
19	Ховд	136.4	134.9	134.1	138.8	141.5	141.5	149.4	152.3	152.7	159.6
20	Хөвсгөл	125.3	122.6	119.7	117.0	115.7	118.9	115.7	115.0	118.8	124.0
21	Хэнтий	147.5	146.2	140.6	139.2	135.7	133.8	136.4	133.1	132.0	134.0
22	Аймгийн дундаж	141.1	138.7	136.2	137.2	136.6	137.3	140.5	142.5	144.3	148.2
23	Улаанбаатар	172.2	174.9	181.2	178.0	195.3	199.5	208.2	213.6	218.9	236.5
24	Улсын дундаж	155.5	155.4	156.7	156.0	163.1	165.5	171.4	175.2	178.8	189.6

Их эмч / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	17.7	17.9	18.0	19.9	18.3	19.4	21.6	22.0	21.3	21.7
2	Баян-Өлгий	16.3	16.6	17.0	18.6	20.2	20.7	22.9	24.3	24.9	26.3
3	Баянхонгор	18.7	20.4	19.0	20.6	21.7	23.0	24.2	22.9	21.6	23.5
4	Булган	18.5	18.4	18.4	19.9	19.8	17.9	21.8	23.9	22.2	18.4
5	Говь-Алтай	29.3	29.3	30.5	31.4	32.8	33.4	32.0	35.4	35.2	36.1
6	Говьсүмбэр	38.5	37.6	34.4	31.1	33.2	36.1	37.9	32.2	39.8	37.6
7	Дархан-Уул	25.4	25.3	26.2	28.0	27.2	26.3	27.3	29.7	29.6	31.2
8	Дорноговь	33.1	31.0	32.5	33.9	32.9	35.1	35.7	38.6	37.3	36.0
9	Дорнод	24.1	23.2	22.3	22.6	23.3	23.2	24.4	23.8	24.0	24.2
10	Дундговь	28.2	27.2	27.7	28.7	30.7	29.4	32.8	34.3	31.6	29.8
11	Завхан	23.2	22.8	23.1	25.9	25.3	24.5	25.1	25.3	25.3	24.5
12	Орхон	28.7	27.5	27.4	32.1	31.9	33.6	35.9	33.8	36.9	41.4
13	Өвөрхангай	20.9	20.3	22.0	22.6	22.5	22.8	24.6	25.5	25.0	26.0
14	Өмнөговь	22.2	25.1	28.0	29.1	29.2	29.2	32.7	33.3	34.1	33.2
15	Сүхбаатар	22.9	21.9	24.0	25.6	25.2	25.3	23.3	25.8	24.5	24.1
16	Сэлэнгэ	17.6	18.1	19.7	22.0	22.8	23.0	22.9	21.4	21.4	23.3
17	Төв	20.8	20.9	20.9	21.9	23.3	22.9	22.9	26.2	25.3	24.7
18	Увс	18.7	19.1	21.6	21.0	20.6	21.8	23.7	23.6	24.8	25.9
19	Ховд	21.2	22.2	23.5	24.8	26.8	27.2	29.9	32.2	30.6	33.6
20	Хөвсгөл	17.3	17.7	18.2	18.6	19.0	19.5	20.4	19.4	21.1	21.4
21	Хэнтий	22.7	21.8	21.6	22.6	24.1	23.4	25.0	26.6	26.5	26.5
22	Аймгийн дундаж	22.0	22.0	22.6	24.0	24.4	24.7	26.1	26.8	26.8	27.5
23	Улаанбаатар	40.9	42.4	42.3	42.2	46.0	48.2	49.9	52.4	54.2	58.1
24	Улсын дундаж	30.7	31.4	31.6	32.4	34.1	35.4	37.0	38.5	39.5	41.9

Сувилагч / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	30.6	30.2	29.5	29.8	29.0	30.0	31.5	29.7	29.7	30.8
2	Баян-Өлгий	27.5	30.2	30.4	30.7	31.5	31.9	34.8	35.9	36.5	37.0
3	Баянхонгор	36.2	36.8	35.0	34.6	34.0	33.9	34.7	32.9	33.7	33.6
4	Булган	35.4	35.8	32.9	32.2	31.5	30.9	33.4	37.0	34.5	33.2
5	Говь-Алтай	44.5	44.3	43.6	44.9	44.5	44.1	46.1	44.0	45.6	46.3
6	Говьсүмбэр	38.5	42.1	37.4	37.1	39.0	37.3	33.3	29.3	32.6	32.0
7	Дархан-Уул	37.9	37.5	39.7	36.6	35.6	35.5	43.0	43.1	44.0	44.9
8	Дорноговь	31.7	31.3	32.2	34.3	37.7	36.3	33.9	38.4	35.0	36.3
9	Дорнод	36.3	36.5	35.6	35.6	35.2	34.5	35.1	36.0	35.7	36.9
10	Дундговь	39.7	37.0	35.6	34.1	32.4	33.0	33.5	33.6	35.0	29.3
11	Завхан	39.5	38.7	39.2	39.9	38.1	38.7	39.4	38.6	38.5	38.5
12	Орхон	35.2	36.2	36.3	41.3	41.3	42.6	40.0	40.1	40.9	45.9
13	Өвөрхангай	28.7	29.1	28.7	29.1	28.6	28.6	30.2	32.6	35.4	33.8
14	Өмнөговь	23.1	26.8	27.9	29.0	27.1	27.9	27.3	29.1	26.6	27.1
15	Сүхбаатар	32.5	36.7	36.6	36.0	35.4	35.8	35.2	36.0	37.4	36.5
16	Сэлэнгэ	29.3	26.9	27.5	27.7	30.6	29.9	30.4	30.2	29.2	32.9
17	Төв	29.9	33.5	31.1	32.4	31.5	30.7	31.8	32.6	33.2	33.8
18	Увс	36.3	36.2	34.4	34.6	31.6	34.2	35.2	37.1	37.0	38.4
19	Ховд	29.7	34.4	33.5	33.7	34.6	34.2	35.7	36.3	36.8	40.1
20	Хөвсгөл	28.3	28.5	28.6	27.9	28.2	29.8	29.4	30.9	32.6	35.1
21	Хэнтий	35.0	34.0	33.7	32.4	31.0	31.4	32.0	30.9	32.3	32.7
22	Аймгийн дундаж	32.8	33.5	33.1	33.4	33.1	33.4	34.3	34.9	35.3	36.3
23	Улаанбаатар	37.6	40.9	42.8	41.6	45.1	45.9	46.8	47.4	47.7	48.0
24	Улсын дундаж	35.0	36.9	37.5	37.2	38.5	39.1	40.0	40.7	41.0	41.8

ЭМНЭЛГИЙН ОРНЫ ТОО / 10 000 ХҮН АМД /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	66.6	57.2	55.2	56.0	55.0	54.3	54.6	58.2	161.4	57.7
2	Баян-Өлгий	74.8	70.5	68.9	72.7	77.1	76.9	76.1	90.5	88.3	89.1
3	Баянхонгор	66.5	57.8	57.1	62.2	63.4	67.3	67.1	74.8	214.3	76.8
4	Булган	73.0	57.7	55.1	62.3	60.4	60.7	61.6	58.3	158.1	53.9
5	Говь-Алтай	84.1	68.1	66.4	77.8	78.7	78.6	81.4	83.1	83.9	83.1
6	Говьсүмбэр	85.9	55.7	64.5	70.6	72.2	71.1	70.1	75.6	159.8	93.9
7	Дархан-Уул	57.8	66.0	67.1	73.2	73.6	73.9	73.9	75.2	51.8	52.6
8	Дорноговь	59.1	62.8	62.6	66.5	68.8	71.3	72.6	74.1	79.9	79.8
9	Дорнод	70.7	58.3	56.4	69.8	69.9	68.8	67.4	68.5	41.8	41.5
10	Дундговь	79.3	55.6	51.1	67.5	65.5	66.3	66.3	74.7	279.1	133.4
11	Завхан	104.3	66.4	71.2	81.7	82.1	78.8	76.1	92.6	180.0	85.9
12	Орхон	58.3	62.7	61.4	64.2	63.4	70.8	83.1	85.5	85.1	85.4
13	Өвөрхангай	62.9	63.7	60.7	63.5	72.7	71.7	74.0	80.3	137.2	90.0
14	Өмнөговь	43.9	69.1	73.5	71.4	102.5	99.3	100.1	98.5	208.2	102.3
15	Сүхбаатар	60.3	66.0	62.7	61.4	66.7	67.1	73.6	86.3	84.6	80.1
16	Сэлэнгэ	60.4	59.3	58.4	66.2	65.7	73.5	77.8	75.4	76.4	75.8
17	Төв	49.1	59.2	57.7	57.4	53.8	53.5	55.1	60.8	136.7	61.9
18	Увс	66.4	68.8	69.0	70.5	67.2	70.7	70.7	73.0	67.8	65.3
19	Ховд	73.6	70.5	67.6	67.4	66.8	64.0	68.8	86.2	92.1	93.8
20	Хөвсгөл	56.7	54.8	60.2	61.2	59.7	67.0	65.6	66.1	67.4	72.4
21	Хэнтий	64.3	58.4	60.2	67.5	63.0	63.6	63.3	71.7	129.9	73.9
22	Аймгийн дундаж	65.5	62.4	62.1	66.6	68.1	69.6	71.2	76.3	113.3	77.8
23	Улаанбаатар	72.0	77.6	83.2	83.4	88.1	89.8	91.4	92.9	100.9	101.1
24	Улсын дундаж	68.5	69.4	71.8	74.3	77.1	78.8	80.4	84.0	107.6	88.7

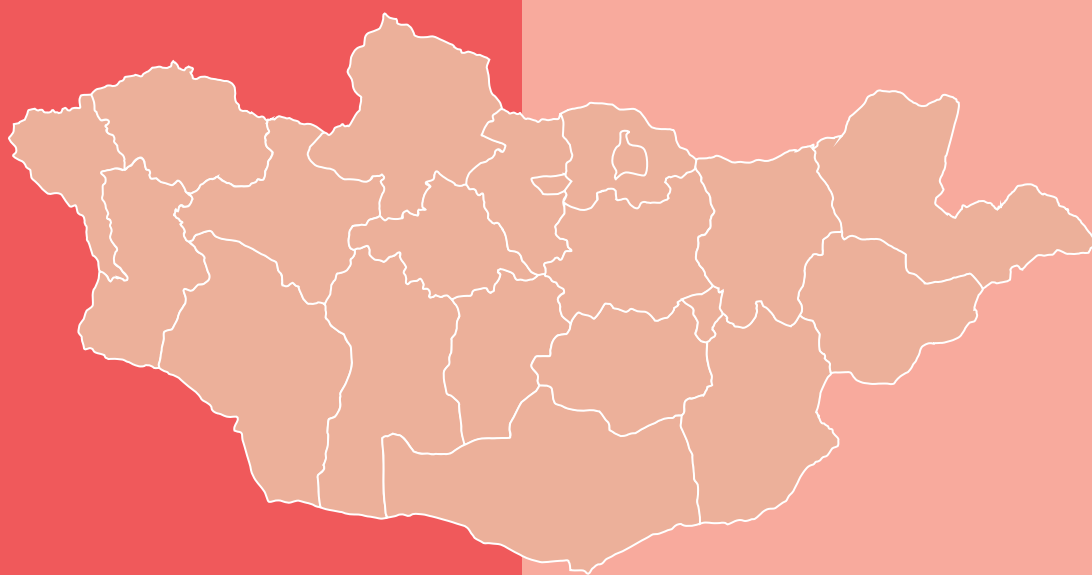
Хэвтэн эмчлүүлэгчид / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	2410.6	2319.9	2052.7	2255.0	2128.3	2179.0	2038.6	2041.8	2528.8	2044.7
2	Баян-Өлгий	2775.1	2831.9	2793.4	2916.3	2724.3	2642.4	2753.0	2556.4	2829.4	2881.9
3	Баянхонгор	2513.0	2481.0	2280.9	2442.3	2308.3	2380.4	2625.2	2688.9	3438.1	2909.4
4	Булган	2316.5	2075.7	1931.3	2039.9	1919.0	2028.2	1950.0	1773.4	2500.2	1801.1
5	Говь-Алтай	2713.1	2669.5	2562.2	2586.3	2517.4	2464.9	2350.3	2298.9	3225.5	2413.7
6	Говьсүмбэр	3050.6	3399.9	2804.2	3003.5	2826.4	2948.3	2780.5	2461.9	3982.2	3301.0
7	Дархан-Уул	2465.0	2891.5	2818.1	3010.9	2976.8	3018.8	2975.7	2713.3	3443.3	3032.8
8	Дорноговь	2074.1	2220.0	2103.9	2415.8	2381.9	2453.7	2493.1	2390.4	2876.7	2692.7
9	Дорнод	2400.5	2327.0	2238.1	2528.0	2416.5	2368.2	2329.1	2166.9	2830.1	2309.1
10	Дундговь	2736.1	2662.7	2271.0	2548.0	2403.5	2385.9	2321.1	2158.9	2837.1	2232.2
11	Завхан	2668.9	2485.0	2339.3	2457.3	2279.4	2371.1	2409.1	2302.6	2783.9	2673.6
12	Орхон	2070.8	2124.9	2073.9	2197.5	2248.2	2451.7	2634.7	2451.8	3469.8	3607.3
13	Өвөрхангай	2162.0	2206.7	2076.2	2241.1	2111.6	2114.1	2160.8	2003.9	2386.9	2405.9
14	Өмнөговь	1620.7	1877.3	2008.9	2174.1	2105.9	2236.1	2273.4	2182.0	2552.4	2523.2
15	Сүхбаатар	2306.2	2342.6	2167.6	2242.6	2168.3	2187.5	2190.5	2125.5	2479.9	2338.8
16	Сэлэнгэ	1959.7	2029.8	1935.6	2196.7	2105.7	2132.0	2172.3	1825.2	2202.2	2202.4
17	Төв	1746.8	1812.8	1615.5	1826.9	1663.9	1640.7	1662.6	1448.6	2071.3	1813.5
18	Увс	2654.7	2663.9	2401.1	2592.1	2635.7	2529.1	2493.5	2273.7	2560.4	2668.5
19	Ховд	2921.4	2958.2	2773.8	2758.1	2647.7	2701.0	2588.8	2692.5	2944.4	3155.7
20	Хөвсгөл	2246.6	2200.2	2149.3	2280.2	2139.7	2233.6	2251.0	2100.7	2380.6	2171.1
21	Хэнтий	2341.2	2376.5	2147.9	2297.8	2085.4	2159.2	2248.2	2198.8	2978.0	2633.4
22	Аймгийн дундаж	2339.6	2378.2	2242.0	2406.7	2302.3	2340.8	2359.2	2224.4	2764.8	2553.5
23	Улаанбаатар	2750.2	2872.1	3012.2	3151.6	3307.7	3479.6	3558.3	3026.3	2945.0	3528.9
24	Улсын дундаж	2530.1	2606.1	2593.1	2748.8	2756.4	2856.7	2906.8	2593.0	2848.2	3011.3

Амбулаторид бүртгэгдсэн хүн амын өвчлөл, / 10 000 хүн амд /

№	Аймаг, Хот	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Архангай	6722.2	7996.4	7977.1	9203.9	10178.0	9686.9	10094.1	7902.2	7254.7	9650.7
2	Баян-Өлгий	4594.0	5155.5	4711.8	4573.3	5408.8	6040.1	8582.6	5436.4	8292.9	9186.2
3	Баянхонгор	9389.0	9639.1	9644.5	9799.2	10745.8	12146.8	12803.5	9373.1	8915.7	9510.0
4	Булган	5888.1	7309.8	8042.1	8347.8	10707.1	9119.7	10038.1	4660.3	10144.8	12846.4
5	Говь-Алтай	6865.1	6592.9	5646.5	6819.7	7442.8	8198.2	12127.1	10010.5	9546.5	11363.3
6	Говьсүмбэр	6396.6	6743.4	6415.0	6337.6	6338.3	6770.8	5910.9	2540.8	5421.9	6136.2
7	Дархан-Уул	7787.0	8668.3	7998.5	8334.3	8945.2	8779.5	9854.2	4242.9	4797.8	5603.3
8	Дорноговь	6374.9	7232.2	7821.0	9302.9	13795.3	13643.6	15268.8	12312.4	13060.3	15386.5
9	Дорнод	7430.7	6779.5	8009.9	7419.5	7837.1	7736.5	8080.6	4823.5	8032.0	11281.8
10	Дундговь	5974.4	6064.3	5392.2	6353.6	5926.6	7403.3	9705.7	7450.5	7686.9	8986.6
11	Завхан	4686.1	5501.9	5559.1	6545.3	8723.5	9295.7	10288.9	8351.4	9749.0	15630.5
12	Орхон	4180.8	4496.2	5813.7	6556.9	5959.4	5075.3	8105.1	5776.6	6386.3	7483.4
13	Өвөрхангай	7152.3	6982.1	6691.5	7129.5	7804.1	7334.2	8181.9	4906.4	5200.4	6401.9
14	Өмнөговь	7597.4	8094.4	9652.7	11227.6	10970.7	11884.0	13863.9	11509.4	10362.9	16055.1
15	Сүхбаатар	5561.6	5508.2	7832.5	7876.5	7478.0	7417.0	9009.5	5902.1	6158.2	7057.6
16	Сэлэнгэ	4874.9	4950.3	4543.7	4661.9	5046.2	5291.5	6320.3	4011.8	4888.3	6598.3
17	Төв	6968.1	7923.9	8298.5	9053.2	9041.8	10587.1	12726.8	9076.1	8081.7	11543.7
18	Увс	7223.3	6938.8	7439.0	7853.6	8278.3	8990.5	10157.6	8106.3	9755.4	11607.0
19	Ховд	5966.4	5459.2	5566.8	5913.1	7297.1	9417.6	9640.4	7350.4	9566.9	9281.9
20	Хөвсгөл	5866.9	5911.4	5542.4	6498.2	8001.0	7998.7	9481.1	7050.8	7166.2	10153.1
21	Хэнтий	6199.3	6348.9	6016.5	7039.9	7298.4	7692.8	10033.1	7414.0	9543.1	11899.2
22	Аймгийн дундаж	6349.0	6658.7	6816.5	7392.0	8198.5	8508.6	9963.1	7013.4	7934.1	10002.9
23	Улаанбаатар	7949.9	8770.3	8644.1	9250.5	10770.4	10953.7	12886.3	8468.5	9083.6	11467.1
24	Улсын дундаж	7091.8	7633.2	7649.5	8245.4	9360.1	9616.2	11298.2	7682.3	8466.1	10690.1

БҮЛЭГ 13

СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН
ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

ИХ ЭМЧ, СУВИЛАГЧ БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМААР, 2021, 2022 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Улсын дүн	3282779	3340454	12970	13983	253	239	13473	13947	244	240	1	1	22674	23861	2	2
Баруун бүс	413628	417110	1143	1203	362	347	1585	1649	261	253	1	1	3035	3118	3	3
Завхан	73517	73579	186	180	395	409	283	283	260	260	2	2	546	541	3	3
Улиастай	16489	16544	103	107	160	155	137	143	120	116	1	1	220	231	2	2
Алдархаан	3041	3010	3	3	1014	1003	6	6	507	502	2	2	14	14	5	5
Асгат	1046	1022	1	0	1046	0	5	5	209	204	5	0	9	9	9	0
Баянтэс	2647	2653	2	3	1323	884	6	6	441	442	3	2	14	14	7	5
Баянхайрхан	1788	1762	1	2	1788	881	5	5	358	352	5	3	13	11	13	6
Дөрвөлжин	2285	2270	3	2	762	1135	6	5	381	454	2	3	12	13	4	7
Завханмандал	1099	1104	4	2	275	552	6	3	183	368	2	2	13	9	3	5
Идэр	2527	2528	3	3	842	843	6	5	421	506	2	2	13	11	4	4
Их Уул	6520	6569	6	3	1087	2190	6	6	1087	1095	1	2	21	18	4	6
Нөмрөг	1948	1953	2	2	974	976	5	3	390	651	3	2	12	9	6	5
Отгон	2606	2585	3	2	869	1292	6	6	434	431	2	3	14	15	5	8
Сантмаргац	1560	1571	2	2	780	785	5	5	312	314	3	3	12	11	6	6
Сонгино	1527	1534	2	2	764	767	5	5	305	307	3	3	11	11	6	6
Тосонцэнгэл	9487	9540	25	23	379	415	23	26	412	367	1	1	37	39	1	2
Түдэвтэй	1928	1917	7	5	275	383	8	7	241	274	1	1	16	15	2	3
Тэлмэн	2896	2916	2	2	1448	1458	6	6	483	486	3	3	14	14	7	7
Тэс	2943	2926	2	2	1472	1463	6	6	491	488	3	3	15	15	8	8
Ургамал	1332	1330	2	2	666	665	5	5	266	266	3	3	11	11	6	6
Цагаанхайрхан	1385	1394	2	2	692	697	5	4	277	349	3	2	10	10	5	5
Цагаанчулуут	1289	1282	2	2	645	641	5	5	258	256	3	3	12	11	6	6
Цэцэн-Уул	1627	1622	2	2	814	811	5	5	325	324	3	3	14	13	7	7
Шилүүстэй	1794	1773	3	5	598	355	6	6	299	295	2	1	14	13	5	3
Эрдэнэхайрхан	1724	1733	2	1	862	1733	5	5	345	347	3	5	13	12	7	12
Яруу	2033	2049	2	1	1016	2049	5	5	407	410	3	5	12	12	6	12
Говь-Алтай	58539	58496	206	211	284	277	267	271	219	216	1	1	522	525	3	2
Есөнбулаг	18803	18934	170	170	111	111	180	186	104	102	1	1	313	327	2	2
Алтай	2094	2073	2	2	1047	1036	5	4	419	518	3	2	12	8	6	4
Баян-Уул	3062	3064	4	5	766	613	6	6	510	511	2	1	15	14	4	3
Бигэр	2259	2257	4	5	565	451	6	5	377	451	2	1	15	14	4	3
Бугат	2197	2211	2	2	1098	1105	5	5	439	442	3	3	13	12	7	6
Дарви	1784	1768	1	2	1784	884	5	5	357	354	5	3	10	11	10	6
Дэлгэр	3183	3180	2	2	1591	1590	6	7	530	454	3	4	14	12	7	6
Жаргалан	1854	1855	2	2	927	928	4	4	464	464	2	2	11	10	6	5

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А	1651	1644	1	2	1651	822	4	4	413	411	4	2	10	9	10	5
ТАЙШИР	2261	2243	2	2	1131	1121	5	5	452	449	3	3	14	14	7	7
ТОНХИЛ	2092	2040	4	4	523	510	5	6	418	340	1	2	13	12	3	3
ТӨГРӨГ	2458	2441	1	1	2458	2441	5	5	492	488	5	5	13	12	13	12
ХАЛИУН	2351	2330	1	2	2351	1165	6	6	392	388	6	3	13	13	13	7
ХӨХМӨРГТ	3556	3521	3	2	1185	1761	4	4	889	880	1	2	11	11	4	6
ЦОГТ	2286	2269	2	2	1143	1134	6	5	381	454	3	3	12	10	6	5
ЦЭЭЛ	2307	2317	2	3	1153	772	5	5	461	463	3	2	12	13	6	4
ЧАНДМАНЬ	2010	2022	2	1	1005	2022	4	4	503	506	2	4	10	12	5	12
ШАРГА	2334	2332	1	2	2334	1166	6	5	389	466	6	3	11	11	11	6
Эрдэнэ	107115	109138	267	287	401	380	391	404	274	270	1	1	712	742	3	3
Баян-Өлгий	39011	40138	212	228	184	176	287	295	136	136	1	1	471	499	2	2
Өлгий	4310	4361	3	3	1437	1454	6	6	718	727	2	2	15	15	5	5
Алтай	2893	2903	2	2	1446	1452	6	6	482	484	3	3	14	14	7	7
Алтанцөгц	4941	5003	5	5	988	1001	9	9	549	556	2	2	18	17	4	3
Баяннуур	3966	4058	2	3	1983	1353	8	8	496	507	4	3	16	16	8	5
Бугат	5134	5150	4	5	1283	1030	8	8	642	644	2	2	19	19	5	4
Булган	2831	2873	3	4	944	718	7	7	404	410	2	2	14	14	5	4
Баянт	7548	7597	7	9	1078	844	8	10	943	760	1	1	27	28	4	3
Дэлүүн	8185	8277	8	7	1023	1182	10	12	819	690	1	2	23	25	3	4
Ногооннуур	5343	5469	3	3	1781	1823	10	10	534	547	3	3	20	20	7	7
Сагсай	4320	4388	3	5	1440	878	7	9	617	488	2	2	16	18	5	4
Толбо	8839	8965	6	6	1473	1494	13	13	680	690	2	2	30	31	5	5
Улаанхус	9799	9958	9	7	1089	1423	12	11	817	905	1	2	29	26	3	4
Цэнгэл	89654	90502	274	304	327	298	330	363	272	249	1	1	647	681	2	2
Ховд	31531	32322	213	242	148	134	231	265	136	122	1	1	412	458	2	2
Жаргалант	3376	3391	4	5	844	678	6	5	593	678	2	1	13	12	3	2
Алтай	9995	10084	15	15	666	672	12	12	833	840	1	1	33	33	2	2
Булган	3753	3803	3	3	1251	1268	6	6	625	634	2	2	14	13	5	4
Баянт	3021	3032	3	2	1007	1516	7	5	432	606	2	3	16	14	5	7
Дарви	3106	3077	3	2	1035	1538	5	5	621	615	2	3	11	10	4	5
Дөргөн	1944	1896	2	2	972	948	4	4	486	474	2	2	11	9	6	5
Дуут	3364	3359	4	4	841	840	5	6	673	560	1	2	11	11	3	3
Зэрэг	4303	4297	4	4	1076	1074	6	7	717	614	2	2	15	15	4	4
Манхан	2193	2166	2	3	1096	722	6	6	365	361	3	2	11	13	6	4
Мөнххайрхан	3148	3151	4	3	787	1050	5	6	630	525	1	2	18	15	5	5
Мөст	3664	3674	3	3	1221	1225	6	6	611	612	2	2	19	15	6	5
Мянгад																

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А	3177	3162	3	2	1059	1581	6	6	529	527	2	3	15	14	5	7
МЯНГАД	3731	3760	3	3	1244	1253	7	7	533	537	2	2	16	13	5	4
ҮЕНЧ	3953	3916	2	4	1977	979	6	7	659	559	3	2	14	15	7	4
ХОВД	3511	3535	3	3	1170	1178	6	6	585	589	2	2	14	14	5	5
ЦЭЦЭГ	3179	3226	3	4	1060	807	6	6	530	538	2	2	15	13	5	3
ЧАНДМАНЬ	2307	2317	2	3	1153	772	5	5	461	463	3	2	12	13	6	4
ЭРДЭНЭБҮРЭН	2436	2401	4	3	609	800	5	5	487	480	1	2	11	11	3	4
УВС	84804	85396	210	221	404	386	314	328	270	260	1	1	608	629	3	3
УЛААНГОМ	32860	33065	155	162	211	204	213	215	153	154	1	1	358	370	2	2
БАРУУНТУРУУН	2784	2777	4	5	696	555	8	8	348	347	2	2	15	12	4	2
Бөхмөрөн	2294	2302	2	2	1147	1151	5	5	459	460	3	3	13	13	7	7
ДАВСТ	1595	1582	3	3	532	527	5	6	319	264	2	2	12	11	4	4
ЗАВХАН	1895	1903	1	2	1895	952	5	7	379	272	5	4	11	13	11	7
Зүүнговь	2872	2893	4	2	718	1447	5	5	574	579	1	3	15	16	4	8
Зүүрхангай	2400	2400	3	3	800	800	6	5	400	480	2	2	13	12	4	4
МАЛЧИН	2465	2467	2	2	1233	1234	5	5	493	493	3	3	14	14	7	7
НАРАНБУЛАГ	4376	4383	2	3	2188	1461	6	6	729	731	3	2	12	11	6	4
Өлгий	2474	2493	2	2	1237	1246	5	5	495	499	3	3	13	14	7	7
Өмнөговь	4746	4775	6	6	791	796	7	7	678	682	1	1	16	16	3	3
Өндөрхангай	3229	3236	5	5	646	647	7	8	461	404	1	2	17	19	3	4
САГИЛ	2495	2510	2	3	1248	837	5	5	499	502	3	2	16	14	8	5
ТАРИАЛАН	4039	4096	5	4	808	1024	4	5	1010	819	1	1	13	16	3	4
ТҮРГЭН	2089	2090	2	3	1045	697	6	6	348	348	3	2	13	13	7	4
Тэс	5196	5197	4	5	1299	1039	6	12	866	433	2	2	17	25	4	5
Ховд	2543	2551	2	2	1271	1275	7	6	363	425	4	3	13	11	7	6
Хяргас	2561	2563	4	3	640	854	4	6	640	427	1	2	13	15	3	5
Цагаанхайрхан	2095	2116	2	4	1047	529	5	6	419	353	3	2	14	14	7	4
ХАНГАЙН БҮС	606465	608358	1506	1572	403	387	2092	2167	290	281	1	1	3853	3958	3	3
ОРХОН	105753	106188	390	440	271	241	433	487	244	218	1	1	726	792	2	2
Баян-Өндөр	102272	102724	386	436	265	236	428	482	239	213	1	1	714	781	2	2
ЖАРГАЛАНТ	3482	3464	4	4	870	866	5	5	696	693	1	1	12	11	3	3
ӨВӨРХАНГАЙ	117023	117175	293	305	399	384	414	396	283	296	1	1	730	733	2	2
Арвайхээр	34174	35165	201	216	170	163	287	283	119	124	1	1	441	490	2	2
Б-Баян-Улаан	2758	2695	1	1	2758	2695	4	5	690	539	4	5	12	11	12	11
Бат-Өлзий	7598	7638	8	6	950	1273	6	6	1266	1273	1	1	20	16	3	3
Баянгол	3789	3736	4	4	947	934	4	4	947	934	1	1	15	11	4	3
Баян-Өндөр	3612	3536	3	3	1204	1179	4	4	903	884	1	1	12	13	4	4
Богд	5799	5719	6	6	966	953	7	6	828	953	1	1	20	17	3	3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А																
Бүрд	2912	2884	2	1	1456	2884	3	4	971	721	2	4	9	10	5	10
Гучин ус	2177	2139	2	3	1089	713	4	4	544	535	2	1	10	10	5	3
Зүйл	2819	2756	3	4	940	689	5	4	564	689	2	1	12	11	4	3
З-БАЯН-УЛААН	3851	3790	3	2	1284	1895	4	4	963	947	1	2	11	9	4	5
НАРИЙН ТЭЭЛ	3623	3579	4	4	906	895	9	3	403	1193	2	1	19	8	5	2
ӨЛЗИЙТ	2368	2299	1	1	2368	2299	4	4	592	575	4	4	11	9	11	9
САНТ	3524	3436	2	3	1762	1145	5	4	705	859	3	1	12	12	6	4
ТАРАГТ	3285	3308	4	3	821	1103	5	6	657	551	1	2	13	13	3	4
Төгрөг	2715	2667	2	2	1358	1334	5	5	543	533	3	3	12	10	6	5
УЯНГА	9523	9434	11	9	866	1048	12	15	794	629	1	2	24	19	2	2
Хайрхандулаан	3499	3479	4	2	875	1740	5	4	700	870	1	2	14	11	4	6
Хархорин	12208	12165	26	28	470	434	32	24	381	507	1	1	45	38	2	1
Хужирт	6793	6755	6	7	1132	965	9	7	755	965	2	1	18	15	3	2
Булган	61727	61828	137	114	451	542	213	205	290	302	2	2	402	383	3	3
Булган	12696	12814	101	78	182	182	123	115	103	111	1	1	218	203	2	3
Баян-Агт	3334	3370	1	1	1084	1084	5	5	667	674	5	5	14	13	14	13
Баяннуур	1833	1868	2	2	914	914	6	6	306	311	3	3	10	10	5	5
Бугат	2182	2173	2	2	1099	1099	5	5	436	435	3	3	10	10	5	5
Бүрэгхангай	2876	2926	3	3	1436	1436	4	4	719	731	1	1	7	8	2	3
Гурванбулаг	3282	3277	3	3	1645	1645	7	7	469	468	2	2	16	15	5	5
Дашинчилэн	3046	3029	2	2	1003	1003	6	6	508	505	3	3	13	13	7	7
Могод	2671	2674	1	1	1356	1356	6	6	445	446	6	6	13	12	13	12
Орхон	3494	3375	0	0	1739	1739	5	5	699	675	0	0	11	11	0	0
Рашаант	3212	3203	4	4	1084	1084	5	5	642	641	1	1	10	10	3	3
Сайхан	3584	3569	1	1	1781	1781	6	6	597	595	6	6	13	12	13	12
Сэлэнгэ	3304	3343	2	2	1114	1114	8	8	413	418	4	4	13	13	7	7
Төшиг	3624	3595	2	2	1780	1780	9	9	403	399	5	5	16	16	8	8
Хангал	4517	4536	1	1	2330	2330	2	2	2258	2268	2	2	6	6	6	6
Хишиг-Өндөр	3030	3039	4	4	630	630	6	6	505	506	2	2	15	13	4	3
Хутаг-Өндөр	5045	5043	8	8	721	721	10	10	505	504	1	1	17	18	2	2
Баянхонгор	89652	89809	194	211	462	426	302	302	297	297	2	1	598	599	3	3
Баянхонгор	32201	32560	149	161	216	202	192	199	168	164	1	1	363	358	2	2
Баацаган	3280	3222	3	3	1093	1074	6	6	547	537	2	2	13	13	4	4
Баянбулаг	1789	1775	2	2	894	888	5	5	358	355	3	3	11	11	6	6
Баянговь	3067	3075	2	2	1534	1537	6	5	511	615	3	3	13	11	7	6
Баянлиг	3854	3814	3	4	1285	953	7	7	551	545	2	2	14	13	5	3
Баян-Овоо	2610	2576	2	2	1305	1288	6	5	435	515	3	3	10	8	5	4
Баян-Өндөр	2633	2597	1	1	2633	2597	6	4	439	649	6	4	12	18	12	18

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А	3570	3553	3	3	1190	1184	6	6	595	592	2	2	13	12	4	4
БАЯНЦАГААН	3127	3093	4	4	782	773	6	7	521	442	2	2	17	18	4	5
Богд	3382	3384	3	2	1127	1692	7	7	483	483	2	4	14	15	5	8
Бөмбөгөр	3695	3703	1	4	3695	926	6	5	616	741	6	1	13	13	13	3
Бууцагаан	4192	4208	4	4	1048	1052	7	7	599	601	2	2	14	15	4	4
Галуут	2314	2304	2	1	1157	2304	5	7	463	329	3	7	12	14	6	14
Гурванбулаг	2945	2936	2	3	1473	979	6	6	491	489	3	2	11	13	6	4
Жаргалант	2259	2242	3	3	753	747	6	4	377	561	2	1	11	9	4	3
Жинст	2132	2136	2	2	1066	1068	5	5	426	427	3	3	11	10	6	5
Заг	3888	3906	2	2	1944	1953	5	4	778	977	3	2	12	14	6	7
Өлзийт	1767	1759	2	2	884	880	5	6	353	293	3	3	10	13	5	7
Хүрээмарал	2517	2538	1	3	2517	846	4	4	629	635	4	1	9	10	9	3
Шинэжинст	4434	4432	3	3	1478	1477	6	3	739	1477	2	1	15	11	5	4
Эрдэнэцогт	95467	95560	203	207	470	462	284	294	336	325	1	1	545	555	3	3
Архангай	21715	21726	138	147	157	148	167	175	130	124	1	1	313	320	2	2
Эрдэнэбулган	3786	3782	4	4	946	946	7	5	541	756	2	1	13	12	3	3
Батцэнгэл	2792	2827	1	1	2792	2827	5	6	558	471	5	6	9	11	9	11
Булган	4413	4399	4	4	1103	1100	6	6	736	733	2	2	13	13	3	3
Жаргалант	5664	5698	5	4	1133	1424	5	4	1133	1424	1	1	12	11	2	3
Ихтамир	3118	3119	4	2	780	1560	6	7	520	446	2	4	13	14	3	7
Өгийнуур	3433	3426	3	3	1144	1142	7	8	490	428	2	3	12	12	4	4
Өлзийт	5846	5878	4	3	1462	1959	11	11	531	534	3	4	16	15	4	5
Өндөр-Улаан	4970	5022	7	8	710	628	9	9	552	558	1	1	17	17	2	2
Тариат	2940	2930	2	2	1470	1465	6	6	490	488	3	3	7	7	4	4
Төвшрүүлэх	3719	3697	3	4	1240	924	5	5	744	739	2	1	11	12	4	3
Хайрхан	3279	3266	3	3	1093	1089	5	5	656	653	2	2	14	14	5	5
Хангай	3223	3192	2	3	1611	1064	8	8	403	399	4	3	12	12	6	4
Хашаат	4398	4388	4	3	1100	1463	5	5	880	878	1	2	13	13	3	4
Хотонт	2459	2481	4	3	615	827	5	5	492	496	1	2	12	12	3	4
Цахир	6068	6103	3	3	2023	2034	7	7	867	872	2	2	16	15	5	5
Цэнхэр	3818	3799	3	1	1273	3799	6	6	636	633	2	6	12	13	4	13
Цэцэрлэг	4176	4193	2	3	2088	1398	6	7	696	599	3	2	14	15	7	5
Чулуут	5653	5639	7	6	808	940	8	9	707	627	1	2	16	17	2	3
Эрдэнэмандал	136843	137799	289	295	474	467	446	483	307	285	2	2	852	896	3	3
Мөрөн	42005	42639	215	226	195	189	261	285	161	150	1	1	487	517	2	2
Алаг-Эрдэнэ	7004	7045	3	2	2335	3523	7	6	1001	1174	2	3	15	13	5	7
Арбулаг	4134	4154	3	2	1378	2077	8	9	517	462	3	5	15	16	5	8
Баянзүрх	4041	4075	2	3	2021	1358	8	9	505	453	4	3	15	15	8	5
Бүрэнтогтох	4430	4396	4	2	1107	2198	8	7	554	628	2	4	16	15	4	8
Галт	5503	5532	6	6	917	922	8	10	688	553	1	2	15	17	3	3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А																
ЖАРГАЛАНТ	5503	5515	4	2	1376	2758	10	10	550	552	3	5	19	21	5	11
ИХ-УУЛ	4206	4211	5	3	841	1404	11	10	382	421	2	3	22	20	4	7
РАШААНТ	3831	3830	3	4	1277	958	8	9	479	426	3	2	16	16	5	4
РЕНЧИЛХҮМБЭ	4874	4880	4	5	1218	976	8	9	609	542	2	2	19	20	5	4
ТАРИАЛАН	6262	6292	5	6	1252	1049	12	12	522	524	2	2	21	21	4	4
ТОСОНЦЭНГЭЛ	4465	4481	3	1	1488	4481	7	8	638	560	2	8	14	16	5	16
ТӨМӨРБУЛАГ	4388	4417	2	3	2194	1472	8	9	548	491	4	3	15	16	8	5
ТҮНЭЛ	4359	4365	3	2	1453	2182	6	7	727	624	2	4	14	16	5	8
УЛААН-УУЛ	4305	4337	5	6	861	723	9	9	478	482	2	2	19	20	4	3
ХАНХ	2847	2861	1	2	2847	1431	8	7	356	409	8	4	13	11	13	6
ЦАГААНУУР	2039	2049	1	2	2039	1024	8	8	255	256	8	4	13	13	13	7
ЦАГААН-УУЛ	5877	5918	4	5	1469	1184	11	12	534	493	3	2	22	23	6	5
ЦАГААН-ҮҮР	2691	2692	3	2	897	1346	7	7	384	385	2	4	15	15	5	8
ЦЭЦЭРЛЭГ	4663	4640	2	4	2332	1160	7	8	666	580	4	2	17	20	9	5
ЧАНДМАНЬ-ӨНДӨР	3136	3163	3	2	1045	1582	9	10	348	316	3	5	17	17	6	9
ШИНЭ-ИДЭР	3170	3167	6	4	528	792	7	11	453	288	1	3	16	21	3	5
ЭРДЭНБҮЛГАН	3115	3146	2	1	1558	3146	10	11	312	286	5	11	17	17	9	17
Төвийн бүс	515731	517520	1512	1522	341	340	1754	1800	294	288	1	1	3067	3166	2	2
Төв	93687	93612	237	231	395	405	311	316	301	296	1	1	531	532	2	2
Зуунмод	17165	17264	163	166	105	104	192	197	89	88	1	1	269	284	2	2
АЛТАНБУЛАГ	3300	3286	2	2	1650	1643	5	5	660	657	3	3	9	8	5	4
АРГАЛАНТ	1577	1607	2	2	788	803	4	4	394	402	2	2	7	9	4	5
АРХУСТ	1348	1330	2	2	674	665	5	5	270	266	3	3	8	8	4	4
БАТСҮМБЭР	6977	7062	3	3	2326	2354	5	4	1395	1766	2	1	13	10	4	3
Баян	2153	2012	4	3	538	671	4	3	538	671	1	1	8	4	2	1
Баяндэлгэр	1596	1597	2	2	798	799	4	3	399	532	2	2	7	6	4	3
Баянжаргалан	1641	1637	1	0	1641	0	4	5	410	327	4	0	9	10	9	0
Баян-Өнжүүл	2215	2183	1	1	2215	2183	2	4	1107	546	2	4	8	9	8	9
Баянхангай	1392	1402	2	2	696	701	4	4	348	351	2	2	8	8	4	4
Баянцагаан	1871	1863	2	1	935	1863	4	4	468	466	2	4	9	8	5	8
Баянцогт	1718	1700	2	2	859	850	4	5	430	340	2	3	8	10	4	5
Баянчандмана	4237	4200	3	5	1412	840	3	5	1412	840	1	1	11	11	4	2
Борнуур	4973	4957	5	3	995	1652	5	5	995	991	1	2	10	11	2	4
Бүрэн	2957	2951	2	1	1478	2951	4	3	739	984	2	3	10	9	5	9
Дэлгэрхаан	1797	1818	2	2	898	909	4	5	449	364	2	3	9	8	5	4
Жаргалант	6715	6738	5	3	1343	2246	5	5	1343	1348	1	2	14	13	3	4
Залмар	5840	5837	7	6	834	973	8	9	730	649	1	2	16	18	2	3
Лүн	2518	2507	3	3	839	836	5	4	504	627	2	1	11	9	4	3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А																
Мөнгөморьт	2216	2234	1	1	2216	2234	5	5	443	447	5	5	11	10	11	10
Өндөрширээт	2015	2029	2	2	1007	1015	5	5	403	406	3	3	11	10	6	5
Сүмбэр	1733	1717	2	2	866	859	5	4	347	429	3	2	8	7	4	4
Сэргэлэн	2048	2044	2	2	1024	1022	4	4	512	511	2	2	10	10	5	5
УГТААЛЦАЙДАМ	2624	2619	3	2	875	1310	5	5	525	524	2	3	11	11	4	6
Цээл	2629	2640	2	2	1314	1320	5	5	526	528	3	3	12	11	6	6
Эрдэнэ	3938	3920	4	4	984	980	4	4	984	980	1	1	8	8	2	2
Эрдэнэсант	4502	4464	8	7	563	638	7	5	643	893	1	1	16	12	2	2
Говьсүмбэр	18081	18098	72	68	251	266	59	58	306	312	1	1	109	109	2	2
Сүмбэр	13117	13164	67	63	196	209	48	48	273	274	1	1	92	93	1	1
Баянтал	1142	1168	2	3	571	389	5	4	228	292	3	1	7	6	4	2
Шивээговь	3822	3766	3	2	1274	1883	6	6	637	628	2	3	10	10	3	5
Сэлэнгэ	108629	108393	232	253	468	428	317	357	343	304	1	1	567	652	2	3
Сүхбаатар	22441	22187	142	164	158	135	173	214	130	104	1	1	322	417	2	3
Алтанбулаг	4775	4723	3	3	1592	1574	5	3	955	1574	2	1	13	9	4	3
Баруунбүрэн	3125	3106	4	2	781	1553	4	5	781	621	1	3	8	6	2	3
Баянгол	5664	5699	5	6	1133	950	7	7	809	814	1	1	13	13	3	2
Ерөө	6994	7070	4	2	1748	3535	5	6	1399	1178	1	3	10	11	3	6
Жавхланта	2023	2043	2	2	1011	1022	2	4	1011	511	1	2	6	7	3	4
Зүүнбүрэн	2926	2985	2	3	1463	995	4	4	732	746	2	1	8	7	4	2
Мандал	27069	26947	46	47	588	573	65	66	416	408	1	1	92	90	2	2
Орхон	2292	2271	1	2	2292	1136	4	5	573	454	4	3	9	10	9	5
Орхонтүүл	3795	3801	1	1	3795	3801	5	5	759	760	5	5	8	8	8	8
Сайхан	9307	9308	12	8	776	1164	14	12	665	776	1	2	28	26	2	3
Сант	2155	2147	1	1	2155	2147	5	4	431	537	5	4	8	7	8	7
Түшиг	1886	1897	1	2	1886	949	5	3	377	632	5	2	8	6	8	3
Хүдэр	2434	2507	3	2	811	1254	4	5	609	501	1	3	7	10	2	5
Хушаат	2485	2477	1	1	2485	2477	4	4	621	619	4	4	8	7	8	7
Цагаануур	5201	5172	3	4	1734	1293	6	5	867	1034	2	1	10	10	3	3
Шаамар	4060	4057	1	3	4060	1352	5	5	812	811	5	2	9	8	9	3
Дорноговь	71673	71963	267	259	268	278	251	261	286	276	1	1	453	474	2	2
Сайншанд	26982	27751	204	194	132	143	169	182	160	152	1	1	312	335	2	2
Айраг	3628	3568	5	4	726	892	5	4	726	892	1	1	8	7	2	2
Алтанширээ	1449	1459	3	3	483	486	5	5	290	292	2	2	8	9	3	3
Далаанжаргалан	3003	2949	2	3	1502	983	5	6	601	492	3	2	8	10	4	3
Дэлгэрэх	1899	1930	3	4	633	482	6	5	317	386	2	1	9	8	3	2
Замын-Үүд	19056	18790	35	36	544	522	26	24	733	783	1	1	44	44	1	1
Иххэт	2086	2077	2	2	1043	1039	5	5	417	415	3	3	9	9	5	5

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
МАНДАХ	1562	1543	3	2	521	772	3	2	521	772	1	1	6	3	2	2
ӨРГӨН	2174	2144	1	1	2174	2144	4	4	544	536	4	4	9	11	9	11
САЙХАНДУЛААН	1398	1408	1	1	1398	1408	5	5	280	282	5	5	8	7	8	7
УЛААНБАДРАХ	1514	1512	3	3	505	504	4	3	379	504	1	1	7	5	2	2
ХАТАНБУЛАГ	2985	2930	1	3	2985	977	4	5	746	586	4	2	9	9	9	3
Хөвсгөл	1561	1517	1	1	1561	1517	5	4	312	379	5	4	6	5	6	5
Эрдэнэ	2380	2386	3	2	793	1193	5	7	476	341	2	4	10	12	3	6
ДАРХАН-УУЛ	104159	104644	308	326	338	321	458	470	227	223	1	1	700	729	2	2
ДАРХАН	87071	87696	295	309	295	284	435	446	200	197	1	1	656	687	2	2
ОРХОН	3303	3298	3	5	1101	660	5	7	661	471	2	1	10	11	3	2
ХОНГОР	5927	5919	4	6	1482	987	6	5	988	1184	2	1	11	10	3	2
ШАРЫН ГОЛ	7858	7732	6	6	1310	1289	12	12	655	644	2	2	23	21	4	4
ӨМНӨГОВЬ	72096	73441	246	244	293	301	192	199	375	369	1	1	414	407	2	2
ДАЛАНЗАДГАД	28190	29250	174	169	162	173	122	129	231	227	1	1	273	283	2	2
БАЯНДАЛАЙ	2088	2066	3	3	696	689	4	4	522	517	1	1	7	7	2	2
БАЯНОВОО	1847	1811	5	5	369	362	4	5	462	362	1	1	6	8	1	2
БУЛГАН	2066	2038	3	2	689	1019	3	2	689	1019	1	1	5	4	2	2
ГУРВАНТЭС	5262	5300	5	6	1052	883	6	5	877	1060	1	1	12	12	2	2
МАНДАЛ-ОВОО	1626	1614	3	3	542	538	4	4	407	403	1	1	9	6	3	2
МАНЛАЙ	2705	2690	6	5	451	538	5	6	541	448	1	1	9	9	2	2
НОЁН	1385	1374	11	10	126	137	7	6	198	229	1	1	13	11	1	1
НОМГОН	2524	2480	2	3	1262	827	4	3	631	827	2	1	9	6	5	2
СЭВРЭЙ	2023	1991	2	1	1012	1991	5	5	405	398	3	5	9	9	5	9
ХАНБОГД	8395	8469	12	16	700	529	6	10	1399	847	1	1	13	15	1	1
ХАНХОНГОР	1998	2002	1	3	1998	667	4	3	499	667	4	1	9	5	9	2
Хүрмэн	1565	1556	2	2	782	778	4	4	391	389	2	2	9	6	5	3
Цогт-Овоо	1914	1930	3	3	638	643	4	4	478	483	1	1	10	8	3	3
Цогтцэций	8512	8874	14	13	608	683	10	9	851	986	1	1	21	18	2	1
ДҮНДӨВЬ	47408	47371	150	141	316	336	166	139	286	341	1	1	293	263	2	2
САЙНЦАГААН	16197	16593	106	101	153	164	96	96	169	210	1	1	161	145	2	1
АДААЦАГ	2812	2770	4	5	703	554	7	7	402	693	2	1	11	8	3	2
БАЯНЖАРГАЛАН	1319	1307	3	2	440	653	4	4	330	327	1	2	8	7	3	4
ГОВЬ-УГТААЛ	1532	1484	4	3	383	495	5	5	306	297	1	2	10	9	3	3
ГУРВАНСАЙХАН	2145	2137	2	3	1073	712	5	5	429	534	3	1	8	9	4	3
Дэлгэрхангай	2309	2254	1	3	2309	751	6	6	385	563	6	1	11	8	11	3
Дэлгэрцогт	1656	1617	1	3	1656	539	5	5	331	404	5	1	9	7	9	2

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А	2151	2141	4	2	538	1071	5	5	430	535	1	2	10	9	3	5
Дэрэн	1919	1899	4	3	480	633	6	6	320	316	2	2	9	9	2	3
Лувс	2395	2329	4	2	599	1164	5	5	479	776	1	2	10	7	3	4
Өлзийт	1437	1433	2	2	719	717	4	4	359	358	2	2	6	8	3	4
Өндөршил	2154	2152	1	3	2154	717	3	3	718	2152	3	0	9	6	9	2
Сайхан овоо	2393	2345	6	1	399	2345	3	3	798	469	1	5	7	8	1	8
Хулд	1046	1012	2	1	523	1012	5	5	209	202	3	5	7	7	4	7
Цагаандэлгэр	5946	5901	6	7	991	843	7	7	849	843	1	1	17	16	3	2
Эрдэнэдалай	227760	229672	570	574	400	400	797	797	286	283	1	1	1350	1350	2	2
Зүүн бүс	84024	84613	202	205	416	413	300	300	280	271	1	2	500	512	2	2
Дорнод	46918	47212	171	169	274	279	236	236	199	200	1	1	364	371	2	2
Хэрлэн	3195	3186	3	2	1065	1593	5	5	639	531	2	3	13	12	4	6
Баяндун	2790	2894	2	4	1395	724	5	5	558	413	3	2	12	11	6	3
Баянтүмэн	4809	4811	4	5	1202	962	6	6	802	601	2	2	12	14	3	3
Баян-Уул	2084	2123	2	2	1042	1062	4	4	521	425	2	3	8	10	4	5
Булган	1546	1556	1	1	1546	1556	4	4	386	519	4	3	9	7	9	7
Гурванзагал	3536	3617	4	5	884	723	10	10	354	329	3	2	15	16	4	3
Дашбалбар	3207	3154	2	3	1604	1051	2	2	1604	1577	1	1	9	7	5	2
Матад	2066	2066	1	1	2066	2066	4	4	517	413	4	5	8	8	8	8
Сэргэлэн	3468	3536	4	5	867	707	6	6	578	393	2	2	11	14	3	3
Халхгол	1929	1950	2	2	965	975	5	5	386	390	3	3	11	9	6	5
Хөленбуйр	3828	3896	3	3	1276	1299	4	4	957	779	1	2	11	11	4	4
Цагаан-Овоо	2757	2718	1	2	2757	1359	4	4	689	906	4	2	8	7	8	4
Чойбалсан	1894	1898	2	1	947	1898	5	5	379	271	3	7	9	15	5	15
Чулуунхороот	64768	65528	159	158	407	415	242	242	268	274	2	2	409	405	3	3
Сүхбаатар	22826	23523	115	120	198	196	137	137	167	176	1	1	225	226	2	2
Баруун-Урт	1967	1969	2	1	984	1969	7	7	281	394	4	5	13	12	7	12
Асгат	5105	5102	6	7	851	729	10	10	511	510	2	1	19	19	3	3
Баяндэлгэр	3167	3219	5	4	633	805	9	9	352	358	2	2	15	15	3	4
Дарьганга	4964	4999	5	5	993	1000	13	13	382	357	3	3	19	20	4	4
Мөнххаан	1676	1682	2	1	838	1682	4	4	419	336	2	5	8	10	4	10
Наран	3855	3796	6	5	642	759	13	13	297	292	2	3	23	22	4	4
Онгон	3550	3611	4	3	888	1204	10	10	355	401	3	3	18	16	5	5
Сүхбаатар	3430	3443	2	2	1715	1722	8	8	429	383	4	5	16	14	8	7
Түвшинширээ	2528	2537	2	2	1264	1269	6	6	421	317	3	4	11	13	6	7
Түмэнцогт	2950	2892	2	2	1475	1446	9	9	328	361	5	4	15	13	8	7
Уулбаян	1824	1787	2	2	912	894	7	7	261	298	4	3	13	11	7	6
Халзан	6929	6970	6	4	1155	1742	9	9	770	774	2	2	14	14	2	4
Эрдэнэцагаан																

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Хүн амын тоо		Их эмчийн тоо		Нэг эмчид ногдох хүний тоо		Сувилагчийн тоо		Нэг сувилагчид ногдох хүний тоо		Эмч, сувилагчийн харьцаа		Дунд мэргэжилтэн		Нэг эмчид ногдох дунд мэргэжилтэн	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
А	78968	79532	209	211	378	377	255	255	310	306	1	1	441	433	2	2
Хэнтий	24076	24267	143	146	168	166	155	155	155	152	1	1	274	270	2	2
Хэрлэн	5729	5737	3	4	1910	1434	5	5	1146	1147	2	1	10	10	3	3
Батноров	2399	2392	4	3	600	797	6	6	400	478	2	2	10	8	3	3
Батширээт	2505	2558	3	3	835	853	5	5	501	512	2	2	9	9	3	3
Баянрагата	1780	1782	3	3	593	594	4	4	445	445	1	1	7	6	2	2
Баянмөнх	1978	2014	5	5	396	403	5	5	396	403	1	1	8	8	2	2
Баян овоо	2491	2508	3	2	830	1254	5	5	498	502	2	3	10	10	3	5
Баянхутаг	4104	4159	7	8	586	520	7	7	586	594	1	1	13	13	2	2
Биндэр	2236	2243	1	1	2236	2243	5	5	447	374	5	6	9	11	9	11
Галшир	3201	3199	4	4	800	800	5	5	640	640	1	1	8	7	2	2
Дадал	2054	2110	3	3	685	703	4	4	514	528	1	1	7	7	2	2
Дархан	2502	2498	3	3	834	833	5	5	500	500	2	2	9	9	3	3
Дэлгэрхаан	2301	2275	4	4	575	569	5	5	460	455	1	1	7	7	2	2
Жаргалтхаан	1911	1949	2	3	956	650	3	3	637	487	2	1	6	7	3	2
Мөрөн	2766	2842	5	2	553	1421	5	5	553	474	1	3	9	9	2	5
Норовлин	5928	5930	4	5	1482	1186	8	8	741	847	2	1	12	11	3	2
Өмнөдэлгэр	2114	2153	1	2	2114	1077	5	5	423	431	5	3	6	6	6	3
Цэнхэрмандал	8899	8919	11	10	809	892	18	18	494	525	2	2	27	25	2	3
Бор Өндөр	1519196	1567794	8239	9112	184	172	7245	7245	210	208	1	1	11369	12269	1	1

ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМААР, 2021, 2022 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			НИЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2021		2022	2021		2022	2021		2022	
	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй
УЛСЫН ДҮН	94.9	35.1	11.6	13.3	12.4	10.5	13.9	12.7	15.5	12.9
БАРУУН БҮС	63.5	47.6	16.2	17.8	14.1	13.3	19.1	17.8	19.6	18.2
ЗАВХАН	75.2	0.0	19.5	18.6	11.9	10.5	24.8	18.6	16.4	14.0
УЛИАСТАЙ	117.5	0.0	16.5	15.2	8.9	5.6	16.5	15.2	13.3	11.3
АЛДАРХААН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
АСГАТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БАЯНТЭС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БАЯНХАЙРХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДӨРВӨЛЖИН	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
ЗАВХАНМАНДАЛ	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
ИДЭР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ИХ УУЛ	0.0	0.0	22.7	0.0	176.5	250.0	22.7	45.5	176.5	250.0
НӨМРӨГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ОТГОН	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
САНТМАРГАЦ	0.0	0.0	1000.0	1000.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
СОНГИНО	0.0	0.0	200.0	142.9	0.0	0.0	200.0	142.9	0.0	0.0
ТОСОНЦЭНГЭЛ	0.0	0.0	13.5	10.8	6.2	6.1	21.6	16.1	6.2	6.1
ТҮДЭВТЭЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТЭЛМЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0
ТЭС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	0.0	0.0	0.0
УРГАМАЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААНХАЙРХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААНЧЛУУТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦЭЦЭН-УУЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ШИЛҮҮСТЭЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЭРДЭНЭХАЙРХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЯРУУ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0
ГОВЬ-АЛТАЙ	0.0	0.0	17.7	17.9	13.4	10.8	21.6	24.5	20.1	19.4
Есөнбулаг	0.0	0.0	14.2	14.1	12.1	6.8	15.8	17.7	17.1	13.6
Алтай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	125.0	333.3
Баян-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бигэр	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	333.3	1000.0	0.0	0.0
Бугат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дарви	0.0	0.0	285.7	1000.0	0.0	0.0	285.7	1000.0	0.0	0.0
Дэлгэр	0.0	0.0	500.0	0.0	500.0	1000.0	500.0	0.0	500.0	1000.0
Жаргалан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			НИЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2021		2022	2021		2022	2021		2022	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022		
ТАЙШИР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Тонхил	0.0	0.0	142.9	0.0	0.0	0.0	142.9	333.3	0.0	
Төгрөг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Халиун	0.0	0.0	1000.0	1000.0	0.0	0.0	2000.0	1000.0	0.0	
Хөхморьт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Цогт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	0.0	0.0	
Цээл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	
Чандмань	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Шарга	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Эрдэнэ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Баян-Өлгий	68.3	72.1	16.4	18.8	14.4	14.2	18.4	16.7	20.9	18.4
Өлгий	40.3	81.6	14.5	18.0	9.8	8.8	15.3	12.3	13.1	9.6
Алтай	0.0	0.0	58.8	200.0	181.8	76.9	58.8	0.0	181.8	76.9
Алтанцэгц	0.0	0.0	0.0	0.0	71.4	111.1	0.0	0.0	71.4	111.1
Баяннуур	2381.0	0.0	47.6	55.6	0.0	0.0	47.6	55.6	30.3	52.6
Бугат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
Булган	0.0	0.0	31.3	0.0	76.9	76.9	46.9	54.1	115.4	153.8
Буянт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
Дэлүүн	0.0	0.0	22.7	47.6	0.0	0.0	22.7	0.0	40.0	0.0
Ногооннуур	0.0	0.0	0.0	0.0	58.8	52.6	14.5	0.0	88.2	105.3
Сагсай	0.0	0.0	0.0	0.0	33.3	62.5	0.0	0.0	33.3	62.5
Толбо	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанхус	0.0	0.0	0.0	0.0	22.2	47.6	0.0	0.0	66.7	95.2
Цэнгэл	0.0	0.0	61.9	48.8	80.6	120.0	61.9	97.6	145.2	160.0
Ховд	147.4	110.8	18.2	19.1	15.5	16.9	21.1	21.1	20.5	21.4
Жаргалант	113.9	62.5	17.7	19.9	15.0	16.8	18.8	17.6	15.6	16.8
Алтай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Булган	735.3	0.0	22.1	0.0	0.0	0.0	22.1	46.2	0.0	0.0
Буянт	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0	0.0	200.0	1000.0	3000.0	0.0
Дарви	0.0	0.0	66.7	125.0	111.1	142.9	66.7	0.0	111.1	142.9
Дөргөн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дуут	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Зэрэг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	58.8	0.0
Манхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	32.3	0.0	83.3	125.0
Мөнххайрхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мөст	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
Мянгад	0.0	0.0	66.7	166.7	0.0	0.0	133.3	166.7	0.0	0.0
Үенч	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	250.0	1000.0	1000.0	0.0
Ховд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Цэцэг	0.0	5882.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ЧАНДМАНЬ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэбүрэн	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
Увс	0.0	0.0	10.2	13.7	13.7	11.3	11.3	11.8	10.3	18.5	16.3	16.3
Улаангом	0.0	0.0	11.3	9.3	14.9	9.7	12.5	10.8	10.6	11.1	11.1	11.1
Баруунтуруун	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бөхмөрөн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Давст	0.0	0.0	0.0	250.0	0.0	250.0	0.0	0.0	0.0	250.0	0.0	0.0
Завхан	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
Зүүнговь	0.0	0.0	0.0	111.1	0.0	125.0	0.0	0.0	0.0	111.1	125.0	125.0
Зүүнхангай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Малчин	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Наранбулаг	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	2000.0	0.0	0.0
Өлгий	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өмнөговь	0.0	0.0	26.3	34.5	45.5	0.0	26.3	0.0	0.0	69.0	83.3	83.3
Өндөрхангай	0.0	0.0	0.0	37.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	74.1	0.0	0.0
Сагил	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Тариалан	0.0	0.0	0.0	83.3	0.0	76.9	0.0	0.0	0.0	83.3	76.9	76.9
Түргэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Тэс	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	52.6	125.0	181.8	500.0	500.0
Ховд	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
Хяргас	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Цагаанхайрхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАНГАЙН БУС	68.2	48.6	11.5	12.1	14.3	11.8	14.2	11.6	14.7	13.6	13.6	13.6
Орхон	39.7	0.0	12.3	6.5	14.3	5.6	13.9	14.3	6.9	6.5	6.5	6.5
Баян-Өндөр	39.8	0.0	12.3	6.1	14.3	4.6	13.9	14.3	6.5	5.6	5.6	5.6
Жаргалант	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨВӨРХАНГАЙ	45.3	50.3	10.9	14.6	10.4	13.7	13.1	13.2	16.6	14.8	14.8	14.8
Арвайхээр	58.5	0.0	12.9	12.2	12.2	10.7	14.6	14.7	13.9	12.0	12.0	12.0
Б-Баян-Улаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бат-Өлзий	0.0	0.0	33.3	43.5	0.0	37.0	33.3	66.7	65.2	37.0	37.0	37.0
Баянгол	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Богд	0.0	0.0	19.6	20.4	40.0	0.0	19.6	0.0	20.4	0.0	0.0	0.0
Бүрд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Гучин ус	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Зүйл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
З-Баян-Улаан	0.0	100000.0	0.0	1000.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	1000.0	1000.0
Нарийн тээл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өлзийт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
САНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТАРАГТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
УЯНГА	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	55.6	166.7	166.7	54.1	50.0	55.6
Хайрхандулаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	333.3	333.3	0.0	0.0	250.0
Хархорин	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	12.7	7.9	7.9	0.0	0.0	16.9
Хужирт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Булган	0.0	0.0	14.3	19.7	14.3	19.7	14.7	19.2	19.2	14.3	9.9	22.1
Булган	0.0	0.0	7.0	8.7	7.2	11.9	7.0	11.9	7.0	5.8	8.9	11.9
Баян-Агт	0.0	0.0	0.0	0.0	83.3	100.0	83.3	100.0	100.0	0.0	0.0	83.3
Баяннуур	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	333.3	142.9	333.3	333.3	0.0	0.0	142.9
Бугат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бүрэгхангай	0.0	0.0	1000.0	3000.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
Гурванбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дашинчилэн	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	200.0	1000.0	500.0
Могод	0.0	0.0	333.3	0.0	500.0	1000.0	500.0	1000.0	1000.0	333.3	0.0	500.0
Орхон	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Рацшант	0.0	0.0	41.7	71.4	71.4	71.4	71.4	0.0	0.0	41.7	0.0	71.4
Сайхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	200.0
Сэлэнгэ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Төшиг	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0	166.7	100.0
Хангал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хишиг-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хутаг-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	21.7
Баянхонгор	53.8	59.6	8.6	10.9	8.6	10.9	9.5	9.9	11.3	9.8	12.5	12.4
Баянхонгор	58.6	62.8	8.2	10.8	8.2	10.8	5.7	5.2	8.8	7.2	7.5	6.5
Баацагаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	1000.0	0.0	333.3	0.0
Баянговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0
Баянлиг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Овоо	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянцагаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	125.0	0.0	0.0	0.0
Богд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бөмбөгөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	2000.0	2000.0	0.0	500.0	2000.0
Бууцагаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Галуут	0.0	0.0	58.8	0.0	58.8	0.0	0.0	0.0	58.8	100.0	0.0	0.0
Гурванбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	125.0	500.0	0.0	0.0
Жаргалант	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	1000.0	1000.0	0.0	500.0	1000.0
Жинст	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2021	2022	2021		2022		2021		2022	
ЗАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	1000.0	0.0	0.0	500.0	1000.0
Өлзийт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хүрээмарал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Шинэжинст	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэцогт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
АРХАНГАЙ	242.4	0.0	9.7	11.8	13.4	15.3	13.3	8.3	18.6	15.3
Эрдэнэбулган	216.6	0.0	7.2	9.8	6.2	5.5	7.2	4.2	7.1	5.5
Батцэнгэл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Булган	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
ЖАРГАЛАНТ	6250.0	0.0	62.5	166.7	0.0	0.0	187.5	166.7	333.3	0.0
ИХТАМИР	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
ӨГИЙНУУР	0.0	0.0	0.0	0.0	133.3	200.0	0.0	0.0	133.3	200.0
Өлзийт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
Өндөр-Улаан	0.0	0.0	32.3	0.0	0.0	0.0	96.8	90.9	0.0	0.0
Тариат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	17.5	0.0
Төвшрүүлэх	0.0	0.0	0.0	0.0	125.0	333.3	0.0	0.0	250.0	333.3
Хайрхан	0.0	0.0	66.7	52.6	0.0	0.0	66.7	52.6	0.0	0.0
Хангай	0.0	0.0	0.0	0.0	47.6	0.0	0.0	0.0	47.6	0.0
Хашаат	0.0	0.0	500.0	1000.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0
Хотонт	0.0	0.0	111.1	0.0	250.0	333.3	111.1	166.7	500.0	333.3
Цахир	0.0	0.0	0.0	0.0	166.7	500.0	1000.0	0.0	166.7	500.0
Цэнхэр	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	250.0	0.0	0.0	142.9	250.0
Цэцэрлэг	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0
Чулуут	0.0	0.0	0.0	0.0	200.0	1000.0	0.0	0.0	200.0	1000.0
Эрдэнэмандал	0.0	0.0	0.0	0.0	22.2	0.0	0.0	0.0	44.4	0.0
Хөвсгөл	37.7	130.5	13.6	19.7	16.1	13.4	18.1	11.8	17.8	16.1
Мөрөн	0.0	98.1	12.9	21.8	12.8	12.1	14.6	7.3	13.7	14.1
АЛАГ-ЭРДЭНЭ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
АРБУЛАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	200.0	0.0	0.0	100.0	200.0
БАЯНЗҮРХ	0.0	0.0	0.0	0.0	125.0	0.0	0.0	0.0	125.0	0.0
БҮРЭНТОГТОХ	0.0	0.0	500.0	0.0	500.0	0.0	1000.0	1000.0	1000.0	0.0
Галт	0.0	0.0	0.0	0.0	87.0	111.1	0.0	0.0	87.0	111.1
ЖАРГАЛАНТ	20000.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	200.0	500.0	0.0	0.0
ИХ-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	45.5	0.0	0.0	0.0
РАШААНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	76.9	0.0	52.6	0.0	76.9	0.0
РЕНЧИЛХҮМБЭ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ТАРИАЛАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	18.5	0.0	0.0	0.0
Тосонцэнгэл	0.0	0.0	47.6	0.0	55.6	0.0	47.6	90.9	55.6	0.0
Төмөрбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	66.7	0.0	0.0	0.0
Түнэл	0.0	4545.5	0.0	0.0	45.5	66.7	0.0	0.0	45.5	66.7
Улаан-Уул	0.0	0.0	52.6	0.0	0.0	0.0	105.3	250.0	0.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				
	2021	2022	2021		2022		2021		2022		
ХАНХ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААННУУР	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
ЦАГААН-УУЛ	0.0	0.0	38.5	71.4	0.0	0.0	0.0	38.5	0.0	66.7	0.0
ЦАГААН-ҮҮР	0.0	0.0	71.4	0.0	76.9	0.0	0.0	71.4	166.7	76.9	0.0
Цэцэрлэг	0.0	0.0	62.5	0.0	0.0	0.0	0.0	62.5	200.0	0.0	0.0
ЧАНДМАНЬ-Өндөр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ШИНЭ-Идэр	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	333.3	0.0	1000.0	0.0
Эрдэнэбулган	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Төвийн бүс	85.3	26.0	10.6	11.5	12.2	8.5	13.2	13.0	16.1	11.2	11.2
Төв	177.1	125.0	15.1	18.8	21.3	18.6	21.3	18.8	30.0	21.2	21.2
Зуунмод	209.0	142.7	12.5	15.4	11.4	14.9	12.5	11.0	11.4	14.9	14.9
АЛТАНБУЛАГ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
АРГАЛАНТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
АРХУСТ	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0
БАТСҮМБЭР	0.0	0.0	0.0	0.0	27.8	0.0	0.0	0.0	83.3	71.4	71.4
Баян	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баяндэлгэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянжаргалан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	166.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өнжүүл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
Баянхангай	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянцагаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянцогт	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
Баянчандмана	0.0	0.0	1000.0	0.0	250.0	0.0	2000.0	2000.0	500.0	0.0	0.0
Борнуур	0.0	0.0	200.0	500.0	0.0	0.0	200.0	0.0	200.0	0.0	0.0
Бүрэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дэлгэрхаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Жаргалант	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0
ЗААМАР	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	500.0	200.0	0.0	500.0	500.0	500.0
Лүн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мөнгөморьт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өндөрширээт	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	1000.0
Сүмбэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сэргэлэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	0.0
УГТААЛЦАЙДАМ	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	333.3	1000.0	0.0	0.0	0.0
Цээл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0
Эрдэнэ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэсант	0.0	0.0	66.7	250.0	142.9	0.0	66.7	0.0	142.9	0.0	0.0
Говьсүмбэр	0.0	0.0	2.1	4.3	10.6	5.6	2.1	0.0	13.2	5.6	5.6

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД					
	2021	2022	2021		2022		2021		2022		
Сүмбэр	0.0	0.0	2.1	4.3	8.0	0.0	0.0	2.1	0.0	8.0	0.0
Баянтал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Шивээговь	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
Сэлэнгэ	123.2	0.0	10.5	9.9	9.7	7.6	14.8	13.6	15.7	12.2	6.2
Сүхбаатар	226.5	0.0	13.6	13.5	11.8	6.2	18.1	13.5	16.2	0.0	0.0
Алтанбулаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баруунбүрэн	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	1000.0	0.0	0.0	500.0	2000.0	0.0
Баянгол	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	500.0	0.0	0.0
Ерөө	0.0	0.0	0.0	0.0	166.7	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0
Жавхланта	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	0.0
Зүүнбүрэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мандал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Орхон	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Орхонтүүл	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	2000.0	0.0	0.0	1000.0	2000.0	0.0
Сайхан	0.0	0.0	7.9	0.0	0.0	0.0	7.9	15.6	0.0	0.0	0.0
Сант	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Түшиг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хүдэр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0	0.0
Хушаат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	1000.0	0.0
Цагааннуур	0.0	0.0	666.7	0.0	500.0	0.0	666.7	2000.0	500.0	0.0	0.0
Шаамар	0.0	0.0	500.0	500.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дорноговь	68.6	80.0	8.9	8.4	9.6	6.5	12.3	15.4	13.6	8.1	4.0
Сайншанд	88.7	0.0	9.8	9.0	5.9	2.0	13.3	16.2	10.8	0.0	0.0
Айраг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Алтанширээ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Даланжаргалан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дэлгэрэх	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Замын-Үүд	0.0	0.0	3.2	6.7	22.4	25.6	6.3	6.7	22.4	25.6	0.0
Иххэт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мандах	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өргөн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сайхандулаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанбадрах	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хатанбулаг	0.0	0.0	250.0	0.0	0.0	0.0	250.0	500.0	0.0	0.0	0.0
Хөвсгөл	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Эрдэнэ	0.0	50000.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0
Дархан-Уул	136.7	0.0	9.6	8.3	10.5	8.2	10.9	12.9	13.5	11.3	10.3
Дархан	136.8	0.0	9.1	8.3	9.0	7.2	10.5	11.9	12.0	10.3	0.0
Орхон	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хонгор	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Шарын гол	0.0	0.0	1000.0	0.0	666.7	1000.0	1000.0	1000.0	666.7	1000.0	0.0
Өмнөговь	0.0	0.0	11.0	14.2	15.1	9.8	12.2	11.6	17.5	13.1	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ДАЛАНЗАДГАД	0.0	0.0	8.4	9.3	9.8	7.2	9.1	9.3	10.7	7.2
БАЯНДАЛАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
БАЯНОВОО	0.0	0.0	166.7	500.0	0.0	0.0	166.7	0.0	0.0	0.0
БУЛГАН	0.0	0.0	200.0	500.0	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0	0.0
ГУРВАНТЭС	0.0	0.0	45.5	142.9	300.0	200.0	45.5	0.0	400.0	400.0
МАНДАЛ-ОВОО	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0
МАНЛАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
НОЁН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
НОМГОН	0.0	0.0	76.9	0.0	0.0	0.0	76.9	125.0	0.0	0.0
СЭВРЭЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАНБОГД	0.0	0.0	12.0	0.0	57.7	0.0	24.1	54.1	57.7	0.0
ХАНХОНГОР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХҮРМЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦОГТ-ОВОО	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦОГЦЭЦИЙ	0.0	0.0	7.9	16.1	25.6	111.1	7.9	0.0	51.3	222.2
ДҮНДГОВЬ	0.0	0.0	14.0	17.8	11.8	2.8	15.2	11.1	11.8	2.8
САЙНЦАГААН	0.0	0.0	10.2	11.9	6.2	0.0	10.2	7.2	6.2	0.0
АДАЦАГ	0.0	0.0	125.0	0.0	0.0	0.0	250.0	666.7	0.0	0.0
БАЯНЖАРГАЛАН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ГОВЬ-УГТААЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ГУРВАНСАЙХАН	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0	0.0	0.0	1000.0	1000.0
ДЭЛГЭРХАНГАЙ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДЭЛГЭРЦОГТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ДЭРЭН	0.0	0.0	200.0	333.3	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0	0.0
ЛУУС	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ӨЛЗИЙТ	0.0	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0	333.3	0.0
ӨНДӨРШИЛ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
САЙХАН ОВОО	0.0	0.0	200.0	500.0	0.0	0.0	200.0	0.0	0.0	0.0
ХУЛД	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААНДЭЛГЭР	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЭРДЭНЭДАЛАЙ	0.0	0.0	40.0	100.0	0.0	0.0	40.0	0.0	0.0	0.0
ЗҮҮН БҮС	64.0	50.1	7.7	10.2	9.5	6.5	9.8	8.4	13.3	10.1
Дорнод	167.6	0.0	7.8	9.3	8.2	5.2	10.1	10.5	12.0	7.8
Хэрлэн	114.6	0.0	8.0	9.5	7.2	4.1	10.3	10.7	10.4	5.4
Баяндун	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянтүмэн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Уул	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	0.0	0.0	0.0	142.9	0.0
Булган	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Гурванзагал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Дашбалбар	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Матад	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	166.7	0.0	0.0	285.7	333.3

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 100 000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД		НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД				ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, 1000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД			
	2021	2022	2021		2022		2021		2022	
СЭРГЭЛЭН	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХАЛХГОЛ	100000.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ХөЛөнБҮЙр	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЦАГААН-Овоо	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЧойБалсан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЧУЛУУНХОРООТ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
СҮХБААТАР	0.0	90.1	5.1	7.2	8.1	3.6	5.8	4.3	11.7	9.0
Баруун-Урт	0.0	94.5	3.9	4.7	2.8	1.9	4.7	4.7	4.7	5.7
Асгат	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баяндэлгэр	0.0	0.0	200.0	250.0	333.3	0.0	200.0	0.0	333.3	0.0
Дарьганга	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мөнххаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Наран	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Онгон	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	142.9	0.0
Сүхбаатар	0.0	0.0	166.7	200.0	400.0	250.0	166.7	0.0	400.0	250.0
Түвшинширээ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Түмэнцогт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Уулбаян	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Халзан	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
Эрдэнэцагаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хэнтий	0.0	77.0	9.8	14.1	12.3	10.5	13.1	9.9	16.2	13.5
Хэрлэн	0.0	0.0	7.9	10.1	11.4	8.5	8.6	6.7	12.3	10.3
Батноров	0.0	0.0	0.0	0.0	111.1	250.0	0.0	0.0	111.1	250.0
Батширээт	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянадрага	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	250.0	500.0	0.0	0.0
Баянмөнх	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян овоо	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Баянхутаг	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Биндэр	0.0	0.0	0.0	0.0	47.6	0.0	47.6	125.0	47.6	0.0
Галшир	0.0	0.0	333.3	1000.0	0.0	0.0	333.3	0.0	0.0	0.0
Дадал	0.0	0.0	166.7	1000.0	0.0	0.0	166.7	0.0	0.0	0.0
Дархан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0	0.0	0.0
Дэлгэрхаан	0.0	0.0	166.7	250.0	0.0	0.0	166.7	0.0	500.0	0.0
Жаргалтхаан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Мөрөн	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1000.0	0.0
Норовлин	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	500.0	0.0
Өмнөдэлгэр	0.0	0.0	83.3	0.0	0.0	0.0	83.3	166.7	47.6	111.1
Цэнхэрмандал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бор-Өндөр	0.0	1219.5	6.7	15.2	0.0	0.0	13.3	0.0	0.0	0.0
Улаанбаатар	118.1	28.4	11.1	12.6	12.5	10.3	13.1	12.3	14.9	12.1

ОРНЫ АШИГЛАЛТ, БҮС, АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМААР, 2021, 2022 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО			ДУНДАЖ ОР ХОНОГ		
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
УЛСЫН ДҮН	198.0	232.5	54.3	63.7	26.6	34.2	93.0	112.7	7.4	6.8	7.4	6.8
БАРУУН БҮС	218.6	235.7	59.9	64.6	28.4	33.5	99.4	119.3	7.7	7.0	7.7	7.0
ЗАВХАН	123.4	218.5	33.8	59.9	15.5	31.3	55.6	116.4	7.9	7.0	7.9	7.0
УЛИАСТАЙ	94.2	234.2	25.8	64.2	11.5	32.4	16.5	46.2	8.2	7.2	8.2	7.2
АЛДАРХААН	269.7	204.0	73.9	55.9	32.2	30.5	337.9	501.6	8.4	6.7	8.4	6.7
АСТАТ	208.2	148.2	57.0	40.6	29.7	24.5	174.3	170.3	7.0	6.0	7.0	6.0
БАЯНТЭС	262.2	319.4	71.8	87.5	37.6	47.1	240.6	294.7	7.0	6.8	7.0	6.8
БАЯНХАЙРХАН	137.1	193.9	37.6	53.1	23.6	36.3	255.4	251.7	5.8	5.3	5.8	5.3
Дөрвөлжин	466.8	236.3	127.9	64.7	57.6	34.1	253.9	324.3	8.1	6.9	8.1	6.9
Завханмандал	331.0	237.4	90.7	65.0	41.9	32.0	156.9	137.9	7.9	7.4	7.9	7.4
Идэр	316.9	279.5	86.8	76.6	41.9	41.8	252.7	315.9	7.6	6.7	7.6	6.7
Их Уул	181.8	268.1	49.8	73.5	26.1	40.3	271.7	410.5	7.0	6.7	7.0	6.7
Нөмрөг	305.3	247.9	83.6	67.9	37.0	36.1	278.2	278.9	8.3	6.9	8.3	6.9
ОТГОН	118.2	122.9	32.4	33.7	15.3	19.4	260.6	323.1	7.7	6.3	7.7	6.3
САНТМАРГАЦ	109.0	88.8	29.9	24.3	16.3	12.3	260.0	196.3	6.7	7.2	6.7	7.2
Сонгино	146.4	117.0	40.1	32.1	18.4	20.9	190.9	219.1	8.0	5.6	8.0	5.6
Тосонцэнгэл	169.1	181.5	46.3	49.7	23.0	28.1	83.2	103.7	7.3	6.5	7.3	6.5
Түдэвтэй	80.5	110.7	22.1	30.3	10.8	17.8	87.6	106.5	7.5	6.2	7.5	6.2
Тэлмэн	270.0	316.7	74.0	86.8	37.2	51.6	289.6	416.5	7.3	6.1	7.3	6.1
Тэс	268.0	240.7	73.4	65.9	31.0	32.8	294.3	325.1	8.6	7.3	8.6	7.3
УРГАМАЛ	371.4	169.4	101.7	46.4	47.6	28.7	166.5	189.9	7.8	5.9	7.8	5.9
Цагаанхайрхан	296.3	265.3	81.2	72.7	38.5	38.6	173.1	199.1	7.7	6.9	7.7	6.9
Цагаанчулуут	309.0	300.7	84.7	82.4	41.0	41.7	161.1	183.1	7.5	7.2	7.5	7.2
Цэцэн-Уул	287.8	178.6	78.9	48.9	33.8	27.1	271.2	231.6	8.5	6.6	8.5	6.6
Шилүүстэй	226.0	153.3	61.9	42.0	29.8	22.7	163.0	177.3	7.6	6.8	7.6	6.8
Эрдэнэхайрхан	284.4	221.0	77.9	60.5	32.0	27.0	246.3	247.5	8.9	8.2	8.9	8.2
Яруу	324.0	172.8	88.8	47.4	40.2	24.3	338.8	341.4	8.1	7.1	8.1	7.1
Говь-Алтай	319.5	212.5	87.5	58.2	38.7	29.2	119.2	120.4	8.3	7.3	8.3	7.3
Есөнбулаг	295.4	215.5	80.9	59.0	36.7	30.8	61.4	62.9	8.0	7.0	8.0	7.0
Алтай	475.9	362.6	130.4	99.3	49.7	41.5	209.4	207.3	9.6	8.7	9.6	8.7
Баян-Уул	351.9	210.3	96.4	57.6	40.6	25.5	204.1	204.3	8.7	8.3	8.7	8.3
Бигэр	259.5	113.3	71.1	31.1	31.3	15.5	150.6	150.4	8.3	7.3	8.3	7.3
Бугат	373.0	262.5	102.2	71.9	48.0	34.0	219.7	221.1	7.8	7.7	7.8	7.7
Дарви	302.6	205.1	82.9	56.2	37.5	29.5	178.4	176.8	8.1	7.0	8.1	7.0
Дэлгэр	598.9	231.0	164.1	63.3	58.5	27.1	318.3	318.0	10.2	8.5	10.2	8.5
Жаргалан	344.8	222.6	94.5	61.0	40.5	28.3	185.4	185.5	8.5	7.9	8.5	7.9
Тайшир	295.2	158.2	80.9	43.3	37.0	24.0	165.1	164.4	8.0	6.6	8.0	6.6

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Тонхил	358.0	265.8	98.1	72.8	42.5	39.0	226.1	224.3	8.4	6.8
Төгрөг	188.3	127.1	51.6	34.8	23.5	17.1	139.4	136.0	8.0	7.4
Халиун	372.2	148.7	102.0	40.7	39.0	17.7	245.8	244.1	9.6	8.4
Хөхморьт	285.8	202.8	78.3	55.6	35.8	28.9	235.1	233.0	8.0	7.0
Цогт	324.3	172.9	88.8	47.4	39.2	25.4	355.6	352.1	8.3	6.8
Цээл	596.3	337.2	163.4	92.4	68.9	46.3	228.6	226.9	8.7	7.3
ЧАНДМАНЬ	330.0	184.0	90.4	50.4	45.1	30.2	230.7	231.7	7.3	6.1
ШАРГА	455.1	196.5	124.7	53.8	51.9	26.4	201.0	202.2	8.8	7.4
Эрдэнэ	335.8	213.6	92.0	58.5	40.5	35.9	233.4	233.2	8.3	5.9
Баян-Өлгий	230.3	221.5	63.1	60.7	32.1	32.4	113.2	112.3	7.2	6.8
Өлгий	258.6	248.0	70.9	67.9	35.1	35.3	56.5	57.6	7.4	7.0
Алтай	152.4	221.7	41.8	60.7	24.5	36.2	253.5	242.3	6.2	6.1
Аптанцөпц	137.2	277.0	37.6	75.9	18.0	41.8	263.0	241.9	7.6	6.6
Баяннуур	138.8	166.7	38.0	45.7	22.5	27.7	224.6	217.5	6.2	6.0
Бугат	142.3	172.5	39.0	47.3	20.6	25.9	330.5	312.2	6.9	6.7
Булган	215.8	118.3	59.1	32.4	37.5	22.4	233.3	223.9	5.8	5.3
Буянт	184.4	206.8	50.5	56.7	23.7	31.5	257.3	239.4	7.8	6.6
Дэлүүн	119.8	132.5	32.8	36.3	19.7	21.5	279.5	245.1	6.1	6.2
НОГООНУУР	130.6	108.3	35.8	29.7	21.5	17.2	282.2	250.8	6.1	6.3
Сагсай	91.1	128.4	25.0	35.2	16.1	22.0	242.8	237.8	5.7	5.8
Толбо	193.6	187.4	53.0	51.3	29.6	30.6	270.0	258.1	6.5	6.1
Улаанхус	155.1	154.2	42.5	42.2	24.0	26.0	267.8	256.1	6.5	5.9
Цэнгэл	189.0	133.0	51.8	36.4	28.8	21.9	296.9	284.5	6.6	6.1
Ховд	259.6	253.3	71.1	69.4	32.1	33.8	108.5	106.6	8.1	7.5
ЖАРГАЛАНТ	241.9	240.4	66.3	65.9	29.6	31.6	52.1	51.4	8.2	7.6
Алтай	496.3	215.2	136.0	58.9	32.6	32.7	259.7	260.8	15.2	6.6
Булган	287.4	328.7	78.8	90.0	37.3	41.1	199.9	201.7	7.7	8.0
Буянт	300.3	291.5	82.3	79.9	38.6	40.8	375.3	380.3	7.8	7.2
Дарви	359.3	316.9	98.4	86.8	54.4	48.0	274.6	275.6	6.6	6.6
Дөргөн	272.5	316.1	74.6	86.6	36.8	47.1	282.3	307.7	7.4	6.7
Дуут	301.4	209.4	82.6	57.4	33.5	31.2	242.9	237.0	9.0	6.7
Зэрэг	348.5	326.2	95.5	89.4	48.5	47.8	258.7	258.4	7.2	6.8
МАНХАН	333.4	262.7	91.3	72.0	46.4	40.1	307.3	286.4	7.2	6.5
Мөнххайрхан	264.1	273.0	72.4	74.8	35.3	38.5	219.3	216.6	7.5	7.1
Мөст	258.5	206.6	70.8	56.6	35.4	28.6	226.9	225.8	7.3	7.2
МЯНГАД	320.1	319.7	87.7	87.6	45.4	47.0	373.1	376.0	7.1	6.8
Үенч	212.3	234.3	58.2	64.2	29.4	34.3	263.5	326.3	7.2	6.8
Ховд	108.9	267.9	29.8	73.4	15.1	29.5	319.1	321.4	7.2	9.1
Цэцэг	494.5	329.6	135.5	90.3	61.4	45.8	317.9	322.6	8.1	7.2
ЧАНДМАНЬ	474.7	434.4	130.1	119.0	56.9	56.5	280.6	236.8	8.3	7.7

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Эрдэнэбүрэн	172.9	163.9	47.4	44.9	24.8	23.6	243.6	240.1	7.0	7.0
Увс	273.3	273.5	74.9	74.9	37.9	41.0	147.5	153.0	7.2	6.7
Улаангом	251.1	280.5	68.8	76.8	34.8	42.4	89.5	96.4	7.2	6.6
Баруунтуруун	248.2	239.3	68.0	65.5	36.4	36.3	174.0	173.6	6.8	6.6
Бөхмөрөн	431.2	358.4	118.1	98.2	61.1	50.8	208.5	209.3	7.1	7.1
Давст	345.4	286.1	94.6	78.4	49.4	41.4	177.2	175.8	7.0	6.9
Завхан	221.0	184.4	60.5	50.5	32.2	27.2	189.5	190.3	6.9	6.8
Зүүнговь	448.6	245.2	122.9	67.2	58.7	38.5	319.1	263.0	7.6	6.4
Зүүрхангай	367.3	278.7	100.6	76.4	49.6	41.5	218.2	218.1	7.4	6.7
Малчин	355.2	269.1	97.3	73.7	46.5	41.6	246.5	246.7	7.6	6.5
Наранбулаг	139.3	221.1	38.2	60.6	19.0	31.3	364.7	398.5	7.3	7.1
Өлгий	423.6	336.7	116.1	92.3	61.3	46.9	247.4	226.6	6.9	7.2
Өмнөговь	294.1	247.8	80.6	67.9	42.8	38.1	296.6	298.4	6.9	6.5
Өндөрхангай	304.3	239.0	83.4	65.5	42.0	36.1	201.8	202.2	7.2	6.6
Сагил	596.8	391.6	163.5	107.3	73.1	56.3	277.2	278.9	8.2	7.0
Тариалан	222.1	212.5	60.8	58.2	30.8	31.1	367.2	372.4	7.2	6.8
Түргэн	455.3	311.7	124.7	85.4	64.3	45.4	232.1	190.0	7.1	6.9
Тэс	182.8	227.4	50.1	62.3	27.7	34.8	259.8	259.8	6.6	6.5
Ховд	209.9	242.4	57.5	66.4	30.3	37.3	254.3	255.1	6.9	6.5
Хяргас	323.7	211.9	88.7	58.1	44.4	31.6	256.1	233.0	7.3	6.7
Цагаанхайрхан	315.3	293.9	86.4	80.5	40.5	40.5	190.4	192.3	7.8	7.2
ХАНГАЙН БҮС	158.2	232.4	43.3	63.7	21.4	34.0	77.1	134.2	7.4	6.8
Орхон	283.7	280.1	77.7	76.7	41.1	42.3	117.5	117.1	6.9	6.6
Баян-Өндөр	285.4	280.8	78.2	76.9	41.4	42.4	114.9	114.5	6.9	6.6
Жаргалант	136.8	216.7	37.5	59.4	19.0	31.5	348.2	346.4	7.2	6.9
Өвөрхангай	134.5	186.1	36.9	51.0	17.5	26.9	72.9	111.2	7.7	6.9
Арвайхээр	163.1	195.4	44.7	53.5	20.5	27.9	49.7	57.4	8.0	7.0
Б-Баян-Улаан	50.8	150.6	13.9	41.3	6.4	21.9	43.1	192.5	8.0	6.9
Бат-Өлзий	97.2	136.7	26.6	37.5	13.4	22.9	91.5	177.6	7.3	6.0
Баянгол	77.8	208.9	21.3	57.2	8.1	24.1	64.2	186.8	9.6	8.7
Баян-Өндөр	143.0	115.7	39.2	31.7	17.9	17.3	240.8	235.7	8.0	6.7
Богд	60.4	148.3	16.5	40.6	15.1	24.5	55.8	238.3	4.0	6.0
Бүрд	199.1	135.3	54.6	37.1	30.0	22.0	194.1	192.3	6.6	6.1
Гучин ус	29.2	199.6	8.0	54.7	4.2	28.9	43.5	152.8	6.9	6.9
Зүйл	117.3	106.2	32.1	29.1	17.2	14.9	117.5	114.8	6.8	7.1
З-Баян-Улаан	103.0	167.4	28.2	45.9	16.8	25.3	320.9	315.8	6.1	6.6
Нарийн тээл	77.6	188.0	21.3	51.5	9.8	25.8	42.6	143.1	7.9	7.3
Өлзийт	45.4	148.2	12.4	40.6	5.8	21.3	56.4	143.7	7.8	7.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ			ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ			ОРНЫ ЭРГЭЛТ			ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО			ДУНДАЖ ОР ХОНОГ		
	2021	2022	2021	2021	2022	2021	2021	2022	2021	2021	2022	2021	2021	2022	
САНТ	82.5	132.3	22.6	36.2	11.4	21.4	86.0	202.1	7.2	6.2					
ТАРАГТ	80.7	133.7	22.1	36.6	11.4	21.9	113.3	236.3	7.1	6.1					
Төгрөг	326.7	145.7	89.5	39.9	36.6	19.9	226.3	177.8	8.9	7.3					
Уянга	69.5	143.5	19.1	39.3	10.1	20.9	105.8	235.8	6.9	6.9					
Хайрхандулаан	201.1	126.1	55.1	34.5	24.6	17.8	159.0	158.1	8.2	7.1					
Хархорин	485.9	298.0	133.1	81.6	58.5	43.6	162.8	162.2	8.3	6.8					
Хужирт	59.6	146.5	16.3	40.1	8.0	21.5	70.8	187.6	7.5	6.8					
Булган	125.6	242.9	34.4	66.6	15.9	33.6	63.2	185.7	7.9	7.2					
Булган	159.9	299.0	43.8	81.9	20.3	39.4	34.7	78.6	7.9	7.6					
Баян-Агт	157.4	245.5	43.1	67.3	18.6	38.0	90.1	306.3	8.5	6.5					
Баяннуур	77.9	223.0	21.3	61.1	11.4	34.5	45.8	311.3	6.8	6.5					
Бугат	57.1	267.3	15.7	73.2	7.0	38.2	62.3	362.2	8.2	7.0					
Бүрэгхангай	109.1	115.7	29.9	31.7	13.6	17.6	82.2	266.0	8.0	6.6					
Гурванбулаг	152.4	293.5	41.8	80.4	17.1	37.2	69.8	297.9	8.9	7.9					
Дашинчилэн	73.1	167.5	20.0	45.9	9.7	24.4	60.9	275.3	7.5	6.9					
Могод	48.4	158.9	13.3	43.5	6.9	25.6	65.1	243.0	7.0	6.2					
Орхон	146.0	167.6	40.0	45.9	18.4	24.4	139.8	337.5	7.9	6.9					
Рашаант	85.8	132.8	23.5	36.4	11.8	23.2	86.8	291.2	7.3	5.7					
Сайхан	153.6	260.4	42.1	71.3	20.0	46.6	89.6	324.4	7.7	5.6					
Сэлэнгэ	63.3	167.1	17.4	45.8	7.7	22.7	61.2	303.9	8.2	7.4					
Төшиг	142.8	219.5	39.1	60.1	17.4	33.0	103.5	326.8	8.2	6.7					
Хангал	50.1	261.2	13.7	71.6	6.1	35.3	136.9	755.9	8.2	7.4					
Хишиг-Өндөр	139.8	126.8	38.3	34.8	16.8	17.0	68.9	159.9	8.3	7.5					
Хутаг-Өндөр	128.8	175.1	35.3	48.0	17.2	25.6	88.5	210.1	7.5	6.8					
Баянхонгор	119.6	266.2	32.8	72.9	16.1	38.1	46.7	130.2	7.4	7.0					
Баянхонгор	161.1	247.0	44.1	67.7	22.3	35.8	39.2	69.4	7.2	6.9					
Баацагаан	67.7	246.6	18.6	67.6	8.0	31.7	48.2	230.1	8.5	7.8					
Баянбулаг	108.1	547.0	29.6	149.9	13.2	71.1	54.2	221.9	8.2	7.7					
Баянговь	103.3	218.9	28.3	60.0	14.2	30.9	66.7	279.5	7.3	7.1					
Баянлиг	44.8	186.4	12.3	51.1	5.8	24.8	40.1	238.3	7.7	7.5					
Баян-Овоо	66.1	239.1	18.1	65.5	9.0	34.4	53.3	286.2	7.3	6.9					
Баян-Өндөр	88.0	205.8	24.1	56.4	11.4	27.2	52.7	259.7	7.7	7.6					
Баянцагаан	73.9	242.4	20.2	66.4	11.3	36.1	56.7	273.3	6.5	6.7					
Ботд	78.8	403.5	21.6	110.5	11.0	57.3	49.6	237.9	7.2	7.0					
Бөмбөгөр	96.8	355.0	26.5	97.3	12.5	51.9	48.3	282.0	7.7	6.8					
Бууцагаан	141.9	590.0	38.9	161.6	16.4	73.3	59.6	308.5	8.7	8.1					
Галуут	112.9	269.0	30.9	73.7	13.6	39.6	55.9	247.5	8.3	6.8					
Гурванбулаг	156.5	381.5	42.9	104.5	18.0	54.5	62.5	230.4	8.7	7.0					
Жаргалант	82.1	279.4	22.5	76.5	12.1	44.0	37.8	225.8	6.8	6.4					
Жинст	65.4	254.6	17.9	69.8	8.1	23.9	45.2	280.3	8.0	10.7					

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ЗАГ	107.9	497.5	29.6	136.3	14.0	77.6	38.1	213.6	7.7	6.4
Өлзийт	75.4	268.8	20.7	73.6	9.1	37.7	62.7	325.5	8.3	7.1
Хүрээмарал	65.3	412.8	17.9	113.1	8.2	56.9	30.5	219.9	7.9	7.3
Шинэжинст	115.0	240.2	31.5	65.8	17.0	36.9	71.9	253.8	6.8	6.5
Эрдэнэцогт	100.2	180.5	27.5	49.4	13.2	26.4	90.5	295.4	7.6	6.8
АРХАНГАЙ	117.2	245.5	32.1	67.3	15.8	35.5	62.0	173.4	7.4	6.9
Эрдэнэбулган	158.5	243.0	43.4	66.6	21.8	34.4	35.3	62.4	7.3	7.1
Батцэнгэл	62.6	194.8	17.1	53.4	8.0	29.9	77.3	420.2	7.8	6.5
Булган	104.9	323.1	28.7	88.5	15.3	51.7	103.4	403.8	6.9	6.2
Жаргалант	117.0	221.8	32.0	60.8	14.4	31.2	107.6	399.9	8.1	7.1
Ихтамир	88.0	215.1	24.1	58.9	11.4	28.8	103.0	438.3	7.7	7.5
Өгийнуур	85.4	364.5	23.4	99.9	11.2	46.9	52.0	311.9	7.6	7.8
Өлзийт	85.0	320.7	23.3	87.9	10.1	43.3	52.0	311.5	8.4	7.4
Өндөр-Улаан	125.6	273.6	34.4	75.0	16.0	43.1	116.9	452.1	7.9	6.4
Тариат	83.6	203.3	22.9	55.7	10.9	34.1	63.7	239.1	7.7	6.0
Төвшрүүлэх	63.6	182.8	17.4	50.1	8.2	26.7	60.0	325.5	7.8	6.9
Хайрхан	65.5	176.7	17.9	48.4	9.7	27.6	66.4	336.0	6.8	6.4
Хангай	120.7	228.3	33.1	62.6	15.7	36.7	96.4	362.8	7.7	6.2
Хашаат	74.1	235.0	20.3	64.4	10.2	33.7	65.8	354.6	7.2	7.0
Хотонт	89.3	246.2	24.5	67.5	10.7	38.4	80.0	438.8	8.4	6.4
Цахир	90.8	402.9	24.9	110.4	14.9	66.7	76.8	354.4	6.1	6.0
Цэнхэр	132.1	302.2	36.2	82.8	15.6	43.8	110.3	469.4	8.5	6.9
Цэцэрлэг	103.5	307.1	28.4	84.1	13.8	43.8	95.5	379.9	7.5	7.0
Чулуут	64.3	286.9	17.6	78.6	9.8	46.3	65.2	465.9	6.6	6.2
Эрдэнэмандал	95.1	181.7	26.1	49.8	11.6	28.1	85.7	268.5	8.2	6.5
Хөвсгөл	260.1	203.9	71.3	55.9	35.5	30.3	148.4	138.2	7.3	6.7
Мөрөн	266.0	212.3	72.9	58.2	37.1	31.1	70.2	63.4	7.2	6.8
Алаг-Эрдэнэ	473.5	255.5	129.7	70.0	60.9	37.5	875.5	880.6	7.8	6.8
Арбулаг	207.9	213.8	57.0	58.6	32.6	39.2	413.4	415.4	6.4	5.5
Баянзүрх	238.5	185.6	65.4	50.8	37.4	36.3	269.4	271.7	6.4	5.1
Бүрэнтогтох	294.8	218.4	80.8	59.8	39.8	33.9	553.7	549.4	7.4	6.4
Галт	158.3	157.5	43.4	43.1	22.1	22.8	250.1	251.4	7.2	6.9
Жаргалант	238.6	176.9	65.4	48.5	31.0	27.2	289.6	290.3	7.7	6.5
Их-Уул	248.8	178.9	68.2	49.0	32.6	28.8	233.6	233.9	7.6	6.2
Рашаант	188.4	191.3	51.6	52.4	24.6	29.6	273.6	273.6	7.6	6.5
Ренчинлхүмбэ	256.4	167.0	70.3	45.8	32.1	25.0	232.1	232.4	8.0	6.7
Тариалан	529.9	229.5	145.2	62.9	63.7	34.0	272.3	273.5	8.3	6.8
Тосонцэнгэл	486.3	346.4	133.2	94.9	54.1	44.2	496.1	497.9	9.0	7.8
Төмөрбулаг	107.5	96.3	29.5	26.4	14.5	16.4	365.6	368.1	7.4	5.9

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ			ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ			ОРНЫ ЭРГЭЛТ			ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО			ДУНДАЖ ОР ХОНОГ		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
	Түнэл	410.0	326.0	112.3	89.3	52.8	48.1	544.9	545.6	7.8	6.8	6.8	7.8	6.8	6.8
Улаан-Уул	183.6	178.4	50.3	48.9	24.7	28.0	239.2	240.9	7.4	6.4	6.4	239.2	240.9	7.4	6.4
ХАНХ	155.0	120.9	42.5	33.1	22.9	19.3	189.8	190.7	6.8	6.3	6.3	189.8	190.7	6.8	6.3
ЦАГААНУУР	125.2	123.9	34.3	33.9	15.6	18.4	226.5	227.6	8.1	6.7	6.7	226.5	227.6	8.1	6.7
ЦАГААН-Уул	218.5	206.3	59.9	56.5	28.8	32.1	345.7	348.1	7.6	6.4	6.4	345.7	348.1	7.6	6.4
ЦАГААН-Үүр	334.0	264.0	91.5	72.3	42.7	35.9	207.0	207.0	7.8	7.3	7.3	207.0	207.0	7.8	7.3
Цэцэрлэг	197.5	192.8	54.1	52.8	24.6	26.5	233.2	232.0	8.0	7.3	7.3	233.2	232.0	8.0	7.3
ЧАНДМАНЬ-Өндөр	191.9	175.6	52.6	48.1	29.3	28.7	224.0	225.9	6.6	6.1	6.1	224.0	225.9	6.6	6.1
Шинэ-Идэр	169.5	127.0	46.4	34.8	24.9	20.4	176.1	175.9	6.8	6.2	6.2	176.1	175.9	6.8	6.2
Эрдэнэбулган	213.4	122.2	58.5	33.5	25.5	19.0	239.6	242.0	8.4	6.4	6.4	239.6	242.0	8.4	6.4
Төвийн бүс	183.9	222.3	50.4	60.9	24.1	31.4	88.8	127.2	7.6	7.1	7.1	88.8	127.2	7.6	7.1
Төв	120.6	215.9	33.1	59.1	15.3	29.5	73.1	161.7	7.9	7.3	7.3	73.1	161.7	7.9	7.3
Зуунмод	217.1	267.2	59.5	73.2	25.7	34.4	47.5	67.7	8.4	7.8	7.8	47.5	67.7	8.4	7.8
АЛТАНБУЛАГ	175.4	224.5	48.1	61.5	20.7	26.7	183.3	298.7	8.5	8.4	8.4	183.3	298.7	8.5	8.4
АРГАЛАНТ	56.0	230.5	15.3	63.2	7.5	32.8	50.9	200.8	7.5	7.0	7.0	50.9	200.8	7.5	7.0
Архуст	60.8	154.1	16.7	42.2	6.4	20.8	58.6	166.2	9.5	7.4	7.4	58.6	166.2	9.5	7.4
БАТСҮМБЭР	98.0	138.2	26.8	37.9	14.5	20.9	183.6	282.5	6.7	6.6	6.6	183.6	282.5	6.7	6.6
Баян	133.5	166.4	36.6	45.6	15.4	23.1	134.5	287.4	8.6	7.2	7.2	134.5	287.4	8.6	7.2
Баяндэлгэр	216.0	149.0	59.2	40.8	27.8	21.5	199.4	199.6	7.8	6.9	6.9	199.4	199.6	7.8	6.9
Баянжаргалан	183.9	157.3	50.4	43.1	26.8	29.6	205.1	204.6	6.9	5.3	5.3	205.1	204.6	6.9	5.3
Баян-Өнжүүл	77.8	171.3	21.3	46.9	10.2	33.1	88.6	218.3	7.6	7.4	7.4	88.6	218.3	7.6	7.4
Баянхангай	35.7	223.4	9.8	61.2	5.3	37.0	17.2	175.3	6.7	6.0	6.0	17.2	175.3	6.7	6.0
Баянцагаан	61.4	153.1	16.8	42.0	8.5	23.1	93.5	232.8	7.2	6.6	6.6	93.5	232.8	7.2	6.6
Баянцогт	88.8	223.1	24.3	61.1	12.2	32.1	61.4	212.5	7.3	6.9	6.9	61.4	212.5	7.3	6.9
Баянчандмана	79.7	141.6	21.8	38.8	12.3	21.6	121.0	280.0	6.5	6.6	6.6	121.0	280.0	6.5	6.6
Борнуур	25.3	203.8	6.9	55.8	3.2	30.3	31.9	275.4	7.9	6.7	6.7	31.9	275.4	7.9	6.7
Бүрэн	64.6	135.1	17.7	37.0	9.4	22.4	50.1	295.1	6.9	6.0	6.0	50.1	295.1	6.9	6.0
Дэлгэрхаан	118.8	93.4	32.5	25.6	15.8	11.8	224.6	227.2	7.5	7.9	7.9	224.6	227.2	7.5	7.9
Жаргалант	67.2	142.1	18.4	38.9	10.3	21.4	92.0	292.9	6.5	6.6	6.6	92.0	292.9	6.5	6.6
Заамар	293.0	142.6	80.3	39.1	34.5	21.0	201.4	201.3	8.5	6.8	6.8	201.4	201.3	8.5	6.8
Лүн	130.6	244.6	35.8	67.0	18.5	35.2	93.2	250.7	7.1	6.9	6.9	93.2	250.7	7.1	6.9
Мөнгөнморьт	67.2	223.8	18.4	61.3	10.5	35.5	71.5	279.3	6.4	6.3	6.3	71.5	279.3	6.4	6.3
Өндөрширээт	55.1	245.5	15.1	67.3	8.0	35.8	40.3	253.6	6.9	6.9	6.9	40.3	253.6	6.9	6.9
Сүмбэр	117.4	96.0	32.2	26.3	15.5	15.1	64.2	63.6	7.6	6.4	6.4	64.2	63.6	7.6	6.4
Сэргэлэн	78.2	229.3	21.4	62.8	8.7	27.4	75.9	255.4	9.0	8.4	8.4	75.9	255.4	9.0	8.4
Угтаалцайдям	258.6	202.9	70.8	55.6	32.5	30.1	262.4	261.9	8.0	6.7	6.7	262.4	261.9	8.0	6.7
Цээл	237.3	225.4	65.0	61.8	33.3	35.2	219.0	264.0	7.1	6.4	6.4	219.0	264.0	7.1	6.4
Эрдэнэ	109.6	201.2	30.0	55.1	12.8	27.4	109.4	261.3	8.6	7.3	7.3	109.4	261.3	8.6	7.3
Эрдэнэсант	98.4	282.4	27.0	77.4	14.9	40.6	102.3	279.0	6.6	7.0	7.0	102.3	279.0	6.6	7.0
Баянтал	84.9	184.7	23.3	50.6	10.2	21.7	38.1	116.8	8.3	8.5	8.5	38.1	116.8	8.3	8.5

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Говьсүмбэр	187.8	250.5	51.5	68.6	25.1	35.4	62.6	106.5	7.5	7.1
Сүмбэр	221.1	253.3	60.6	69.4	29.4	36.0	62.5	90.2	7.5	7.0
Шивээговь	108.0	268.2	29.6	73.5	15.5	39.1	78.0	269.0	7.0	6.9
Сэлэнгэ	220.0	211.6	60.3	58.0	29.0	29.1	130.9	131.9	7.6	7.3
Сүхбаатар	243.1	253.0	66.6	69.3	31.7	33.8	55.8	56.3	7.7	7.5
Алтанбулаг	270.5	205.3	74.1	56.2	29.7	27.8	367.3	363.3	9.1	7.4
Баруунбүрэн	80.6	148.9	22.1	40.8	13.5	26.1	223.2	221.9	6.0	5.7
Баянгол	202.1	282.8	55.4	77.5	28.9	44.1	404.5	407.0	7.0	6.4
Ерөө	459.5	220.3	125.9	60.4	57.4	31.6	499.5	505.0	8.0	7.0
Жавхлانت	306.9	207.2	84.1	56.8	40.1	30.5	183.9	185.7	7.7	6.8
Зүүнбүрэн	106.3	117.7	29.1	32.3	13.0	17.0	195.1	199.0	8.2	6.9
Мандал	207.2	216.6	56.8	59.4	28.2	29.9	145.5	144.9	7.3	7.2
Орхон	123.8	79.5	33.9	21.8	17.7	12.2	191.0	189.3	7.0	6.5
Орхонтүүл	188.8	139.2	51.7	38.1	21.2	19.7	379.5	380.1	8.9	7.1
Сайхан	201.1	85.3	55.1	23.4	26.6	12.4	155.1	155.1	7.6	6.9
Сант	101.1	111.6	27.7	30.6	15.0	17.0	179.5	178.9	6.7	6.6
Түшиг	104.2	126.1	28.5	34.5	13.4	15.9	188.6	189.7	7.8	7.9
Хүдэр	142.2	146.8	38.9	40.2	17.5	22.6	187.2	192.8	8.1	6.5
Хушаат	19.2	68.1	5.3	18.7	3.1	10.2	207.1	206.4	6.2	6.7
Цагааннуур	187.3	164.6	51.3	45.1	28.5	26.1	260.1	258.6	6.6	6.3
Шаамар	325.7	169.9	89.2	46.6	41.6	24.8	338.3	338.0	7.8	6.9
Дорноговь	304.7	250.2	83.5	68.5	38.5	35.5	132.7	130.8	7.9	7.1
Сайншанд	312.9	258.2	85.7	70.7	39.9	36.9	78.0	78.0	7.9	7.0
Айраг	239.5	209.5	65.6	57.4	27.7	26.9	241.8	237.9	8.6	7.8
Алтанширээ	218.0	213.5	59.7	58.5	30.4	32.0	181.1	182.4	7.2	6.7
Даланжаргалан	218.9	186.9	60.0	51.2	26.7	25.0	273.0	294.9	8.2	7.5
Дэлгэрэх	211.1	235.1	57.8	64.4	26.0	29.3	237.4	241.2	8.1	8.0
Замын-Үүд	368.6	296.6	101.0	81.2	45.6	41.6	232.4	229.1	8.1	7.1
Иххэт	225.0	224.5	61.6	61.5	29.2	32.9	189.6	188.8	7.7	6.8
Мандах	317.1	200.6	86.9	54.9	39.9	26.7	173.5	171.4	7.9	7.5
Өргөн	209.6	178.3	57.4	48.8	25.9	22.1	271.8	268.0	8.1	8.1
Сайхандулаан	202.1	198.3	55.4	54.3	26.7	27.4	199.6	201.1	7.6	7.2
Улаанбадрах	283.3	195.3	77.6	53.5	33.5	25.0	189.3	188.9	8.5	7.8
Хатанбулаг	117.4	111.2	32.2	30.5	17.0	20.1	271.3	266.4	6.9	5.5
Хөвсгөл	225.6	122.9	61.8	33.7	24.7	16.6	223.0	189.6	9.1	7.4
Эрдэнэ	342.4	214.2	93.8	58.7	43.1	32.9	264.4	265.1	7.9	6.5
Дархан-Уул	262.6	261.7	72.0	71.7	35.5	37.9	102.3	124.0	7.4	6.9
Дархан	247.2	258.1	67.7	70.7	33.7	37.5	90.4	111.9	7.3	6.9
Орхон	460.6	268.8	126.2	73.6	59.0	37.2	300.3	253.7	7.8	7.2
Хонгор	414.9	309.4	113.7	84.8	53.0	44.2	370.4	422.8	7.8	7.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ			ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ			ОРНЫ ЭРГЭЛТ			ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО			ДУНДАЖ ОР ХОНОГ		
	2021	2022	2022	2021	2022	2022	2021	2022	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ШАРЫН ГОЛ	628.0	322.8	322.8	172.0	88.4	88.4	77.5	44.1	44.1	280.6	234.3	8.1	7.3	8.1	7.3
Өмнөговь	90.2	165.6	165.6	24.7	45.4	45.4	12.3	24.8	24.8	48.0	97.3	7.3	6.7	7.3	6.7
ДАЛАНЗАДГАД	121.1	158.5	158.5	33.2	43.4	43.4	16.9	23.8	23.8	40.2	55.4	7.2	6.7	7.2	6.7
БАЯНДАЛАЙ	70.3	211.4	211.4	19.2	57.9	57.9	7.9	27.0	27.0	41.8	172.2	8.9	7.8	8.9	7.8
БАЯНОВОО	59.4	200.4	200.4	16.3	54.9	54.9	7.8	27.4	27.4	47.3	150.9	7.6	7.3	7.6	7.3
БУЛГАН	45.5	121.1	121.1	12.5	33.2	33.2	5.1	18.7	18.7	35.0	203.8	8.9	6.5	8.9	6.5
ГУРВАНТЭС	44.7	172.6	172.6	12.3	47.3	47.3	6.1	29.1	29.1	75.2	311.7	7.4	5.9	7.4	5.9
МАНДАЛ-ОВОО	84.0	171.1	171.1	23.0	46.9	46.9	10.7	25.2	25.2	47.8	179.3	7.9	6.8	7.9	6.8
МАНЛАЙ	58.4	217.7	217.7	16.0	59.6	59.6	6.4	28.1	28.1	44.3	224.2	9.1	7.8	9.1	7.8
НОЁН	104.3	264.7	264.7	28.6	72.5	72.5	12.6	32.8	32.8	34.6	98.1	8.3	8.1	8.3	8.1
НОМГОН	37.4	127.8	127.8	10.3	35.0	35.0	5.9	19.5	19.5	97.1	225.5	6.3	6.5	6.3	6.5
СЭВРЭЙ	53.9	107.4	107.4	14.8	29.4	29.4	7.3	17.8	17.8	65.3	165.9	7.4	6.1	7.4	6.1
ХАНБОГД	63.1	202.4	202.4	17.3	55.4	55.4	9.3	31.9	31.9	64.6	228.9	6.8	6.4	6.8	6.4
ХАНХОНГОР	67.2	254.4	254.4	18.4	69.7	69.7	7.3	34.8	34.8	39.2	222.4	9.2	7.3	9.2	7.3
ХҮРМЭН	29.5	124.1	124.1	8.1	34.0	34.0	3.4	16.8	16.8	31.9	155.6	8.7	7.4	8.7	7.4
ЦОГТ-ОВОО	65.0	180.1	180.1	17.8	49.3	49.3	8.4	31.9	31.9	42.5	148.5	7.8	5.6	7.8	5.6
ЦОГЦЭЦИЙ	84.0	170.7	170.7	23.0	46.8	46.8	12.7	25.9	25.9	74.0	197.2	6.6	6.6	6.6	6.6
Дундговь	312.8	226.7	226.7	85.7	62.1	62.1	38.6	30.2	30.2	135.1	135.0	8.1	7.5	8.1	7.5
САЙНЦАГААН	284.9	261.4	261.4	78.0	71.6	71.6	36.2	33.6	33.6	72.3	74.1	7.9	7.8	7.9	7.8
АДААЦАГ	431.9	221.5	221.5	118.3	60.7	60.7	49.2	31.3	31.3	234.3	230.8	8.8	7.1	8.8	7.1
БАЯНЖАРГАЛАН	282.1	176.1	176.1	77.3	48.3	48.3	37.0	28.9	28.9	164.8	163.3	7.6	6.1	7.6	6.1
ГОВЬ-УГТАЛ	118.2	57.4	57.4	32.4	15.7	15.7	15.9	8.4	8.4	117.8	114.1	7.4	6.8	7.4	6.8
ГУРВАНСАЙХАН	173.7	84.1	84.1	47.6	23.1	23.1	21.9	12.4	12.4	306.4	305.2	7.9	6.8	7.9	6.8
ДЭЛГ-ЭРХАНГАЙ	452.3	232.5	232.5	123.9	63.7	63.7	48.0	34.1	34.1	288.6	281.7	9.4	6.8	9.4	6.8
ДЭЛГЭРЦОГТ	552.7	240.0	240.0	151.4	65.8	65.8	67.3	38.0	38.0	236.5	231.0	8.2	6.3	8.2	6.3
Дэрэн	357.8	193.4	193.4	98.0	53.0	53.0	42.0	28.4	28.4	268.8	267.6	8.5	6.8	8.5	6.8
ЛУУС	521.3	246.4	246.4	142.8	67.5	67.5	67.1	33.7	33.7	274.1	271.2	7.8	7.3	7.8	7.3
ӨЛЗИЙТ	345.0	119.1	119.1	94.5	32.6	32.6	38.2	15.6	15.6	266.1	258.7	9.0	7.7	9.0	7.7
Өндөршил	419.9	267.6	267.6	115.0	73.3	73.3	53.0	42.3	42.3	205.3	204.7	7.9	6.3	7.9	6.3
САЙХАН ОВОО	293.4	98.1	98.1	80.4	26.9	26.9	36.0	12.1	12.1	269.3	269.0	8.1	8.1	8.1	8.1
Хулд	665.6	206.6	206.6	182.4	56.6	56.6	74.9	29.1	29.1	299.1	293.1	8.9	7.1	8.9	7.1
ЦАГААНДЭЛГЭР	275.2	206.2	206.2	75.4	56.5	56.5	41.0	32.0	32.0	174.3	168.6	6.7	6.4	6.7	6.4
Эрдэнэдалай	339.1	113.8	113.8	92.9	31.2	31.2	37.2	15.8	15.8	312.9	310.6	9.1	7.2	9.1	7.2
Зүүн бүс	241.1	248.5	248.5	66.0	68.1	68.1	29.7	33.2	33.2	106.1	136.1	8.1	7.5	8.1	7.5
Дорнод	331.9	243.2	243.2	90.9	66.6	66.6	41.9	34.2	34.2	146.6	147.4	7.9	7.1	7.9	7.1
Хэрлэн	312.0	248.6	248.6	85.5	68.1	68.1	39.7	34.6	34.6	105.0	105.4	7.9	7.2	7.9	7.2
Баяндун	401.7	218.8	218.8	110.0	59.9	59.9	45.3	30.2	30.2	266.2	265.5	8.9	7.3	8.9	7.3
Баянтүмэн	510.7	311.7	311.7	139.9	85.4	85.4	67.4	43.3	43.3	398.6	413.4	7.6	7.2	7.6	7.2
Баян-Уул	398.5	191.5	191.5	109.2	52.5	52.5	51.3	26.9	26.9	320.6	320.7	7.8	7.1	7.8	7.1
БУЛГАН	426.5	247.2	247.2	116.8	67.7	67.7	49.8	35.0	35.0	347.3	353.8	8.6	7.1	8.6	7.1
ГУРВАНЗАГАЛ	540.7	285.5	285.5	148.1	78.2	78.2	63.2	45.2	45.2	257.6	259.3	8.6	6.3	8.6	6.3
ДАШБАЛБАР	418.5	297.6	297.6	114.7	81.5	81.5	53.5	43.2	43.2	294.6	301.4	7.8	6.9	7.8	6.9
МАТАД	312.6	213.9	213.9	85.6	58.6	58.6	41.1	32.1	32.1	356.3	350.4	7.6	6.7	7.6	6.7

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТ		ОРНЫ ФОНД АШИГЛАЛТЫН ХУВЬ		ОРНЫ ЭРГЭЛТ		ЭМНЭЛГИЙН НЭГ ОРОНД НОГДОХ ХҮНИЙ ТОО		ДУНДАЖ ОР ХОНОГ	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Сэргэлэн	280.3	161.8	76.8	44.3	34.9	23.9	258.3	258.3	8.0	6.8
Халхгол	448.5	197.8	122.9	54.2	55.0	29.5	266.8	272.0	8.2	6.7
Хөлөнбуйр	272.6	187.4	74.7	51.4	37.9	27.6	214.3	216.6	7.2	6.8
Цагаан-Овоо	400.4	213.5	109.7	58.5	48.6	35.0	348.0	354.1	8.2	6.1
Чойбалсан	553.9	215.3	151.7	59.0	65.8	32.3	344.6	339.7	8.4	6.7
Чулуунхороот	335.5	223.1	91.9	61.1	38.5	31.1	189.4	189.8	8.7	7.2
Сүхбаатар	250.3	233.2	68.6	63.9	29.5	29.3	118.2	124.8	8.5	8.0
Баруун-Урт	246.1	254.8	67.4	69.8	27.9	30.8	61.4	69.8	8.8	8.3
Асгат	329.4	328.3	90.2	89.9	48.1	48.2	196.7	196.9	6.8	6.8
Баяндэлгэр	289.4	211.4	79.3	57.9	36.8	28.1	283.6	283.4	7.9	7.5
Дарьганга	209.1	164.7	57.3	45.1	29.7	25.1	226.2	161.0	7.0	6.6
Мөнххаан	276.8	215.0	75.8	58.9	33.3	27.0	236.4	238.0	8.3	8.0
Наран	269.9	210.3	73.9	57.6	32.9	31.2	167.6	168.2	8.2	6.7
Онгон	181.5	140.5	49.7	38.5	23.8	20.6	160.6	158.2	7.6	6.8
Сүхбаатар	359.9	236.1	98.6	64.7	42.0	31.3	236.7	240.7	8.6	7.5
Түвшинширээ	206.3	144.6	56.5	39.6	23.3	18.1	228.6	229.5	8.9	8.0
Түмэнцогт	181.4	215.9	49.7	59.2	25.5	31.6	210.6	211.4	7.1	6.8
Уулбаян	193.1	103.9	52.9	28.5	26.6	15.7	245.8	160.6	7.3	6.6
Халзан	453.5	204.6	124.2	56.1	49.2	24.6	182.4	178.7	9.2	8.3
Эрдэнэцагаан	252.9	265.9	69.3	72.9	34.6	33.8	461.9	464.6	7.3	7.9
Хэнтий	185.4	267.4	50.8	73.3	23.0	35.8	77.0	135.3	8.0	7.5
Хэрлэн	141.7	258.5	38.8	70.8	17.5	33.6	30.9	62.9	8.1	7.7
Батноров	492.4	306.2	134.9	83.9	61.1	46.0	636.5	637.4	8.1	6.7
Батширээт	488.1	391.5	133.7	107.3	60.0	50.8	299.8	298.9	8.1	7.7
Баяндрата	336.6	317.1	92.2	86.9	45.3	43.1	313.1	319.8	7.4	7.4
Баянмөнх	191.5	231.0	52.5	63.3	28.3	33.8	222.4	222.7	6.8	6.8
Баян овоо	255.1	217.5	69.9	59.6	43.8	31.6	247.2	251.8	5.8	6.9
Баянхутаг	399.0	279.1	109.3	76.5	43.5	33.4	311.3	313.5	9.2	8.4
Биндэр	180.6	222.6	49.5	61.0	22.3	32.2	105.2	244.6	8.1	6.9
Галшир	527.0	320.9	144.4	87.9	62.3	45.4	279.4	280.3	8.5	7.1
Дадал	457.1	419.4	125.2	114.9	54.4	55.5	400.1	399.8	8.4	7.6
Дархан	336.9	247.9	92.3	67.9	47.3	37.0	293.4	301.4	7.1	6.7
Дэлгэрхаан	495.3	297.5	135.7	81.5	61.6	44.9	312.8	312.3	8.0	6.6
Жаргалтхаан	332.3	304.9	91.0	83.5	44.9	44.3	287.6	284.3	7.4	6.9
Мөрөн	462.4	168.5	126.7	46.2	53.0	25.3	238.9	243.6	8.7	6.7
Норовлин	682.1	250.5	186.9	68.6	78.5	37.4	345.7	355.3	8.7	6.7
Өмнөдэлгэр	410.5	238.9	112.5	65.4	51.1	35.0	348.7	348.8	8.0	6.8
Цэнхэрмандал	220.3	152.4	60.3	41.7	28.0	22.3	264.2	269.1	7.9	6.8
Бор-Өндөр	258.3	327.4	70.8	89.7	32.2	44.6	114.1	159.3	8.0	7.3
Улаанбаатар	212.2	232.8	58.1	63.8	29.3	35.2	99.1	98.9	7.3	6.6

ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ, БҮС, АЙМАГ, СУМААР, 2021, 2022 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь			Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь			Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь		
	2021	2022	2021	2021	2022	2021	2021	2022	
Улсын дүн	90.6	91.6	99.9	99.9	99.9	76.0	77.7		
Баруун бүс	90.6	90.9	99.9	99.9	99.9	78.0	84.3		
Завхан	87.2	89.2	99.8	100.0	100.0	79.0	88.3		
Улмастай	82.0	84.2	100.0	100.0	100.0	78.0	88.7		
Алдархаан	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Асгат	85.7	84.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Баянтэс	88.6	97.4	100.0	100.0	100.0	100.0	75.0		
Баянхайрхан	85.0	95.7	100.0	100.0	100.0	75.0	100.0		
Дөрвөлжин	95.5	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	50.0		
Завханмандал	95.2	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0		
Идэр	84.0	66.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Их Уул	94.1	96.0	95.6	100.0	100.0	93.3	100.0		
Нөмрөг	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Отгон	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Сантмаргац	100.0	96.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Сонгино	82.6	92.0	100.0	100.0	100.0	90.0	100.0		
Тосонцэнгэл	68.9	71.6	100.0	100.0	100.0	77.7	86.6		
Түдэвтэй	88.9	100.0	100.0	100.0	100.0	77.8	94.4		
Тэлмэн	97.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Тэс	93.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	75.0		
Ургамал	96.7	100.0	66.7	100.0	100.0	100.0	100.0		
Цагаанхайрхан	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Цагаанчулуут	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Цэцэн-Уул	90.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0		
Шилүүстэй	76.0	82.4	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0		
Эрдэнэхайрхан	100.0	78.6	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Яруу	95.0	93.3	100.0	100.0	100.0	100.0	66.7		
Говь-Алтай	92.5	89.3	99.8	99.4	99.4	71.2	66.2		
Есөнбулаг	95.5	88.1	99.9	99.6	99.6	70.2	65.7		
Алтай	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Баян-Уул	95.6	95.7	100.0	100.0	100.0	80.0	100.0		
Бигэр	93.3	95.2	100.0	100.0	100.0	66.7	100.0		
Бугат	81.8	76.1	100.0	100.0	100.0	88.9	100.0		
Дарви	85.3	68.8	100.0	100.0	100.0	87.5	100.0		
Дэлгэр	97.1	86.2	100.0	100.0	50.0	100.0	50.0		
Жаргалан	100.0	92.6	100.0	100.0	100.0	50.0	33.3		
Тайшир	100.0	90.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Тонхил	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Төгрөг	87.9	96.4	100.0	100.0	100.0	75.0
Халиун	88.9	90.0	0.0	100.0	100.0	100.0
Хөхмөрйт	78.4	93.3	0.0	0.0	0.0	0.0
Цогт	76.2	78.8	100.0	83.3	57.1	16.7
Цээл	97.6	91.4	100.0	100.0	100.0	66.7
ЧАНДМАНЬ	90.3	90.3	100.0	100.0	58.3	66.7
ШАРГА	91.7	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Эрдэнэ	91.4	92.5	100.0	100.0	75.0	100.0
Баян-Өлгий	87.1	89.1	99.9	100.0	77.9	91.3
Өлгий	89.2	92.3	100.0	100.0	76.4	91.9
Алтай	91.6	92.8	100.0	100.0	72.2	90.9
Алтанцөгц	83.9	89.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Баяннуур	80.3	92.3	100.0	100.0	90.5	72.7
Бутат	83.0	90.7	100.0	100.0	0.0	0.0
Булган	85.4	85.2	100.0	100.0	92.3	65.4
Буянт	88.9	75.0	100.0	100.0	100.0	0.0
Дэлүүн	91.7	93.8	100.0	100.0	88.6	96.0
НОГООННУУР	79.5	70.9	100.0	100.0	85.7	94.1
САГСАЙ	85.4	81.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Толбо	91.0	89.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Улаанхус	86.1	90.8	100.0	100.0	97.8	97.9
Цэнгэл	84.0	85.8	98.0	100.0	68.7	73.8
Ховд	92.2	90.8	99.9	99.9	96.7	94.3
ЖАРГАЛАНТ	93.7	93.0	99.9	100.0	98.3	94.8
Алтай	83.1	93.4	100.0	66.7	66.7	100.0
Булган	80.3	77.8	100.0	100.0	85.3	91.3
Буянт	86.2	86.0	100.0	100.0	80.0	100.0
Дарви	88.6	87.3	100.0	100.0	73.3	70.0
Дөргөн	91.7	100.0	100.0	100.0	83.3	0.0
Дуут	97.0	94.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Зэрэг	100.0	85.7	100.0	100.0	91.3	100.0
МАНХАН	96.7	97.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Мөнххайрхан	83.7	82.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Мөст	100.0	90.9	100.0	100.0	66.7	100.0
МЯНГАД	100.0	98.4	100.0	100.0	93.3	100.0
ҮЕНЧ	89.2	75.4	100.0	100.0	100.0	100.0
Ховд	92.2	94.7	100.0	100.0	20.0	0.0
Цэцэг	100.0	84.9	95.2	100.0	95.2	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ЧАНДМАНЬ	96.6	97.8	100.0	100.0	100.0	100.0
ЭРДЭНЭБҮРЭН	93.9	84.4	100.0	100.0	0.0	100.0
УВС	96.0	96.1	99.9	99.8	62.1	70.5
Улаангом	96.4	96.9	99.9	99.9	57.0	68.4
Баруунтуруун	97.0	98.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Бөхмөрөн	96.8	97.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Давст	96.4	85.3	100.0	100.0	100.0	80.0
Завхан	97.5	97.6	100.0	100.0	100.0	0.0
Зүүнговь	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Зүүнхангай	89.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Малчин	97.8	98.1	100.0	100.0	83.3	40.0
Наранбулаг	93.6	96.1	100.0	100.0	71.4	0.0
Өлгий	95.2	94.3	100.0	100.0	93.3	70.0
Өмнөговь	97.5	90.6	100.0	100.0	92.3	82.8
Өндөрхангай	100.0	100.0	100.0	100.0	88.2	96.3
Сагил	84.8	92.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Тариалан	95.2	93.8	97.1	100.0	88.2	87.5
Түргэн	100.0	83.9	100.0	50.0	100.0	50.0
Тэс	99.0	97.4	100.0	100.0	90.5	100.0
Ховд	76.7	98.0	100.0	100.0	100.0	50.0
Хяргас	95.0	93.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Цагаанхайрхан	97.8	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ХАНГАЙН БҮС	92.1	92.1	99.9	99.9	65.8	71.6
ОРХОН	96.8	96.4	99.9	99.8	56.7	56.0
Баян-Өндөр	96.7	96.4	99.9	99.8	56.7	56.0
Жаргалант	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0
Өвөрхангай	92.8	93.5	100.0	100.0	58.5	73.1
Арвайхээр	91.8	95.0	100.0	100.0	51.2	67.7
Б-Баян-Улаан	86.1	76.7	100.0	100.0	100.0	66.7
Бат-Өлзий	96.4	93.8	100.0	100.0	90.0	97.8
Баянгол	98.3	94.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Баян-Өндөр	94.5	94.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Богд	94.9	93.6	100.0	100.0	98.0	100.0
Бүрд	92.3	91.2	100.0	100.0	100.0	90.0
Гучин ус	94.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Зүйл	90.5	92.3	100.0	100.0	100.0	100.0
З-Баян-Улаан	96.4	76.5	100.0	100.0	66.7	0.0
Нарийн тээл	100.0	98.4	100.0	100.0	100.0	100.0
Өлзийт	76.7	86.4	100.0	100.0	100.0	100.0
Сант	96.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Тарагт	97.8	90.7	100.0	100.0	100.0	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Төгрөг	96.0	96.8	0.0	100.0	0.0	100.0
Уянга	97.7	97.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Хайрхандулаан	94.9	93.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Хархорин	90.6	91.3	100.0	100.0	76.4	91.6
Хужирт	82.6	83.7	100.0	100.0	85.7	100.0
Булган	92.5	92.1	99.8	99.7	73.9	76.1
Булган	90.7	88.9	99.9	99.6	70.2	73.0
Баян-Айт	91.7	100.0	100.0	100.0	100.0	91.7
Баяннуур	100.0	84.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Бугат	95.7	88.9	100.0	0.0	100.0	0.0
Бүрэгхангай	100.0	89.8	100.0	100.0	66.7	100.0
Гурванбулаг	66.1	96.0	100.0	100.0	100.0	80.0
Дашинчилэн	97.8	87.2	100.0	100.0	100.0	0.0
Могод	94.3	86.2	66.7	100.0	100.0	100.0
Орхон	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Рашаант	96.8	95.7	100.0	100.0	91.7	92.9
Сайхан	96.4	97.5	100.0	100.0	100.0	80.0
Сэлэнгэ	88.9	97.4	100.0	100.0	75.0	50.0
Төшиг	92.9	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Хангал	100.0	87.5	0.0	0.0	0.0	0.0
Хишиг-Өндөр	96.4	97.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Хутаг-Өндөр	98.7	94.0	100.0	100.0	93.3	93.3
Баянхонгор	90.4	91.4	99.9	99.9	80.5	86.9
Баянхонгор	87.7	90.4	99.9	99.9	79.0	87.1
Баацагаан	92.7	97.6	100.0	100.0	100.0	80.0
Баянбулаг	96.6	92.9	100.0	100.0	100.0	66.7
Баянговь	98.4	97.3	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянлиг	89.1	93.7	96.3	100.0	96.3	100.0
Баян-Овоо	86.4	95.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Өндөр	88.7	91.4	100.0	100.0	80.0	33.3
Баянцагаан	94.1	88.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Богд	96.2	94.6	100.0	100.0	100.0	87.5
Бөмбөгөр	97.1	94.3	100.0	100.0	100.0	75.0
Бууцагаан	80.5	88.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Галуут	92.1	91.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Гурванбулаг	95.7	95.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Жаргалант	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Жинст	90.6	92.5	100.0	100.0	100.0	0.0
Заг	77.1	85.0	100.0	100.0	100.0	50.0
Өлзийт	95.5	97.8	0.0	0.0	0.0	0.0
Хүрээмарал	92.0	95.7	100.0	100.0	50.0	100.0
Шинэжинст	93.0	75.0	0.0	100.0	0.0	0.0
Эрдэнэцогт	94.8	90.3	100.0	100.0	100.0	50.0
Архангай	90.7	90.3	99.7	99.9	58.7	75.9
Эрдэнэбулган	90.2	92.1	99.9	100.0	51.8	72.6
Батцэнгэл	97.8	88.6	93.3	100.0	93.3	100.0
Булган	92.3	92.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Жаргалант	74.6	89.2	100.0	66.7	81.3	0.0
Ихтамир	80.9	84.7	75.0	100.0	50.0	0.0
Өгийнуур	91.8	91.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Өлзийт	96.2	94.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Өндөр-Улаан	89.9	93.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Тариат	93.2	96.3	100.0	100.0	96.8	87.7
Төвшрүүлэх	96.4	83.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Хайрхан	100.0	94.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Хангай	94.5	88.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Хашаат	100.0	85.7	100.0	0.0	100.0	0.0
Хотонт	93.9	84.3	100.0	100.0	100.0	75.0
Цахир	90.3	80.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Цэнхэр	94.0	77.5	88.9	100.0	55.6	100.0
Цэцэрлэг	92.8	93.2	100.0	100.0	80.0	50.0
Чулуут	95.2	97.3	100.0	100.0	90.9	100.0
Эрдэнэмандал	82.8	88.6	100.0	100.0	81.8	97.8
Хөвсгөл	90.2	89.5	99.8	99.8	72.0	71.1
Мөрөн	89.8	87.3	99.8	99.8	68.5	68.0
Алаг-Эрдэнэ	83.6	90.0	100.0	100.0	90.0	100.0
Арбулаг	89.3	86.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянзүрх	79.7	84.5	100.0	100.0	83.3	100.0
Бүрэнтогтох	88.2	79.4	100.0	100.0	100.0	50.0
Галт	95.3	90.2	100.0	100.0	100.0	91.3
Жаргалант	92.6	91.8	100.0	100.0	100.0	83.3
Их-Уул	92.7	92.6	100.0	100.0	100.0	96.6
Рашаант	97.1	95.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Ренчинлхүмбэ	78.5	89.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Тариалан	93.3	90.7	100.0	100.0	100.0	96.2
Тосонцэнгэл	91.0	90.5	100.0	100.0	100.0	94.4
Төмөрбулаг	90.2	91.4	100.0	100.0	86.7	100.0
Түнэл	95.3	96.8	100.0	100.0	100.0	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Улаан-Уул	89.7	90.5	100.0	100.0	89.5	78.6
ХАНХ	97.1	97.9	100.0	100.0	100.0	100.0
ЦАГААННУУР	94.4	94.3	100.0	0.0	50.0	0.0
ЦАГААН-УУЛ	83.3	88.1	100.0	100.0	100.0	93.3
ЦАГААН-ҮҮР	93.2	98.0	100.0	100.0	92.9	100.0
Цэцэрлэг	93.9	91.4	100.0	100.0	87.5	83.3
ЧАНДМАНЬ-ӨНДӨР	93.1	94.5	100.0	100.0	90.0	100.0
Шинэ-Идэр	90.9	89.5	100.0	100.0	100.0	0.0
Эрдэнэбулган	90.5	91.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Төвийн бүс	90.8	91.6	99.8	99.8	78.5	82.2
Төв	91.1	92.9	99.6	99.7	70.2	67.9
ЗУУНМОД	84.2	86.4	99.9	99.9	67.2	65.5
АЛТАНБУЛАГ	87.8	96.9	100.0	100.0	100.0	100.0
АРГАЛАНТ	88.9	76.5	0.0	100.0	0.0	50.0
АРХУСТ	92.0	97.2	100.0	100.0	100.0	50.0
БАТСҮМБЭР	93.6	93.6	98.0	100.0	82.4	94.4
БЯАН	96.4	80.0	100.0	100.0	100.0	0.0
БЯАНДЭЛГЭР	88.9	94.7	0.0	0.0	0.0	0.0
БЯАНЖАРГАЛАН	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
БЯАН-ӨНЖҮҮЛ	92.6	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0
БЯАНХАНГАЙ	100.0	95.8	100.0	100.0	100.0	50.0
БЯАНЦАГААН	88.2	91.7	100.0	0.0	100.0	0.0
БЯАНЦОГТ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
БЯАНЧАНДМАНА	95.4	94.7	100.0	100.0	100.0	25.0
БОРНУУР	88.1	98.2	100.0	100.0	80.0	100.0
Бүрэн	96.7	96.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Дэлгэрхаан	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ЖАРГАЛАНТ	89.4	91.8	100.0	100.0	28.6	0.0
ЗААМАР	93.3	98.9	100.0	100.0	80.0	100.0
Лүн	85.7	97.4	100.0	100.0	77.8	66.7
Мөнгөнморьт	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өндөрширээт	93.8	95.8	83.3	100.0	100.0	100.0
Сүмбэр	100.0	100.0	100.0	100.0	83.3	100.0
Сэргэлэн	100.0	100.0	66.7	0.0	66.7	0.0
УГТАЛЦАЙДАМ	89.1	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0
Цээл	92.3	87.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Эрдэнэ	92.7	87.7	0.0	100.0	0.0	0.0
Эрдэнэсант	89.0	100.0	100.0	100.0	93.3	100.0

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь			Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь			Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь		
	2021	2022	2021	2021	2022	2021	2021	2022	2022
ГОВЬСҮМБЭР	92.6	90.0	99.8	99.8	100.0	86.4	87.1		
Сүмбэр	92.8	91.2	99.8	99.8	100.0	86.4	87.1		
Баянтал	89.5	93.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Шивээговь	92.6	85.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Сэлэнгэ	87.8	88.8	99.9	99.9	99.9	67.4	83.9		
Сүхбаатар	84.9	87.3	99.9	99.9	99.9	50.8	79.1		
Алтанбулаг	90.9	87.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Баруунбүрэн	89.7	90.4	100.0	100.0	100.0	80.0	100.0		
Баянгол	80.6	85.7	100.0	100.0	100.0	100.0	50.0		
Ерөө	98.5	94.0	100.0	100.0	100.0	70.6	66.7		
Жавхланта	100.0	96.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Зүүнбүрэн	80.0	78.4	100.0	100.0	0.0	50.0	0.0		
Мандал	0.0	0.0	100.0	100.0	100.0	90.6	90.8		
Орхон	96.1	96.7	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Орхонтуул	100.0	100.0	0.0	0.0	100.0	0.0	50.0		
Сайхан	91.0	91.6	99.2	99.2	100.0	74.6	81.7		
Сант	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Түшиг	93.3	91.7	100.0	100.0	100.0	75.0	0.0		
Хүдэр	94.5	95.4	100.0	100.0	100.0	100.0	81.8		
Хушаат	100.0	96.0	0.0	0.0	100.0	0.0	100.0		
Цагааннуур	94.6	89.5	100.0	100.0	100.0	66.7	33.3		
Шаамар	87.9	77.8	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0		
Дорноговь	93.0	91.2	99.9	99.9	99.8	82.8	85.7		
Сайшанд	93.5	94.0	100.0	100.0	99.8	81.6	85.3		
Айраг	93.8	96.4	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Алтанширээ	88.9	86.7	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Даланжаргалан	86.9	96.9	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0		
Дэлгэрэх	93.8	91.9	100.0	100.0	0.0	50.0	0.0		
Замын-Үүд	92.4	83.4	100.0	100.0	100.0	87.2	87.8		
Иххэт	93.8	96.3	100.0	100.0	0.0	66.7	0.0		
Мандах	95.2	96.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Өргөн	100.0	83.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Сайхандулаан	96.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0		
Улаанбадрах	84.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Хатанбулаг	92.7	83.3	75.0	75.0	100.0	75.0	66.7		
Хөвсгөл	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Эрдэнэ	92.1	91.2	0.0	0.0	100.0	0.0	100.0		
Дархан-Уул	92.6	94.8	99.8	99.8	99.6	75.4	75.6		
Дархан	92.5	95.2	99.8	99.8	99.6	75.4	75.6		
Орхон	95.0	94.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Өмнөговь	90.6	89.8	99.8	99.8	100.0	91.8	93.2		
Даланзадгад	88.7	85.8	99.8	99.8	100.0	101.6	94.0		

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Хонгор	93.2	96.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Шарын гол	93.0	84.0	100.0	100.0	50.0	66.7
Баяндалай	90.3	93.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Баяновоо	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Булган	81.0	88.2	100.0	100.0	60.0	100.0
Гурвантэс	94.2	91.2	100.0	100.0	100.0	80.0
Мандал-Овоо	100.0	94.7	100.0	100.0	100.0	0.0
Манлай	91.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ноён	97.0	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0
Номгон	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Сэврэй	0.0	97.6	100.0	100.0	0.0	100.0
Ханбогд	94.3	93.4	100.0	100.0	88.2	88.5
Ханхонгор	91.7	86.7	100.0	0.0	100.0	0.0
Хүрмэн	88.9	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0
Цогт-Овоо	0.0	94.7	100.0	100.0	0.0	100.0
Цогтцэий	0.0	91.1	100.0	100.0	0.0	79.5
Дундговь	88.8	93.6	99.5	99.7	81.5	85.7
Сайнцагаан	86.3	93.8	99.7	99.7	82.9	85.9
Адаацаг	85.7	97.2	75.0	100.0	62.5	33.3
Баяжаргалан	85.7	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Говь-Угтаал	100.0	100.0	100.0	100.0	66.7	33.3
Гурвансайхан	100.0	96.0	100.0	100.0	50.0	66.7
Дэлгэрхангай	100.0	86.5	100.0	100.0	100.0	100.0
Дэлгэрцогт	80.0	92.9	0.0	0.0	0.0	0.0
Дэргэн	83.9	85.7	100.0	100.0	40.0	100.0
Луус	92.9	95.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Өлзийт	94.4	100.0	100.0	100.0	83.3	100.0
Өндөршил	100.0	100.0	100.0	100.0	85.7	83.3
Сайхан овоо	82.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Хулд	100.0	100.0	100.0	0.0	50.0	0.0
Цагаандэлгэр	100.0	66.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Эрдэнэдалай	86.4	92.3	100.0	100.0	52.0	66.7
Зүүн бүс	91.2	90.8	99.9	99.9	82.0	80.0
Дорнод	93.6	93.2	99.9	99.9	78.1	76.8
Хэрлэн	91.6	92.3	99.9	99.9	78.0	76.5
Баяндун	93.5	93.9	0.0	100.0	0.0	0.0
Баянтүмэн	100.0	93.9	0.0	0.0	0.0	0.0
Баян-Уул	97.6	98.8	100.0	100.0	50.0	62.5
Булган	97.0	95.7	100.0	0.0	66.7	0.0
Гурванзагал	87.5	88.5	0.0	100.0	0.0	100.0
Дашбалбар	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	94.7

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Жирэмсний эрт хяналтын хувь		Мэргэжлийн эмч эх барьсан төрөлтийн эзлэх хувь		Зургаа ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан хувь	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
МАТАД	98.6	90.0	100.0	100.0	100.0	85.7
Сэргэлэн	88.4	78.6	100.0	0.0	100.0	0.0
Халхгол	100.0	100.0	100.0	100.0	50.0	100.0
Хөлөнбуйр	100.0	100.0	100.0	100.0	50.0	100.0
Цагаан-Овоо	93.7	93.2	0.0	100.0	0.0	100.0
Чойбалсан	100.0	100.0	100.0	100.0	50.0	0.0
Чулуунхороот	92.0	85.7	100.0	100.0	100.0	100.0
Сүхбаатар	87.8	88.5	99.8	99.9	93.0	94.8
Баруун-Урт	83.5	85.0	99.8	100.0	94.0	95.3
Асгат	87.2	96.1	100.0	0.0	100.0	0.0
Баяндэлгэр	90.9	90.4	100.0	100.0	40.0	33.3
Дарьганга	88.7	89.8	100.0	0.0	0.0	0.0
Мөнххаан	93.1	93.1	100.0	100.0	55.6	100.0
Наран	83.3	85.3	100.0	0.0	100.0	0.0
Онгон	93.6	92.9	100.0	100.0	90.9	85.7
Сүхбаатар	81.0	82.6	100.0	100.0	83.3	80.0
Түвшинширээ	88.2	90.7	100.0	100.0	100.0	66.7
Түмэнцогт	90.6	90.7	50.0	50.0	50.0	50.0
Уулбаян	93.6	82.9	100.0	0.0	66.7	0.0
Халзан	91.7	96.7	100.0	100.0	0.0	100.0
Эрдэнэцагаан	93.9	92.4	100.0	100.0	91.7	93.1
Хэнтий	91.4	90.3	99.9	99.9	76.7	71.2
Хэрлэн	87.1	86.7	99.8	99.9	74.7	68.7
Батноров	96.9	100.0	100.0	100.0	100.0	88.9
Батширээт	86.5	94.3	100.0	100.0	100.0	75.0
Баяндрара	90.9	96.4	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянмөнх	96.2	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баян овоо	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Баянхутаг	85.2	80.8	100.0	0.0	100.0	0.0
Биндэр	93.1	95.5	100.0	100.0	90.5	90.5
Галшир	84.0	97.0	100.0	100.0	75.0	100.0
Дадал	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Дархан	87.2	87.9	100.0	0.0	100.0	0.0
Дэлгэрхаан	89.2	96.4	100.0	100.0	100.0	100.0
Жаргалтхаан	100.0	96.2	100.0	100.0	100.0	100.0
Мөрөн	96.8	92.9	100.0	100.0	100.0	100.0
Норовлин	91.8	91.8	100.0	100.0	100.0	100.0
Өмнөдэлгэр	98.8	95.7	100.0	100.0	91.7	95.2
Цэнхэрмандал	87.9	100.0	100.0	0.0	85.7	0.0
Бор-Өндөр	93.3	83.8	100.0	100.0	80.5	84.0
Улаанбаатар	90.0	91.7	99.9	99.9	77.3	76.7

АМБУЛАТОРИЙН ҮЗЛЭГ, БҮС, АЙМАГ, СУМААР, 2021, 2022 ОН

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо		Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
УЛСЫН ДҮН	16651444	20430880	5078063	5027301	30.5	24.6	1284	1461	5	6
БАРУУН БҮС	1931801	1918266	684433	421007	35.4	21.9	1690	1595	5	5
ЗАВХАН	347450	313278	134810	65539	38.8	20.9	1868	1740	5	4
УЛИАСТАЙ	156484	178791	47568	36826	30.4	20.0	1519	1671	9	11
АЛДАРХААН	8992	4709	4089	979	45.5	20.8	2997	1570	3	2
АСГАТ	3356	1344	2365	592	70.5	44.0	3356	0	3	1
БАЯНТЭС	11625	5683	6572	2104	56.5	37.0	5813	1894	4	2
БАЯНХАЙРХАН	3725	1833	1578	381	42.4	20.8	3725	917	2	1
Дөрвөлжин	5693	1997	4067	510	71.4	25.5	1898	999	2	1
ЗАВХАНМАНДАЛ	5584	2711	3472	965	62.2	35.6	1396	1356	5	2
Идэр	6814	2206	3613	295	53.0	13.4	2271	735	3	1
Их Уул	25061	16438	10071	4576	40.2	27.8	4177	5479	4	3
Немрөг	6525	4886	3256	2799	49.9	57.3	3263	2443	3	3
ОТГОН	6385	4188	3600	1290	56.4	30.8	2128	2094	2	2
САНТМАРАЦ	7459	2016	5391	841	72.3	41.7	3730	1008	5	1
Сонгино	6110	3217	3566	1093	58.4	34.0	3055	1609	4	2
Тосонцэнгэл	35775	54225	4927	4995	13.8	9.2	1431	2358	4	6
Түдэвтэй	8370	4481	5446	1092	65.1	24.4	1196	896	4	2
Тэлмэн	9123	5002	5462	2199	59.9	44.0	4562	2501	3	2
Тэс	9887	4508	4762	1183	48.2	26.2	4944	2254	3	2
УРГАМАЛ	3097	2696	735	451	23.7	16.7	1549	1348	2	2
ЦАГААНХАЙРХАН	2401	1492	560	261	23.3	17.5	1201	746	2	1
ЦАГААНЧУЛУУТ	3106	1400	1280	148	41.2	10.6	1553	700	2	1
Цэцэн-Уул	6356	2638	3546	652	55.8	24.7	3178	1319	4	2
Шилүүстэй	3844	2321	1829	602	47.6	25.9	1281	464	2	1
ЭРДЭНЭХАЙРХАН	5114	2516	2516	619	49.2	24.6	2557	2516	3	1
Яруу	6564	1980	4539	1086	69.1	54.8	3282	1980	3	1
ГОВЬ-АЛТАЙ	271151	274757	104258	67606	38.5	24.5	1316	1302	5	5
Есөнбулаг	190163	214791	59887	49895	31.5	23.2	1119	1263	10	11
Алтай	3263	3769	2125	1972	65.1	52.3	1632	1885	2	2
Баян-Уул	4627	5258	1412	2027	30.5	38.6	1157	1052	2	2
Бигэр	5110	4590	2844	977	55.7	21.3	1278	918	2	2
Бугат	7315	3706	4532	1320	62.0	35.6	3658	1853	3	2
Дарви	4506	3417	2191	608	48.6	17.8	4506	1709	3	2
Дэлгэр	4115	3656	1930	508	46.9	13.9	2058	1828	1	1
ЖАРГАЛАН	4868	2904	3421	708	70.3	24.4	2434	1452	3	2

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
ТАЙШИР	1984	2301		841	508		42.4	22.1		1984	1151		1	1	
ТОНХИЛ	8237	4525		4072	1640		49.4	36.2		4119	2263		4	2	
Төгрөг	5137	2967		2743	917		53.4	30.9		1284	742		2	1	
ХАЛИУН	5039	1875		3123	649		62.0	34.6		5039	1875		2	1	
Хөхморьт	6844	3827		3487	389		50.9	10.2		6844	1914		3	2	
Цогт	4261	3019		2171	1208		51.0	40.0		1420	1510		1	1	
Цээл	4093	3892		2444	1640		59.7	42.1		2047	1946		2	2	
ЧАНДМАНЬ	5672	5100		3421	1184		60.3	23.2		2836	1700		2	2	
ШАРГА	3150	2247		1988	668		63.1	29.7		1575	2247		2	1	
Эрдэнэ	2767	2913		1626	788		58.8	27.1		2767	1457		1	1	
Баян-Өлгий	526146	473539		197891	99355		37.6	21.0		1971	1650		5	4	
Өлгий	341203	317740		122793	62565		36.0	19.7		1609	1394		9	8	
Алтай	19509	15876		9043	4491		46.4	28.3		6503	5292		5	4	
Алтанцөгц	6945	7988		2879	2384		41.5	29.8		3473	3994		2	3	
Баяннуур	10336	13261		2211	2981		21.4	22.5		2067	2652		2	3	
Бугат	11355	8553		5761	2291		50.7	26.8		5678	2851		3	2	
Булган	17386	7330		8766	1019		50.4	13.9		4347	1466		3	1	
Буянт	8467	7603		4684	1578		55.3	20.8		2822	1901		3	3	
Дэлүүн	18284	15099		7927	2328		43.4	15.4		2612	1678		2	2	
Ногооннуур	13963	11062		7086	2927		50.7	26.5		1745	1580		2	1	
Сагсай	16141	14584		5603	2992		34.7	20.5		5380	4861		3	3	
Толбо	9579	12453		3504	3281		36.6	26.3		3193	2491		2	3	
Улаанхус	18626	15221		6236	4187		33.5	27.5		3104	2537		2	2	
Цэнгэл	34352	26769		11398	6331		33.2	23.7		3817	3824		4	3	
Ховд	393496	466547		116090	100809		29.5	21.6		1436	1535		4	5	
Жаргалант	288556	363373		79770	79363		27.6	21.8		1355	1502		9	11	
Алтай	6208	4253		2356	1056		38.0	24.8		1552	851		2	1	
Булган	20181	32217		1847	1401		9.2	4.3		1345	2148		2	3	
Буянт	4559	3646		1744	1482		38.3	40.6		1520	1215		1	1	
Дарви	10630	6466		4992	1224		47.0	18.9		3543	3233		4	2	
Дөргөн	4991	4246		1805	1160		36.2	27.3		1664	2123		2	1	
Дуут	4296	1971		1905	310		44.3	15.7		2148	986		2	1	
Зэрэг	4309	2761		2210	657		51.3	23.8		1077	690		1	1	
Манхан	6439	7849		2836	2492		44.0	31.7		1610	1962		1	2	
Мөнххайрхан	5392	5379		2673	1783		49.6	33.1		2696	1793		2	2	
Мөст	3144	5031		1731	2241		55.1	44.5		1048	2516		1	2	
Мянгад	6948	5310		3130	1880		45.0	35.4		2316	1770		2	1	
Үенч	7530	6648		2862	2175		38.0	32.7		3765	1662		2	2	
Ховд	4561	3769		1829	935		40.1	24.8		1520	1256		1	1	
Цэцэг	5797	5093		1100	943		19.0	18.5		1932	1273		2	2	

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн Тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн Дундаж тоо		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
ЧАНДМАНЬ	5711	5074		1499	464		26.2	9.1		1904	1691		2	2	
Эрдэнэбүрэн	4244	3461		1801	1243		42.4	35.9		1061	1154		2	1	
УВС	393558	390145		131384	87698		33.4	22.5		1874	1765		5	5	
УЛААНГОМ	233908	261625		68163	49874		29.1	19.1		1509	1615		7	8	
БАРУУНТУРУУН	12354	9311		4187	3214		33.9	34.5		3089	1862		4	3	
Бөхмөрөн	7046	5828		2453	1692		34.8	29.0		3523	2914		3	3	
ДАВСТ	6097	3998		2277	1043		37.3	26.1		2032	1333		4	3	
ЗАВХАН	5436	5519		1759	1070		32.4	19.4		5436	2760		3	3	
ЗҮНГОВЬ	8166	9696		2063	2137		25.3	22.0		2042	4848		3	3	
ЗҮҮНХАНГАЙ	11138	7835		6085	2566		54.6	32.8		3713	2612		5	3	
МАЛЧИН	3220	4258		962	1693		29.9	39.8		1610	2129		1	2	
НАРАНБУЛАГ	12673	5673		6706	1632		52.9	28.8		6337	1891		3	1	
ӨЛГИЙ	6150	5934		681	623		11.1	10.5		3075	2967		2	2	
ӨМНӨГОВЬ	12440	11540		3628	2650		29.2	23.0		2073	1923		3	2	
Өндөрхангай	10369	9785		3898	4068		37.6	41.6		2074	1957		3	3	
САГИЛ	9776	8790		3597	2001		36.8	22.8		4888	2930		4	4	
ТАРИАЛАН	16232	10018		6562	2599		40.4	25.9		3246	2505		4	2	
ТҮРГЭН	3227	3005		791	437		24.5	14.5		1614	1002		2	1	
Тэс	15561	11260		7095	4615		45.6	41.0		3890	2252		3	2	
Ховд	4528	3682		1402	1039		31.0	28.2		2264	1841		2	1	
ХЯРГАС	7985	6698		4974	2744		62.3	41.0		1996	2233		3	3	
ЦАГААНХАЙРХАН	7252	5690		4101	2001		56.5	35.2		3626	1423		3	3	
ХАНГАЙН БҮС	2339154	2515653		934464	779645		39.9	31.0		1553	1600		4	4	
Орхон	671736	683342		268320	245983		39.9	36.0		1722	1553		6	6	
Баян-Өндөр	651715	673147		256425	241709		39.3	35.9		1688	1544		6	7	
ЖАРГАЛАНТ	20021	10195		11895	4274		59.4	41.9		5005	2549		6	3	
Өвөрхангай	350849	426513		124142	90879		35.4	21.3		1197	1398		3	4	
АРВАЙХЭЭР	218504	274245		70623	56714		32.3	20.7		1087	1270		6	8	
Б-Баян-Улаан	5076	2098		3655	954		72.0	45.5		5076	2098		2	1	
Бат-Өлзий	13737	11013		8098	3016		59.0	27.4		1717	1836		2	1	
Баянгол	4975	5568		1458	943		29.3	16.9		1244	1392		1	1	
Баян-Өндөр	4307	5575		1884	1747		43.7	31.3		1436	1858		1	2	
Богд	8596	5141		5549	1325		64.6	25.8		1433	857		1	1	
Бүрд	3289	2784		1971	587		59.9	21.1		1645	2784		1	1	
Гучин ус	1548	1804		669	526		43.2	29.2		774	601		1	1	
Зүйл	2691	2529		1395	760		51.8	30.1		897	632		1	1	
З-Баян-Улаан	5991	6402		2095	2314		35.0	36.1		1997	3201		2	2	
НАРИЙН ТЭЭЛ	5904	7955		2110	3034		35.7	38.1		1476	1989		2	2	

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо		Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Өлзийт	1755	2143	629	737	35.8	34.4	1755	2143	1	1
САНТ	3692	3154	1108	774	30.0	24.5	1846	1051	1	1
ТАРАГТ	6662	3864	4172	1498	62.6	38.8	1666	1288	2	1
Төгрөг	7846	6586	3145	1739	40.1	26.4	3923	3293	3	2
УЯНГА	13458	11894	5978	4074	44.4	34.3	1223	1322	1	1
ХАЙРХАНДУЛААН	2216	3394	660	705	29.8	20.8	554	1697	1	1
ХАРХОРИН	30125	57844	5340	6882	17.7	11.9	1159	2066	2	5
ХУЖИРТ	10477	12520	3603	2550	34.4	20.4	1746	1789	2	2
Булган	206722	204974	81881	48600	39.6	23.7	1509	1798	3	3
Булган	100496	133877	22997	23337	22.9	17.4	995	1716	8	10
Баян-Агт	11161	5991	6622	2875	59.3	48.0	11161	5991	3	2
Баяннуур	4296	3328	2325	1127	54.1	33.9	2148	1664	2	2
Бугат	4030	2660	2581	1162	64.0	43.7	2015	1330	2	1
Бүрэгхангай	5363	4577	3076	2153	57.4	47.0	1788	1526	2	2
Гурванбулаг	6124	3829	2870	1185	46.9	30.9	2041	1276	2	1
Дашиинчилэн	8844	4779	6063	1371	68.6	28.7	4422	2390	3	2
Могод	4787	4473	2576	1387	53.8	31.0	4787	4473	2	2
Орхон	5681	3907	3307	1627	58.2	41.6	0	0	2	1
Рашаант	3886	2983	2474	1311	63.7	43.9	972	746	1	1
Сайхан	8407	4529	5102	1003	60.7	22.1	8407	4529	2	1
Сэлэнгэ	8763	5365	5464	2496	62.4	46.5	4382	2683	3	2
Төшиг	4069	3009	1939	1040	47.7	34.6	2035	1505	1	1
Хангал	6172	2943	4247	1232	68.8	41.9	6172	2943	1	1
Хишиг-Өндөр	5542	6319	2159	2085	39.0	33.0	1386	1580	2	2
Хутаг-Өндөр	19101	12405	8079	3209	42.3	25.9	2388	1551	4	2
Баянхонгор	275467	303295	95997	78819	34.7	26.0	1420	1437	3	3
Баянхонгор	155733	208503	37546	45459	24.1	21.8	1045	1295	5	6
Баацагаан	8285	5315	4500	1656	54.3	31.2	2762	1772	3	2
Баянбулаг	5651	3792	2889	1528	51.1	40.3	2826	1896	3	2
Баянговь	8440	4348	4116	1574	48.8	36.2	4220	2174	3	1
Баянлиг	6042	5754	2021	2434	33.4	42.3	2014	1439	2	2
Баян-Овоо	7507	5391	2932	820	39.1	15.2	3754	2696	3	2
Баян-Өндөр	4477	3430	1983	825	44.3	24.1	4477	3430	2	1
Баянцагаан	5941	6072	1835	1878	30.9	30.9	1980	2024	2	2
Богд	6179	6187	2886	2368	46.7	38.3	1545	1547	2	2
Бөмбөгөр	7717	6764	3551	2384	46.0	35.2	2572	3382	2	2
Бууцагаан	5972	4896	2348	852	39.3	17.4	5972	1224	2	1
Галуут	7392	5662	4399	2252	59.5	39.8	1848	1416	2	1
Гурванбулаг	5568	3191	3636	1212	65.3	38.0	2784	3191	2	1
Жаргалант	5160	5963	2899	2565	56.2	43.0	2580	1988	2	2
ЗАГ	4149	3156	1322	1147	31.9	36.3	2075	1578	2	1

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо		Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Жинст	6359	5000	2814	1649	44.3	33.0	2120	1667	3	2
Өлзийт	5227	4920	2806	1893	53.7	38.5	2614	2460	1	1
Хүрээмарал	7534	6952	4011	2340	53.2	33.7	3767	3476	4	4
Шинэжинст	4476	3810	1986	1737	44.4	45.6	4476	1270	2	2
Эрдэнэцогт	7658	4189	5117	2246	66.8	53.6	2553	1396	2	1
АРХАНГАЙ	346509	360099	164183	124457	47.4	34.6	1707	1740	4	4
Эрдэнэбулган	162620	198236	54005	50481	33.2	25.5	1178	1349	7	9
Батцэнгэл	15554	10573	9519	4739	61.2	44.8	3889	2643	4	3
Булган	10118	6146	6978	3251	69.0	52.9	10118	6146	4	2
Жаргалант	16487	10466	8338	2864	50.6	27.4	4122	2617	4	2
Ихтамир	7262	8140	4477	3657	61.6	44.9	1452	2035	1	1
Өгийнуур	9282	5313	7002	2881	75.4	54.2	2321	2657	3	2
Өлзийт	12966	10626	10137	6118	78.2	57.6	4322	3542	4	3
Өндөр-Улаан	15828	12381	9605	5153	60.7	41.6	3957	4127	3	2
Тариат	12943	17394	4318	4633	33.4	26.6	1849	2174	3	3
Төвшрүүлэх	4598	4421	2946	1762	64.1	39.9	2299	2211	2	2
Хайрхан	7869	6029	3460	2433	44.0	40.4	2623	1507	2	2
Хангай	6436	6353	4575	3464	71.1	54.5	2145	2118	2	2
Хашат	10250	8980	7041	4403	68.7	49.0	5125	2993	3	3
Хотонт	8780	8254	6504	5759	74.1	69.8	2195	2751	2	2
Цахир	11136	9026	7117	5047	63.9	55.9	2784	3009	5	4
Цэнхэр	5901	7140	3571	3813	60.5	53.4	1967	2380	1	1
Цэцэрлэг	11124	11706	4281	5087	38.5	43.5	3708	11706	3	3
Чулуут	10864	9121	7299	4716	67.2	51.7	5432	3040	3	2
Эрдэнэмандал	6491	9794	3010	4196	46.4	42.8	927	1632	1	2
Хөвсгөл	487871	537430	200341	190907	41.1	35.5	1688	1822	4	4
Мөрөн	261257	337337	72436	89270	27.7	26.5	1215	1493	6	8
Алаг-Эрдэнэ	9175	9389	7875	7082	85.8	75.4	3058	4695	1	1
Арбулаг	7627	5513	4134	1714	54.2	31.1	2542	2757	2	1
Баянзүрх	4442	4769	1426	1877	32.1	39.4	2221	1590	1	1
Бүрэнтогтох	13313	9177	9075	5761	68.2	62.8	3328	4589	3	2
Галт	14110	11044	7299	5430	51.7	49.2	2352	1841	3	2
Жаргалант	20401	17484	12684	11243	62.2	64.3	5100	8742	4	3
Их-Уул	11584	9209	5222	4655	45.1	50.5	2317	3070	3	2
Рашаант	10294	9998	5693	4556	55.3	45.6	3431	2500	3	3
Ренчинхүмбэ	9821	12428	5522	7909	56.2	63.6	2455	2486	2	3
Тариалан	19285	15997	9356	11132	48.5	69.6	3857	2666	3	3
Тосонцэнгэл	12277	10726	6888	4845	56.1	45.2	4092	10726	3	2
Төмөрбулаг	2825	3858	657	1262	23.3	32.7	1413	1286	1	1
Түнэл	4189	5724	1738	2316	41.5	40.5	1396	2862	1	1

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь		Нэг эмчид ногдох үзлэгийн Тоо		Нэг иргэний жилд үзүүлсэн Дундаж тоо	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Улаан-Уул	10280	7828	5123	2397	49.8	30.6	2056	1305	2	2
ХАНХ	2265	2512	236	485	10.4	19.3	2265	1256	1	1
ЦАГААНУУР	3478	3185	2250	1730	64.7	54.3	3478	1593	2	2
ЦАГААН-УУЛ	24503	17891	13973	6290	57.0	35.2	6126	3578	4	3
ЦАГААН-ҮҮР	2537	3785	1101	1926	43.4	50.9	846	1893	1	1
Цэцэрлэг	16923	11700	9914	4213	58.6	36.0	8462	2925	4	3
ЧАНДМАНЬ-Өндөр	11715	9285	8263	4926	70.5	53.1	3905	4643	4	3
Шинэ-Идэр	9917	13644	6035	7499	60.9	55.0	1653	3411	3	4
Эрдэнэбулган	5653	4947	3441	2389	60.9	48.3	2827	4947	2	2
Төвийн бүс	2310359	2565154	860120	660901	37.2	25.8	1528	1685	4	5
Төв	288641	340139	140250	117645	48.4	34.6	1222	1472	3	4
Зуунмод	116318	186177	31377	37563	27.0	20.2	714	1122	7	11
АЛТАНБУЛАГ	9195	5388	6515	1751	70.9	32.5	4598	2694	3	2
АРГАЛАНТ	4198	3341	3000	2257	71.5	67.6	2099	1671	3	2
АРХУСТ	4766	3379	3175	2042	66.6	60.4	2383	1690	4	3
БАТСҮМБЭР	16155	15330	6413	6455	39.7	42.1	5385	5110	2	2
Баян	6880	4155	4887	1938	71.0	46.6	1720	1385	3	2
Баяндэлгэр	4235	3320	2745	1450	64.8	43.7	2118	1660	3	2
Баянжаргалан	1851	1797	732	1113	39.5	61.9	1851	0	1	1
Баян-Өнжүүл	2283	1422	1647	881	72.1	62.0	2283	1422	1	1
Баянхангай	4351	3436	3096	2282	71.2	66.4	2176	1718	3	2
Баянцагаан	4230	2562	3051	1054	72.1	41.1	2115	2562	2	1
Баянцогт	3896	3572	2406	2171	61.8	60.8	1948	1786	2	2
Баянчандмана	8056	8092	4920	3894	61.1	48.1	2685	1618	2	2
Борнуур	5600	8419	2576	3624	46.0	43.0	1120	2806	1	2
Бүрэн	4928	5832	2912	3835	59.1	65.8	2464	5832	2	2
Дэлгэрхаан	6980	5022	4229	2842	60.6	56.6	3490	2511	4	3
Жаргалант	10069	15312	5211	6656	51.8	43.5	2014	5104	1	2
ЗААМАР	13300	13792	9791	9732	73.6	70.6	1900	2299	2	2
Лүн	6863	4989	5205	2994	75.8	60.0	2288	1663	3	2
Мөнгөнморьт	5460	5731	2929	2942	53.6	51.3	5460	5731	2	3
Өндөрширээт	5908	3213	4394	1622	74.4	50.5	2954	1607	3	2
Сүмбэр	5501	4390	3702	2539	67.3	57.8	2751	2195	3	3
Сэртгэлэн	3838	5339	2497	3383	65.1	63.4	1919	2670	2	3
УГТААЛЦАЙДАМ	7759	6315	5541	3447	71.4	54.6	2586	3158	3	2
Цээл	5183	5072	3081	1984	59.4	39.1	2592	2536	2	2
Эрдэнэ	8271	5642	5309	2908	64.2	51.5	2068	1411	2	1
Эрдэнэсант	13567	9100	8909	4286	65.7	47.1	1696	1300	3	2
Говьсүмбэр	101753	132236	34356	26203	33.8	19.8	1413	1945	6	7
Сүмбэр	88959	122876	27721	22671	31.2	18.5	1328	1950	7	9

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
Баянтал	4300	3446	2585	1793	60.1	52.0	2150	1149	4	4	3				
Шивээговь	8494	5914	4050	1739	47.7	29.4	2831	2957	2	2	2				
Сэлэнгэ	358892	431362	108034	100756	30.1	23.4	1547	1705	3	3	4				
Сүхбаатар	224479	260477	55858	57219	24.9	22.0	1581	1588	10	10	12				
Алтанбулаг	4856	4842	705	1081	14.5	22.3	1619	1614	1	1	1				
Баруунбүрэн	3212	2484	1482	513	46.1	20.7	803	1242	1	1	1				
Баянгол	9180	9199	4276	2863	46.6	31.1	1836	1533	2	2	2				
Ерөө	3663	3273	653	627	17.8	19.2	916	1637	1	1	0				
Жавхланта	3883	3287	2906	1710	74.8	52.0	1942	1644	2	2	2				
Зүүнбүрэн	2067	3091	1074	667	52.0	21.6	1034	1030	1	1	1				
Мандал	61555	94078	21951	18507	35.7	19.7	1338	2002	2	2	3				
Орхон	3618	4118	1550	991	42.8	24.1	3618	2059	2	2	2				
Орхонтуул	4093	4236	1279	1667	31.2	39.4	4093	4236	1	1	1				
Сайхан	14719	19535	5371	7506	36.5	38.4	1227	2442	2	2	2				
Сант	5964	3924	3288	1844	55.1	47.0	5964	3924	3	3	2				
Түшиг	2702	3095	1996	1408	73.9	45.5	2702	1548	1	1	2				
Хүдэр	3173	3806	1390	1083	43.8	28.5	1058	1903	1	1	2				
Хушаат	2221	3166	884	1285	39.8	40.6	2221	3166	1	1	1				
Цагааннуур	7442	6245	2874	929	38.6	14.9	2481	1561	1	1	1				
Шаамар	2065	2506	497	856	24.1	34.2	2065	835	1	1	1				
Дорноговь	442529	443580	167992	115068	38.0	25.9	1657	1713	6	6	6				
Сайншанд	272279	291898	88691	66874	32.6	22.9	1335	1505	10	10	11				
Айраг	23270	18193	14562	8065	62.6	44.3	4654	4548	6	6	5				
Алтанширээ	5907	4057	3669	1816	62.1	44.8	1969	1352	4	4	3				
Даланжаргалан	7440	8145	1648	1844	22.2	22.6	3720	2715	2	2	3				
Дэлгэрэх	9562	6764	5249	3610	54.9	53.4	3187	1691	5	5	4				
Замын-Үүд	50426	65188	14725	13831	29.2	21.2	1441	1811	3	3	3				
Иххэт	10441	5951	6380	1599	61.1	26.9	5221	2976	5	5	3				
Мандах	13099	8767	6445	3074	49.2	35.1	4366	4384	8	8	6				
Өргөн	10173	7761	5501	3167	54.1	40.8	10173	7761	5	5	4				
Сайхандулаан	7887	5352	4318	2218	54.7	41.4	7887	5352	6	6	4				
Улаанбадрах	9598	5312	5457	2391	56.9	45.0	3199	1771	6	6	4				
Хатанбулаг	5933	6450	3404	3240	57.4	50.2	5933	2150	2	2	2				
Хөвсгөл	5466	2757	3621	1200	66.2	43.5	5466	2757	4	4	2				
Эрдэнэ	11048	6985	4322	2139	39.1	30.6	3683	3493	5	5	3				
ДАРХАН-УУЛ	629070	697277	205295	192421	32.6	27.6	2042	2139	6	6	7				
ДАРХАН	587436	657566	183849	174185	31.3	26.5	1991	2128	7	7	7				
Орхон	9249	7056	3027	1638	32.7	23.2	3083	1411	3	3	2				
Хонгор	11139	12728	6199	6961	55.7	54.7	2785	2121	2	2	2				
ШАРЫН ГОЛ	21246	19927	12220	9637	57.5	48.4	3541	3321	3	3	3				

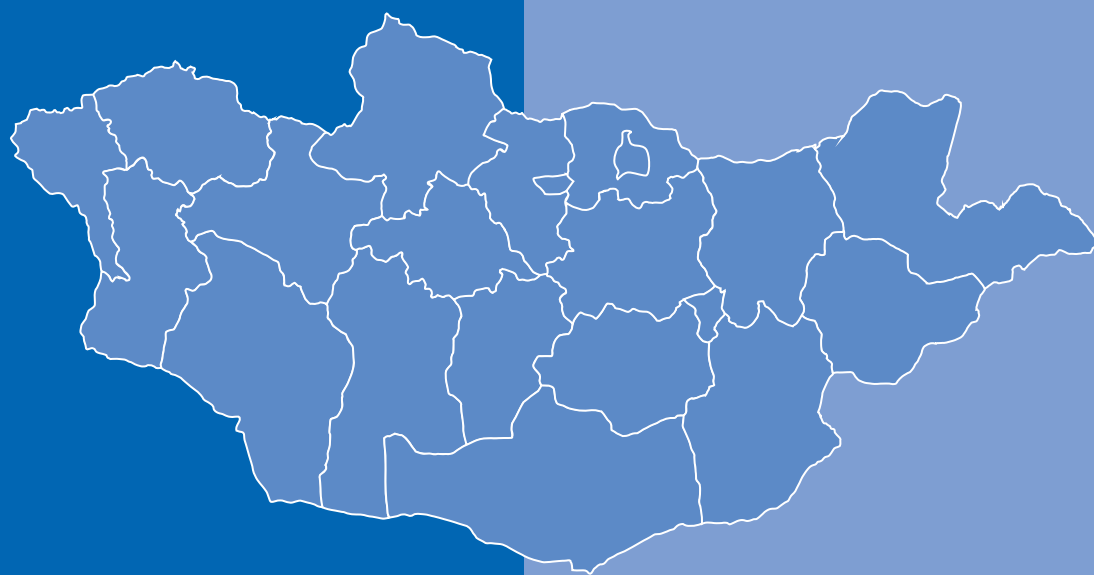
ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Өмнөговь	331896	360720	76133	137145	49174	41.3	21.1	1349	1478	5	7	9	121051	256992	83240
Даланзадгад	210501	256992	83240	83240	49174	39.5	19.1	1210	1521	7	9	8826	4904	3093	
Баяндалай	8826	4904	3093	3093	1032	35.0	21.0	2942	1635	4	2	4961	3637	1457	
Баянووо	4961	3637	1457	3619	1457	72.9	40.1	992	727	3	2	2794	1645	495	
Булган	2794	1645	495	1230	495	44.0	30.1	931	823	1	1	12168	9445	6884	
Гурвантэс	12168	9445	6884	6884	2258	56.6	23.9	2434	1574	2	2	3690	1928	930	
Мандал-Овоо	3690	1928	930	930	334	25.2	17.3	1230	643	2	1	6938	7690	3039	
Манлай	6938	7690	3039	3039	2569	43.8	33.4	1156	1538	3	3	11474	12793	6087	
Ноён	11474	12793	6087	6457	6087	56.3	47.6	1043	1279	8	9	1717	4184	4887	
Номгон	1717	4184	4887	4887	1375	68.1	32.9	3589	1395	3	2	4853	4625	2090	
Сэврэй	4853	4625	2090	2358	2090	48.6	45.2	2427	4625	2	2	16968	19672	5209	
Ханбогд	16968	19672	5209	5209	2774	30.7	14.1	1414	1230	2	2	10056	4467	7423	
Ханхонгор	10056	4467	7423	7423	1982	73.8	44.4	10056	1489	5	2	5784	3094	2547	
Хүрмэн	5784	3094	2547	2547	319	44.0	10.3	2892	1547	4	2	8833	4442	4769	
Цогт-Овоо	8833	4442	4769	4769	1469	54.0	33.1	2944	1481	5	2	16873	21202	1460	
Цогтцэций	16873	21202	1460	1460	2718	8.7	12.8	1205	1631	2	2	156578	159840	67048	
Дундговь	103331	125932	19428	33744	19428	42.8	20.4	1044	1134	3	3	103331	125932	19428	
Сайнцагаан	103331	125932	19428	33744	19428	32.7	15.4	975	1247	6	8	5090	2972	2958	
Адаацаг	5090	2972	2958	2958	1501	58.1	50.5	1273	594	2	1	2124	1379	1440	
Баянжаргалан	2124	1379	1440	1440	610	67.8	44.2	708	690	2	1	4053	2275	2321	
Говь-Угтаал	4053	2275	2321	2321	672	57.3	29.5	1013	758	3	2	2294	1579	881	
Гурвансайхан	2294	1579	881	881	410	38.4	26.0	1147	526	1	1	1381	1874	412	
Дэлгэрхангай	1381	1874	412	412	531	29.8	28.3	1381	625	1	1	3499	2304	1776	
Дэлгэрцогт	3499	2304	1776	1776	482	50.8	20.9	3499	768	2	1	1993	2339	1000	
Дэрэн	1993	2339	1000	1000	544	50.2	23.3	498	1170	1	1	4129	3040	3030	
Луус	4129	3040	3030	3030	2029	73.4	66.7	1032	1013	2	2	4005	1428	2919	
Өлзийт	4005	1428	2919	2919	469	72.9	32.8	1001	714	2	1	5282	3667	3294	
Өндөршил	5282	3667	3294	3294	1524	62.4	41.6	2641	1834	4	3	1506	1003	902	
Сайхан овоо	1506	1003	902	902	133	59.9	13.3	1506	334	1	0	1446	1054	908	
Хулд	1446	1054	908	908	428	62.8	40.6	241	1054	1	0	2576	868	1909	
Цагаандэлгэр	2576	868	1909	1909	367	74.1	42.3	1288	868	2	1	13869	8126	9554	
Эрдэнэдалай	13869	8126	9554	9554	3547	68.9	43.7	2312	1161	2	1	948699	1058314	364596	
Зүүн бүс	401174	450928	134202	165580	134202	41.3	29.8	1986	2200	5	5	401174	450928	134202	
Дорнод	290739	367161	102393	102393	102567	35.2	27.9	1700	2173	6	8	290739	367161	102393	
Хэрлэн	290739	367161	102393	102393	102567	35.2	27.9	1700	2173	6	8	14390	9472	7592	
Баяндун	14390	9472	7592	7592	2730	52.8	28.8	4797	4736	5	3	7631	5342	5040	
Баянтүмэн	7631	5342	5040	5040	2861	66.0	53.6	3816	1336	3	2	11855	12297	4723	
Баян-Уул	11855	12297	4723	4723	4192	39.8	34.1	2964	2459	2	3	6511	4618	4322	
Булган	6511	4618	4322	4322	1846	66.4	40.0	3256	2309	3	2	5940	4313	3093	
Гурванзагал	5940	4313	3093	3093	1256	52.1	29.1	5940	4313	4	3	11526	7608	7062	
Дашбалбар	11526	7608	7062	7062	3180	61.3	41.8	2882	1522	3	2	8366	5379	5880	
Матад	8366	5379	5880	5880	1743	70.3	32.4	4183	1793	3	2	6015	2805	3985	
Сэргэлэн	6015	2805	3985	3985	1241	66.3	44.2	6015	2805	3	1				

ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖ	Амбулаторийн үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэг			Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь			Нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо			Нэг иргэний жилд үзүүлсэн дундаж тоо		
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
Халхгол	11397	9393	6245	3866	54.8	41.2	2849	1879	3	3	3	3			
Хөлөнбуйр	9153	5899	5095	2552	55.7	43.3	4577	2950	5	5	5	3			
Цагаан-Овоо	8857	8040	5992	3203	67.7	39.8	2952	2680	2	2	2	2			
Чойбалсан	5009	4019	2461	1483	49.1	36.9	5009	2010	2	2	2	1			
Чулуунхороот	3785	4582	1697	1482	44.8	32.3	1893	4582	2	2	2	2			
Сүхбаатар	195765	265545	62324	72496	31.8	27.3	1231	1681	3	3	3	4			
Баруун-Урт	114977	182429	19608	41568	17.1	22.8	1000	1520	5	5	5	8			
Асгат	2920	4540	1765	2267	60.4	49.9	1460	4540	1	1	1	2			
Баяндэлгэр	14270	10617	10071	4859	70.6	45.8	2378	1517	3	3	3	2			
Дарьганга	8914	6899	3995	2360	44.8	34.2	1783	1725	3	3	3	2			
Мөнххаан	5971	7571	2857	2514	47.8	33.2	1194	1514	1	1	1	2			
Наран	3345	3054	2157	1609	64.5	52.7	1673	3054	2	2	2	2			
Онгон	8315	10374	2672	3409	32.1	32.9	1386	2075	2	2	2	3			
Сүхбаатар	7210	7822	4122	2589	57.2	33.1	1803	2607	2	2	2	2			
Түвшинширээ	8593	6207	4293	2087	50.0	33.6	4297	3104	3	3	3	2			
Түмэнцогт	4964	5810	1996	1597	40.2	27.5	2482	2905	2	2	2	2			
Уулбаян	3976	3624	2011	1368	50.6	37.7	1988	1812	1	1	1	1			
Халзан	7080	4314	5416	1948	76.5	45.2	3540	2157	4	4	4	2			
Эрдэнэцагаан	5230	12284	1361	4321	26.0	35.2	872	3071	1	1	1	2			
Хэнтэй	351760	341841	136692	74819	38.9	21.9	1683	1620	4	4	4	4			
Хэрлэн	208560	214395	73077	45676	35.0	21.3	1458	1468	9	9	9	9			
Батноров	10016	6134	5855	2956	58.5	48.2	3339	1534	2	2	2	1			
Батширээт	12892	9980	6744	3194	52.3	32.0	3223	3327	5	5	5	4			
Баяндрара	5830	2370	3050	375	52.3	15.8	1943	790	2	2	2	1			
Баянмөнх	14420	6599	9774	2259	67.8	34.2	4807	2200	8	8	8	4			
Баян овоо	3541	2560	1777	704	50.2	27.5	708	512	2	2	2	1			
Баянхутаг	1902	2490	924	859	48.6	34.5	634	1245	1	1	1	1			
Биндэр	14092	11328	8154	4777	57.9	42.2	2013	1416	3	3	3	3			
Галшир	7488	6622	3387	1890	45.2	28.5	7488	6622	3	3	3	3			
Дадал	5927	3894	3434	999	57.9	25.7	1482	974	2	2	2	1			
Дархан	3312	2948	1183	1000	35.7	33.9	1104	983	2	2	2	1			
Дэлгэрхаан	3479	3989	1641	673	47.2	16.9	1160	1330	1	1	1	2			
Жаргалтхаан	5651	5938	1328	1088	23.5	18.3	1413	1485	2	2	2	3			
Мөрөн	4065	2834	1975	648	48.6	22.9	2033	945	2	2	2	1			
Норовлин	9808	7390	3984	1654	40.4	22.4	1962	3695	4	4	4	3			
Өмнөдэлгэр	9323	9577	3990	2694	42.8	28.1	2331	1915	2	2	2	2			
Цэнхэрмандал	6346	2404	3263	342	51.4	14.2	6346	1202	3	3	3	1			
Бор-Өндөр	25108	40389	3172	3031	12.6	7.5	2283	4039	3	3	3	5			
Улаанбаатар	9121431	12373493	2234450	2884231	24.5	23.3	1107	1358	6	6	6	8			

БҮЛЭГ 14

ХАВСРАЛТ ХҮСНЭГТҮҮД

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАРИМ ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, 2022 ОН

№	Аймаг/хотын нэр	2022 оны жилийн эцэст хүн амын тоо								10.000 хүн амд								1000 хүнд ногдох			5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Төрөлт	Нас баралт	Цэвэр өсөлт	1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд	Мөн насны 1000 хүүхэд	Амьд төрсөн 1000 хүүхэд			
А	Б	Орны тоо	Их эмч	Сувлагч	Эх баригч	Бага эмч	Эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникчдийн болговсролтой бусад ажилтан-бүгд	Нийт ажиллагчид	Эмнэлгийн нэг оронд ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох хүний тоо	Нэг их эмчид ногдох сувлагчийн тоо	Жилд эх иргэний үзүүлсэн дундаж тоо	Төрөлт	Нас баралт	Цэвэр өсөлт	1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд	Мөн насны 1000 хүүхэд	Амьд төрсөн 1000 хүүхэд				
1	Архангай	93,149	57.7	21.7	30.8	4.8	8.1	53.3	137.0	173.4	461.6	1.4	3.8	14.04	5.11	8.9	13.4	2.5	18.6			
2	Баян-Өлгий	114,776	89.1	26.3	37.0	3.2	12.8	64.8	150.1	112.3	380.3	1.4	4.3	25.42	4.59	20.8	14.4	4.0	20.9			
3	Баянхонгор	88,397	76.8	23.5	33.6	4.6	10.7	62.1	145.2	130.2	425.6	1.4	3.4	18.67	4.97	13.7	9.5	2.0	12.5			
4	Булган	61,161	53.9	18.4	33.2	4.2	10.2	57.7	130.8	185.7	542.3	1.8	3.3	10.98	5.47	5.5	14.7	2.4	22.1			
5	Говь-Алтай	57,098	83.1	36.1	46.3	6.3	13.7	83.4	207.4	120.4	277.2	1.3	4.7	17.83	5.04	12.8	13.4	3.2	20.1			
6	Говьсүмбэр	18007	93.9	37.6	32.0	5.0	8.3	55.3	163.6	106.5	266.1	0.9	7.3	20.89	4.64	16.2	10.6	2.3	13.2			
7	Дархан-Уул	107932	80.7	31.2	44.9	3.4	1.5	66.2	156.2	124.0	321.0	1.4	6.7	19.14	4.94	14.2	10.5	2.4	13.5			
8	Дорноговь	71,129	76.4	36.0	36.3	3.2	6.4	62.7	168.3	130.8	277.8	1.0	6.2	17.37	5.38	12.0	9.6	2.2	13.6			
9	Дорнод	83,704	67.8	24.2	36.9	3.8	4.5	56.7	137.9	147.4	412.7	1.5	5.3	18.77	4.72	14.1	8.2	1.9	12.0			
10	Дундговь	46,387	74.1	29.8	29.3	4.2	6.1	51.3	148.6	135.0	336.0	1.0	3.4	14.27	5.00	9.3	11.8	1.5	11.8			
11	Завхан	71,798	85.9	24.5	38.5	5.4	10.1	68.1	151.7	116.4	408.8	1.6	4.3	14.91	4.77	10.1	11.9	2.3	16.4			
12	Орхон	109125	85.4	41.4	45.9	3.3	4.9	71.3	188.9	117.1	241.3	1.1	6.4	21.74	5.10	16.6	6.5	1.4	6.9			
13	Өвөрхангай	114,962	90.0	26.0	33.8	4.6	10.3	57.9	143.8	111.2	384.2	1.3	3.6	16.96	4.99	12.0	14.6	2.6	16.6			
14	Өмнөговь	72,937	102.3	33.2	27.1	3.5	6.5	51.9	143.4	97.8	301.0	0.8	4.9	17.14	4.45	12.7	15.1	2.5	17.5			
15	Сүхбаатар	65,214	80.1	24.1	36.5	2.6	9.6	59.2	130.5	124.8	414.7	1.5	4.1	16.94	4.49	12.5	8.1	1.7	11.7			
16	Сэлэнгэ	107,341	75.8	23.3	32.9	4.3	7.0	55.8	129.7	131.9	428.4	1.4	4.0	12.33	4.84	7.5	9.7	1.9	15.7			
17	Төв	92,038	61.9	24.7	33.8	3.4	5.9	53.4	138.9	161.7	405.2	1.4	3.6	8.55	5.54	3.0	21.3	2.4	30.0			
18	Увс	83,964	65.3	25.9	38.4	4.2	15.0	69.4	157.2	153.0	386.4	1.5	4.6	19.65	4.71	14.9	13.7	3.1	18.5			
19	Ховд	91,071	93.8	33.6	40.1	5.0	14.5	70.3	159.6	106.6	297.7	1.2	5.2	19.94	4.41	15.5	15.5	3.4	20.5			
20	Хөвсгөл	136,633	72.4	21.4	35.1	4.9	10.5	60.2	124.0	138.2	467.1	1.6	3.9	16.68	5.55	11.1	16.1	2.8	17.8			
21	Хэнтий	78,959	73.9	26.5	32.7	4.4	4.0	50.0	134.0	135.3	376.9	1.2	4.3	16.32	4.41	11.9	12.3	2.4	16.2			
22	Аймгийн дундаж	1765782	77.8	27.5	36.3	4.2	8.6	61.2	148.2	128.6	363.9	1.3	4.5	17.14	4.94	12.2	12.3	2.5	16.2			
23	Улаанбаатар	1691766	101.1	58.1	48.0	2.5	1.3	75.8	236.5	98.9	172.1	0.8	7.9	22.45	5.89	16.6	12.5	3.0	14.9			
24	Улсын дундаж	3457548	88.7	41.9	41.8	3.4	5.2	68.1	189.6	112.7	238.9	1.0	6.1	19.63	5.38	14.3	12.4	2.7	15.5			

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ШАЛТГААН, ХҮЙСЭЭР, 2022 ОН

Өвчний бүлэг ӨОУА-10	Бүгд		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	5843	17.49	3505	21.30	2338	13.80
Хавдар	4274	12.79	2509	15.25	1765	10.41
Гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралт	3360	10.06	2726	16.56	634	3.74
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1237	3.70	709	4.31	528	3.12
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	891	2.67	565	3.43	326	1.92
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	443	1.33	272	1.65	171	1.01
Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	457	1.37	301	1.83	156	0.92
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	257	0.77	157	0.95	100	0.59
Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	332	0.99	164	1.00	168	0.99
Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	213	0.64	126	0.77	87	0.51
Бусад	674	2.02	326	1.98	348	2.05
Бүгд	17981	53.83	11360	69.03	6621	39.07

НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ 5 ШАЛТГААН /АЙМГААР/, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	10 000 хүн амд				
		Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	Хавдар	Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин
1	Архангай	20.62	12.14	9.52	2.51	1.99
2	Баян-Өлгий	21.72	8.25	3.94	3.48	1.74
3	Баянхонгор	18.71	11.58	7.35	4.45	1.67
4	Булган	26.04	13.59	6.95	1.62	1.94
5	Говь-Алтай	19.49	14.19	6.67	2.56	1.20
6	Говьсүмбэр	12.71	12.71	10.50	1.66	3.87
7	Дархан-Уул	19.69	15.10	4.11	3.06	1.43
8	Дорноговь	17.23	12.92	10.01	3.47	4.72
9	Дорнод	14.30	16.31	5.79	3.43	1.77
10	Дундговь	20.69	13.51	7.60	2.53	1.48
11	Завхан	19.44	13.32	6.12	2.17	0.41
12	Орхон	19.12	13.47	9.23	2.45	1.13
13	Өвөрхангай	21.59	12.37	5.46	2.22	1.96
14	Өмнөговь	17.84	8.71	7.22	3.00	3.00
15	Сүхбаатар	11.75	13.73	5.49	3.36	1.98
16	Сэлэнгэ	19.28	11.81	7.38	2.86	3.32
17	Төв	20.83	11.22	12.50	2.46	3.20
18	Увс	16.28	13.94	7.14	2.58	1.87
19	Ховд	15.80	12.38	4.20	2.54	0.55
20	Хөвсгөл	20.90	13.93	9.07	2.98	2.98
21	Хэнтий	16.09	10.56	7.17	3.90	2.51
22	Аймгийн дундаж	18.94	12.60	7.19	2.88	2.09
23	Улаанбаатар	15.85	13.02	13.30	4.63	3.32
24	Улсын дундаж	17.49	12.79	10.06	3.70	2.67

НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Перинаталь нас баралт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Амьгүй төрөлт (амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн эрт үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	Нярайн хожуу үеийн нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)
А	Б	1	2	3	4	5
1	Архангай	11.9	5.2	7.5	6.7	0.7
2	Баян-Өлгий	11.5	6.8	8.3	4.7	3.6
3	Баянхонгор	7.7	4.2	7.2	3.6	3.6
4	Булган	11.7	4.4	8.8	7.4	1.5
5	Говь-Алтай	8.6	2.9	11.5	5.8	5.8
6	Говьсүмбэр	10.5	7.9	2.6	2.6	0.0
7	Дархан-Уул	11.4	4.5	7.5	7.0	0.5
8	Дорноговь	4.8	1.6	4.8	3.2	1.6
9	Дорнод	10.7	5.6	6.3	5.0	1.3
10	Дундговь	13.2	5.9	8.9	7.4	1.5
11	Завхан	5.5	2.7	7.3	2.7	4.6
12	Орхон	8.2	4.3	4.3	3.9	0.4
13	Өвөрхангай	13.5	6.0	9.1	7.5	1.5
14	Өмнөговь	11.9	3.2	11.9	8.7	3.2
15	Сүхбаатар	7.2	4.5	4.5	2.7	1.8
16	Сэлэнгэ	6.7	5.2	2.2	1.5	0.7
17	Төв	13.6	7.4	8.8	6.3	2.5
18	Увс	12.4	5.9	8.9	6.6	2.4
19	Ховд	9.9	3.9	11.6	6.1	5.5
20	Хөвсгөл	10.8	4.8	8.7	6.1	2.6
21	Хэнтий	10.7	4.6	9.2	6.2	3.1
22	Аймгийн дундаж	10.2	4.8	7.7	5.4	2.4
23	Улаанбаатар	11.4	5.7	7.8	5.7	2.1
24	Улсын дундаж	10.8	5.3	7.8	5.6	2.2

ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, 10 000 ХҮН АМД /2018-2022 ОН/

Халдварт ба шимэгчит зарим өвчин	10 000 хүн амд				
	2018	2019	2020	2021	2022
Балнад	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Сальмонеллэз	1.0	1.1	0.6	0.1	0.7
Цусан суулга	19.7	16.8	8.0	2.2	5.1
Сүрьеэ	11.0	11.2	10.1	6.9	6.9
Тарваган тахал	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Боом	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бруцеллэз	0.3	0.3	0.2	0.1	0.2
Улаан эсэргэнэ	2.9	2.9	0.8	0.1	0.4
Менингококкт халдвар	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Салхинцэцэг	25.6	32.9	8.7	0.9	10.2
Улаанбурхан	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанууд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Вируст гепатит	1.5	1.6	1.1	0.4	0.6
Вируст гепатит А	0.1	0.5	0.2	0.1	0.0
Вируст гепатит В	0.8	0.7	0.4	0.2	0.3
Вируст гепатит С	0.3	0.2	0.2	0.1	0.2
Гахай хавдар	1.0	0.4	0.3	0.1	0.2
Мөөгөнцөр	5.5	5.9	10.3	4.3	6.1
Тэмбүү	19.4	21.9	19.9	10.8	11.9
Заг хүйтэн	17.2	17.8	15.6	9.1	11.4
Трихомониаз	14.1	15.4	13.5	7.9	8.1

ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТАРХАЛТ, ТОХИОЛДЛЫН ТОО, НАС БАРАЛТ, 2022 ОН

Хорт хавдар	№	Тархалт		Тохiolдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо			10 000 хүн амд			Бодит тоо			10 000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Уруул амны хөндий, залгиур	1	1293	3.9	158	60	98	0.5	0.4	0.6	74	41	33	0.2	0.2	0.2
Улаан хоолой	2	1047	3.1	342	194	148	1.0	1.2	0.9	255	152	103	0.8	0.9	0.6
Ходоод	3	4300	12.9	1181	797	384	3.5	4.8	2.3	793	572	221	2.4	3.5	1.3
Бүдүүн гэдэс	4	1074	3.2	246	117	129	0.7	0.7	0.8	138	75	63	0.4	0.5	0.4
Шулуун гэдэс, хошног	5	255	0.8	49	23	26	0.1	0.1	0.2	27	14	13	0.1	0.1	0.1
Элэг	6	7724	23.1	2286	1277	1009	6.8	7.8	6.0	1636	931	705	4.9	5.7	4.2
Нойр булчирхайн өмөн	7	497	1.5	224	125	99	0.7	0.8	0.6	170	100	70	0.5	0.6	0.4
Хоол боловсруулах замын бусад	8	242	0.7	74	29	45	0.2	0.2	0.3	52	22	30	0.2	0.1	0.2
Төвөнх	9	184	0.6	33	29	4	0.1	0.2	0.0	21	17	4	0.1	0.1	0.0
Хамрын хөндийн дайвар	10	72	0.2	15	12	3	0.0	0.1	0.0	3	3	-	0.0	0.0	0.0
Уушги	11	1147	3.4	521	400	121	1.6	2.4	0.7	480	391	89	1.4	2.4	0.5
Амьсгалын эрхтний бусад	12	69	0.2	20	11	9	0.1	0.1	0.1	15	7	8	0.0	0.0	0.0
Яс ба үений мөгөөрс	13	311	0.9	49	26	23	0.1	0.2	0.1	40	20	20	0.1	0.1	0.1
Арьсны меланома ба бусад	14	411	1.2	54	24	30	0.2	0.1	0.2	42	16	26	0.1	0.1	0.2
Гялтан ба зөөлөн эд	15	321	1.0	76	26	50	0.2	0.2	0.3	39	17	22	0.1	0.1	0.1
Хөх	16	2300	6.9	283	1	282	0.8	0.0	1.7	97	-	97	0.3	0.0	0.6
Умайн хүзүү	17	4621	13.8	318	-	318	1.0	0.0	1.9	146	-	146	0.4	0.0	0.9
Умай	18	340	1.0	49	-	49	0.1	0.0	0.3	22	-	22	0.1	0.0	0.1
Өндгөвч	19	770	2.3	118	-	118	0.4	0.0	0.7	88	-	88	0.3	0.0	0.5
Эм бэлэг эрхтний бусад	20	188	0.6	23	-	23	0.1	0.0	0.1	10	-	10	0.0	0.0	0.1
Эр бэлэг эрхтэн	21	367	1.1	69	69	-	0.2	0.4	0.0	41	41	-	0.1	0.2	0.0
Давсаг	22	290	0.9	48	37	11	0.1	0.2	0.1	13	10	3	0.0	0.1	0.0
Бөөрний	23	1350	4.0	227	108	119	0.7	0.7	0.7	77	51	26	0.2	0.3	0.2
Шээсний замын бусад	24	58	0.2	6	4	2	0.0	0.0	0.0	2	2	-	0.0	0.0	0.0
Нүд ба түүний дайврын	25	107	0.3	8	4	4	0.0	0.0	0.0	2	-	2	0.0	0.0	0.0
Тархины	26	423	1.3	91	56	35	0.3	0.3	0.2	80	49	31	0.2	0.3	0.2
Лейкеми, лимфолейкеми	27	468	1.4	142	76	66	0.4	0.5	0.4	77	40	37	0.2	0.2	0.2
Бусад	28	797	2.4	175	99	76	0.5	0.6	0.4	108	64	44	0.3	0.4	0.3
Бүгд	29	31026	92.9	6885	3604	3281	20.6	21.9	19.4	4548	2635	1913	13.6	16.0	11.3

* Мэдээллийн эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан, 2022

**ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТАРХАЛТ, ТОХИОЛДЛЫН ТОО,
НАС БАРАЛТ, АЙМГААР, 2022 ОН**

№	Аймаг, хотын нэр	Тархалт		Тохiolдлын тоо						Нас баралт					
		Бодит тоо	10 000 хүн амд	Бодит тоо			10 000 хүн амд			Бодит тоо			10 000 хүн амд		
				Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Архангай	905	94.7	303	147	156	31.7	30.7	32.8	143	83	60	15.0	17.3	12.6
2	Баян-Өлгий	631	57.8	162	81	81	14.8	0.5	14.8	101	68	33	9.3	12.5	6.0
3	Баянхонгор	611	68.0	154	80	74	17.1	18.1	16.2	116	76	40	12.9	17.2	8.8
4	Булган	585	94.6	130	72	58	21.0	22.9	19.1	97	59	38	15.7	18.8	12.5
5	Говь-Алтай	671	114.7	135	78	57	23.1	26.6	19.5	103	58	45	17.6	19.8	15.4
6	Говьсүмбэр	140	77.4	28	11	17	15.5	12.2	18.7	30	16	14	16.6	17.8	15.4
7	Дархан-Уул	1213	115.9	273	132	141	26.1	25.7	26.5	180	108	72	17.2	21.0	13.5
8	Дорноговь	567	78.8	122	72	50	17.0	19.8	14.0	103	52	51	14.3	14.3	14.3
9	Дорнод	861	101.8	233	130	103	27.5	30.4	24.6	154	101	53	18.2	23.6	12.6
10	Дундговь	443	93.5	88	51	37	18.6	21.4	15.7	77	44	33	16.3	18.5	14.0
11	Завхан	844	114.7	170	86	84	23.1	23.4	22.8	124	69	55	16.9	18.8	14.9
12	Орхон	1379	129.9	262	140	122	24.7	26.8	22.6	176	107	69	16.6	20.5	12.8
13	Өвөрхангай	1192	101.7	263	134	129	22.4	23.0	21.9	185	108	77	15.8	18.5	13.1
14	Өмнөговь	613	83.5	141	80	61	19.2	21.5	16.8	71	36	35	9.7	9.7	9.6
15	Сүхбаатар	613	93.5	176	102	74	26.9	31.0	22.7	98	60	38	15.0	18.2	11.6
16	Сэлэнгэ	1361	125.6	237	125	112	21.9	22.7	21.0	170	101	69	15.7	18.4	12.9
17	Төв	1070	114.3	229	136	93	24.5	28.3	20.4	168	104	64	17.9	21.6	14.1
18	Увс	750	87.8	206	113	93	24.1	26.3	21.9	124	67	57	14.5	15.6	13.4
19	Ховд	847	93.6	222	145	77	24.5	32.0	17.1	135	100	35	14.9	22.0	7.8
20	Хөвсгөл	1146	83.2	309	167	142	22.4	24.4	20.5	217	125	92	15.7	18.3	13.3
21	Хэнтий	828	104.1	177	87	90	22.3	21.6	22.9	105	54	51	13.2	13.4	13.0
22	Аймгийн дундаж	17270	97.4	4020	2169	1851	22.7	24.4	20.9	2677	1596	1081	15.1	18.0	12.2
23	Улаанбаатар	13756	87.7	2865	1435	1430	18.3	18.9	17.7	1871	1039	832	11.9	13.7	10.3
24	Улсын дундаж	31026	92.9	6885	3604	3281	20.6	21.9	19.4	4548	2635	1913	13.6	16.0	11.3

* Мэдээллийн эх сурвалж: Хавдар судлалын үндэсний төвийн тайлан, 2022

**АМБУЛАТОРТ БҮРТГЭГДСЭН ХҮН АМЫН ӨВЧЛӨЛИЙН
ТЭРГҮҮЛЭХ 5 ШАЛТГААН, 2022 ОН**

№	Аймаг, хотын нэр	10 000 хүн амд				
		Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг
1	Архангай	2044.7	1465.0	1082.1	1237.8	409.6
2	Баян-Өлгий	1449.0	2090.9	1096.6	1334.4	143.1
3	Баянхонгор	2111.1	1140.4	1328.6	1126.3	124.5
4	Булган	2184.6	2310.5	1419.3	3121.8	412.9
5	Говь-Алтай	1963.2	2371.4	940.6	1194.8	676.3
6	Говьсүмбэр	1690.3	542.1	391.8	792.4	296.2
7	Дархан-Уул	1690.7	954.1	257.1	546.9	190.8
8	Дорноговь	4451.3	2482.8	1286.5	1241.1	442.6
9	Дорнод	3185.9	2384.4	591.0	575.7	261.0
10	Дундговь	1963.2	1867.0	870.0	973.8	121.0
11	Завхан	2764.4	3336.8	1412.5	2806.0	554.5
12	Орхон	1846.9	1418.0	881.9	704.6	76.1
13	Өвөрхангай	1290.8	1202.0	508.1	796.8	193.5
14	Өмнөговь	4688.9	2728.3	1126.9	1462.4	159.6
15	Сүхбаатар	2637.0	958.5	407.8	638.4	116.9
16	Сэлэнгэ	1441.0	989.7	559.5	877.1	176.3
17	Төв	2626.8	1647.1	1074.7	2065.2	238.5
18	Увс	2371.4	2269.9	1096.7	1763.2	98.6
19	Ховд	1388.8	1957.4	1033.3	1530.9	152.2
20	Хөвсгөл	2124.8	1669.5	854.7	2329.0	130.4
21	Хэнтий	2845.0	1878.4	1060.1	2205.9	176.5
22	Аймгийн дундаж	2256.9	1772.9	913.9	1399.8	227.1
23	Улаанбаатар	1331.6	1759.6	1011.1	1206.1	1145.1
24	Улсын дундаж	1822.6	1766.7	959.5	1308.9	658.0

ӨВЧЛӨЛИЙН БҮТЭЦ, 2022 ОН

№	ӨОУА-10 нэршил	Хүн амын өвчлөл			Стационарын өвчлөл		
		Бодит тоо	10 000 хүн амд	Хувь	Бодит тоо	10 000 хүн амд	Хувь
1	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	608837	1822.6	17.0	169822	508.4	16.9
2	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	590146	1766.7	16.5	109130	326.7	10.8
3	Зүрх-судасны тогтолцооны өвчин	437234	1308.9	12.2	121937	365.0	12.1
4	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	320530	959.5	9.0	92062	275.6	9.2
5	Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	219786	658.0	6.2	35817	107.2	3.6
6	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	183843	550.4	5.1	62032	185.7	6.2
7	Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин	177491	531.3	5.0	21065	63.1	2.1
8	Нүд ба түүний дайврын өвчин	167287	500.8	4.7	13959	41.8	1.4
9	Яс булчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	160978	481.9	4.5	57072	170.9	5.7
10	Бусад	704844	2110.0	19.7	323020	967.0	32.1
11	Бүгд	3570976	10690.1	100.0	1005916	3011.3	100.0

ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Нийт хяналтад авсан			6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Цус багадалттай жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Өсвөр насны охидын жирэмслэлтийн эзлэх хувь	Хожуу жирэмслэлтийн эзлэх хувь
		Эхний 3 сартайд	4-6 сартайд	7 ба түүнээс дээш сартайд				
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	90.3	9.3	0.4	75.9	2.3	4.2	18.8
2	Баян-Өлгий	89.1	10.5	0.4	91.3	8.1	1.0	21.8
3	Баянхонгор	91.4	7.9	0.6	86.9	1.9	4.4	14.8
4	Булган	92.1	7.4	0.5	76.1	0.5	3.5	23.6
5	Говь-Алтай	89.3	9.5	1.2	66.2	0.0	2.5	18.6
6	Говьсүмбэр	90.0	10.0	0.0	87.1	0.0	6.5	22.4
7	Дархан-Уул	94.8	4.8	0.4	75.6	15.5	3.0	23.1
8	Дорноговь	91.2	7.9	0.9	85.7	5.1	6.1	23.1
9	Дорнод	93.2	6.5	0.3	76.8	3.3	3.4	23.5
10	Дундговь	93.6	6.0	0.4	85.7	0.4	5.0	21.8
11	Завхан	89.2	10.2	0.5	88.3	1.7	2.8	22.3
12	Орхон	96.4	3.4	0.2	56.0	1.4	2.1	23.5
13	Өвөрхангай	93.5	5.7	0.8	73.1	2.0	4.4	20.8
14	Өмнөговь	89.8	10.0	0.3	93.2	0.8	3.2	21.8
15	Сүхбаатар	88.5	10.6	0.9	94.8	2.1	2.2	19.0
16	Сэлэнгэ	88.8	10.3	1.0	83.9	2.7	5.5	22.4
17	Төв	92.9	6.7	0.5	67.9	2.5	3.4	23.2
18	Увс	96.1	3.4	0.5	70.5	2.1	1.3	20.5
19	Ховд	90.8	8.7	0.6	94.3	6.3	1.5	20.4
20	Хөвсгөл	89.5	9.8	0.7	71.1	1.1	5.1	20.3
21	Хэнтий	90.3	8.7	0.9	71.2	3.8	4.2	21.0
22	Аймгийн дундаж	91.5	7.9	0.6	78.9	3.7	3.4	21.2
23	Улаанбаатар	91.7	7.7	0.6	84.3	5.0	3.3	22.6
24	Улсын дундаж	91.6	7.8	0.6	81.8	4.4	3.3	21.9

**ЖИРЭМСЛЭЛТЭЭС СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭРЭГСЭЛ ХЭРЭГЛЭДЭГ
ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВЬ, 2022 ОН**

№	Аймаг, хотын нэр	ЖСАХ хэрэглэдэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	Үүнээс					
			Бэлдмэл (эм)	Тариа	Норлант	Бэлгэвч	Ерөндөг	Стерилизаци
А	Б	1	2	3	4	5	6	7
1	Архангай	39.7	19.0	11.0	3.8	12.2	40.1	4.7
2	Баян-Өлгий	39.9	21.0	16.2	0.9	26.7	30.5	1.3
3	Баянхонгор	54.3	13.1	5.7	3.7	7.6	63.5	4.2
4	Булган	39.7	20.0	8.4	3.3	21.7	42.6	2.1
5	Говь-Алтай	58.3	19.5	11.9	6.7	13.2	41.8	2.1
6	Говьсүмбэр	40.7	35.8	14.0	4.8	16.8	12.2	4.9
7	Дархан-Уул	74.7	29.9	18.8	7.0	18.7	14.0	1.0
8	Дорноговь	66.6	34.4	6.7	6.8	15.1	29.3	1.9
9	Дорнод	59.5	16.9	9.5	8.5	11.8	43.1	4.0
10	Дундговь	52.3	22.3	13.7	5.2	23.0	28.9	2.3
11	Завхан	50.6	15.7	16.7	2.7	14.7	41.1	2.6
12	Орхон	59.9	17.4	10.1	3.7	34.1	28.2	2.1
13	Өвөрхангай	59.9	23.7	8.1	5.2	16.7	38.0	3.2
14	Өмнөговь	57.1	24.5	12.1	9.4	22.5	25.1	5.2
15	Сүхбаатар	57.8	9.4	7.4	2.7	4.6	69.4	6.0
16	Сэлэнгэ	54.4	19.9	12.0	8.5	20.9	28.0	4.7
17	Төв	45.1	23.3	10.1	5.7	23.9	31.8	1.4
18	Увс	36.4	22.8	15.3	10.8	18.7	19.1	2.0
19	Ховд	43.6	21.1	17.9	5.2	23.5	20.0	5.3
20	Хөвсгөл	63.8	13.6	10.4	6.1	8.1	51.9	3.7
21	Хэнтий	29.8	24.1	11.3	4.3	15.2	41.3	2.5
22	Аймгийн дундаж	52.7	20.7	11.6	5.6	17.4	36.0	3.1
23	Улаанбаатар	50.5	17.3	6.6	4.0	33.9	17.8	1.1
24	Улсын дундаж	51.6	19.1	9.2	4.9	25.2	27.4	2.2

ҮР ХӨНДӨЛТ, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Үр хөндөлт		БҮГД	Үр хөндөлт насаар				Хожуу үр хөндөлт	
		Төрөх насны 1000 эмэгтэйд /15-49 нас/	1000 амьд төрөлтөд		20 хүртэлх насны		35 ба дээш насны		Бодит тоо	1000 амьд төрөлтөд
					Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Архангай	8.7	150.5	202	5	2.5	81	40.1	12	8.9
2	Баян-Өлгий	3.7	36.4	101	3	3.0	42	41.6		0.0
3	Баянхонгор	5.9	79.3	133	15	11.3	30	22.6	19	11.3
4	Булган	3.5	73.6	50	3	6.0	29	58.0	20	29.5
5	Говь-Алтай	2.4	33.6	35	5	14.3	12	34.3	4	3.8
6	Говьсүмбэр	2.7	31.7	12	1	8.3	0	0.0		0.0
7	Дархан-Уул	22.6	287.6	576	16	2.8	131	22.7		0.0
8	Дорноговь	18.4	264.0	330	29	8.8	86	26.1	1	0.8
9	Дорнод	12.9	160.6	255	13	5.1	102	40.0	17	10.7
10	Дундговь	8.6	143.5	97	8	8.2	30	30.9		0.0
11	Завхан	1.5	24.6	27	2	7.4	15	55.6	2	1.8
12	Орхон	15.8	176.7	408	16	3.9	138	33.8	8	3.5
13	Өвөрхангай	5.8	84.0	167	22	13.2	62	37.1	16	8.1
14	Өмнөговь	26.4	378.9	477	37	7.8	147	30.8	8	6.4
15	Сүхбаатар	5.5	78.4	87	5	5.7	42	48.3		0.0
16	Сэлэнгэ	0.4	7.5	10	0	0.0	2	20.0	3	2.2
17	Төв	5.8	151.3	121	5	4.1	44	36.4	7	8.8
18	Увс	9.8	121.0	203	7	3.4	94	46.3	7	4.2
19	Ховд	0.5	6.6	12	1	8.3	2	16.7		0.0
20	Хөвсгөл	1.2	17.4	40	19	47.5	14	35.0	22	9.6
21	Хэнтий	4.1	59.3	77	3	3.9	29	37.7	8	6.2
22	Аймгийн дундаж	8.0	112.5	3420	215	6.3	1132	33.1	154	5.1
23	Улаанбаатар	24.1	274.1	9648	413	4.3	2944	30.5	401	11.4
24	Улсын дундаж	15.7	199.2	13068	628	4.8	4076	31.2	555	8.5

**ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕД ҮЗҮҮЛСЭН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ
/АЙМГААР/, 2022 ОН**

№	Аймаг, хотын нэр	Төрөлтийн эзлэх хувь				Эмнэлгийн тусламжгүй төрсөн төрөлтийн эзлэх хувь	20-иос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь	35-аас дээш насны төрөлтийн эзлэх хувь	2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь
		Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэгт	Хувийн эмнэлэгт	Сумын эмнэлэгт	Гэртээ				
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Архангай	84.1	0.0	15.8	0.1	0.1	3.9	14.4	4.8
2	Баян-Өлгий	88.1	0.0	11.8	0.1	0.0	1.3	16.7	4.9
3	Баянхонгор	94.5	0.0	4.9	0.5	0.1	5.8	15.1	5.0
4	Булган	81.4	0.0	18.2	0.4	0.3	4.0	19.8	4.4
5	Говь-Алтай	94.7	0.0	4.6	0.7	0.6	3.4	16.8	6.3
6	Говьсүмбэр	99.2	0.0	0.3	0.5	0.0	6.1	19.5	3.4
7	Дархан-Уул	99.4	0.0	0.2	0.4	0.4	3.4	20.3	3.4
8	Дорноговь	81.3	0.0	18.5	0.2	0.2	4.6	17.7	3.1
9	Дорнод	96.5	0.0	3.3	0.3	0.1	4.1	21.6	3.0
10	Дундговь	94.2	0.0	5.3	0.4	0.3	6.5	15.1	3.8
11	Завхан	61.7	0.0	37.9	0.4	0.0	3.7	19.7	3.7
12	Орхон	99.8	0.0	0.0	0.2	0.2	3.6	21.3	4.9
13	Өвөрхангай	79.4	0.0	20.4	0.2	0.0	5.1	17.8	3.6
14	Өмнөговь	89.1	0.0	10.9	0.0	0.0	4.9	17.5	4.1
15	Сүхбаатар	95.2	0.0	4.6	0.2	0.1	5.5	18.2	3.3
16	Сэлэнгэ	48.9	0.0	50.8	0.4	0.1	3.8	20.4	2.0
17	Төв	87.4	0.0	12.3	0.4	0.3	3.2	22.3	5.9
18	Увс	89.1	0.0	10.4	0.5	0.2	2.1	15.8	4.2
19	Ховд	88.5	0.0	11.4	0.2	0.1	3.2	16.7	4.0
20	Хөвсгөл	87.0	0.0	12.6	0.4	0.2	5.9	15.8	3.7
21	Хэнтий	85.8	0.0	14.0	0.2	0.1	6.4	18.0	4.2
22	Аймгийн дундаж	87.4	0.0	12.4	0.3	0.1	4.1	18.0	4.1
23	Улаанбаатар	93.1	6.6	0.0	0.3	0.1	3.3	22.4	5.1
24	Улсын дундаж	90.4	3.5	5.7	0.3	0.1	3.7	20.4	4.6

1 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ХАМРАГДАЛТЫН ХУВЬ, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Хамрагдсан хувь			
		СХТ + Геп В +ХиВ-ийн тавт вакцин	Улаанбурхан, гахай хавдар, улаанууд	А.Гепатит	СТ-ийн хоргүйсгүүр
А	Б	1	2	3	4
1	Архангай	96.4	93.1	92.7	96.3
2	Баян-Өлгий	94.7	95.5	95.8	92.7
3	Баянхонгор	98.6	98.5	98.3	88.1
4	Булган	98.4	98.8	96.2	93.8
5	Говь-Алтай	99.0	99.6	99.0	99.0
6	Говьсүмбэр	99.8	99.7	99.7	99.7
7	Дархан-Уул	99.9	99.9	99.9	95.5
8	Дорноговь	92.6	91.7	85.7	90.7
9	Дорнод	99.3	99.1	99.1	97.2
10	Дундговь	92.3	88.4	86.4	98.1
11	Завхан	98.8	97.5	96.4	99.9
12	Орхон	99.0	99.1	99.3	98.2
13	Өвөрхангай	96.3	94.0	93.8	91.8
14	Өмнөговь	96.3	93.9	93.1	86.9
15	Сүхбаатар	98.8	99.3	99.2	89.0
16	Сэлэнгэ	97.9	98.2	96.7	99.6
17	Төв	95.6	92.4	91.6	91.9
18	Увс	95.3	92.0	90.8	97.8
19	Ховд	98.0	96.6	95.6	88.9
20	Хөвсгөл	97.1	95.5	94.7	97.7
21	Хэнтий	95.2	93.5	95.5	95.2
22	Аймгийн дундаж	97.0	95.9	95.2	94.2
23	Улаанбаатар	94.5	94.2	92.4	88.7
24	Улсын дундаж	95.8	95.1	93.9	91.6

Тайлбар: Вакцинжуулалтын хамралтын хувийн тухайн вакцинд хамрагдвал зохих хүүхдийн тооноос тооцож гаргасан болно.

Эх сурвалж: Халдварт өвчин судлалын үндэсний төвийн дархлаажуулалтын тайлан, 2021 он

10 000 ХҮН АМД НОГДОХ СУВИЛАГЧИЙН ТОО, АЖЛЫН БАЙРАНДАА ТУХАЙН МЭРГЭЖЛЭЭРЭЭ /МЭРГЭШИЛ/ АЖИЛЛАЖ БАЙГАА, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Үүнээс																			Бүгд						
		Сувилагч-Бүгд	Арсны	Гэмтэл, соголын	Мэдэргүйжүүлэгч	Мас заслын	Нүдний	Ерхийн	Сэтгэцийн	Сэргээн засахын	Цус, хавдрын	Харшлын	Халдвартын	Дархлаажуулалтын	Хүүхдийн	Нарийн	Хөнгөлөх эмчлээний	Чих, хамар, хоолойн	Эх, хүүхдийн	Эрчимт эмчлээний		Яаралтай тусламжийн	Бусад	Ерөнхий мэргэжлийн	Уламжлалт анагаахын сувилалч	Нүүр амны сувилалч	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
1	Архангай	12.3	0.1	0.1	0.5	0.8	1.5	0.2	0.0	0.1	0.6	0.1	0.0	0.2	1.6	1.5	1.7	0.2	0.2	0.0	0.7	1.2	1.0	17.3	0.9	0.2	30.8
2	Баян-Өлгий	11.5	0.3	0.1	0.4	0.8	1.5	0.2	0.2	0.1	1.0	0.2	0.0	0.2	1.8	1.3	1.1	0.1	0.4	0.2	0.5	0.5	0.8	24.3	1.1	0.1	37.0
3	Баянхонгор	15.0	0.1	0.1	0.2	1.2	2.1	0.6	0.0	0.6	0.9	0.4	0.0	0.7	2.6	1.3	1.1	0.4	0.2	0.0	0.8	0.9	0.8	17.4	1.0	0.2	33.6
4	Булган	9.2	0.2	0.5	1.0	0.6	1.0	0.2	0.0	0.8	0.2	0.2	0.0	0.3	0.0	1.0	0.8	0.2	0.2	0.0	0.8	0.6	0.8	22.3	1.5	0.2	33.2
5	Говь-Алтай	28.5	0.2	1.2	0.9	1.0	2.2	0.2	0.2	0.7	1.5	0.3	0.0	1.5	3.6	3.6	1.2	0.3	0.2	0.2	1.4	1.0	7.2	14.4	2.6	0.9	46.3
6	Говьсүмбэр	16.0	0.0	0.0	0.0	1.1	1.1	0.6	0.0	0.0	0.6	1.1	0.0	2.2	3.3	2.2	0.0	0.0	0.6	0.0	1.1	2.2	0.0	16.0	0.0	0.0	32.0
7	Дархан-Уул	26.0	0.4	1.1	0.7	1.4	1.4	0.2	2.2	1.6	2.0	0.2	0.0	1.5	0.9	3.1	1.1	0.3	0.4	1.0	1.1	1.2	4.2	14.0	2.5	2.5	44.9
8	Дорноговь	23.9	0.0	0.4	0.6	1.0	1.5	0.1	1.0	0.0	1.8	0.1	0.0	1.0	2.9	1.1	0.8	0.4	0.4	0.1	1.3	1.8	7.5	11.0	1.1	0.3	36.3
9	Дорнод	15.6	0.0	0.4	0.1	1.7	2.1	0.2	0.0	0.5	1.3	0.4	0.0	0.5	2.0	1.2	0.6	0.5	0.2	0.0	0.1	0.7	3.2	20.3	0.7	0.2	36.9
10	Дундговь	10.8	0.0	0.2	0.2	0.6	1.7	0.2	0.8	0.2	0.4	0.0	0.0	0.2	1.3	1.5	1.5	0.2	0.0	0.0	0.8	0.4	0.4	18.4	0.2	0.0	29.3
11	Завхан	20.5	0.1	0.5	0.1	1.6	2.4	0.3	0.3	0.3	1.2	0.7	0.0	0.7	3.4	2.3	1.6	0.8	0.1	0.1	0.4	1.6	1.8	15.8	1.5	0.7	38.5
12	Орхон	20.9	0.3	0.5	0.8	2.2	1.9	0.1	2.1	0.7	1.4	0.7	0.1	0.2	0.9	0.8	0.8	1.3	0.5	0.8	1.7	1.1	2.3	21.5	3.1	0.4	45.9
13	Өвөрхангай	16.7	0.1	0.6	0.2	1.5	1.8	0.3	0.0	0.5	0.3	0.1	0.0	0.5	1.9	1.8	0.8	0.3	0.2	0.1	0.8	1.0	4.2	14.9	1.6	0.5	33.8
14	Өмнөговь	16.9	0.0	0.5	0.1	0.8	1.6	0.0	0.3	0.3	1.0	0.4	0.0	1.0	2.5	2.0	1.5	0.5	0.1	0.0	0.8	0.8	2.6	9.0	0.7	0.5	27.1
15	Сүхбаатар	21.4	0.2	0.3	0.3	0.8	1.5	0.2	0.0	0.9	2.6	0.5	0.0	0.6	1.5	1.7	0.9	0.2	0.3	0.2	1.2	1.2	6.4	14.3	0.3	0.5	36.5
16	Сэлэнгэ	19.5	0.2	0.2	0.6	1.1	1.8	0.4	0.2	0.6	0.7	0.2	0.0	0.6	1.9	2.5	1.4	0.0	0.2	0.7	0.7	1.2	4.3	10.5	2.3	0.6	32.9
17	Төв	15.2	0.1	0.2	1.2	0.2	1.4	0.1	0.0	0.1	1.7	0.2	0.0	0.7	2.0	1.0	0.4	0.1	0.1	0.0	0.5	1.0	4.1	15.9	2.4	0.3	33.8
18	Увс	18.4	0.4	1.3	0.4	0.9	2.5	0.2	0.1	0.2	0.5	0.0	0.0	0.2	3.0	3.2	0.9	0.7	0.2	0.4	0.8	1.2	1.3	17.4	2.2	0.4	38.4
19	Ховд	22.3	0.4	0.7	0.4	1.7	2.5	0.2	0.0	0.6	0.7	0.0	0.0	1.2	2.4	1.9	2.8	0.4	0.4	0.0	1.2	1.0	3.8	15.5	2.0	0.3	40.1
20	Хөвсгөл	14.1	0.1	0.3	0.8	0.7	1.0	0.1	0.5	0.4	0.6	0.1	0.0	0.3	2.0	1.8	0.9	0.1	0.1	0.0	0.7	0.4	3.3	19.6	1.0	0.4	35.1
21	Хэнтий	11.7	0.0	0.0	0.0	1.5	1.8	0.1	0.0	0.1	0.6	0.4	0.0	0.3	1.9	1.3	1.0	0.1	0.1	0.0	0.1	1.0	1.4	18.9	1.9	0.3	32.7
22	Аймгийн дундаж	17.4	0.2	0.4	0.5	1.1	1.7	0.2	0.4	0.5	1.0	0.3	0.0	0.6	2.0	1.8	1.1	0.4	0.2	0.2	0.8	1.0	3.0	16.8	1.6	0.5	36.3
23	Улаанбаатар	30.3	0.4	0.4	0.7	2.0	4.0	0.5	2.6	0.7	1.7	0.7	0.0	0.8	1.0	1.6	1.0	0.2	0.5	0.5	2.1	1.5	7.5	14.7	1.1	1.8	48.0
24	Улсын дундаж	23.5	0.3	0.4	0.6	1.5	2.8	0.3	1.4	0.5	1.3	0.5	0.0	0.7	1.5	1.7	1.1	0.3	0.4	0.3	1.4	1.2	5.1	15.8	1.4	1.1	41.8

ДУНДАЖ ОР ХОНОГ, ТАСГААР, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Эмнэлийн тасгаар																		Бүгд			
		Дотор	Мас засагл	Төрөх	Эмтэйчүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэл	Невролог	Уролог	Эрчимт эмчлэж, сэхэн амьдруулах	Нүд	Чих, хамар хоолой	Срүү нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчлэжээ		Хөнгөлчлөх эмчлэжээ	Бусад	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Архангай	7.2	5.9	3.6	7.3	6.8	8.0	0.0	17.3	8.5	10.3	6.5	0.0	0.0	4.6	7.3	8.3	6.3	6.5	8.2	0.0	0.0	6.9
2	Баян-Өлгий	7.1	5.8	4.2	5.4	6.2	8.1	8.3	42.2	8.0	9.0	7.6	0.0	0.0	3.3	8.2	6.9	7.1	3.9	8.7	6.8	8.3	6.8
3	Баянхонгор	7.1	5.9	6.3	5.6	6.7	7.9	7.2	17.2	7.5	7.8	8.8	0.0	0.0	4.7	6.8	4.4	7.1	3.4	7.3	7.4	7.1	7.0
4	Булган	7.0	6.6	5.6	6.4	7.1	7.9	9.1	14.0	8.6	9.3	6.8	0.0	0.0	5.0	6.0	6.8	5.6	5.9	7.1	0.0	0.0	7.2
5	Говь-Алтай	7.5	5.1	4.2	5.7	7.0	8.8	9.0	19.2	8.4	9.4	9.2	0.0	0.0	7.2	5.7	6.1	5.6	0.0	7.2	6.6	7.9	7.3
6	Говьсүмбэр	7.2	6.5	5.2	6.2	6.6	7.9	7.3	18.4	7.1	12.0	6.9	0.0	0.0	7.1	0.0	7.7	0.0	0.0	7.5	8.3	8.3	7.1
7	Дархан-Уул	7.6	4.5	3.5	5.2	6.5	8.0	7.5	26.7	7.6	9.7	8.5	0.0	0.0	6.9	3.7	5.4	5.3	4.4	7.2	6.2	7.2	6.9
8	Дорноговь	7.9	5.4	4.3	4.3	7.1	9.1	0.0	35.7	8.1	8.1	6.5	0.0	0.0	5.3	0.0	7.2	0.0	0.0	7.3	6.5	0.0	7.1
9	Дорнод	7.3	4.7	4.5	5.6	6.8	8.8	9.2	52.8	8.1	9.9	7.6	0.0	0.0	9.9	7.6	6.9	0.0	6.1	7.4	0.0	3.2	7.1
10	Дундговь	7.9	5.2	4.5	4.9	8.3	9.3	8.3	44.1	8.7	5.5	6.9	0.0	0.0	3.6	5.7	5.9	7.2	0.0	8.0	7.0	0.0	7.5
11	Завхан	6.9	4.6	5.3	6.8	6.9	8.4	7.7	16.8	7.6	7.5	6.3	0.0	0.0	7.8	4.0	4.8	5.3	0.0	7.7	7.7	0.0	7.0
12	Орхон	7.0	4.6	4.6	6.3	6.2	6.9	0.0	50.1	6.9	7.9	7.2	0.0	0.0	12.2	0.0	5.8	0.0	0.0	7.1	6.7	5.9	6.6
13	Өвөрхангай	7.0	6.4	2.9	7.5	6.8	8.3	7.4	27.2	7.5	8.6	8.5	0.0	0.0	10.9	6.3	6.5	7.2	5.2	7.3	7.5	11.6	6.9
14	Өмнөговь	6.9	5.4	3.4	4.2	6.4	8.8	7.3	17.3	8.3	7.1	7.2	0.0	0.0	3.1	7.2	5.8	0.0	0.0	7.4	7.5	6.2	6.7
15	Сүхбаатар	8.0	6.4	3.6	7.6	7.7	8.6	9.3	31.7	9.0	9.5	7.8	0.0	0.0	6.7	9.8	8.3	6.5	4.1	8.7	9.2	0.0	8.0
16	Сэлэнгэ	7.2	6.8	3.9	5.9	7.5	7.6	8.5	49.4	7.2	8.1	0.0	0.0	0.0	12.4	4.4	6.9	11.0	0.0	7.2	6.8	13.1	7.3
17	Төв	6.8	7.2	6.1	5.8	6.2	9.3	10.3	30.3	7.7	7.7	8.6	0.0	0.0	9.9	6.8	7.2	6.4	7.8	7.0	10.3	0.0	7.3
18	Увс	7.1	5.2	3.9	6.5	6.7	8.0	9.4	14.1	7.3	9.3	6.6	0.0	0.0	3.7	3.6	3.7	6.1	6.1	7.0	0.0	0.0	6.7
19	Ховд	7.9	5.8	3.7	8.2	6.8	8.6	7.7	13.6	8.9	10.2	7.9	0.0	0.0	9.7	7.3	7.3	5.2	0.0	7.9	5.6	8.8	7.5
20	Хөвсгөл	7.1	5.4	2.5	6.3	6.3	8.0	7.4	35.9	8.1	11.4	0.0	0.0	0.0	4.5	0.0	6.7	0.0	4.8	8.8	0.0	7.6	6.7
21	Хэнтий	7.4	6.6	5.5	9.4	6.8	8.1	9.0	22.1	8.6	9.1	7.8	0.0	0.0	4.3	8.2	8.2	0.0	8.4	7.3	8.5	8.6	7.5
22	Аймгийн дундаж	7.3	5.6	4.2	6.1	6.8	8.3	8.2	26.3	7.8	9.0	7.6	0.0	6.7	6.9	6.5	6.3	6.6	5.8	7.5	6.7	7.9	7.0
23	Улаанбаатар	6.5	5.7	4.5	6.3	6.3	7.5	7.6	21.1	7.2	17.7	7.3	7.6	5.2	12.9	2.7	5.2	4.7	4.0	7.0	6.2	7.7	6.6
24	Улсын дундаж	6.9	5.7	4.4	6.2	6.5	7.9	7.9	23.6	7.5	14.4	7.4	7.6	5.2	11.0	3.4	5.6	5.2	4.5	7.3	6.4	7.8	6.8

ЭМНЭЛГИЙН ОРНЫ АШИГЛАЛТ, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Бүгд				Аймаг, хотын нэгдсэн эмнэлэг				Хөдөөгийн эмнэлэг			
		Ор ашиглалт	Ор ашиглалтын хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Ор ашиглалт	Ор ашиглалтын хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт	Ор ашиглалт	Ор ашиглалтын хувь	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Архангай	245.5	67.3	6.9	35.5	243.0	66.6	7.1	34.3	249.7	68.4	6.6	37.6
2	Баян-Өлгий	221.5	60.7	6.8	32.4	251.1	68.8	7.0	35.6	151.9	41.6	6.1	25.0
3	Баянхонгор	266.2	72.9	7.0	38.1	244.9	67.1	6.9	35.3	309.4	84.8	7.1	43.7
4	Булган	242.9	66.6	7.2	33.6	246.3	67.5	7.7	31.9	238.6	65.4	6.7	35.8
5	Говь-Алтай	212.5	58.2	7.3	29.2	220.0	60.3	7.2	30.4	201.7	55.3	7.4	27.4
6	Говьсүмбэр	250.5	68.6	7.1	35.4	253.3	69.4	7.1	35.9	233.4	63.9	7.2	32.3
7	Дархан-Уул	261.7	71.7	6.9	37.9	258.1	70.7	6.9	37.5	308.0	84.4	7.2	42.6
8	Дорноговь	250.2	68.5	7.1	35.5	262.6	71.9	7.0	37.5	230.2	63.1	7.1	32.3
9	Дорнод	243.2	66.6	7.1	34.2	249.1	68.3	7.2	34.6	222.3	60.9	6.8	32.8
10	Дундговь	226.7	62.1	7.5	30.2	261.4	71.6	7.8	33.6	165.3	45.3	6.9	24.1
11	Завхан	218.5	59.9	7.0	31.3	234.2	64.2	7.3	32.2	198.0	54.3	6.6	30.2
12	Орхон	280.1	76.7	6.6	42.3	280.8	76.9	6.6	42.4	216.7	59.4	6.9	31.5
13	Өвөрхангай	186.1	51.0	6.9	26.9	195.4	53.5	7.0	27.8	173.1	47.4	6.8	25.6
14	Өмнөговь	165.6	45.4	6.7	24.8	158.5	43.4	6.7	23.8	182.4	50.0	6.7	27.1
15	Сүхбаатар	233.2	63.9	8.0	29.3	254.8	69.8	8.3	30.7	194.6	53.3	7.3	26.8
16	Сэлэнгэ	211.6	58.0	7.3	29.1	285.8	78.3	7.6	37.7	164.8	45.2	6.9	23.7
17	Төв	215.9	59.1	7.3	29.5	267.2	73.2	7.8	34.2	175.5	48.1	6.8	25.9
18	Увс	273.5	74.9	6.7	41.0	280.5	76.8	6.6	42.3	262.3	71.9	6.7	38.9
19	Ховд	253.3	69.4	7.5	33.8	240.4	65.9	7.6	31.6	290.0	79.5	7.3	39.9
20	Хөвсгөл	203.9	55.9	6.7	30.3	213.2	58.4	6.9	31.1	185.8	50.9	6.4	28.9
21	Хэнтий	267.4	73.3	7.5	35.8	253.5	69.5	7.7	32.7	288.4	79.0	7.1	40.4
22	Аймгийн дундаж	232.2	63.6	7.0	33.0	243.4	66.7	7.1	34.2	209.9	57.5	6.8	30.6
23	Улаанбаатар	232.8	63.8	6.6	35.2	233.0	63.8	6.6	35.2	167.7	45.9	6.4	26.2
24	Улсын дундаж	232.5	63.7	6.8	34.2	236.8	64.9	6.8	34.8	209.3	57.3	6.8	30.6

ЭМНЭЛГИЙН ОРНЫ ТОО, ТАСГААР, 10 000 ХҮН АМД, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Эмнэлгийн тасгаар																			Бүгд		
		Дотор	Мас засал	Төрөх	Эмгэгчүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэл	Гэмтэл	Невролог	Уролог	Эринт эмчлгээ, сэхээс амьдруулах	Нүд	Чих, хамар хоолой	Эрүү нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчлгээ		Хөнгөвчлөх эмчлгээ	Бусад
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Архангай	24.0	2.8	6.7	3.5	8.8	3.2	0.0	0.7	3.7	0.6	0.9	0.0	0.0	0.4	0.2	0.3	0.2	0.5	1.0	0.0	0.0	57.7
2	Баян-Өлгий	30.7	5.7	7.1	3.6	10.4	2.4	1.0	1.0	4.4	1.4	1.0	0.0	0.0	0.8	1.0	1.6	1.1	0.5	3.0	1.4	10.9	89.1
3	Баянхонгор	22.8	4.2	7.9	3.6	11.9	4.7	1.6	1.6	5.0	1.3	1.2	0.0	0.0	0.6	1.6	0.2	0.2	0.2	4.7	0.9	2.7	76.8
4	Булган	14.4	2.6	6.1	2.4	8.1	4.4	0.8	2.4	5.2	2.1	1.6	0.0	0.0	0.5	0.3	0.5	0.2	0.3	1.9	0.0	0.0	53.9
5	Говь-Алтай	26.8	5.0	8.0	4.1	12.0	6.3	1.4	1.4	4.3	1.7	2.7	0.0	0.0	0.9	0.3	0.5	0.3	0.0	4.1	1.5	1.7	83.1
6	Говьсүмбэр	21.5	7.7	3.3	6.6	12.2	3.9	1.1	2.2	7.2	2.2	2.2	0.0	0.0	1.7	0.6	1.7	0.0	0.0	4.4	4.4	11.1	93.9
7	Дархан-Уул	20.5	3.3	4.2	3.6	9.1	2.1	1.3	1.6	6.3	3.3	3.2	0.0	0.0	1.0	0.5	1.7	0.4	0.3	14.0	1.9	2.2	80.7
8	Дорноговь	22.0	5.0	6.1	3.8	12.9	3.5	0.0	1.5	7.6	1.4	2.2	0.0	0.0	1.7	0.0	0.3	0.0	0.0	6.8	1.7	0.0	76.4
9	Дорнод	19.6	2.6	7.4	2.4	8.7	4.0	1.2	3.5	3.8	2.1	1.8	0.0	0.0	0.9	1.2	0.4	0.0	0.7	4.0	1.1	2.4	67.8
10	Дундговь	26.8	3.0	8.4	3.2	13.7	5.3	0.4	1.5	2.1	0.2	1.1	0.0	0.0	0.8	0.2	0.2	0.2	0.2	4.9	1.9	0.0	74.1
11	Завхан	26.1	4.8	7.6	3.1	12.6	5.7	2.2	1.4	6.4	1.6	1.4	0.0	0.0	1.0	0.3	0.4	0.4	0.0	8.8	1.8	0.4	85.9
12	Орхон	26.6	4.2	3.9	2.4	9.5	3.8	0.0	1.7	9.6	3.4	3.0	0.0	0.0	1.2	0.0	1.8	0.0	0.0	10.3	1.1	3.0	85.4
13	Өвөрхангай	31.4	4.4	5.5	5.7	14.0	4.6	0.9	0.9	1.5	1.0	2.1	0.0	0.0	0.8	0.3	0.4	0.5	0.3	14.2	0.7	0.9	90.0
14	Өмнөговь	24.9	4.4	6.7	8.3	13.1	5.6	1.2	1.1	7.2	3.0	2.7	0.0	0.0	0.7	0.3	0.4	0.1	0.0	14.0	2.0	6.5	102.3
15	Сүхбаатар	19.5	3.1	4.9	6.4	13.3	5.3	0.8	1.8	3.4	2.3	2.3	0.0	0.3	0.6	0.3	0.3	0.3	0.5	4.1	0.9	9.8	80.1
16	Сэлэнгэ	29.6	3.3	5.4	3.9	14.5	4.6	0.4	2.8	3.2	0.9	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.4	0.1	0.1	4.8	0.5	1.2	75.8
17	Төв	17.4	1.9	5.8	3.5	10.8	7.8	1.1	2.1	4.1	1.1	1.1	0.0	0.0	0.4	0.2	0.3	0.3	0.5	2.5	0.5	0.4	61.9
18	Увс	24.4	2.9	7.5	2.8	11.5	3.9	1.2	1.3	2.6	1.2	1.2	0.0	0.0	0.4	1.1	0.2	0.1	0.9	2.3	0.0	0.0	65.3
19	Ховд	24.0	5.3	6.7	4.5	11.3	4.5	2.4	1.1	7.7	2.2	2.2	0.0	0.0	0.4	0.6	1.7	0.7	0.0	6.6	1.1	10.7	93.8
20	Хөвсгөл	24.6	4.1	4.8	3.3	10.4	3.5	0.5	0.9	3.6	1.5	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	0.7	4.4	0.0	9.4	72.4
21	Хэнтий	16.5	6.5	8.7	2.9	11.7	4.5	0.8	2.0	3.1	1.3	1.9	0.0	0.0	0.5	0.6	1.9	0.0	0.4	8.2	1.1	1.4	73.9
22	Аймгийн дундаж	24.0	4.0	6.3	3.8	11.3	4.3	0.9	1.6	4.7	1.7	1.6	0.0	0.0	0.7	0.5	0.8	0.3	0.3	6.4	1.0	3.5	77.8
23	Улаанбаатар	31.6	7.5	4.5	4.0	12.3	7.7	1.4	1.7	6.2	4.1	4.4	1.3	0.6	2.2	0.7	1.2	0.3	1.0	4.2	1.7	2.6	101.1
24	Улсын дундаж	27.6	5.6	5.4	3.9	11.8	5.9	1.1	1.6	5.4	2.8	2.9	0.6	0.3	1.4	0.6	0.9	0.3	0.6	5.4	1.3	3.1	88.7

АЙМАГ ХОТЫН НЭГДСЭН ЭМНЭЛГҮҮДЭД ХИЙГДСЭН ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНДСЭН ОНОШИЙН ЗӨРҮҮНИЙ ХУВЬ, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Нийт нас баралт	Сэтгэвч судалалын өөрчлөлт	Задлан хувь	Үндсэн өөрчлөлт	Үндсэн өөрчлөлт хувь
А	Б	1	2	3	4	5
1	Архангай	37	10	62.2%	0	0.0%
2	Баян-Өлгий	44	15	56.8%	3	13.0%
3	Баянхонгор	61	33	68.9%	9	24.3%
4	Булган	26	10	50.0%	0	0.0%
5	Говь-Алтай	54	23	57.4%	7	28.0%
6	Говьсүмбэр	26	1	23.1%	0	0.0%
7	Дархан-Уул	181	46	33.7%	2	3.7%
8	Дорноговь	74	31	54.1%	9	27.3%
9	Дорнод	97	42	49.5%	5	10.4%
10	Дундговь	32	2	40.6%	0	0.0%
11	Завхан	34	8	32.4%	3	30.0%
12	Орхон	107	47	64.5%	7	12.5%
13	Өвөрхангай	88	45	63.6%	5	9.3%
14	Өмнөговь	39	13	64.1%	2	11.8%
15	Сүхбаатар	39	18	59.0%	8	34.8%
16	Сэлэнгэ	47	18	57.4%	1	4.8%
17	Төв	65	31	56.9%	4	10.8%
18	Увс	47	23	66.0%	5	16.1%
19	Ховд	67	28	59.7%	13	39.4%
20	Хөвсгөл	114	36	50.9%	7	15.2%
21	Хэнтий	64	15	39.1%	4	19.0%
22	Аймгийн дундаж	1343	495	52.4%	94	15.5%
23	Улаанбаатар	3363	1354	55.0%	136	8.8%
24	Улсын дундаж	4706	1849	54.3%	230	10.7%

ХАГАЛГААНЫ ДАРААХ ХҮНДРЭЛ, НАС БАРАЛТЫН ХУВЬ, 2022 ОН

№	Аймаг, хотын нэр	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Хүндрэлийн хувь	Нас баралтын хувь
А	Б	1	2	3
1	Архангай	1404	0.1	0.0
2	Баян-Өлгий	2262	0.0	0.0
3	Баянхонгор	2109	0.1	0.0
4	Булган	900	0.0	0.0
5	Говь-Алтай	1481	0.3	0.5
6	Говьсүмбэр	419	0.0	0.0
7	Дархан-Уул	3592	0.0	0.0
8	Дорноговь	2497	0.0	0.0
9	Дорнод	2811	0.3	0.1
10	Дундговь	939	0.0	0.1
11	Завхан	1434	0.0	0.0
12	Орхон	4351	0.2	0.1
13	Өвөрхангай	2860	0.2	0.2
14	Өмнөговь	1684	0.0	0.0
15	Сүхбаатар	1031	0.2	0.0
16	Сэлэнгэ	1276	0.4	0.0
17	Төв	1334	0.0	0.0
18	Увс	1997	0.4	0.0
19	Ховд	2480	0.0	0.0
20	Хөвсгөл	2373	0.4	0.0
21	Хэнтий	1789	0.2	0.5
22	Аймгийн дундаж	41023	0.1	0.1
23	Улаанбаатар	111689	0.3	0.4
24	Улсын дундаж	152712	0.3	0.3

СТАЦИОНАРТ ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГЧИД, (10 000 ХҮН АМД), 2022 ОН

№	Аймаг хотын нэр	Бүгд	Халдварт ба шимэгчтэй зарим өвчин	Хавдарт	Цус, цус төлжүүлэх эрхтний өвчин ба дархлалтын механизм хамарсан эмгэг	Дотод шүүрэл, гажээлийн ба бодисын солилцооны өвчин	Сэтгэцийн ба зан төрхийн эмгэг	Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	Нүд ба түүний дайварын өвчинүүд	Чих ба хөхлөг сэтгэлийн өвчин	Эрх-сүлдэсний тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Арвс ба арвсан доорх эсвэлийн өвчин	Яс-бүлчлэлийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	Жирэмсэн, төрөлт ба төрсний дараах үе	Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	Төрөлх гажиг, гаж хөгжил ба хромосомын эмгэг	Өөр бүлэгт ангилгатай шинж тэмдэг, зовиур, аманзүйл ба лабораторийн шинж тэмдэг, зовиур, агуулангууд	Тогторхой эмгэг	XXI. Сүүлт мандийн байдал болон арвүүлэх хүчин зүйлс /Z00-Z99/	XXII. Шалтгаан нь тодорхойгүй шинж өвчин	XXIII. Улажлалт анагаах ухаанаар оношлогдсон өвчин /TM/		
																									1	2
А	Б																									
1	Архангай	2044.7	34.3	26.6	7.3	36.5	23.2	112.3	5.4	4.9	272.0	315.7	184.9	22.2	85.9	337.5	247.9	7.0	2.7	0.0	50.8	20.9	230.3	16.2		
2	Баян-Өлгий	2881.9	29.6	19.2	33.4	40.6	28.7	222.7	26.7	13.9	403.8	525.5	326.7	43.2	167.6	366.6	417.7	14.6	11.1	1.8	56.7	34.1	56.8	41.0		
3	Баянхонгор	2909.4	34.1	51.2	7.0	51.7	35.1	201.5	45.0	10.1	437.0	394.7	297.2	95.2	136.3	395.7	268.8	15.0	3.3	3.8	51.1	14.0	299.3	62.1		
4	Булган	1801.1	41.7	41.4	8.6	32.5	44.5	102.4	1.0	3.1	346.0	296.8	129.7	42.1	30.9	187.1	182.8	8.7	0.8	0.0	55.6	11.8	173.4	60.3		
5	Говь-Алтай	2413.7	55.6	58.6	8.0	38.0	43.9	117.6	6.3	10.1	282.8	255.1	255.6	100.3	54.7	236.6	271.3	70.6	5.1	0.3	85.3	0.7	254.9	202.2		
6	Говьсүмбэр	3301.0	84.5	37.0	5.0	29.8	8.3	126.0	0.0	12.7	271.9	898.5	282.9	88.4	167.4	250.3	325.5	22.7	0.0	0.0	63.0	9.4	601.7	16.0		
7	Дархан-Уул	3032.8	53.2	61.1	11.3	63.8	111.5	191.9	7.1	12.8	370.1	410.2	328.4	58.2	254.8	295.3	284.6	24.7	2.2	0.0	108.8	13.2	196.3	173.3		
8	Дорноговь	2692.7	33.6	72.7	6.8	37.2	34.2	223.3	8.8	5.7	304.0	574.5	251.9	57.1	177.5	178.0	304.6	26.8	2.6	0.0	87.4	0.0	97.3	208.6		
9	Дорнод	2309.1	57.6	33.2	8.3	95.8	56.3	51.8	33.4	8.4	235.4	514.8	235.9	80.0	99.5	159.0	278.2	4.5	2.5	0.2	83.4	41.7	110.6	118.5		
10	Дундговь	2232.2	10.3	25.5	6.1	39.1	6.1	63.8	6.3	3.4	252.5	519.9	254.8	39.7	106.4	244.5	249.7	11.2	2.3	0.0	59.7	5.9	133.0	191.9		
11	Завхан	2673.6	82.6	41.5	10.2	35.6	109.7	336.1	4.9	8.8	355.0	391.8	223.2	105.3	146.4	305.1	268.0	19.7	3.4	1.9	61.7	0.7	161.2	0.8		
12	Орхон	3607.3	32.5	66.9	5.5	47.9	108.7	170.5	19.1	39.8	624.2	537.3	298.1	30.0	219.9	306.3	308.4	56.2	1.9	1.5	91.3	19.1	271.1	351.0		
13	Өвөрхангай	2405.9	36.5	26.9	9.5	25.3	32.3	116.4	11.4	7.7	309.3	425.7	252.5	66.1	87.0	244.3	255.3	28.3	2.5	1.5	72.0	34.9	196.6	163.8		
14	Өмнөговь	2523.2	17.6	21.0	8.9	60.6	48.7	161.6	2.6	3.1	247.4	425.1	210.2	41.0	277.9	202.9	341.2	23.1	2.5	0.0	92.2	0.0	274.0	61.7		
15	Сүхбаатар	2338.8	65.8	44.7	11.8	35.3	65.3	181.6	10.5	3.4	236.7	522.8	190.6	47.5	195.2	236.4	238.7	4.6	7.8	0.3	72.5	4.0	163.6	0.0		
16	Сэлэнгэ	2202.4	22.2	49.2	7.8	60.0	36.5	143.9	8.4	5.2	278.1	526.7	180.0	29.5	42.7	256.6	213.3	13.7	1.1	0.6	27.9	1.0	125.0	173.0		
17	Төв	1813.5	35.3	30.2	3.3	26.5	37.2	97.3	2.7	3.2	217.6	438.5	118.9	53.2	54.1	189.8	176.5	10.1	1.3	0.6	35.9	4.9	208.0	68.4		
18	Увс	2668.5	60.8	61.5	10.1	41.7	34.5	202.6	25.2	5.7	433.5	498.0	301.2	65.6	88.1	312.3	278.7	9.0	4.4	1.2	82.0	0.0	152.5	0.0		
19	Ховд	3155.7	53.4	86.4	14.7	48.0	59.4	203.0	15.6	17.6	431.9	606.3	343.2	98.2	323.9	275.8	287.0	34.0	7.0	0.0	73.8	6.4	170.3	0.0		
20	Хөвсгөл	2171.1	39.3	20.8	9.8	20.5	43.7	97.8	1.5	5.9	362.8	453.7	204.2	39.2	56.6	294.9	236.0	17.6	3.7	0.0	52.0	44.1	80.3	86.6		
21	Хэнтий	2633.4	78.8	39.2	5.9	34.1	36.3	311.1	14.2	24.8	244.3	585.8	241.8	80.2	152.9	233.4	251.1	13.8	6.8	0.0	72.0	7.8	199.0	0.0		
22	Аймгийн дундаж	2553.5	43.5	43.2	10.0	43.2	50.3	164.2	13.0	10.4	340.2	468.7	244.3	58.4	137.5	269.0	270.0	20.7	3.7	0.7	67.7	15.5	179.2	100.3		
23	Улаанбаатар	3528.9	44.4	159.1	10.7	77.8	88.5	210.0	74.3	16.3	393.1	553.2	419.9	68.3	208.5	283.0	397.3	32.8	20.5	5.5	152.0	20.4	215.5	77.8		
24	Улсын дундаж	3011.3	43.9	97.6	10.3	59.4	68.2	185.7	41.8	13.2	365.0	508.4	326.7	63.1	170.9	275.6	329.7	26.4	11.6	3.0	107.2	17.8	196.2	89.8		

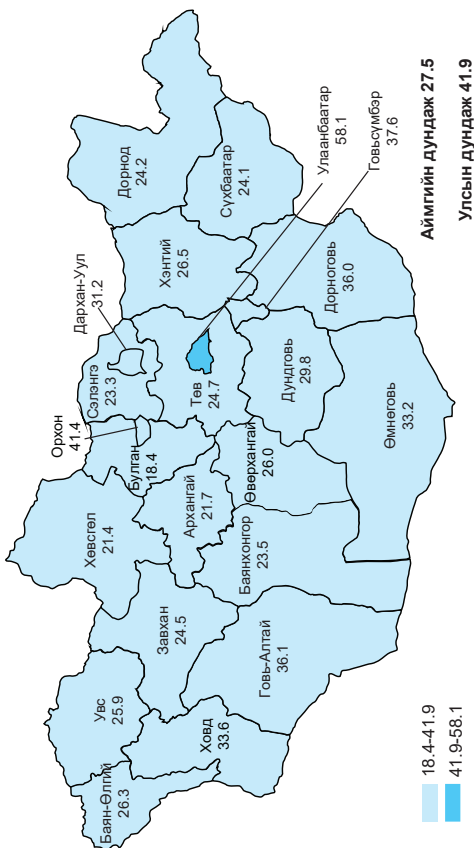

АМБУЛАТОРТ БҮРТГЭГДСЭН ХҮН АМЫН ӨВЧЛӨЛ (10 000 ХҮН АМД), 2022 ОН

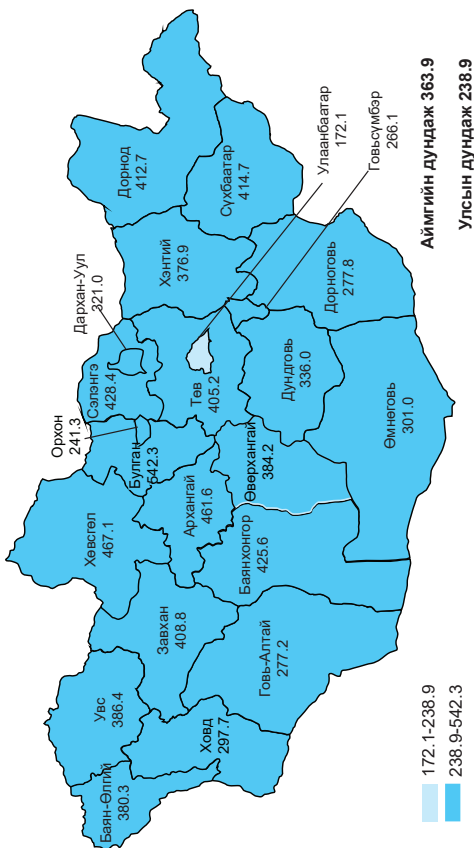
№	Аймаг, хотын нэр	Бүгд	Хардвар ба шимэгчтэй зарим өвчин																			Уламжлалт анагаах ухаанаар оношлогдсон өвчлөл /ТМ/	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		20
1	Архангай	9650.7	49.2	137.6	33.1	243.4	100.3	497.0	402.9	262.2	1237.8	2044.7	1465.0	306.8	477.0	1082.1	42.2	14.8	31.5	0.1	409.6	545.5	268.0
2	Баян-Өлгий	9186.2	18.9	69.8	158.1	218.5	549.5	395.7	316.4	1334.4	1449.0	2090.9	199.6	434.0	1096.6	215.5	13.4	62.8	22.2	143.1	198.5	129.4	
3	Баянхонгор	9510.0	166.2	136.0	20.4	160.3	588.7	362.9	222.1	1126.3	2111.1	1140.4	385.6	501.7	1328.6	12.4	42.1	77.5	0.4	124.5	809.9	24.7	
4	Булган	12846.4	30.1	66.3	33.8	260.4	33.2	459.2	512.6	82.8	3121.8	2184.6	2310.5	439.4	407.3	1419.3	18.3	28.0	17.5	1.8	412.9	485.9	521.0
5	Говь-Алтай	11363.3	35.9	200.4	17.8	287.5	177.1	695.9	442.4	309.6	1194.8	1963.2	2371.4	506.7	210.4	940.6	13.2	67.4	75.7	15.7	676.3	1112.4	48.9
6	Говьсүмбэр	6136.2	56.4	28.7	7.2	77.9	37.0	148.6	168.5	106.6	792.4	1690.3	542.1	217.7	145.3	391.8	3.9	32.6	1.7	0.6	296.2	1390.8	0.0
7	Дархан-Уул	5603.3	71.9	55.0	17.6	174.1	63.2	154.4	613.7	174.2	546.9	1690.7	954.1	414.0	57.5	257.1	1.1	2.8	4.9	1.5	190.8	157.8	0.0
8	Дорноговь	15386.5	79.8	73.2	20.0	286.7	71.6	906.4	740.1	460.2	1241.1	4451.3	2482.8	750.1	717.2	1286.5	10.3	53.1	50.4	0.0	442.6	1203.0	60.0
9	Дорнод	11281.8	186.9	26.9	20.6	239.0	163.3	289.4	618.6	372.0	575.7	3185.9	2384.4	574.6	556.3	591.0	265.3	6.4	25.8	3.3	261.0	845.9	89.5
10	Дундговь	8986.6	58.9	20.5	11.0	210.9	58.5	439.9	722.8	224.6	973.8	1963.2	1667.0	271.7	409.3	870.0	1.5	11.4	3.6	0.0	121.0	713.3	33.8
11	Завхан	15630.5	66.6	120.8	43.4	287.7	230.4	788.1	818.3	285.1	2806.0	2764.4	3336.8	551.4	351.9	1412.5	16.9	49.1	94.5	0.0	554.5	860.0	192.2
12	Орхон	7483.4	78.9	131.5	27.1	105.9	50.1	306.2	406.4	161.2	704.6	1846.9	1418.0	369.2	409.3	881.9	103.2	5.5	23.3	0.0	76.1	378.3	0.0
13	Өвөрхангай	6401.9	45.6	61.7	18.9	57.9	96.0	353.4	487.2	170.5	796.8	1290.8	1202.0	325.6	206.7	508.1	6.4	14.3	44.0	0.8	193.5	453.2	68.4
14	Өмнөговь	16055.1	60.0	82.4	62.0	329.0	77.9	867.5	238.8	285.9	1462.4	4688.9	2728.3	428.4	568.5	1126.9	80.3	77.3	17.7	0.0	159.6	2670.2	43.0
15	Сүхбаатар	7057.6	83.9	35.6	28.7	80.3	82.7	408.5	122.2	124.8	638.4	2637.0	958.5	298.0	244.3	407.8	2.6	13.0	13.1	25.6	116.9	735.6	0.0
16	Сэлэнгэ	6596.3	32.0	48.8	20.1	232.7	62.7	341.3	220.8	163.0	877.1	1441.0	989.7	336.6	223.4	559.5	1.2	17.0	1.8	0.4	176.3	710.1	142.8
17	Төв	11543.7	55.7	62.6	21.0	331.4	84.3	484.4	630.7	208.6	2065.2	2626.8	1647.1	489.7	501.4	1074.7	6.2	19.8	32.5	0.0	238.5	798.2	164.8
18	Увс	11607.0	36.1	59.1	16.9	230.1	172.3	911.6	546.5	362.1	1763.2	2371.4	2269.9	527.2	433.7	1096.7	13.7	12.5	80.6	7.8	98.6	597.0	0.0
19	Ховд	9281.9	58.0	88.7	43.8	117.7	36.2	465.2	371.4	258.9	1530.9	1388.8	1957.4	248.7	460.2	1033.3	0.0	32.7	47.7	0.0	152.2	885.2	104.9
20	Хөвсгөл	10153.1	118.0	123.0	49.7	162.7	79.4	664.0	475.8	246.2	2329.0	2124.8	1669.5	344.0	339.3	854.7	14.4	47.2	56.7	11.8	130.4	312.3	0.0
21	Хэнтий	11899.2	41.7	78.1	31.6	195.0	141.7	850.4	179.7	283.8	2205.9	2845.0	1878.4	435.3	809.9	1060.1	14.6	33.1	47.9	0.0	176.5	590.6	0.0
22	Аймгийн дундаж	10002.9	69.8	84.3	36.5	202.0	97.8	531.8	455.9	244.5	1399.8	2256.9	1772.9	398.3	403.1	913.9	44.0	26.7	40.4	4.5	227.1	704.5	88.1
23	Улаанбаатар	11467.1	92.1	231.8	65.7	440.4	126.3	571.4	551.6	257.3	1206.1	1331.6	1759.6	681.8	571.0	1011.1	74.6	77.6	85.8	4.1	1145.1	1129.8	52.4
24	Улсын дундаж	10690.1	80.3	153.5	50.2	313.8	111.2	550.4	500.8	250.5	1308.9	1822.6	1766.7	531.3	481.9	959.5	58.4	50.6	61.7	4.3	658.0	904.1	71.4

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

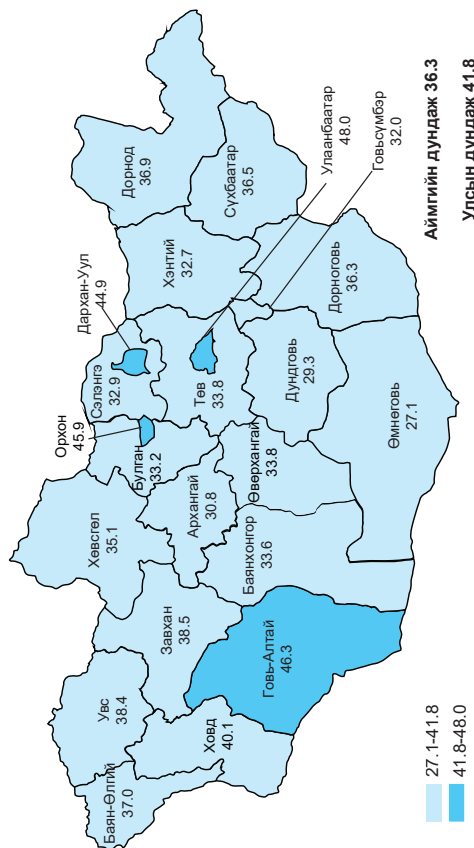
10 000 ХҮН АМД НОГДОХ ИХ ЭМЧИЙН ТОО

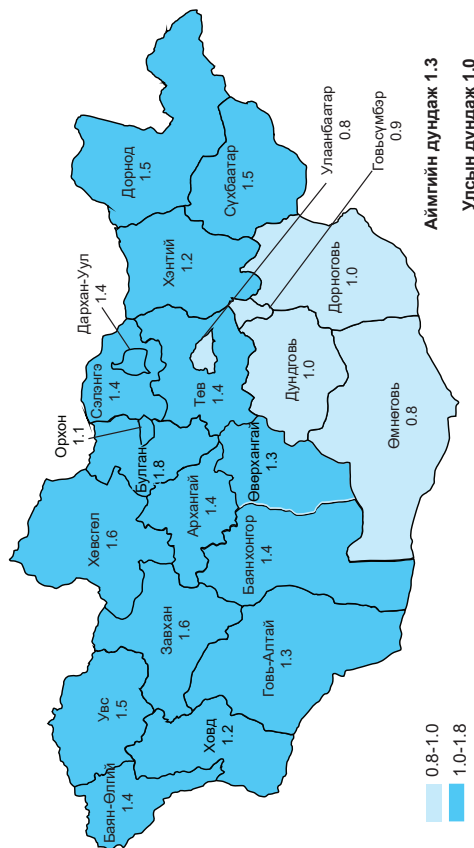
Нэг их эмчид ногдох хүний тоо

10 000 ХҮН АМД НОГДОХ СУВИЛАГЧИЙН ТОО

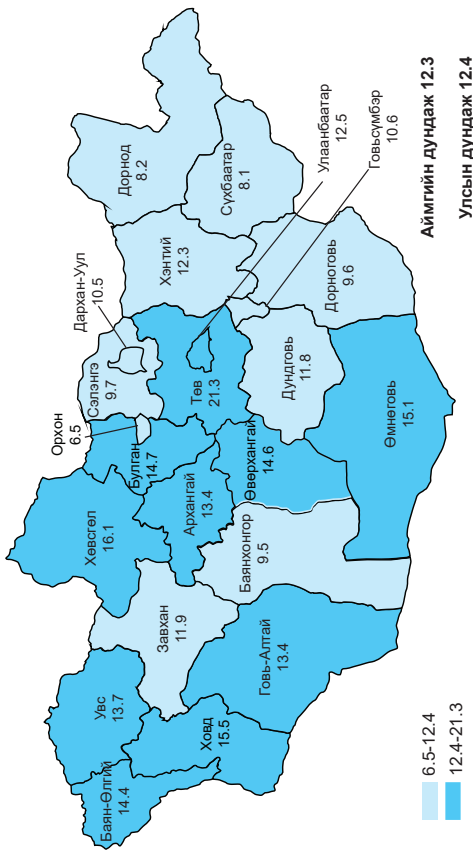

Их эмч, сувилагчийн харьцаа

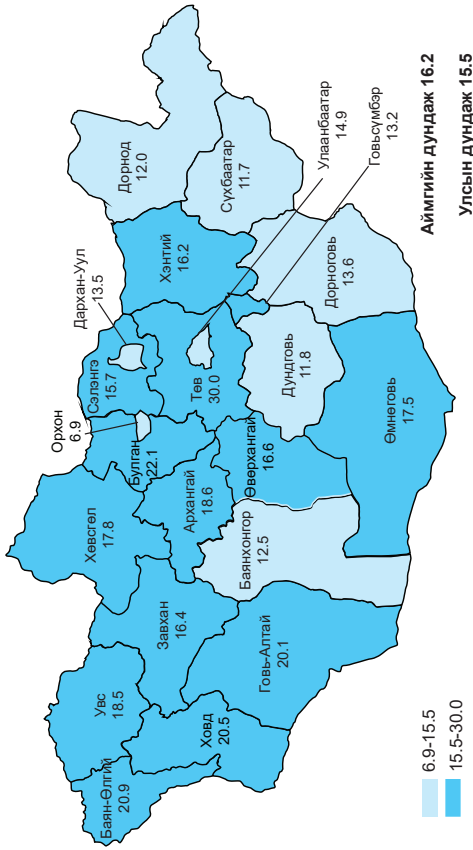

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

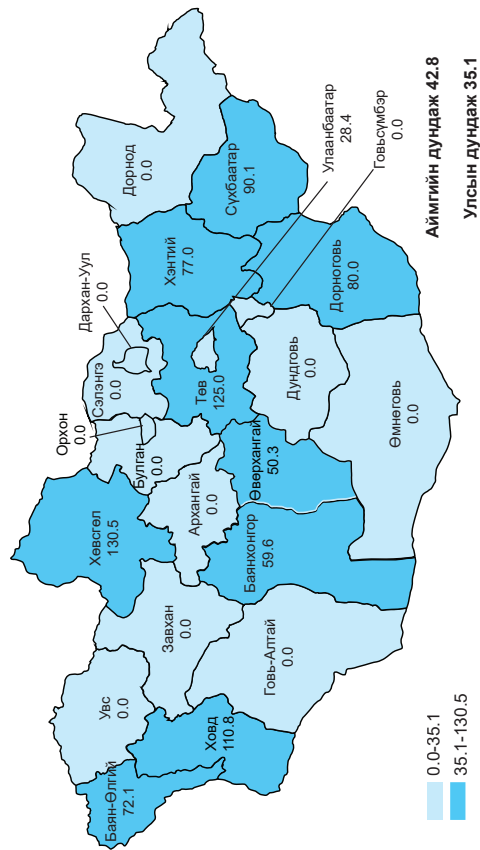
Нялхсын эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд

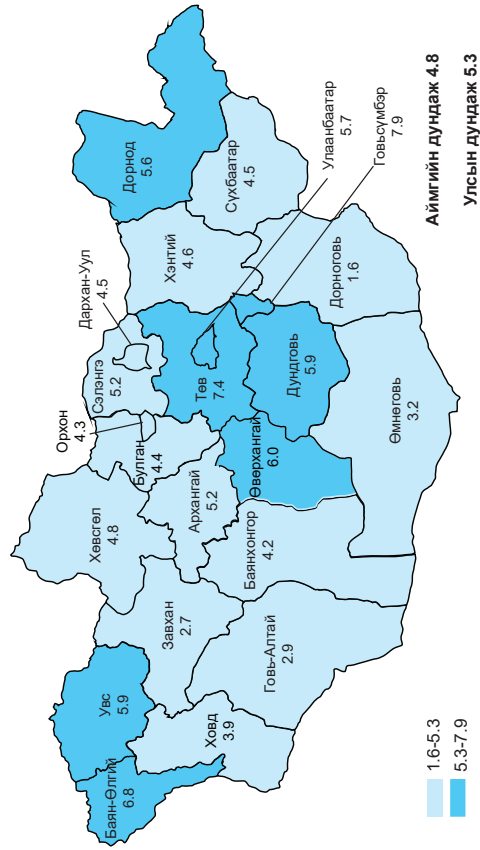
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд

Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд

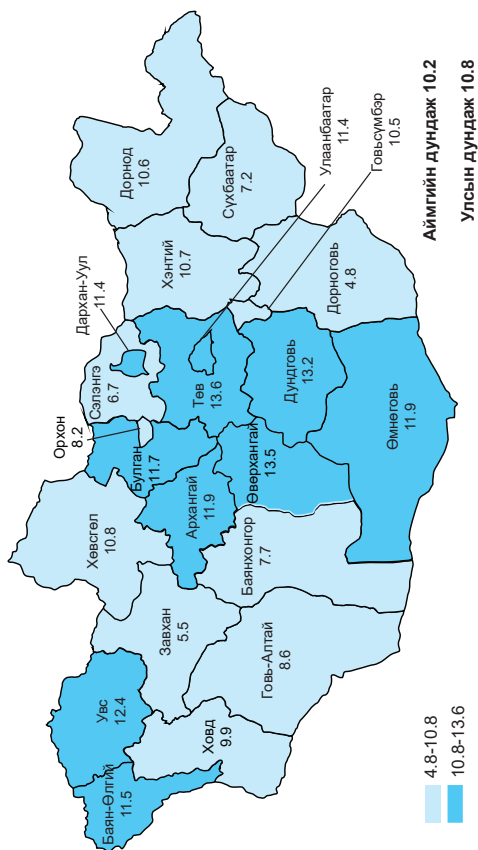

Амьгүй төрөлт /1000 амьд, амьгүй төрөлтөд/

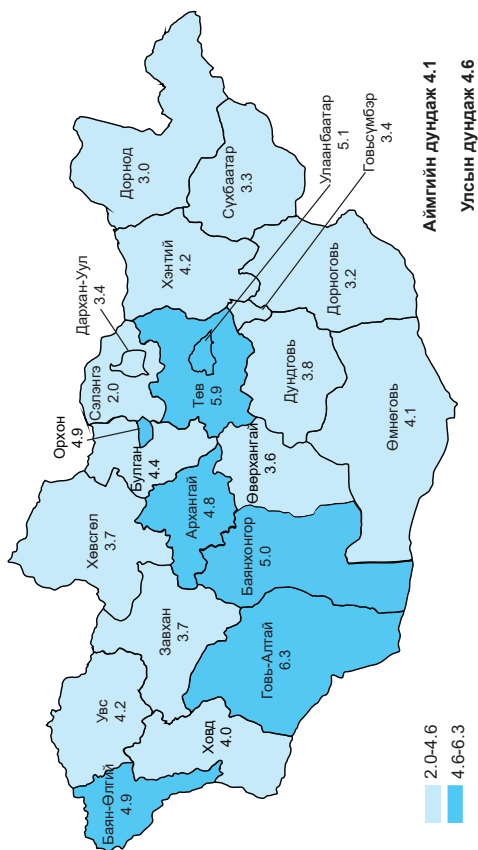

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

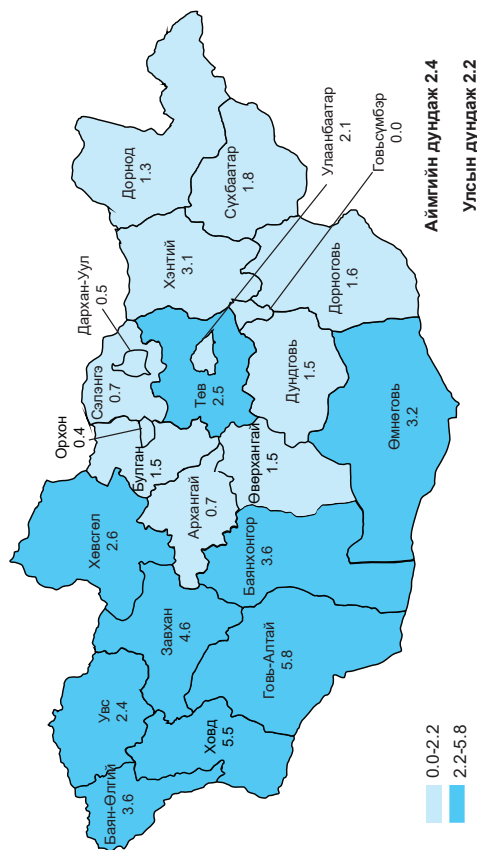
Перинаталь эндэгдлийн түвшин /амьд, амьгүй төрсөн 1000 хүүхдэд/

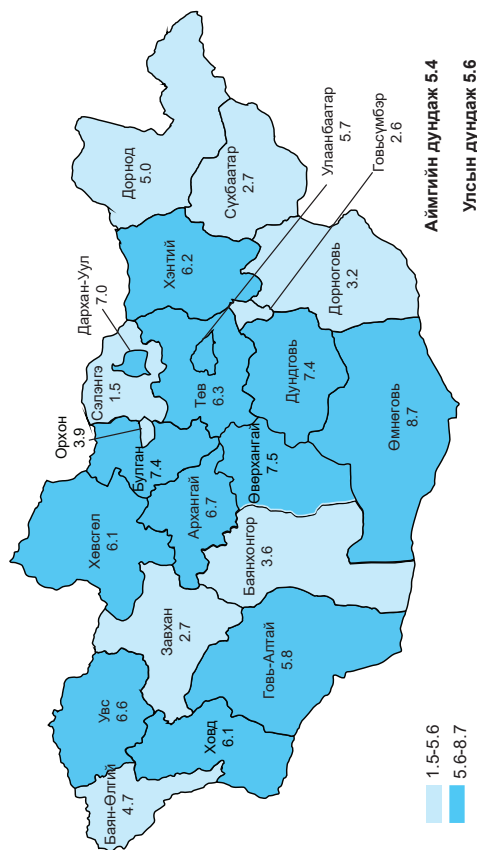
2500 граммаас доош жинтэй төрсөн хүүхдийн эзлэх хувь

Нярайн хожуу үеийн нас баралтын түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

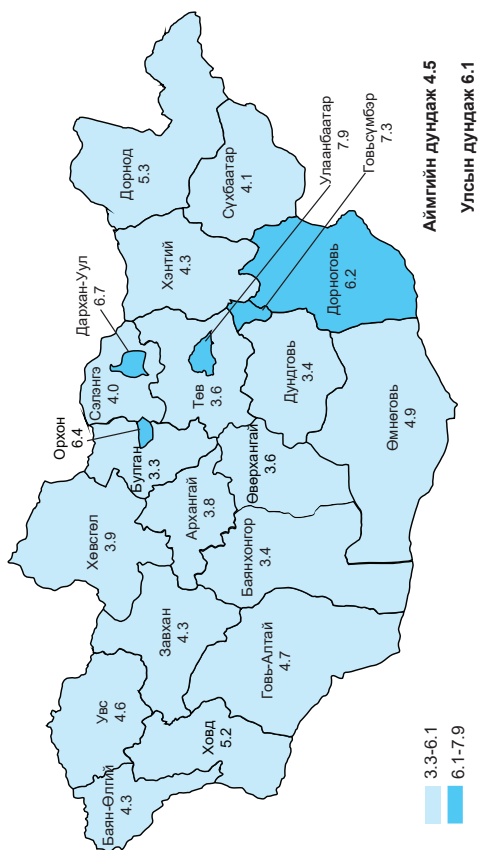

Нярайн эрт үеийн нас баралтын түвшин /амьд төрсөн 1000 хүүхдэд/

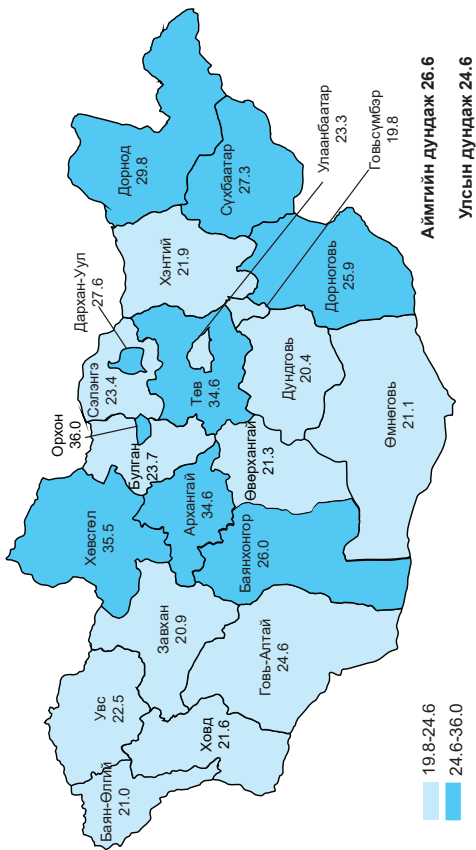

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

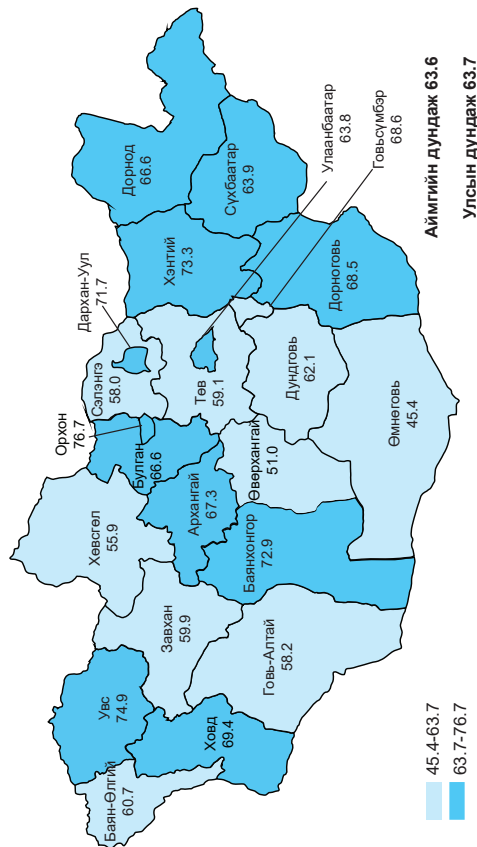
Жилд нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо

Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь

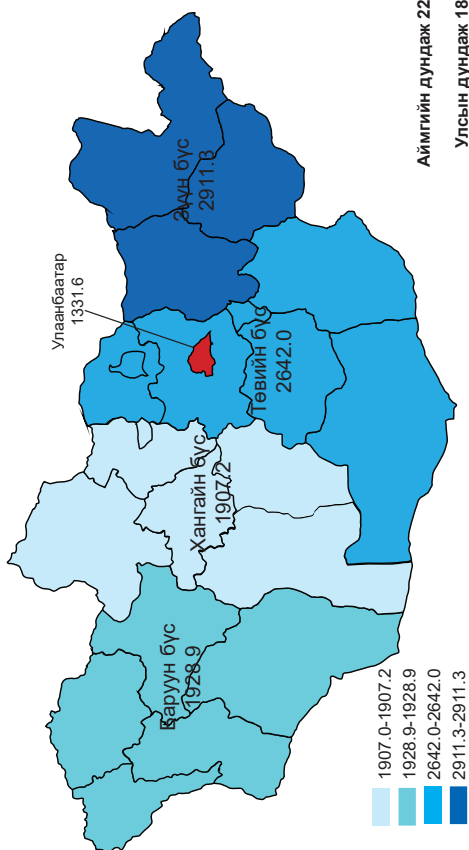

Орны фонд ашиглалтын хувь

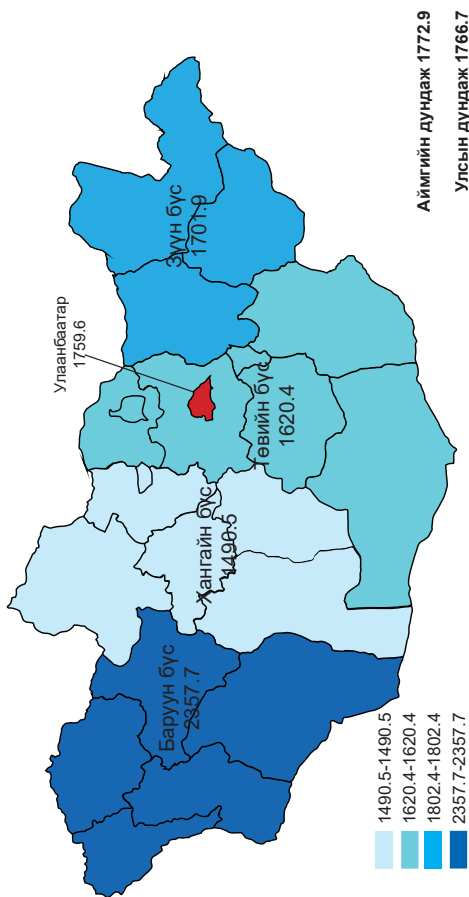

ХҮН АМЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, 10 000 ХҮН АМД

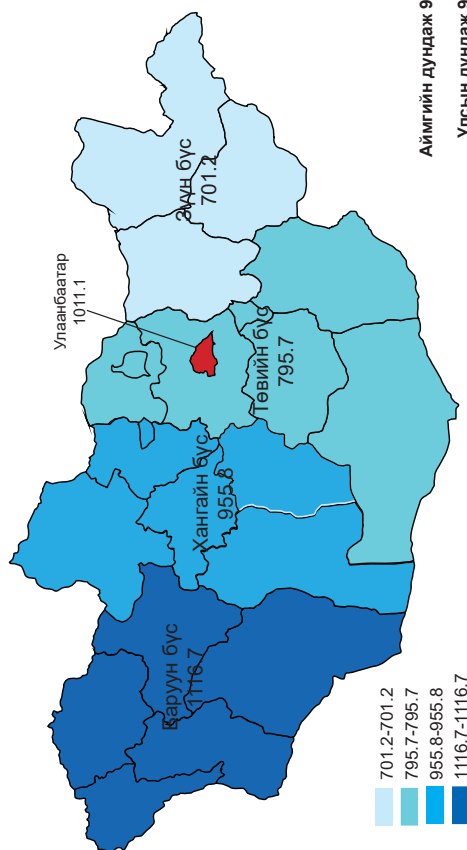
Амьсгалын тогтолцооны өвчин

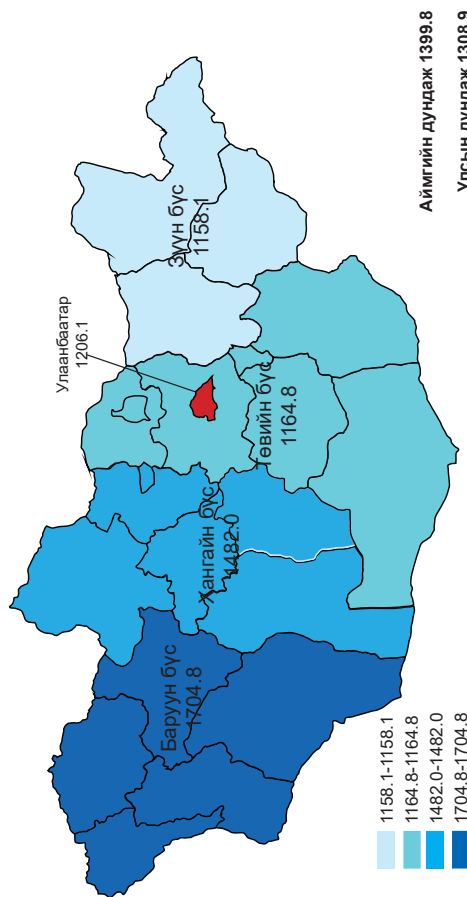
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин

Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин

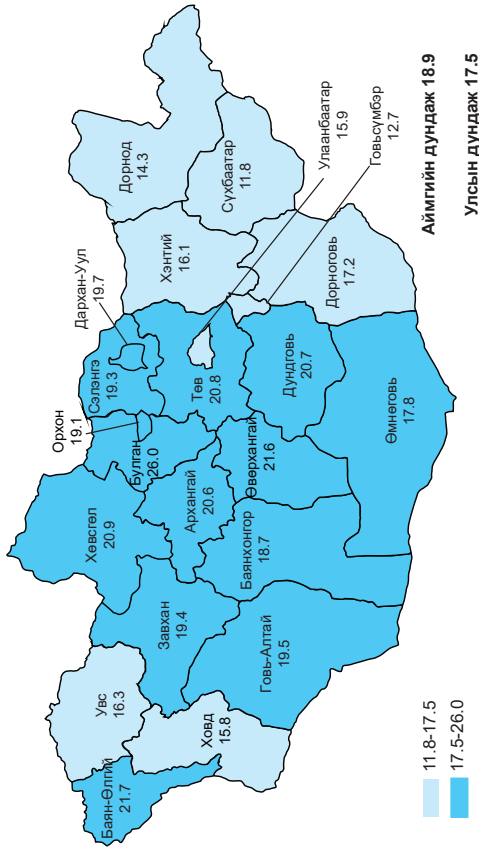
Зурх-судасны тогтолцооны өвчин

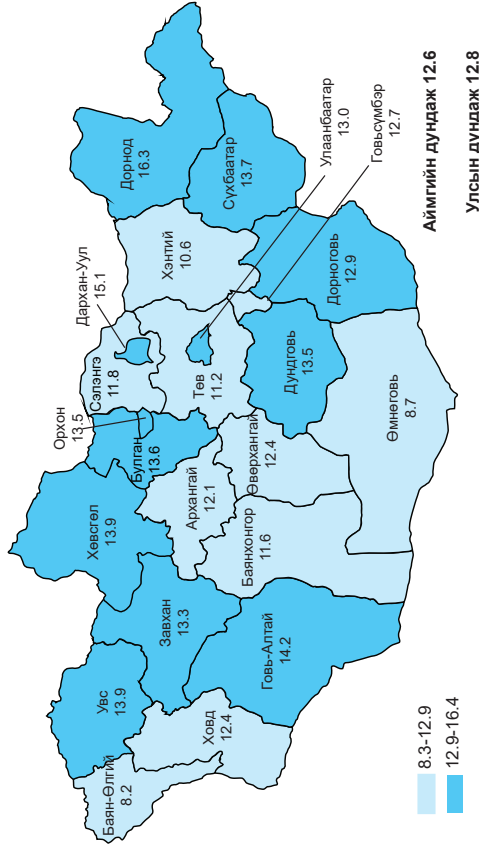

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, 10 000 ХҮН АМД

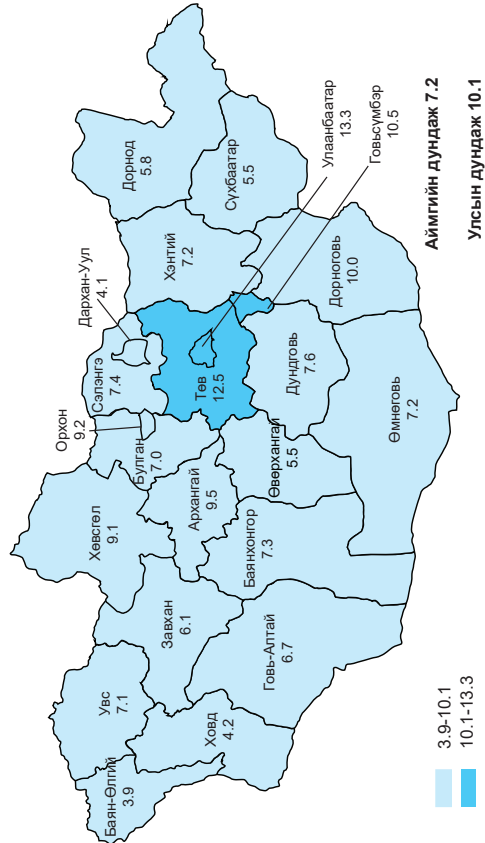
Зүрх-судасны тогтолцооны өвчний нас баралт

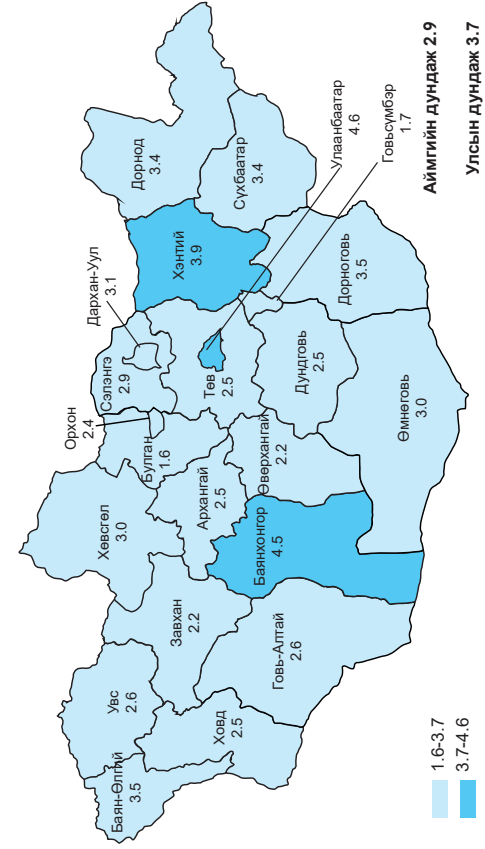
Хавдар

Гэмтэл хордлого, гадны шалтгаант нас баралт

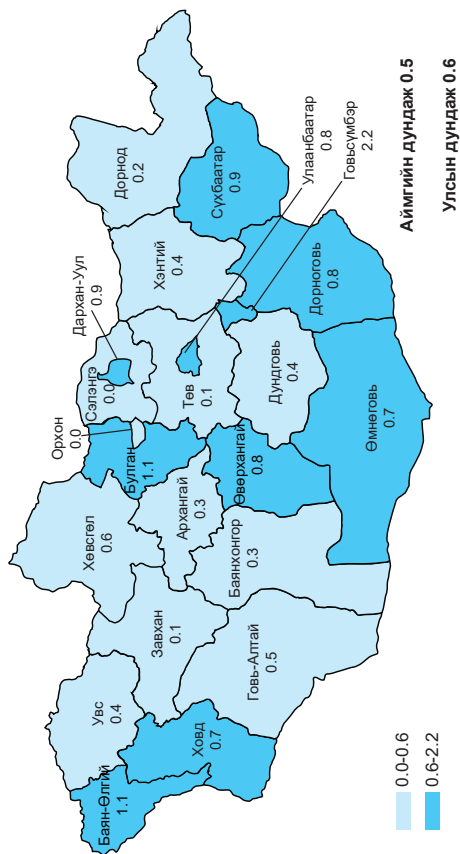

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний нас баралт

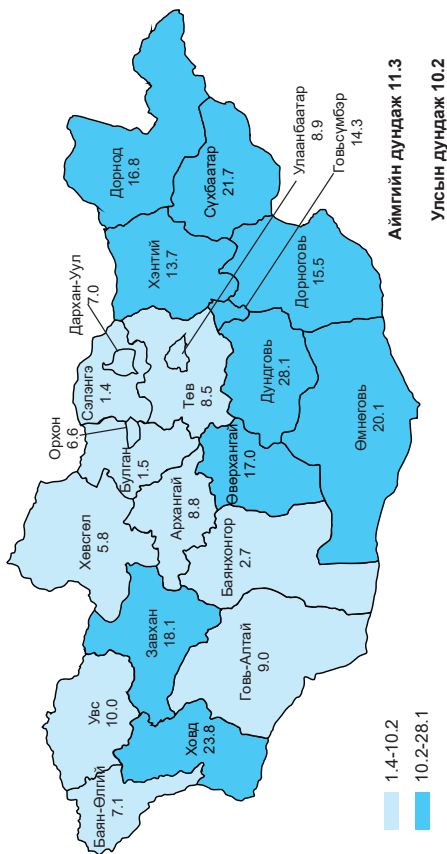

ЗАРИМ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН, 10 000 ХҮН АМД

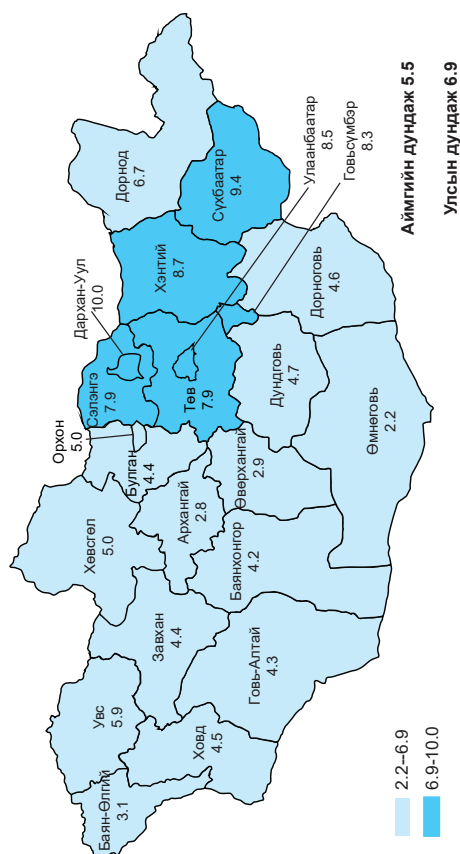
Вируст гепатит

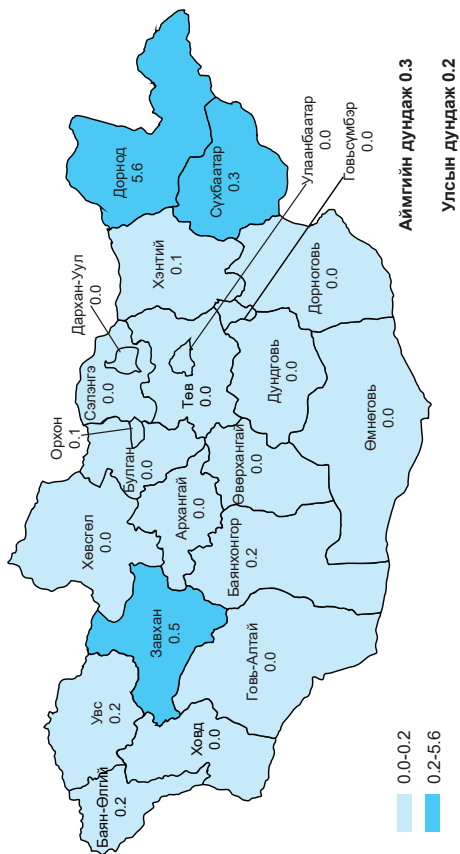
Салхин цэцэг

Сүрьеэ

Бруцеллёз

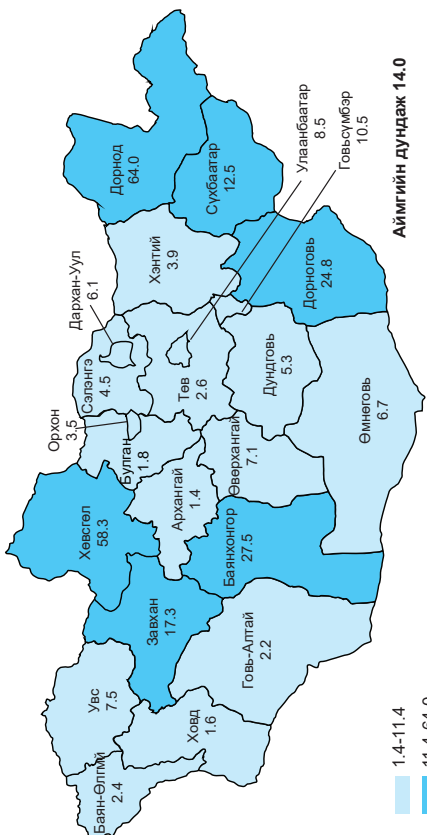

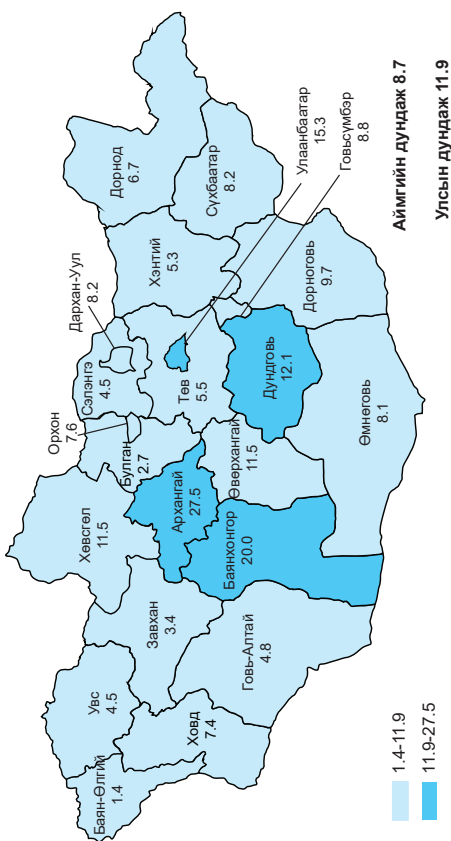
ЗОНХИЛОН ТОХИОЛДОХ БЭЛГИЙН ЗАМЫН ХАЛДВАР, 10 000 ХҮН АМД

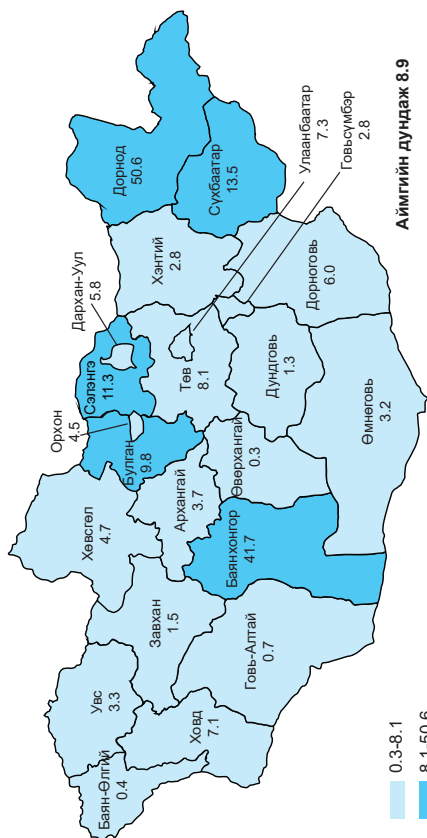
Заг хүйтэн

Тэмбүү

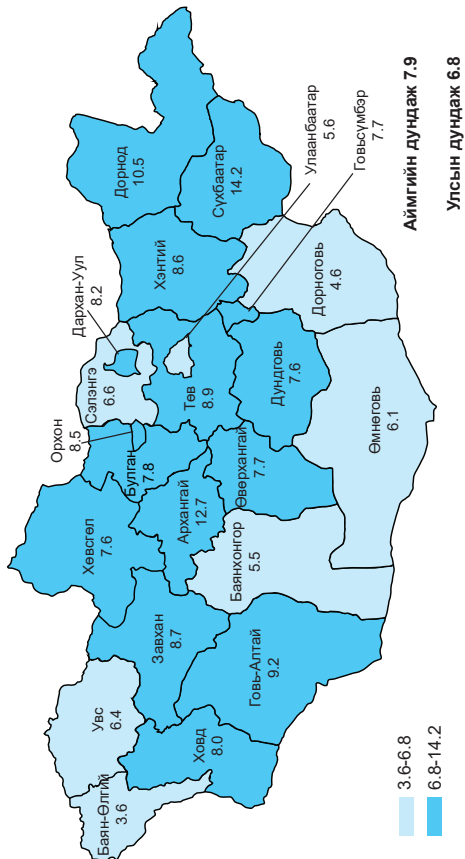

Трихомониаз

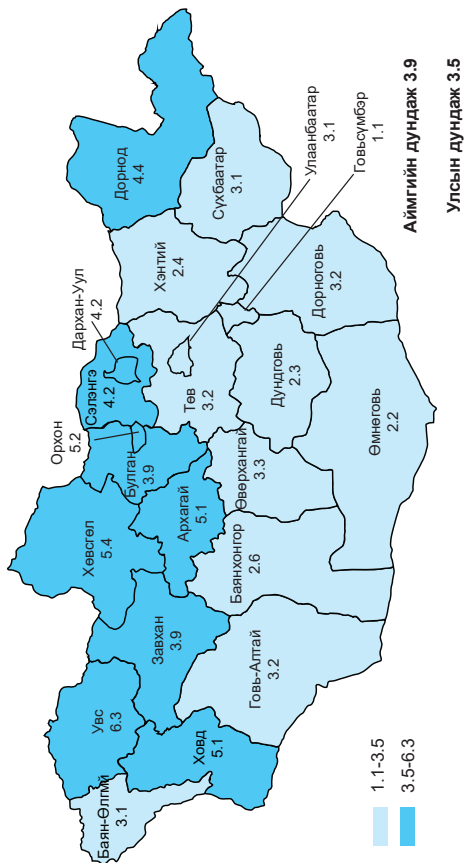

ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, 10 000 ХҮН АМД

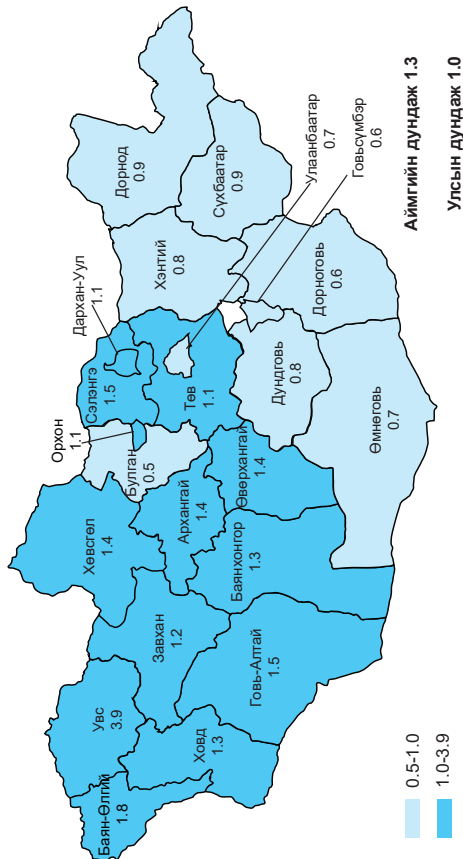
Элэгний хорт хавдрын өвчлөл

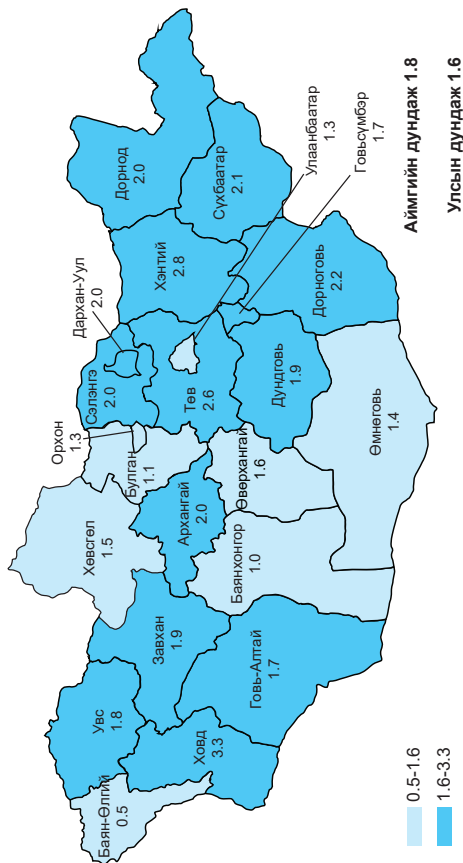
Ходоодны хорт хавдрын өвчлөл

Улаан хоолойн хорт хавдрын өвчлөл

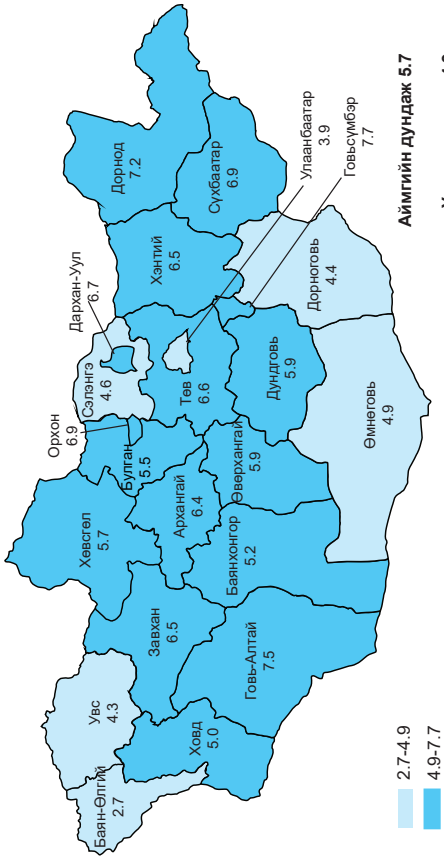

Уушгины хорт хавдрын өвчлөл

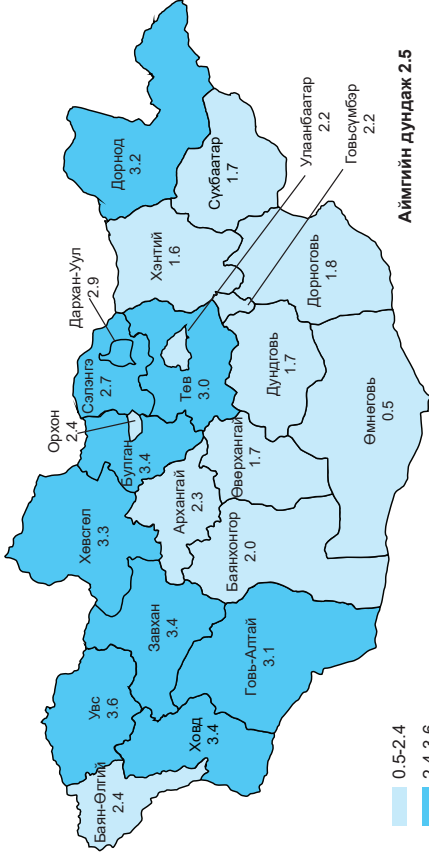
ХОРТ ХАВДРЫН НАС БАРАЛТ, 10 000 ХҮН АМД

Элэгний хорт хавдрын нас баралт

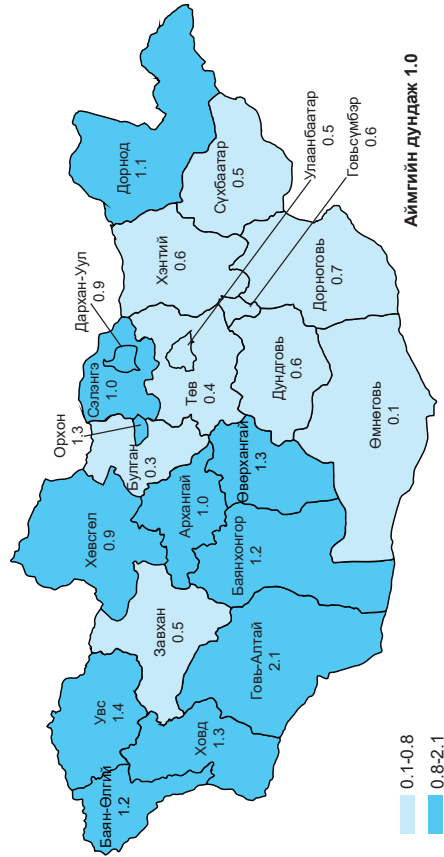
Аймгийн дундаж 5.7
Улсын дундаж 4.9

Ходоодны хорт хавдрын нас баралт

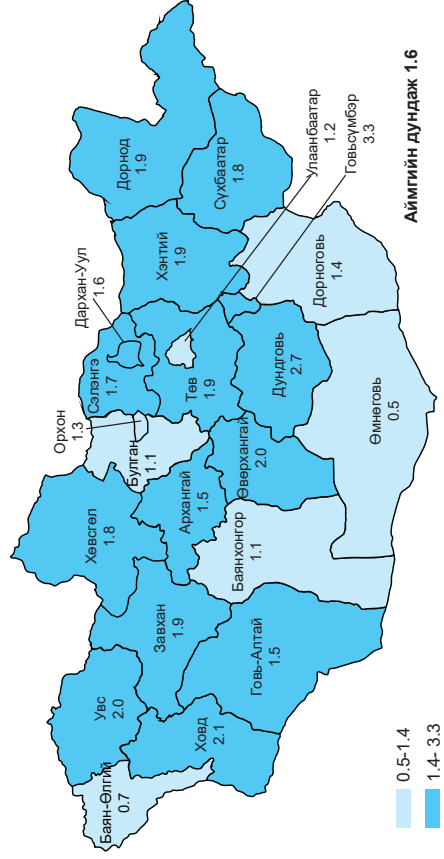
Аймгийн дундаж 2.5
Улсын дундаж 2.4

Улаан хоолойн хорт хавдрын нас баралт

Аймгийн дундаж 1.0
Улсын дундаж 0.8

Уушгины хорт хавдрын нас баралт

Аймгийн дундаж 1.6
Улсын дундаж 1.4

